T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Arkeoloji Anabilim Dalı
Klasik Arkeoloji Bilim Dalı

ARKAİK, KLASİK VE HELLENİSTİK DÖNEM'DE DOĞU THRAKİA

DOKTORA TEZİ

Ergün KARACA

DANIŞMANI : Prof. Dr. R. Gül GÜRTEKİN DEMİR

İZMİR-2016

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Arkeoloji Anabilim Dalı
Klasik Arkeoloji Bilim Dalı

ARKAİK, KLASİK VE HELLENİSTİK DÖNEM'DE DOĞU THRAKİA

DOKTORA TEZİ

Ergün KARACA

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. R. Gül GÜRTEKİN DEMİR (Danışman)
Prof. Dr. Gürcan POLAT
Prof. Dr. R. Cumhur TANRIVER
Doç. Dr. Serdar AYBEK
Yrd. Doç. Dr. Işık ŞAHİN

İZMİR-2016

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum **Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia** adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

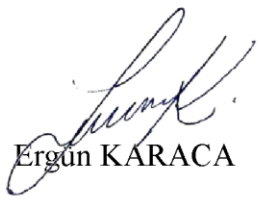

Ergün KARACA

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Ergün KARACA

Numarası : 920900004936

Anabilim Dalı : Arkeoloji/Klasik Arkeoloji

Tez Başlığı (Türkçe) : Arkaik, Klasik Ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia

Tez Başlığı (İngilizce) : Eastern Thrace During The Archaic, Classical and Hellenistic Periods

Tez Savunma Tarihi : 24.10.2016

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. R. Gül GÜRTEKİN-DEMİR
Karar : X Başarılı O Başarısız O Düzeltme
İmza : .....

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Gürcan POLAT
Karar : X Başarılı O Başarısız O Düzeltme
İmza : .....

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Cumhur TANRIVER
Karar : X Başarılı O Başarısız O Düzeltme
İmza : .....

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Doç. Dr. Serdar AYBEK
Karar : X Başarılı O Başarısız O Düzeltme
İmza : .....

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Yrd. Doç. Dr. Işık ŞAHİN
Karar : X Başarılı O Başarısız O Düzeltme
İmza : .....

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle ●
Oy çokluğuyla O

Başarılıdır	Düzeltilmelidir	Başarısızdır
✓		

- Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- Doktora programlarında düzeltme alan öğrencinin 6 (altı) ay içerisinde yeniden savunmaya girmesi zorunludur.

ÖN SÖZ

"Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia" adlı doktora çalışması Türkiye Trakyası'nda MÖ 9.-8. yüzyıldan başlayarak MÖ 2. yüzyıl ortalarına kadar olan süreci kapsamaktadır. Bu çalışma arazi ve literatür çalışmasında elde edilen verilerle desteklenmiş, buluntu merkezleri yeniden ve ilaveler yapılmak suretiyle Tanımlanmıştır.

Doktoraya başladığım ilk günden son ana kadar gerek bilgisi gerekse pozitif yaklaşımı ile beni olumlu yönde motive eden danışmanım Gül GÜRTEKİN-DEMİR'e şükranlarımı sunarım. Tez konusunun seçilmesinde ve her aşamasında beni destekleyen, bilgi ve fikirleriyle tezin oluşmasını sağlayan Tez İzleme Komitesi üyeleri, Gürcan POLAT, Cumhur TANRIÖVER'e içtenlikle teşekkürlerimi sunarım.

Arazi ve müze çalışmalarında tespit edilen seramiklerin değerlendirilmesinde en büyük emek İlkan HASDAĞLI'ya, sikkelerin değerlendirilmesinde ise Nurgül DEMİRTAŞ ve Dinçer Savaş LENGER'e aittir, her üç arkadaşıma da sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca seramik konusunda Gül GÜRTEKİN-DEMİR, Yasemin POLAT, Nezih AYTAÇLAR'a, seramiklerin çizimi için başta Serdar AKAN, Melike HASDAĞLI ve Ceren BAYKAN'a, amphoralar için A. Kaan ŞENOL'a, amphora mühürleri için Gonca CANKARDEŞ-ŞENOL'a, heykel ve kabartmalar için Gürcan POLAT ve Serdar AYBEK'e, yazıtlar için H. Sami ÖZTÜRK, Pınar ÖZLEM-AYTAÇLAR ve Tuba EFENDİOĞLU'na yardımlarından dolayı çok teşekkür ederim. Bölge konusunda hem fikirsel anlamda hem de kazıdan çıkan malzemelerin kullanılması konusunda izin vererek her zaman yardımcı olan başta Mehmet ÖZDOĞAN, Eylem ÖZDOĞAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tezde kullanılan haritaların temininde ve altlıkların hazırlanmasına büyük emekleri olan Mehmet DOĞAN, Rifat İLHAN, Doğukan Doğu YAVAŞLI, Beycan HOCAOĞLU, Fulya DEDEOĞLU'na çok teşekkür ederim.

Tezin tamamını okuyarak değerli görüşlerini sunan Gül GÜRTEKİN-DEMİR, Gürcan POLAT, Cumhur TANRIÖVER, Daniş BAYKAN, Sevtap GÖLGESİZ-KARACA'ya, coğrafya bölümünü okuyan Mehmet DOĞAN'a, 1. binyıl öncesi kısmını

okuyan Çiler ÇİLİNGİROĞLU, Atilla BATMAZ'a, 1. binyıl kısmını okuyan Murat TOZAN, Tuba EFENDİOĞLU'a çok teşekkür ederim.

Tübitak bursu kapsamında, University of Leicester'de Ocak-Temmuz 2016 tarihleri arasında araştırma imkânı sağlayan ve bu dönemde desteklerini esirgemeyen Naoise MAC SWEENEY, Neil CHRİSTİE ve Botan MAGHDİD'de çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde yayın sağlama, fikir verme ve bunun gibi birçok farklı konuda desteklerini gördüğüm Işık ŞAHİN, Burçin ERDOĞU, Sümer ATASOY, Şahin YILDIRIM, Engin BEKSAÇ, Ramazan TABAK, Soner AYDIN, Taner GÜNER, Ümit GÜNGÖR, Meral MUTLU, Esen KAYA, Aliye EROL-ÖZDİZBAY, Julia TZVETKOVA, Baki DEMİRTAŞ, Şafak NERGİZ, Göknur BEKTAŞ, Göksel SAZCI, M. Akif IŞIN, Süleyman ÖZKAN'a, Almanca çeviriler için Çiler ÇİLİNGİROĞLU, Hüseyin CEVİZOĞLU, Murat TOZAN'a, Yunanca çeviri için Haralambos Nikolayidis'e, Bulgarca çeviri için Hamde CESUR'a teşekkür ederim.

Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Biriminde görevli Ömür EREN ve Aykut AY'a çok teşekkür ederim. İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü'nde beni ağırlayarak kütüphaneyi kullanmama izin veren kurum çalışanlarına, Ege Üniversitesi kütüphanesinde görevli Ayşe SEVEN'e ve tezde kullandığım yayınların büyük bir kısmına Bilkent Üniversitesi'nin kütüphanesinde bulmam nedeniyle Bilkent Üniversitesi'nin yetkililerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Edirne, Kırklareli, Çanakkale ve Tekirdağ'da yapılan hem müze çalışması hem de arazi çalışması sırasında müze çalışanları ile uzun mesailer harcanmış ve sabırla yardımcı olmuşlardır. Bu nedenle Müze Müdürleri Hasan KARAKAYA, Derya BALKAN, N. Önder ÖZTÜRK, Sevim TUNÇDEMİR; Müze uzmanları Şahan KIRÇIN, Hasan TAYLAN, Kemal ERKAN, Elif ÇOKAMAN, Nalan GÜVEN, İrfan ÇANDAR, Gökhan KORKMAZ, Emir TUZKAYA, Musa TOMBUL, E. Çağman ESİRGEMEZ, Gülay MERİÇ, E. Koray AYBER, Öznur ÇELİK'e ve ilgili müzelerin idari personellerine, Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu personeline çok teşekkür ederim. Ayrıca arazi çalışması sırasında her zaman desteklerini gösteren ve çok olmalarından dolayı adlarını tek tek sayamadığım Trakya köylülerine çok teşekkür ederim.

Hayatını bana ve eğitimime adayan annem Fatmana, varlığıyla kaderimi değiştiren babam Ziya'ya, manevi, maddi ve ilmi olarak her zaman yanımda olan eşim Sevtap'a, herzaman maddi manevi yanımda duran ağabeyim Daniş'e, tez için kullandığım hemen hemen tüm elektronik aletleri alarak bana bir nevi teknoloji sponsoru olan kardeşim Can'a ve tüm aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ve son olarak bu tez, Türkiye Trakya'sında ilk bilimsel kazıların yapılmasını sağlayan, çalışmalarım sırasında en yorgun ve güçsüz olduğum anda, onun yaptıklarını düşünerek ve ona layık olmak için güç bulduğum, "fikrimin babası" Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'e adanmıştır.

Bu tez Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından Daniş BAYKAN yöneticiliğinde TUBAP-2013-88 numarayla, ayrıca TÜBİTAK tarafından, 2214-A-Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı kapsamında altı ay süre ile İngiltere'de University of Leicester'de araştırma bursu ile desteklenmiştir.

Ergün KARACA

İzmir, 2016

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ i
İÇİNDEKİLER iv
GİRİŞ 1
1. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ'NDE YAPILAN ÇALIŞMALAR 6
1.1. İnceleme ve Yüzey Araştırmaları 6
1.2. Kazılar 9
1.3. Diğer Çalışmalar 15
2. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ GENEL ÖZELLİKLERİ 16
2.1. Sınırları ve Coğrafyası 16
2.1.1. Dağlar 17
2.1.2. Nehirler 19
2.1.3. Göller 24
2.2. İklimi ve Bitki Örtüsü 25
2.2.1. İklimi 25
2.2.2. Bitki Örtüsü 27
2.3. Ekonomik Kaynaklar 28
2.3.1. Tarım ve Hayvancılık 29
2.3.2. Avcılık 32
2.3.3. Doğal Kaynaklar 32
2.4. Yollar 35
3. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ'NİN TARİHİ 44
3.1. 1. Binyıl Öncesi Tarihi 44
3.1.1. 7. Binyıl Ortasından 6. Binyıl Başına Kadar (Yaklaşık 6500-5900) 44
3.1.2. 6. Binyıl Başından 4. Binyıl Sonuna Kadar (Yaklaşık 5900-3200) 46
3.1.3. 4. Binyıl Sonundan 2. Binyıl Sonuna Kadar (yaklaşık 3200-1200) 48
3.1.4. 2. Binyıl Sonundan 1. Binyıl Başına Kadar (Yaklaşık 1185-900) 50
3.2. I. Binyıl Tarihi 53
3.2.1. 1. Binyıl Başından 6. Yüzyılın Ortasına Kadar (Yaklaşık 1000-546) 53
3.2.2. 6. Yüzyıl Ortasından 4. Yüyzıl Ortasına Kadar (546-341) 55
3.2.3. 4. Yüzyıl Ortasından 2. Yüzyıl Ortasına Kadar (341-129) 83
3.2.4. 2. Yüzyıl Ortasından sonra (129 Yılından Sonrası) 95

4. ARKAİK, KLASİK VE HELLENİSTİK DÖNEM'DE DOĞU THRAKİA BÖLGESİ BULUNTU MERKEZLERİ 98
4.1. Yerleşimler (Kentler, Kırsal Yerleşimler, Kaleler) 99
4.1.1. Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler 99
4.1.1.1. Enez (Ainos) 100
4.1.1.2. Döken Çiftliği Yerleşimi 108
4.1.1.3. Kocatarlalar Yerleşimi 111
4.1.1.4. Kayıkyolu Yerleşimi 113
4.1.1.5. Değirmentepe Yerleşimi 115
4.1.1.6. Göztepe Yerleşimi 117
4.1.1.7. Korutepe Yerleşimi 118
4.1.1.8. Kuğuburnu Yerleşimi 121
4.1.1.9. İncirlikburnu Yerleşimi 123
4.1.1.10. İtalyan Kalesi 125
4.1.1.11. Ağılyaması Yerleşimi 126
4.1.2. İç Trakya ve Karadeniz Kıyısı: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler 127
4.1.2.1 İncirliçeşme Yerleşimi 128
4.1.2.2. Mayababa Yerleşimi 129
4.1.2.3. Tavşantepe Yerleşimi 132
4.1.2.4. Adatepe Yerleşimi 133
4.1.2.5. Karatopraktepe Yerleşimi 134
4.1.2.6. Höyükler Yerleşimi (?) 135
4.1.2.7. Kermeyan (Apros/Aproi) Yerleşimi 137
4.1.2.8. Kumtepe Yerleşimi 140
4.1.2.9. Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi 142
4.1.2.10. Kılıçlar Yerleşimi 143
4.1.2.11. Vize (Bizye) 145
4.1.2.12. Kıyıköy/Midye (Salmydessos) 147
4.1.2.13. Kanlıgeçit Yerleşimi 149
4.1.2.14. Virankale 150
4.1.2.15. Çayırköy Kale 152
4.1.2.16. Mayatepe Kale 153

4.1.2.18. Düzorman Kalesi 155
4.1.2.19. Armağan Kalesi 157
4.1.2.20. Asarkale 159
4.1.2.21. Gürgendere (Burunucu) Kalesi 160
4.1.2.22. Bölgenin Diğer Yerleşimleri 161
4.1.3. Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler 165
4.1.3.1. Sufunya Yerleşimi (Tyrodiza/Tiristasis ?) 166
4.1.3.2. Kozmandere Yerleşimi 168
4.1.3.3. Gaziköy (Ganos) 170
4.1.3.4. Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) 172
4.1.3.5. Kaletepe/Cinci Kalesi 174
4.1.3.6. Odunhattı Yerleşimi 175
4.1.3.7. Barbaros (Bisanthe) 177
4.1.3.8. Değirmenaltı (Makasura ?)Yerleşimi 180
4.1.3.9. Menekşe Çatağı 182
4.1.3.10. Karaevlialtı (Heraion Teikhos) Yerleşimi 184
4.1.3.11 Aytarla Yerleşimi 188
4.1.3.12. Toptepe Höyüğü 190
4.1.3.13. Marmara Ereğlisi (Perinthos) 192
4.1.3.14. Silivri (Selymbria) 196
4.1.3.15. Selimpaşa Höyüğü 199
4.1.3.16. Sarayburnu/İstanbul (Byzantion) 200
4.1.3.17. Maltepe Yerleşimi 209
4.1.3.18. Bölgenin Diğer Yerleşimleri 211
4.1.4. Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler 216
4.1.4.1. Eski Hisarlık (Elaious) 216
4.1.4.2. Karaağaçtepe Höyüğü 220
4.1.4.3. Kilisetepe Höyüğü (Madytos) 222
4.1.4.4. Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) 225
4.1.4.5. Küçük Kemikli (Alopekonnesos) 230
4.1.4.6. Horatepe Yerleşimi 234
4.1.4.7. Kalanuro Tepesi (Aigospotamoi ?) 236

4.1.4.8. Maltepe Höyüğü (Paktye ?) 239
4.1.4.9. Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi 242
4.1.4.10. Baklaburnu (Kardia) 247
4.1.4.11. Taşağıl (Kobrys ?) 252
4.1.4.12. İsakale 253
4.1.4.13. Diğer Yerleşimler 255
4.2. Tümülüs ve Nekropoller 259
4.2.1. Arpalık Dolmeni 260
4.2.2. Çataltepe Tümülüsü 261
4.2.3. Aşağıkoruluk Tümülüsü 263
4.2.4. Karakoç A Tümülüsü 264
4.2.5. Eriklice Tümülüsü 265
4.2.6. Yündolan C Tümülüsü 268
4.2.7. Kırklareli A Tümülüsü 269
4.2.8. Kırklareli B Tümülüsü 271
4.2.9. Kırklareli C Tümülüsü 273
4.2.10. Çatalağaç Tümülüsü 275
4.2.11. İslambey A Tümülüsü 276
4.2.12. Harekattepe Tümülüsü 278
4.2.13. Askertepe Tümülüsü 280
4.2.14. Höyükbayırı Tümülüsü 281
4.2.15. Karaağaçdere Tümülüsü (Tatarlı II) 283
4.2.16. Höyüktepe Tümülüsü 284
4.2.17. Naip Tümülüsü 285
4.2.18. Kuletepe Tümülüsü (?) 287
4.2.19. Kocahöyük Tümülüsü 288
4.2.20. Sivritepe Tümülüsü 289
4.3. Kutsal Alanlar 291
4.3.1. Aşağı Pınar Kutsal Alanı 291
4.3.2. Ortatepe Kutsal Alanı 294
4.3.3. Dolucatepe (Toronte?) Apollon Kutsal Alanı 295
4.3.4. Kocakaratepe Kutsal Alanı (?) 297
4.3.5. Bağlıkarkası Kutsal Alanı (?) 298

4.4. Diğer 301
4.4.1. Kocamağara 301
4.4.2. Yarımburgaz Mağarası 302
4.4.3. Dupnisa Mağarası 303
4.4.4. Kaletepe Mevkii 304
4.4.5. Asilbeyli Definesi 304
5. KATALOG 306
5. 1. Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler 306
5. 2. İç Trakya ve Karadeniz Kıyısı: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler 317
5. 3. Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler 331
5. 4. Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler 339
5. 5. Tümülüsler 349
5. 6. Kutsal Alanlar 357
5. 7. Diğer Buluntu Yerleri 359
6. GENEL DEĞERLENDİRME 361
SONUÇ 372
KAYNAKÇA 376
LEVHALAR
TABLO ve GRAFİKLER
HARİTALAR

KISALTMALAR LİSTESİ

Metin İçinde Kullanılan Kısaltmalar

Bkz./bkz.	: Bakınız/bakınız
D.	: Doğu
dpn	: dipnot
Ed.	: Editör
Env. No.	: Envanter Numarası
Gen. / gen.	: Genişlik
Har.	: Harita
K.	: Kuzey
Kal. / kal.	: Kalınlık
Kat. No.	: Katalog Numarası
Lev.	: Levha
Mah.	: Mahale
MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
Nu./nu.	: Numara
Res. / res.	: Resim
Uz. / uz.	: Uzunluk
vd.	: ve diğerleri
Yay. haz.	: Yayına hazırlayan
Yük.	: Yükseklik
yy	: yüzyıl

Katalog Kısaltmalar

A. Ç.	: Ağız Çap
A. Y.	: Arka Yüz
B.	: Boy
Ç.	: Çap
Ç. Ç.	: Çember Çap
Ç. Ç.	: Çember
Ça. Ç.	: Çanak Çap
Ça. Y.	: Çanak Yükseklik
Çanakkale Müz.	: Çanakkale Müzesi
D. Ç.	: Dip Çap

Edirne Müz.	: Edirne Müzesi
G.	: Genişlik
G. Ç.	: Gövde Çap
G. Ç.	: Gövde Çap
İstanbul Müz.	: İstanbul Arkeoloji Müzesi
K.	: Kalınlık
K. Ç.	: Kaide Çap
Ka. Ç.	: Karın Çap
Kırklareli Müz.	: Kırklareli Müzesi
Ö. Y.	: Ön Yüz
P. T.	: Pişmiş Toprak
Tekirdağ Müz.	: Tekirdağ Müzesi
Top. G.	: Toplam Genişlik
Top. U.	: Toplam Uzunluk
U.	: Uzunluk
Y.	: Yükseklik

Yayın Kısaltmalar

AA	Anadolu Araştırmaları
AS	Anatolian Studies
AST	Araştırma Sonuçları Toplantısı
BCH	Bulletin De Correspondance Hellénique
BSA	British School at Athens
DOP	Dumbarton Oaks Papers
GAAD	Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi
IG	Inscriptiones Graecae
IGBulg V	Inscriptiones Graecae in Bulgaria Repertae
İÇK	İstanbul Çevre Kültürleri (Trakya - Bitinya ve Bizans)
İstMitt	İstanbuler Mitteilungen
JÖAI	Jahreshefte des österreichischen archäologischen Instituts in Wien
Ksen.	Ksenophon
KST	Kazı Sonuçları Toplantısı
MÇKKS	Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu
MKKS	Müze Kurtarma Kazıları Semineri
MTA	Maden Tetkik ve Arama
SdA	Die Staatsverträge des Altertums
SEG	Supplementum Epigraphicum Graecum

SNG	Sylloge Nummorum Graecorum
Sylloge	Sylloge Inscriptionum Graecarum
TAD	Türk Arkeoloji Dergisi
TAED	Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi

TABLO ve GRAFİKLER LİSTESİ

Tablo 1: Filemaker Programında Hazırlanmış Müze Çalışma Fişi

Tablo 2: Filemaker Programında Hazırlanmış Arazi Çalışma Fişi

Tablo 3a-e: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronoloji Tablosu

Tablo 4: Doğu Thrakia Aylık ve Yıllık Ortalama Sıcaklıklar (0^C) (Dönmez 1968: Tab. XVII. ve Akova 2002: 11, Tab.1'den değiştirilerek oluşturulmuştur)

Tablo 5: Doğu Thrakia Aylık ve Yıllık Yağış Miktarı (mm olarak) (Dönmez 1968: Tab.1 ve Akova 2002: 27, Tab.10'dan değiştirilerek oluşturulmuştur)

Tablo 6a-d: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronoloji Tablosu

Tablo 7a-d: Doğu Thrakia'daki Buluntu Merkezleri, Veri Dağılımı ve Tarihleri

Grafik 1: Alt Bölgelerde Buluntuların Zamansal Dağılımı

Grafik 2: Doğu Thrakia Buluntuların Zamansal Dağılımı

Grafik 3: Doğu Thrakia'da Bulunan Sikkelerin Darp Yerlerine Göre Dağılımı

LEVHALAR LİSTESİ*

Levha 1 a) Doğu Thrakia'da Basılmış Sikkeler Üzerinde Tarım Ürünleri (http://www.wildwinds.com sitesindeki sikkelerden oluşturulmuştur)

b) Doğu Thrakia'da Basılmış Sikkeler Üzerindeki Keçiler (http://www.wildwinds.com sitesindeki sikkelerden oluşturulmuştur)

c) Enez (Ainos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Batıdan)

Levha 2 a) Enez (Ainos) (Batıdan)

b) Enez (Ainos), Akropolis Erken Dönem Mimari Kalıntıları

c) Enez (Ainos) Yerleşimi, Akropolis Geç Dönem Surları ve Hebros Nehri

Levha 3 a) Döken Çiftliği Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Döken Çiftliği Yerleşimi (Batıdan)

c) Kotyle Parçası-Kat. No.: 001

Levha 4 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 002

b) Lekane Parçası-Kat. No.: 003

* Aksi belirtilmediği sürece Levhalarda kullanılan fotoğraflar yazara, seramik çizimleri Serdar Akan, Melike Hasdağlı ve Ceren Baykan'a aittir.

c) Krater Parçası-Kat. No.: 004
d) Tabak Parçası-Kat. No.: 005
e) Kyliks Parçası-Kat. No.: 006
f) Kyliks Parçası-Kat. No.: 007

Levha 5 a) Bolsal Parçası-Kat. No.: 008
b) Kandil Parçası-Kat. No.: 009
c) Kyliks veya Skyphos Parçası-Kat. No.: 010
d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 011
e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 012

Levha 6 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 013
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 014
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 015
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 016

Levha 7 a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 017
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 018
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 019
d) Depo Kap Parçası-Kat. No.: 020

Levha 8 a) Kantharos Parçası-Kat. No.: 021
b) Batı Yamacı Gövde Parçası-Kat. No.: 022
c) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 023
d) Kiremit Parçaları

Levha 9 a) Kocatarla Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
b) Kocatarla Yerleşimi (Kuzeybatıdan)
c) Kocatarla Yerleşimi (Güneyden)

Levha 10 a) Kocatarla Yerleşimi-Duvar Kalıntısı
b) Kocatarla Yerleşimi- Duvar Taşı
c) Pithos (?) Parçası-Kat. No.: 024
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 025

Levha 11 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 026
b) Kyliks Parçası-Kat. No.: 027
c) Lekythos Parçası-Kat. No.: 028
d) Açık Kap Parçası-Kat. No.: 029

Levha 12 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 030
b) Kap Parçası-Kat. No.: 031
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 032
d) Balık Tabağı (?) Parçası-Kat. No.: 033

e) Kiremit Parçaları
Levha 13 a) Kayıkyolu Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Kayıkyolu Yerleşimi (Güneyden)
Levha 14 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 034
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 035
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 036
Levha 15 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 037
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 038
c) Kapak Parçası-Kat. No.: 039
d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 040
Levha 16 a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 041
b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 042
c) Skyphos Parçası-Kat. No.: 043
d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 044
e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 045
f) Skyphos Parçası-Kat. No.: 046
Levha 17 a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 047
b) Bolsal Parçası-Kat. No.: 048
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 049
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 050
e) Kâse Parçası-Kat. No.: 051
Levha 18 a) Sürahi Parçası-Kat. No.: 052
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 053
c) Değirmentepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 19 a) Değirmentepe Höyüğü (Güneyden)
b) Değirmentepe Höyüğü (Kuzeyden)
c) Pithos (?) Parçası-Kat. No.: 054
Levha 20 a) Kapalı Kap Parçası-Kat. No.: 055
b) Depo (?) Kap Parçası-Kat. No.: 056
c) Tek Kulplu Sürahi Parçası-Kat. No.: 057
d) Göztepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 21 a) Göztepe Yerleşimi (Kuzeybatıdan)
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 058
c) Göztepe, Kiremit Parçaları
Levha 22 a) Korutepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Korutepe Yerleşimi (Batıdan)

c) Korutepe Yerleşimi-Erken Dönem Malzeme Bulunan Alan (Batıdan)

Levha 23 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 059

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 060

c) Kap Parçası-Kat. No.: 061

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 062

Levha 24 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 063

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 064

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 065

d) İonia Kâsesi (?) Parçası-Kat. No.: 066

Levha 25 a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 067

b) Tek Kulplu Kap Parçası -Kat. No.: 068

c) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 069

d) Maroneia sikkesi-Kat. No.: 070

e) Maroneia sikkesi-Kat. No.: 071

f) Maroneia sikkesi- Kat. No.: 072

g) Maroneia sikkesi-Kat. No.: 073

h) Kuğubunu Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

Levha 26 a) Kuğuburnu ve Kaletepe Yerleşimleri (Doğudan)

b) Kuğuburnu Yerleşimleri (Doğudan)

c) Kuğuburnu Yerleşimi Gri seramikler

Levha 27 a) Krater Parçası-Kat. No.: 074

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 075

c) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 076

d) Krater Parçası-Kat. No.: 077

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 078

Levha 28 a) Krater Parçası-Kat. No.: 079

b) Kapalı Kap Parçası-Kat. No.: 080

c) Skyphos Parçası-Kat. No.: 081

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 082

Levha 29 a) Amphora (?) Parçası-Kat. No.: 083

b) Kypsela (?) Sikkesi-Kat. No.: 084

c) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 085

d) Khersonesos Sikkesi-Kat. No.: 086

e) Khersonesos Sikkesi-Kat. No.: 087

f) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 088

g) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 089

h) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 090
ı) Sikke-Kat. No.: 091
i) Sikke-Kat. No.: 092

Levha 30 a) İncirliburun Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
b) İncirliburun Yerleşimi (Batıdan)
c) Kaide Parçası-Kat. No.: 093

Levha 31 a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 094
b) Krater Parçası-Kat. No.: 095
c) Kantharos (?) Parçası-Kat. No.: 096
d) İtalyan Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

Levha 32 a) İtalyan Kalesi (Kuzeyden)
b) İtalyan Kalesi, Doğu Suru Kule (Güneyden)
c) Kap Parçası-Kat. No.: 097

Levha 33 a) İtalyan Kalesi- Kaya Oygu Mekan Giriş
b) İtalyan Kalesi- Kaya Oygu Mekan İç

Levha 34 a) Ağılyaması Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Ağılyaması Yerleşimi (Güneybatıdan)
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 098

Levha 35 a) İncirliçeşme Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Batıdan)
b) İncirliçeşme Yerleşimi (Güneyden)

Levha 36 a) İncirliçeşme Yerleşimi (Batıdan)
b) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 099
c) Küçük Kâse/Tuzluk Parçası-Kat. No.: 100
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 101
e) Amphora Parçası-Kat. No.: 102

Levha 37 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 103
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 104
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 105
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 106
e) Kiremit Parçası

Levha 38 a) Mayababa Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
b) Mayababa Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

Levha 39 a) Mayababa Yerleşimi (Güneybatıdan)
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 107
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 108
d) Maroneia sikkesi-Kat. No.: 109

e) Sikke-Kat. No.: 110
f) Sikke-Kat. No.: 111
Levha 40 a) Sikke-Kat. No.: 112
b) Sikke-Kat. No.: 113
c) Sikke-Kat. No.: 114
d) Sikke-Kat. No.: 115
e) Sikke-Kat. No.: 116
f) Tavşantepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 41 a) Tavşantepe Höyüğü (Doğudan)
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 117
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 118
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 119
e) Adatepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 42 a) Adatepe Höyüğü (Kuzeyden)
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 120
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 121
d) Karatopraktepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 43 a) Karatopraktepe Yerleşimi (Kuzeydoğudan)
b) Kap Parçaları-Kat. No.: 122
c) Höyükler Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 44 a) Höyükler Yerleşimi (Batıdan)
b) Sikke-Kat. No.: 123
c) Sikke-Kat. No.: 124
d) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 125
e) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 153
f) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 157
g) Sikke-Kat. No.: 160
h) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 162
Levha 45 a) Kermiyan (Apros) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
b) Kermiyan (Apros) Yerleşimi (Güneyden)
c) Khersonesos Sikkesi-Kat. No.: 163
d) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 164
e) Sikke-Kat. No.: 165
Levha 46 a) Sikke-Kat. No.: 166
b) Sikke-Kat. No.: 167
c) Sikke-Kat. No.: 168

d) Sikke-Kat. No.: 169
e) Pergamon Sikkesi-Kat. No.: 170
f) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 171
g) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 172
h) Lysimakheia Sikkesi- Kat. No.: 173
I) Lampsakos Sikkesi-Kat. No.: 176
i) Sikke-Kat. No.: 177
j) Sikke-Kat. No.: 178
k) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 179
l) Sikke-Kat. No.: 180
m) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 182
n) Sikke-Kat. No.: 183

Levha 47 a) Figürin Parçası-Kat. No.: 184
b) Figürin Parçası- Kat. No.: 185
c) Figürin Parçası-Kat. No.: 186
d) Figürin Parçası-Kat. No.: 187
e) Figürin Parçası-Kat. No.: 188
f) Figürin Parçası- Kat. No.: 189
g) Figürin Parçası-Kat. No.: 190
h) Figürin Parçası-Kat. No.: 191
ı) Figürin Parçası-Kat. No.: 192
i) Figürin Parçası-Kat. No.: 193
j) Figürin Parçası-Kat. No.: 194

Levha 48 a) Figürin Parçası-Kat. No.: 195
b) Figürin Parçası-Kat. No.: 196
c) Figürin Parçası-Kat. No.: 198
d) Figürin Parçası-Kat. No.: 199
e) Figürin Parçası-Kat. No.: 200
f) Figürin Parçası-Kat. No.: 201
g) Figürin Parçası-Kat. No.: 202
h) Figürin Parçası-Kat. No.: 203
ı) Figürin Parçası-Kat. No.: 204
i) Figürin Parçası-Kat. No.: 205

Levha 49 a) Figürin Parçası-Kat. No.: 206
b) Figürin Parçası-Kat. No.: 207
c) Kumtepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

d) Kumtepe Höyüğü (Kuzeydoğudan)
Levha 50 a) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 208
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 209
c) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
d) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Kuzeybatıdan)
Levha 51 a) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Batıdan)
b) Kap Parçası-Kat. No.: 210
c) Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 52 a) Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Amphora-Kat. No.: 211
c) Lekythos Parçası-Kat. No.: 212
Levha 53 a) Parion Sikkesi-Kat. No.: 213
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 214
c) Vize (Bizye) (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 54 a) Vize (Bizye) (Kuzeydoğudan)
b) Vize (Bizye) Kuzey Surları
Levha 55 a) Vize (Bizye) Batı Surları
b) Vize (Bizye) Tiyatrosu
Levha 56 a) Kıyıköy (Salymdessos) (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
b) Kıyıköy (Salymdessos) Yerleşimi ve Liman (Doğudan)
Levha 57 a) Kıyıköy (Salymdessos) - Sur Duvarı ve Giriş (Batıdan)
b) Adak Steli-Kat. No.: 215
Levha 58 a) Kanlıgeçit Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Kanlıgeçit Yerleşimi (Batıdan)
c) Sikke-Kat. No.: 216
Levha 59 a) Virankale (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Virankale (Doğudan)
Levha 60 a) Virankale -İç Görünüş
b) Virankale Kuzeydoğu Sur Kalıntısı
Levha 61 a) Virankale Güney Sur Kalıntısı
b) Çayırköy Kale (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 62 a) Çayırköy Kale (Kuzeyden)
b) Çayırköy Kale - Kuzey Sur Kalıntısı
c) Mayatepe Kale (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 63 a) Mayatepe Kale - Batı Sur
b) Mayatepe Kale - Batı Sur (Üstten)

Levha 64 a) Kaletepe (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Kaletepe-Güney Sur Kalıntısı
Levha 65 a) Kaletepe – Sur Duvarına Ait İşlenmiş Blok Taş
b) Düzorman Kalesi Kroki
Levha 66 a) Düzorman Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Düzorman Kalesi (Kuzeybatıdan)
Levha 67 a) Düzorman Kale - İç Görünüş (Kuzeyden)
b) Düzorman Kale - Güney Suru ve Kapısı
c) Düzorman Kale - Kuzeybatı Suru ve Payeleri
Levha 68 a) Düzorman Kale - Kuzey Suru
b) Armağan Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 69 a) Armağan Kalesi (Kuzeybatıdan)
b) Armağan Kale - Kuzey ve Kuzeybatı Sur Kalıntısı
c) Armağan Kale - Kuzeydoğu Sur Kalıntısı
Levha 70 a) Armağan Kale - Duvar Sıva Parçası
b) Asarkale (Google Earth Görünümü, Güneyden)
c) Asarkale (Doğudan)
Levha 71 a) Asarkale-Kuzey Sur Kalıntısı
b) Asarkale-Kuzey Sur Kalıntısı
c) Asarkale-Kuzeybatı Köşesi
Levha 72 a) Gürgendere (Burunucu) Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Gürgendere (Burunucu) Kalesi (Kuzeyden)
Levha 73 a) Gürgendere (Burunucu) Kalesi Batı Sur Kalıntısı
b) Amphora-Kat. No.: 217
Levha 74 a) Sufunya Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Sufunya Yerleşimi (Kuzeydoğudan)
Levha 75 a) Krater Parçası-Kat. No.: 218
b) Kâse Parçası (?)-Kat. No.: 219
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 220
d) Kozman Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 76 a) Kozman Yerleşimi (Güneybatıdan)
b) Göbekli Kâse Parçası-Kat. No.: 221 (Harmankaya 1995: Lev. 16a'dan düzenlenmiştir)
c) Göbekli Kâse Parçası-Kat. No.: 222 (Harmankaya 1995: Lev. 16b'den düzenlenmiştir)
Levha 77 a) Gaziköy (Ganos) (Google Earth Görünümü, Güneybatıdan)

b) Gaziköy (Ganos) (Güneyden)
Levha 78 a) Gaziköy (Ganos) - Tepe Üstü
b) Gaziköy (Ganos) - Kuzey Suru
c) Attika Amphora Parçası-Kat. No.: 223
Levha 79 a) Skyphos (?) Parçası-Kat. No.: 224
b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale (Google Earth Görünümü, Kuzeybatıdan)
c) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kalesi – İç Görünüş (Güneyden)
Levha 80 a) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – İç Görünüş (Doğudan)
b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – İç Görünüş (Kuzeybatıdan)
Levha 81 a) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – Doğu Sur Kalıntısı
b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kalesi - İşlenmiş Duvar Taşları
c) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale - Seramik Buluntuları
Levha 82 a) Kaletepe/Cinci Kale (Google Earth Görünümü, Kuzeybatıdan)
b) Kaletepe/Cinci Kale – Geç Antik Çağ Sur Kalıntısı
Levha 83 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 225
b) Odunhattı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
Levha 84 a) Odunhattı Yerleşimi (Güneyden)
b) Odunhattı Yerleşimi – Kırlangıç Kuyruğu Kenetli İşlenmiş Taş
Levha 85 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 226
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 227
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 228
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 229
Levha 86 a) Barbaros (Bisanthe) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Barbaros (Bisanthe) Yerleşimi (Güneybatıdan)
Levha 87 a) Kabartma Parçası-Kat. No.: 230
b) Stel-Kat. No.: 231
c) Cup-Skyphos-Kat. No.: 232
Levha 88 a) Tabak-Kat. No.: 233
b) Figürin Parçası-Kat. No.: 234
c) Figürin Parçası-Kat. No.: 235
d) Elaious Sikkesi-Kat. No.: 236
e) Sikke-Kat. No.: 237
f) Sikke-Kat. No.: 238
Levha 89 a) Kypsela (?) Sikkesi-Kat. No.: 239
b) Sikke-Kat. No.: 240

c) Değirmenaltı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
d) Değirmenaltı Yerleşimi - Korunan Kuzey Yarısı (Güneyden)
Levha 90 a) Açık Ağızlı Kap Parçası-Kat. No.: 241
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 242
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 243
d) Menekşe Çatağı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
e) Menekşe Çatağı Yerleşimi (Güneydoğudan)
Levha 91 a) Karaevlialtı (Heraion Teikhos)Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Karaevlialtı (Heraion Teikhos)Yerleşimi (Batıdan)
Levha 92 a) Aytarla Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Aytarla Yerleşimi (Kuzeydoğudan)
Levha 93 a) Yazıtlı Mezar Taşı-Kat. No.: 244
b) Toptepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 94 a) Ereğli (Perinthos)(Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Ereğli (Perinthos) (Kuzeydoğu'dan)
c) Ereğli (Perinthos) – Akropolis'de Roma İmparatorluk Dönemi Yapıları
Levha 95 a) Stel-Kat. No.: 245
b) Stel-Kat. No.: 246
c) Stemless Kyliks-Kat. No.: 247
Levha 96 a) Perinthos Sikkesi-Kat. No.: 248
b) Adak Steli-Kat. No.: 249
c) Adak Steli-Kat. No.: 250
Levha 97 a) Silivri (Selymbria) (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Silivri (Selymbria) (Kuzeybatıdan)
Levha 98 a) Selimpaşa Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Sarayburnu (Byzantion) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 99 a) Aryballos Parçası-Kat. No.: 251 (Pasinli 1995: Çiz. II, Lev. 3, B. 1'den düzenlenmiştir)
b) Aryballos Parçası-Kat. No.: 252 (Pasinli 1995: Çiz. II, Lev. 4, B. 2'den düzenlenmiştir)
c) Alabastron Parçası-Kat. No.: 253 (Pasinli 1995: Çiz. II, Lev. 5, B. 4'den düzenlenmiştir)
d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 254 (Pasinli 1995: Çiz. I, Lev. 1, A. 2'den düzenlenmiştir)
e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 255 (Pasinli 1995: Çiz. XIII, Lev. 33, C. 73'den düzenlenmiştir)

Levha 100 a) Tek Kulplu Kap Parçası-Kat. No.: 256 (Pasinli 1995: Çiz. XXXIX, Lev. 103, H. 9'dan düzenlenmiştir)

b) Kap Parçası-Kat. No.: 257 (Pasinli 1995: Çiz. XXXVII, Lev. 102, H. 4'den düzenlenmiştir)

c) Figürin Parçası-Kat. No.: 258 (Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 4'den düzenlenmiştir)

Levha 101 a) Kalıp Yapımı Kap Parçası- Kat. No.: 259 (Pasinli 1995: Lev. 69, E.1'den düzenlenmiştir)

b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 260 (Pasinli 1995: Lev. 1, A. 1'den düzenlenmiştir)

c) Kyliks Parçası-Kat. No.: 261 (Pasinli 1995: Lev. 1, A. 3'den düzenlenmiştir)

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 262 (Pasinli 1995: Çiz. I, Lev. 2, A. 4'den düzenlenmiştir)

e) Kap Parçası-Kat. No.: 263 (Pasinli 1995: Lev. 6, C. 1'den düzenlenmiştir)

f) Skyphos Parçası-Kat. No.: 264 (Pasinli 1995: Lev. 12, C. 17'den düzenlenmiştir)

g) Krater Parçası-Kat. No.: 265 (Pasinli 1995: Lev. 8, C. 8'den düzenlenmiştir)

Levha 102 a) Mortar-Kat. No.: 266 (Pasinli 1995: Çiz. XXXVII, Lev. 101, H. 1'den düzenlenmiştir)

b) Kantharos-Kat. No.: 267 (Pasinli 1995: Lev. 23, C. 50'den düzenlenmiştir)

c) Kantharos Parçası-Kat. No.: 268 (Pasinli 1995: Çiz. XI, Lev. 26, C. 58'den düzenlenmiştir)

Levha 103 a) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 269 (Pasinli 1995: Lev. 76, F. 6'den düzenlenmiştir)

b) Fibula-Kat. No.: 270 (Denker *vd.* 2007: 144, Kat.No.: SC1'den düzenlenmiştir)

c) Oinokhoe Parçası-Kat. No.: 271 (Denker vd. 2007: 144, Kat. No.: SC.2'den düzenlenmiştir)

d) Kyliks Parçası-Kat. No.: 272 (Denker *vd.* 2007: 144, Kat. No.: SC3'den düzenlenmiştir)

e) Dinos-Kat. No.: 273 (Denker *vd.* 2007: 145, Kat. No. SC4)

f) Askos Parçası-Kat. No.: 274 (Denker *vd.* 2007: 146, Kat. No. SC4)

Levha 104 a) Kantharos-Kat. No.: 275 (Pasinli 1995: Çiz. IX, Lev. 22, C. 48'den düzenlenmiştir)

b) Dinlenen Hermes Figürini-Kat. No.: 276 (Denker *vd*. 2007: 149, Kat. No. SC8'den düzenlenmiştir)

c) Tabak Parçası-Kat. No.: 277 (Pasinli 1995: Çiz. XVII, Lev. 42, C. 89'den düzenlenmiştir)

Levha 105 a) Maltepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Maltepe Yerleşimi (Güneyden)
c) Byzantion Sikkesi-Kat. No.: 278 (Gökyıldırım 1996: fig. 1'den düzenlenmiştir)
Levha 106 a) Eski Hisarlık (Elaisos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Eski Hisarlık (Elaisos) Yerleşimi (Kuzeybatıdan)
c) Kandil-Kat. No.: 279
Levha 107 a) Sikke-Kat. No.: 280
b) Elaious Sikkesi-Kat. No.: 281
c) Sikke-Kat. No.: 282
d) Karaağaçtepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
e) Karaağaçtepe Höyüğü (Güneyden)
Levha 108 a) Kilisetepe Höyüğü (Madytos) (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
Levha 109 a) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi (Doğudan)
b) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi Geç Dönem Kalesi
c) Kuşlu Kâse Parçası-Kat. No.: 283
Levha 110 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 284
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 285
c) C Tipi Kyliks Parçası-Kat. No.: 286
d) Yüksek Ayaklı Kyliks Parçası-Kat. No.: 287
Levha 111 a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 288
b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 289
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 290
d) Kantharos Parçası -Kat. No.: 291
e) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 292
Levha 112 a) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 293
b) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 294
c) Küçük Kâse Parçası-Kat. No.: 295
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 296
e) Amphora Parçası-Kat. No.: 297
f) Amphora Parçası-Kat. No.: 298
Levha 113 a) Lekythos Parçası -Kat. No.: 299
b) Kâse Parçası-Kat. No.: 300
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 301
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 302
e) Kâse Parçası-Kat. No.: 303

Levha 114 a) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
b) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Lalebaba Tepesi'nden, Kuzeydoğudan)
Levha 115 a) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Batıdan)
b) Lekane Parçası-Kat. No.: 304
c) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 305
Levha 116 a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 306
b) Skyphos Kulp Parçası- Kat. No.: 307
c) Mezar Steli-Kat. No.: 308
d) Mezar Steli-Kat. No.: 309
Levha 117 a) Tenedos Sikkesi-Kat. No.: 310
b) Lysimakheia Sikkesi- Kat. No.: 311
c) Alopekonnesos Sikkesi-Kat. No.: 312
d) Pergamon Sikkesi-Kat. No.: 313
e) Sestos (?) Sikke-Kat. No.: 314
f) Sestos Sikkesi-Kat. No.: 315
g) Horatepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
h) Horatepe Yerleşimi (Kuzeydoğudan)
Levha 118 a) Horatepe Yerleşimi – Üst Kısmı
b) Krater Parçası-Kat. No.: 316
c) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 317
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 318
Levha 119 a) Kâse Parçası-Kat. No.: 319
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 320
c) Amphora Parçası-Kat. No.: 321
d) Amphora Parçası-Kat. No.: 322
e) Sestos Sikkesi-Kat. No.: 323
f) Sikke-Kat. No.: 324
g) Sestos Sikkesi-Kat. No.: 325
h) Kalanuro Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)
Levha 120 a) Kalanuro Yerleşimi (Güneyden)
b) Kalanuro Yerleşimi (Batıdan)
c) Kap Parçası-Kat. No.: 326
Levha 121 a) Kalanuro Yerleşimi – Seramik Buluntuları
b) Kalanuro Yerleşimi – P.T Ağırşak

c) Kalanuro Yerleşimi – Demir Cürufları

Levha 122 a) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Batıdan)

c) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Güneybatıdan)

Levha 123 a) Kyliks Parçası-Kat. No.: 327

b) Askos-Guttus Parçası-Kat. No.: 328

c) Kantharos Parçası-Kat. No.: 329

d) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) - Mermer Mortar Parçası

Levha 124 a) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Bolayır Tepesinde, Kuzeybatıdan)

Levha 125 a) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Güneyden)

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 330

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 331

d) At Heykel Parçası-Kat. No.: 332

Levha 126 a) Havaneli-Kat. No.: 333

b) Tezgâh Ağırlığı-Kat. No.: 334

c) Tezgâh Ağırlığı-Kat. No.: 335

d) Yazıt Parçası-Kat. No.: 336

e) Sikke-Kat. No.: 337

f) Sikke-Kat. No.: 338

g) Sikke-Kat. No.: 339

Levha 127 a) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi ve Limanı (Doğudan)

Levha 128 a) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi (Güneybatıdan)

b) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi - Deniz Kıyısındaki Duvar

c) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi - Deniz Kıyısındaki Yapının Duvarları

Levha 129 a) İonia Kâsesi (?) Parçası-Kat. No.: 340

b) Krater Parçası-Kat. No.: 341

c) Bolsal Parçası-Kat. No.: 342

d) Kandil Parçası-Kat. No.: 343

Levha 130 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 344

b) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 345

c) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 346

Levha 131 a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 347
b) Kandil Parçası-Kat. No.: 348
c) Kâse Parçası-Kat. No.: 349
d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 350
e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 351
Levha 132 a) Amphora Parçası-Kat. No.: 352
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 353
c) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 354
d) Kâse Parçası-Kat. No.: 355
Levha 133 a) Küçük Kâse veya Tuzluk Parçası-Kat. No.: 356
b) Aslan Kabartma Parçası-Kat. No.: 357
c) Taşağıl Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)
Levha 134 a) Taşağıl Yerleşimi (Kuzeyden)
b) Taşağıl Yerleşimi (Güneyden)
c) Taşağıl Yerleşimi, Duvar Kalıntıları (Kuzeyden)
Levha 135 a) Lekane Parçası-Kat. No.: 358
b) Amphora Parçası-Kat. No.: 359
c) Askos Ağız Parçası-Kat. No.: 360
d) İsakale (Google Earth Görünümü, Kuzeydoğudan)
Levha 136 a) İsakale (Doğudan)
b) İsakale, Tahrip Edilmiş Geç Dönem Sur Kalıntısı
c) Kap Parçası-Kat. No.: 361
Levha 137 a) Lalapaşa Arpalık Dolmeni Plan (Akman 1997: Abb. 8'den düzenlenmiştir)
b) Lalapaşa Arpalık Dolmeni (Güneydoğudan)
Levha 138 a) Çataltepe Tümülüsü (Güneydoğudan)
b) Çataltepe Tümülüsü, Mezar İçi
Levha 139 a) Aşağıkoruluk Tümülüsü (Kuzeyden)
b) Amphora-Kat. No.: 362
Levha 140 a) Karakoç A Tümülüsü
b) Karakoç A Tümülüsü – Plan ve Kesit (Fıratlı 1964: Lev. 41. 1)
c) Kandil-Kat. No.: 363 (Kassab Tezgör-Sezer 1995: 160'dan düzenlenmiştir)
d) El Yapımı Kandil-Kat. No.: 364 (Tezgör-Sezer 1995: 5'den düzenlenmiştir)
Levha 141 a) Situla-Kat. No.: 365 (Onurkan 1988: şek. 5'den düzenlenmiştir)
b) Lenger-Kat. No.: 366 (Onurkan 1988: şek. 6'dan düzenlenmiştir)
c) Oinokhoe Parçaları-Kat. No.: 367 (Onurkan 1988: şek. 18'den düzenlenmiştir)
d) Küp-Kat. No.: 368 (Aksan 2015: 575, 73-Ka 4'den düzenlenmiştir)

e) Phiale-Kat. No.: 369 (Aksan 2015: 576, 74-Ka 5'den düzenlenmiştir)

f) Phiale-Kat. No.: 370 (Aksan 2015: 577, 76-Ka 6'dan düzenlenmiştir)

Levha 142 a) Phiale-Kat. No.: 371 (Aksan 2015: 577, 77-Ka 7'den düzenlenmiştir)

b) Testi-Kat. No.: 372 (Aksan 2015: 575, 78-Ka 8'den düzenlenmiştir)

c) Lekythos-Kat. No.: 373 (Aksan 2015: 577, 80-Ka 9'dan düzenlenmiştir)

d) Askos-Kat. No.: 374 (Aksan 2015: 575, 81-Ka 10'dan düzenlenmiştir)

e) Eriklice Tümülüsü'nün Bulunduğu Düşünülen Tepe (Güneybatıdan)

Levha 143 a) Eriklice Tümülüsü - Plan (Hasluck 1910/1911: plan A'dan düzenlenmiştir)

b) Eriklice Tümülüsü –Cephe Görünüş ve Çizim (Hasluck 1910/1911: fig. 1, plan C'den düzenlenmiştir)

c) Eriklice Tümülüsü – Yan Görünüş ve Kesit Çizimi (Hasluck 1910/1911: fig. 2, plan B'den düzenlenmiştir)

Levha 144 a) Phiale-Kat. No.: 375 (Onurkan 1988: Şek. 2 ve Lev. 6b'den düzenlenmiştir)

b) Testi-Kat. No.: 376 (Onurkan 1988: Lev. 7'den düzenlenmiştir)

c) Oinokhoe-Kat. No.: 377 (Onurkan 1988: Şek. 19 ve Lev. 32c'den düzenlenmiştir)

Levha 145 a) Miğfer-Kat. No.: 378 (Onurkan 1988: Lev. 60'den düzenlenmiştir)

b) Yündolan C Tümülüsü (Güneyden)

Levha 146 a) Kâse-Kat. No.: 380

b) Amphora-Kat. No.: 381

c) Amphora-Kat. No.: 382

Levha 147 a) Askos-Kat. No.: 383

b) Çan Krater-Kat. No.: 384

c) Phiale-Kat. No.: 385

d) Phiale-Kat. No.: 386

Levha 148 a) Kırklareli A Tümülüsü (Kuzeydoğudan)

b) Kırklareli A Tümülüsü – Plan ve Kesit

c) Kırklareli A Tümülüsü – Dromos ve Mezar Odasına Giriş

Levha 149 a) Kırklareli A Tümülüsü – Mezar Odası

b) Kırklareli B Tümülüsü (Güneydoğudan)

c) Kırklareli B Tümülüsü – Plan ve Kesit

Levha 150 a) Kırklareli C Tümülüsü (Güneybatıdan)

b) Kırklareli C Tümülüsü – Plan

c) Çatalağaç Tümülüsü (Güneyden)

Levha 151 a) Çatalağaç Tümülüsü – Mezar Odası Üstten Görünüş

b) İslambeyli A Tümülüsü (Güneyden)

Levha 152 a) Kapı Söve Taşı-Kat. No.: 387
b) Duvar Taşı-Kat. No.: 388
c) Harekattepe Tümülüsü (Güneybatıdan)
Levha 153 a) Askertepe Tümülüsü (Güneyden)
b) Höyükbayırı Tümülüsü (Güneyden)
Levha 154 a) Höyükbayırı Tümülüsü - Dromos
b) Höyükbayırı Tümülüsü – Mezar Odası
c) Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü
Levha 155 a) Kandil-Kat. No.: 389
b) Kandil-Kat. No.: 390
c) Kandil-Kat. No.: 391
d) Höyüktepe Tümülüsü (Kuzeydoğudan)
Levha 156 a) Naip Tümülüsü (Güneydoğudan)
b) Naip Tümülüsü – Plan ve Kesit (Delemen 2004: fig. 11-12'den düzenlenmiştir)
Levha 157 a) Naip Tümülüsü – Dromos
b) Naip Tümülüsü – Mezar Odası
Levha 158 a) Naip Tümülüsü – Mezar Odası, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi
b) Phiale-Kat. No.: 393 (Delemen 2004: fig. 50'den düzenlenmiştir)
c) Tabak-Kat. No.: 398 (Delemen 2004: fig. 61'den düzenlenmiştir)
d) Süzgeç-Kat. No.: 400 (Delemen 2004: fig. 58'den düzenlenmiştir)
Levha 159 a) Testi-Kat. No.: 401 (Delemen 2004: fig. 52'den düzenlenmiştir)
b) Kandil-Kat. No.: 402 (Delemen 2004: fig. 88'den düzenlenmiştir)
c) Kalkan Parçası-Kat. No.: 403 (Delemen 2004: fig. 93'den düzenlenmiştir)
Levha 160 a) Testi-Kat. No.: 404 (Delemen 2004: fig. 74 ve 75'den düzenlenmiştir)
b) Meşale ve Ayağı-Kat. No.: 405 (Delemen 2004: fig. 91 ve 92'den düzenlenmiştir)
c) Patera-Kat. No.: 406 (Delemen 2004: fig. 68 ve 69'dan düzenlenmiştir)
Levha 161 a) Tekne-Kat. No.: 407 (Delemen 2004: fig. 66'dan düzenlenmiştir)
b) Amphora-Kat. No.: 408 (Delemen 2004: fig. 63 ve 64'den düzenlenmiştir)
Levha 162 a) Alabastron-Kat. No.: 409 (Delemen 2004: fig. 79 ve 80'den düzenlenmiştir)
b) Alabastron-Kat. No.: 410 (Delemen 2004: fig. 79 ve 80'den düzenlenmiştir)
c) Alabastron-Kat. No.: 411 (Delemen 2004: fig. 81 ve 82'den düzenlenmiştir)
d) Kuletepe Tümülüsü (?) (Kuzeyden)
Levha 163 a) Zeus Heykelciği-Kat. No.: 413
b) Kocahöyük Tümülüsü (Batıdan)

c) Kocahöyük Tümülüsü – Mezar Odası
Levha 164 c) Kocahöyük Tümülüsü – Diş Sırası Detay
a) Sivritepe Tümülüsü (Güneyden)
Levha 165 a) Aşağı Pınar Kutsal Alanı (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
b) Aşağı Pınar Kutsal Alanı (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
Levha 166 a) Kemer Tokası Parçası-Kat. No.: 414
b) Stemmless Kyliks-Kat. No.: 415
c) Amphora-Kat. No.: 416 (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
d) Amphora-Kat. No.: 417 (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
Levha 167 a) Krater Parçası-Kat. No.: 418
b) Amphora-Kat. No.: 419 (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
c) Amphora-Kat. No.: 420 (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
d) Amphora-Kat. No.: 421 (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)
Levha 168 a) Sikke-Kat. No.: 422
b) Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı (Doğudan)
c) Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı, Kaya Kütlesi
Levha 169 a) Figürin-Kat. No.: 423
b) Dolucatepe Kutsal Alanı (Güneybatıdan)
c) Dolucatepe Kutsal Alanı – Üst Kısmı
Levha 170 a) Tourso-Kat. No.: 424
b) Büyükkaratepe Kutsal Alanı (?) (Güneyden)
c) Süvari Figürini-Kat. No.: 425
d) At Figürini Kat. No.: 426
Levha 171 a) Apollon Figürini-Kat. No.: 427
b) Apollon Figürini-Kat. No.: 429
c) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 430
d) Ana Tanrıça Figürin Parçası-Kat. No.: 431
Levha 172 a) Kocamağara Giriş (Kuzeydoğudan)
b) Kocamağara İç
Levha 173 a) Skyphos Parçası (?)-Kat. No.: 432
b) Yarımburgaz Mağarası (Güneybatıdan)
c) Yarımburgaz Mağarası – Üst Mağara İç
Levha 174 a) Yarımburgaz Mağarası – Alt Mağara Ön
b) Yarımburgaz Mağarası – Alt Mağara İç
Levha 175 a) Amphora-Kat. No.: 433
b) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 434

c) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 435

d) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 436

e) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 437

f) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 438

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: **a)** Doğu Thrakia Bölgesi Jeoloji Haritası (Akova 2002: Harita No:2'den düzenlenmiştir)

b) Doğu Thrakia Bölgesi Toprak Haritası (Atalay 1989: şek. 14-21'den düzenlenmiştir)

Harita 2: **a)** Flora Bölgeleri Açısından Trakya (Dönmez vd. 2012: Şekil 6'den düzenlenmiştir)

b) 1526 ile 2013 Yılları Arasında Stentorsis Körfezini Kapanması (Piri Reis, Choiseul Gouffier, Hasluk ve Googleearth'den Oluşturulmuştur)

Harita 3: Doğu Thrakia Bölgesi- Dağ ve Akarsuları

Harita 4: Doğu Thrakia Bölgesi- Yollar

Harita 5: Doğu Thrakia Alt Bölgeleri

Harita 6: Doğu Thrakia Yerleşimler, Tümülüsler, Kutsal Alanlar ve Mağaralar Toplu

Harita 7: Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler (Stentoris Körfezi Açık Halde)

Harita 8: Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler (Günümüz Durumu)

Harita 9: İç Thrakia: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler

Harita 10: Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler

Harita 11: Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler

GİRİŞ

Türkiye'nin Avrupa'da bulunan tek kara parçası durumundaki Trakya'da 1800'lü yıllardan itibaren seyyahlar tarafından incelemeler başlamasına karşın ilk bilimsel çalışmalar, 1930'lu yıllardan itibaren özellikle tümülüs kazıları şeklinde başlamıştır. Ardından, Prehistorik Çağ yerleşimleri ve dolmen araştırmalarına devam edilmiştir. Bölgede, 1960'lı yıllardan itibaren epigrafi çalışmaları, 1970'li yıllardan itibaren, Ainos başta olmak üzere sınırlı sayıda 1. binyıla ait yerleşimlerde kazılar gerçekleştirilmiş, Marmara ve Ege kıyılarıyla Gelibolu Yarımadası'nda (Khersonessos) yüzey araştırmaları yapılmaya başlanmıştır ve bu kazılar günümüzde hâlâ devam etmektedir. Bölgede 1. binyıla dair iç kısma ya da diğer bir ifadeyle Istranca (Astikus[1]) ve Işıklar (Ganos) ile Koru Dağları'nın oluşturduğu kısımda, Agrianes Havzası'nda bölge müzelerinin yaptıkları kurtarma kazıları hariç kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır.

Doğu Trakya'da tarım, kaçak kazı ve diğer insan müdahaleleri nedeniyle çok büyük tahribat yapılmıştır. Bu nedenle her geçen gün buluntu merkezleri kayıt olmaksızın yok olmaktadır. Bölgede 1980'lerden itibaren, yüzey araştırmaları ve kazılar gerçekleştiren Mehmet Özdoğan, sadece 1980-1984 yılları arasındaki çalışmalarına göre, kültürel mirasının % 80'inin bir belgeleme olmaksızın yok edildiğini belirtmektedir. Bu nedenle bölgede gerçekleştirilen bu çalışma, MÖ 1. binyıla ait buluntu merkezlerinin kayıt altına alınması açısından önem taşımaktadır.

Tezin Amacı: Türkiye siyasi sınırları dışında bulunan Bulgaristan ve Yunanistan içerisindeki Trakya Bölgesi'nde uzun yıllardan beri araştırmalar yapılmaktadır. Türkiye Trakyası'nda ise, bugüne kadar sadece Ainos (Enez) ve Heraion Teikhos'da bilimsel kazılar, bölgenin özellikle güney kıyıları ve Gelibolu (Khersenessos) Yarımadası'nda epigrafik, tarihi coğrafya ve kült alanları ile ilgili yüzey araştırmaları yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. İç kısımlarda ise, 1930'lu yıllardan başlayarak İstanbul, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Çanakkale Arkeoloji Müzeleri tarafından tümülüs, dolmen, nekropol gibi alanlarda kurtarma kazıları ile Prehistorik ve Geç Antik Çağı içeren arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu tez çalışmasının amacı, daha önceki

[1] Istranca Dağı'nın Roma dönemindeki ismi Astikus olup, önceki ismi konusunda ne yazık ki bilgi yoktur. Bu nedenle tezde modern ismi ile birlikte Astikus adı da kullanılmıştır. Bkz. Talbert 2000: 787.

veriler ile birlikte arazi çalışması yapılarak, MÖ 1. binyıl başından MÖ 2. yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar ki süreçte Doğu Thakia bölgesinde yer alan buluntu merkezlerinin tespit edebilmesidir.

Tezin Kapsamı: Tez konusunu oluşturan alan Avrupa ve Trakya'nın güneydoğusunda bulunan ve Doğu Trakya ya da Türkiye Trakyası şeklinde adlandırılan kısımdır. Çalışma alanının mekânsal sınırını, Güney ve Doğu'da Ege ile Propontis Denizi (Marmara), Kuzey'de Pontos Euksinos (Karadeniz) ile Astikus (Istaranca) Dağları, Batı'da ise Hebros (Meriç) Nehri oluşturmaktadır. Bu bölge, Hebros (Meriç) ve onun kolları Tonzos (Tunca) ile Agrianes (Ergene) nehirleri tarafından sulanan, kuzeyindeki Astikus (Istaranca) ve güneyindeki Ganos (Işıklar) ile Koru Dağ yükseltileri hariç düz bir alandır. Günümüz siyasi haritasında ise, Doğu Trakya; Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli ilerinin tümünü, İstanbul İli'nin Avrupa kısmını, Çanakkale İli'nin de Gelibolu Yarımadası'nı içine almaktadır. Tezin zamansal kapsamı ise, MÖ 1. binyıldan, özellikle de MÖ 9. 8. yüzyıl civarından başlayarak MÖ 2. yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar, bölgenin Roma Cumhuriyeti'ne bırakılması ve Makedonia eyaletine bağlanmasına kadar olan süreci kapsamaktadır.

Tezin Yöntemi: Tez araştırma aşaması müze ve arazi çalışması ve kütüphane olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Müze ve Arazi Çalışması[2]: Öncelikle Edirne, Kırklareli, Çanakkale ve Tekirdağ Arkeoloji Müzeleri'nden araştırma izinleri alınarak 2012, 2013 ve 2014 yıllarında arkeolojik eser ve sikke envanter defterleri taranmıştır. Bu işlem ile buluntu yerleri belli olan eserlerin bilgileri Filemaker programında hazırlanmış "Müze Çalışma Fişi" formlara işlenmiştir (**Tablo 1**). Bu çalışmanın akabinde eserlerin ölçüleri alınmış ve fotoğrafları çekilmiştir. Hem müze çalışmalarında hem de literatür çalışmalarının sonuçları birleştirilerek Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan izinlerle 2013 ile 2014 yıllarında Edirne ve Kırklareli, 2015 yılında ise Tekirdağ ve Çanakkale illerinde arazi çalışması yapılmıştır. Arazi çalışması sırasında buluntu tespit edilen alanların GPS ile

[2] Arazi çalışması için Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden 05.02.2013 tarih ve 94949537-161.05/24804 sayılı, 21.05.2014 tarih ve 94949537-161.05/98599, 30.12.2014 tarih ve 94949537-161.05/253427 ve 28.01.2016 tarih ve 94949537-161.05/17745 sayılı izinleri ile Edirne, Kırklareli, Çanakkale ve Tekirdağ Arkeoloji müzelerinin denetimlerinde arazi çalışması gerçekleştirilmiştir.

koordinatları alınmış, yüzeydeki seramik, mimari gibi buluntular yerinde ölçekli fotoğrafları çekilmiştir. Bu buluntu merkezleri için Filemaker programında hazırlanmış "Arazi Çalışma Fişi" formları oluşturulmuştur (**Tablo 2**). Müze çalışması elde edilen veriler ile daha önce bölgede yapılmış araştırmaların verileri birleştirildikten sonra Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ilerinin tamamında, Çanakkale'nin Gelibolu ve Eceabat ilçelerinin bulunduğu Gelibolu Yarımadası'nda Turizm ve Kültür Bakanlığı'ndan alınan izinler çerçevesinde arazide araştırma yapılmıştır. Arazi araştırması sırasında, buluntu merkezleri ile buradaki buluntuların çizim, fotoğraflama ve GPS verilerinin formlara işlenmesi işlemi yapılmıştır. Arazide yapılan yüzey araştırması çalışmalarında 1/25000'lik topoğrafik haritalar kullanılmıştır. Tezde ise, Harita Genel Komutanlığı'ndan satın alınan 1:250.000'lik Trakya bölgesini kapsayan topoğrafik harita kullanılmıştır. Bu sayısal harita *ArcGIS* programında kullanıma uygun hale getirilerek, arazi çalışması sırasında GPS ile koordinatları alınan buluntu merkezleri tez içiresindeki ayırımlarına göre lejant oluşturularak bu harita üzerine işlenmiştir.

Literatür Çalışması: Öncelikle bölge tarihi ve bölgede bulunan yerleşimleri konu alan antik ve modern kaynaklar ile araştırmalarla ilgili yayınlara ulaşılmıştır. Bu kapsamda, İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Merkez ve Edebiyat Fakültesi Kütüphaneleri, Bilkent Merkez Kütüphanesi, Trakya Üniversitesi Merkez Kütüphanesi ile farklı üniversite ve ihtisas kütüphaneleri kullanılmıştır. Ayrıca TÜBİTAK tarafından sağlanan destekle altı ay İngiltere, Leicester Üniversitesi Kütüphanesi'nde çalışılmıştır. Bununla birlikte Trakya Üniversitesi, TÜBAP 2013-88 numaralı proje kapsamında yayın alımı yapılmıştır.

Tezin Bölümleri: Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia başlıklı bu tez, Giriş, Doğu Thrakia Bölgesi'nde Yapılan Çalışmalar, Doğu Thrakia Bölgesi Genel Özellikleri, Doğu Thrakia Bölgesi'nin Tarihi, Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia Bölgesi Buluntu Merkezleri, Katalog ile Genel Değerlendirme ve Sonuç bölümleri olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır.

Doğu Thrakia Bölgesi'nde Yapılan Çalışmalar adlı 1. bölümde, bölgede yapılan kazı, yüzey araştırması, inceleme gibi araştırmalar "İnceleme ve Yüzey Araştırmaları", "Kazılar" ve "Diğer Çalışmalar" alt başlıkları halinde verilmiştir. Doğu Thrakia Bölgesi

Genel Özellikleri başlıklı 2. bölümde, araştırmanın gerçekleştirildiği Doğu Thrakia bölgesinin sınırları, insanların yaşamlarını ve yerleşim yerlerini etkileyen önemli bir faktör doğal çevreyle bu çevrenin doğal unsurları dağ, nehir, göl ve ovalar ile iklimi, bitki örtüsü, doğal kaynakları, bölgenin ekonomik kaynaklar ve yolları bu bölümde anlatılmıştır.

Doğu Thrakia Bölgesi'nin Tarihi adlı 3. bölümde, Doğu Thrakia'da ilk yerleşimlerin başladığı dönemden Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar ki süreç, "1. Bi yıl Öncesi Doğu Thrakia Tarihi" ve "1. Bi yıl Tarihi" alt bölümleri içerisinde kronolojik şekilde anlatılmıştır.

Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemler'de Doğu Thrakia Bölgesi Buluntu Merkezleri başlıklı 4. bölüm tezin ana bölümünü oluşturmaktadır. Bu bölüm, arazi, müze ve kaynak taraması şeklinde yapılan çalışmalarla tespit edilmiş buluntu merkezleri, "Yerleşimler (Kentler, Kırsal Yerleşimler, Kaleler)", "Tümülüs ve Nekropoller", "Kutsal Alanlar" ve "Diğer" olmak üzer dört alt başlık altında ele alınmıştır. Ayrıca Yerleşimler (Kentler, Kırsal Yerleşimler, Kaleler) bölümü, Doğu Thrakia'nın coğrafi yapısına göre; Kuzey Ege Kıyısı: Serpedon Yarımadası ve Kuzeyindeki Yerleşimler, İç Thrakia: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler, Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler ile Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler olmak üzere dört alt başlık altında incelenmiştir.

Katalog içerikli 5. bölümde, müze çalışması, arazi çalışması ile literatür çalışması sırasında tespit edilen ve yerleşimlerin tarihlenmesinde yardımcı olan buluntular katalogda verilmiştir. Mehmet Özdoğan tarafından izin verilen Aşağı Pınar kazısının bir kısım malzemesi kullanılmış, diğer bilimsel kazı yapılan alanların buluntuları katalogda kullanılmamıştır. Bölge müzelerinin yaptıkları kurtarma kazıları doğrudan veya yayınlardan alınarak katalogda kullanılmıştır.

Değerlendirme ve Sonuç başlıklı son bölümünde ise, tüm bu çalışmanın sonucunda elde edilmiş ve tasniflenmiş bilgiler değerlendirilerek verilmiştir. Bölümlerin ardından, tablo ve grafikler, levhalar ve haritalar verilmiştir.

Doğu Trakya'nın geniş bir alana yayılması ve arazi çalışmasının ekip olmaksızın geçekleştirilmesi çalışmanın en büyük zorluklarındandır. Karşılaşılan bir diğer zorluk ise, arazi çalışması için üniversiteden yaz sezonunda izin alınabilmesi ve bu dönemde tüm alanın ayçiçeği, buğday veya çeltik ekili olması arazi çalışmasını zorlaştıran etkenlerdir. Bölge yoğun tarım, kaçak kazı, kum ve taş ocağı gibi nedenlerle yoğun tahribata maruz kalmış ve bunun sonucunda buluntu merkezlerinin büyük kısmı tamamen yok olmuştur.

1. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ'NDE YAPILAN ÇALIŞMALAR[3]

Doğu Thrakia'nın araştırma tarihçesine bakıldığında, karşımıza, bölgeyi ziyaret eden seyyah ve bilim adamları, işgal kuvvetlerin yaptığı yağma amaçlı kazılar, 1930'lu yıllardan itibaren başlanmış bilimsel kazı ve yüzey araştırmalar çıkmaktadır. Bunlar kronolojik sırada, kendi içinde bir tasnif ile bu bölümde verilmiştir (**Tablo 3a-e**). Doğu Thrakia'da araştırma tarihçesinin anlatıldığı bu bölüm "İnceleme ve Yüzey Araştırmaları", "Kazılar" ve "Diğer çalışmalar" olmak üzere, üç alt başlık halinde ele alınmıştır.

1.1. İnceleme ve Yüzey Araştırmaları

Fransa'nın İstanbul Konsolosu ve arkeolog Marie Gabriel Florent Auguste Choiseul Gouffier, gravür sanatçısı ve arkeolog gibi uzmanlarla birlikte araştırmalar yaparak bu çalışmalarını üç cilt halinde yayınlamıştır. 1809 tarihinde yayınladığı "*Voyage pittoresque de la Grèce*" adlı eserinde Smyrna'dan başlayarak Batı Anadolu ve özellikle Thrakia kıyılarında Kserkses'in izlediği güzergâh hakkında bilgi vermiştir[4]. Ayrıca özellikle Doğu Thrakia açısından bakıldığında araştırma yaptığı dönem için Ainos ile çevresini gösteren harita yaptırması ve yayında kullanması oldukça önemlidir.

Bunun yanı sıra Bulgar arkeolog Bogdan Filov, Ulusal Müze Müdürü Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı sırasında 1912-1913, 1915 ve 1916 tarihlerinde işgal ettikleri Doğu Thrakia'yı da içine alan bölgede incelemeler yapmış, burada tespit ettiği arkeolojik ve etnografik eserleri Sofya'ya götürmüştür. Bogdan Filov, bu eser toplama, inceleme gezileri sırasında günlük tutmuş, fotoğraf çekmiş ve Edirne, Tekirdağ, Marmara Ereğlisi, Çorlu, Silivri, Kırklareli, Pınarhisar, Vize, Babaeski olmak üzere birçok yer hakkında bilgi vermiştir[5].

Ayrıca Albert Dumont, 1876 yılında yayınladığı eserinde Perinthos, Selymbria, gibi yerlerde bulunmuş yazıt ve anıtları incelemiş, bölgedeki tümülüsler hakkında ilk

---

[3] Bu bölümde MÖ, MS kısalmaları kullanılacaktır. İkinci bölüm ve sonrasındaki bölümlerde aksi belirtilmediği sürece tarihler Milattan Öncedir.

[4] Choiseul Gouffier 1809.

[5] Bkz. **Tablo 3a**

kez bilgi verilmiştir[6]. Zafer Taşlıklıoğlu tarafından Doğu Thrakia'da yazıtlar üzerinde epigrafi araştırmaları kapsamında farklı dönemlerde bölgede araştırma ve inceleme gezileri yapılmış, elde ettiği bilgileri 1961 ve 1972 yılında kitap şeklinde yayımlamıştır[7]. Zafer Taşlıklıoğlu'ndan sonra bölgede epigrafi araştırmalarına M. Hamdi Sayar devam etmiştir. Sayar, 1988 yılından itibaren Doğu Thrakia'da sistematik bir şekilde epigrafik buluntular ve yerleşimlerin lokalizasyonu için araştırmalara başlamış, "*Perinthos-Herakleia (Marmara Ereglisi) Und Umgebung, Testimonien, griechische und lateinische Inschriften*" başlıklı doktora tezini hazırlamış, daha sonra bu çalışmasını kitap olarak yayınlamıştır[8]. Mustafa H. Sayar, bu çalışmalarını hem arazide hem de bölge müzelerinde "Doğu Trakya Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları" başlığı altında sürdürmektedir[9].

Bunlara ilaveten, H. David French 1959 yılından itibaren üç yıl süresince Doğu Thrakia Prehistorik Dönem yerleşimlerini ziyaret etmiştir. French, bu ziyaretleri sonucunda İstanbul'da Silivri yakınlarında Kınalıköprü, Selimpaşa Höyüğü yerleşimleri, Tekirdağ'da Yeniçiftlik Köyü yakınlarındaki Şerefli Çiftlik, Damlarca Çeşme ile Toptepe yerleşimleri, Gelibolu Yarımadası'nda Ilgardere Köyü yakınlarında Asartepe ve Yalova Köyü yakınlarında Beşiktepe yerleşimlerini tespit etmiştir[10]. Yayınlarında Ilgardere Köyü Asartepe ile Selimpaşa Höyüğü ve Damlarca Çeşme yerleşimlerinde Prehistorik Dönem buluntularının yanı sıra Klasik Dönemlere ait çanak çömlek bulunduğunu da belirtmiştir.

A. Şevket Kansu, 1959 yılından 1963 yılına kadar, Thrakia'da Prehistorik Dönem araştırmaları kapsamında inceleme ve sondajlar yapmıştır. İstanbul Yarımburgaz Mağarası, Kemerburgaz, Belgrad Ormanı civarı, Silivri, Tekirdağ, Kırklareli ve Tekirdağ illerinde bu araştırmayı gerçekleştirmiştir[11]. 1959 yılındaki ilk araştırma döneminde yüzey araştırması ile birlikte Yarımburgaz Mağarası ve Çardakaltı'nda sondaj kazısı yapmıştır. Şevket Kansu, 1962 yılında bir yıl önce David French

[6] Dumont 1876.
[7] Bkz. **Tablo 3a** .
[8] Sayar 1998a.
[9] Bkz. **Tablo 3c**.
[10] Bkz. **Tablo 3a**.
[11] Bkz. **Tablo 3a**.

tarafından incelenen Silivri yakınlarındaki Kınalıköprü Höyüğü'nü araştırarak Kalkolitik Çağ malzemesi ile birlikte Klasik Dönemlere ait malzeme de olduğunu belirtmiştir. Ayrıca 1963 ve 1969 yıllarında Edirne'nin kuzeyinde Lalapaşa civarındaki dolmenleri inceleyerek, bunlar hakkında makaleler yayınlamıştır[12].

Mehmet Özdoğan tarafından, 1980'li yıllardan itibaren "Marmara ve Trakya Araştırmaları" kapsamında, bölgede sistematik olarak yüzey araştırması yapılmıştır. Prehistorik Dönem yerleşimlerinin tespit edilmesinin hedeflendiği bu araştırmalar sırasında birçok Paleolitik, Neolitik, Kalkolitik, Tunç ve Demir Çağı yerleşimleri, dolmenleri ile birlikte az da olsa Klasik Dönemleri içeren yerler hakkında kısa bilgi verilmiştir[13].

Veli Sevin, 1980 ve 1981 Tekirdağ ile Marmara Ereğlisi arasındaki kıyı şeridinde daha önce Zafer Taşlıklıoğlu ile müze çalışmalarından da bilinen Değirmenaltı, Karaevlialtı ve Aytepe/Aytarla yerleşimlerine araştırma gezileri düzenleyerek malzeme toplamıştır. Bu yaptığı çalışmayı bir bildiri ile sunarak yayımlamıştır[14].

Doğu Thrakia'nın Neolitik ve Kalkolitik Çağları konusunda "Neolithic and Chalcolithic Cultures in Turkish Thrace" başlıklı doktora tezi hazırlayan Burçin Erdoğu, doktora çalışması kapsamında Edirne İli sınırları içerinde 1995 ve 1996 yüzey araştırması yapmıştır. Bu çalışmalar sırasında tespit edilen Neolitik ve Kalkolitik Çağ yerleşimlerinde Klasik Dönemlere ait seramik buluntu olması durumunda genel bilgi olarak verilmiştir[15].

İ. Hakkı Kurtuluş, 1995 yılında "Trakya Bölgesi Kırklareli, Edirne, Tekirdağ, Çanakkale İlleri Türk Dönemi Kaleleri" başlıklı yüzey araştırmasını başlıkta belirtilen illerde gerçekleştirmiştir[16]. İ. Hakkı Kurtuluş yapmış olduğu bu çalışmada Roma, Geç Roma ve Osmanlı Dönemi kalelerinin yanında, erken dönem kalelerini de saptamış ve bunlar hakkında bilgi vermiştir.

---

[12] Bkz. **Tablo 3a**.
[13] Bkz. **Tablo 3b**.
[14] Bkz. **Tablo 3c**.
[15] Bkz. **Tablo 3d**.
[16] Bkz. **Tablo 3d**.

Onur Özbek tarafından Gelibolu Yarımadası'nda "Gelibolu Yarımadası Prehistorik Dönem Yüzey Araştırması" başlığı altında, yarımadada daha önceden bilinen Prehistorik Dönem yerleşimlerinin tekrar incelenmesinin yanı sıra yenilerinin bulunması amacıyla 2006 yılından itibaren çalışma gerçekleştirmiştir[17]. Onur Özbek, araştırmalarında Prehistorik Dönemi aldığından Klasik Dönemler hakkında genel bilgiler vermiştir.

Engin Beksaç, 2004 yılından itibaren "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi" kapsamında Edirne ve Kırklareli illerinde erken dönem kaya anıtları ve kült alanları üzerine yüzey araştırması yapmaktadır[18].

Zeynep Koçel Erdem, 2008 yılından itibaren "Tekirdağ Ganos Dağı Araştırmaları" başlıklı yüzey araştırması ile Ganos Dağı ve çevresinde, kıyı ile dağlık alanda çalışmalara başlamıştır. Zeynep Koçel Erdem, Ganos Dağı ve çevresinde araştırmalara devam etmekle birlikte, 2013 yılından itibaren araştırma alanını Gelibolu Yarımadası'na doğru genişletmiştir. Esas itibariyle Arkaik, Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemleri'ni kapsayan bu araştırması sırasında bu dönemlerin öncesi veya sonrasına ait kültür varlıkları da kayıt altına alınmıştır[19].

Reyhan Körpe, 2012 yılında Gelibolu Yarımadası'ndaki önemli kentlerden biri durumundaki Sestos kentinde yüzey araştırmalarına başlamış ve daha sonraki yıllarda çalışmalarını Sestos kenti ile birlikte özellikle Gelibolu Yarımadası'nın güneyini kapsayacak şekilde genişletmiştir[20].

1.2. Kazılar

Thrakia'da araziye bakıldığında en dikkat çekici arkeolojik anıtlar tümülüslerdir. Bu nedenle bölgedeki arkeolojik faaliyetlerin ana konusunu tümülüsler oluşturmuştur.

[17] Bkz. **Tablo 3e**.
[18] Bkz. **Tablo 3e**.
[19] Bkz. **Tablo 3e**.
[20] Bkz. **Tablo 3e**.

Bu tümülüsler özellikle, 19. yüzyıl sonundan itibaren gerek bölgeyi işgal edenlerin, gerekse daha sonraki bilimsel araştırma yapanların ana konusu haline gelmiştir[21].

Doğu Thrakia'daki arkeolojik kazı faaliyetleri hakkındaki bilgiyi, İstanbullu bir papaz Melissinos Hristodoulos'un Yunanca 1881 yılında "Kırklareli İli'nin Tarihi-Coğrafi Tasviri/Betimlemesi" ve 1897 yılında ise "Kilise Yönetim Konuları Çerçevesinde Trakya ve Kırklareli" adlı kitaplarında Kırklareli ve çevresi hakkında verdiği bilgilerden öğrenmekteyiz[22]. Melissinos Hristodoulos, Kırklareli çevresinde bulunan tümülüsler ile Eriklice Köyü yakınındaki tümülüsün 1829 ve 1874 yıllarında Osmanlı-Rus Savaşları sırasında bölgeyi işgal eden Rus işgal kuvvetleri tarafından kazıldığını belirtir. İngiliz arkeolog Frederick William Hasluck, 1908 yılında bölgeye gelerek, daha önce Melissinos Hristodoulos'un da bilgi verdiği Eriklice Tümülüsü ve buluntuları hakkında detaylı bilimsel bilgileri "A Tholos Tomb at Kirk Kilise" adlı makalesinde vermiştir[23]. Doğu Thrakia'daki bilinen ikinci kazı ise, Heinrich Schliemann tarafından 1882 yılında gerçekleştirilmiştir. Heinrich Schliemann, Troia kazısını yaptığı sırada Gelibolu Yarımadası'nın en güneyinde, Elaious antik kenti yakınında bulunan Karaağaçtepe Höyüğü'nü Prostylos'un Tümülüsü olarak düşünmüş ve burada izinsiz şekilde kısa süreli bir kazı gerçekleştirmiştir[24]. 1915 yılında Çanakkale Savaşları sırasında Gelibolu Yarımadasını işgal eden ülkeler içerisinde yer alan Fransız işgal askerleri, Elaious kentinin nekropolünde kazılar yapmışlar ve çıkan eserleri ülkelerine götürmüşlerdir[25].

Heinrich Schlieman'ın "Prostylos'un Tümülüsü" düşüncesiyle 1882 yılında kazdığı Karaağaç Höyük'te, bölgeyi işgal eden Fransızlar kuvvetlerinin himayesinde Robert Demangel tarafından 1921-1923 yılları arasında bilimsel kazı çalışması gerçekleştirmiştir. Neolitik, Kalkolitik, Tunç Çağı ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi tabakalarının bulunduğu höyükte yapılan çalışmanın sonucu Robert Demangel "*Le*

[21] A. M. Mansel'in çalışmaları için bkz. Tablo 3a. Tümülüsler konusunda hazırlanmış yüksek lisans, doktora tezleri için bkz. Yıldırım 2002, Yıldırım 2008, Yılmaz 1995a, Aksan 2015.
[22] Bkz. **Tablo 3a**.
[23] Bkz. **Tablo 3a**.
[24] Bkz. **Tablo 3a**.
[25] Bkz. **Tablo 3a**.

Tumulus dit de Protésilas" adlı bir kitapta yayımlanmıştır[26]. Buradan çıkmış bir grup malzeme İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Yine Fransız işgal kuvvetlerinin himayesinde Robert Demangel tarafından 1921-1923 yılları arasında ve 1933 yılında ise, Ankara hükümetinden izin alınarak kazı çalışması yapılmıştır. Bu kazı çalışmasının sonuçları 1939 yılında yayımlanmıştır[27].

Doğu Thrakia'da ilk Türk kazıları, Türk Tarih Kurumu adına, Arif Müfit Mansel tarafından başlatılmıştır. A. Müfit Mansel, 1936 yılında Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ çevresinde araştırma gezisi yaptıktan sonra, aynı yılın sonlarına doğru tümülüs olarak değerlendirdiği tepelerde kazı çalışması gerçekleştirmiştir[28]. İlk önce Kırklareli'nin, Babaeski ilçesindeki Alpullu Şeker Fabrikası'nın kuzeyinde bulunan tepeyi tümülüs olarak düşünerek kazıya başlamış, sonrasında yapılan kazı sonucunda buranın tümülüs olmadığı, bir höyük olduğu anlaşılmıştır[29]. Hemen ardından Alpullu'nun yaklaşık 5 km. güneyinde bulunan Sinanlı Köyü'nün Mezarlığı içindeki buluntuları ile MS 1.-2. yüzyıllara tarihlenen tümülüste kazı yapmıştır[30]. Yine aynı dönemde Edirne, Havsa İlçesi'ne bağlı Hasköy'ün hemen doğusunda bulunan Yumurtatepe Tümülüsü'nde kazı gerçekleştirmiştir[31]. A. Müfit Mansel, 1937 yılında ise Lüleburgaz İlçesi'ne bağlı, Umurca Köyü'nde bulunan dört tümülüsü Umurca A, B, C ve D Tümülüsleri olarak adlandırmış ve MS 2. yüzyıla tarihlenen Umurca B, C ve D Tümülüsleri'nde kazı yapmıştır[32]. 1938 yılında ise, çalışmalarını Kırklareli ve Vize çevresine kaydırmıştır. A. Müfit Mansel öncelikle Vize ve çevresini taramış ve kırk civarında tümülüs tespit etmiştir. Vize'nin yaklaşık 4 km. güneyinde bulunan Vize A, B, C ve D şeklinde adlandırmış olduğu tümülüslerde kazı yapılmıştır[33]. A. Müfit Mansel, aynı yıl M. Hristodoulos'un Rus işgali sırasında kazıldığını belirttiği Kırklareli merkezinin hemen güneyinde bulunan Kırklareli A, B, ve C Tümülüsleri'nde araştırmalara başlamıştır. İlk etapta Kırklareli A ve B Tümülüsleri'nde kazı çalışması yapmıştır[34]. 1939 yılında ise,

[26] Bkz. **Tablo 3a**.
[27] Bkz. **Tablo 3a**.
[28] Bkz. **Tablo 3a**.
[29] Mansel 1938: 17, Mansel 1940: 89-90.
[30] Mansel 1940: 90, Başgelen 2009: 10.
[31] Mansel 1940: 90, Başgelen 2009: 10.
[32] Mansel 1938: 18-19, Mansel 1940: 91, Delemen 2000: 233, Başgelen 2009: 12.
[33] Mansel 1940: 91-92, 94-114,Delemen 2000: 233, Başgelen 2009: 12-14.
[34] Mansel 1940: 92-93, Mansel 1943: 1-9, Delemen 2000: 232, Başgelen 2009: 15-16.

Vize'de Vize E, F, G, H, İ Tümülüsleri ile Kırklareli merkezinde bulunan Kırklareli C Tümülüsü'nde kazı çalışması gerçekleştirmiştir[35].

Küçükçekmece Gölü'nün kuzeyinde bulunan Yarımburgaz Mağarası 1900 yıllarda tespit edilmiş[36] ve 1959-1963 yılları arasında A. Şevket Kansu ile Prof. Dr. Kılıç Kökten tarafından burada sondaj niteliğinde kazılar yapılmıştır[37]. Mağarada ikinci dönem kazısı ise, 1986 yılında Mehmet Özdoğan tarafından gerçekleştirilmiştir[38]. Mehmet Özdoğan'ın gerçekleştirdiği bu çalışma sırasında en üstteki Bizans ve Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait tabakanın altında Hellenistik Döneme ait buluntular tespit edilmiş ve alanın bu dönemde kutsal alan olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Mağaradaki üçüncü dönem kazıları ise, 1988-1990 yılları arasında Güven Arsebük ve Francis Clark Howell tarafından, özellikle Pleistosen Dönemi araştırmak için gerçekleştirilmiştir[39].

Antik Çağ'da Doğu Thrakia'nın en önemli kentlerinden doğu yakasında kurulmuş, günümüzde modern Enez yerleşiminin altında bulunan Ainos antik kentinde ilk kazı çalışmaları Afif Erzen başkanlığında 1971 yılında başlamış, 1973-1978 yıllarında ise ara verilen kazılara 1979 yılında tekrar başlanmıştır[40]. A. Erzen bu görevi 1994 yılına kadar devam ettirmiş ve bu yıldan itibaren kazı başkanlığını Sait Başaran'a devretmiştir. S. Başaran bu görevi hâlâ sürdürmektedir[41]. Ayrıca Ainos kazıları içerisinde Enez'in hemen doğusunda bulunan Hoca Çeşme Höyüğü'nde 1990, 1991-1993 yılları arasında Mehmet Özdoğan tarafından kazı çalışması gerçekleştirilmiştir[42].

Kırklareli, Yeniköy'ün kuzeyinde bulunan Tilkiburnu Mevkii'nde kum ocağı açılması nedeniyle Mehmet Özdoğan tarafından 1981 yılında kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir[43]. Bu çalışma sırasında çukurlar içerisinde Son Kalkolitik-İlk Tunç Geçiş, Tunç ve Demir Çağları'na ait buluntular tespit edilmiştir. Burada çukurlar

[35] Mansel 1940: 93, Başgelen 2009: 17-18.
[36] Avcı 2011: 102.
[37] Bkz. **Tablo 3a**.
[38] Bkz. **Tablo 3c**.
[39] Bkz. **Tablo 3c**.
[40] Bkz. **Tablo 3b**.
[41] Bkz. **Tablo 3b**.
[42] Bkz. **Tablo 3c**.
[43] M. Özdoğan 1982b: 1-26.

içerisinde Kumtepe I ve Troia I benzeri kaplar ile Karanova VI tipi kapların birlikte bulunması Anadolu ve Balkan kültürlerinin birlikte varlık göstermesi açısından önemlidir.

Kırklareli, Asilbeyli Köyü yakınlarında bulunan Taşlıcabayır Tümülüsü Mehmet Özdoğan'ın yüzey araştırmalarında tespit edilmiştir. Ancak daha sonra 1983 yılında, tümülüsün büyük oranda iş makinası ile tahrip edildiği görülmüş, Mehmet Özdoğan'ın başkanlığında Edirne Müzesi tarafından kurtarma kazısı yapılmış ve bu kazıda kuzey step kültürlerine özgü ip baskı bezemeli MÖ 1200 yıllar civarına tarihlenen kaplar tespit edilmiştir[44].

Tekirdağ'ın doğusunda, Gaziköy sınırları içerisinde ve Marmara Denizi kıyısındaki Menekşe Çağatağı'nda yüzey araştırmaları sonucunda Kalkolitik, Tunç Çağı ile Hellenistik Dönem buluntularının varlığı tespit edilmiştir. Doğu ve batı olmak üzere iki höyükten oluşan yerleşimde 1993 yılından itibaren asıl Kalkolitik ve Tunç Çağı yerleşimini ortaya çıkarmak amacıyla Tekirdağ Müzesi ile İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle Mehmet Özdoğan'ın bilimsel, Aslı Erim Özdoğan'ın alan sorumluluğunda kurtarma kazılarına başlanmıştır. Günümüzde Menekşe Çağatağı'ndaki kazı çalışmalarına A. Erim Özdoğan başkanlığında halen devam edilmektedir[45].

Doğu Thrakia'da, özelliklede Istranca Dağları'nın eteklerinde çok sayıda dolmen bulunmasına karşın çok azında kazı yapılmıştır. Lalapaşa yakınlarındaki MÖ 12.-8. yüzyıla tarihlenen Arpalık Dolmen'inde Edirne Arkeoloji Müzesi tarafından Murat Akman sorumluluğunda 1994-1995 yıllarında, bir kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir[46].

Marmara Denizi'nin kuzeyinde, Marmara Ereğlisi'nin batısında bulunan Toptepe Höyüğü, yüzey araştırmalarında tespit edilmiş bir diğer yerleşimdir. Höyük yüzeyinde toplanan malzemelere göre Prehistorik Dönem'den Orta Çağ'a kadar tüm dönemlerde iskân görmüştür. Ancak 1988-1989 yılında höyüğün üzerinde tatil sitesi inşaatının başlaması ile birlikte Orta Çağ'dan Tunç Çağı'na kadar tüm tabakalar bilimsel araştırma yapılamadan tahrip edilmiştir. Bu tahribat üzerine henüz tahrip edilmemiş, çok az bir

[44] Bkz. **Tablo 3b**.
[45] Bkz. **Tablo 3d**.
[46] Bkz. **Tablo 3d**.

kısmı korunan alanda, Mehmet Özdoğan başkanlığında Tekirdağ Arkeoloji Müzesi ile birlikte kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir[47].

Mehmet Özdoğan tarafından yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen Aşağı Pınar Yerleşimi'nde, 1993 yılında kazılar başlamış ve kendisinin başkanlığında hala devam etmektedir[48]. Neolitik ve Kalkolitik Çağlar'ın bulunduğu alanın üst tabakasında MÖ 9.-5. yüzyıllar boyunca kutsal alan ve nekropol alanı olarak kullanıldığı görülmüştür. M.Özdoğan, alanın üzerinde kazının ilk başlarında tespit edilen duvar kalıntısının MÖ 6. veya 5. yüzyıla ait tarihlenebilecek tümülüse ait olduğu ve muhtemelen Orta Çağ'da yok edilmiş olabileceğini belirtmiştir. Aşağı Pınar'ın hemen batısında bulunan Kanlıgeçit yerleşiminde Mehmet Özdoğan tarafından Aşağı Pınar ile birlikte kazı çalışması yapılmıştır. Buradaki çalışmalar, Aşağı Pınar'daki yerleşimcilerin Kalkolitik Çağ'ın sonunda, İlk Tunç Çağı'nda Kanlıgeçit Yerleşimi'nin bulunduğu alana taşındıklarını ve buradaki yaşamın MÖ 2000 civarında şiddetli bir yangın ile yok olduğunu göstermiştir[49].

Karaevli Köyü sınırları içerisinde, Marmara Denizi kıyısında "Karaevlialtı Mevkii'nde" lokalize edilen Heraion Teikhos, başta Zafer Taşlıkoğlu, Mehmet Özdoğan, Veli Sevin ve M. Akif Işın gibi araştırmacılar tarafından incelemiştir. Heraion Teikhos'da 2000 yılından itibaren Tekirdağ Arkeoloji Müzesi ile Neşe Atik işbirliğiyle kazılara başlanmıştır. Kazı çalışmasına 2010 yılından itibaren Neşe Atik başkanlığında halen devam edilmektedir[50].

Şengül Aydıngün tarafından Küçükçekmece Gölü Havzası'nda 2007 ve 2008 yıllarında öncelikle yüzey araştırmaları gerçekleştirildikten sonra 2009 yılından itibaren Bathonea antik kentinde kazı çalışmalarına başlanmıştır[51].

Gelibolu'da araştırma yapan Mehmet Özdoğan, Eceabat kent merkezinde bulunan Kilisetepe/Maydos Höyüğü'nde buluntulara göre Tunç Çağı'ndan itibaren Orta Çağ'a

[47] Bkz. **Tablo 3c**.
[48] Bkz. **Tablo 3c**.
[49] Bkz. **Tablo 3c**.
[50] Bkz. **Tablo 3d**.
[51] Bkz. **Tablo 3e**.

kadar kesintisiz bir yerleşim olduğunu belirtmiştir[52]. Höyükte 2010 yılında Göksel Sazcı tarafından kazı çalışmaları başlatılmıştır[53]. Mevcut duruma göre Orta Çağ'da yapılan imar faaliyetleri sırasında Roma İmparatorluk, Hellenistik, Klasik, Arkaik ve Geometrik Dönem tabakaları büyük ölçüde tahrip edilmiştir.

1.3. Diğer Çalışmalar

Doğu Thrakia'da yukarıda belirtilen araştırmaların dışında bölgede araştırmacılar tarafından sadece Prehistorik, Roma ve Bizans Dönemlerini konu alan kazı, yüzey araştırmaları yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Bu araştırma kazılarının haricinde özellikle İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin 1937 yılından itibaren başta Topkapı Sarayı avlusu ile tarihi yarımadadaki kazılar[54] gibi Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli Arkeoloji Müzesi gibi bölge müzeleri sorumluluk alanlarında, başta tümülüsler olmak üzere kurtarma kazıları gerçekleştirmişlerdir (**Tablo 3a-e**).

Türkiye Demir Çağları klasöründe (TAY 6) Trakya yer almıştır. Ayrıca kazı ve müzelerdeki buluntular ile bölge tarihi ve kültleri ile ilgili yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları yapılmıştır[55].

[52] M. Özdoğan 1986a: 55.
[53] Bkz. **Tablo 3e**.
[54] Bkz. **Tablo 3a**.
[55] Yağız 1998; Güçlü 2006, Akbaytogan 2010, Irmak 2010, Sarıkaya 2009, Şahin 1998, Yacı 2013, Turan 2006, Fatih 2003, Polat 2013, Tzvetkova 2008.

2. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ GENEL ÖZELLİKLERİ

2.1. Sınırları ve Coğrafyası

Thrakia, Antik Çağ'daki genel sınırlarına bakıldığında kuzeyde Istros (Tuna) Nehri, kuzeydoğuda Pontos Euksinos (Karadeniz), doğuda Bosphoros Thrakios (İstanbul Boğazı), güneyde ise Aigaion Pelagos (Ege Denizi) ile Hellespontos Boğazı (Çanakkale) ve güneydoğuda Propontis (Marmara) Denizi ile belirgin bir şekilde sınırlandırılmıştır[56]. Kuzey, güney ve doğu sınırı coğrafi unsurlarla kesin olarak tespit edilebilen bölgenin batı sınırı tarihsel olarak değişikliklere uğramıştır[57]. Herodotos ve Ksenophon batıda Aksios (Vardar) Irmağını sınır olarak göstermişlerdir[58]. Buna karşın Plinius ise batı sınırını Strymon (Karasu) Nehri olarak belirtmiştir[59].

Bu tez çalışmasının konusunu teşkil eden "Doğu Thrakia" bölgesinin sınırlarına gelince, kuzeyde Astikus (Istranca) Dağları ile batısındaki Sakar Dağı silsilesi, batıda doğu-batı yönlü uzanmakla birlikte kuzey-güney doğrultuda batı sınırını oluşturan Rhodope (Rodop) Dağları'nın hemen doğusundaki Hebros Nehri, kuzeydoğuda Pontos Euksinos, doğuda Bosphoros Thrakios, güneyde ise Aigaion Pelagos ile Hellespontos Boğazı ve güneydoğuda Propontis Denizi ile sınırlandırılmış alandan oluşmaktadır (**Harita 3**).

Doğu Thrakia bölgesi yüzey şekilleri açısından kendi içinde farklılıklar göstermektedir. Bölgenin kuzey ve kuzeydoğusunda Astikus Dağlık kütlesi, güney ve güneybatıda ise Hieron Oros (Ganos/Işıklar) ve Koru Dağları'nın karakteri hâkimdir[60]. Bu iki dağlık kütle arasında kalan bölümde ise ovalık sahalar ile kuzey ve güneydeki dağlık sahalara geçiş özelliği gösteren alçak tepeler ve platolar, Çatalca Yarımadası'nda ise plato karakteri görülmektedir[61]. Thrakia Khersonesosu[62] (GeliboluYarımadası) ise yaklaşık yükseltileri 300-400 m parçalanmış tepelik alanlar ile alçak seviyeli platolar

[56] Ksen. *an*. VII. 1. 33, Plin. *nat.* IV. 47, Ulrike 1997: 25.
[57] Erzen 1994a: 9.
[58] Ksen. *an*. VII. 1. 33.
[59] Plin. *nat*. IV. 42.
[60] Dönmez 1968: 65.
[61] Dönmez 1968: 65.
[62] İleriki sayfalarda "Thrakia Khersonesosu" yerine sadece "Khersonesos" kullanılacaktır.

şeklindedir[63]. Doğu Thrakia'nın kıyıları bakıldığında Aigaion Pelagos ve Pontos Euksinos'da genelde girinti ve çıkıntının az olduğu boyuna kıyı tipinde, buna karşın Propontis kıyılarının özellikle de İstanbul-Çatalca bölümünün ise Limanlı Kıyı tipinde olduğu görülmektedir[64].Bu nedenle kıyılarda doğal liman olarak kullanılacak alanlar oldukça azdır.

Doğu Thrakia'nın jeolojisine bakıldığında batı sınırındaki Rhodope masifi ve bunun devamı şeklindeki Astikus masifinin çeşitli gynas ve mikaşistler, mermer, kalkşist, kuvarsit filitlerler gibi metamorfik kayaçlar ile granit, granodyorit, diyorit, gabro, siyanit ve monzonit gibi mavmatik kayaçlardan oluşmaktadır[65]. Bölgenin büyük bir kısmını kapsayan Agrianes Havzası'da 3. Jeolojik zamanda (karasal Miyosen ve karasal Pliyosen) oluşmuş karasal dolgular ve akarsu vadilerinin tabanlarını örten Holose'ne ait alüvyonlar yer almaktdır[66]. Havza'nın kuzeyinde Astikus masifiyle karasal Miyosen ve karasal Pliyosen arasında dar bir şerit halinde Orta Eosen, bölgenin güneyinde ise Oligosen, özellikle de Oligosen'de dezisel ortamda oluşmuş kayaçlar bulunmaktadır[67]. Bölgenin güneybatısındabulunan Sarpedon Dağı (Hisardağı[68]) volkanik faaliyetlerle oluşmuş bazalt, andezit lav ve tüflerden meydana gelmektedir[69]. Khersonesos ise genellikle Miosen kalkerlerden oluşmakla birlikte yer yer andezit görülmektedir[70] (**Harita 1a**)

2.1.1. Dağlar

Doğu Thrakia bölgesi, farklı yükseltilerdeki dağ ve tepeler ile alçak yaylalardan oluştuğu ve ortalama yükseltisinin yaklaşık 180 m olmasından da anlaşılacağı üzere fazla yüksek olmayan bir rölyefe sahip olduğu görülmektedir[71]. Dağlar, bölgenin kuzey, güney ve batısında yoğunlaşmış durumdadır. Kuzeyde Astikus Dağları ile bu dağın

---

[63] Dönmez 1968: 73.
[64] Ardel 1960: 16.
[65] Ketin 1983: 13.
[66] Akova 2002: 7-8.
[67] Akova 2002:7-8.
[68] Hisardağı, Choiseul Gouffier'un kitabında Sarpedon Dağı ve kayalıkları, güneyindeki burun ise Sarpedon Burnu şeklinde adlandırılmaktadır. Bkz. Choiseul Gouffier 1809: 107-109, Pl. 3, Talbert 2000: 51.
[69] Göçmen 1999: 42.
[70] Dönmez 1968: 73.
[71] Dönmez 1968: 65, Dönmez 1985: 93.

devamı niteliğindeki Sakar Dağı, batısında Rhodope Dağları, güneyinde de Propontis Denizi'ne paralel uzanan Hieron Oros ile Koru Dağları bulunmaktadır[72].

Astikus (Istranca) Dağları: Doğu Thrakia'nın kuzeydoğu ve kuzeyinde yer alan ve Bosphoros Thrakios'dan başlayarak Pontos Euksinos kıyısı boyunca kuzeybatı-güneydoğu istikametinde uzanan dağ sırası jeolojik olarak granit ve gynayslerden oluşmuştur[73]. Astikus Dağları'nın en yüksek kısmı, Demirköy ile Kırklareli arasında kalan 1035 m. ile Mahya Tepe'dir[74]. Bu orta kısımdaki yükseklikten itibaren güneydoğuya doğru Çatalca'ya, kuzeybatısında ise, Lalapaşa'nın kuzeyinde yükseklikleri kademeli olarak azalan tepeler ile plato şeklinde devam eder. Edirne'nin kuzeyinde Tanzos (Tunca) Nehrinin oluşturduğu vadinin batısında tekrar yükselerek zirve noktası 856 m ile Vishegrad Tepesi durumundaki Sakar Dağı ile son bulmaktadır. Pontos Euksinos'a bakan kısmı dik bir görünüme sahipken, Agrianes (Ergene) Havzası'na bakan güneyi ise hafif eğimlidir[75] (**Harita 3**).

***Rhodope (Rodop) Dağları*:** Doğu Thrakia bölgesinin batısında bulunan ve kuzey güney doğrultusuyla bölgenin batı sınırını oluşturan Rhodope Dağları, Aigaion Pelagos'un kıyılarına paralel olarak doğu batı doğrultusunda Avrupa Kıtası'nın içine doğru sokulmaktadır. Yapısal olarak paleozoik gnays, kristal şist ve granit kayaçlardan oluşmuş Rhodope Dağları'nın ortalama yüksekliği 1800 m olmakla birlikte en yüksek noktası 2925 m ile Musala Tepe'dir[76](**Harita 1**).

***Ganos (Hieron Oros) ve Koru Dağları*:** Bölgenin güneyinde yer alan ve doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlar Tekirdağ-Şarköy arasında Ganos (Hieron Oros) Dağları, Melas (Saros) Körfezi boyunca ise Koru Dağları uzanmaktadır. Ganos (Hieron Oros) kütlesi kuzeyde fliş fasiyesindeki gre ve marnlardan, güneyde ise Miosen'e ait gre, marn ve kalkerlerden oluşmaktadır[77]. En yüksek yeri, 920 m ile Uçakbaşı Tepesi olan Ganos (Hieron Oros) Dağları, dik yamaçlarla kıyıya doğru inmesinden dolayı

[72] Mansel 1938: 5, Sevin 2013: 19.
[73] Ardel 1955: 147, Ardel 1957: 153, Ardel 1960: 7, Kurter 1977/1978: 3-11.
[74] Dönmez 1968: 66.
[75] Ardel 1955: 147, Ardel 1957: 153.
[76] Archibald 1998: 12-13.
[77] Dönmez 1968: 69.

oldukça yüksek görünürken, kuzey kısmında Agrianes Havzası'nda kademeli alçalma görülmektedir[78].

Ganos (Hieron Oros) Dağları'nın batısında, Melas Körfezi'nin kuzeyinde ve ona paralel olarak doğu-batı istikametinde uzanan Koru Dağları'nın en yüksek yeri 725 m ile Kızılpınar Tepedir[79]. Esmer, yeşilimsi fliş, grenler ile yer yer bazaltlardan oluşan bir yapısı vardır[80]. Koru Dağları'nın Agrianes Havzası'na ve Melas Körfezi'ne bakan yamaçları eğim açısından birbirinden çok farklıdır. Melas Körfezi'ne bakan yönü dik yamaçlarla kaplıdır. Korudağ sırası, Ainos (Enez) sınırında yeniden yükselerek, körfeze paralel devam ederek volkanik kayaçlardan oluşan 385 m yüksekliğindeki Sarpedon Dağı'nı oluşturmaktadır[81] (**Harita 3**).

2.1.2. Nehirler

Doğu Thrakia Bölgesinin en büyük akarsuyu; bölgenin batısında, kuzey-güney yönlü akan Hebros (Meriç) Nehri'dir. Onu, kolları başta Agrianes olmak üzere Tanzos (Tunca) ve Harpessos (Arda) Nehirleri ile birçok küçük akarsu takip etmektedir. Ancak genel olarak bakıldığında araştırma alanında en etkili nehir neredeyse bölgenin tam ortasından doğu batı yönlü akan ve iç kısmı kuzey ve güney yönünden gelen birçok küçük ve büyük derelerle bir ağ gibi saran Agrianes Nehri oluşturmaktadır.

***Hebros (Meriç) Nehri*:** Thukydides'in Oskios ve Nestos ırmaklarıyla aynı dağdan doğduğunu belirttiği[82] Hebros, kaynağını Balkanlar'ın en yüksek dağı Dunaks (Rila) dağından alır[83]. Rhodope ve Haimos (Balkan) Dağları'ndan gelen kollarla desteklenerek güneydoğuya doğru devam eder, Svilengrad kentini geçtikten sonra güneye doğru yönelerek Edirne'den hemen sonra kuzeyden Tanzos, batıdan Harpessos Nehirleriyle ve son olarak doğudan Agrianes ile birleştikten sonra Ainos kentinin batısından, Aigaion

[78] Ardel 1957: 157, Ardel 1960: 12, Şinasi Kaya, Uçakbaşı tepesinin 924 m yüksekliğinde olduğunu belirtmiştir. Bkz. Kaya 1999: 45.
[79] Dönmez 1968: 71, Sarı 2005: 23. Kaya, Koru Dağlarının en yüksek yerinin Kuştüneyi tepe (676 m) olarak belirtmiştir. Bkz. Kaya 1999: 45.
[80] Ardel 1960: 12.
[81] Sarı 2005: 23.
[82] Thuk. II. 96.
[83] De Boer 2010: 177.

Pelagos'a kadar yaklaşık 490 km'lik bir uzunluğu tamamlayarak iki ağızdan denize dökülen nehrin derinliği yaklaşık 2.5-3 m'dir[84] (**Harita 3**).

Herodotos, Hebros'un, adını verdiği ovanın içinde aktığını ve biri Ainos Kenti'nin hemen batısında olmak üzere iki ağızdan Aigaion Pelagos'a dökülen büyük bir nehir olduğunu ve bazı kısımlarının gemi ulaşımına elverişli olduğunu belirtmiştir[85]. Strabon ise Kypsela'ya Hebros Nehri'nin kullanılarak ulaşılabileceğini ve mesafenin yaklaşık 120 stadion olduğunu belirtmiştir[86]. Herodotos'unda belirttiği üzere, Hebros Nehri'nin en önemli özelliği, Bronz Çağ'dan başlayarak ve özellikle 8. yüzyıldan itibaren MS 9. yüzyıla kadar Thrakia Bölgesi'nin iç kısmında üretilen maden ve tarım ürünlerinin nehir taşımacılığına uygun gemilerle Ainos Kenti'ne kadar taşınmış ve buradan büyük gemilere yüklenerek denizaşırı ihraç edilmiş olmasıdır[87].

Hebros, Roma İmparatorluk Dönemi'nde yakınından geçtiği Hadrianopolis, Philippopolis, Augusta Triana, Plotinopolis ve Traianopolis gibi kentlerin sikkelerinin üzerinde farklı şekillerde, genellikle de uzanmış nehir tanrısı olarak betimlenmiştir[88]. Nehir tanrısı Hebros'un betimlerinin yanında birçok farklı figür olmakla birlikte Philippopolis'in Septimius Severus dönemine ait sikkeler üzerinde, tanrının sağ elinin gemi pruvasının üzerinde olması, nehirde gemi işlediğini göstermesi açısından önemlidir[89].

Strabon'un iki ağızlı olarak tanımladığı [90] ve günümüzde Enez Kenti'nin batısından iki kol halinde Aigaion Pelagos'a karışan Hebros Nehri, çok geniş bir alanı kaplayan yatağını hızlı şekilde doldurarak Hebros deltasını oluşturmuş ve bu oluşum günümüzde de devam etmektedir[91]. Ova yüzeyinde yapılan araştırma ve sondajlara göre

---

[84] Kurter 1975/1976: 285-286, Talbert 2000: 51, Sarı 2005: 25, Kibaroğlu 2008: 2, Türkmenoğlu 2012: 30, De Boer 2010: 177.
[85] Hdt. IV, 90, VII, 58-59
[86] Strab. VII, 48.
[87] De Boer 2010: 179-181, Tıpkı Antik Çağ'da olduğu gibi Hebros Nehri önemli bir ticaret yoludur. philippopolis'den başlayan güzergâh Edirne ve son olarak Osmanlı Dönemi'ndeki adı İnöz ona Enez'e kadar uzanmaktaydı. Osmanlı kayıtlarına göre 19. yüzyılda dahi Meriç Nehrinde vapurların çalıştırılması için işletme izinleri verildiği bilinmektedir. Bkz. Şahine 2006: 2-3.
[88] Altınoluk 2010: 57.
[89] Altınoluk 2010: 58.
[90] Strab.VII. 51 (52).
[91] Ardel 1960: 14. Aşağı Meriç Vadisi'nin Son Buzul Çağı'nda yani bundan 10.000 yıl öncesinde, 20-25 km. kadar içeri, yani Agrianes Nehriyle birleştikleri alana kadar deniz suyunun altında kaldığı ve zaman

denizin, MS 500-1800 yılları arasını kapsayan dönemde günümüz kıyı çizgisinden yaklaşık 10 km kadar MÖ 7. yüzyılda ise yaklaşık 16 km içeriye sokulduğu düşünülmektedir[92].

***Tanzos (Tunca) Nehri*:** Hebros Nehri'nin kuzeyden aldığı en büyük kolu durumundaki Tanzos Nehri, Bulgaristan'ın Karlıova sınırları içerindeki Haimos Dağları'nın Yumrukçal (Vrah Botev) Tepesi'nden kaynağını alır[93]. Kazanluk Ovası'nın içinden doğuya doğru akan nehir Yambol İli'nin kuzeyinden dönerek, güneye doğru akmaya devam eder. Astikus ve devamındaki Sakar Dağları'nın arasındaki vadiden geçtikten sonra yaklaşık 384 km'lik uzunluğunu tamamlayarak Edirne'nin batısında Hebros Nehri ile birleşir[94]. Doğu Thrakia bölgesi içersinde birçok küçük dere tarafından beslenmekle birlikte en büyük kolu Pravadi deresidir[95] (**Harita 3**).

***Harpessos (Arda) Nehri*:** Harpessos Nehri, Rhodope Dağları'nın Bulgaristan sınırları içindeki Smolyan kasabasının yakınlarından çıkarak doğuya doğru devam ederek Kırcaali ve Ivaylovgrad kentlerinden geçtikten sonra Yunanistan sınırları içersinde akarak Edirne'nin batısında yaklaşık 290 km'lik uzunluğunu tamamlayarak Hebros Nehri'ne karışır[96] (**Harita 3**).

***Agrianes (Ergene) Nehri*:** Astikus Dağları'nın güney eteklerinde bulunan Vize'nin Evrenli Köyü'nün doğusundaki Çanakpınar Tepesi'nden kaynağını alan bir dereyle, Büyükyoncalı Köyü'nün kuzeydoğusundan farklı kaynaklardan çıkan Yoncalı Deresi'nin Uzunhacı Köyü'nün kuzeyinde birleşmesiyle "Ergene Deresi" adını alır. Ergene Deresi, güneybatıya doğru devam ederek Muratlı İlçesi'ne bağlı İnanlı Köyü'nün güneyinde, Çorlu (Arzos) Deresiyle[97] birleşir ve "Ergene Nehri" adıyla

---

içinde dolarak günümüzdeki durumuna geldiği bilinmektedir. Bkz. Gazioğlu *vd.* 1998: 228, Göçmen 1999: 80-81. Kemal Göçmen'inde belirttiği üzere 1970'lere kadar bataklık olan Hebros Havzası bu tarihlerden itibaren DSİ tarafından bataklık kurutma faaliyetleri ile tarım toprağı haline getirilmiştir (Göçmen 1999: 73.). Bu durumda Antik Çağ boyunca Hebros Havzası'nın, Agrianes Nehri ile birleşmesinden sonraki kısmın bataklık olduğunu ve muhtemelen kıyılar hariç tarım için kullanılmadığını açıkça göstermektedir.

[92] Gazioğlu *vd.* 1998: 232.

[93] Şimşek 2000: 6.

[94] Talbert 2000: 51, Yıldız 2011: 10, Mansel 1938: 5, Sevin 2013: 19.

[95] Kurter 1975/1976: 289.

[96] Yıldız 2011: 10, Mansel 1938: 5, Sevin 2013: 19, Talbert 2000: 51, Boteva 2011: 742, dpn. 38.

[97] Çerkezköy'ün doğusundan kaynağını alan Lefka Dere, Ramazan Dere ve daha küçük derelerin birleşmesiyle Çorlu (Arzos) Deresi oluşur. Çerkezköy'ün güneyinden ve Çorlu'nun kuzeyinden batıya

anılıralır[98]. Bölgenin ortasında önce kuzeybatı, sonra batıya doğru kavis çizerek devam eden nehir, kuzey yönünden başta Paşaköy (Vize/Ana) Dere[99], Sulucak Çayı[100], Lüleburgaz Deresi[101] (Kontadestos), Babaeski (Şeytan) Deresi[102], Ovaçayı (Kurucadere)[103], güney yönünden ise, Sinanlı (Beşiktepe) Deresi[104], Anadere/Hayrabolu Deresi[105] olmak üzere kuzeyden ve güneyden birçok daha küçük akarsularla

---

doğru devam ederken birçok ufak mevsimlik dereyide alarak, yaklaşık 62 km. sonra Muratlı'nın kuzeyinde Agrianes Nehri'ne kavuşur. Bkz. Kurter 1975/1976: 287, Akova 2002: 50, Ordu 2005: 39.

[98] Akova 2002: 47, Ordu 2005: 38.

[99] Vize'nin kuzeyindeki Evrencik civarından kaynağını alan Paşaköy (Vize/Ana) Deresi, Vize'nin güneyinden geçerken küçük derelerle birleştikten sonra "Anadere" adını alır. Misinli yakınlarında Kuru/Kavak, ardından Pınarbaşı Deresiyle birleştikten sonra Çiftlikköy civarında Agrianes Nehri'ne katılır. Bkz. Akova 2002: 50.

[100] Astikus Dağı'nın en yüksek noktası Mahya Tepe'nin güneyindeki Sergen Köyü yakınlarındaki kaynaklardan doğan dere, küçük akarsularla beslenerek güneye doğru yaklaşık 55 km. devam eder ve Ovacık Köyü'nün kuzeyinde Agrianes Nehri'ne karışır. Bkz. Akova 2002: 50.

[101] Kaynağını Astikus Dağları'ndan alan Poyralı (Kontadestos ?) ve Kaynarca (Tearos ?) Dereleri'nin Lüleburgaz'a bağlı Turgutbey Köyü'nün güneyinde birleşmesiyle Lüleburgaz Deresi adını alır ve toplam 58 km uzunluğun ardından Agrianes Nehri'ne karışır. Bkz. Kurter 1975/1976: 287, Müller 1997: 858, Akova 2002: 51, Ordu 2005: 39. Herodotos, Dareios'un Thrakia topraklarına girdikten sonra Tearos Irmağı'nın kaynaklarında üç gün dinlendiğini belirtir (Hdt. IV, 89). Ayrıca burada 38 kaynaktan çıkan hem sıcak ve soğuk su olduğunu, bu suların birçok hastalıkla birlikte insanlarda ile atlarda görülen uyuz hastalığına iyi geldiğini, buranın Perinthos yakınlarındaki Heraion kentiyle, Pontos Euxenos'da bulunan Apollonia kentlerinin tam ortasında ve her iki kente de iki günlük mesafede yer aldığını belirtmiştir (Hdt. IV, 90). Yine Herodotos'un belirttiğine göre, Dareios kaynağı çok beğenerek, bir sütun üzerine kaynağı öven yazılar yazdırmıştır (Hdt. IV, 91). Herodotos, "Tearos, Kontadesdos'a; Kontadesdos, Agrianes'e; Agrianes, Hebros'a; Hebros da, Ainos kenti yanında, denize dökülür" diye belirtmektedir (Hdt. IV, 90). M. H. Sayar, Herodotos'un ve 19. yüzyılda bölgeye gelen seyyahların değerlendirmesiyle Poyralı Deresi'nin Kontadestos, Kaynarca Deresi'nin ise Tearos olması gerektiğini belirtmiştir. Bkz. Sayar 2006a: 42-43.

[102] Astikus Dağları'nın tepelerinden doğan Şeytan Deresi ve Büyük Dere Kırklareli'nin doğusunda birleşerek Anadere adını alır, güneye doğru devam ederek Babaeski'yi geçtikten sonra Çimenli Deresi ile birleştikten sonra Babaeski Deresi adını alır ve Katranca Köyü'nün doğusundan bir süre batıya doğru paralel aktıktan sonra yaklaşık 60 km'lik uzunluğun ardından Agrianes Nehri'ne karışır. Bkz. Kurter 1975/1976: 288, Akova 2002: 51, Ordu 2005: 39.

[103] Astikus Dağaları üzerindeki Tatlıpınar Köyü yakınlarından kaynağını alan Tekke/İnece Deresi, yine kaynağını Astikus Dağları'nki Vaysal Köyü civarından alan Süloğlu Deresiyle Hıdırca Köyü'nün doğusunda birleşerek Kurucadere adını alır ve daha osnra Oğulpaşa Deresi ile birleştikten sonra, yaklaşık 80 km uzunluğun sonunda Ana Dere olarak Agrianes Nehri'ne dökülür. Bkz. Kurter 1975/1976: 288-289, Akova 2002: 47, Ordu 2005: 39. Tekke Deresi'nin Antik Çağ'da ismi konusunda farklı görüşler bulunmaktadır: İreçek, Tekke Deresi için Kontadestos ismini belirtmesine karşın, Müller ve Sayar ise Arteskos olabileceğini öne sürmektedir. Boteva ise, Herodotos'un anlattığı Dareios'un ordusuna emir vererek kenarına taş bıraktırdığı Odrys'ler ülkesindeki Arteskos Nehri'nin günümüzdeki Arda Nehri olduğunu belirtmektedir. Bkz. Hdt. IV, 92, İreçek 1990: 45, Müller 1997: 788, Sayar 2006a: 43, Boteva 2011: 742.

[104] Tekirdağ ile Baharlı Köyü arasında doğan dere, Katıklıpınar Deresi, İkizbüyükler Deresi, Uzunpınar ve Dombaslar Dereleri ile birleştikten sonra Lüleburgaz'ın güneybatısındaki Sinanlı Köyü'nün doğusundan yaklaşık 54 km'lik uzunluğu tamamlayarak Agrianes Nehri'ne karışır. Bkz. Kurter 1975/1976: 288, Akova 2002: 52.

[105] Ganos Dağı'ndan kaynağını alarak Kömürocakları Dere, Canbaz Dere, Hayrabolu'ya kadar Anadere ismi ile devam eder, buradan sonra ise, Hayrabolu Deresi adıyla Balabanköy'ün doğusundan doğan

beslendikten sonra Uzunköprü ilçesinden sonra bataklıklar meydana getirerek İpsala İlçesi'nin kuzeyinde yaklaşık 285 km'lik uzunluğunu tamamlayarak Hebros Nehri ile birleşir[106] (**Harita 3**).

Agrianes Nehri, Hebros'un bir kolu olmasına karşın, Doğu Thrakia'nın tam ortasından, doğu-batı doğrultulu olarak akması ve hem kuzey yönünden hem de güney yönünden havzayı bölen daha küçük derelerle bir ağ şeklinde bağlantısı olması nedeniyle bölge için oldukça önemli bir nehirdir[107].

***Melas (Kavak-Kocadere) Çayı*:** Melas (Kavak) Çayı, kaynağını Koru Dağları'nın dağusundaki havzadan aldıktan sonra günebatıya doğru davam ederek yaklaşık 50 km'lik uzunluğun ardından adını verdiği Melas Körfezi'nden Ege Denizi'ne dökülür[108] (**Harita 1**). Herodotos, Kserkses'in ordusunu Hellespontos Boğazı'ndan geçirdikten sonra Khersonesos'dan Yunanistan'a doğru ilerlerken Melas Çayı ile körfezden geçtiğini ve bu nehrin ordunun su ihtiyacını karşılayacak kadar suyu olmadığından bahsetmiştir[109].

Doğu Thrakia bölgesinde yukarıda bahsedilen akarsuların haricinde kısa mesafeler kat ederek denize dökülen ve bazıları yaz aylarında kuruyan daha küçük akarsular da bulunmaktadır. Astikus Dağları'nın kuzeyinde, Pontos Euksinos'a dökülen Rezerve (Mutlu) Deresi, Çatalca Yarımadası'nda Apsinthos (Derbent Deresi)[110], Delkon (Istrancadere), Athyras (Büyükçekmece Deresi)[111], Batinias (Küçükçekmece Deresi)[112], Kydaros (Alibeyköy Deresi) [113], Barbyses (Kâğıthane Deresi)[114], Tziorikellos (Sulucak

---

Poğaça Deresiyle birleşerek kuzeye doğru devam ederek, 96 km'lik uzunluğunu Madra Köyü'nün batısında Agrianes Nehiyle birleşerek tamamlar. Bkz. Kurter 1975/1976: 288, Akova 2002: 47, Ordu 2005: 39.

[106] Kurter 1975/1976: 289, Talbert 2000: 51-52, Ordu 2005: 38.

[107] Plinius ise, Agrianes Nehri'nin kıyıda ve yanında Ganos Kenti'nin olduğunu belirtmiştir (Plin. *nat.* IV.47). Ancak burada bir yanlışlık olmalıdır.

[108] Strab. VII, 52, Ps. Skylaks 67, Talbert 2000: 51.

[109] Hdt. VII, 58.

[110] Sevin 2013: 19.

[111] Strab. VII. Frag. 55, Talbert 2000: 52, Sevin 2013: 19.

[112] Strab. VII. Frag. 55, Ogan 1939: 439. Regium hafriyatında bu şekilde yazmış.

[113] Talbert 2000: 52, Arslan 2010: 5, Sevin 2013: 19.

[114] Talbert 2000: 52, Arslan 2010: 5-6.

Deresi), Khersonesos'da başta Herodotos olmak üzere birçok antik kaynağın bahsettiği Aigospotamos (Cumalı) Deresi bulunmaktadır[115] (**Harita 3**).

2.1.3. Göller

Günümüzde Doğu Thrakia bölgesinde Pontos Euksinos kıyısında Derkos/Delkos (Terkos), Propontis kıyısında Büyükçekmece, Küçükçekmece Gölleri ile Hebros Nehri'nin deltasında Gala[116] ve Sığırcı Gölleri bulunmaktadır. Ancak Derkos/Delkos, Büyükçekmece ve Küçükçekmece Gölleri "kıyı set gölü" (lagün) sınıfı olup süreç içerisinde denizin getirdiği kumları set şeklinde biriktirmesiyle kapanarak, kanallarla deniz bağlantısı bulunan göller durumuna dönüşmüştür[117].

Herodotos, bölgede sadece bir gölden bahseder ve Kserkses'in Thrakia'dan geçerken Ainos'dan sonra Doriskos'a ulaşmak için Stentoris Gölü'nden geçildiğini belirtir[118]. Herodotos'un "Stentoris Gölü" olarak belirtmesine karşın Plinius ise, Naturalis Historia adlı eserinde Hebros Nehri'nin ağzında Stentoris Limanı'nın olduğunu ifade eder[119]. Bu durumda iki antik yazarın Stentoris ile ilgili verdikleri bilgi çelişkili gözükür. Ancak günümüzde modern araştırmacıların Hebros Ovası'nda yaptıkları araştırmalar ile kıyı çizgisi 7. yüzyıllarda, kuzeyde İpsala'nın güneyindeki Yenikarpuzlu'ya kadar, doğuda ise Kocadere Vadisi boyunca Keşan'ın güneybatısındaki Orhaniye Köyü'nün Kuzeyine kadar ulaştığı ve buranın haliç olduğu düşünülmektedir[120]. Hem antik yazarın anlatımını hem de modern araştırmaları birleştirdiğimizde Plinius'un belirttiği üzere Stentoris günümüzdeki Gala ve Pamuklu Gölleri'nin bulunduğu alanı içine alan bir körfez olmalıdır. Herodotos'un belirttiği gölün varlığı tartışmalı olmakla birlikte eğer o dönem bir göl varsa bu göl Stentoris

---

[115] Hdt. IX, 119, Ps. Skylaks 67.

[116] Günümüzde Gala ve Pamuklu olmak üzere iki göl bulunmakla birlikte her iki gölün arası bataklık olup kışın suların yükselmesiyle iki göl birleşmektedir.

[117] Ardel-Tümertekin 1955: 2-4, Tekin 2009: 23. Aydıngün, Küçükçekmece Gölü çevresinde yaptığı araştırmalar sonucunda gölün batısında, Firizköy-Avcılar arasında bir Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait lahit parçalarının devşirme alarak kullanıldığı, MS 6. yüzyıla tarihlenen bir liman olduğunu belirtilmektedir. Bkz. Aydıngün 2013: 41-43. Ayrıca Büyükçekmece Gölü'nün güneyinde deniz ile gölün birleşme yerinde yapılmış 16. yüzyılda yapılmış köprü yaklaşık 636 m olup göl ile deniz arasındaki bağlantının genişliğini vermesi açısından önemlidir.

[118] Hdt. VII, 58. Müller Herodotos'un belirttiği Stentoris Gölü'nün günümüzde Gala Gölü olduğunu belirtir. Bkz. Müller 1997: 941.

[119] Plin. *nat.* IV. 43.

[120] Alpar 2001: 103,104, Alpar 2005: 18.

Köfezi'nin kuzeyinde günümüzde Yenikarpuzlu, Paşaköy, Kumdere ve Kocahıdır Köyleri arasında bulunan Sığırcı Gölü[121] olabilir.

Choiseul Gouffier, 1809 yılında yayınlanan kitabında Ainos ve çevresi hakkında bilgi ile birlikte verdiği haritada iki ağızdan akan Hebros Nehri'nin batı ağzının günümüz yatağına yakınken, günümüzde Ainos'un hemen batısından denize akan ağızın ise olmadığı ve kıyının yaklaşık olarak Feres ile Yenikarbuzlu hizasında oluğu ve henüz tam anlamıyla dolmamış ve yazarın belirttiğine göre çok derin olmayan bir körfez olduğu görülmektedir[122]. Yine 1908-1909 yılında F.W. Hasluck tarafından yayınlanan "Monuments of the Gattelusı" adlı makalesindeki haritada körfezin günümüzdeki Pamuklu Gölü'nün olduğu alana kadar çekildiği görülmektedir[123] (**Harita 2b ve 7**).

2.2. İklimi ve Bitki Örtüsü

2.2.1. İklimi

Doğu Thrakia Bölgesi'nin iklimi, bulunduğu konum itibariyle Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklimin etki sahası dâhilinde olup, coğrafi unsurlara göre farklı yerlerde bu iklimlerin karakteristik özellikleri görüldüğü gibi iç kesimde, üç ikliminde belirgin özelliklerini aynı alanda görmek mümkündür[124] (Harita 2a). Astikus Dağları'nın kuzey ve kuzeybatısında yani Pontos Euksinos kıyılarına bakan kısımlarında Karadeniz iklimi özellikleri, Propontis, Khersonesosve Aigaion Pelagos kıyılarında Akdeniz iklimi özellikleri görülür. Batıdan Rhodope, Kuzeyden Astikus, güneyden Hieron Oros ve Koru Dağları ile sınırlandırılmış iç kısımda ise karasal iklim ile birlikte Karadeniz ile Akdeniz Geçiş iklimi özellikleri görülmektedir. Hieron Oros ve Koru Dağları'nın Astikus Dağları'na göre daha alçak olması ve Hebros Havzası'nın bir koridor oluşturmasıyla Akdeniz ikliminin etkisinin etkisi iç kısımlara girmesini ve Karadeniz iklimine göre daha baskın olmasını sağlamıştır[125]. Araştırma alanının büyük bir kısmını

[121] Piri Reis'in 1526 tarihi haritasında, körfezin Ainos'un kuzeyine kadar sokulduğu ve Ainos'un kuzeydoğusunda, körfezin doğusunda da "İpsala" adıyla verilmiş bir göl bulunmaktadır. Bu İpsala Gölü günümüzdeki Sığırcı Gölü olmalıdır.
[122] Choiseul Gouffier 1809: 108-109, Pl. 3.
[123] Hasluck 1908/1909: 249.
[124] Akova 2002: 9.
[125] Dönmez'in Edirne'nin kuzeyinde, Tunca Nehri'nin doğu tarafındaki Hatipköy korusunda tespit ettiği Akdeniz ikliminin bitkisi melengiç (*pistacia terebinthus*), Meriç Vadisi boyunca sokulan deniz ve

oluşturan Hebros ve Agrianes Havzası'nda her ne kadar Akdeniz ikliminin özellikleri görülse de, yaz ve kış sıcaklık değerleri Akdeniz ikliminin görüldüğü diğer alanlardaki değerlere göre daha düşüktür. Bunun nedeni ise kuzeyden Karadeniz ikliminin nemlilik özelliğine, batıdan ise Balkanların karasal ikliminin etkilerine maruz kalmasıdır[126].

Bölgede ortalama aylık sıcaklık değerleri 12,7 ^{0}C ile 14 ^{0}C arasında değişmekle birlikte, aylık olarak en düşük ortalama değer 0,9 ^{0}C ile 3,5 ^{0}C arasındaki sıcaklık ile ocak ayında, en yüksek ortalama değer 22,4 ^{0}C ile 24,4 ^{0}C arasındaki sıcaklık ile Temmuz ayında görülmektedir[127] (**Tablo 4**).

Bir bölgedeki bitki örtüsün varlığını ve çeşitliliğini etkileyen en önemli faktörlerden biri yağış özellikleridir[128]. Doğu Thrakia Bölgesi'nde yağışın yıllık tutarı 550-1500 mm arasında olup, bu farklı yağış dağılışı üzerinde yer şekilleri önemli rol oynamaktadır[129]. Yağış özellikleri açısından bakıldığında bölge iklimle bağlantılı olarak geçiş tipi özelliği göstermektedir. Kış mevsiminde yağış miktarı en yüksek değere ulaşmakta ve bunu Sonbahar, İlkbahar ve Yaz mevsimleri izlemektedir. Karadeniz ikliminin etkisinin Astikus Dağları'nı aşarak iç kısımda da görülmesinden dolayı yaz ve ilkbahar yağışları Akdeniz iklimine göre daha yüksektir[130]. Bölgenin en yağışlı kısımları kuzeyindeki Astikus Dağları ile güneyindeki Hieron Oros ve Koru Dağlarıdır. Astikus Dağları'nın kuzey yönünde yağışın 1500 mm'yi bulduğu yerler olmakla birlikte eteklere doğru, özellikle de güneyinde yağış azalır[131]. Bölgenin güneyindeki Hieron Oros Dağları'nın yüksek kısımlarında yağış 1000 mm, Hieron Oros Dağı'nın her iki yönü ile Koru Dağları ve Khersonesos'un güneybatısındaki dağlık sahada 800-1000 mm ve yıllık ortalama 550-600 mm arasında yağışın olduğu etrafı dağlar ile sınırlandırılan iç bölge yağışın en az olduğu alandır[132] (**Tablo 5**).

---

dolayısıyla Akdeniz ikliminin etkisine bağlanmaktadır. Bkz. Dönmez 1968: 173, Aydınözü 2009: 204. Aynı şekilde Ganos Dağları'nın kuzey tarafında ise kayın (*fagus orientalis*), adi gürgen (*carpinus betulus*) ve diğer nemcil türlerin varlığı, Istranca (Astikus) Dağları'nın kuzeyinde yoğun görülen Karadeniz ikliminin etkilerinin iç kesimlere girdiğini de göstermektedir. Bkz. Aydınözü 2009: 204.

[126] Akova 2002: 9.

[127] Akova 2002: 10.

[128] Akova 2002: 21.

[129] Dönmez 1967/1968: 100, Dönmez 1968: 18.

[130] Akova 2002: 22-23.

[131] Dönmez 1968: 19.

[132] Dönmez 1968: 19.

2.2.2. Bitki Örtüsü

Bir bölgenin doğal bitki örtüsünü oluşmasını sağlayan ana etkenler, rölyef ve iklimdir. Yukarıda da anlatıldığı üzere, Astikus Dağları'nın kuzeyinde Karadeniz iklimi, Hieron Oros ve Koru Dağları'nın güneyinde Akdeniz iklimi görülürken iç kesimde her iki iklim ile karasal iklimin etkilerinin olması bitki örtüsünün oluşumunu ve dağılımını etkilemiştir.

Astikus Dağları'nda orman alanları kuzey tarafında zirveden kıyıya kadar, güneyde ise zirveden 600-500 m'ye kadar doğu kayını (*Fagus orientalis*), değişik meşe türleri, ormangülleri (*Rhododendo ponticum*) ve çoban püskülleri (*Ilex aquifolium*), 600-500 ila 200 m'ler arasını oluşturan kuşakta ise sapsız meşe (*Quercus dschorochensis*), saplı meşe (*Quercus pedunculiflora*), macar meşesi (*Quercus conferta*), tüylü meşe (*Quercus pubescens*), saçlı meşe (*Quercus cerris*) ve Istranca meşesi (*Quercus hartwissiana)* gibi farklı türlerdeki meşelerden oluşmaktadır[133]. 200 m ile kıyı şeridi arasında ise psödomaki olarak adlandırılan bitki grupları görülmektedir[134].

Hieron Oros Dağları'nın kuzeyinde zirveden başlayarak 400-300 m'ye kadar alanda hâkim ağaç sapsız meşe (*Quercus dschorochensis*) olmakla birlikte adi gürgen (*Carpinus betulus*), ıhlamur (*Tilia tomentosa*) ve az bir alanda kestane (*Castanea*) ile kayın (*Fagus Orientalis*), 400-300 ile 200 m arasındaki yüksek platolarda sadece sapsız meşe (*Quercus dschorochensis*) ormanları hâkimken, 200 m'nin altından itibaren Antropojen Step sahası görülmektedir[135]. Hieron Oros'un güneyinde ise, zirveye sokulan akarsu havzalarında sapsız meşe (*Quercus dschorochensis*), adi gürgen (*Carpinus betulus*), ıhlamur (*Tilia tomentosa*), kestane (*Castanea*) ile kayın (*Fagus Orientalis*) gibi bitkiler, 900 ile 300 m arasındaki kuşakta tüylü meşe (*Quercus pubescens*) hâkimken yer yer saçlı meşe (*Quercus cerris*), macar meşesi (*Quercus*

[133] Dönmez 1968: 89-91, Asan-Yargıcı 1993: 26-27, Aydınözü 2008: 46-56.
[134] Dönmez 1968: 94, Asan-Yargıcı 1993: 27. Ormanların tahrip edilmesi sonucu oluşan makiye benzer nemcil çalı toplulukları Psödomaki şeklinde adlandırılmaktadır.
[135] Dönmez 1968: 90-91, Çoban 2004: 50-52.

conferta) vediğer meşe çeşitleri, 300 m.den kıyılara kadarki alanda ise maki bitki örtüsü hâkimdir[136].

Koru Dağları'nın en yüksek bölümünü oluşturan doğusunda tüylü meşe (*Quercus pubescens*) ve macar meşesi (*Quercus conferta)*, doğuya göre daha alçak durumdaki batısında kızılçam *(Pinus brutia)* vebu kısımdaki platolarda büyük ölçüde tahribata uğramış palamut meşesi *(Quercus Aegilops)* ormanları hâkimdir[137]. Dağın kuzey tarafında, Agrianes Vadisi'ne kadarki alandatüylü meşe (*Quercus pubescens*), macar meşesi (*Quercus frainetto)* ve yer yer doğu gürgeni *(Carpis orientstalis)*,güney tarafında ise 300 m ile kıyı arasında kızılçam (*Pinus Brutia*) görülmektedir. Khersonesos'da kızılçam (*Pinus Brutia*) ve meşe ormanları ile bu ormanlarıntahrip olduğu yerlerde ise hemen hemen bütün elemanlarıyla maki bitki örtüsü görülmektedir[138].

Astikus Dağları'nın güneyi ile Hieron Oros ve Koru Dağları'nın kuzeyindeki iç bölgenin bitki örtüsünün step alanı olduğu düşünülmektedir. Ancak bölgenin bitki örtüsü üzerine en detaylı araştırmayı yapan Dönmez bu alanın hem Karadeniz hemde Akdeniz ikliminin etkisinde olduğunu ve yer yer mevcut orman varlıklarını kanıt göstererek ormanların tahrip edilmesiyle oluşmuş antropojen step sahası olduğunu belirtmiştir[139].

Ayrıca Thynias (İğneada) kıyıları, Salmydessos (Midye) kıyıları, Podima kıyıları, Derkos/Delkos Gölü ile Kilyos arasındaki kıyı hattı ve Mecidiye ile Enez arasında yer alan kumluklarda kıyı bitkileri görülmektedir[140].

2.3. Ekonomik Kaynaklar

Doğu Thrakia'nın ekonomik kaynaklarına bakıldığında antik yazarların verdiği bilgilere göre, tarım ve hayvancılığın bölgenin en önemli ekonomik kaynağını oluşturduğu görülmektedir. Doğu Thrakia Bölgesi'nin, yukarıda coğrafya ve iklim

---

[136] Dönmez 1968: 90-92. Dönmez'in belirttiğine göre Tekirdağ'dan itibaren İstanbul'a doğru maki çeşitliği azalmakta ve yapraklarını döken bitkilerin karışmasıyla maki karakteri psödomakiye döndüğü görülmektedir. Bkz. Dönmez 1968: 94.

[137] Dönmez 1968: 93-94, Kaya 1999: 49.

[138] Dönmez 1968: 93-94, Kaya 1999: 49.

[139] Dönmez 1968: 93, Dönmez *vd.* 2012: 4. Bu alandaki bitki türleri için ayrıca bkz. Aydınözü 2010: 983-990.

[140] Dönmez 1968: 94.

kısmında da belirtildiği üzere hafif engebeli yapısı, iklimsel ve sulama konusunda oldukça uygun bir coğrafyaya sahip olması ile toprak gibi hususiyetler tarımsal ürünlerin çeşitliliğini ve verim miktarını oldukça arttırmaktadır.

2.3.1. Tarım ve Hayvancılık

Tarım yapılırken sulama imkânları kadar toprağın verimlilik durumuda oldukça önemlidir. Doğu Thrakia bölgesinde toprak çeşitliliğine bakıldığında kireçsiz kahverengi topraklar ile vertisoller [141] yaygın olmakla birlikte, alüvyal toprak, renzinallar [142], kolüvyal topraklar [143], hidromorfik alüvyal topraklar da [144] görülmektedir[145] (**Harita 1b**). Tarım faaliyeti için en verimli toprak çeşidi olan alüvyal topraklar ile kahverengi orman topraklarının bölgede oldukça fazla alan kapladığı görülmektedir. Hebros, Tanzos ve Harpessos, Agrianes Nehri ile Melas Çayı ve kollarının oluşturduğu alanlarda alüvyal topraklar görülürken, Doğu Thrakia Bölgesi'nin büyük bir kısmını oluşturan Agrianes Havzası'nda kireçsiz kahverengi orman ile grumusol topraklar görülmekte ve bunun sonucu olarak bölgenin büyük bir kısmını tarımsal faaliyetler için uygun topraklar oluşturmaktadır[146].

Thrakia'nın topraklarının bu verimli durumuna antik yazarlarda sık sık değinmişlerdir. Homeros, *İlyada* adlı eserinde Thrakia'dan iki yerde "bereketli Thrakia"olarak bahseder[147]. Ksenophon ise, *Hellenika* adlı eserinde Khersonesos'u "ekilmeye elverişli geniş ve verimli tarlalar, ağaç dikilmiş büyük araziler ve her çeşit hayvan sürülerini besleyecek sayısız ve birbirinden güzel otlaklar"[148], *Anabasis* adlı eserinde de Salmydessos'tan Perinthos'a doğru olan hattı ise "delta" olarak adlandırmakta ve "bereketli" olarak tanımlamaktadır[149]. Aynı şekilde MS 4. yüzyılda

[141] Eski göl tabanlarındaki kireçli alanlar üzerinde oluşmuş topraklardır. Trakya'da "karakepir toprağı" şeklinde tanımlanmaktadır.
[142] Yumuşak kireç taşları üzerinde oluşan, alt kesimlerinde kireç miktarı fazla koyu renkli topraklardır.
[143] Eğimli yamaçlardan aşınan materyalin dağın eteklerinde birikmesiyle oluşan topraklardır.
[144] Taban su seviyesinin yüksek olduğu veya bataklık alanlarda görülen verimsiz topraklardır.
[145] Dönmez 1985: 79, Akova 2002: 72.
[146] Dönmez 1985: 45-56, 61-63, Akova 2002: 73, Türkmenoğlu 2012: 34-36.
[147] Hom. Il. XI-222, XX-485.
[148] Ksen. *hell.* III. 2. 8, 10.
[149] Ksen. *an*. VII. 1. 33.

yaşamış yazar Ammianus Marcellinus'da *Rerum Grestacum Libri* adlı eserinde Thrakia'nın topraklarını verimli olarak nitelendirmektedir[150].

Antik yazarların bölgenin topraklarından devamlı övgüyle bahsetmelerine karşın verdikleri bir diğer bilgi ise genel olarak burada yaşayan Thraklar'ın tarımla uğraşmayı pek hoş karşılamadıklarıdır. Herodotos, Thrakialılar tarafından tarımla uğraşmanın kötü olarak görüldüğünü söylemektedir[151]. Yine 1. yüzyılda yaşamış Titus Livius, *Ab Urbe Condita* adlı kitabında Agrianes Nehri kıyısında yaşayan Thrakialılar'dan bahsederken "çiftçi olmayan Thrakialı Agrianesliler" diyebahseder ve çiftçilikle uğraşmadıklarını özellikle vurgular[152]. Thrakialılar'ın tarımla çok fazla uğraşmamalarına karşın dışarıdan gelen göçmenler bu verimli toprakları işlemişlerdir. Thukydides, Troia'yı kuşatan Akhaların gıda ihtiyaçlarını karşılamak için Khersonesos'da çiftçilik yaptıklarını belirtmektedir[153].

Bölgede yetiştirilen tarımsal ürünlere bakıldığında buğday, arpa ve kenevir yetiştiriciliğinin önemli bir yer tuttuğunu Herodotos ve Ksenophon gibi antik yazarlardan öğrenmekteyiz[154]. Demosthenes, Philippos'un Thrakia'ya saldırısından bahsederken Thrakia'daki darı ve çavdar depolarından söz etmesi bu bölgede çavdar (*Secale cereale*) ve darı (*Panicum Miliaceum*) yetiştirildiğini göstermektedir[155]. Aristothales de Sestos'dan bahsedilirken "darı ambarı" olarak tanımlandığını belirtmiştir[156].

Bölgedeki bir diğer önemli tarımsal faaliyetise bağcılıktır. Homeros *İlyada* ile *Odysseia*'da ve Athenaios ise *Deipnosophistae*'de bölgenin şaraplarından övgüyle bahsetmeleri, bölgede bağcılığın önemli bir yeri olduğunu göstermektedir[157].

---

[150] Amm. XXXI. 3. 8; XXXI, 16. 3.
[151] Hdt. V, 6.
[152] Liv. XLII, 52. 5.
[153] Thuk. I. 11.
[154] Hdt. IV, 74, Ksen. *an*. VII. 1, 13.
[155] Demosth. VII. 45.
[156] Aristot. *rhet*. 1411a. 15.
[157] Hom. Il. IX. 72-74, Hom. *Od*. IX. 196-198, 204-211, Athen. I, 31, a-b. Günümüz Doğu Thrakia Bölgesi'nde yapılan tarım ne yazıkki Antik Çağ'ın ürünleri yansıtmamaktadır. Ortaçağ ve MS 19. yüzyıla kadar yapılan tarımsal faaliyetler Antik Çağ ürünleri ile neredeyse bire bir örtüşmektedir. Osmanlı Dönemi'nde başta tahıllar olmak üzere sulak alanlarda darı ve yamaçlarda bağcılık faaliyetleri yoğun sürdürülmüştür. MS 19. yüzyılda Edirne vilayetine bağlı Kırklareli'nde bağcılığın

Doğu Thrakia'daki yetiştirilen tarım ürünlerinin antik yazarlar tarafından bahsedilmesinin yanı sıra bölge kentlerinin bastıkları sikkeler üzerinde bu ürünleri görmek mümkündür. Kardia, Khersonesos, Madytos, Sestos, Selymbria, Lysimakheia, Perinthos, Alopekonnesos gibi kentler yetiştirdikleri buğday, arpa, darı ve üzüm gibi tarımsal ürünleri üzüm salkımı, başak, buğday ve arpa tanesi şeklinde sikkeler üzerinde betimlemişlerdir (**Levha 1a**).

Hayvancılık için oldukça uygun koşulları bulunan Doğu Thrakia Bölgesi'nde Antik Çağ'dakoyun, keçi, sığır ve at yetiştiriciliği önemli bir yer tutmaktadır. Homeros, *İlyada* adlı eserinde Thrakialılar'dan, "at yetiştiriciler" ve "at besleyenler" diye bahsetmektedir[158]. Hesiodos ise *İşler ve Günler* adlı eserinde ise "atları bol Thrakia ovaları" olarak tanımlamaktadır[159]. Yine Homeros, Thrakia'dan "koyunların anası bereketli Thrakia" ve Troia savaşına katılıp Agamemnon ile yaptığı savaşta ölen Thrakialı İphidamas'ın karısına verdiği sığırlar ile otlaklarda sürüler halinde dolaşan koyun ve keçilerden bahsetmektedir[160]. Ksenophon, II. Seuthes'in emri altında Doğu Thrakia'nın içlerine doğru sefer yaptıklarında, Thrakia köylülerinin evlerinin etrafını küçükbaş hayvanlar için büyük kazıklarla çevirdiklerini, köylere yaptıkları saldırı sonucu iki bin sığır ile onbin küçükbaş hayvan ele geçirdiklerini belirtir[161]. Marcus Terentius Varro, *De Re Rustica* adlı eserinde Thrakia'da yabani öküzlerin olduğunu belirtmekle birlikte, Thrakia'daki Kara Körfez (Melas Körfezi?) kıyılarında hem boyut hem de renklerinden dolayı kurban amaçlı tercih edilen "Beyaz Sığır"[162] bulunduğunu belirtmektedir[163]. Ayrıca Ainos kentinin sikke tiplerine bakıldığında keçi figürünü sıklıkla kullanmaları, bölgede bugün olduğu gibi Antik Çağ'da da keçi yetiştiriciliğinin yaygın olduğunu göstermesi açısından önemlidir (**Levha 1b**).

önemli bir yer tuttuğu ve burada yılda 6-7 milyon kıyye (yaklaşık 8-9 ton) şarap üretilerek, özellikle Fransa'ya ihraç edildiği belirtilmektedir. Bkz. Özey 2002: 20.

[158] Hom. *Il.* XIII 4, XIV 227, XIII 3.

[159] Hes. *erg*. 505.

[160] Hom. *Il.* XI. 222, 243-245.

[161] Ksen. *an*. III. 48, IV. 14.

[162] Beyaz Sığır şeklinde belirtilen sığırlar günümüzde Hisarlıdağ ile Gala gölü civarında, sütünden ziyade eti için beslenen ve arazide serbest dolaşan, nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya kalınan yerli boz ırk sığırlarının atası olmalıdır.

[163] Varro *rust.* II. 1, 5, II. 5, 10.

2.3.2. Avcılık

Doğu Thrakia Bölgesi'nin hem bulunduğu konum hem de coğrafyası kara ve deniz avcılığının ticari yaşamda önemli bir yer tutmasını sağlamıştır. Byzantion ve Ainos gibi kentlerin ihraç kalemlerinin ilk sırasında, başta balık olmak üzere ham ve işlenmiş deniz ürünleri bulunmaktadır. Homeros, Hellespontos Boğazı'ndan bahsederken "balığı bol" diye belirtmiştir[164]. Antik kaynakların belirttiğine göre Byzantion kentinin en büyük gelirlerinden biri balık ile salamura ve tuzlu balık ticaretidir. Byzantionlular hem Bosphoros Thrakios (İstanbul) Boğazı'nda hem de kentin etrafındaki göl, nehir ve koylarda başta ton ve palamut olmak üzere uskumru, kolyoz, kılıçbalığı, yunus, mersin balığı, iskaroz, lüfer, kefal, istavrit, kırlangıç, barbunya ve delkanos gibi balıklar ile yengeç, karides, istakoz, ahtapot, kalamar, mürekkepbalığı ve midye gibi deniz canlıları avlamışlardır[165].

Strabon, Byzantion'un balıkçılıkta üçüncü sırada olduğunu, başta haliç olmak üzere körfezlere giren balıkların özelliklede palamut (*pelamydes*) balıklarının elle yakalandıklarını belirtmiştir[166]. Athenaios *Deipnosophistai* adlı eserinde Byzantion'nun ton balığının anayurdu olduğunu ve uskumru ile kılıç balığından bahsetmektedir[167]. Ayrıca Athenaios aynı eserinde Ainos'da hamsi gibi balıkların yanında en önemli deniz ürünün midye olduğunu belirtmektedir[168].

2.3.3. Doğal Kaynaklar

Doğu Thrakia bölgesinin yeraltı kaynaklarına bakıldığında, Thrakia bölgesinin diğer alanlarına göre oldukça fakir olduğu ve bu nedenle mevcut alanların büyük miktarlarda üretimi karşılayacak rezerve sahip olmadığından ancaküretimin yerel kullanıma uygun olduğu görülmektedir. Bölgedeki ve yakın çevresindeki yeraltı kaynaklarının Rhodope Dağları'nın doğusunda, Doğu Thrakia'ya ya yakın alanlar ile Astikus Dağları ve civarında yoğunlaştığı görülmektedir.

---

[164] Hom. *Il*. IX. 360.
[165] Bursalı 2007: 38, Arslan 2010: 409-422, Tekin 2010: 19-20, 23.
[166] Strab. VII. 6, XII. 3. 11.
[167] Ath. III. 116c, VII. 303e.
[168] Ath. III. 92d; VII. 131; VII. 303e.

Rhodope Dağları'nın doğusunda, Kırcaali'nin Mestanlı İlçesi'ne bağlı Sedefche (Sedefçe) Köyü ile Pchelojad Köyü'nde altın madeni, Madzharovo Köyü'nün doğusunda[169] ve Strashimir, Laki ve Davidkovo'da gümüş madenleri bulunmaktadır[170].

Astikus Dağları, Rhodope Dağları'nın devamı olup, yapısal olarak benzerlik göstermektedir[171]. Bu nedenle bahsi geçen dağlarda görülen maden varlıkları Doğu Thrakia'da rezervi ve bulunduğu alan az olmakla birlikte Astikus Dağları'nda görülmektedir. Astikus Dağları'nın Bulgaristan sınırları içerinde kalan kısmındaki Malko Tarnova yakınlarındaki Bradtze madenlerinde bakır, Slivarova'da altın, Sakar dağlarındaki Ustrem'de ise gümüş madenleri bulunmaktadır[172]. Kırklareli Demirköy Merkez'de demir[173], Demirköy'e bağlı Balaban Köyü, İkiztepeler Mevkiinde daha önce işletilmiş alanda demir, altın ve gümüş[174], Merkez İlçe'ye bağlı Şükrüpaşa Köyü civarında bakır, demir ile altın ve gümüş[175], Dereköy'e bağlı Karadere'de bakır, demir ile altın ve gümüş[176], Dereköy, Çataktepe'de bakır, demir, kurşun[177], Dereköy, Domuzbayırı, Kurusöğüt, Süpürgeli sahaları ile Yiğitbaşı Köyü Değirmentepe'de bakır, demir ve kurşun[178], İğneada, Mert Gölü'nde altın[179] madenlerine rastlanmaktadır. Astikus Dağları'nın batısında yer alan Lalapaşa'ya bağlı Vaysal Köyü yakınlarında demir, kurşun, altın ve gümüş madeni vardır[180]. Astikus Dağları haricinde, Doğu Thrakia'da sadece İstanbul sınırları içerindeki Çatalca'da bakır, Silivri'de ise demir, kalay ve gümüş madeni vardır[181].

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) araştırmalarına göre yukarıda anlatılan alanlarda maden yatakları tespit edilmiş olmasına karşın antik kaynaklarda Doğu Thrakia Bölgesi'nde bulunan maden ile ilgili sadece Plinius, Hebros

---

[169] Archibald 1998: Harita IX.
[170] Archibald 1998: Harita IX, Tankova 2008: 266.
[171] Ardel 1957: 153, Ardel 1960: 7, Taner-Çağatay 1983: *32.*
[172] Archibald 1998: 23,Tankova 2008: 266, fig. 1.
[173] Önat 1936, Alpay 1950, Brennich 1958, Karul 1972.
[174] Atılgan 1977, Filiz 1982a, Tok 1982a, Taner-Çağatay 1983: 38.
[175] Aksüt 1980, Gündeş 1980, Tok 1982b, Adar-Taner 1983, Taner-Çağatay 1983: 38, Parlak-Şafak 1996.
[176] Taner-Çağatay 1983: 38, Tekin 1984, Doğan 1987, Kılınç 1989, Bakırdağ-Erkan 1989, Batık *vd.* 1989, Gündeş 1986, Bektimuroğlu *vd.* 1986.
[177] Aksüt 1977, Aksüt 1978, Tonger-Başokur 1978.
[178] Kaynak-Kılınç 1982, Erdoğan-Tokgöz 1982, Filiz 1982b.
[179] Çengel 1990, Erol *vd.* 1996/1997: 43.
[180] Denkel 1955.
[181] Alpan-Çengel 1984, Kirazoğlu 1990.

Nehri'nin alüvyonlarından altın elde edildiğinin söylendiğini belirtmesidir[182]. Astikus Dağları üzerinde bulunan Demirköy'ün[183] yaklaşık 5 km kadar batısında Balaban Köyü sınırları içerisindeki İkiztepe'nin güney eteklerinde açık şeklinde işletilmiş ocaklar, eritme izleriyle yoğun miktarda cüruf bulunmuştur[184]. Prehistorik Dönemden itibaren madencilik faaliyetlerinin yapıldığı düşünülen bu alandaki bakır cüruflarının C^{14} tekniğiyle ile tarihlenmesinde Roma İmparatorluğu Dönemi'ne (MS 240-410) ait olduğu ve daha sonrasında da Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde de (MS1700ler civarı) dâhil olmak üzere kullanıldığı anlaşılmıştır[185]. Bölgedeki bir diğer önemli alan ise Kırklareli'nin Dereköy Bucağı sınırları içerinde Çataktepe, Domuzbayırı ve Karadere'de eski maden ocağı kalıntıları bulunmaktadır[186]. Çataktepe'deki eski maden ocağında cevher zenginleştirme aleti bulunmuştur[187]. Buradaki madenlerde yapılan araştırmalarda Roma İmparatorluğu Dönemi'nde açık ocak şeklinde çalışıldığını gösteren buluntuların yanında, Prehistorik Dönemden itibaren kullanıldığı düşünülmekle birlikte, cüruf örnekleri üzerinde yapılan C^{14} verilerine göre MS 2010-280, MS 630 ile MS 1750 yıllarına, bu atıkların yakınında bulunanbir seramik parçasının C^{14} sonucunda ise 30 tarihine ulaşılmıştır[188].

Bölgenin yerüstü kaynaklarına bakıldığında ise yoğunluk Astikus olmak üzere iç kesimleri ormanlarla kaplı olduğundan, bunlar ekonomik bir değere sahiptir[189]. Herodotos'un anlatıma göre; Megabazos'un Dareios'u Histiaios'a karşı uyarırken Thrakia'da gemi ve kürek yapmak için bol ağaç olduğundan bahsetmektedir[190].

---

[182] Plin. *nat.* XXXIII. 66. Herodotos ise, Megabazos Dareios'u uyarırken Thrakia'daki diğer gümüş madenlerinin olduğundan bahsetmiş ancak tam yerleri hakkında bilgi vermemiştir.

[183] Osmalı Dönemi'ndeki adı Samakocuk olan Demirköy'ün yaklaşık 4 km. kadar güneydoğusunda bulunan ve "Fatih Dökümhanesi" olarak adlandırılan demir işliğinin kayıtlara göre 1696 yılına ait olup, Osmanlı Döneminde yoğun şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bkz. Yılmaz-Uysal 2006: 63, Danışman *vd.* 2007: 91-110.

[184] Wagner-Öztunalı 2000: 33.

[185] Wagner-Öztunalı 2000: 33. Başka bir yayında ise madenin işletilmesinin Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemleri'ne olduğu belirtilmiştir. Bkz. Danışman *vd.* 2007: 91-110.

[186] Wagner-Öztunalı 2000: 33.

[187] Kaptan 1990: 182

[188] Wagner-Öztunalı 2000: 33.

[189] Sevin 2013: 27.

[190] Ayrıca bu pasajda, ormanların yanı sıra gümüş madenleriyle birlikte, Yunanlı ve yerli halklar olduğundan bahseder (Hdt. V, 23.).

2.4. Yollar

Doğu Thrakia'da Arkaik Dönem'den Hellenistik Dönem sonuna kadarki sürede kullanılan yol güzergâhları hakkında ne yazık ki çok fazla arkeolojik verilere sahip değiliz. Buna karşın antik yazarlar, bölgeden geçen orduların izledikleri güzergâhlar hakkında detaylı olmaksızın verdikleri bilgiler ile Roma İmparatorluk, Doğu Roma İmparatorluğu ve Osmanlı Dönemi'ne ait yol kalıntıları, köprüler ve mil taşları gibi buluntular, önceki dönemlerin güzergâhı hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Bölgede üç ana yol ile bunlar arasında bağlantı sağlayan ara yollar görülmektedir. Bölgenin güneyi boyunca uzanan doğu batı doğrultulu Via Egnatia, orta kısmından geçen ve kuzeybatı güneydoğu doğrultulu Via Militaris veya Via Triana (Ordu Yolu), kuzeybatı ve güneydoğu yönlü ilerleyen Kuzey Yolu ile Pontos Euksinos sahil yoludur (**Harita 4**).

***Via Egnatia*:** Antik Çağ'ın önemli yollarından biri durumundaki Via Egnatia, İtalya yarımadasındaki Via Appia'nın devamı olarak Adriatik Denizi'nin doğu kıyısındaki Dyrrhakhion ve Apollonia kentlerinden başlayarak doğudaki Byzantion kentinde sona ermektedir[191].

Via Egnatia'nın ne zaman kullanılmaya başladığı tam olarak bilinmemekle birlikte, daha önceki dönemlerde de kullanılan mevcut güzergâhın üzerine yapıldığı düşünülmektedir. Pers Kralı Kserkses, 480 yılındaki seferinde Thrakia geçişi sırasında bu güzergâhın Kuzey Ege kısmını kullanmıştır[192]. Makedonia Kralı II. Philippos'un Thrakia seferlerinde de Propontis'e kadar aynı güzergâhı kullanmış olmalıdır[193]. Strabon, kendisinden önce yaşamış Polybios'dan aldığı bilgilerle, Kypsela'ya kadar ölçüldüğünü ve mil taşları yerleştirildiğini belirtmiştir[194]. Titus Livius, 221-179 yılları arasında Makedonia'yı yöneten V. Philippos'un "Eski Kral Yolu"nu tamir ettirdiğini belirtmiştir[195]. Via Egnatia ile ilgili en önemli arkeolojik bulgu, Thessalonikeia (Selanik) yakınlarında bulunmuş in situ bir miltaşıdır. Bu mil taşının üzerindeki yazıtta

[191] Via Egnatia Osmanlı Döneminde Sol Kol adıyla kullanılmaya devam edilmiştir.
[192] Hdt. VII, 54-, 58, 105-109.
[193] Ellis 1977: 37-38.
[194] Strab. VII. 7. 4, VII. Frag. 56. Strabon, Kypsela'ya kadar 535 Roma mili ölçüldüğünü, mil taşları yerleştirildiğini ve yolun tamamının 7320 stadia olduğunu belirtmiştir. Lolos, ise bu ölçüyü 754 Roma mili vermiştir. Bkz. Lolos 2010: 37.
[195] Liv. XXXIX, 27, 10.

Makedonia Prokonsülü Gainus oğlu Gnaeus Egnatius'un adının olmasından dolayı yolun 146-143 yıllarında inşa edildiği düşünülmektedir[196].

Via Egnatia, Adriatik Denizi'nin doğu kıyısındaki Illyria bölgesindeki Dyrrhakhion ve Apollonia'dan[197] (Durres/Dıraç) başlayarak, Addianam, Lykhnidos (Ohri), Nikea, Lynkestis/Heraklea (Bitolia/Manastır), Thessalonikeia (Selanik), Philippoi (Krinides) ve daha sonra Hebros'un batı kıyısındaki bir mutatio olan Dymis'e (Feres) ulaşır[198]. Nehrin gemiyle geçilmesiyle[199] Kypsela (İpsala) üzerinden Keşan (Zorlanis)[200], Malkara (Siracella), Apros (Kermeyan)[201], Bitenas, Tekirdağ'dan (Rhaidestos) itibaren sahil kıyısını takip ederek Heraion Teikhos (Karaevlialtı), Perinthos (Marmara Ereğlisi)[202], Kınalıköprü (Daunioteikhos)[203], Selymbria (Silivri), Athyra (Büyükçekmece), Rhegion (Küçükçekmece) üzerinden Byzantion'a ulaşır[204] (**Harita 4**).

***Via Militaris*:** Bölgeden geçen bir diğer önemli yol ise Singidunum'dan (Belgrad) başlayıp, Hebrus vadisini takip ederek Doğu Thrakia bölgesine ulaşan ve bölgenin neredeyse ortasından geçerek Perinthos'ta (Marmara Ereğlisi) Via Egnatia ile birleşen

---

[196] Romiopoulou 1974: 813-816, Avramea 1999: 4, Şahin 2006: 71, Shtylla 2010: 12.

[197] Via Egnatia, önceleri Apollonia'dan başlarken Roma İmparatorluk Dönemiyle birlikte Dyrrhakhion önem kazanmıştır. Bkz. Ceka 2010: 17.

[198] Dyrrhakhion ile Addianam arasında Klodiana, Scampis, Herakleia/Lynkestisile Thessalonikeia arasında Cellis ve Pella, Thessalonikeia ile Philippoi arasındaAppollonia ve Amphípolis, Philippoi ile Hebros Nehri arasında Neapolis, Porsulis ve Dynis gibi ara istasyonlar (mutatio) bulunmaktadır. *Tabula Peutingeriana IX, X*, O'Sullivan 1972: 42-122, Hammond 1974: 185-194, Avramea 1999: 5, Fasolo 2005: 175-227, Şahin 2006: 70, Ceka 2010: 17-23, Iilcik 2010: 24-32, Lolos 2010: 36-40.

[199] Ailios Aristeides, "*Hieroi Logoi*" adlı eserinde Smyrna'dan Roma'ya gitmek için yola çıktığını (MS 143-144 kışı), karlı, soğuk ve rüzgârlı hava koşulları nedeniyleb kötü bir araba yolculuğu yaparak Hebros Nehri'nin kıyısına geldiğini, nehrin gemilerle geçilmesine karşın göz ile görülen tüm alanı su bastığını ve suyunda buz tutmasından dolayı bot olmadığını, konaklama yerlerinin sınırlı olmasından ötürü çatısı akan kötü bir yerde kaldığı için rahatsız olduğunu belirtmiştir (Aristeid. II-60-I). Ayrıca Osmanlı Döneminde Hebros (Meriç) Nehrinden geçişlerde kullanılan geminin hem işletilmesi hem de bakımı için bir vakıf kurulmuştur. Bkz. Gökbilgin 1952: 296, Dimitriadis 1999: 98.

[200] İpsala, Sarpdere, Korucu ve Yeniçiftlik üzerinden Keşan'a ulaşan taş döşeli eski yolun kalıntıları Korucu ile Yeniçiftlik Köyleri arasında, Beğendik Kalesi'nin güneyinde yer yer görmek mümkündür.

[201] Apros'da MS 4. yüzyıla ait mil taşı bulunmuştur. Bkz. Sayar 1992: 174.

[202] Sayar, Perinthos'un batısındaki Paşaalanı Deresi'nin batı kıyısında bulunan ve MS 3. yüzyılın sonu ya da 4. yüzyılın başına atarihlenen dört mil taşının Perinthos-Herakleia ile Registo (Tekirdağ) arasındaki tek konaklama yeri "Aerea" yı gösterebileceğini belirtmiştir. Bkz. Sayar 1990: 213.

[203] Kınalıköprü'de Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait tek kemerli köprü bulunmaktadır. Bkz. Sayar 2006b: 14.

[204] *Tabula Peutingeriana X*, O'Sullivan 1972: 127-135, İreçek 1990: 50, Avramea 1999: 5, Şahin 2006: 70-71, Lolos 2010: 40-41, Sayar 2010: 43-44.

Via Militaris veya diğer adıyla Via Traian'dir[205]. Hiç kuşkusuz Roma İmparatorluğu öncesinde de kullanılan Via Militaris, bu dönemde imar edilmiş miltaşları yerleştirilmiş yolun Singidunum ile Byzantion arasındaki uzunluğu yaklaşık 670 Roma milidir[206].

Singidunum'dan (Belgrad) başlayan yol, Viminatio (Kostolac), Naisso (Niš), Serdnopolis/Sertica (Sofya), Philippopolis'den (Plovdiv) sonra Hebros Nehri'ni aşarak Hadrianopolis'e (Edirne) ulaşır[207]. Hadrianopolis'den (Edirne) itibaren Hostizo[208], Kuleli[209], Babaeski (Burtudizon), Lüleburgaz (Bergule), Evrensekiz (Narco-Narcum), Drysiporo (Misinli)[210], bir diğer Tipsum (Kırkgöz)[211], daha sonra Campus serenus ve Tzurulon (Çorlu)[212] ve Beodizum'dan (Türkmenli civarı)[213] geçerek Perinthos'a (Marmara Ereğlisi) civarında Via Egnatia ile birleşmektedir[214] (**Harita 4**).

***Kuzey Yolu*:** Doğu Thrakia'nın bir diğer yolu ise Astikus Dağları'nın güney etekleri boyunca kuzeybatı-güneydoğu yününde ilerleyen kuzey yoludur. Bu yol

---

[205] Osmanlı imparatorluğu Döneminde "*Ortakol*" veya "*İstanbul Yolu*" olarak adlandırılmıştır.

[206] İreçek 1990: 9-43.

[207] Singidunum ile Viminatio arasında Tricornio, Monte Avreo, Viminatio ile Naisso arasında Municipio, Iouis Pago, idimo, Horrea Margi, Presidio Dasmini, Presidio Pompei, Gramrianis, Naissoile Serdnopolis/Sertica arasında Romesiana, Turribus, Meldiis, Serdnopolis/Sertica ile Philippopolis arasında Sarto, Egirca, Philippopolisile Hadrianopolis arasında ise Ranilum, Pizo, Arzum, Castris Rubrisve Burdenis ara istasyonlar vardır. *Tabula Peutingeriana VI, VII.*, Kuelzer 2011: 181-182, İreçek 1990: 12-43.

[208] Yayınlarda *Nikaia*'nın yerinin Havsa verilmesine karşın hem müze hem de arazide yapılan çalışmalarda Havsa ilçe merkezi ve çevresinde antik yerleşimi gösterecek bir buluntu tespit edilememiştir. Buna karşın Havsa'nın yaklaşık 7 km kuzeyinde, Osmanlı ile Hasköy arasında kalan ve Süloğlu Deresi'nin doğusundaki yamaçta, Hisarlık mevkiinde Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi yerleşimi tespit edilmiştir. Bu yerleşim "Nikaia" yerleşimi olabilir. Söğütlüdere Köy meydanında sergilenen ve yol tamiri için dikilmiş bir mil taşı Sayar tarafından MS 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Bkz. Sayar 2007: 199. Arazi çalışmaları kapsamında bu mil taşının 15-20 yıl kadar önce bulunmuş olduğu Söğütlüdere Köyü'nün güneyinde, Söğütlüçatağı mevkiinde yer tespiti yapılmıştır. (Koordinat: D.: 35482227, K.: 4608393). Bu mil taşını düşündüğümüzde Via Militaris'in Havsa'nın yaklaşık 9-10 km. kadar kuzeyinden geçmekte ve bu hat üzerinde Hisarlık Mevkiinde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir yerleşim bulunmaktadır.

[209] İreçek, Burtudizos olarak belirtmiştir. Bkz. İreçek 1990: 45.

[210] Büyükkarıştıran Beldesi'nin güneyinde, modern karayolun hemen kuzeyinde Osmanlı Dönemi'ne ait köprü bulunmakta ve Druzipara kabul edilmekle birlikte, Sayar Druzipara'nın Misinli olması gerektiğini belirtmektedir. Bkz. Sayar 1994: 129.

[211] Kırkgöz Köyü'ü yakınlarında, Agrianes Nehri üzerinde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait köprünün kalıntılarının yakınında at değiştirme istasyonu (mutatio) Tipsum bulunmaktadır. Bkz. Sayar 1990: 213.

[212] Çorlu'nun kuzeyinde, Çorlu Deresi üzerinde Osmanlı Dönemi'ne ait bir köprü bulunmaktadır.

[213] Perinthos'un yaklaşık 8 km kadar kuzeyinde Omurcaçiftliği Mevkii'nde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir köprü bulunması, Tzurulon (Çorlu) üzerinden gelen yolun buradan geçtiğini düşündürmektedir.

[214] *Tabula Peutingeriana IX, X*, İreçek 1990: 43-47, Kuelzer 2011: 181-182.

literatürde "Batı Karadeniz Yolu" veya "Batı Karadeniz Roma Yolu" şeklinde aktarılan Danoube (Tuna) yolu ile bağlatılı yolun devamıdır[215].

Bu yol hakkında ilk bilgiyi Herodotos'dan almaktayız. Herodotos, Pers Kralı Dareios'un 513 yılındaki İskit Seferi'ni anlatırken güzergâh hakkında bilgi vermektedir[216]. Bosphoros Thrakios'dan Doğu Thrakia'ya geçen Dareios, Astikus Dağları'nın güney etekleri boyunca bölgenin içinde ilerlemiş; daha sonra Astikus'un batısından kuzeye, Istros Nehri'ne doğru seferine devam etmiştir. II. Philippos, 339 yılında Perinthos ve Byzantion kuşatmasını kaldırdıktan sonra İstros Nehri'nin denize döküldüğü yerde bulunan İstkiler üzerine bir sefer gerçekleştirmiştir. II. Philippos bu sefer sırasında muhtemelen Dareios'un da kullandığı güzergâhı kullanmış olmalıdır[217]. Daha sonra, Doğu Thrakia'da hüküm süren Lysimakhos'un 313/2 yılında kendisine isyan eden Kallatis, Istros ve Odessos gibi kentler üzerine yaptığı seferlerde de bu güzergâhı kullandığı düşünülmektedir[218].

Büyük askeri seferlerden kabaca bildiğimiz bu güzergâh, ancak Roma İmparatorluk Dönemi'nde tam anlamıyla bir yol halini almıştır. Byzantion'dan başlayan yol, Yarımburgaz (Melantiada), Cenopurio (Küçüksinekli), İnceğiz[219], Gümüşpınar[220], Binkılıç[221], Utsurgae, Bizye (Vize), Brysis (Pınarhisar), Kaynarca[222], Kırklareli (Heraklia) civarından[223] kuzeye doğru, Astikus Dağı ile Rezerve Deresi'ni[224] aşarak kuzeydeki Malko Tarnova (Ut Surgas ?) üzerinden Burgaz Körfezi'nin güneybatısında

---

[215] Madzharov 2009: 184.
[216] Hdt. IV, 89-91.
[217] Madzharov 2009: 185; Gyuzev 2008: 72.
[218] Madzharov 2009: 185.
[219] İrecek buranın günümüzde Ad Statuas olabileceğini belirtmektedir. Bkz. İreçek 1990: 49.
[220] Gümüşpınar Köyü yakınlarında Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Makra Teichē yerleşimi vardır. Bkz. Kuelzer 2011: 184.
[221] Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nden itibaren adı Strantza olup, 20. yüzyılın ortalarında adı değiştirilmiştir.
[222] Kaynarca Beldesi ile Üsküp Beldesi arasında büyük bir kısmı korunmuş taş döşeli yol ile bu yolun hemen hemen orta kısmında Kurtderesi Mevkii'nde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait köprü kalıntısı bulunmaktadır (Koordinatlar: D.: 35536554, K.: 4616342). Tek kemerli, blok taşlarla harçlı yapılmış köprü ana kaya üzerine oturtulmuştur. Büyük ölçüde tahrip olmasına karşın, 490 cm genişliğe, 10 m kadar uzunluğa, 360 cm kadar kemer genişliği ile 345 cm kemer yüksekliğine sahiptir.
[223] Kırklareli Osmanlı Dönemi'nde (XVIII. yüzyıl) menzil olarak kullanılmıştır. Bkz. Altunan 2005: 1-20.
[224] Rezerve Dersi'nin üzerinde, İncesırt Köyü sırnıları üzerinde Osmanlı Dönemine tarihlenen taş köprü kalıtısı bulunmaktadır. Rezerve Deresi Bulgaristan-Türkiye sınırını oluşturduğu ve köprü askeri bölgede kaldığı için görülememiştir.

bulunan Pudizo'da diğer yollar ile birleşir ve kuzeye Odessos'a doğru devam eder[225]. Astikus Dağları üzerinden geçen bu yol ile ilgili ikinci bir güzergâh ise dağın batısından, Tanzsos Nehri vadisi boyunca devam eden yoldur. Bu güzergâh, Kırklareli'nden sonra Kayalı[226] ve Yoğuntaş[227] üzerinden Tanzos Nehri'ne ulaşır. Burada Hadrianopolis'den gelen yol ile kesişir ve Tanzos Vadisi boyuca kuzeye doğru ilerler. Deultum yakınlarında Pudizo'dan gelen yol ile birleştikten sonra kuzeye doğru devam eder[228] (**Harita 4**).

Bir diğer Kuzey Yolu ise Byzantion'dan başlayıp Apollonia'ya ulaşan, Thrakia'nın Karadeniz kıyısını takip eden sahil yoludur. Bu yol üzerinde Philias ve Scyllam ara istasyonların olduğu Tabula Peutingeriana'da gösterilmiştir[229]. Bu yolun coğrafi elverişsizlik ile ormanlık alanların yoğun olması gibi nedenlerden dolayı, yapımı oldukça zor ve masraflıdır. Ayrıca Tunç Çağı'ndan beri kullanıldığı bilinen, kıyıyı takip eden deniz yolunun bu güzergâhtan daha ekonomik ve kısa olması da bu yolun varlığını düşündürmektedir.

Doğu Thrakia'daki Via Egnatia, Via Militaris ve Kuzey Yolu gibi ana arterlerin yanında, bu bahsedilen yolları birbirine bağlayan ara bağlantı yolları bulunmaktadır.

***Ainos-Via Egnatia Bağlantı Yolu*:** Bir liman kenti durumundaki Ainos'un en önemli özelliği hem deniz hemde nehir güzergâhı üzerinde olmasıdır. Buna karşın karayolu ulaşımı konusunda çok fazla alternatifi yoktur. Ainos'un Doğu Thrakia'nın iç ve doğu kesimdeki yerleşimlerle karadan bağlantısını sağlayan Colla üzerinden Keşan civarında Via Egnatia ile birleşmektedir[230]. Ayrıca bu yol Via Egnatia ile birleşmeden önde, Suluca Köyü civarında ayrılarak Khersonesos istikametine doğru ilerliyor olmalıdır. Roma İmparatorluk, Doğu Roma İmparatorluk ve Osmanlı Dönemleri'ne ait

---

[225] *Tabula Peutingeriana X.*, Madzharov 2009: 198-200, Fig. 67 ve 68.

[226] Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Petra, Osmanlı Dönemi'nden 20. yüzyılın ortalarında kadar ise Bedre olarak kullanılan adı Kayalı şeklinde değiştirilmiştir.

[227] Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Skopelos, Osmanlı Dönemi'nde ise Polos adı kullanılmış, 1960'larda Yoğuntaş olarak değiştirilmiştir. Bkz. Karaçam 1995: 503-504.

[228] Kuelzer 2011: 183, Madzharov 2009: 200, Fig. 67 ve 68. Edirne Arkeoloji Müzesi'ne 2014 yılında Edirne'nin kuzeyinde, Tunca Nehri'ne yakın Büyükdöllük Köyü Dikilitaş mevkiindekinden getirilen miltaşı, Hadrianopolis'den Tanzos Vadisi boyunca kuzeye giden yolu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

[229] *Tabula Peutingeriana X.*

[230] *Tabula Peutingeriana X.*

köprü ve yol gibi kalıntılar, Ainos'dan başlayan yolun Sarpedon Dağı'nın güneyinden doğuya doğru Yenice[231], Çavuşköy[232], Hasköy[233], Çelebi, Suluca[234], Mercan[235] üzerinden Keşan'a ulaştığı ve Via Egnatia'ya bağlandığını gösterir[236]. Ayrıca Ainos Kenti'nin kuzeyine doğru, Kocadere vadisinde doğuya dönerek Hisarlıdağı'nın kuzey yamacını takip eden, Işıklı[237] üzerinden Hasköy veya Çelebi Köyü'ne bağlanan bir yol olmalıdır[238].

***Khersonesos-Via Egnatia Bağlantı Yolu*:** Küçük Asyanı'nın batısından Avrupa'ya veya tam tersi yönde gitmek istediğinizde en kısa yol Hellespontos Boğazı'nı geçerek Khersonesos üzerinden seyahat etmektir. Bu nedenle Via Egnatia, en doğuda Byzantion'da bitmekle birlikte, Hebros Nehrini geçtikten sonra güneye Kersonessos'a doğru en az bir yol ayrılmalıdır[239]. Bu yolları gösteren arkeolojik malzemeler henüz tespit edilememekle birlikte antik yazarlar ile Antik Çağ ve Ortaçağ'da yapılan sefer yolları bize güzergâhlar hakkında fikir vermesinden dolayı önemlidir. Herodotos, 481 tarihinde Pers Kralı Kserkses Küçük Asya'dan Khersonesos'a geçerek, Melas Çayı'nı aştıktan sonra batıya yöneldiğini Melas Körfezinden sonra Ainos ve Stentoris Gölü'nü geçerek Doriskos'a ulaştığını

---

[231] Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ndeki adı "Maïstros"dur (Kuelzer 2011: 194.). Yenice'nin kuzeyindeki Manastır mevkiinde yerleşim ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait iki köprü kalıntısı vardır. (1. Köprü Koordinat: D.: 35428247, K.: 4507242., 2. Köprü Koordinat: D.: 35428211, K.: 4507015).

[232] Doğu Roma İmparatorluğu Dönemindeki adı "Amygdalia"dır (Kuelzer 2011: 194.). Çavuşköy'ün Manastır mevkiinde doğu-batı yol kalıntısı bulunmaktadır. (Koordinat: D.: 35431262, K.: 4505764).

[233] Hasköy'ün kuzeyindeki Korutepe'nin güneyinde yaklaşık 360x350 m'lik bir alanı kaplayan bir yerleşim ile bu yerleşimin güneyinde bir yol kalıntısı mevcuttur. Bölgede bu büyüklükte bir başka yerleşim olmamasına da bakılacak olurca Tabula Peuntingeriana'da Ainos ile Keşan arasında gösterilen Colla olmalıdır.

[234] Köyün güneydoğusunda Suluca Deresi üzerinde Osmanlı Dönemi'ne ait köprü vardır. (Koordinat: D.: 35455033, K.: 4504225).

[235] Mercan Köyü'nde muhtemelen Ortaçağ'a ait biri tek diğeri üç kemerli iki adet taş örgü köprü bulunmaktadır. Bkz. Kırçın *vd.* 2013: 352-353.

[236] Kuelzer 2011: 194. Coğrafya kısmında da değinildiği gibi Sarpedon Dağı'nın kuzeyinde günümüzde çeltik tarlası olan ve Orhaniye Köyü'ne kadar uzanan Kocadere Vadisi Antik Çağ'da körfez ve sonrasında bataklık konumunda olmasından dolayı gemi kullanımı hariç ulaşım mümkün değildir.

[237] Işıklı (Arnavut) Köyü'nün hemen doğusunda, Harmanlık mevkiinde kuzey-güney doğrultulu küçük bir derenin üzerinde, tek kemerli, 290 cm uzunluğunda, 260 cm genişliğinde ve 50 cm mevcut yüksekliğinde, doğu-batı doğrultulu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir köprü bulunmaktadır. (Koordinat: D.: 35441905, K.: 4507718).

[238] 1/25.000'lik haritada "Postayolu" olarak adlandırılmaktadır (Harita: G16-c1).

[239] Avramea 1999: 5.

belirtmiştir[240]. Titus Livius, Gnaeus Manlius Vulso'nun 188 yılında Lysimakheai'den ayrıldıktan sonra Melas Çayı'nı geçerek bir günlük yolculuktan sonra Hebros'a geldiğini bildirmiştir[241]. M. Tullius Cicero ise, *De Provinciis Consularibus*'de Mekodonya üzerinden Hellespontos'a ulaşan askeri bir yol (Via Egnatia) olduğunu belirtirken[242], Ailios Aristeides'de bu yola değinmiştir[243] (**Harita 4**).

Antik kaynakların detay vermemelerinden dolayı Via Egnatia'dan ayrılarak Melas Çayı'a kadarki yol güzergâhı ve Korudağı'nı nereden geçtiği belirgin olmadığından genel kanı bugünkü modern karayolu güzergâhının kullanıldığı kabul edilmektedir[244]. Muhtemelen Keşan civarında Via Egnatia'dan ayrılan yol[245] İzzetiye[246], Çamlıca[247] Köyleri ile Gökçetepe ve Sazlıdere Köyleri üzerinden Khersonesos'a geçiş yaparak Adilhan, Kocaçeşme köylerinden sonra Melas Çayı'nı geçerek Aphrodisias'a (Kavak Köyü), Lysimakheia üzerinden Kallipolis'e (Gelibolu) ulaşır ve buradan Hellespontos (Çanakkale) Boğazını geçerek Lampsakos'a yani Küçük Asya'ya ulaşır. Via Egnatia ile Khersonesos'a bağlantıyı sağlayan bir diğer yol ise Apros kentinden güneye doğru devam ederek, Karacahalil, Elmacık ve Çimendere Köyleri üzerinden Melas Vadisini takip ederek Ganos ve Korudağı'nın güneyindeki Çokal, Sofuköy ve Yeniköy üzerinden Khersonesos'a ulaşan bağlantı yolu olmalıdır[248] (**Harita 4**).

---

[240] Hdt. VII, 58. "Sınırları ve Coğrafyası" bölümünde belirtilen topoğrafyaya bakıldığında Kserkses, Ainos'dan Stentoris Körfezi'nden gemiler ile Doriskos'a geçmiş olmalıdır. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi öncesinde Doğu Thrakia'nın iç kısmı güvensiz olduğundan geçişler muhtemelen bu kıyıyı takip ederek devam ediyor olmalıdır.

[241] Liv. XXXVIII, 40.

[242] Cic. *prov*. II. 4

[243] Aristeid. II-60-I., Bkz. Dpn. 153.

[244] Kuelzer 2011: 195, Frenc 2012: 12-26.

[245] Korudağı'nın zirvesinden geçmenin zorluğu düşünüldüğünde eğimin daha da azaldığı batı kısmından derelerin oluşturduğu vadi yatakları kullanılarak Adilhan'dan sonra batıya doğru, sahil kenarından davam edildikten sonra Sazlıdere Köyü ve Pırnar üzerinden Korudağı aşılarak Mercan Köyü'nün kuzeyinden Enez-Keşan yolunu takip ederek Keşan'a ve dolayısıyla Via Egnatia'ya ulaşıyor olmalıdır.

[246] İzzetiye Köyü'nde muhtemelen Ortaçağ'a ait tek kemerli taş örgü köprü bulunmaktadır. Bkz. Kırçın *vd.* 2013: 351.

[247] Çamlıca Köyü'nde Mercan Köyü'ne doğru Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait tek kemerli bir köprü bulunmaktadır. Bkz. Kırçın *vd.* 2013: 350.

[248] *Tabula Peutingeriana X*, Mansel 1938: Lev. II, Şahin 2006: 71, dpn. 7. Kuelzer ise Khersonesos'un kuzeyinden doğuya yöneldiğini ve Şarköy (Peristasis) üzerinden Egnatia'ya bağlandığını belirtmektedir. Bkz. Kuelzer 2011: 189. Kuzeyde, Karacahalil ile Elmalı Köyü'nün kuzeyinde ve güeyde, Yeniköy-Cinbasar Kale Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait kaleler yolun korunması için olmalıdır. Kuelzer'e göre, Şarköy üzerinden geçerek Apros yakınlarında Via Egnatia ile birleşmektedir. Kuelzer 2011: 189, 800 fig. 1. Ayrıca MS 1659 yılında IV. Mehmet'in Gelibolu'dan

Doğu Thrakia'da bu üç ana hattın yanında bu yolları genelde kuzey güney doğrultuda birleştiren yollarda mevcuttur. Bu yollar genelde Doğu Thrakia'yı neredeyse tam ortasında doğu batı doğrultulu Ergienes Nehriyle birleşen dere vadilerinden geçmektedir. Bu durumu gösteren kanıtlar mevcuttur.

Kırklareli Babaeski arasında, Şeytan Deresi Vadisi'ndeki Değirmencik Köyü'nün kuzeyinde Dutlubahçe Mevkii'nde Hamam Deresi üzerinde tek kemerli, Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir köprü bulunmaktadır[249]. Kırklareli Müzesi'nde korunan ve Hasbuğa Köyü'nde bulunmuş miltaşına ait parçalar, Kuzey Yolu üzerinde bulunan Bizye (Vize) ile Büyükkarıştıran Beldesi civarında Via Militaris ile birleşen bağlantı yolunu göstermesi açısından önemlidir[250].

Pınarhisar'a bağlı Erenler Köyü'nün ve Tavşantepe Kalesi'nin kuzeybatısında bulunan kayalık alanda yaklaşık 120 cm'lik dingil genişliğine sahip izlere göre en az dört farklı kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu güzergâh kullanılmış yol kalıntısına rastlanılmıştır[251]. Bu yolun yaklaşık 10 km kadar kuzeydoğusunda, İslambeyli Köyü'nün kuzeyindeki Çilingir Deresi'nin üzerinde köprü kalıntısı vardır[252]. Erenler Köyü'ndeki yol kalıntısı, İslambeyli Köyü'ndeki köprü ile Demirköy[253] üzerinden, geç döneme ait Volçan Köprüsü[254] de düşünülecek olursa, bu hat Astikus Dağını'nın kuzeyindeki Agathopolis (Ahtopol) ve Apollonia Pontica (Sozopol) gibi yerleşimlere ulaşımı sağlayan kara yolu olmalıdır[255].

Edirne'ye giderken Malkara üzerinden geçerek bu güzergâhı kullandığı belirtilmektedir. Bkz. Çelik 2012: 146.

[249] Hamam Dere'nin üzerinde tek kemerli taş köprünün sadece kemer kısmı mevcut olup, yaklaşık 380 cm genişliğinde, 450 cm uzunluğunda ve kenar genişliği 350 cm'dir (Koordinat: D.: 35517939, K.: 4606545.).

[250] Kırklareli Müzesi'nde mil taşına ait olduğu düşünülen küçük parçalar halinde yazıtlı sütun parçaları bulunmaktadır.

[251] Koordinat: D.: 35547111, K.: 4609065

[252] Köprü, tek kemerli sadece kuzey ve güneyde bulunan ayak kısımları korunmuş taş ve kireç harcı kullanılarak yapılmış ayak açıklığı yaklaşık 4 m olup, genişliği 3 m'dir.

[253] Demirköy ve çevresinin maden yatakları açısından önemli bir alan olması bu yolu gerekli kılmaktadır. Bkz. Ekonomik Kaynaklar bölümü.

[254] Boztaş ile İncesırt Köyleri arasında, Rezve (Mutlu) Deresi üzerinde bulunan ve Osmanlı Dönemine tarihlenen köprü, kesme taş ile üç kemerli yapılmış, 5 m eninde, 7-10 m kemer açıklığına sahiptir.

[255] Bu bölgede hem Astikus Dağları, hem de sık orman örtüsü bulunması nedeniyle ulaşımda daha çok deniz yolu tercih edilmiş olmalıdır.

Antik Çağda Bizye (Vize) ile Kıyıköy arasında da bir antik yol güzergâhı olmalıdır. Arazi çalışmaları sırasında Akpınar Köyü'nün yaklaşık 3.5 km kadar kuzey doğusunda, Vize-Balaban yolunun kuzey kenarında "Yoltarla" olarak adlandırılan mevkiinde anakaya üzerinde 120 cm ölçüsünde dingil genişliğinde kuzeydoğu güneybatı doğrultulu iki yol izi ile kenarlarında defineciler tarafından tahrip edilmiş kaya mezarları bulunmaktadır[256]. Yine bu yolun doğusunda Vize-Balkaya yolunun 250-400 m kadar güneyinde "Küpler" mevkiinde doğu-batı doğrultulu, dingil açıklığı 1.20 cm yol tespit edilmiştir[257]. Bu yolun devamı tespit edilememiş olmakla birlikte Vize-Balkaya-Aksicim üzerinden Kıyıköy'e ulaşan bugünkü köy yoluyla aynı güzergâhta yer alanda antik bir yol olduğu düşünülmektedir.

[256] Koordinat: D. 35572144, K.: 4606278.
[257] Koordinat: D. 35574414, K.: 4605917.

3. DOĞU THRAKİA BÖLGESİ'NİN TARİHİ

3.1. 1. Binyıl Öncesi Tarihi

3.1.1. 7. Binyıl Ortasından 6. Binyıl Başına Kadar (Yaklaşık 6500-5900)[258]

Orta Anadolu'da 9.000 civarında başlayan Neolitik Çağ, Doğu Thrakia'da 7. binyılın ortalarından itibaren görülmeye başlamıştır. Doğu Thrakia'da kazıları yapılmış, Aşağı Pınar, Hoca Çeşme, Yarımburgaz Mağarası, Yenikapı, Toptepe ve Karaağaçtepe ile yüzey araştırmalarında tespit edilmiş Kaynarca, Altıağaç/Kırlık, Altıağaç/Mayababa, Manastır, Bulgar Kaynağı, Maslıdere, Değirmenyolu, Pınarhisar/Kaynarca, Hamaylıtarla, Hacı Hüsrev ve Firuzköy gibi 7. binyıl sonu ile 6. binyılın başına tarihlenen yerleşimler bulunmaktadır[259].

Bölgede kazısı yapılmış yerleşimlere bakıldığında Çatalca, Ergene ve Khersonesos-Kuzey Ege olmak üzere üç farklı kültür bölgesinin olduğu görülür[260]. En erken tabakası olasılıkla 7. binyılın ortalarına tarihlen Ergene Havzası'ndaki Aşağı Pınar'ın[261] ilk döneminde Balkanlar Neolitik Kültürü'nde "monokrom" olarak bilinen evreye benzerken, bunu takip eden tabakalarda tamamen tipik Karanova Kültürü özellikleri gösterir[262]. Kuzey Ege kıyısında bulunan Hoca Çeşme'de[263] 7. binyılın

---

[258] Başlıklarda verilen tarihler The Neolithic in Turkey New Excavations & New Research adlı yayından alınmıştır. Bkz. M. Özdoğan *vd.* 2013: 269, fig.171-A, 270.

[259] Erdoğu 1999: 346-347, E. Özdoğan *vd.* 2008b: 265-266, M. Özdoğan 1988a: 160, Özbek 2008b: 1-2.

[260] E. Özdoğan 2009: 326.

[261] Aşağı Pınar, 6., 7. ve 8. tabakaları Neolitik Çağ ile temsil edilmektedir. 8. tabakada Balkanlar'da monokrom evre şeklinde tanımlanan çanak çömlek parçaları görülürken, 7. tabakadan itibaren mimari, çanak çömlek ve diğer buluntularla birlikte yerleşimin Karanova Kültürü etkisine girdiği gözükür. Ancak özellikle Karanova I-II evresinde her ne kadar mimari ve çanak çömlekler Karanova Kültürü'nde olsa da yerleşimdeki yapıların konumlandırılmasında Kuzeybatı Anadolu etkisi olduğu düşülmektedir. Bkz. M. Özdoğan *vd.* 1998: 124, 133-134, M. Özdoğan *vd.* 2000: 97, E. Özdoğan *vd.* 2008a: 43, 45, 50-51, M. Özdoğan *vd.* 2009: 236-239, 241, E. Özdoğan *vd.* 2010: 366, M. Özdoğan 1999: 217-221, M. Özdoğan 2007: 461, 417-420, M. Özdoğan 2013:186, 188-189.

[262] M. Özdoğan 1999: 217-221, E. Özdoğan 2009: 327.

[263] Hoca Çeşme, 4 evreye 7 tabakadan oluşmaktadır. Yerleşim, 6400-5700 yılları arasında tarihlendirilmektedir. En eski tabaklarını oluşturan 4. (6400-6200 civarı) ve 3. evre (6400-5900 civarı) Balkanların monokrom evresiyle çağdaş bu evrede Kıta Yunanistan ve özelliklede Batı Anadolu ile yakın benzerlik gösteren çanak çömlekler ile yerleşimi çevreleyen güçlü sur duvarı ve küçük buluntularla Ege Havzası ile bağlantılı olduğunu gösterir. M. Özdoğan bu özelliklerinden dolayı Hoca Çeşme'yi "koloni" şeklinde adlandırmıştır. 2. evre ile birlikte (5800-5700) sur duvarının işlevini yitirmiş, mimari ve çanak çömleklerin değişerek yerleşim Karanova Kültürü etkisine girmiştir. Hoca Çeşme'nin Aşağı Pınar'ın 4. tabakasına denk gelen zamanda sonlandığı düşünülmektedir. Bkz. Erdoğu 2001: 185, 187, Karul ve Bertram 2007: 117-129, M. Özdoğan 2007: 415-417, 434, 462, M.

ortalarına tarihlenen ilk evrelerde, ahşaptan yapılmış oval ve yuvarlak konut mimarisiyle birlikte Batı Anadolu'dan da bilinen kırmızı astarlı çanak çömlekler ve sur duvarıyla Mehmet Özdoğan'ın tanımıyla "koloni" yerleşimiyken, daha üst evrelerde Aşağı Pınar'da olduğu gibi Karanova Kültürü özellikleri göstermektedir[264]. Çatalca Yarımadası'nda ise 6. binyılın ilk yarısına tarihlenen Yenikapı[265] ve Yarımburgaz Mağarası'nın[266] 4. tabakası bu alanların Anadolu yakasındaki Fikirtepe kültür bölgesinde olduğunu gösterir[267]. Doğu Thrakia'nın Khersonesos kısmına bakıldığında güneyinde Karaağaçtepe[268], ortasında Kaynarca ve Hacı Hüsrev, kuzeyinde Hamaylıtarla gibi önemli merkezlerle temsil edilen Neolitik Çağ, başından itibaren Batı Anadolu ve özellikle Fikirtepe karakteri göstermesi açısından önemlidir[269].

Bu durumdan da anlaşılacağı üzere Doğru Thrakia'da 7. binyıl sonlarından itibaren ortaya çıkan yerleşimler Batı Anadolu ve Kuzeybatı Anadolu kültürlerin etkisi altında ortaya çıkmıştır. Daha sonraki evrelerde ise, Aşağı Pınar, Hoca Çeşme ve Toptepe'den[270] de bilinen Ergene Havzası'ndan Propontis kıyılarına kadarki alanda,

---

Özdoğan 1996: 337, M. Özdoğan 2013: 180-182, Stefanova 1998: 93-97, E. Özdoğan 2009: 425-436, M. Özdoğan 1998a: 435-451.

[264] E. Özdoğan 2009: 327.

[265] Yenikapı'da Son Neolitik-İlk Kalkolitik Çağ'a tarihlenen ahşap dikmelerin arası küçük dallar ile örülen ve çamur ile sıvanmış, tabanlarından içten ve dıştan taşlarla desteklenen dikdörtgen ve yuvarlak plana sahip kalıntılar ile bu yapıların içinde kiler ve ambar maksadı ile kullanılan bölümler bulunmaktadır. Yenikapı Neolitik yerleşiminde Arkaik ve Klasik Fikirtepe evreleri ile Yarımburgaz 4. evre çanak çömlekleri görülmektedir. Çanak çömleğin haricinde yerleşimde 6500-5800'lere tarihlenen ahşap aletler, figürinler, Fikirtepe kültürüne benzer kemik aletler ile taş aletler tespit edilmiştir. Bkz. Çelik 2007: 218-219, E. Özdoğan 2009: 326-327, Kızıltan-Polat 2013:116, 119-123.

[266] Yarımburgaz Mağarası'nın 5.-2. tabakları Neolitik Çağ'a tarihlenmektedir. Çok az çanak çömleğin bulunduğu 5. tabaka örnekleri Arkaik Fikirtepe özelliklerini yansıtmaktadır. 4. tabaka ile birlikte yerleşimde değişiklik olmuş, hem Balkan hem de Anadolu (Fikirtepe, Ilıpınar, Demircihöyük) özellikli çanak çömlekler birlikte bulunmuştur. 3. tabakada ise Fikirtepe benzeri çanak çömlekler bulunurken bunların yanında Orta Avrupa ve Karadeniz civarındaki Linearband türü çanak çömleklerde bulunmuştur. 3. tabakanın devamı niteliğinde 2. tabakada ise Ilıpınar, Fikirtepe, Aktopraklık ve Orman Fidanlığı benzeri çanak çömlekler, daha sonrasında ise Toptepe Kültürü görülür. Bkz. M. Özdoğan 2007: 483-487, M. Özdoğan 2013: 177.

[267] M. Özdoğan 2007: 413, E. Özdoğan 2009: 326-327.

[268] Karaağaçtepe Höyük, ilk kez H. Schliemann tarafından "Protesilas'ın Mezarı" olarak yorumlanmış 1882 yılında kazılmış, ikinci kez ise Fransız İşgal Kuvvetleri ve sonrası da 1921-1923 yıllarında R. Demangel tarafından kazısı yapılmıştır. Höyük 1982 yılında M. Özdoğan, 2008 yılında ise O. Özbek tarafından yüzey araştırmasında yeniden ziyaret edilmiştir. M. Özdoğan 1986a: 54, Özbek 2008a: 6-9, Özbek 2009: 371-372, Özbek 2010: 244-245. Kaynarca için; M. Özdoğan 1983a: 64, E. Özdoğan 1986a: 57, Özbek 2008b: 1-12, Hacı Hüsrev için bkz.; Özbek 2010: 242. Haymalıtarla için bkz.; Erdoğu 2000: 158-164, Erdoğu 2001: 189-190, Özbek 2009: 370-371.

[269] Lichter 2005: 59-74, fig. 1.

[270] Toptepe höyüğünün en erken yerleşiminin tarihlendiği Son Neolitik Çağ'a bakıldığında hem mimarisi hem de figürün ile çanak çömleklerine bakıldığında Balkan kültürlerine özgü olmalarına karşın,

Khersonesos hariç, tümüyle Thrakia Bölgesinde gelişen Karanova Kültürü'nün tüm yerleşimlere hâkim olduğu görülür[271]. Karanova III-IV evreleri ile çağdaş 6. binyılın sonlarında yerleşimlerde Karanova Kültürü çanak çömleklerinin bölgeye has üretilmesiyle oluşmuş ve Toptepe Kültürü olarak bilinen Doğu Thrakia'ya özgü yeni bir kültürün etki sahasında olduğu görülür[272].

3.1.2. 6. Binyıl Başından 4. Binyıl Sonuna Kadar (Yaklaşık 5900-3200)

Bölgede yapılan kazı ve yüzey araştırmaları Doğu Thrakia'da 6. binyıl başından itibaren hem yerleşimlerin sayısının hem de boyutlarının arttığını göstermiştir[273]. Bu döneme ait arkeolojik tabakalar Aşağı Pınar, Hoca Çeşme, Yarımburgaz, Toptepe, Menekşe Çatağı, Karaağaçtepe [274] gibi kazılarda tespit edilmiştir. Ayrıca yüzey araştırmalarında Kilisetepe[275], Akbaş, Kalanuro Tepesi, Maltepe, Tepecik, Asartepe, Baştepe, Pırnal, Karabüvet, Üvecik, Yeniçeşme, Üğütler, Yumurtatepe, Tepeyanı, Karabaş, Kocatepe, Kaynaklar, Yartarla, Kavaklı 1, Kavaklı 2, Kocatepe gibi yerleşimlerde bu dönem özelliklerini yansıtan çanak çömleklere rastlanmıştır[276].

Neolitik Çağ'dan Kalkolitik Çağ'a geçiş, çatışma olmaksızın sakin bir ortamda gerçekleşmiştir. Aşağı Pınar'daki 6-5. Geçiş Tabakası Son Neolitik Çağ'dan İlk Kalkolitik Çağ'a geçiş aşamasının kültürel kesintiye uğramadan gerçekleştiğini göstermesi açısından oldukça önemlidir[277]. Dönemin başlarında yerleşimde Karanovo III Kültürü daha yaygınken, sonraki evrelerde Toptepe Kültürü'nün etkisi artması

---

bölgenin diğer yerleşimlerinden farklı kendi yerel çanak çömlekleri de görülmektedir. Bkz. M. Özdoğan 1991: 351-357, M. Özdoğan 2007: 468, 473-476, M. Özdoğan 2013: 178-179, M. Özdoğan ve Özbaşaran-Dede 1990: 2-23.

[271] E. Özdoğan 2009: 327.

[272] M. Özdoğan *vd.* 1991: 59-121, E. Özdoğan 2009: 327.

[273] Özdoğan 1996: 346-347.

[274] Karaağaçtepe Höyüğü, 4 tabakadan oluşmakta ve en alttaki 1. Tabakasında ve sonraki yüzey araştırmalarında ele geçirilen çanak çömlekler İlk Kalkolitik Çağ'a tarihlenmiştir. Bkz. Demangel 1926, M. Özdoğan 1986a: 54, M. Özdoğan 1983b: 26-27, Özbek 2008a: 6-8, Özbek 2010: 239-258.

[275] Kilisetepe (Maydos) Höyüğü'nde 2010 yılından itibaren kazı yapılmasına karşın Kalkolitik Çağla ilgili verilere henüz ulaşılmamıştır. Ancak yüzey araştırmaları sırasında etrafında toprak alımıyla açılan alanlarda bu döneme ait mezeme M. Özdoğan tarafından tespit edilmiştir. Bkz. M. Özdoğan 1986a: 54.

[276] M. Özdoğan 1986a: 55-57, Özbek 2008a: 9-10, Özbek 2009: 372, Özbek 2011: 450-451, Özbek 2012: 464-466, Erdoğu 1997: 277-279, Erdoğu 2001: 71-75, 80, Erdoğu 2000: 155-166, Erdoğu 1995: 267-272, Özbek 2000a: 167-171.

[277] M. Özdoğan *vd.* 2005: 322, E. Özdoğan *vd.* 2007: 258., E. Özdoğan *vd.* 2010: 359.

zamanla ilişkilerin Bulgaristan'dan Kuzey Ege-Marmara'ya yöneldiğini göstermesi açısından önemlidir[278].

Ancak 4800 civarı, dönemin başındakinden farklı şekilde yeni gelenlerle çatışma olmuş bölgedeki yerleşimler şiddetli bir yangın geçirerek, Hoca Çeşme, Yarımburgaz, Toptepe ile Aşağı Pınar[279] gibi kazısı yapılan yerleşimlerden öğrenildiği kadarıyla yerel çanak çömleklerle birlikte Batı Balkan kökenli "Kabalılaştırılmış Yüzeyli" olarak tanımlanan çanak çömlekler de görülmeye başlamıştır [280] . Hoca Çeşme [281] , Yarımburgaz[282], Aşağı Pınar[283] gibi mevcut yerleşimlerin yanında Toptepe, Menekşe Çatağı Batı yerleşimi[284], Tilkiburnu[285] gibi yeni yerleşimler ilk kez ortaya çıkmıştır. 4300 civarında ise ikinci bir şiddetli yangın olmuş, özellikle güneyden kuzeye doğru zaman içerisinde Menekşe Çatağı Batı yerleşimi, Toptepe, Yarımburgaz, Hoca Çeşme ve Aşağı Pınar'ın terk edildiği gözlemlenmiştir[286].

Mehmet Özdoğan'ın önerisine göre 3800 civarında, hemen hemen tüm yerleşmelerde şiddetli bir yangın sonrasında İlk Tunç Çağı'na kadar Doğu Trakya'da genel bir karışıklığın olduğu, birçok yerleşmenin özellikle de kıyılardakilerin terk

---

[278] E. Özdoğan *vd.* 1998: 134-135.

[279] Aşağı Pınar yerleşimi Kalkolitik Çağ ile birlikte güney ve batı yönünde büyüğü gözlemlenmiştir. Yerleşimdeki 6-5. Geçiş Tabakası Son Neolitik Çağ'dan İlk Kalkolitik Çağ'a geçiş aşamasıyla başlayan tabakalar, 5-1. tabakalarının tamamında mimari, çanak çömlek, taş aletler gibi çeşitli buluntu grupları ile Karanovo Kültür ağırlığını göstermektedir. İlk Kalkolitik Çağda, Bulgaristan Karanovo II ile birlikte Yarımburgaz III malzemesine benzer örneklerin varlığı, iki kültürün ilişkisini göstermesi açısından önemlidir. Orta Kalkolitik Çağ'dan itibaren yerleşim terk edilmiştir. Bkz. M. Özdoğan ve Parzinger 1995: 52, M. Özdoğan *vd.* 1998: 134, M. Özdoğan *vd.* 2005: 322, E. Özdoğan *vd.* 2007: 256, 258, M. Özdoğan *vd.* 2009: 239, E. Özdoğan *vd.* 2010: 359, M. Özdoğan 2013: 189, M. Özdoğan 2000c: 71-72.

[280] M. Özdoğan 1996: 347-349.

[281] Hoca Çeşme'nin üst tabakaları tarımsal faaliyetlerden dolayı tahrip olmasına rağmen höyük yüzeyinde yapılan araştırmalar Karanova II, III, III ve IV süresince devam ettiği, Vinça, Larissa ve Toptepe kültürleri etkisinde kaldığını göstermektedir. Bkz. M. Özdoğan 1996: 337, M. Özdoğan 2000b: 51-52.

[282] Neolitik Çağ'dan sonra bir süre boş kalan mağarada 3. tabaka İlk Tunç Dönem sonlarına, 2. ve 0. tabakalar ise Orta Kalkolitik Çağ sonlarına (4800-4200) tarihlendirilmektedir. Bkz. M. Özdoğan 2000a:11, M. Özdoğan 1983b: 28-29.

[283] Orta Kalkolitik Çağ'ın başlarında Bulgaristan kaynaklı Karanovo III kültürü daha yoğunken, sonraki evrelerde Toptepe kültürünün etkisi artmıştır. Bkz. M. Özdoğan *vd.* 1998: 134-135, Özdoğan *vd.* 2009: 239-240.

[284] Menekşe Çatağı, batı yerleşimindeki ilk yerleşim Toptepe ile benzer şekilde 4300 civarına (Orta Kalkolitik) tarihlendirilmektedir. Bu ilk yerleşim tabakası İlk Tunç Dönem tabakasının altındaki steril tabakanın da altında yangın geçirmiş şekilde tespit edilmiştir. Bkz. Işın 1995: 23, M. Özdoğan 1996: 339.

[285] M. Özdoğan 1996: 334.

[286] M. Özdoğan 1996: 347-349.

edildiği ve daha çok hayvancılıkla uğraşan göçebe bir yaşam düzeninin oluştuğu şeklindedir[287]. Bu dönem, Aşağı Pınar'ın yüzey toprağındaki dağınık buluntular[288], Kanlıgeçit[289] ve Tilkiburnu[290] ile temsil edilmektedir.

3.1.3. 4. Binyıl Sonundan 2. Binyıl Sonuna Kadar (yaklaşık 3200-1200)

Doğu Thrakia'da İlk Tunç Çağı'na gelindiğinde, çobanlık yapan göçebe toplumların sürdürdüğü Kalkolitik Çağ ile karşılaştırıldığında yerleşimlerin sayılarının azaldığı ve boyutlarının küçüldüğü görülmektedir[291]. Doğu Thrakia'nın Tunç Çağı ilgili bilgiler sınırlı olmakla birlikte, kıyı ile iç bölgeler arasındaki yerleşimler birbirlerinden oldukça farklı karakter gösterir. Dönemin başlarında (2920-2600), Hellespontos Boğazı ve Propontis kıyılarında kazısı yapılan Kilisetepe (Madytos)[292], Karaağaçtepe[293], Menekşe Çatağı[294], Toptepe[295] ile yüzey araştırmalarında tespit edilen Maltepe, Asartepe, Baştepe, Şerefliçiftlik, Selimpaşa, Kınalıköprü ve Gladina gibi birçok yerleşimde[296] Anadolu ile yoğun ticaret ve kültürel etkileşimlerden dolayı, Troia I tipi materyal kültürle birlikte Sveti Krilova ve Ezero çanak çömlekleri de görülmektedir[297].

---

[287] M. Özdoğan 1996: 347-349, M. Özdoğan *vd.* 1998: 135, M. Özdoğan 2000f: 310.

[288] Son Kalkolitik Çağ'a ait izler yok denecek kadar az olmakla birlikte Bulgaristan Karanova V başları ile benzerlik gösteren buluntulara yerleşimin yüzey katmanı içinde rastlanmıştır. Bkz. M. Özdoğan *vd.* 1998: 135.

[289] M. Özdoğan 1996: 338, M. Özdoğan *vd.* 1997: 60-61, M. Özdoğan *vd.* 1998: 135.

[290] Tilkiburnu'nda Tunç ve Demir Çağ buluntularıyla birlikte Son Kalkolitik Çağ'a ait hem Balkan hem de Anadolu özellikleri gösteren. 4. bin sonu-3. Bin başına tarihlenen buluntular bir çukur içerisinde *in sutu* tespit edilmiştir. Bkz. M. Özdoğan 1982b: 1-26, M. Özdoğan 1996: 334.

[291] M. Özdoğan 2000f: 311.

[292] M. Özdoğan 1983a: 64, M. Özdoğan 1986a: 55.

[293] Karaağaçtepe Höyüğü'nün 4., 3. ve 2. yapı katları İlk Tunç Çağı'na tarihlendirilmekte ve Troia I ve II yapı katlarına denk gelmektedir. Bkz. Özdoğan 1983a: 65, M. Özdoğan 1986a: 54, Özbek 2010: 244-245.

[294] Özdoğan 1996: 339, Işın 1995: 22-24, Erim-Özdoğan ve Işın 1999: 300-301, Erim-Özdoğan ve Işın 2000: 239-244, Erim-Özdoğan ve Işın 2002: 317-319, Erim-Özdoğan ve Işın 2003: 382, İvgin 2010: 136.

[295] Kalkolitik Çağ tabakasına kadarki tüm tabakalar inşaat faaliyeti nedeniyle tahrip edilmiştir. Ancak yüzeydeki toplamalar höyüğün tahribattan önceki dolgunun büyük bir bölümünü İlk Tunç Çağı III. evresine ait olduğunu, yoğunluğu Troia I olmak üzere, Bulgaristan'ın Sveti Kirilovo evresi ile benzerlik gösteren çanak çömlekler tespit edilmiştir. Bkz. M. Özdoğan 2000d: 77, M. Özdoğan 1983b: 30-31.

[296] Özdoğan 1986a: 55, Özdoğan 1983b: 31-32, Aydıngün 2009b: 414, Aydıngün *vd.* 2010a: 277, French 1961: 103-105, Özdoğan 1986a: 56.

[297] M. Özdoğan 1982a: 45, Özdoğan 1996: 349-350, M. Özdoğan 1986b: 34-35.

Doğu Thrakia'nın iç kısmında ise, Aşağı Pınar[298], Kanlıgeçit[299], Tilkiburnu[300] gibi kazısı yapılan yerleşimler ile yüzey araştırmalarında Arpalıktepe, Maya Baba, Değirmentepe, Çardaklı, Düştübakyaması ve Adatepe yerleşimleri tespit edilmiştir[301].

3. binyılın ilk yarısından itibaren özellikle kıyıdaki yerleşimlerin terk edildikleri gözlemlenirken, iç kısımdaki yerleşimlerin sayılarının azaldığı, iskânın devam ettiği ve genelde ise yerleşme boyutlarının küçüldüğü görülmüştür[302]. Bu dönemden itibaren yerleşimlerde Anadolu kökenli çanak çömlekler ile mimarinin tamamen yok olduğu, Ezero ve Sveti Krilova türü Balkan kökenli el yapımı ve kabartma bezemeli çanak çömleklerin hâkim oluğu görülür[303].

Orta ve Son Tunç Çağı'na ait veriler neredeyse yok denecek kadar az olmasına karşın Doğu Thrakia'da, Son Tunç Çağı'nın sonunda Kuzey Karadeniz kökenli büyük bir göç dalgasının etkisinde kalmıştır[304]. İp baskı bezemeli ve yumurcuklu (Buckelkeramik) seramikler, mezar tepeleri ve megalit anıtlarıyla karakterize edilen bu kültür Khersonesos ve kıyılar hariç tüm Doğu Thrakia'da hâkim olmuştur[305]. Khersonesos'daki Madytos/Kilisetepe höyüğü Orta Tunç Çağı'nda Troia bağlantılı, etrafı sur ile çevrili bir yerleşim özelliği gösterirken[306]; Son Tunç Çağ'ında ise, kalın bir tahribat tabakası içerisindeki buluntular Balkan kökenli bir saldırıyı göstermesi açısından önemlidir[307].

---

[298] Aşağı Pınar'da İlk Tunç Çağı yoğun Demir Çağ çukurları tarafından tahrip edilmiş olup iyi korunmuş dolgular içinde yangın geçirmiş kerpiç duvar parçaları ile taban izlerine rastlanılmış, 4. yüzyıla ait tümülüs yapımı sırasında da Son Tunç Çağı tabakası tahrip olmuştur. Bkz. Özdoğan 1995: 43, 52.

[299] Kanlıgeçit, İlk Tunç Çağı'nın başında Balkan kökenli Ezero kültürü özellikleri gösterirken, İlk Tunç Çağı ortalarından itibaren etrafını çevreleyen sur duvarı, megaron planlı mimarisi ve çanak çömlekleriyle özellikle Troia'ya benzerleri nedeniyle Batı Anadolu karakterli bir koloni yerleşimi özelliği gösterdiği düşünülmektedir. Bu koloni yerleşimi Orta Tunç Çağı başlarına kadar varlığını sürdürmüştür. Bkz. M. Özdoğan 1996: 338, M. Özdoğan *vd.* 1997b: 2-11, Özdoğan *vd.* 1997a: 53-54, 60-61, M. Özdoğan *vd.* 1998: 135, M. Özdoğan *vd.* 2000: 98, E. Özdoğan ve M. Özdoğan 2006: 190-191, E. Özdoğan *et al.* 2007: 259, E. Özdoğan *vd.* 2010: 359.

[300] Tilkiburnu, Son Kalkolitik-İlk Tunç Çağı geçiş dönemi ile İlk Tunç Çağı buluntuları bir çukur içerisinde *in sutu* tespit edilmiş, 4. bin sonu-3. bin başına tarihlenen buluntular hem Balkan hem de Anadolu özellikleri göstermektedir. Bkz. M. Özdoğan 1982b, 1-26, M. Özdoğan 1996: 334.

[301] Erdoğu 1997: 274-276, Erdoğu 1999: 346-347, Başaran 1998a: 609-610.

[302] M. Özdoğan 1982a: 45, M. Özdoğan 1986b: 35, M. Özdoğan 1996: 349-350.

[303] M. Özdoğan 1982a: 45, M. Özdoğan 1986b: 35, M. Özdoğan 1996: 349-350.

[304] Özdoğan 1996: 350.

[305] Özdoğan 1996: 350.

[306] Sazcı 2013: 50, Sazcı 2014: 33.

[307] Sazcı 2012a: 394-395, Sazcı 2012b: 13-20, Sazcı 2013: 45, 47, Sazcı-Sazcı 2013: 516, Sazcı 2014: 36.

Troia'nın VIIb tabakasında da benzer bir yıkım ve el yapımı, Balkan kökenli seramiklerin Ortaya çıktığı görülür. Materyal kültürdeki bu ani değişiklikle birlikte İlk Demir Çağ'ın başladığı kabul edilmektedir.

3.1.4. 2. Binyıl Sonundan 1. Binyıl Başına Kadar (Yaklaşık 1185-900)

Son Tunç Çağı'nın sonunda bölgeye Kuzeyden güneye doğru bir göç olduğu, diğer bölgelerdeki gibi Doğu Thrakia'da da bazı mücadelelerin ardından yeni toplulukların farklı kültürlerle bölgeye hâkim olduğu görüşü yaygındır. Bu dönem bölgedeki kültürel değişimi Troia VII b2 tabakasından çok iyi bilinen el yapımı, kum katkılı, parmak baskılı plastik bant; şerit baskı, üçgen ve daire şeklinde geometrik bezemeler ve dudak kısmında çentikler ile yumurcaklı (Buckelkeramik) çanak çömlekler ve Dolmen gömü geleneği gibi farklı bulgularla gözlemlemek mümkündür[308]. Doğu Thrakia'da, 12. yüzyıldan itibaren başlayan süreç 9. yüzyıla kadar devam eder. Herodotos'un bahsettiği [309], Phrygialılar'ın Avrupa'dan Anadolu'ya göçünün bu dönemde gerçekleştiği de görüşler arasındadır. Bu dönemde, Doğu Thrakia'da yaşayanlar ve sınırlı da olsa kültürleri hakkında bize bilgi sağlayan en önemli kaynak Homeros'un Troia Savaşı'nı anlattığı İlyada Destanı'dır. Homeros, Troia Savaşı'nda Troia'ya yardım için gelen halklar arasında Thrakia'da yaşayanları da saymıştır. Yazar, tanımlamalarıyla bölgede yaşayan halkların karakterleri, uğraşları ve kültürleri hakkında farklı bilgiler vermiştir[310].

Doğu Thrakia'nın 12. yüzyıl ile 9. yüzyıl arasındaki arkeolojik kalıntılara bakıldığında, yukarıda belirtilen kültürel farklılaşmayı desteklemek mümkündür. Bölgedeki bu dönem yerleşimlerine bakıldığında akarsu kenarlarındaki teraslar üzerine kurulanların yanında, etrafında savunma amaçlı yapı olmayan ve birkaç ev içeren küçük

---

[308] Özdoğan 1983b: 40, Hoddinott 1981: 72, Bozhinova 2012: 51-52, Archibald 1998: 29, M. Özdoğan 1998b: 33-35, M. Özdoğan 1996: 350.

[309] Hdt. VII. 73, VIII. 138. Buna karşın Herodotos'dan daha önceki Homeros ise, Phrygiayı ve Phrygleri Anadolu'da vermektedir. Hom. *Il.* II. 862-863, X. 431.

[310] Homeros, Thraklar'ın saçlarını tepelerinde topuz yaptıklarını ve mızraklı olduklarını (Hom. *Il.* IV. 519-533.), iyi bakımlı, iri ve hızlı giden güzel atlara, altın ve gümüş kaplamalı araba ve silahlara sahip olduklarını (Hom. *Il.* X 434-440; XIII 4-5), bereketli topraklarıyla (Hom. *Il.* XX 484-485) ve bir grubunun "hızla akan Hellespontos çevirir topraklarını" diyerek muhtemelen Khersenesos'da yaşadıklarını (Hom. *Il.* II 844-845) ve ayrıca Ainos ve Sestos'dan geldiklerini (Hom. *Il.* II 836., IV 520.) İlyada destanında anlatır.

ve az sayıda iskânlar da görülür[311]. Akarsu yakınlarındaki bu yerleşimlerin haricinde bölgedeki diğer yerleşim şekli ise kalelerdir. Tunç Çağı'nın sonundan itibaren görülmeye başlayan ve Doğu Rhodoplar'dan da bilinen kaleler[312], Doğu Thrakia'nın Astikus Dağları'nın eteklerinde yüksek tepelerde, su kaynaklarına yakın, çevreye hâkimdir[313]. Doğu Thrakia'da kazısı yapılmış kale yerleşimi henüz olmamakla birlikte, Rhodop Dağları'nda, Komotini'ye bağlı Sarakini Köyü yakınlarındaki Tsouka Kalesi ve Zlatograd ilçesine bağlı Strashimir Köyü yakınlarında yapılan kazı çalışmaları bize fikir vermesi açısından önemlidir[314]. Buradaki kalede yapılan kazı çalışmaları sırasında, Taşlıcabayır ve Troia VIIb çanak çömlekleriyle benzer buluntular ile birlikte küçükbaş hayvancılıkla uğraşıldığını gösteren keçi ve koyun kemikleri tespit edilmiştir[315].

Bölgede dönemi en iyi yansıtan arkeolojik veriler; dolmen, tümülüs ve çukur mezar/kutsal alanlardan gelmektedir. Bu dönemin en karakteristik tanımlayıcılarından biri durumundaki Dolmen tipi mezar yapıları, bölgenin kuzeyinde, Sakar Dağları ile yoğun olarak da Astikus Dağları'nın güney eteklerinde görülmektedir. Doğu Thrakia'da çok sayıda bulunmasına karşın çok az dolmen kazısı yapılmış ve sadece Lalapaşa Arpalık Dolmeni'nin bilimsel yayını yapılmıştır. Lalapaşa Arpalık Dolmeni'nde kazı çalışması yaparak yayınlayan Akman, 12. yüzyılda taş malzemenin olduğu yerlerde dolmen adını verdiğimiz mezar odalarını yaptıklarını, buna karşın taş malzeme olmayan güneyde ise muhtemelen ahşap kullanılarak; Taşlıcabayır gibi tümülüs mezarlar yapıldığını belirtmektedir[316].

Doğu Thrakia'da bilimsel kazısı yapılan Kilisetepe[317] ve Menekşe Çatağı[318] ile temel kazısı yapılan İstanbul/Sarayburnu[319] yerleşimlerinde 1200 civarına tarihlenen,

---

[311] Özdoğan 1998b: 35.

[312] Yüksek tepelerin üzerine inşa edilen bu yapıların savunma amaçlı kullanılmasının yanı sıra hayvancılıkla uğraşan göçebe toplulukların "yaylak" şeklinde kulladıkları yapılar da olabileceği görüşü bulunmaktadır. Bkz. Efstratiou 1993:135-171, Baralis-Riapov 2007: 14-15, Bozhinova 2012: 56.

[313] Archibald 1998: 40-41, Baralis-Riapov 2007: 12.

[314] Efstratiou 1993: 135-171, Baralis-Riapov 2007: 14-15, Damyanov 2009: 451-467.

[315] Efstratiou 1993: 135-171, Baralis-Riapov 2007: 14-15.

[316] Akman 1997: 170. Ayrıca Akman, dolmenlerin 4-3. yüzyılda inşa edilmiş tümülüsleri etkiledikleri ve bunun için Kırklareli B ile C Tümülüslerinin planlarının bezerliğini delil göstermektedir.

[317] Madytos/Kilisetepe Höyüğü'nde Bizans Dönemi'nde yapılan inşa faaliyetleri sırasında Demir Çağ tabakaları tahrip edilmiştir. Bizans Dönemi'ne ait tabakanın altında 12. yüzyılla (Troia VIIb) tarihlenen yangın tabakası bulunmaktadır. Bu yangın tabakasının içerisinde sapan taşları ile bol miktarda "Barbarische Ware" olarak adlandırılan koyu renkli, kaba, üzeri parmak ve tırnak baskılı

tahrip tabakası ve bu tahribatı yapan halka ait çanak çömlek ile diğer buluntular tespit edilmiştir. Yine bölgede gerçekleştirilen Aşağı Pınar[320] ve Svelingrad yakınlarındaki kurtarma kazılarında bu döneme ait çukurlar ortaya çıkarılmıştır[321]. Bu dönemin karakteristik yapılarını oluşturan Dolmen ve tümülüs kazıları ise, Taşlıcabayır[322], Hasköy Höyüğü (Yumurtatepe Tümülüsü)[323], Çakıllı Tümülüsü[324] ile Lalapaşa-Arpalık Dolmeni[325], Hacılar Dolmeni, Vaysal Dolmeni[326] gibi kazı çalışmaları yapılan mezar yapılarında 1200 civarına ve sonrasında da kullanılmaya devam ettiğini gösteren çanak çömlekler ile fibula gibi eserler tespit edilmiştir.

---

plastik bantlarla bezeli çanak çömlek parçaları ile değişik aletler ele geçmiştir. Bkz. Sazcı 2012: 394-395, Sazcı 2013: 45.

[318] Menekşe Çatağı'nda yapılan kazılarda Troya Vllb2 tabakası ile çağdaş değişik boyutlarda ocak ve fırınların bulunduğu açık alan, bu alanın altında ise içinde iskeletlerinde bulunduğu içinde fibula, heykelcik, boncuklar, ağırşaklar gibi değişik buluntular ile tabanda ve çukurlarda çanak çömlekler tespit edilmiştir. Bu alanın kısa dönem aralıklarla kutsal/gömü alanı ve daha sonra ise yerleşim alanı şeklinde kullanıldığı düşünülmektedir. Bkz. Erim-Özdoğan ve Işın 2002: 316, Erim-Özdoğan ve Işın 2003: 378-379, 383, Erim-Özdoğan *vd.* 2004: 422-428, İvgin 2010: 136, Şahin 2008: Menekşe Çatağı.

[319] İstanbul Arkeoloji Müzeleri ek bina inşaatı temel kazısı sırasında, ana toprak üzerinde el yapımı, koyu gri hamurlu, parmak baskı ve kabartma bant bezemeli bir ağız parçası ile aynı teknikte yapılmış fakat bezemesiz çanak çömlek parçaları 12. yüzyıla tarihlendirilmektedirler. Bkz. Fıratlı 1978: 570, M. Özdoğan 1983b: 29, Dönmez 2004: 44-45, Dönmez 2006: 243, Dönmez 2014: 49.

[320] Aşağı Pınar Höyüğü'nün en üst tabakasını oluşturan İlk ve Orta Demir Çağ tabakası 5. yüzyıla tarihlenen ve geç dönemde tamamen yok edilen tümülüsün inşası sırasında tahrip edildiği görülmüştür. Tümülüsün altına denk gelen tabakada yapılan çalışmalarda içinde adak çukurlarının bulunduğu bir alanın etrafının yaklaşık 100 m. çapında 3 m. genişliğinde bir hendekle çevrili olduğu görülmüştür. Çok sayıdaki bu çukurların içinde yapılan çalışmalarla az miktarda ip baskı bezemeli İlk Demir Çağı malzemesi ile yoğun Orta Demir Çağı çanak çömleğine rastlanılmıştır. Bkz. M. Özdoğan-Parzinger 1995: 43, 52, M. Özdoğan *vd.* 1997a: 55, M. Özdoğan *vd.*1996: 59, E. Özdoğan *vd.* 2008a: 49, Şahin 2008: 5.

[321] Burada tespit edilen 133 adet İlk Demir Çağ çukurunun içinde çok farklı buluntular tespit edilmiştir. Çanak çömlek parçaları, kömür parçaları, öğütme taş parçaları, küçükbaş, büyükbaş, at, domuz, köpek, kuş ve geyik gibi hayvan kemikleri, darı, buğday, üzüm, mercimek gibi tarım ürünleri, meşe, karaağaç, akağaç ve gürgen gibi yapraklarını döken ağaç kalıntıları çukurlar içerinde tespit edilmiştir. Bunun yanında yaklaşık 19 çukurda 22 kişiye ait çocuk, kadın ve erkek iskeletine rastlanılmıştır. Bkz. Nekhrızov ve Tzvetkova 2012: 177-209.

[322] Taşlıcabayır, Kırklareli'nin güneyinde bulunan Asilbeyli Köyü yakınlarında bulunur. Çiftçilerin dozerle tarla düzeltmeleri sırasında büyük oranda tahrip edilen mezarda, Mehmet Özdoğan yönetiminde kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Mezar hediyesi olarak bırakılan 52 civarında farklı formlardaki kapların üzeri oluk, yiv, çizgi ve ip baskı ile bezenmiştir. Mezar hediyesi çanak çömlekler 12. yüzyıla tarihlenmektedir. Bkz. M. Özdoğan 1987: 7-39, M. Özdoğan ve Parzinger 1995: 45, M. Özdoğan 1996: 334.

[323] A. Müfit Mansel, kazısını yaptığı Tümülüsün boş olduğunu belirtmesine karşın R. Oğuz Arık Tümülüs üzerinde iskeletler ile el yapımı kaba şerit, çizgi ve nokta bezekli az sayıdaki çanak çömlek üzerinde tam bir araştırma yapılmamakla birlikte Demir Çağ'ına tarihlendirmektedir. Bkz. M. Özdoğan 1983b: 28, Mansel1940: 90. Arık 1940: 243.

[324] Yılmaz1997: 105-130, Yılmaz 1998: 203-218.

[325] Bkz. Lalapaşa-Arpalık Dolmeni.

[326] Vaysal civarındaki tahrip olmuş bir dolmende bulunan çanak çömlek parçaları 1300-1200 yılı civarına (Troia VII b2 ve Romanya Babadağ I ile çağdaş) tarihlendirilmiştir. Bkz. M. Özdoğan 1982a: 47.

Bu kazıların haricinde Doğu Thrakia'da gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında Kocatepe, Maya Baba, Adatepe, Çardaklı Eski Değirmen Yolu, Yorulmaz Çiftliği Eski Bağlık, Alatepe, Kaldırım, Acı Çeşme, Bağlıksırtı, Süloğlu/Ortadeğirmen, Selimpaşa, Sülüklü gibi çanak ve çömlek buluntularına göre 1200 yıllar ve sonrasında tarihlenen yerleşimler ile birlikte birçok dolmen tespit edilmiştir[327].

3.2. I. Binyıl Tarihi

Doğu Thrakia'nın 1. binyıl tarihine bakıldığında sürekli bir değişkenlik ve kıyı ile iç bölgeler arasında egemenlik farklılıkları görülmektedir.

3.2.1. 1. Binyıl Başından 6. Yüzyılın Ortasına Kadar (Yaklaşık 1000-546)

Khersonesos'da Atina Hâkimiyeti

Thrakialı kavimlerden Bithynler, 8. yüzyıl sonu ile 7. yüzyıl başında muhtemelen Kimmerler'in baskısıyla bulundukları toprakları terk ederek Doğu Thrakia üzerinden Anadolu'ya geçmişlerdir[328]. Bölgede liman olmaya müsait kıyılar çok fazla olmamasına, bataklık alanlar nedeniyle sıtma salgını olmasına, yerel kavimlerin saldırılarına karşın hem doğal zenginlikleri hem de ulaşım yolları üzerinde olması Thrakia'yı her zaman cazip kılmıştır. 8. yüzyıldan itibaren Doğu Thrakia'nın Kuzey Aigaion Pelagos (Ege), Khersonesos (Gelibolu Yarımadası) ve Propontis'in (Marmara Denizi) kıyılarında Aiol, İon ve Megara kolonileri kurulmaya başlamıştır[329]. Bu dönemde Lesbos, Sestos, Madytos ve Alopekonnesos'u; Megara, Byzantion'u; Miletos, Limnai'yi; Miletos ile Klazomenai birlikte Kardia'yı; Samos, Perinthos'u kurmuşlardır[330]. 636/5 yılında olimpiyat oyunlarında şampiyon olan Atinalı Phrynon'un 607/6 yılında Troas bölgesinde Sigeion kentini ele geçirmesinden sonra, bu kentin hemen karşısındaki Khersonesos Yarımadası'nın en güney ucuna geçerek Elaious kentini kurduğu düşünülmektedir[331].

---

[327] Erdoğu 1997: 274-276, 278, Erdoğu 1999: 347, 348, Şahin 2008: 5.
[328] Erzen 1994a: 75, 80, Fol 2000: 222.
[329] Mansel 1938: 24, Isaac 1986: 161, Erzen 1994a: 86, Fol 2000: 222, Tzvetkova 2008: 116, Sevin 2013: 16, Zahrnt 2015: 36-37.
[330] Mansel 1938: 24, Boardman 1980: 264-266, Isaac: 1986, 161, Erzen 1994a: 86, Fol 2000: 222, Yavuz 2008a: 422, Sayar 1998a: 71, Sayar 2008: 110, Tiverios 2008: 119-121, Sevin 2013: 16.
[331] Boardman 1980: 264, Yavuz 2008a: 423, dpn. 22.

Atina, 7. yüzyıldan itibaren başta buğday olmak üzere tarımsal ürün ihtiyacını büyük oranda Pontos Euksinos kıyılarındaki kolonilerden sağlamaya başlamıştır. Bu nedenle Khersonesos ile Hellespontos ve Bosporos Thrakios'un güveliğine ayrıca önem vermiş ve bölgede etkin olmaya çalışmıştır[332]. Atina, Anadolu yakasında ve Hellespontos'un güney girişini kontrol eden önemli noktalardan biri konumundaki Sigeion'u hedef seçmiş, Atina Tiranı Peisistratos oğlu Hegesistratos bu işle görevlendirilmiş ve 530 civarında Mytileler'den savaşarak kenti almıştır[333]. Doğu Thrakia'da (Khersonesos'da) Atinalılar'ın varlığı Herodotos'un aktardığı bir efsanede geçmektedir: Khersonesos'da yaşayan ve kuzey komşuları Apsinth kabilesine savaşta yenilen Dolonk Kabilesi, krallarını Delphoi'ya göndermeleri üzerine Pythia, onlara "kendilerine misafirperverlik gösterecek kişiyi, ülkelerine götürerek topraklarında koloni kurmasını sağlamaları" cevabını vermiştir[334]. Dolonklar, 560 yılı civarında yanlarında Atinalı Philaid ailesinden Kypselos oğlu Miltiades[335] ile ona katılan Yunanlarla birlikte Khersonesos'a gelerek, Kardia'ya yerleşmesini sağlamışlar ve o da burada yarı özerk, mutlak monorşi şeklinde Atina-Thrak karakterli Philaid Beyliği'ni kurmuştur[336].

Herodotos'un aktardığına göre; I. Miltiades, Apsinth Kabilesi'nin saldırılarını önlemek için Propontis kıyısındaki Paktye ile Melas kıyısındaki Kardia yerleşimleri arasında 36 stadia (yaklaşık 6.5 km) uzunluğundaki kıstağa doğu batı doğrultulu duvar yaptırmıştır[337]. Daha sonra Khersonesos'da toprak talebinde bulunan Lampsakoslular ile mücadele etmiş, onlara esir düştüğünde Lydia Kralı Kroisos'un yardımıyla özgürlüğüne kavuşmuştur[338].

---

[332] Sealey 1976: 141-142.
[333] Boardman 1980: 265, Sealey 1976: 142, Tiverios 2008: 121-122.
[334] Hdt. VI. 34, Sealey 1976: 140, Fol 2000: 104.
[335] Kypselos oğlu Miltiades 'den daha sonraki metinlerde I. Miltiades olarak bahsedilecektir.
[336] Hdt. VI. 35-36, Sealey 1976: 140, Isaac 1986: 166-167, Fol 2000: 104, Yavuz 2003: 77-91, Yavuz 2008a: 423-424, Tiverios 2008: 123.
[337] Hdt. VI. 36, VI. 37, Sealey 1976: 140, M. Özdoğan 1983a: 65, Isaac 1986: 166-170, Sayar 2001: 293, Yavuz 2003: 92-93, Yavuz 2008a: 425.
[338] Hdt. VI. 37, Sealey 1976: 140, Yavuz 2003: 95-96, Yavuz 2008a: 425.

3.2.2. 6. Yüzyıl Ortasından 4. Yüyzıl Ortasına Kadar (546-341)

Persler'in 546 yılında Sardeis kentini alarak Lydia Krallığı'nın topraklarına hâkim olması Anadolu kadar Doğu Thrakia'yı da etkilemiş olmalıdır. Çünkü I. Dareios'un 513 yılındaki İskit Seferi'ne baktığımızda, Bosporos Thrakios'dan sorunsuz Byzantion'a geçişi ve Doğu Thrakia'da ordusunun yürüyüşü sırasında herhangi bir direnç gösterilmemesi[339], Hebros Nehri'nin doğusu ile Astikus Dağları'nın güneyinde sefer öncesinde Doğu Thrakia'nın Pers kontrolünde olduğunu düşündürmektedir[340]. Ayrıca Herodotos, Pers ordusuyla birlikte İskit Seferi'ne katılarak Istros Nehri üzerine köprü yapan tiranlar arasında Khersonesos Tiranı II. Miltiades ile Byzantion Tiranı Ariston'u da sayması bu görüşü destekleyen önemli başka bir noktadır[341].

Khersonesos'un yöneticisi I. Miltiades, 527 yılından hemen sonra Lampsakoslularla yaptığı bir savaş sırasında ölmüş ve yerine geçecek bir çocuğu olmadığından yeğeni Stesagoras yönetici olmuştur[342]. Hakkında çok fazla bilgi bulunmayan Stesagoras çok kısa yönetimde kalmış, amcası gibi Lampsakoslular ile mücadelesi sırasında, kendisine sığınan bir sığınmacı tarafından suikast ile öldürülmüştür[343]. Bu olay üzerine 516 yılı civarında o sırada Atina'da bulunan I. Miltiades'in (Yaşlı) üvey kardeşinin oğlu ve Stesagoras'ın kardeşi II. Miltiades (Genç), Atina'daki Peisistratid yönetiminin de desteğiyle[344] 516/5 yılında Khersonesos'a gelerek buradaki kontrolü ele geçirmiş ve evli olmasına rağmen Bisaltai Kralı Oloros'un kızı Hegesipyle ile evlenmiştir[345].

---

[339] Hdt. IV. 93, Vasilev 2015: 51.
[340] Hdt. IV. 89-92, 143, 144, V. 14, Vasilev 2015: 46-48, 50, 53-58, Boteva 2011: 742-743.
[341] Hdt. IV. 137-138, Sealey 1976: 174, Vasilev 2015: 47, 50-52.
[342] Hdt. VI, 38, 103, Sealey 1976: 140, Yavuz 2008a: 426.
[343] Hdt. VI. 38, Yavuz 2008a: 426, Tzvetkova 2008: 134-135.
[344] Atina Tiranı Peisistratos'un Atina'dan sürüldükten sonra Thrakia'ya (Batı) gelerek Panion civarındaki altın madenlerini işletmiş, 540 civarında Atina'da gücü tekrar kazanmasıyla birlikte Dionysos kültü kente girmiştir. Miltiades'in Khersonesos'na giderek yönetime geçmesi için Peisistratos'un 527/6 yılında ölmesi üzerine yerine geçen oğlu Hippias tarafından desteklemiştir. Bkz. Mansel 1938: 24, Littman l974: 64, Fol 2000: 222.
[345] Hdt. IV, 137, VI. 34, 39-41, 103, Plut. *Kim*. 4. 1, Fol 2000: 104, Sealey 1976: 140, Isaac 1986: 171-175, Archibald 1998: 80, Yavuz 2003: 101-107, Yavuz 2008a: 426, Tzvetkova 2008: 135-143, Sears 2013: 66.

513 yılında[346] İskitlere karşı düzenlediği seferde[347] Bosporos Thrakios'dan geçerek Thrakia'ya ayak basan I. Dareios, Astikus Dağları'nın güneyinden içeri doğru devam etmiş, Tearos (Kaynarca ?) Nehri kenarında kamp kurmuş, burada ve seferinin devamı sırasında çevrede yaşayan Thrakia beyliklerini[348] egemenliği altına almış kuzeye doğru devam ederek İskitler üzerine yürümüştür[349]. I. Dareios, sefere çıkarken Istros Nehri üzerine kurdurduğu köprü ile karşıya geçerek İskitler'e saldırmıştır. Köprünün yapımında ve sonrasında kral İskitler üzerine yürürken köprüyü korumakla sefere katılan Yunanlar görevlendirilmiştir[350]. Köprüyü korumakla görevli Khresonesos Tiranı II. Miltiades'in başını çektiği grup, köprüyü yıkarak I. Dareios'un dönüşünü engelleyebileceklerini ve böylece bağımsızlıklarını kazanabileceklerini söylemiş, ancak onların bu teklifi kabul görmemiştir[351]. Bu seferden sonra I. Dareios, Thrakia içinden geçerek Khersonesos'daki Sestos'a ulaşmış ve buradan Küçük Asya'ya geçmiştir[352]. I. Dareios'un gidişte olduğu gibi değil de Khersonesos'dan geri dönmesinin nedeni Khersonesos'a hâkim olduğunu göstermek istemesi olmalıdır. Thrakia'daki birliklerin başında komutanı Megabazos'u bırakır ve o da Thrakia'da kaldığı sürede büyük kral

---

[346] I. Dareios'un İskit Seferi'nin tarihi hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı bilim adamları tarafından seferin tarihi 519/8 verilirken, buna karşı çıkan bilim adamları ise 512 tarihi vermektedirler. Bkz. Bury 1956: 238, Graf 1979: 56, Arslan 2010: 59, Vasilev 2015: 58-59.

[347] Sealey, I. Dareios'un İskit seferinin asıl amacının İskitler üzerine yürüyerek onları egemenliği altına almak olmadığını, onları Istros Nehri'nin kuzeyine sürerek Thrakia'nın güvenliğini sağlamak olduğunu belirtmektedir. Bunun nedeni de Yunanistan'a yapacağı seferde ordusunun kara gücünü anakara üzerinden yani Thrakia kıyıları boyunca sevketme planması olduğunu belirtmektedir. Bkz. Sealey 1976: 180-181.

[348] Herodotos, Hintlilerden sonra en kalabalık halkın Thraklar olmasına karşın oturdukları yerlere göre farklı isimler aldıklarını belirtir. Thrak beyliğinin olduğunu belirtmektedir. Thynoi Kabilesi: Astikus Dağı'nın güney eteklerinden güneyde Propontis kıyılarının iç bölgesine kadar ve Pontos Euksinos kıyılarındaki Thynias Burnu (İğneada) ile Salmydessos'a kadarki alanda ikamet etmektedir. Melinophagoi Kabilesi: Thynoi bölgesi ile Byzantion arasında, Terkos civarında Pontos Euksinos kıyısında ikamet eder. Melanditai Kabilesi: Propontis kıyılarında, Perinthos civarından yaşamaktadırlar. Apsintia Kabilesi: Khersonesos'un kuzeyinde yerleşmişlerdir. Dolonkoi Kabilesi: Khersonesos Yarımadası'nda yaşamaktadırlar. Hdt. V. 3, VI. 34-37, Kse. *Anab*. II. 32-34, IV. 2, 14, 18, VII. 2. 22, 32, 5. 12, 14, 18, Plut. *Mor*. 2. 7. 14, Archibald 1998: 111, Sears 2013: 10-13. Str.12. 3. 3, Danov, AT 121, 128-129., Fol Trak. Pam. 3.43 ff., 49-51, Skym. 727., St. Byz. S.v. Salmydessos; Soph. Antig. 966 ff., Plin. *nat*. IV. 45, Mela, II. 23, Dion. *Per*. 575, Fol-Spiridonov 1983: 40-41, 56, 108, 109 ve harita, Fol 1982: 46-48.

[349] Hdt. IV. 89-92, Plin. *nat*. IV. 12. 76, Graf 1979: 56, Erzen 1994a: 88, Arslan 2010: 59, Rhem 2010: 140.

[350] Hdt. IV. 87-89, 97-98, 137, Bury 1956: 239, Sealey 1976: 174.

[351] Hdt. IV. 137-140, Bury 1956: 241, Isaac 1986: 173-174.

[352] Hdt. IV. 143, Isaac 1986: 174, Arslan 2010: 62.

adına önce 511 yılı civarında [353] Perinthos'u, sonra da iç kısımları alarak Pers hâkimiyetini pekiştirirken[354], diğer taraftan bölgenin doğusunda ise Daskyleion Satrabı Otanes, önce Anadolu'daki Khalkedon'u sonra da Thrakia'daki Byzantion'u 510 yılı civarında işgal eder[355]. Hebros Nehri'nin batı kıyısındaki Doriskos Kalesi kurularak burası Pers garnizonu haline getirilmiştir[356].

Pers kralı, Khersonesos başta olmak üzere Thrakia'ya valiler atamış, böylece Doğu Thrakia ile birlikte batıda Strymon ve Nestos ırmakları ile Paionien'e kadar kıyı, Pers İmparatorluğu sınırları içine alınarak, varlığı hala tartışma konusu durumundaki "Skudra" Satraplığı'nın oluşturulduğu düşünülmektedir [357]. Diğer bir görüş ise, Thrakia'nın fethi tamamlanmadığı için Hellespontos (Çanakkale Boğazı) ile Thrakia Bölgesi'nin yönetim merkezinin Daskyleion olduğudur[358].

Persler için boğazlar ile birlikte Thrakia, Makedonia ile Yunanistan'a giden yol güzergâhı önemli olduğundan, güvenlik amacıyla kıyılarda Doriskos ile Eion gibi yerleşimlerde garnizonlar oluşturulmuş, ancak asker ile vergi toplamak dışında bölgede yaşayan halkların ekonomik ve sosyal hayatına karışılmamıştır[359].

Doğu Thrakia'da Akhaimenid yönetimin sonlanmasından sonra bile siyasi yapı ile ekonomik ve sosyal hayatta etkisi uzun yıllar devam etmiştir. Örneğin, ekonomik hayatta Asya tipi ağırlık sistemiyle basılmış para biriminin kullanılması, bölgede Odrys Krallığı başta olmak üzere siyasal diğer oluşumların örgütlenme şekilleri ve metal işçiliğinin gelişmesi bunun en iyi göstergesidir[360].

---

[353] Araştırmacılar Megabazos'un Perinthos'u İskit Seferi öncesi, 515 civarında ele geçirildiğini belirtir. Bkz. Boteva 2011: 744-745.

[354] Hdt. IV. 143-144, V. 1-2, Sealey 1976: 175, Erzen 1994a: 88, Isaac 1986: 16, 174, Archibald 1998: 81, Sayar 1998a: 71, Yavuz 2003: 142-143, Sayar 2008: 110, Vasilev 2015: 52, 86-89.

[355] Hdt. V. 26, Sealey 1976: 175, Yavuz 2003: 145, Arslan 2010: 64, Vasilev 2015: 83, 86.

[356] Hdt. VII. 25, 59, Loukopoulou 2004a: 870, Vasilev 2015: 118, Zahrnt 2015: 38.

[357] Hdt. VII. 106, Loukopoulou 2004a: 870, Sealey 1976: 175, 180-181, Jordanov 2004b: 114, Arslan 2010: 62. I. Dareios Sardeis'e döndükten sonra Istros Nehri üzerindeki köprünün kendisi gelmeden sökülmesi fikrini ortaya atan Khersonesos Tiranı Miltiades'i cezalandırmamış olmalı ki İonia İsyanı'n sonuna kadar yöneticiliği devam etmiştir. Bkz. Hdt. VI. 40-41, Bury 1956: 238-239, Sealey 1976: 173, 175, Stronk 1996: 66, Archibald 1998: 82-84, Yavuz 2003: 118-122, Tzvetkova 2008: 167-171, Tekin 2008: 99, Gergova 2010: 68, Arslan 2010: 63-64, Vasilev 2015: 120-121.

[358] Graf 1979: 56.

[359] Hdt. V. 14, VII. 108, Isaac 1986: 148-149, Archibald 1998: 102, Fol 2000: 109, Vasilev 2015: 118-119.

[360] Fol 2000: 109-110.

Herodotos'un anlatımına göre; Pers Kralı I. Dareios'un İskit Seferi'nden sonra (olasılıkla 511 yılı civarında[361]) İskitler güneye doğru Thrakia'yı işgal ederek Khersonesos'a kadar inmişler[362], bu sırada Khersonesos'u Perslere bağlı bir şekilde yöneten II. Miltiades yarımadayı terk etmiş ve İskitler'in çekilmesinden sonra Dolonkler tarafından tekrar yarımadaya getirilmiştir[363].

Persler'e karşı 499 yılında Batı Anadolu kentlerinin başlattığı Ionia Ayaklanması'na katılanlar, mücadele alanını genişletmek maksadıyla 398 yılı yazı veya sonbaharında kendilerine destek olmaları için Doğu Thrakia'daki kentleri zorlanmışlar ve başta Byzantion ile Perinthos olmak üzere kıyılardaki kentleri kendi taraflarına çekmeyi başarmışlardır[364]. Ayrıca Khersonesos'un yöneticisi II. Miltiades de bu isyana yakın durmuştur[365]. Buna karşın Pers garnizonu bulunan Doriskos ve çevresi yani Hebros Nehri civarı ve muhtemelen iç kısımlardan hazineye gelmeye devam eden vergilerden de anlaşılacağı gibi, Pers varlığı bu bölgede devam etmiştir[366].

Persler, Batı Anadolu'da 493 yılında kontrolü sağladıktan kısa süre sonra Thrakia'ya doğru ilerlemişlerdir. Herodotos'a göre; Anadolu kıyıları zaten önceden fethedildiği için İonia'dan ayrılan Pers donanması, Khersonesos'daki kentler ile Pronpontis kıyılarındaki Perinthos, Selymbria ve Byzantion gibi kentleri tekrar egemenlikleri altına almışlardır[367]. Daha önce özerk şekilde yönetilen bölgede, tekrar Pers hâkimiyeti başlamış ve Khersonesos'daki Sestos, Kardia ve Elaious kentlerine Pers

---

[361] Herodotos, İskitler'in I. Dareios'un seferinden iki yıl sonra Thrakia'ya saldırdıklarını belirtmesine rağmen burada tarihsel bir hata olduğu ve 496 yılında bu saldırının olduğu daha makuldür. Bkz. Vasilev 2015: 131.

[362] Hdt. VI. 40, Isaac 1986: 174, Yavuz 2008a: 426-427. Tzvetkova, İskitler'in Thrakia'yı Khersonesos'a kadar işgal ettikleri tarihi 496 yılı kabul etmektedir. Bkz. Tzvetkova 2008: 151-154.

[363] Hdt. IV. 137, VI. 33, 40, Mihailov 1970: 77, Hoddinott 1981: 101, Isaac 1986: 174, Yavuz 2003:124-132, Vasilev 2015: 69-72.

[364] Hdt. V. 103, VI. 5, 26, Sayar 1998a: 71, Yavuz 2003: 147-148, Yavuz 2008a: 427, Sayar 2008: 110, Vasilev 2015: 133. Khersonesos'daki Kardia hariç tüm kentler işgal edildikten sonra yakılmalarına karşın, muhtemelen Kardia, öncesinde Persler ile anlaştığı için bu uygulamadan kurtulmuş olmalıdır. Hdt. VI. 33, Vasilev 2015: 140-141.

[365] Bury 1956: 247.

[366] Vasilev 2015: 125.

[367] Hdt. V. 116, VI. 33, Hoddinott 1981: 101, Isaac 1986: 175, Müller 1997: 902, Sayar 1998a: 71, Yavuz 2003: 148-151, Yavuz 2008a: 427, Tzvetkova 2008: 166-167, Sayar 2008: 110, Arslan 2010: 71-72, Vasilev 2015: 140-141. Heredotos, Byzantion'dan ayrılan halkın Mesambria kentini kuruduklarını söyler. Hdt. VI. 33, Loukopoulou 2004b: 901.

valileri atanarak mutlak hâkimiyet oluşturulmuştur[368]. I. Dareios'un İskit Seferi'nden sonra Pers egemenliği altında Khersonesos'un yöneticiliğini yapan II. Miltiades[369], Ionia Ayaklanması sırasında Persler'e karşı bir politika izlediği için Perslere ait Fenike donanmasının 493 ilkbaharında yaklaşması üzerine yarımadayı Kardia'dan terk ederek, önce Tenedos'a ve ardından Atina'ya kaçmak zorunda kalmıştır[370]. Yine bu dönemde Byzantionlular'da Khalkedonlular ile birlikte Mesabria'ya kaçmışlardır[371].

I. Dareios'un damadı Mardonios, 492 yılında büyük bir donanma ve nispeten daha az bir kara ordusu ile Doğu Thrakia üzerinden geçerek Makedonia'ya doğru devam etmiştir[372]. Mardonios, bölgede Pers hâkimiyetini pekiştirdiği bu sefer sırasında ve daha önce Doriskos'da olduğu şekilde Sestos gibi kilit yerlere garnizonlar ve Leuke Akte ile Tyrodiza'ya ise erzak yerleştirmiştir[373]. İonia İsyanı sonrasında Mardonios'un faaliyetleriyle Astikus Dağları'nın güneyinde Pers egemenliği tekrar sağlanmıştır[374]. Jordanov, bu sefer ile aynı dönemde, muhtemelen güneyde beliren Pers tehditinden dolayı, Odrysler ile İskitler'in ilk anlaşmayı yaptıklarını belirtmektedir[375].

I. Dareios'un Yunanistan'a yapacağı cezalandırma seferinin ön hazırlıkları kapsamında Mardonios 492 yılındaki seferi sırasında Doğu Thrakia'da yeni garnizonlar ile ikmal noktaları oluşturmasına[376] karşın, kralın 486 yılında ölümü ile planlanan bu sefer ertelenmiştir. I. Dareios'un ölümüyle geciken sefer, yerine geçen oğlu Kserkses tarafından 481 yılında gerçekleştirilmiştir. Sefere Sardeis'den başlayan kral, önce Abydos'a ulaşmış, Hellespontos Boğazı'na kurdurduğu köprüden Sestos ve Madytos'a

---

[368] Hdt. VI. 33, Yavuz 2008a: 427, Sestos: Thuk. VIII. 62, Hdt. IX. 115, Kardia: Hdt. IX. 115, Elaious: Hdt. VII. 22.

[369] Hdt. IV. 89, 137-139, Yavuz 2008a: 426. II. Miltiades, I. Dareius'un seferinde görev alması seferden önce Pers egemenliğini altında Khersonesos'daki yönetiliciliğini sürdürdüğünü göstermesi açısından önemlidir. Bkz. Sealey 1976: 174, Isaac 1986: 174, Tzvetkova 2008: 147-148.

[370] Hdt. VI. 41, 104, Sealey 1976: 140, Isaac 1986: 175, Archibald 1998: 82, Yavuz 2003: 152, Yavuz 2008a: 426, Tzvetkova 2008: 154-155, Vasilev 2015: 69-70, 133-138, 140.

[371] Zahrnt 2015: 38.

[372] Hdt. VI. 43-45, Bury 1956: 248, Erzen 1994a: 88, Archibald 1998: 87-88, Fol 2000: 222, Jordanov 2004a: 118, Jordanov 2004b: 115, Yavuz 2003: 152, Yavuz 2008a: 428, Tekin 2008: 101, Rhem 2010: 142, Arslan 2010: 73, Vasilev 2015: 74, 142, 159, Zahrnt 2015: 38.

[373] Hdt. VII. 25,Tzvetkova 2008: 167, Vasilev 2015: 159.

[374] Astikus Dağları'nın kuzeyinde Pers egemenliğinin tam anlamıyla hâkim olmadığını gösteren en iyi örnek İonia İsyanı'ndan sonra Perseler tarafından cezalandırılacağını düşünen Khalkedon ile Byzantion'un kentlerinden kaçanların Pontos Euksinos'un batısındaki Mesambria kentine yerleşlemeleridir. Bkz. Hdt. VI. 33, Vasilev 2015: 75-77.

[375] Jordanov 2004a: 118.

[376] Vasilev 2015: 159.

yani Khersonesos'a geçmiş ve daha sonra Ainos üzerinden Doriskos'a varmıştır [377]. Kral, burada ordusunu saydıktan sonra batıya doğru ilerleyişine devam etmiştir[378]. 480 yılı Eylül'ünde Salamis'deki yenilgi üzerine Kserkses, Mardonios'u ardında bırakarak geri dönmeye karar vermiş, muhtemelen Doğu Thrakia kıyılarından geçerek Khersosnesos'a ulaşmış ve Hellespontos Boğazı'nı kullanarak Anadolu'ya geçmiştir[379].

27 Ağustos 479 yılında Mardonios komutasındaki Pers ordusu, Spartalı Kleombratos oğlu Pausanias komutasındaki Yunan ordusuna Boiotia'daki Plataia'da yenilmiş, Pers komutanın ölümüyle generallerinden Artabazos, dağılmadan elinde kalan birlikleriyle henüz Pers İmparatorluğu'nun kontrolündeki Doğu Thrakia'dan geçerek Byzantion'a gelmiş ve buradan Anadolu'ya geçmiştir [380]. Aynı tarihte, Mykale Savaşı'nda Pers donanmasının da yenilmesinden sonra Ksanthippos komutasındaki Atina donanması Khersonesos'u Persler'den temizlemek amacıyla Hellespontos Boğazı'na gelmiş, Persli Artayktes tarafından yönetilen ve Oinabazos'un Kardia'dan gelerek sığındığı Sestos'a saldırmış, tüm kış süren kuşatmadan sonra 478 yılında kenti ele geçirmeyi başarmıştır [381]. Ksanthippos'un saldırısı sırasında Khersonesos'daki Persler kuzeydeki Thrakialılardan yardım istemelerine rağmen destek alamamışlardır[382]. Buna karşın Byzantion'a ulaşmak için kuşatma altındaki Sestos'dan kaçan Oinabazos, Apsinth kabilesine yakalanarak tanrıları Pleistoros'a kurban edilmiş, Aigospotamoi'da Atinalılar tarafından yakalanan Artayktes ise daha sonra götürüldüğü Madytos'da öldürülmüştür[383]. Bu gelişmelerle eş zamanlı Spartalı Pausanias komutasındaki Hellen donanması ise Kypros (Kıbrıs)'da kontrolü sağladıktan sonra hala Pers kontrolü

[377] Hdt. VII. 33, 54-59, Casson 1926: 214-215, Bury 1956: 267, Sealey 1976: 208, Hoddinott 1981: 101, Erzen 1994a: 88-89, Archibald 1998: 88, Yavuz 2003: 153-154, Yavuz 2008a: 428, Arslan 2010: 73-74, Vasilev 2015: 165-167, Zahrnt 2015: 39.

[378] Hdt. VII. 60-108, Vasilev 2015: 167.

[379] Yaklaşık kırkbeş gün süren bu dönüş yolunda Kserkses'in ordusunun neredeyse tamamı açlık, tifo ve veba gibi hastalıklardan dolayı büyük kayıp vermiştir. Kralın dönüş yolu ile ilgili iki olasılık bulunmaktadır. İlki gidiş güzergahı kullanarak geri döndüğü, ikincisi ise Eion'dan Fenike gemilerine binerek Küçük Asya'ya döndüğü düşünülür. Bkz. Hdt. VIII. 113, 115-118, 126, Vasilev 2015: 194-197, Zahrnt 2015: 39.

[380] Hdt. IX. 47-89, Thuk. I. 89, Diod. XI. 31, 32, Plut. *Arist.* 18. 1-6, 19. 1-5, Paus. V. 23, Bury 1956: 289-295, Arslan 2009: 52, Vasilev 2015: 213.

[381] Hdt. IX. 90, 106-107, 114-121, Thuk. I. 89, VIII. 62, Diod. XI. 37. 4-5, Plut. *Kim.* 9. 2, Poly. I. 34. 2, Bury 1956: 296, Sealey 1976: 241, Graf 1979: 56-57, Hoddinott 1981: 101, Isaac 1986: 175-177, 195, Vulpe 2000: 81, Yavuz 2003: 39, 154, 160-162, Loukopoulou 2004b: 910, Yavuz 2008a: 428-429, Tzvetkova 2008: 172, Arslan 2009: 52, Arslan 2010: 75-77, Vasilev 2015: 212-215. Yavuz 2008b: 456

[382] Plut. *Kim.* 14, 1, Isaac 1986: 176-177.

[383] Hdt. IX. 118-120, Arslan 2009: 53, Vasilev 2015: 214.

altındaki Byzantion'u almak üzere hareket etmiş, karadan ve denizden kuşatılan kent 478 yılında alınmıştır[384]. Byzantion'u Persler'in elinden alan Pausanias'ın kentteki uygulamaları, Persler ile yakın ilişkileri nedeniyle Sparta uyarılmak için Dorkis'i uygulamalardan vazgeçmemesi üzerine II. Miltiades'in oğlu Atinalı General Kimon tarafından 477 yılı civarında Byzantion'dan kovulmuş ve sonra kent Persler'e karşı oluşturulan Attika-Delos Deniz Birliği'ne[385] üye olarak düzenli vergi ödemiştir[386].

Doğu Thrakia'daki Sestos ve Byzantion'un Persler'den alınmasına rağmen Eion ve Doriskos'da bulunan garnizonlar sayesinde Strymon ve Hebros arasındaki alanda hala Pers kontrolü devam etmekteydi[387]. Kimon'un 476 yılında Strymon ile Hebros Nehirleri arasındaki bölgeye yoğun saldırılar düzenlemesine Persler'in hâkimiyetindeki Eion'u almasına rağmen[388] Doriskos'da Pers varlığı devam etmiş olmalıdır. Doriskos'a Kserkses'in atadığı Pers askeri valisi Megadostes oğlu Maskames tarafından yönetilen kent, 465 yılında Pers tahtına çıkan Artakserkses'e hediye göndermeye devam etmesi Pers egemenliğinin bölgede sürdüğünü göstermesi açısından önemlidir[389]. Ancak 466 yılında Eurymedon'da Pers donanmasının yenilmesi ve ardından 450/49 yılındaki Kallias Barışı'ndan itibaren başta Doriskos olmak üzere Thrakia'daki Pers varlığı tamamen ortadan kalkmış olmalıdır[390]. Muhtemelen bölgede Pers egemenliğinin tamamen sonlanmasından hemen sonra Doğu Thrakia'daki kentler, Attika-Delos Birliğine dâhil olmuşlar ve Ainos'da görüleceği üzere ekonomik canlılığın artmasıyla sikke basmaya başlamışlardır[391].

---

[384] Thuk. I. 94, 128, Diod. XI. 44, Corn. Nep. *Paus.* 2, Sealey 1976: 242, Isaac 1986: 177, Tzvetkova 2008: 173, Arslan 2009: 53, Arslan 2010: 78, Vasilev 2015: 215-216.

[385] Thuk. I. 96, Diod. XI. 47, Plut. *Arist.* 24. 1.

[386] Thuk. I. 95-96, Diod. XI. 60, Sealey 1976: 242-243, Arslan 2009: 59-60, Arslan 2010: 90, Arslan 2011: 9.

[387] Vasilev 2015: 216.

[388] Hdt. VII. 107, Thuk. I. 98, Plut. *Kim.* 7. 1-5, Hoddinott 1981: 102, Isaac 1986: 19, Erzen 1994a: 89, Sayar 1998a: 71, Yavuz 2003: 161-162, Rhem 2010: 143, Sears 2013: 71, Vasilev 2015: 216-218, 225-226.

[389] Hdt. VII. 105-106, Vasilev 2015: 225-226.

[390] Vasilev 2015: 226, Vessileva 2015: 324. Persler, 465-464'teki Drabeskos mağlubiyetinden sonra Thrakia'dan yavaş bir şekilde çekilmişler, 437'de Amphipolis'in kuruluşu, Perslerin Thrakia'dan tamemen çekildiklerini göstermesi açısından önemlidir.

[391] Poly. I. 34. 2, Isaac 1986: 149-150, 176-177, Fol 2000: 111, Yavuz 2003: 166-175, Jordanov 2004a: 118, Loukopoulou 2004b: 901, Tzvetkova 2008: 173-174, Sears 2013: 71, 73.

Odrys Krallığının Ortaya Çıkması

Kserkses'in 480 yılındaki seferinin başarısızlıkla sonuçlanması ile Persler açısından güç ve toprak kayıpları başlamıştır. Doğu Thrakia'nın kıyılarında Persler ile Yunanlılar'ın mücadeleleri sırasında bölgede dengeler değişmeye başlamış[392], bu boşluğu dolduracak birçok Thrak kabilesi[393] bulunurken, Odrys Beyliği'nin lideri Teres bölgesinde kendi durumunu güçlendirerek topraklarını genişletmiştir[394]. Herodotos'un I. Dareios'un İskit Seferi sırasında Tearos Nehri'nden sonra bahsettiği Artiskos Nehri'nin topraklarından geçtiğini belirttiği Odrys Beyliği'nin adı ilk kez görülmüştür[395].

I. Dareios'un İskit Seferi sırasında güçlü kabileleri yenmesi ve İskitleri daha kuzeye sürmesi, daha sonra da egemenliği kıyılarda göstermesi nedeniyle, Odrys beyi Teres, Güneydoğu Thrakia'da, bu durumu kendi lehine kullanmıştır. Pers yönetim şeklini örnek alarak, 480 yılında Kserkses'in Salamis'de yenilmesinden sonra beyliğini güçlendirerek krallığa dönüştürmüştür[396]. Odrys Krallığı, I. Teres'in önderliğinde, Hebros, Tanzos ve Harpesos nehirlerinin orta kısımlarını kapsayan ovalık alan ile batıdan doğuya doğru Astikus Dağları'nın güneyini kapsayan alanda kurulmuş ve kısa süre sonra Astikus Dağları'nın ötesinde Pontos Euksinos'a ve doğuya doğru genişlemiştir[397]. Ksenophon'un II. Seuthes'in atası olarak belirtiği Teres'in Doğu Thrakia'da Thynoiler ile yaptığı savaşta yanında büyük ordu olmasına rağmen ağır yenilgiye uğratıldığını anlatır[398]. Aynı yıl (480) Teres ve İskit Kralı Ariapeites arasında politik ve diplomatik ilişkiler başlamış, iki devlet arasında Istros Nehri sınır tespit edilmiş ve bu anlaşmayı güvence altına almak için Teres'in kızı ile İskit kralı

[392] Mansel 1938: 26, Jordanov 2004a: 114.
[393] Thrak kabileleri için dpn. 18'e bakınız.
[394] Erzen 1994a: 91, Archibald 1998: 102, Fol 2000: 111, Jordanov 2004a: 118, Rhem 2010: 143.
[395] Hdt. IV. 92.
[396] Hoddinott 1981: 102, Erzen 1994a: 91, Archibald 1998: 4, Fol 2000: 111, Jordanov 2004a: 118.
[397] Hdt. IV. 92, Thuk. II. 29, 96-97, Strab. VII, Frag. 48, Mansel 1938: 25, Wiesner 1963: 117, Hoddinot 1981: 102, Erzen 1994a: 91-92, Archibald 1998: 102, Jordanov 2004a: 118. Herodotos'da "Odrysler Ülkesi" olarak geçer. Kimi yazarlara göre Odrys Krallığı'nın kuruluş yılı 460 olarak verilmektedir. Bkz. Rhem 2010: 144-145, Zahrnt 2015: 40.
[398] Kse. *anab*. VII. 2. 22, Archibald 1998: 103.

evlendirilmiştir[399]. Teres'in ardından ilk oğlu Spradokos, 460 yılında Odrys tahtına çıkarak kral olmuş ve 445 yılına kadar ülkeyi yönetmiştir[400].

Doğu Thrakia'nın iç kesiminde yeni bir devlet kurulurken, Propontis kıyısındaki Perinthos 452/1 yılında ilk kez Attika-Delos Birliği'ne 10 talanton vergi ödeyerek katılmıştır[401].

Khersonesos'un Pers işgalinden kurtarılmasından sonra kuzeyden Thrakialılar'ın saldırılarına maruz kalması üzerine, yarımadada tekrar hâkimiyet sağlamak isteyen Atina, 447 yılında Perikles idaresinde, yaklaşık 1000 kişiden oluşan yeni yerleşimciler göndermiş, kentler onarılmış ve daha önce I. Miltiades'in yaptığı gibi denizden denize bir sur yapılarak bölge Thrakialılar'dan temizlenmiştir[402].

Yaklaşık 445/440 civarında Teres'in oğlu Sitalkes, Spradokos'un yerine tahta çıkmıştır[403]. Thukydides ve Diodoros, Sitalkes'in Kuzey Aigaion Pelagos (Ege) kıyısındaki Abdera'dan Istros'a kadarki alanda (Doğu Thrakia) başarılı şekilde krallığını yönettiğini belirtmişlerdir[404]. Herodotos'un da belirttiği üzere Sitalkes'in ilk diplomatik ilişkisi yeğeni ve aynı zamanda İskit kralı olan Oktamasades arasında olmuş, 445-443 yılında taraflar aralarındaki çatışmaları sonlandırarak, Istros Nehri sınır belirleyen barış antlaşması yapmışlardır[405]. Kuzey sınırını güvenli hale getiren Sitalkes, daha sonra dikkatini güneybatıda Aigaion Pelagos (Ege) kıyılarındaki kentlere yoğunlaştırmış ve bu politikasıyla onlardan vergi/haraç alarak iyi gelir elde etmiştir[406].

Odrys Krallığın'da bu gelişmeler yaşanırken, zaman içerisinde deniz gücünü arttıran Samos 440 yılında Atina'ya karşı isyan etmiş ve bu isyana daha sonra Karia,

---

[399] Hdt. IV. 80, Wiesner 1963: 116, Archibald 1998:103, Fol 2000: 104, Jordanov 2004a: 118, Rhem 2010: 144.
[400] Jordanov 2004a: 118.
[401] Sayar 1998a: 71.
[402] Plut. *Per*. 19. 1-3, Ksen. *hell*. 3. 2. 8, Isaac 1986: 177-180, Yavuz 2003: 92, Yavuz 2008a: 429. Bu dönemde Khersonesos'daki kentlerin Attika-Delos Birliğine yaptığı katkı bir hayli düşmüştür. Bunun nedeni Thrakialılar'ın yarımada'daki faaliyetleri olmalıdır. Bkz. Tzvetkova 2008: 175-176, Loukopoulou 2004b: 901, Zahrnt 2015: 40.
[403] Sitalkes'in tahta çıktığı tarih konusunda farklı görüşler vardır. Jordanov ve Fol, 445 civarını, Archibald ise kesin tarih vermemekle birlikte dipnotta tartışmıştır. Bkz. Fol 2000: 112, Archibald 1998: 103. dpn. 49, Jordanov 2004a: 119.
[404] Thuk. II. 29, Diod. XII. 50.
[405] Hdt. IV, 80, Fol 2000: 112, Jordanov 2004a: 119, Zahrnt 2015: 40.
[406] Jordanov 2004a: 119.

Khalkidike ile Thrakia'dan Attika-Delos Birliği'nden ayrılan Byzantion'da katılmıştır[407]. Ancak 439 yılında Atina süratle bu isyanı bastırdıktan sonra Samos'u işgal ederek surlarını yıkmış, donanmasını dağıtmış ve tazminat ödemek zorunda bırakarak sert bir şekilde cezalandırmasına karşın Byzantion bunlara göre daha hafif bir ceza alarak tekrar birliğe geri dönmek zorunda kalmıştır[408]. Byzantion'un Attika-Delos Deniz Birliği'nden çıkmasına karşılık ceza olarak Khersonesos'da Byzantion'a bağlı Kallipolis'e özerklik verilerek birliğe üye yapılmış ve vergi alınmaya başlamıştır[409].

Peloponnesos Savaşı'nın öncesinde Odrys Krallığı'nı Spartalılar, Makedonia Kralı II. Perdikkas ve Atina kendi yanlarına çekebilmek için uğraşmışlardır[410]. Uzun zamandır bölgeyle ilgilenen ve bu yüzden Thrakialılar ile bağlantıları bulunan Atina, 431 yılında Sitalkes'in eşinin kardeşi Abderalı Nymphodoros ile görüşerek Odrys Krallığı ile ittifak yapmış ve bu ittifakı güçlendirmek için Sitalkes'in oğlu Sadokos'a Atina vatandaşlığı verilmiştir[411]. Bu anlaşmadan sonra Atina'da ve özellikle Piraeus'da Thrakialı nüfus artmasıyla Atina vatandaşları arasında Thrak modası gelişmiş ve Bendis gibi Thrak Tanrıları Atina kültleri arasına girmiştir[412]. Atina, savaşın başlarında Thrakia'daki Yunan yerleşimlerini baskı ile Attika-Delos Deniz Birliği'ne almış, bunlardan para toplamış, ayrıca bu yerleşimler üzerinde Sparta ve Odrys Krallığı'nın askeri baskısı başlamıştır[413].

Spartalı elçiler, 430 yılında Odrys Kralı Sitalkes ile görüşüp Atina ile yapılan anlaşmadan vazgeçerek, kendilerinin yanında olmaları için görüşmek istemişler, ancak kralın oğlu ve Atina vatandaşı Sadokos onları Bisanthe'de tutuklayarak, Atina'ya göndermiş ve orada öldürülmüşlerdir[414].

Sitalkes, 429 yılında Khalkidike ve Makedonia içine doğru kendisine bağlı kavimlerin askerlerinin de olduğu en az 150.000 kişilik büyük bir ordu ile sefer

[407] Thuk. I. 115, Littman 1974: 86, Arslan 2010: 97-98, Arslan 2011: 9.
[408] Thuk. I. 117, Littman l974: 86, Arslan 2010: 99-100, Arslan 2011: 10.
[409] Arslan 2010: 100, dpn. 353.
[410] Fol 2000: 112, Jordanov 2004a: 119.
[411] Thuk. II. 29, II. 67, Aristoph. *Ach*. 142-150, Wiesner 1963: 117-118, Hoddinott 1981: 104, Hees 1991: 28, Erzen 1994a: 93, Fol 2000: 108, 112, Jordanov 2004a: 119, Sears 2013: 74-75, Zahrnt 2015: 41.
[412] Hoddinott 1981: 104-105, Fol 2000: 112, Sears 2013: 75.
[413] Fol 2000: 110.
[414] Hdt. VII, 137, Thuk. II. 67, Wiesner 1963: 118, Zahrnt 2015: 41.

düzenlemiş, bu sefer sırasında Atinalı elçiler de ona eşlik etmiş, daha sonra da yardım için filo gönderme sözü vermelerine rağmen bunu gerçekleştirmemişlerdir[415]. Sitalkes, aynı yılın kış döneminde seferi sonlandırmış Makedon Kralı Perdikkas ile barış antlaşması yaparak, anlaşmayı garantiye almak için ise Sitalkes'in yeğeni Sparadokos oğlu Seuthes ile Perdikkas'ın kız kardeşi Stratonike evlendirilmiştir[416].

Doğu Thrakia'da siyasal ve askeri gelişmeler yaşanırken 21 Aralık 427 civarında, olasılıkla Propontis'de büyük bir deprem olmuş ve bu depremin Perinthos'da da hissedildiği kayıtlara geçmiştir[417].

Sitalkes, batıda büyük başarılar kazanmasının yanında kuzeybatıda yerleşik Triballer ile karşılaşmış ve 424 yılında yapılan savaşta veya bu savaştan hemen sonra ölmüştür[418]. Sitalkes'in ölümü üzerine yeğeni, Sparadokos'un oğlu I. Seuthes 424 yılında Odrys Kralı olmuştur (424-410)[419]. Odrys Krallığı'nın en parlak dönemi olarak bilinen bu dönemde I. Seuthes, Abdera, Maroneia, Ainos gibi kıyılardaki koloni kentlerinden aldığı vergilerle krallığının gelirlerini arttırmıştır[420]. Bunun yanı sıra I. Seuthes, ülkesinin politikasını da değiştirmiş, denizden çıkış için kullanılmak üzere liman elde etmeye çalışmış ve bu amaçla yönünü güneybatı ve güneydoğu Thrakia'ya çevirmiştir[421]. Bunun için 411 yılı civarında Getai kabilesinden tuttuğu ücretli askerlerle Khersonesos'a saldırmış, Atinalıların Kardia'dan çekilmesini sağlamış ve yarımadanın güneye doğru hemen hemen yarısına kadar işgal etmiştir[422]. Atina akropolünde bulunmuş ve 425/4 yılına tarihlenen Delos Birliği aidat dekretinde Hellespontos

[415] Thuk. II. 29, II. 95-101, Diod. XII. 50, Wiesner 1963: 118, Hoddinott 1981: 104, Errington 1993: 21, Erzen 1994a: 93, Fol 2000: 112-113, Jordanov 2004a: 119, Sears 2013: 78-79, Zahrnt 2015: 41.
[416] Thuk. II. 101, Diod. XII. 51, Wiesner 1963: 120, Fol 2000: 113, Jordanov 2004a: 119, Zahrnt 2015: 41.
[417] Hippokr. V. IV. 21, Ambraseys-White 1997: 617, 604, fig. 1, Doğancı 2001: 61-62, Altınok-Alpar 2006: 1000, fig. 1, Erel *vd.* 2008: 84, 85, Çizelge 1.
[418] Thuk. IV. 101, Wiesner 1963: 127, Hoddinott 1981: 105, Erzen 1994a: 93, Archibald 1998: 120, Fol 2000: 113, Jordanov 2004a: 119, Zahrnt 2015: 42.
[419] Thuk. IV. 101, Hoddinott 1981: 105, Erzen 1994a: 93, Peter 1994: 78-83, Fol 2000: 115, Rousseua 2000: 15, Jordanov 2004a: 120.
[420] Thuk. II. 97, Wiesner 1963: 127, Fol 2000: 115, Jordanov 2004a: 120.
[421] Fol 2000: 115, Jordanov 2004a: 120.
[422] Poly. VII. 38, Fol 2000: 115, Jordanov 2004a: 120.

civarında bulunan iki kentten bahsedilirken[423], diğer kentlerden bahsedilmemesinin sebebi I. Seuthes'in yarımadanın büyük kısmını işgal etmesi olmalıdır.

Peleponnesos Savaşları sırasında (411 ile 404 yılları sürecinde[424]) Thrakia kıyıları rakip orduların önemli mücadelelerine sahne olmuştur. 411 yazında Atina'ya karşı Khios, Erythrai, Klazomenai, Lesbos, Miletos, Rhodos, Abydos ve Euboia, hemen sonrasında da Byzantion, Thasos, Kyzikos isyana katılmışlar, buna karşın Khersonesos'daki kentler ise Atina'nın yanında olmuşlardır[425]. İlkbaharda Spartalı Derkylidas küçük bir ordu ile Miletos'dan yola çıkarak Abydos'a gelmiş, önce Abydos sonra da Lampsakos'un Sparta tarafına geçmelerini sağlamıştır[426]. Bunun üzerine Atina, Strombikhades komutasında bir donanma göndermiş, Lampsakos'u işgal etmiş ve daha sonra Khersonesos'a geçerek Sestos'u tahkim ederek Hellespontos'u güvenlik altına almıştır[427]. Sparta, 412/1 yılında Hellespontos Boğazı ile Propontis'de kontrolü sağlamak amacıyla Klearkhos'u bölgeye göndermiş, Persler, Khersonesos'daki kentlerin finansal desteği ve Perinthos ile Byzantion'undaki taraftarlarının yardımlarıyla bu iki kenti ele geçirerek, Atina'nın tahıl yolunu kapatmıştır[428]. Aynı yılın yaz sonuna doğru Spartalı Mindaros komutasında bir donanma Miletos'dan Khersonesos'a gönderilmiş, Atina donanmasıyla yaptığı deniz savaşından sonra Elaious'u kuşatmasına rağmen alamamıştır[429]. Bu durum üzerine Atina, boğazların güvenliği için derhal Thrasyllos ve Thrasyboulos'u görevlendirmiş, Kynossema (Kilitbahir) açıklarında Alkibiades'in de desteğiyle Mindaros'un donanmasını yenmelerinden hemen sonra Harpagion ile Priapos'da Byzantion gemilerini ele geçirmişler ve akabinde Kyzikos kentini işgal ederek, vergiye bağlamışlardır[430]. Alkibiades, 410/409 tarihinde para toplamak için Khersonesos'a geçmiş, oradan kuzeydoğuya hareket ederek, Selymbria'yı

[423] IGI^3 34 (Bu yazıt için https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGI3/34 adresinden faydalanılmıştır).
[424] Peloponnesos Savaşları 431 ile 404 yılları arasında 27 yıl sürmüştür. Bu tezde sadece Doğu Thrakia kıyılarında ceyeran eden olaylar anlatıldığı için savaşın sonuna denk gelen 411 ile 404 yılları anlatılmıştır.
[425] Yavuz 2003: 176.
[426] Thuk. VIII. 61-62.
[427] Thuk. VIII. 62, Yavuz 2003: 176, Tzvetkova 2008: 176-177.
[428] Thuk. VIII. 39, 80, Ksen. *an*. I. 1, 9, II. 6, 1, Isaac 1986, 153, 182-183, Yavuz 2003: 179-180, Arslan 2010: 107, Sears 2013: 93.
[429] Thuk. VIII. 99-103, Yavuz 2003: 181, Tzvetkova 2008: 177.
[430] Thuk. VIII. 100-107, Ksen. *hell*. I. 1. 1-23, Yavuz 2003: 181-184, Erten 2005: 86-88, 91-94, Yavuz 2008a: 430, Tzvetkova 2008: 177, Sears 2013: 92-93.

aldıktan sonra burada bir garnizon bırakmış[431] ve Byzantion'u işgal etmiştir[432]. Böylece Bosporos Thrakios'u kontrol altına alınarak Atina için çok önemli Pontos Euksinos ticaret yolunun güvenliği sağlanmıştır. Alkibiades bu faaliyetleri sırasında Thrakialı ücretli askerleri de kullanmış, birçok Thrakialı yöneticisiyle iyi ilişkiler kurarak onlarla ittifaklar yapmıştır[433].

I. Seuthes'in yerine 407 yılından itibaren Medokos [434] (405-391) Odrys Krallığı'nın tahtına geçmiştir. Astikus Dağları'nın güneyinden Propontis kıyılarına uzanan alanda yerleşmiş Melanditai ile Thynia ve Tranipsai Kavimleri'nin yöneticisi ve Odrys kralı tarafından gönderildiği sürgünde ölen Maisased'in oğlu II. Seuthes (405-386) arasında iktidar mücadelesi başlamıştır[435].

Alkibiades 408/7 yılı civarına tarihlenen, Atina'da bulunmuş IG i^3 118 yazıta[436] göre isyan eden Selymbria kentini işgal ederek tekrar Atina ile anlaşmasını sağlamıştır[437]. 407 yılında Notion savaşında Atina'nın yenilmesinden sonra suçlamalar ile görevinden ayrılan Alkibiades, aktif görevde olduğu sürede Thrakia'nın Propontis kıyısında kendi şahsına toprak edinerek burada kendi için egemenlik alanı oluşturduğu Bisanthe yakınlarındaki kalesine çekilmiştir[438]. Alkibiades buraya çekildikten sonra hem içinde Thrakialı paralı askerinde de olduğu askeri gücü hem de Thrakialılarla bazen çatışmalı bazen de iyi ilişkileriyle Khersonesos kentleri Thrak saldırılarına karşı

---

[431] Ksen. *hell.* I. 1. 20-21, 3. 8, 10, Diod. XIII. 66, Plut. *Alk.* 30. 2-5, Erten 2005: 96-99, Arslan 2010: 119-120, Sears 2013: 95.

[432] Ksen. *hell.* I. 3. 16-21, Diod. XIII. 66, Plut. *Alk.* 31. 2-6, Fol 2000: 223, Arslan 2010: 110-111. Perinthos'lular Alkibiades ve müttefiklerin şehre girmelerine izin verirken, Selymbria'lılar kentlerine almamışlar sadece maddi yardımda bulunmuşlardır. Ksen. *hell.* I. 1. 20-21, 3. 10, Isaac 1986: 153, Yavuz 2003: 184-186, Erten 2005: 100-102, Tzvetkova 2008: 177-178, Arslan 2010: 101, dpn. 395, 121-127.

[433] Ksen. *hell.* I. 3. 10, Diod. XIII. 66, Plut. *Alk.* 30. 4, 36. 3, Isaac 1986: 182, Erzen 1994a: 94-95, Yavuz 2003: 185, Arslan 2010: 120, Sears 2013: 96.

[434] Amatokos

[435] Ksen. *hell.* III. 2. 25, Ksen. *an.* VII. 2. 32-34, II. 16-18, Diod. XIII 105. 3, Corn. Nep. *Alk.* 8, 10, Wiesner 1963: 127, Peter 1994: 84-98, Fol 2000: 115, Jordanov 2004a: 120. I. Seuthes'in ölmü bazı yayınlarda 410 yılı verilmesine rağmen ondan sonra gelen kral Medokos 407'de sahneye çıkar.

[436] Yazıt için Bkz. http://epigraphy.packhum.org/inscriptions/main.

[437] Plut. *Alk.* 36. 3.

[438] Ksen. *hell.* I. 5. 11-17, Plut. *Alk.* 30. 4, 36. 2-4, *Lys.* 10. 4, Wiesner 1963: 127-128, Isaac 1986, 181-182. Diodoros ise Alkibiades'in Paktye'ye geri çekildiğini söylemektedir. Diod. XIII. 74, 2, Erten 2005: 113-114.

koruyarak bölgede etkinliğini arttırmıştır [439]. Ancak daha sonraki zamanlarda Spratalılar'ın bölgeye hâkim olmasıyla birlikte Alkibiades Bithynia'ya geçmiştir[440].

Sparta, Alkibiades'in çalışmaları ile 408 yılından itibaren Boğazlar ile Propontis çevresindeki kentler üzerindeki hâkimiyetini kaybetmiştir. Bölgede tekrar kontrolü sağlamak isteyen Sparta, 405 yılında Lysandros komutasındaki donanmayı göndermiş, Khersonesos'daki Aigospotamoi Deresi'nin ağzında Atina donanmasının yenilmesiyle birlikte boğazın ve başta Khersonesos ile sahil yerleşimlerinin kontrolü 394 yılındaki Knidos savaşına kadar Sparta'ya geçmiştir[441].

Doğu Thrakia Kıyılarında Sparta Hâkimiyeti

403 yılında Thrakialılar'ın saldırılarının yanı sıra kendi içlerindeki politik çekişmeden dolayı Byzantionlular Sparta'dan yardım istemişler ve bunun üzerine Spartalılar tarafından Klearkhos komutasında birlik gönderilmiştir[442]. Khersonesos ve Propontis'in kuzeyinde Atinalılar'dan Sparta'ya geçiş döneminde oluşan boşluğu değerlediren Thrakialılar yarımada ile Perinthos'u istila etmişlerdir [443]. Bu durum üzerine Sparta'nın onay vermemesine rağmen Klearkhos, Perinthos ve Khersonesos'da Thrakialılar'a karşı mücadele etmiştir[444]. Ancak hem Byzantion'da yönetimi ele geçirip tiran gibi davranması hem de Sparta'dan gelen talimatlara uymaması üzerine Panthoidas komutasında yeni bir Sparta ordusu Klearkhos'a karşı gönderilmiş ve asi genaral sığındığı Selymbria kentinin kuşatılması üzerine buradan kaçarak Persler'e iltica etmiştir[445].

---

[439] Ksen. *hell*. I. 5. 17, Ksen. *an*. VII. 5. 8, Diod. XIII. 74. 105, Plut. *Alk*. 36, 2-3; *Lys.*, 10. 4, Nep. *Alk*. 7. 4-5, *Lys.* XIV. 26, Isaac 1986: 181-182, Yavuz 2003: 185-186, Erten 2005: 114, Tzvetkova 2008: 178.

[440] Plut. *Alk*. 37. 3.

[441] Ksen. *hell*. II. 1.17-32, II. 2. 1-5, Diod. XIII. 105-106, Plut. *Alk*. 36. 4-5, 37. 1-3, *Lys*. IX. 1, 4-5; X. 1-5; XI. 1-7; XII. 1-7; XIII. 1, Corn. Nep. *Lys*. 7-8, Poly. I. 45, Isaac 1986: 180, Fol 2000: 223, Yavuz 2003: 188-193, Erten 2005: 115-117, Yavuz 2008a: 431, Tzvetkova 2008: 177, Arslan 2010: 128-130.

[442] Diod. XIV. 12, 2-4, Ksen. *hell*. I. 1. 35-36, Ksen. *an*. II. 6. 2, Isaac 1986: 183, Yavuz 2003: 193-194, Tzvetkova 2008: 180, Arslan 2010: 132-135.

[443] Ksen. *an*. II. 6. 2, Sayar 1998a: 71, Yavuz 2008a: 431.

[444] Ksen. *an*. II. 6. 2-5, I. 1. 9, Yavuz 2008a: 431-432.

[445] Diod. XIV. 12, 4-7, Isaac 1986: 183, Yavuz 2003: 193-194, Arslan 2010: 131.

Ksenophon komutasındaki ordu, 400 yılında Byzantion'a ve daha sonra Thrakia'ya geçmiştir[446]. Ksenophon ve ordusunun Thrakia'da zor durumda kalması üzerine daha önceden de yanında savaşması için kedisine teklifte bulunan II. Seuthes ile 399 yılında anlaşmış ve Thyni Kabilesi ile savaşmıştır[447]. 398 yılında Küçük Asya'daki Pers satraplarıyla mücadele için Lampskos'da bulunan Spartalı Derkylidas ve Spartalı temsilcilerle görüşen Khersonesos heyeti, Thrak saldırılarından korunmak için I. Miltiades tarafından yapıldığı gibi duvar yapılmasını talep etmişler, bu istekleri kısa süre sonra Derkylidas tarafında yerine getirilerek yarımadaya Spartalı yeni yerleşimciler gönderilmiştir[448]. Korinth Savaşı sırasında 395/4 civarında Sparta Kralı Agesilaos, Küçük Asya'dan gelen müttefikleriyle Khersonesos'da toplanmış ve onlara gerekli destekleri sağlamıştır[449].

Sparta donanmasının 394 yılında Knidos önünde Atina ve Pers donanması tarafından yenilmesi üzerine birçok kent Sparta hegomanyasından kurtulmasına rağmen Khersonesos ve Propontis kıyılarındaki kentlerde Sparta'nın etkinlikleri devam etmiştir[450]. Bunun üzerine savaştan hemen sonra Konon ve Pharnabazos, Hellespontos'a yönelmişler ve bu sırada Küçük Asya'daki kentlerinden kovulan *harmostes*'ler[451] Abydos'da toplanarak Sestos'a geçmişlerdir[452]. Kıyıda bu gelişmeler yaşanırken, bölgenin iç kısmında II. Seuthes ile Medokos arasındaki durum uzun süre sabit devam etmiş ve 394 ile 387 yılları arasında iki yönetici tekrar çatışma başlamıştır[453].

Atinalılar, Spratalılar'ın durumunu görerek aralarındaki antlaşmayı 392/1 civarında bozmuşlar ve onlara karşı Persler ile anlaşmışlardır[454]. 390 ve sonrasında başta boğazlar olmak üzere, Khersonesos'daki Sparta saldırılarını engellemek ve Odrys

---

[446] Ksen. *an*. VII, Diod. XIV. 31. 4-5, Arslan 2010: 141-145.
[447] Ksen. *an*. VII. 2. 15-3.1, VII. 3.2-15, VII. 6. 24, Wiesner 1963: 130, Fol 2000: 223, Jordanov 2004a: 120, Arslan 2010: 147. Ksenohon'un ordusunun Byzantion'a geçtikten, II. Seuthes ile anlaştıkları döneme kadar süre için bkz. Ksen. *an*. VII. 1. 7-40, VII. 2. 1-14, Isaac 1986: 184-185.
[448] Ksen. *hell*. III. 2. 8-10, IV. 8, 5, Diod. XIV. 38. 6-7, Isaac 1986: 168-169, 185, Yavuz 2003: 197-198, Yavuz 2008a: 432, Tzvetkova 2008: 181, 185, Zahrnt 2015: 43.
[449] Ksen. *hell*. IV. 2. 6, 8, Diod. XIV. 83. 3, Paus. III. 9. 12, Yavuz 2003: 199, Yavuz 2008a: 432, Tzvetkova 2008: 185.
[450] Ksen. *hell*. IV. 8. 1-6, Arslan 2010: 148, dpn. 530, Yavuz 2003: 199-200.
[451] Spartalı askeri vali
[452] Ksen. *hell*. IV. 8. 1-6, Yavuz 2003: 197-198, Yavuz 2008a: 432, Arslan 2010: 148-149.
[453] Fol 2000: 115-116, Jordanov 2004a: 120.
[454] Ksen. *hell*. IV. 8. 12-15, Yavuz 2003: 200-201.

Krallığı'ndan destek alabilmek için Atinalılar ile Khalkidike Birliği, Odrys Kralı Amodokos ile bağlantı kurmaya çalışmışlardır[455]. Bu nedenle Atina bölgede söz sahibi olabilmek için 389 yılı civarında Thrasybulos'u tekrar Hellespontos'a göndermiştir[456]. 387 yılında Thrasybulos, öncesinde Sparta ile bağlaşık durumdaki Medokos ile II. Seuthes'in kendi aralarındaki anlaşmazlıklarını çözerek, her iki yöneticiyi de kendi tarafına çekmiş ve onları Atina müttefiki durumuna getirmiştir[457]. Böylece Thrasybulos, önce Khersonesos'daki kentler, hemen sonrasında da Byzantion'u ele geçirerek kentteki Sparta egemenliğine son vermiş ve Bosporos Thrakios ile Hellespontos Boğazları'nda Atina hâkimiyetini sağlamıştır[458]. Bu durum üzerine Sparta, 388 yılında Anaksibos'u bölgeye gönderirken, Atina ise onu engellemesi için Iphikrates'i görevlendirmiş, Hellespontos Boğazı ile Propontis'de çatışmalar bir süre daha devam etmiştir. Pers kralının öncülüğünde 387/6 yılında yapılan "Antalkidas/Kral Barışı" antlaşması ile Doğu Thrakia'daki kentlere bağımsızlık verilmesiyle Sparta hâkimiyeti sona ermiştir[459].

Medokos'un 386 yılında ölümünden sonra Odrys tahtına Hebryzelmis (390/387-383) geçmiştir[460]. Hebryzelmis'in kral olmasıyla birlikte Atina ile ilişkileri gelişmiş ve bunun sonucunda 386 yılının sonlarına doğru Atinalılar tarafından Hebryzelmis onurlandırılarak ona Atina vatandaşlığı verilmiştir[461]. Aynı dönemde Pronpontis ile Astikus Dağları'nın güneyindeki alanı kontrol eden II. Seuthes, Kral Barışı sayesinde özgür kalan kıyılardaki kentlere karşı düşmanca tutum sergilemiş, Getailer'den kiraladığı 2.000 civarında asker ile özellikle Khersonesos'a saldırılar düzenleyerek baskın ve yağmalar yapmıştır[462]. II. Seuthes'in bu faaliyetleri sırasında Atina bölgeye General Iphikrates'i göndermiş, o da Kuzey Aigaios (Ege)'de operasyonlar yapmasına

---

[455] Mihailov 1970: 81.
[456] Ksen. *hell.* IV. 8. 25, Yavuz 2003: 201, Yavuz 2008a: 433, Arslan 2010: 150, Sears 2013: 97.
[457] Ksen. *hell.* IV. 8. 25-27, Diod. XIV. 94. 2, Lys. XXVIII. 5. 6, Hees 1991: 31, Fol 2000: 116, Yavuz 2003: 201, Jordanov 2004a: 120, Arslan 2010: 150-151, Sears 2013: 97.
[458] Ksen. *hell.* IV. 8. 27, Lys. XXVIII. 6, Demosth. XX. 60-61, Hees 1991: 31, Yavuz 2003: 202, Arslan 2010: 150-151.
[459] Ksen. *hell.* IV. 8. 34-39, V. 1. 25-36, Diod. XIV. 110. 2-3, XV. 5. 1, Plut. *Artaks.* 21. 4-5, Pol. II. 24, Archibald 1998: 218, Yavuz 2003: 202-208, Yavuz 2008a: 433-434, Arslan 2010: 153-156.
[460] Wiesner 1963: 130, Peter 1994: 107-112, Fol 2000: 116., Jordanov 2004a: 121, Dönmez-Öztürk 2006: 55-56, Sears 2013: 124.
[461] Wiesner 1963: 130, Jordanov 2004a: 121, Sears 2013: 124. Ancak buna rağmen Hebryzelmis'in Kypsela'da sikke bastırdığını ve Doğu Thrakia, özelliklede Khersonesos'a doğru yayılma politikası izlediğini belirten araştırmacılar bulunmaktadır. Bkz. Archibald 1998: 219, Fol 2000: 116.
[462] Poly. VII. 38, Demosth. XXIII, Archibald 1998: 219, dpn. 19, Yavuz 2003: 209, Yavuz 2008a: 434, Sears 2013: 124-125, dpn. 74.

karşın, daha sonra II. Seuthes'in oğlu I. Kotys'in kızı ile evlenerek taraf değiştirmiş ve kayınpederinin yanında mücadele etmiştir[463].

II. Seuthes'in 383 yılında ölmesiyle yerine oğlu I. Kotys (384/3-359) geçmiştir[464]. 386'dan sonra Hebryzelmis hakkında hiçbir bilgi olmaması Odrys Krallığı içindeki Amadokos ile II. Seuthes arasındaki hanedanlık mücadelesinin sona erdiği ve I. Kotys'in tartışmasız Odrys Kralı olduğunu göstermesi açısından önemlidir[465]. Bu dönemde I. Kotys'in kız kardeşinin kocası, Atinalı Iphikrates krala çok yakın durmuş, tahtı ele geçirmesinde ve sonraki faaliyetlerinde büyük destek vermiştir[466]. Diğer taraftan I. Kotys, iktidarının ilk yıllarında Atina ile iyi ilişkiler kurulmuş ve bunun sonucu kendisine Atina vatandaşlığıyla altın çelenk sunulmuştur[467]. I. Kotys topraklarında iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra Khersonesos, Propontis ve Hebros Vadisi'ndeki Yunan koloni yerleşimleri üzerinde baskı uygulamaya başlamıştır[468].

Sparta'nın, Antalkidas barış antlaşmasından önce kendisinden çok Atina'ya yakın duran müttefiklerini cezalandırmak amacıyla saldırılara başlamış ve bundan dolayı, Atina önderliğinde 378 yılında İkinci Attika-Delos Deniz Birliği kurulmuştur[469]. Tesis edilen bu ikinci birliğe Doğu Thrakia kentlerinden ilk 377 yılında Perinthos katılırken, 375 yılına kadar Byzantion, Selymbria, Ainos ile Khresonesos'da ise sadece Elaious iştirak etmiş ve bu kentlerin isimleri dekrette belirtilmiştir[470].

---

[463] Demosth. XXIII. 130-142, 135, 156, Kallet 1983: 248, Yavuz 2003: 227.

[464] Demosth. XXIII. 104, 114, 118-119, 129-132, Wiesner 1963: 131, Erzen 1994a: 95, Archibald 1998: 219-222, Fol 2000: 116, Rousseua 2000: 15, Jordanov 2004a: 121, Sears 2013: 126, Zahrnt 2015: 44.

[465] Wiesner 1963: 131, Hoddinott 1981: 105, Archibald 1998: 219, Sears 2013: 126.

[466] Kallet 1983: 244, Hees 1991: 32, Erzen 1994a: 95, Archibald 1998: 221, Fol 2000: 116, Jordanov 2004a: 121, Sears 2013: 126, 167-168.

[467] Demosth. XXIII. 118, Hees 1991: 32, 35, Archibald 1998: 221.

[468] Fol 2000: 116.

[469] Yavuz 2003: 210, Tekin 2008: 118, Arslan 2010: 158.

[470] Archibal 1998: 464, Sayar 2008: 110, Yavuz 2008a: 434, Arslan 2010: 159-160, Yazıt: SIG^3 146= Tod 1985, 56 vd. n^0 121 str. 1-26., Hicks-Hill 1901: 192 vd. N^0 100 (78)., Dekret yazıtı; IG II^2 43, SdA II 257, Sylloge^3 147 (Bu yazıt için https://www.atticinscriptions.com/inscription/RO/22 adresinden faydalanılmıştır). İsaac, 375 yılında Ainos'un, ondan iki yıl sonrada Perinthos ile diğer kentlerin katıldığını belirtiyor. Bkz. Isaac 1986: 154. Yavuz, Khersonesos'dan sadece Elaious'un katılmasının nedeninin, bölgenin Elaious hariç Kotys'in kontrolü altında olmasından kaynaklanabileceğini belirtir. Bkz. Yavuz 2003: 210. Yazıt: *IG* II^2 43b.

Sparta ve Atina arasındaki uzun zamandır süren çatışmalar, 371 yılında Sparta'da yapılan barış kongresinde çözülmüş ve Atina'nın Amphipolis ile birlikte Khersonesos'daki egemenlik hakkı onaylanmıştır[471].

Pers kralına isyan eden Daskyleion satrabı Ariobarzanes, 367 yılında Sestos ile Krithote'yi kuşatmış ve her iki kenti işgal etmiştir[472].

Kharidemos ve Oreos'u kendi tarafına çeken I. Kotys, 367/6 yılından önce Khersonesos'a ve daha sonra Perinthos'a saldırmış, ancak Sparta Kralı Agesilaos'un baskısıyla geri çekilmek zorunda kalmıştır[473].

Daskyleion satrabı Ariobarzanes, 367 yılında Sestos ile Krithote'yi kuşatarak ele geçirmiştir [474] . Ariobarzanes'in yönetiminde bulunan kent, 365 yılında I. Kotys tarafından kuşatılmasına rağmen alamamış ve aynı yıl Ariobarzanes, kendisine yardım için anlaştığı Timotheos'a Sestos ve Krithote'yi bırakmıştır[475].

İkinci Attika-Delos Deniz Birliği çok uzun ömürlü olmamış, 364/3 yılında Thebaili komutan Epameinondas'ın girişimleriyle önce Rhodos ve ardından Khios ile Byzantion başta olmak üzere birlikten ayrılan kentler kendi aralarında birlik oluşturmuşlardır[476]. Ancak erzak temini için önemli geçiş yolu konumunda bulunan Bosporos Thrakios nedeniyle Atina, 363 yılı civarında Timotheos komutasında donanmayı Propontis'e göndererek Byzantion'u ele geçirmiş ve İkinci Attika-Delos Birliği'ne tekrar katılmasını sağlamıştır[477].

I. Kotys, 363 civarı Atina ile anlaşabilmek için Thrakialı aristokrat ve kralın hazinedarı Miltokythes başkalığında bir heyeti Atina'ya göndermiş, anlaştıkları takdirde

---

[471] Ksen. *hell.* VI. 3. 2, Aischin. II. 32, Wiesner 1963: 134, Yavuz 2003: 213-215, Yavuz 2008a: 434. Yavuz, 369 yılını tarih veriyor.
[472] Isokr. XV. 112, Sealey 1993: 82, Archibald 1998: 221, Yavuz 2003: 224, Loukopoulou 2004: 910, Tzvetkova 2008: 195, Sear 2013: 167, Zahrnt 2015: 44.
[473] Demosth. XV. 9; XXIII. 141-142, Diod. XV. 90. 3-4, Poly. II. 1. 16; VII. 21. 6, Sayar 1998a: 72, Archibald 1998: 221, Sayar 2008: 110-111.
[474] Isokr. XV. 112, Sealey 1993: 82, Archibald 1998: 221, Yavuz 2003: 218, 224, Tzvetkova 2008: 298-299, Sear 2013: 167, Zahrnt 2015: 44, Loukopoulou 2004b: 910.
[475] Demosth. XV. 9; XXIII. 158-159, Isokr. XV. 108, 112, *Corn. Nep. Tim.* 1. 3,Kallet 1983: 246-247, Isaac 1986: 154; Fol 2000: 116-117, Yavuz 2003: 217, 223, 228-31, Yavuz 2008a: 434, Loukopoulou 2004b: 901, 910, Jordanov 2004a: 121, Tzvetkova 2008: 299.
[476] Diod. XV. 79. 1, Isokr. V. 53, Arslan 2010: 161.
[477] Arslan 2010: 162.

Khersonesos'a dönebileceklerini belirtmiştir[478]. Fakat antlaşma olmayınca kısa süre sonra I. Kotys ile Atina arasında Khersonesos'da çatışmalar başlamıştır. I. Kotys etrafındaki diğer devletlerin durumunu iyi değerlendirerek 364/3 yılından itibaren Khersonesos'da Elaious ve Krithote hariç tamamen kontrolü altına almış, Atina ile Pers satrabı Ariobarzanes'in ortak faaliyetlerini geri püskürterek 360 yılından önce yarımadadaki gücünü sağlamlaştırmıştır[479]. Atina, I. Kotys'e karşı mücadele etmesi için Kharidemos'u görevlendirmesine karşın o, taraf değiştirmiş ve I. Kotys ile anlaşarak Elaious ile Krithote'yi kuşatmıştır[480].

I. Kotys'in Atina ile ilişkilerini düzeltmek amacıyla 363 yılında Atina'ya elçi gönderdiği Miltokythes, 361 yılı civarında Atina'nın gişimiyle krala isyan etmiş fakat Iphikrates ve Kharidemos'in I. Kotys'e desteği sayesinde bu girişiminde başarılı olamamıştır[481].

Demosthenes, 360 yılı civarında Troas'daki Ophryneion'da kaydedilen yer sarsıntısında Byzantion'dan sürgün edilen Parmenon'un eşi ile çocuklarının öldüğünden bahsetmesi, insanların ölümlerine neden olan bu şiddetli deprem Khersonesos'u da etkilemiş olmalıdır[482].

I. Kotys'in Khersonesos'daki faaliyetlerini durdurması için Atina tarafından bölgeye gönderilen Kephisodotos, 359 yılında Alopekonnesos'u kuşatmasına rağmen Kharidemos'un müdahalesiyle bunda başarılı olamamıştır[483]. Aynı yılın başında (359) II. Philippos Makedonia tahtına geçmiş ve hemen sonra Atina'ya karşı I. Kotys ile anlaşma yapmaya çalışmıştır[484]. Bu durum üzerine 359 yılında Odrys Kralı Kotys'in Atina tarafından daha sonra vatandaşlık verilen Ainos'lu Ainos vatandaşları Python ile

---

[478] Demosth. L. 5, Yavuz 2003: 231.
[479] Demosth. XXIII. 130, 142, 153-162, Loukopoulou 2004b: 910, Jordanov 2004a: 121, Yavuz 2008a: 435, Tzvetkova 2008: 299, Zahrnt 2015: 44. Fol, 365/364 tarihini veriyor. Bkz. Fol 2000: 116-117.
[480] Demosth. XIII. 149-160, Archibald 1998:221, Yavuz 2008a: 435.
[481] Demosth. XXIII, 19, 104, 140, 180, Theopompus. FHG 115 F 307, Wiesner 1963: 131, Fol 2000: 117, Yavuz 2003: 232-234, Jordanov 2004a: 121, Tzvetkova 2008: 200.
[482] Demosth. XXXIII. 20, Ambraseys-White 1997: 621, 604. fig. 1, Doğancı 2001: 62, Mitchell 2004: 1012, Altınok-Alpar 2006: 1000, fig. 1.
[483] Demosth. XXIII. 165-167, Cargill 1995: 24, Yavuz 2003: 238, Yavuz 2008a: 435. Tzvetkova 360-357 tarihi vermiştir. Bkz. Tzvetkova 2008: 320.
[484] Hoddinott 1981: 105, Archibald 1998: 222, Jordanov 2000a: 15, Fol 2000: 117, Jordanov 2004a: 121, Archibald 1998: 222.

Herakleides'in suikast ile öldürülmesiyle[485] siyasal birlik dağılmış, 358/7 yılında Odrys Krallığı II. Amadokos (359-351), Berisades ve I. Kotys'in oğlu Kersobleptes arasında bölünmüştür[486]. Bu paylaşım ile Hebros'dan Odessos'a kadarki alanın doğusu yani Doğu Thrakia'yı da içine alan bölge Kersobleptes'de, Strymon Nehri'nden Hebros Nehri'ne kadarki alan Berisades'de ve Kuzeybatı Thrakia ise Amadokos'a kalmıştır[487].

Odrys Krallığı'nın üçe bölünmesi üzerine, yeni yöneticiler ülkenin tamamına hâkim olabilmek amacıyla bir birleriyle yaptıkları mücadelede dışarıdan destek arayışına girmişler ve Atina veya Makedonialılar ile görüşmeler yapmışlardır[488]. Bu durumun oluşmasını sağlayan Atina, üç kral ile ayrı ayrı anlaşarak I. Seuthes dönemindeki konumunu korumaya çalışmıştır[489]. Kersobleptes'in bölgesinde gittikçe güç kazanması üzerine Atinalı paralı asker Athenodoros, Berisades ile birlikte Kersobleptes'in yönetimindeki Thrakia kıyılarına saldırılar düzenlemiştir[490]. Berisades ve Amadokos'un kendisine karşı birleşmeleri ve Athenodoros'un etkinlikleri nedeniyle Kersobleptes, 358 yılında Kardia hariç Khersonesos üzerindeki egemenlik taleplerinden vazgeçmiş, bunun karşılığında Atina ile birlikte bu kentlerin müttefiki olma ve vergi alma hakkı kazanmıştır[491]. Bu antlaşmadan pek memnun olmayan Atina 357 yılında daha iyi bir antlaşma yapabilmek için Khares'i Khersonesos'a göndermiştir[492]. Kersobleptes ile Atina arasında yeni anlaşma yapılmış ve bir önceki anlaşmada olduğu gibi kentler her ikisinin müttefiki sayılırken, Kersobleptes vergi alma hakkından vazgeçmiştir[493]. Kersobleptes ile bu antlaşmayı yapan Atina diğer taraftan da Pangaion

---

[485] I. Kotys'in ölüm tarihi 360 veya 357 verilmektedir. Onu, suikastle öldüren Ainoslu Python ve Herakleides kardeşler daha sonra Atina vatandaşlığıyla ödüllendirilmişlerdir. Demosth. XXIII. 119, 127, 163, Isaac 1986: 154, Hees 1991, 32, 35-36, Erzen 1994a: 96, Ashley 1998: 135, Sayar 1998a: 72, Archibald 1998: 222, Loukopoulou 2004a: 876, Sears 2013:292, Zahrnt 2015: 45.

[486] Demosth. XXIII. 8, Wiesner 1963: 133, Youroukova 1976: 20, Hoddinott 1981: 106, Peter 1994: 132-140, Archibald 1998: 216, Jordanov 2000: 18, Rousseua 2000: 15, Fol 2000: 117, Jordanov 2004a: 121-122. Sealey 448, 460, Ashley 1998: 135.

[487] Demosth. XXIII. 8, Youroukova 1976: 18, Errington 1993: 46, Ashley 1998: 135, Delev 2015: 49.

[488] Wiesner 1963: 134.

[489] Demosth. XXIII. 173, Wiesner 1963: 133-134, Hoddinott 1981: 105-106, Archibald 1998: 232, Ashley 1998: 135, Yavuz 2003: 240-241, Tzvetkova 2008: 206. Atina'da bulunmuş yazıt: IG II^2 126

[490] Demosth. XXIII. 10, Archibald 1998: 216, 232, Jordanov 2000: 21, Tzvetkova 2008: 205.

[491] Demosth. XXIII. 170, Youroukova 1976: 120 Archibald 1998: 232, Jordanov 2000: 21, Yavuz 2003: 239, Yavuz 2008a: 435, Tzvetkova 2008: 205.

[492] Demosth. XXIII. 173, Yavuz 2003: 239.

[493] Atina, Khersonesos'un güvenliği için Khares vasıtasıyla Kersobleptes ile anlaşmış ve bunun sonucu onu onurlandırarak, ona Atina vatandaşlığı verilmiştir. Demosth. XXIII. 116, XXIII. 141, 203, Isaac 1986: 154, Hees 1991: 35-36, 85, Loukopoulou 2004b: 902.

Dağı'ndaki altın madenleri için ise Maroneia'daki Amadokos'u desteklemiştir[494]. Diğer yandan ise Atina, Byzantion ve Perinthos'u destekleyerek hem Pontos Euksinos ulaşımında önemli durumdaki boğaz yollarının güvenliğini sağlamak hem de Kersobleptes'in bu iki liman kentine karşı baskısını azaltmak için onları desteklemiştir[495].

Atina'nın İkinci Attika-Delos Birliği'nde ilkinde olduğu gibi gittikçe güç kazanmaya başlaması üzerine başta Byzantion, Perinthos, Rhodos ve Khios olmak üzere kentler birlikten ayrılmışlardır[496]. Bu durum karşısında Atina ile birlikten ayrılan kentler arasında savaş başlamış, 356 yılı civarında Thrakia'da Byzantion ve Perinthos'un mücadelelerinde başarılı olmaları üzerine Atina, Byzantion'u kuşatmak için önce Iphikrates, Timotheos ve Khares, sonra sadece Khares'in yönettiği bir donanma göndermiştir[497]. Ancak Khares komutasındaki Atina donanması Propontis'de olmasına rağmen Byzantion ve müttefiklerinin ticaret yollarını kontrol etmesine engel olamaması ve Atina'nın ekonomisinin giderek bozulması üzerine taraflar arasında 355 yılında barış antlaşması yapılmış, Byzantion, Rhodos, Khios ve Kos birlikten ayrılmış, Byzantion ile birlikte muhtemelen Sestos[498] da bağımsızlığını kazanmıştır[499].

Kersobleptes'in Amadokos, Berisades ve Atina ile yaptığı anlaşmayı ihlal ederek, 356 Mayıs'ında ölen Berisades'in yerine geçen oğlu Ketriporis'e saldırması, ardından II. Philippos'un 357 yılında ele geçirdiği Amphipolis'in doğusundaki altın madenlerini (Krenidas-Philippi) işgal etmesi onu II. Philippos ile karşı karşıya getirmiştir[500]. Kersobleptes, batıda II. Philippos ile yaptığı mücadelede kendisini desteklemesi amacıyla 355 yılında Atina ile antlaşmış ve bu anlaşmadan sonra Kersobleptes ile oğullarına Atina vatandaşlığı verilerek, oğulları Iolaos, Poseidonios, Medistas ve Teres

[494] Atina'da bulunmuş ve 357 yılına tarihlenen yazıta göre; Thrakia kıyılarındaki Yunan koloni yerleşimleri bulundukları yerin Thrakia krallarına haraç vereceklerdi. IG II^2 126, SdA II 303, Sylloge^3 195 (Bu yazıt için https://www.atticinscriptions.com/inscription/RO/47 adresinden faydalanılmıştır), Wiesner 1963: 134, Hees 1991: 85, Ashley 1998: 135, Archibald 1998: 218.
[495] Wiesner 1963: 134.
[496] Arslan 2010: 164, Sayar 2008: 111.
[497] Diod. XVI. 21. 1-3, Arslan 2010: 165-168.
[498] Ashley 1998: 394.
[499] Diod. XVI. 22. 2, Arslan 2010: 168-169.
[500] Diod. XVI. 8. 6, Ashley 1998: 137, Rousseua 2000: 16, Fol 2000: 117, Jordanov 2004a: 121-122.

için Delphoi Apollon Tapınağı'na onur yazıtı dikilmiştir[501]. Kersobleptes ile temasından sonra doğuya doğru yönelen II. Philippos, 354 yılında Amadokos'un topraklarındaki Abdera ve Moroneia'yı saldırarak önemli iki yerleşimi ele geçirmiş [502] ve Doğu Thrakia'ya ya doğru biraz daha yaklaşmıştır.

II. Philippos'un doğuya doğru hareketi karşısında durumu düzeltmek isteyen Kersobleptes, Kardialı Apollonides'i elçi olarak ona göndermiş, diğer taraftan Hebros Vadisi'nde Doriskos başta olmak üzere Ergiske ve Serrion ile Thrakia kıyılarında kaleler kurmasına yardımcı olunmasına karşılık Kardia hariç Khersonesos'u da Atina'ya bırakmak şartıyla Atina ile 353 yılında tekrar ittifak yapmıştır[503].

Bunun üzerine 353/2 yılı yazında Atinalı General Khares Sestos'u işgal ettikten sonra Khersonesos'da tamamen kontrolü sağlamış, işgal sırasında kentteki erkekler öldürülerek geri kalanları esir alınmış ve daha sonra Atinalı kolonistleri (*klēroukhia*) [504] şehre göndermiştir[505].

Atina ile yaptığı ittifaktan sonra Kersobleptes, babasının dönemindeki krallık topraklarına ulaşmak için batıya doğru genişleme politikası güderek 352 sonbaharında Amadokos'a saldırmış, bunun üzerine Byzantion ve Perinthos Amadokos'a destek vermişlerdir [506] . Bu desteğe daha sonra 357 yılında Amphipolis'i alarak doğuya genişlemeye başlayan II. Philippos da katılmış, 352 yılının Kasım ayında Kersobleptes'in hâkim olduğu Doğu Thrakia'ya ya girerek Heraion Teikhos önüne kadar gelmiş ve kaleyi kuşatmıştır[507]. Bu beklemedik durum karşında Kersobleptes, II. Philippos ile anlaşmak zorunda kalmış ve tıpkı Amadokos'un oğlu Teres'i vermesi gibi

[501] Demosth. XXIII. 141, Hees 1991: 36, Jordanov 2000: 19, Fol 2000: 224, Archibald 1998: 231.
[502] Demosth. XXIII. 183, Ashley 1998: 137-138.
[503] Diod. XVI. 34. 4, Demosth. XXIII. 13-14, 103, 107, 181, Errington 1993: 48, Ashley 1998: 138, Archibald 1998: 233-334, Yavuz 2003: 243, Loukopoulou 2004b: 902.
[504] Atina'nın kolonilerde yaşayan vatandaşları
[505] Diod. XVI. 34. 3, Wiesner 1963: 134; Errington 1993: 48; Ashley 1998: 89, 138; Archibald 1998: 233,Yavuz 2003: 40, 243, Loukopoulou 2004b: 902, 910; Yavuz 2008a: 435; Yavuz 2008b: 456; Tzvetkova 2008: 301, Yacı 2013: 149.
[506] Errington 1993: 49, Erzen 1994a: 96-97, Ashley 1998: 138.
[507] Demosth. I. 13; III. 4-5; XIX. 156. 334, Poyb. XVIII. 44. 3-5, Wiesner 1963:136, Errington 1993: 50, Archibald 1998: 233, Ashley 1998: 138, Sayar 1998a: 72, Yavuz 2003: 244-245, Tzvetkova 2008: 213.

oğlunu ona rehin vermeyi kabul etmiştir[508]. Böylece II. Philippos Khersonesos haricindeki Doğu Thrakia'ya hâkim duruma gelmiş ve rehin aldığı prensler ile bu toprakların kontrolünü sağlamayı amaçlamıştır[509]. II. Philippos, Thrakia'da kontrolü sağladıktan sonra Khersonesos'daki Kardia kenti ile 351 yılında müttefiklik antlaşması yapmıştır[510]. Ancak daha sonra Kersobleptes, II. Philippos'un hastalanarak Doğu Thrakia'dan ayrılmasından sonra yaptığı anlaşmaya uymamış ve oğlunu tutsak alarak Makedonia'ya göndermekten vazgeçmiştir[511].

II. Philippos'un tekrar saldıracağını düşünen Kersobleptes, bu saldırılara karşı savunma oluşturmak amacıyla Atina ile 347 yılında yeni bir anlaşma yapmıştır[512]. Kersobleptes, Atina'nın da desteğiyle II. Philippos'a karşı önlem olması için Hebros Nehri'nden Propontis'e kadar Doriskos, Ergiske, Serrion, Serrhaion Teikhos, Ganos ve Hieron Oros'da kaleler inşa etmiştir[513]. Atina sadece kalelerin inşasına yardım etmekle kalmamış, kesin olmamakla birlikte Ganos ve Hieron Oros kalelerinde Atina birlikleri konuşlandırılmıştır[514]. Atina bir yandan Kersebletes'e yardım ederken, Atinalı Philokrates ile II. Philippos 346 tarihinde mevcut durumlarını koruyan ve Khersonesos'da Kardia hariç Atina'nın hakları korunmak şartıyla antlaşma imzalamışlardır[515].

346 yılı Nisan'ında II. Philippos Doğu Thrakia'ya ya doğru yeni sefere başlamış, kıyılardaki kaleleri alarak Kersobleptes'i sığındığı Hieron Oros'a kadar takip etmiş ve burada bozguna uğratarak Makedonia'ya bağlı krallık haline getirmiştir[516]. Aynı yıl Batı Thrakia'nın Kralı Amadokos'un ölümü üzerine oğlu Teres kral olmuştur (350/347-

---

[508] Iust. VIII. 3. 14-15, Demosth. I. 13; III. 4-5, Aeschin. II. 81, Wiesner 1963: 136, Errington 1993: 50, Ashley 1998: 138, Archibald 1998: 233, Sayar 1998a: 72, Arslan 2010: 172, Delev 2015: 49.
[509] Wiesner 1963: 136, Errington 1993: 50, Ashley 1998: 138.
[510] Demosth. VII. 41-44; XXIII. 169, 175, 181-183, Yavuz 2003: 247, Tzvetkova 2008: 213.
[511] Demosth. I. 13; III. 5. 1, Ashley 1998: 138, Yavuz 2003: 246.
[512] Ashley 1998: 138.
[513] Demosth. VII. 37, VIII. 63-64, IX. 15, X. 8, 65, XVII. 27, XIX. 156, Ellis 1976: 104, Errington 1993: 52, Archibald 1998: 234, Ashley 1998: 138, Yavuz 2003: 246, Tzvetkova 2008: 213-214, Delev 2015: 50.
[514] Errington 1993: 52, Tzvetkova 2008: 213-214.
[515] Demosth. XIX. 78, Errington 1993: 55, Ashley 1998: 362-363, Loukopoulou 2004b: 902, Yavuz 2008a: 435-436, Arslan 2010: 173, Delev 2015: 50.
[516] Aeschin. II. 81, Demosth. XVIII. 30. 19, 156, Str. 331 VII. fr 48, Wiesner 1963: 136, Youroukova 1976: 20, Errington 1993: 52-53, Hammond 1994b: 370, Erzen 1994a: 97, Ashley 1998: 138, 398, Archibald 1998: 234-235, Fol 2000: 118, Jordanov 2004a: 122.

341)[517]. II. Philippos, Khersonesos'daki Kardia kenti ile 351 yılında yapmış olduğu müttefiklik antlaşmasını yenilemiş[518] ve Doğu Thrakia'da istediklerini yaptıktan sonra bölgeden ayrılarak Makedonia'ya geri dönmüştür.

Makedonia hâkimiyetini kabul etmek zorunda kalan Kersobleptes 343 yılından itibaren Hellespontos sınırındaki bağımsız kentler üzerinde baskı kurmaya başlamıştır[519]. Bunu gerekçe gösteren II. Philippos hemen Doğu Thrakia'ya yeni sefer düzenlemiştir[520]. Ancak II. Philippos kısa süre sonra hastalanarak saldırıyı yarım bırakıp Makedonia'ya geri dönmüştür[521]. Aynı yıl Atina, Khersonesos'a Diopeithes liderliğinde yeni yerleşimciler göndermiş, ancak bu yeni yerleşimciler ile Kardia kenti arasında sorunlar çıkması üzerine daha önce müttefik olduğu II. Philippos yardım için birlik göndermiştir[522].

II. Philippos, Anadolu'ya ulaşabilmesi için Doğu Thrakia'ya hâkim olması gerektiğinin bilincinde girişimlerde bulunmuştur. Bu amaçla II. Philippos, 342 yılında Kersobleptes'e kuzeyden gelecek yardımları engellemek için Getai Kralı Kothelas'ın kızı Media ile evlenerek ittifak kurmuştur[523]. II. Philippos, 359 yılında başlattığı seferlerin sonucunda elde etiği bölgelerde 342 yılından itibaren tam anlamıyla kontrolü sağlayabilmek amacıyla özellikle Khalkidia Yarımadası'ndaki Yunan nüfusunun yoğunluğunu azaltmak için buradaki vatandaşları Thrakia'nın içlerine, Yukarı Hebros Vadisi'ne taşıyarak başta Philippopolis olmak üzere koloni kentleri kurmuştur[524].

Nihai sonuç almak isteyen II. Philippos, birliklerini güçlendirdikten ve sayılarını arttırdıktan sonra 341 yılı kışında tekrar doğuya doğru sefere başlamış, önce Teres'e sonra ise, Kersobleptes'e saldırmış, her iki kralı tahtlarından indirerek, ele geçirdiği

[517] Peter 1994: 140-143, Ashley 1998: 138, 398.
[518] Errington 1993: 54, Archibald 1998: 234, Ashley 1998: 139.
[519] Ashley 1998: 139.
[520] Wiesner 1963: 136, Archibald 1998: 234-235, Ashley 1998: 139, 399, Fol 2000: 118, Jordanov 2004a: 122.
[521] Ashley 1998: 139, 398.
[522] Demosth. VIII. 1, 6; XII. 11. 42, 9. 58, Diod. XVI. 74. 1, Yavuz 2003: 249, Loukopoulou 2004b: 902, Yavuz 2008a: 436.
[523] Errington 1993: 54, Archibald 1998: 237, Ashley 1998: 139, 399, Delev 2015: 50-51.
[524] Diod. XVI. 71. 2, Mansel 1938: 29, Mihailov 1970: 82-83, Errington 1993: 53, Erzen 1994a: 96-97, Sevin 2013: 17, Delev 2015: 51.

toprakları[525] doğrudan Makedonia'ya bağlayarak, bölgeyi yönetmek için bir *strategos* atamıştır[526]. Bu yeni yönetim de daha önceki Pers egemenliği gibi bölgenin kaynaklarını kullanmış, vergi toplamış, ticaret ve tarım arazilerini kontrol etmiş ve özellikle Thrakialı piyade ile süvarileri Makedonia ordusuna almıştır[527].

Khersonesos'daki Kardia'nın II. Philippos ile müttefik olması nedeniyle Atinalı *klerukh*'lar 341 yılında Kardia'nın kuzeyinde yerleşimler kurarak kentin kuzeydeki Makedonia birlikleriyle bağlantısını kesmişler, Atinalı komutan Diopeithes ise, kolonileri desteklemek için görevlendirilmiş ve kentin çevresinde askeri operasyonlar gerçekleştirmiştir[528]. Bunun üzerine II. Philippos, Kardia'ya bir garnizon göndermiş ve diğer taraftan Diopeithes, saldırıları durdurması için kendisine gönderilen Makedon habercileri tutsak almasının yanı sıra Makedonia yönetimindeki topraklara saldırılar düzenlemiştir[529].

II. Philippos, 341 yılındaki Thrakia Seferi sırasında Atinalılar'a karşı Byzantion'dan yardım istemiş, ancak Byzantion bunu kabul etmemiş ve Perinthos ile birlikte Makedonia ile yaptıkları ittifaktan ayrılmışlardır[530]. II. Philippos, önce Khersonesos'u işgal ederek kontrolü sağlamış[531], daha sonra Atinalılar ile işbirliği yaptığını gerekçe göstererek 340 yılının Temmuz ayında Perinthos'u kuşatmıştır[532]. Ancak hem Perinthos'un kurulduğu yarımadanın dar bir kıstak ile anakaraya bağlanması hem de surlarının sağlamlığı ile II. Philippos'un denizden ablukaya alacak donanma gücünün olmamasından dolayı deniz yoluyla Byzantion, Atina ile Anadolu'daki Pers satraplığından aldığı erzak, silah, asker desteğiyle Perinthos

[525] II. Philippos bu sefer ile Strymon Nehri'nden Propontise'e ve Aigaios (Ege) kıyılarından Haimos Dağları'na kadarki alanı kontrol etmeye başlamıştır.
[526] Demosth. XII. 8-10; VIII. 14 (93), Arr. *an*. I. 25. 2; VII. 9. 3, Diod. XVI. 71. 1-2; XVII. 62. 5, Wiesner 1963: 136, Youroukova 1976: 20, Errington 1993: 53-54, Erzen 1994a: 97-98, Archibald 1998: 235-236, Ashley 1998: 139, 399, Tzvetkova 2008: 216, Arslan 2010: 173, Delev 2015: 52.
[527] Wiesner 1963: 136, Mihailov 1970: 1970, 83, Ashley 1998: 139, Delev 2015: 51.
[528] Demosth. IX. 16-18, Errington 1993: 55, 80, Ashley 1998: 139.
[529] Errington 1993: 55, 80, Ashley 1998: 139, 399, Tzvetkova 2008: 216.
[530] Demosth. XVIII. 136 (272), Plut. *Phok*. XIV. 2, Arslan 2010: 175.
[531] Demosth. XII. 16; XVIII. 71 (248), Plut. *Phok*. 14. 2, Loukopoulou 2004b: 902, Yavuz 2008a: 436, Arslan 2010: 179.
[532] Diod. XVI. 74. 2, Demosth. XI. 5, Plut. *Phok*. XIV. 2, Paus. I. 29. 10, Iust. IX. 1. 1-2, *FGrHist* IIIB 328 F 54-55b, Sayar 1998a: 72, Ashley 1998: 140, 399, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 111, Arslan 2010: 179-182, 197.

kuşatmaya dayanmıştır[533]. II. Philippos, Perinthos kuşatması sürerken, 340 Eylü'nde ordusunun büyük kısmını alarak Byzantion'u kuşatmak amacıyla doğuya doğru hareket etmiş, ancak önce yolunun üstündeki Selymbria'yı kuşatmıştır[534]. Selymbria'daki kuşatma sürerken II. Philippos, Byzantion kuşatmasını başlatmıştır[535]. Bu esnada Hellespontos'dan geçirdiği küçük filosu ile Eylül ortasında Pontos Euksinos'dan gelen ve Bosporos Thrakios'un girişinde refakat için Atina donanmasını bekleyen darı taşıyan hububat gemilerini ele geçirmesi üzerine Atina Ekim ayında savaş ilan etmiştir[536]. Byzantion hemen Khios, Kos, Rhodos ve Persler'den asker desteği almış, Atinalılar yardım için önce Khares, sonra onun yerine Phokion komutasında donanma görevlendirmiştir[537]. II. Philippos, 339 İlkbaharında surların bir kısmını yıkmayı başarmasına rağmen kentleri alamayacağını düşünerek Perinthos ve Byzantion kuşatmalarını sonlandırarak barış antlaşması yapmış ve kuzeye doğru sefer başlatarak Istros Nehri ağzında İskitler ile savaşmıştır[538]. Kuşatma sonrası II. Philippos, Perinthos ve Byzantion ile diğer müttefikleriyle antlaşma imzalamasına rağmen sadece Atina ile anlaşmamış, bu durum üzerine Phokion, Khersonesos'daki yerleşimleri ele geçirerek tekrar Atina egemenliğini tesis etmiş ve Thrakia kıyılarına saldırmıştır[539]. II. Philippos'un işgalinden kurtardıkları için Sestos, Elaius, Madytos ve Alopekonnesos'un oluşturduğu Khersonesos meclisi tıpkı Byzantion ile Perinthos'un ortak aldıkları karar[540] gibi bir kararname ile Atinalıları onurlandırmışlar[541].

---

[533] Diod. XVI. 74. 2-5, XVI. 75. 1-4, XVI. 76. 1-3, Plut. *Phok*. 14. 2, Paus. I. 29. 10, Iust. IX. 1. 2-6, Demosth. XI. 5-6, Demosth. XVIII. 89-90 (255) , *FGrHist* IIIB 328 F 128, Daha sonra Hellenistik Dönem krallarından biri olacak Antigonos, Perinthos kuşatması sırasında bir gözünü kaybetmiştir. Ashley 1998: 399, Sayar 1998a: 73, Ashley 1998: 140, Arslan 2010: 179-182.

[534] Ashley 1998: 141-142, 399.

[535] Diod. XVI. 76. 3, Demosth. XI. 5-6 (153); XVIII. 71 (248), 87 (254), Iust. IX. 1-2, Plut. *Phok*. XIV. 2, Sayar 1998a: 73, Arslan 2010: 184, dpn. 693.

[536] Demosth. XVIII. 80 (252), 87-95 (254-257), Iust. IX. 1. 2-6, Errington 1993: 55, 81, Ashley 1998: 142, 399, Yavuz 2008a: 436, Arslan 2010: 185, 187-188.

[537] Diod. XIV. 77. 2, Plut. *Phok*. 14. 3, Demosth. XVIII. 90 (256), Ashley 1998: 143, Arslan 2010: 185, 188-190.

[538] Diod. XVI. 76. 3, Demosth. XVIII. 89-90 (255), Iust. IX. 2. 10, Wiesner 1963: 137-138, Ashley 1998: 141, 143, 148-149, 399, Archibald 1998: 237-238, Fol 2000: 118, Jordanov 2004a: 122, Arslan 2010: 197, dpn. 747.

[539] Plut. *Phok*. 14. 5, Plut. *Mor*. VII. 542 *b*, Demosth. XVIII. 88-89 (254-255), XVIII. 92-93 (256-257), 230 (304), Arslan 2010: 198-199.

[540] Arslan 2010: 199-200.

[541] Arslan 2010: 198 dpn. 751.

II. Philippos, 338 yılındaki Khaironea Savaşı'ndan sonra Makedonia liderliğinde Korinthos Birliği'ni kurmuş[542] ve Khersonesos'da başta, Kardia kenti olmak üzere Doğu Thrakia'daki kentlerin Atina'dan ayrılarak bu birliğe katılmalarını sağlamıştır[543].

II. Philippos'un öldürülmesinden sonra tahta oğlu İskender (III. Aleksandros)[544] çıkmıştır. İskender, 335 yılı ilkbaharında Thrakia'nın kuzeyinde isyana hazırlanan kabileleri kontrol atına almak için önce doğuya doğru Nestos Nehri'ne gelmiş, buradan kuzeye dönerek Philippopolis kenti ile Haimos Dağları'nı aşarak Triballer ve Getailer ile savaşmış ve onları yenmiştir[545]. Bu sefer sonucunda Aigaios (Ege) sahilleri ile Hebros Nehri'nin ağzından Istros Nehri'ne kadarki alanda kontrolü sağlamıştır[546]. 334 ilkbaharında İskender, Persler'e karşı Antipatros'a vekillik vererek Pella'dan yola çıkmış, Thrakia kıyıları boyunca devam ederek yaklaşık 20 gün sonra herhangi bir problemle karşılaşmadan Khersonesos üzerinden Sestos'a ulaşmış, ordusu buradan Abydos'a geçerken kendisi Elaious yakınlarındaki Protesilaos'un mezarını ziyaret ettikten sonra Anadolu'ya geçmiştir[547].

Teres ile Kersobleptes'in 342 yılında II. Philippos tarafından tahttan indirilmesinden sonra uzun süre Thrakia'da yerli yöneticiler hakkında herhangi bir kayıt bulunmamaktadır[548]. Ancak İskender'in yönetime geçmesinden hemen sonra Persler üzerine sefere çıkmasıyla birlikte Thrakia'da oluşan boşluğu değerlendiren III. Seuthes (330-295) Odrys Krallığı'nı tekrar kurmak için girişimlerde bulunmuş, kendini yeni Odrys Krallığı'nın kurucusu şeklinde göstermiştir[549]. Odrys Krallığı'nı tekrar kurabilmek için dışardan da destek gerektiğinin bilincindeki III. Seuthes, 330 yılında

---

[542] Tekin 2008: 124.

[543] Yazıt: IG II^2 236, IG II^3 1 318, SdA III 403, Sylloge^3 260 (Bu yazıt için https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGII31/318 adresinden faydalanılmıştır), Diod. XVI. 89. 1-3, Errington 1993: 68, Sealey 1993: 199, 201, Sayar 1998: 73, Yavuz 2003: 256, Loukopoulou 2004b: 902, Yavuz 2008a: 436, Sayar 2008: 111. Tzvetkova, 337 tarihini veriyor. Bkz. Tzvetkova 2008: 217.

[544] II. Philippos'un ölümünden sonra tahta geçen oğlu III. Aleksandros türkeçe İskender şeklinde bilinmektedir, bu nedenle metin içinde türkçe hali kullanılacaktır.

[545] Arr. *an*. I, 4-12, II, 1-7, III, 1-6, IV, 1-8, Mansel 1938: 30, Erzen 1994a: 99, Ashley 1998: 167-171, Rousseua 2000: 16, Fol 2000: 120, Jordanov 2004a: 122, Arslan 2010: 201-202.

[546] Erzen 1994a: 99, Rousseua 2000: 16, Fol 2000: 120, Jordanov 2004a: 122.

[547] Arr. *an*. XI, 3-5, Ashley 1998: 185-187, Tzvetkova 2008: 217-218.

[548] Errington 1993: 57.

[549] Wiesner 1963: 140, Peter 1994: 172-202, Fol 2000: 120, Rousseua 2000: 16, Jordanov 2004a: 123, Peter 1994: 172-202.

oğlu Rhebulas'ı elçi olarak Atina'ya göndermiş ve ittifak yapmaya çalışmıştır[550]. Reboulas elçilik görevinde başarılı olmasından dolayı Atina vatandaşı payesi ile onurlandırılmıştır[551]. Makedonia'nın Thrakia strategos'u Memnon [552] ve III. Seuthes anlaşarak birlikte Antipatros'a karşı isyan etmiştir[553]. Antipatros, komutasında yaklaşık 1500 süvari ile 12 000 piyade bulunan Memnon'un isyanını bastırmak için 331/330 civarında Thrakia'ya sefer düzenlemiş, fakat Peloponnesos'daki durum nedeniyle uzlaşarak geri dönmüştür[554]. Yaklaşık 3-4 yıl önce Antipatros'a karşı isyan eden Memnon, 327/6 yılları civarında İskender Hindistan'da iken kendisinden asker ve teçhizat istemesi üzerine, kralın bu isteğini tereddütsüz yerine getirmiş ve 5000 Thrakialı süvari, 7000 piyade ile zırh ve miğferlerden oluşan teçhizatları bizzat kendisi krala götürmüştür[555].

Memnon'un 327/6 yılında görevinden uzaklaştırılarak Hindistan'a İskender'in yanına gitmesiyle, onun yerine Makedonia Generali Zopyrion geçmiş ve bu durum karşısında ayaklanmanın gücünü kaybetmesi üzerine Odrys Krallığı'nın tekrar kurulması girişimi başarısız olmuştur[556]. Memnon'un yerine strategos görevine getirilen Zopyrion, halefinin tersine Thrakia'da Makedon otoritesini tekrar sağlamak için saldırgan bir tavır göstermiştir[557]. Kuzeydeki İskitlere karşı 325 yılında bir sefer düzenleyen Zopyrion, kötü hava koşulları nedeniyle ordusunun dağılmasını engelleyememiş ve sefer sırasında ölmüştür[558]. Muhtemelen Zopyrion'un bu ölümü Thrakia'daki Makedonia egemenliğini zayıflatmış ve III. Seuthes için önemli bir fırsat

---

[550] Wiesner 1963: 140, Errington 1993: 57.

[551] Yazıt: I*G II*^{3} 1 351. Akropolis'in güney yamacında, Asklepion'da bulunmuş bu yazıt 331'e tarihlenir. (Bu yazıt için https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGII31/351 adresinden faydalanılmıştır). Wiesner 1963: 139, Errington 1993: 57, Fol 2000: 225.

[552] İskender döneminde Thrakia'da strategos unvanı ile görev yapan üç kişi bilinmektedir. İlki Aleksander Lykestis, 334 yılına kadar yönetmiş ve daha sonra İskender ile birlikte Pers sefereine katılmıştır. Diğer ikisi ise Memnon ve daha sonra onun yerine geçen Zopyrion'dur. Bkz. Errington 1993: 58, Erzen 1994a: 99, Archibald 1998: 306-307, Delev 2015: 52-53.

[553] Diod. XVII. 62. 4-5, Mihailov 1970: 82, Yordanov 1995: 307-309, Fol 2000: 225, Delev 2015: 53.

[554] Diod. XVII. 62. 6, 63. 1, Errington 1993: 58-59, Yordanov 1995: 307. Wiesner, Memnon'un görevden alınmasını yaklaşık 330 tarihini vermektedir. Wiesner 1963: 139.

[555] Curt. IX. 3. 21, Diod. XVII. 95. 4, Arr. *an*. V. 20.7, Errington 1993: 59, Yordanov 1995: 309, Archibald 1998: 305, Delev 2015: 53.

[556] Wiesner 1963: 139.

[557] Errington 1993: 59.

[558] Curt. X 1, 44, Iust. II. 3; XII. 1, Wiesner 1963: 140. Hammond, bu seferin tarihini 330 yılı şeklinde veriyor. Hammond 1994a: 136.

olmuştur [559] . Zopyrion'un ölümünden sonra bölgenin yönetimine Lysimakhos getirilmiştir[560].

3.2.3. 4. Yüzyıl Ortasından 2. Yüzyıl Ortasına Kadar (341-129)

10 Haziran 323 yılından İskender'in ölümünden sonra Khersonesos, Propontis kıyılarından Astikus Dağları'nın kuzeyine kadar alan, Doğu Thrakia'nın kontrolü Lysimakhos'a geçmiştir [561]. Lysimakhos'un bu hâkimiyeti ile birlikte bölgede 331 yılından itibaren yönetim boşluğunu iyi değerlendirerek bağımsız hareket eden III. Seuthes arasında çatışmalar başlamıştır[562]. III. Seuthes Atinalılar ile yeniden diplomatik ve politik ilişkileri başlatmış, 323 yılında Atina yönetimindeki Hellen Birliği ile ittifak kurmuştur[563].

Lysimakhos, 322 yılının ilkbaharında Küçük Asya'dan Doğu Thrakia'ya geçerek kayda değer büyüklükte bir ordu toplamayı başaran III. Seuthes ile mücadeleye başlamıştır[564]. Kazanlık Vadisi merkez olmak üzere, Yukarı Hebros Vadisini kontrol eden III. Seuthes, Küçük Asya'daki Lysimakhos ile Antigonos arasındaki mücadeleyi değerlendirerek daha rahat hareket etme olanağı bulmuştur[565]. 322/1 civarında gücünü arttıran Perdikkas'a[566] karşı Antigonos Monophtalmos ve Ptolemaios'un oluşturduğu gruba Lysimakhos da katılmıştır[567]. Ancak Lysimakhos bu birliğe asker göndermemiş, sadece müttefiklerinin ordusunun Khersonesos üzerinden Thrakia'dan geçmeleri için kullandırmıştır[568]. Müttefikler bu girişimlerinde Seleukos'un da yardımıyla başarıya ulaşmışlardır[569].

---

[559] Errington 1993: 59.
[560] Errington 1993: 59.
[561] Diod. XVIII. 3. 2, Paus. 1. 9. 5, Iust. XIII. 4, 16, Erzen 1994a: 100, Sayar 1998: 73, Jordanov 2000: 281, Yavuz 2008: 437, Tzvetkova 2008: 219-220, Arslan 2010: 204.
[562] Paus. 1. 9. 6, Erzen 1994a: 100, Jordanov 2000: 175, Fol 2000: 120, Rousseua 2000: 16.
[563] Diod. XVIII. 11, Wiesner 1963: 140-141, Fol 2000: 120.
[564] Diod. XVIII. 14. 2-4, Fol 2000: 120, Jordanov 2004a: 123, Delev 2015: 54.
[565] Wiesner 1963: 141, Erzen 1994a: 101, Jordanov 2000: 176.
[566] Perdiklas, İskender sonrasında Asya'nın egemenliğini, imparatorluk naibi ve başkomutalığı görevini üstlenmiştir. Diod. XVIII. 2. 4.
[567] Diod. XXI. 1.4a; XVIII. 25. 3, Jordanov 2000: 177, Arslan 2000: 33.
[568] Jordanov 2000: 177.
[569] Arslan 2000: 33.

Lysimakhos, 319 baharından 318 yılına kadarki süreçte siyasi dengeleri gözeten bir politika izlemiş, Thrakia'daki konumunu sağlamlaştırmak için Antipatros'un kızı Nikaea ile evlemiştir[570].

Lysimakhos, Kassandros ve Antigonos ile birlikte Polyperkhon'a karşı anlaşmışlar, Polyperkhon'da buna karşılık Kleitos komutasındaki donanmayı Hellespontos'a göndermiş, Propontis'de bir süre faaliyetlerde bulunmasına rağmen 318 yazında Lysimakhos'un askerleri onu yakalayarak öldürmüşlerdir[571].

Küçük Asya'da hızla güçlenen Antigonos Monophthalmos'a karşı Lysimakhos, Ptolemaios, Antipatros oğlu Kassandros ve Seleukos birlik oluşturmuşlardır[572]. 313/2[573] tarihinde başlayan ve aralıklar ile 301 yılına kadar süren bu mücadele döneminde Thrakia, Antigonos tarafından doğrudan saldırıya uğramamakla birlikte, onun kışkırtmasıyla Batı Pontos Euksinos kentleri Kallatis, Istros, Tomi, Dionysopolis ve Odessos Lysimakhos'a karşı isyan etmişler, Kallatis'de bulunan Lysimakhos'un garnizonu kentten kovulmuştur[574]. Lysimakhos bunun üzerine 312 ilkbaharında Thrakia boyunca ilerlemiş, Thrakialılar'a boyun eğdirerek onları kendi tarafına çektikten sonra Odessos ile İstria'yı almış ve Kallatis'i kuşatmıştır[575]. Bu kuşatma sırasında, Antigonos Monophtalmos'un Thrakia'ya gönderdiği komutanı Pausanias'ın, Perinthos civarında kamp kurduğu bilgisi Lysimakhos'a ulaşmıştır[576]. Bunun üzerine Lysimakhos Kallatis kuşatmasını sonlandırarak, güneye doğru yola çıkmış, fakat Antigonos tarafından cesaret verilmiş olan III. Seuthes, Haimos Dağları üzerindeki önemli geçitleri tutmuştur[577]. Lysimakhos ezici üstünlük sağlayarak savaşı kazanmış ve bunun sonucu Odrys Krallığı Doğu Thrakia'da hâkimiyetini tamamen yitirmiştir[578]. Lysimakhos, III. Seuthes engelini aştıktan sonra Propontis kıyılarına ulaşmış ve Perinthos yakınlarında

---

[570] Jordanov 2000: 178.
[571] Diod. XVIII. 72. 2-9.
[572] Diod. XIX. 55. 4, 56. 3, Corn. *Nep. Eum.* 3-4, Paus. I. 6. 4, App. *Syr.* 53, Jordanov 2000: 281, Arslan 2000: 34, Arslan 2010: 211. Tzvetkova, 315 yılı veriyor. Tzvetkova 2008: 220.
[573] Arslan her iki yayınında da 315 tarihini veriyor. Arslan 2000: 34, Arslan 2010: 211.
[574] Diod. XIX. 73. 1-3, Lund 1992: 40, Jordanov 2000: 180, 281-283, Fol 2000: 120, Jordanov 2004a: 123, Tzvetkova 2008: 220, Andrews 2010: 46.
[575] Diod. XIX. 73. 3-5, Jordanov 2004a: 123, Tzvetkova 2008: 221.
[576] Diod. XIX. 73. 7-8. Wiesner 1963: 141, Erzen 1994a: 101, Jordanov 2000: 176.
[577] Diod. XIX. 73. 8-9, Fol 2000: 120, Jordanov 2000: 282, Andrews 2010: 46, Delev 2015: 54.
[578] Fol 2000: 120, Jordanov 2000: 282, Andrews 2010: 46.

Pausanias'ı yenerek öldürmüştür.[579] III. Seuthes, Haemus Dağı'ndaki yenilgiden sonra krallığını Doğu Thrakia'dan tamamen çekerek, güneyde Rhodope ile Astikus Dağları'nın kuzeyi ile Haimos Dağları'nın güneyi arasındaki Kazanlık Vadisi'ne çekmiş ve bu alanın merkezinde kendi adını taşıyan Seuthopolis[580] kenti Odrys Krallığı'nın başkenti haline gelmiştir [581] . Ayrıca bu mücadele döneminde Antigonos Monophthalmos, Byzantion'a elçiler göndermiş; kent önce tarafsız kalmak istemiş[582] ancak daha sonra Byzantion, onun ve oğlu Demetrios Poliorketes'i müttefiki kabul etmiş ve onları onurlandırmıştır[583]. 312 yılındaki mücadelelerden sonra Lysimakhos ile III. Seuthes arasında yaşananlarla ilgili herhangi bir kayıt bulunmamakla birlikte bu dönemde, Lysimakhos'un Odryslerin önde gelenlerinden birinin kızıyla evlenerek[584] Odrys Krallığı ile ailevi bağ kurduğu ve bölgede çatışma ortamı olmadığı görülmektedir[585].

İskender'in ardından başlayan çatışma ortamını sonlandırmak üzere ardılları arasında 311 yılında antlaşma yapılmış, Lysimakhos Thrakia'nın, Antigonos Asya'nın, Kassandros Avrupa'nın ve Ptolemaios ise, Mısır'ın yöneticisi kabul edilmiştir[586].

Diğer ardıllarla antlaşma yaparak sınırlarını güvenceye alan Lysimakhos, tekrar kuzey sınırı ile ilgilenmeye başlamış, yarım bıraktığı kuşatmayı tamamlamak üzere sefere başlamış ve 310/9 civarında Kallatis'i tekrar kuşatarak ele geçirmiştir[587]. III. Seuthes'e karşı 309 yılında yaptığı savaş ile Odrys Krallığı'nın kuzeye doğru çekilmesini sağlayan Lysimakhos, Doğu Thrakia'da kontrolü sağlamış ve Khersonesos'un en uygun yerinde Kardia, Paktia ve Agora kentlerini birleştirerek aynı yıl Lysimakheia kentini kurmuştur[588].

---

[579] Diod. XIX. 73.10, Wiesner 1963: 141, Erzen 1994a: 101, Jordanov 2000: 176.
[580] Seuthopolis kentinin III. Seuthes tarafından 320 yılı civarında kurulduğu düşülmektedir. Bkz. Mihailov 1970: 84, Nankov 2008: 44.
[581] Mihailov 1970: 84, Fol 2000: 120, Jordanov 2004a: 123.
[582] Diod. XIX. 77. 7.
[583] Diod. XX. 111. 3, XX. 112. 1-4, Arslan 2010: 212, dpn. 798, 213.
[584] Lysimakhos'un evlendiği kişinin büyük olasılıkla III. Seuthes'in kızı olduğu düşünülmektedir.
[585] Wiesner 1963: 141, Mihailov 1970: 84, Jordanov 2000: 184.
[586] Diod. XIX, 105. 1, Tzvetkova 2008: 221, Andrews 2010: 46.
[587] Lund 1992: 42, Fol 2000: 120.
[588] Diod. XX. 29. 1, Paus. I. 9. 8, App. *Syr.* 1, Iust. XII. 1. 2, Strb. VII. Frag. 52, Plin. *nat.* IV. 48, Iustin. XVII. 1. 1-2, Marmor Parium *FGrH* 239 F 19, Wiesner 1963: 141, Lund 1992: 64, Jordanov 2000:

Doğu Thrakia'da durumunu iyice sağlamlaştıran Lysimakhos, 305 yılından itibaren kral unvanını kullanmaya başlamıştır[589]. Lysimakhos ve müttefikleri 302 yılının ilkbahar sonu yaz başında ise Antogonos Monophthalmos ile oğlu Demertios Poliorketes'a karşı işbirliğini anlaşmalarını tazelemişlerdir[590]. 315 yılında başlayan çarpışmalar aralıklarla sürmüş ve 301 yılında İpsos'da yapılan savaşta Lysimakhos ile Seleukos I. Nikator'un ordularından oluşan müttefikler Antogonos Monophthalmos'u yenerek zafer kazanmıştır[591]. Bu zafer ile birlikte Lysimakhos'un toprakları Küçük Asya'da Halys Irmağı'na kadar genişlemiştir[592]. Antogonos Monophthalmos'un yenilmesine rağmen oğlu Demetrios Poliorketes'in birlikleri 300-299 yıllarında önce Peloponnesos ve Atina'ya sonra da Khersonesos ile Propontis kıyılarına gelerek Lysimakhos'a saldırmıştır[593].

Kuzeydoğu Thrakia'da 294 yılı ikinci yarısından itibaren Kelt baskısı artmaya başlamış, Lysimakhos'un çabalarıyla Doğu Thrakia'ya saldırıları büyük ölçüde engellenmiştir[594].

Kassandros'un 297 yılında ölümünden[595] sonra İskender'in ardılları arasında tekrar mücadeleler başlamıştır. Ancak Lysimakhos bu dönemde kuzeydeki Odrysler ile özellikle Getai Kralı Dromikhaites ile mücadele etmek zorunda kalmıştır[596]. Lysimakhos, 293/2 yılında kuzey sınırlarını korumak için Getailer'e karşı oğlu Agathokles komutasında bir ordu göndermiş, Agathokles mücadeleyi kaybederek, esir düşmüş ve ancak Lysimakhos tarafından hediye verilerek kurtulabilmiştir[597]. Lysimakhos, Istros boyunca oluşturulan sınırı korumak için Getai Kralı Dromikhaites'e

---

196, Errington 2010: 40, 70, Paunov 2015: 271, Tzvetkova 2008: 221, Yavuz 2008a: 437, Delev 2015: 55.

[589] Wiesner 1963: 141, Erzen 1994a: 101, Jordanov 2000: 282, Tzvetkova 2008: 221-222, Delev 2015: 55.

[590] Diod. XX. 19. 4, Jordanov 2000: 282, Errington 2010: 40.

[591] Diod. XIX. 55. 7, XXI. 1. 4b, Plut. *Demetr*. 28. 3-5, 29. 1-5, 30. 1-5, Plut. *Pyrrh*. 3-4, Plin. *nat*. V. 105, App. *Syr*. 55, Arr. *an*. VII. 18. 5, Iust. XV. 4. 21, Paus. I. 6. 7, Arslan 2000: 34, Arslan 2010: 216.

[592] Arslan 2000: 34, Arslan 2010: 216, Delev 2015: 55.

[593] Plut. *Demetr*. 31. 1-3, Lund 1992: 86, Jordanov 2000: 282-283, Yavuz 2008a: 437.

[594] Lund 1992: 95. Wiesner, Kelt baskısının başlamasını 298 yılı vermektedir. Bkz. Wiesner 1963: 142.

[595] Plut. *Demetr*. 36. 1, Just. XV. 4. 24.

[596] Jordanov 2000: 283.

[597] Diod. XXI 11. 1, Plut. *Demetr*. 39. 3, 52. 4, Strab. VII 302. 305. 319, Paus. I. 9, 5 (6?). Poly. *Strat*. VII. 25, Wiesner 1963: 141, Lund 1992: 45-46.

karşı sefer düzenlemiş, fakat Kelt tehlikesi üzerine Istros Nehri sınır kabul edilerek anlaşma yapılmıştır[598]. Böylece Lysimakhos Thrakia'da hemen hemen II. Philippos ile Odrys Krallığı dönemindeki sınırlara yakın alanda egemenlik kurmuştur[599].

Getai Kralı Dromikhaites ile anlaşarak kuzey sınırını güven altına aldıktan hemen sonra 288 yılında Demetrios Poliorketes'in büyük bir ordu hazırlaması üzerine Lysimakhos başta olmak üzere Seleukos, Ptolemaios ve Pyrrhos aralarında işbirliği yapmışlar ve müttefikler Makedonia üzerine bir sefer yaparak 287 yılında başarı sağlamışlardır[600].

Doğu Thrakia'da siyasi hadiselerin yoğun olduğu 287 yılı civarında önemli bir doğa olayı gerçekleşmiş ve Khersonesos'daki şiddetli bir deprem sonucu Lysimakhos tarafından kurulduktan yaklaşık 22 yıl sonra Lysimakheia kentinde büyük tahribat olmuştur[601].

Bu depremin yaralarını hızla saran Lysimakhos, 286 yılında Paionen'ı kontrol altına aldıktan sonra yönettiği alanı yukarı Strymon'dan batıda Oskios'a kadar genişletmesiyle daha fazla Kelt baskısını hissetmeye başlamıştır[602].

Lysimakhos, ikinci evliliğini Ptolemaios I. Soter'in kızı Arsinoe (II. Arsinoe) ile yapmıştır. Arsinoe, Lysimakhos'dan sonra tahta kendi oğullarından birinin geçmesini istediğinden aile içi entrikalarla Lysimakhos'a öz oğlu Agathokles'i 284/3 yılında öldürtmüş ve bunun sonucu krallık içeresinde huzursuzluklar ortaya çıkmıştır[603]. Lysimakhos'un krallığının içinde bulunduğu bu durumdan faydalanmak isteyen Seleukos I. Nikator, 282 yılı yaz ayında (Haziran-Temmuz) Lysimakhos'a savaş ilan etmiş ve 281 yılı Şubat ayında Kurupedion'da yaptıkları savaşta Lysimakhos'un ölümünün ardından Küçük Asya'daki topraklarıyla birlikte Doğu Thrakia, Seleukosların

---

[598] Diod. XXI. 12. 3-6, Wiesner 1963: 141, Jordanov 2004a: 123.
[599] Wiesner 1963: 142.
[600] Diod. XXI. 20. 1, Errington 1993: 153-154, Jordanov 2000: 283.
[601] Iust. XVII. 1, Strab. III. 372, Ambraseys-White 1997: 621, 604. fig. 1, Doğancı 2001: 62, Sayar 2001: 291, Yavuz 2008a: 437, Tzvetkova 2008: 222, Erel *vd.* 2008: 84, 85. Çizelge 1, Altınok-Alpar 2006: 1000, fig. 1. Antik kaynaklar ışığında depremin 287 yılı kabul edilmesine karşın depremler konusunda çalışan araştırmacılar bu yayında depremin 282 yılında olduğu belirtmektedirler.
[602] Wiesner 1963: 142.
[603] Strab. XIII. 4. 1, App. *Syr*. 64, Errington 1993: 156-157, Arslan 2000: 35, Jordanov 2000b: 212-214, Delev 2015: 55.

eline geçmiştir[604]. Seleukos I. Nikator zaferden hemen sonra Khersonesos'a geçmiş, 281 sonbaharında Lysimakheia'da bir ayin sırasında Ptolemaios Keraunos tarafından öldürülmüştür[605]. Ptolemaios Keraunos kendini Thrakia Kralı ilan etmiş ve Seleukos I. Nikator'un yerine geçen oğlu I. Antiokhos babasının savaşarak ele geçirdiği Thrakia ile ilgilenmemesinin de verdiği rahatlıkla iktidarını sağlamlaştırmasına karşın, 279 yıllarından itibaren Kelt saldırılarının başlamasıyla birlikte Doğu Thrakia uzun yıllar sürecek kargaşa dönemine girmiştir[606].

Lysimakheia'da I. Seleukos'u öldürdükten sonra ordu tarafından 281 yılında kral ilan edilerek Thrakia'yı yönetmeye başlayan Ptolemaios Keraunos, Lysimakhos'un ikinci eşi Arsinoe ile evlenmiş, Mısır kralı olan kardeşi Ptolemaios II. Philadelphos'a Mısır tahtı üzerindeki haklarından vazgeçtiğini bildirerek Epeiros Kralı Pyrrhos ile anlaşmıştır[607]. Demetrios'un oğlu ve Makedonia Kralı Antigonos II. Gonatas[608], Ptolemaios Keraunos ile 280 yılı civarında savaşmış fakat mücadeleyi kaybederek Boiotia'ya çekilmiş, bunun üzerine Ptolemaios Keraunos Makedonia'nın kontrolünü ele geçirmiştir[609].

Lysimakhos'un 281 yılında ölümesi ve Thrakia'da güçlü bir krallığın da ortadan kalkmasıyla birlikte kuzeyde bulunan Keltler, 280 civarından itibaren kendilerini durdurabilecek bir gücün olmadığının bilinciyle güneye doğru üç kol halinde yağma akınlarına başlamışlardır[610]. Kelt kabilelerinden oluşan büyük ordu üç kol halinde güneye doğru saldırıya geçmiştir. Kerethrios'un yönettiği Kelt ordusu, Thribal ve Thrakia'ya, Brennos ve Akikhorios önderliğindeki Kelt ordusu Paionia ve Bolgios liderliğindeki Kelt ordusu ise, Ptolemaios Keraunos hâkimiyetindeki topraklara

---

[604] Strab. XIII. 4. 1, Pol. XVIII. 51. 3-4, Paus. 1.10.5, Liv. XXXIV. 58. 5, Plin. *nat*. VIII. 61, App. *Syr*. 329–334, Mansel 1938: 31, Wiesner 1963: 145, Erzen 1994a: 100, 102, Sayar 1998a: 73, Kaya 2000: 6, Fol 2000: 123, Jordanov 2000: 284, Arslan 2000: 36-37, Jordanov 2004a: 123, Yavuz 2008a: 437, Sayar 2008: 111, Tzvetkova 2008: 223, Errington 2010: 62, Arslan 2010: 218-219, Delev 2015: 55.

[605] Strab. XIII. 4. 1, Pol. II. 41. 1, Memnon XII. 3, App. *Syr*. 62-65, Paus. I. 16. 2; X. 19. 7, Mansel, 1938: 31, Erzen 1994a: 101,103, Sayar 1998a: 73, Arslan 2000: 37, Jordanov 2004a: 123, Delev 2003: 108, Yavuz 2008a: 437, Errington 2010: 80, Arslan 2010: 222-223, Delev 2015b: 59.

[606] Memnon XII. 3, Mansel 1938: 31-32, Erzen, 1994: 103, Fol 2000: 123, Jordanov 2004a: 123, Delev 2003: 108, Arslan 2010: 223. Delev 2015b: 60.

[607] Memnon XII. 1, 3, Trog. *Prolog*. 17, Iust. XVII.2. 6-8, Arslan 2010: 223-224, Delev 2015b: 60.

[608] Plut. *Aem*. 8. 1.

[609] Memnon XIII. 2-3, Iust. XXIV.1. 8, Arslan 2010: 224-225.

[610] Arslan 2000: 38-39, Arslan 2010: 226.

saldırarak savaşı kazanmışlar, kralı öldürdükten sonra önce Makedonia'ya, ardından 278 yılı civarı Doğu Thrakia'ya girmişlerdir[611]. Doğu Thrakia'ya gelen Kelt topluluğunun bir kısmı Küçük Asya'ya geçmesine rağmen, büyük bir kısmı burada kalmış, batıda Strymon Irmağı'ndan doğuda Pontos Euksinos'a güneyde Hebros Irmağı'nın ağzından Byzatinon hinterlantına kadarki alanı yani Odrysler'in eski egemenlik bölgesinde, 278 yılında Komontorios önderliğinde Tylis Krallığı'nı kurulmuşlardır[612]. 278 yılı civarında Luturios ve Leonnorios komutasındaki Keltler Lysimakheia'yı işgal etmişler ve Luturios'un buradan Küçük Asya'ya geçmesine karşın, Leonnorios ise Thrakia'da kalarak Byzantion üzerine yürümüştür[613]. Bu dönemde Doğu Thrakia'nın iç kısımlarında Kelt Krallığı hâkimiyeti bulurken, kıyılarda ise Seleukos Krallığı ile koloni yerleşimleri varlıklarını sürdürmelerine karşın hem siyasi hem de ekonomik anlamda ağır şekilde Kelt varlığından etkilenmişler, Byzantion örneğinde olduğu gibi vergi/haraç vermek zorunda kalmışlardır[614].

278/7 yılı civarında Makedonia tahtını tekrar ele geçiren Antigonos II. Gonatas'ın[615], 277 yılında Keltler'i Lysimakheia yakınlarında yenmesiyle Thrakia kıyılarında Kelt baskısı biraz azalmıştır[616]. Ancak Doğu Thrakia'nın iç kısımlarında Kelt varlığı devam etmiştir. 270 ile 250 yılları arasında bölgedeki Kelt hâkimiyetine rağmen Delphoi, Apollonia[617] ile Mesambria gibi yerlerde bulunan yazıt ile sikkeler,

---

[611] Pol. IX. 35. 1-4, Diod. XXII. 3. 1-3, Memnon XIV, Plut. *Pyrrh*. 22. 1, Paus. I. 16. 2, X. 19. 5, 7-12, Iust. XVII. 2. 1–17; XXIV. 2. 2, 3, 5. 1-4, App. *Syr*. 329–334, Mansel, 1938: 31-32, Wiesner 1963: 146, Erzen, 1994: 103, Grainger 1996: 334, Arslan 2000: 39-50, Tzvetkova 2008: 223, Arslan 2010: 227.

[612] Poly. IV. 46. 1-2, VIII. 22, Iust. XXV, Wiesner 1963: 146, Lequenne 1991: 32, 35, Grainger 1996: 334, Rousseua 2000: 16, Arslan 2000: 53, 188-189, Delev 2003: 108, Tzvetkova 2008: 225, Errington 2010: 82, Arslan 2010: 228. Fol ve Jordanov, Tylis Krallığı'nın 277 yılında kurulduğunu ve 214/213 civarında yıkıldığını belirtmektedirler. Bkz. Fol 2000: 123, Jordanov 2004a: 123.

[613] Liv. XXXVIII. 16. 4, Arslan 2000: 54, Tzvetkova 2008: 225, Yavuz 2008a: 437-438, Arslan 2010: 230-231, Boteva 2010: 47.

[614] Poly. IV. 46. 3-5, Wiesner 1963: 146, Lequenne 1991: 31, Fol 2000: 123, Arslan 2000: 54, Jordanov 2004a: 123, Errington 2010: 82, Arslan 2010: 228-229, dpn. 870.

[615] Memnon XIV, Paus. I. 16. 2, Pol. IV. 6. 17, Antigonas II. Gonatas, I. Antigonos'un torunu ve Demetrios I. Poliorketes'in oğlu olup Makedonia'nın bir kısmına egemen durumundaydı. Lequenne 1991: 34-35, Arslan 2000: 50, dpn.150, Arslan 2010: 230, dpn. 886.

[616] Antigonas'a yenilmeleri Pol. IV. 46, Paus. X. 19-23, Iust. XXIV. 5; XXV. 1-2, Wiesner 1963: 146, Erzen 1994a: 103, Fol 2000: 226, Arslan 2000: 50-51, 188, Yavuz 2008a: 438, Errington 2010: 82, Delev 2015b: 60.

[617] Kotys oğlu Rhaskouporis'i öven yazıt IGBulg V, 5036-5138 (Bu yazıt için http://inscriptions.packhum.org/book/140?location=12 adresinden faydalanılmıştır).

Orta Tanzos ile Astikus Dağları'nın kuzey tarafında Odrys Krallığı'nın varlığını sürdürdüğünü göstermektedir[618].

Seleukos II. Antiokhos Theos, 255 yılında Thrakialı yerel beylerin bir bölümünün de yardımıyla bağımsızlık arzusundaki Thrakialı beylerin üzerine sefer düzenlemiş ve Hebros Nehri'ne kadar ulaşarak Kypsela'yı kuşatmış, fakat başarısız olmuştur[619].

Seleukos II. Kallinikos ile Ptolemaios III. Euergetes arasında 246'da başlayan III. Suriye Savaşı (Laodikia Savaşı) yaklaşık beş yıl sürmüş, 241 yılında yapılan anlaşmaya göre Maroneia, Ainos, Khersonesos'da yani Doğu Thrakia kıyılarında Ptolemaios III. Euergetes ile birlikte Mısır egemenliği başlamış ve 206 yılına kadar sürmüştür[620]. Ancak Thrakia'nın iç kesimleri bu yönetim değişikliğinden etkilenmemiş, iç kısımda Thrakialılar ile Keltler arasında mücadeleler devam etmiş olmalıdır[621].

Seleukos II. Antiokhos'un kardeşi Antiokhos Hieraks, 226 yılında Thrakia'da Keltler'e karşı yaptığı savaşta ölmüştür[622]. 214/3[623] yılında Thrakialılar'ın Doğu Thrakia'daki Keltler'i yenmeleriyle birlikte Kelt Krallığı tamamen ortadan kalkmıştır[624]. Kelt varlığının bölgede hâkimiyetini kaybetmesinden sonra Makedon Kralı V. Philippos, 212 yılında Doğu Thrakia'nın kıyılarına ulaşmak için Batı Thrakia'da Maider ile çatışmış, ele geçirdiği yerler olmakla birlikte tam anlamıyla bölgeye hâkim olamamıştır[625].

---

[618] Polyain. *Strat.* IV. 16, Wiesner 1963: 147, Fol 2000: 123, Jordanov 2004a: 123-124, Delev 2015b: 62.
[619] Wiesner 1963: 147, Youroukova 1976: 31; Delev 2003: 113-114, Errington 2010: 120, Ilıev 2013: 211-222. Bu seferin tarihleri 260 veya 255 yılı olduğu konusunda tartışma bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Erzen 1994a: 103, Tzvetkova 2008: 225, Ilıev 2013: 211-222, Delev 2015b: 60.
[620] Pol. V. 34. 7-8, Wiesner 1963: 147, Youroukova 1976: 31, Erzen 1994a: 103-104, Tzvetkova 2008: 226, Yavuz 2008a: 438, Errington 2010: 123. 209-205 yıllarına tarihlenen ve Ptelomios IV. Philopator ile Arsione'yi onurlandıran bir yazıt Sestos'da dikilmiştir. Bkz. Tzvetkova 2008: 227, Delev 2015b: 61.
[621] Erzen 1994a: 104.
[622] Pol. V. 74. 4, Wiesner 1963: 147, Erzen 1994: 103a, Tzvetkova 2008: 228.
[623] Rousseua ve Arslan, 212 tarihini veriyor. Rousseua 2000: 16, Arslan 2010: 258, dpn. 1002.
[624] Pol. IV. 46. 3-4, VIII. 22, Erzen 1994a: 104, Fol 2000: 226, Rousseua 2000: 16, Jordanov 2004a: 123. Arslan 2010: 258, dpn. 1002, Delev 2015b: 64.
[625] Wiesner 1963: 147, Delev 2015b: 64.

Aitolialılar 206 Roma müttefikliğinden ayrıldıktan sonra V. Philippos ile anlaşmışlar ve hemen ardından Lysimakheia, Aitolia Birliği'ne katılmasına karşın daha sonra V. Pilippos'un baskısıyla 204[626] tarihinde birlikten ayrılmıştır[627].

Mısır Kralı IV. Ptolemaios'un 205/4 yılında ölümüyle birlikte yaşanan taht kavgasını fırsat bilen V. Philippos, Seleukos Kralı III. Antiokhos ile 203/2[628] kışında gizli bir anlaşma yapmış, Maroneia ile Ainos dahil Kypsela, Serreion Teikhos, Lysimakheia, Alopekonnesos, Elaious, Madytos, Kallipolis ile Perinthos başta olmak üzere Khersonesos ve Propontis kıyılarını işgal etmiştir[629]. Bu durum ve V. Philppos'un Samos ile Batı Karia'yı işgal etmesi üzerine, Pergamon Kralı I. Attalos, Rhodos, Kyzikos ve Byzantion, Makedonia Kralı'na karşı işbirliği yapmışlar, 201 yılındaki Lade savaşını kaybetmelerine rağmen hemen sonra Khios önlerinde V. Philippos'un donanmasını yenmeyi başarmışladır[630]. V. Philippos, Khios'da yenilmesine rağmen 200 yılında Khersonesos'un güneyini işgal ettikten sonra Hellespontos Boğazı'nı geçerek Abydos'u kuşatmış, bu sırada I. Attalos ile müttefiklerinin girişimiyle Roma aynı yıl Makedon Krallığı'na savaş ilan etmiştir (2. Makedon Savaşı)[631]. Roma ile Makedonia arasındaki II. Makedon savaşı yaklaşık üç yıl sürmüş, 197 yılında Kynoskephalai Savaşı'nda V. Philippos'un Titus Quinctius Flamininus'a yenilmesiyle[632] Makedonia birliklerini Doğu Thrakia'dan çekmiş ve koloni kentleri özgürlük kazanırken, durumu fırsat bilen Thrakialı Kabileler Lysimakheia kentini yağmalamıştır[633].

---

[626] Arslan, 206 yılı verirken, Yavuz ise 201 yılını vermektedir. Bkz. Yavuz 2008a: 438, Arslan 2010: 273, 278.

[627] Pol. XV. 23. 7-9, XVIII. 3. 11, Liv. XXXII. 33. 15, Tzvetkova 2008: 321, Yavuz 2008a: 438, Arslan 2010: 273, 278, Delev 2015b: 64.

[628] Arslan, 204 yılını veriyor. Bkz. Arslan 2010: 277.

[629] Pol. XV. 20. 1-2, XVIII. 2. 3-4, Liv. XXXI. 16. 4; XXXII. 33. 7, 15; XXXIX 27,10, Wiesner 1963: 148, Erzen 1994a: 104-105, Sayar 1998a: 73, Sayar 2000: 246, Fol 2000: 123, Sayar 2001: 291-292, Tzvetkova 2008: 228-229, 275, Tekin 2008: 203, Sayar 2008b: 111-112, Arslan 2010: 277-278, Delev 2015b: 64.

[630] Pol. III. 3. 2-3, XVI. 2. 1-10, 4. 1-15, 14. 1-10, XVIII. 2. 2-4, Liv. XXXI. 14. 4; XXXII. 33. 5, XXXIII. 3. 3, Sayar 1998a: 73, Arslan 2010: 278-279. Magie 1950: 14, dpn. 39.

[631] Sayar 1998a: 74, Tzvetkova 2008: 228-229, 321, Arslan 2010: 278-282, dpn. 1109, Delev 2015b: 64-65.

[632] Errington 2010: 203, 206-207.

[633] Pol. XVIII, 4. 5-6, XVIII. 34, Liv. XXXII. 33. 7, 34. 6; XXXIII. 38. 11, App. *Sry.* 1, Erzen 1994a: 105, Sayar 1998a: 74, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 292, Tzvetkova 2008: 229-230, Yavuz 2008a: 439, Arslan 2010: 284, Delev 2015b: 65.

Seleukos Kralı Antiokhos III. Megas, 198 yılında Küçük Asya'da tekrar egemenlik sağlamak amacıyla sefere başlamış, Ephesos, Sardeis gibi kentleri aldıktan sonra 196 yılında Hellespontos Boğazı'ndan V. Philippos'un boşalttığı Khersonesos'a geçmiş, önce Madytos ve sonra 197 yılında Thrakialılar tarafından yağmalanan Lysimaheia kentine gelerek, harap durumdaki kenti onartmıştır[634]. Bir süre Küçük Asya'ya geçen Antiokhos III. Megas tekrar Khersonesos'a dönmüş, Doğu Thrakia'da yaptığı politik veya askeri girişimlerle bölgede kontrolü sağlamış, Maroneia ve Ainos'a garnizyonlar yerleştirmiş ve Byzantion gibi kıyılardaki kentlerle anlaşmalar yaparak onları Thrakialılar ile Keltler'in saldırılarından korumuştur[635].

Antiokhos III. Megas'ın Küçük Asya ile Avrupa'daki faaliyetleri sonucunda Roma ile karşı karşıya gelmişler, aralarındaki husumeti barışçıl yollarla çözmek isteyen Roma 196 yılında Lysimakheia'ya elçi göndermesine rağmen taraflar anlaşamamıştır[636]. Taraflar arasında uzun yıllar süren küçük çatışmalar sounucu 191 yılında Thermopylai yakınlarında Roma ile V. Philippos'dan oluşan müttefik kuvvetlerle yaptığı savaşta Antiokhos III. Megas yenilmiştir[637]. Bu savaştan sonra hiçbir engel olmadan Hebros Nehri'ni aşarak Ainos üzerinden daha önceden boşaltılmış Lysimakheia'ya gelen Roma ordusu, buradan 190 yılında Rhodos gemileri ile boğazı geçerek Küçük Asya'ya ulaşmışlardır[638]. Quintis Fabius Labeo, 189 yılında Thrakia'da bulunduğu sırada bazı düzenlemeler yaparak Ainos ve Maroneia'ya bağımsızlık verilmiştir[639].

---

[634] Pol. XVIII. 49. 2-3, 50. 3, 51, 3-8, App. *Syr*. 1, 3, 6, 12, Liv. XXXIII. 38 (9), 10-14, 40, 6. Lysimakheia'nın onarımı için bkz.: Diod. XXVIII. 12. 1, Pol. XVIII. 51. 3-8, Liv. XXXIII. 38. 8-41. 4, App. Syr. 1-4, 38, Grainger 1996: 332, Fol 2000: 226, Sayar 2001: 292, Sayar 2000: 246, Arslan 2010: 286 Arslan 2000: 92-93, Errington 1993: 205, Grainger 2015: 130-131. Lysimakheia kentinin tekrar kurulması için bkz. Liv. XXXIII. 38. 8-41.4, App. *Syr*. 1b-a4, Sayar 2008: 112, Sayar, 195 tarihini veriyor. Grainger 1996: 329-332, Delev 2015b: 65.

[635] Liv. XXXIII. 39. 1, 40. 5-6; XXXVII. 60.7, Pol. XVIII. 51. 3-6, App. *Syr*. 6, 12, 21-22. Grainger 1996: 335-338, Sayar 1998a: 74, Tzvetkova 2008: 230-231, Arslan 2010: 287, Delev 2015b: 65.

[636] Grainger 1996: 338, Delev 2015b: 65.

[637] Plut. *Aem*. 4. 1-2, Cic. Leg. Man. VI. 14, Liv. XXXVI. 1. 1-3. 12; XXXVIII. 45. 5-6, App. *Syr*. 15, Iust. XXXI. 6. 4, Grainger 1996: 341, Arslan 2000: 93, Tzvetkova 2008: 232, Arslan 2010: 288, Delev 2015b: 65.

[638] Diod. XXIX. 5. 1, Liv. XXXVII. 33. 4; 37. 4, App. *Syr*. 24, 29, Iust. XXXVIII. 6. 3; XXXI. 7. 3, Mansel 1938: 33, Erzen 1994a: 105, Grainger 1996: 343, Arslan 2000: 94, Tzvetkova 2008: 232-233, Arslan 2010: 289, Delev 2015b: 65.

[639] Errington 1993: 208-209.

Doğu Thrakia Kıyılarında Pergamon Hâkimiyeti

Romalı Lucius Scipio Asiaticus, 190 yılında Magnesia Sipylum civarında Seleukos III. Antiokhos'u yenmiş ve ardından 188 yılı baharında taraflar arasında Apamea Barış antlaşması yapılmıştır [640] . Bu antlaşmayla Roma tarafından Khersonesos'un tamamı ile Propontis'in kuzey kıyıları Pergamon Kralı II. Eumenes'e bırakılmasıyla Doğu Thrakia kıyılarında Pergamon Krallığı hâkimiyeti başlamıştır[641]. Ancak bölgeyi daha önce yöneten V. Philippos bu durumdan memnun kalmamıştır[642] ve 189 yılında Roma tarafından özgür bırakılan Morenea ile birlikte Ainos'u 187 yılında işgal etmiştir[643]. Livius'un anlatımına göre; aynı yıl Romalı konsül Cn. Manlius Vulso, Küçük Asya'dan Roma'ya dönerken Hebros Vadisi'nde Kypsala civarında Astai, Kainoi ve Madyatenoi gibi Thrakialı Kabileleri'nin oluşturduğu birliğin saldırısına uğramıştır [644] . Bu da gösteriyor ki Doğu Thrakia'da Khersonesos'dan Propontis kıyılarına kadar Pergamon Krallığı hâkimiyeti bulunuyorken, iç kısımlarında kendi başlarına hareket eden yerel beylikler bulunmaktadır.

Antiokhos III. Megas'ın 191 yılında yenilmesinden sonra Thrakia'da Thrakialılar tekrar güç kazanmışlar ve 184 yılından itibaren Amadokos yönetimindeki Thrakialılar kıyılardaki yerleşimlere yağma amaçlı saldırılara başlamışlardır[645]. Byzantion başta olmak üzere kıyı yerleşimleri Roma'nın müttefiki V. Philippos'dan yardım istemişler, bunun üzerine V. Philippos Doğu Thrakia'ya bir sefer düzenleyerek Thrakialıları yenmiş ve sonra Amadokos'u esir alarak Makedonia'ya dönmüştür[646]. 183/2 yılında V. Philippos, Hebros Nehri boyunca kuzeye doğru bir sefer düzenleyerek, Odrysler,

---

[640] Pol. XXI. 40-46. Diod. XXIX. 10, Liv. XXXVIII. 37-38. 1-8, App. *Syr*. 38-39, Arslan 2000: 112, Yavuz 2008a: 439.

[641] Pol. XXI. 48. 9, Plyb.21.46.9, Liv. XXXVII. 44; XXXVIII. 39. 14, Loukopoulou 1987: 63-68, Errington 1993: 207, Erzen 1994a: 106, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 292, Tzvetkova 2008: 321, 233. Tekirdağ yakınlarında Barbaros'da (Bisanthe) bulunmuş Eumenes'in sağlığı için Zeus Soter ile Athena Nikephoros'a adanmış bir yazıt Pergamon Krallığının egemenliğini göstermesi açısından önemlidir. Bkz. Sayar 1998a: 74, Sayar 1999b: 259, dpn. 12, Yavuz 2008a: 439, Sayar 2008: 112, Delev 2015b: 66.

[642] Loukopoulou 1987: 63.

[643] Pol. XXII. 6. 1-2, 11. 1-4; XXIII. 1. 4, 3. 1, Liv. XXXIX. 24. 6-7; 27. 1-5; 33. 1-4; 46. 9, Gruen 1974: 223, Delev 2015b: 66. Liv.

[644] Liv. XXXVIII. 40-41. App. *Syr*. 224-228. Loukopoulou 1987: 67, dpn. 26, Erzen 1994a: 106, Fol 2000: 226, Tzvetkova 2008: 233, Delev 2015b: 66.

[645] Arslan 2010: 291.

[646] Pol. XXII. 14. 12, Liv. XXXIX. 35. 4, Erzen 1994a: 106, Arslan 2010: 291, Delev 2015b: 66.

Dentheletae ve Bessiler[647] ile çarpışmış, Philippopolis'i aldıktan sonra Haemos Dağı'nın zirvesine kadar seferini sürdürmüştür[648].

V. Philippos'un 179 yılında ölümünden sonra Makedonia tahtına oğlu Perseus geçmiş[649], iktidarının başlarında babası V. Philippos ile Roma arasındaki barış antlaşmasına uymakla birlikte[650], ilerleyen süreçte antlaşmayı bozmuş ve 171 yılında taraflar arasında 3. Makedonia Savaşı başlamıştır[651]. 171-168 yılları arasındaki 3. Makedon savaşına IV. Seuthes'in oğlu III. Kotys, Makedonia Kralı Perseus'un müttefiki olarak katılmış ve 168 yılında Pydna'da yapılan savaşta Roma Konsülü P. Licinus'a yenilmişlerdir[652]. 168 yılında sonuçlanan savaştan sonra Roma tarafından Makedonia krallığı ortadan kaldırılarak toprakları dörde bölünmüş ve Roma'ya bağlı cumhuriyet haline getirilmiştir[653]. Abdera, Maroneia ve Ainos ise Roma müttefiki kabul edilerek özgür ilan edilmişlerdir[654]. 148 yılında ise Makedonia devleti tamamen ortadan kaldırılarak Hebros Nehri'ne kadarki alan Roma'nın bir eyaleti haline getirilmiştir[655]. Bunun üzerine kendini Perseus'un oğlu Philippos şeklinde tanıtan Andriskos, Küçük Asya'da kendine taraftar toplamış ve daha sonra Roma yönetiminden hoşnut olmayan Byzantion gibi kentler ile Perseus'un kızıyla evli Thrakia Kralı Teres'in desteğini alarak Thrakia'ya geçmiştir[656]. Andriskos, Thrakia'ya geçtikten sonra Makedonia ve Thessalia'nın büyük bir kısmında hâkim olmasına, bazı savaşları kazanmasına rağmen Q. Caecilius Metellus Macedonicus'a yenilerek Doğu Thrakia'ya kaçmış ve tekrar güç toplayarak saldıracağı sırada Thrakialı Prenslerden Byzes ile kendi birliklerinin ihanetiyle esir düşmüştür[657].

---

[647] Bessiler, Thraikia'da yaşayan bir kabildir. Mostis'ın oların kralı olduğu düşünülür. Bkz. Youroukova 1976: 38.
[648] Errington 1993: 209, Fol 2000: 226, Delev 2015b: 66.
[649] Diod. XXIX. 25. 1, Pol. XXXVI. 10. 1-3, Liv. XL. 54. 1-57. 1, XLV. 9. 3, Paus. II. 9. 4-5, Iust. XXXII. 3. 1-5. Fol 2000: 226, Arslan 2010: 294.
[650] Diod. XXIX. 30. 1, 33. 1.
[651] Plut. *Aem*. 7. 1., 8. 6-9, Arslan 2010: 294-296.
[652] Pol. XXVII. 12. 1-3, Diod. XXX. 3. 1, Liv. XLII. 57-60, 67. 4-5, Loukopoulou 1987: 63, Erzen 1994a: 108, Fol 2000: 123-124, Jordanov 2004a: 124, Tekin 2008: 204, Delev 2015b: 67.
[653] Mansel 1938: 34, Errington 1993: 209-210.
[654] Delev 2015b: 67.
[655] Tekin, Makedonia'nın Roma Eyaleti olmasıyla ilgili 146 tarihini vermektedir. Bkz. Tekin 2008: 204.
[656] Diod. XXXI. 40a, XXXII. 15. 1-7, Pol. XXXVI. 10. 1-3, Loukopoulou 1987: 68, Fol 2000: 124, Arslan 2010: 298, Delev 2015b: 67-68.
[657] Diod. XXXII. 9b 1, 15. 7, Paus. VII. 13. 1, Arslan 2010: 298-299, Delev 2015b: 68.

Yaklaşık 150 yılından itibaren ise Doğu Thrakia'nın iç kısımlarında hâkimiyet sağlayan Kainoi Kabilesi[658] reisi Diegylis, 145 yılında Khersonesos'a saldırarak Lysimakheia'yı yağmalayarak tahrip etmiştir[659]. Bu durum üzerine Pergamon Kralı II Attalos, Kainoi üzerine sefer düzenlemiş ve Diegylis'i yenerek hâkimiyetini sağlamlaştırmış, hatta topraklarını genişletmiştir[660].

Doğu Thrakia'da Roma Hâkimiyeti

Pergamon Kralı III. Attalos'un vasiyet ettiği üzere ölümünden sonra krallığının toprakları Roma'ya geçmiş ve böylece Hebros Nehrinin doğusundan Propontis'in kuzey kıyıları ile Khersonesos'da 133 yılından itibaren Roma egemenliği başlamıştır[661]. Doğu Thrakia'nın Khersonesos ve Propontis'in kuzey kıyılarının yönetiminin Roma'ya geçtmesine karşın, bölgenin iç kısmına hâkim durumdaki Thrakia Krallığı tahtına Mostis geçmiştir (yak. 125/120-87/86)[662].

3.2.4. 2. Yüzyıl Ortasından sonra (129 Yılından Sonrası)

Doğu Thrakia'nın kıyılarında 133 yılında Roma egemenliği başlamasından dört yıl sonra, 129 yılında yapılan idari düzenlemeyle Pergamon topraklarında Asia Eyaleti kurulmasına karşın, Khersonesos ve Propontis'in kuzey kıyıları Makedonia Eyaleti'ne bağlanmıştır[663]. Roma, önce Makedonia Krallığı'nın sonra da Pergamon Krallığı'nın topraklarına hâkim olmasıyla birlikte Doğu Thrakia'da daha etkin rol oynamaya başlamıştır. Hebros Nehri'nin doğusundaki iç bölgeleri kontrol eden Kainoiler ise, yöneticilerinin sikke bastıkları ve Odrysler'in yerini almış önemli bir krallık

---

[658] Kainike kabilesi; Koru Dağlarının kuzeyinde, Agrianes Nehri'nin güneyinde Malkara'dan hemen hemen Hebros Nehri'ne kadarki alanda yerleşmiş durumda olmalıdırlar. Bkz. Plin. *nat.* IV. 47-49, Loukopoulou 1987: 75-76.

[659] Diod. XXXIII. 14. 2-5, Strb. XIII. 4. 2. Loukopoulou 1987: 68-69, Erzen 1994a: 110, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 292, Tzvetkova 2008: 235-236, Yavuz 2008a: 439-440, Delev 2015b: 68.

[660] Strb. XIII. 4, 2, Loukopoulou 1987: 69-71, dpn. 39, 40, Erzen 1994a: 110, Tzvetkova 2008: 235, Yavuz 2008a: 440.

[661] Strb. XIII. 4. 2, Plut. *Tiberius Gracchus.* 14. 1-2, App. *Mithr.* 62, Iust. XXXVI. 4. 5, Sevin 2013: 17, Tzvetkova 2008: 237-238, Delev 2015: 69, Ancak Barbaros'da bulunmuş bir yazıta göre 133-86 yılları arasında Thrakia Kralı Mostis'in Propontis'in kuzeyinde söz sahibi olduğu görülmektedir. Sayar 1999b: 265-266, Yavuz 2008a: 440, Sayar Thrakia'da Pergamon krallığının egemenliğinin 129'da sonlandığını belirtir. Sayar 2008: 112.

[662] Sayar 1999b: 266, Paunov 2014: 458, Mostis yazıtı için Bkz. Youroukova 1976: 38, Loukopoulou 1987: 80.

[663] Cicero, *In Pisonem* 86, Loukopoulou 1987: 73-75, Erzen 1994a: 110, Sayar 1998a: 74, Sayar 1999b: 265, Yavuz 2008a: 440, dpn.147.

durmundadır. II. Attalos'un düzenlediği sefer ile 145 yılında öldürdüğü ve topraklarının bir kısmına el koyduğu Diegylis'in oğlu Ziselmios (145-139/8), babasının kaybettiği toprakları tekrar kazanmak maksadıyla bölgenin yeni hâkimi Roma'ya karşı mücadele etmiştir[664]. Zibelmios'dan sonra Mostis (139/8-100/1), krallığı yönetmeye devam etmiştir[665]. M. Minucius Rufus, 108 yılında Bessler üzerine[666]; 101/100 yıllarında ise, Makedonia valisi Titus Didius, Kainoi krallığı üzerine yürümüş, Khersonesos ve Byzantion'a kadarki kıyılarda, eyaletinin topraklarını genişletmiştir[667].

Pontos Kralı Mithridates, 88 yılı civarında Khersonesos ile Perinthos çevresini kısa bir süreliğine işgal etmiştir[668]. Mithridates'in girişimleriyle 88/7 yılında Thrakialı Kabileler Roma topraklarına saldırmış; bunun üzerine Sulla, doğuya doğru hareket ederek müttefiki Sadalas'ın yanına, Kypsela'ya kadar gelmiştir[669]. Makedonia eyaletinde bulunan Lucius Valerius Flaccus, Lucius Cornelius Sulla'nın yaklaşması üzerine buradan yola çıkarak Doğu Thrakia üzerinden geçerek Küçük Asya'ya ulaşmak üzere Byzantion önüne gelmiştir[670]. Flaccus, 85 yılının ilk aylarında Byzantion önüne geldiğinde beklenmedik bir durum olmuş ve ordusu ona karşı isyan ederek Byzantion'u işgal etmiştir[671].

Sulla, 85 yılı ilkbaharında Thrakia'ya gelmiş, öncelikle Mithridates'e yakın politikalar izleyen Thrakialı Kabileleri cezalandırmak amacıyla onların üzerine yürümüş ve onları birçok savaşta yendikten sonra Khersonesos üzerinden yaz sonu Küçük Asya'ya geçmiştir[672]. 78/76 yılında Vali Appius Cladius Pulcher, Rhodope Dağları civarında Thrakialılar'a karşı savaşmıştır[673]. Makedonia Valisi Marcus Terentius Varro Lucullus, ordusuyla 72 yılında Hebros Vadisi'ne yürümüş, Bessleri yendikten sonra Hebros ve Tanzos Vadileri'nden kuzeye doğru devam ederek Istros'a ulaşmıştır[674].

---

[664] Loukopoulou 1987: 73.
[665] Delev 2015b: 69.
[666] Erzen 1994a: 110.
[667] Loukopoulou 1987: 73-81, Lozanov 2015: 76, Delev 2015b: 67.
[668] App. *Mith*. 13, Sayar 1998a: 74, Yavuz 2008a: 440.
[669] Erzen 1994a: 110-111.
[670] Arslan 2010: 316-317.
[671] App. *Mith*. 52, Cass. Dio XXXI. 104. 1-3, Arslan 2010: 317.
[672] App. 13, 15, 41, 57, Cass. Dio XXXI. 101. 2, Arslan 2010: 320. Sayar, Sulla'nın Mithradates'i yendiği, 86 yılına kadar mücadelelerin devam ettiğini belirtmektedir. Bkz. Sayar 1999b: 265.
[673] Erzen 1994a: 111.
[674] Erzen 1994a: 111, Lozanov 2015: 76.

Gaius Octavius'un Makedonia valiliği sırasında Gaius Antonius Hybrida 62/1 yılında Thrakia'ya (Pontos Euksinos'un kuzeybatsına) üzerine sefer düzenleyerek onları yenmiştir [675] . Bunun üzerine bir yıl sonra Bessi Kabilesi'nin Makedonia'ya saldırmalarına rağmen Gaius Octavius onları yenmeyi başarmıştır[676].

Bessi kralını öldürerek yönetimi ele geçiren Dionysos Rahibi Vologaises, 13/12 yılı civarında Thrakia'da isyan başlatmış, I. Rhaskoporis'i öldürmesi, ardından Khersonesos'u yağmalaması üzerine Papmhylia Valisi Lucius Piso Thrakia'ya gelerek Bessiler ile yaptığı üç yıllık zorlu mücadele sonrasında onları yenmiştir[677].

Roma İmaratorluğu'na Bağlı Thrak Vasal Krallığı ve Thrakia Eyaleti

Vologaises'in neden olduğu karışıklık sonrası Roma İmparatorlu bölgede yönetimsel değişikliklere gidilmiştir. Pontos Euksinos'un batısından Propontis kıyısına kadarki bölgeyi kapsayan alanda vasal bir Thrak Krallığı kurmuş, bu krallığı yönetmesi için duruma göre Sapaion, Odrys ve Astai[678] kabilelerinin beylerinden seçilen krallar atanmıştır [679] . Bu bağlamada Sapaion kabilesinin beyi II. Kotys'in büyük oğlu Rhoimetalkes (12/1-MS12) 12/1 yılında kral ünvanıyla atamıştır[680]. Augustus, buna karşın Khersonesos'u ise imparatorluk ailesinin özel mülkü haline getirmiştir[681]. MS 37/8 yılında Roma İmparatoru Gaius Iulius Caesar Augustus Germanicus (Caligula) III. Rhaimetalkes'i (MS 37/8-45/6) kral atamasına karlın, görevinin hemen başında öldürülmesiyle birlikte MS 46 yılında İmparator Claudius döneminde Thrakia'nın bağımsızlığı sonlandırılarak başkenti Perinthos olan Thrakia Eyaleti kurulmuştur[682].

---

[675] Erzen 1994a: 111, Yavuz 2008a: 441, Webber 2001: 15, Lozanov 2015: 76.
[676] Webber 2001: 15.
[677] Cass. Dio LIV. 34. 5-7, Everatt 1972: 17, Webber 2001: 15, Yavuz 2008a: 440-441, Lozanov 2015: 78.
[678] Astai kabilesi, Astikus Dağları'nın güneyinde yerleşmiş ve merkezleri Bizye (Vize)'dir. Lozanov 2015: 78.
[679] Lozanov 2015: 75, 78.
[680] Everatt 1972: 18.
[681] Lozanov 2015: 75.
[682] Erzen 1994a: 116, Sayar 2008: 112. Sayar, MS 46 tarihi veriyor. Bkz. Sayar 1998a: 74.

4. Arkaik, Klasik Ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia Bölgesi Buluntu Merkezleri

"Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia Bölgesi Buluntu Merkezleri" başlıklı bu bölümde, yaklaşık 8. yüzyıldan 2. yüzyılın ortasına kadar olan dönemdeki Doğu Thrakia Bölgesi'nde, hem arazi çalışması hem de daha önce yapılmış çalışmalardan elde edilen veriler kullanılmıştır. Bölüm, kendi içerisinde "Yerleşimler (Kentler, Kırsal Yerleşimler, Kaleler)", "Tümülüs ve Nekropoller" ve"Kutsal Alanlar", "Diğerleri" şeklinde dört alt başlığa ayrılmıştır.

Yerleşimler bölümünde; kendi içinde coğrafi yapıya göre ayrılmış, dört alt başlık altında toplam 63 adet kent, kırsal yerleşim ve kale incelenmiştir. Kutsal Alanlar bölümünde; bölgedeki dört kutsal alan ile modern yayınlarda kutsal alan şeklinde belirtilmiş alanlar ve kült buluntuları hakkında bilgi verilmiştir. Tümülüs ve Nekropoller bölümünde; bölge müzeleri tarafından kazıları yapılan veya kaçak kazılar ile tarihlenebilen ve zamansal olarak tez dönemi içerisinde yer alan toplam 19 adet tümülüs ile bir nekropol alanı irdelenmiştir[683]. "Diğerleri" başlıklı son bölümde ise, bölgede gerçekleştirilen araştırmalar çerçevesinde, tezin zamansal süresi dâhilindeki buluntuların olduğu üç mağara incelenmiştir. Yine bu bölümde herhangi bir yerleşim izine rastlanmamasına rağmen, sikke, amphora gibi malzemelerin tespit edildiği buluntu merkezleri de ayrıca ele alınmıştır.

Buluntu merkezlerinin en başında standart şekilde, aşağıda açıklanan tablo kullanılmıştır. Bu tabloda; "Yer Adı"nda buluntu merkezinin adı, "Türü"nde merkezin yerleşim, tümülüs, kutsal alanı gibi durumu, "Belde, Mah., Köy" kısmında, buluntu merkezinin günümüz idari haritasında bulunduğu yer, "Mevkii'nde kırsal alanda özellikle yerel halkın kullandığı yer isimleri, "Koordinatlar"da yerleşimin GPS ile ölçülmüş kuzey ve doğu koordinatları, "Rakım"da yine GPS ile ölçülmüş deniz seviyeden yüksekliği, "Pafta No."da buluntu merkezinin bulunduğu 1:25000 ölçekli topoğrafik harita paftası, "Önceki Alan Araştırmaları"nda bu çalışma öncesinde

[683] Doğu Thrakia Bölgesi'ndeki Tümülüsler Şahin Yıldırım tarafından doktora konusu olarak çalışılmış ve binden fazla tümülüs tespit edilmiştir. Bu çalışmada 1. binyıl içerisindeki tümülüs ve nekropoller ele alınmıştır. Ayrıca Ainos, Byzantion gibi antik kentlerin çevresindeki nekropoller, yerleşimler dâhilinde verilmiştir. Yıldırım 2008.

gerçekleştirilen kazı, yüzey araştırması ile incelemelerin olup olmadığı hakkında bilgi, "Yayın"da bir önceki bilginin tamamlayıcısı olarak yayın olup olmadığı, "Dönem"de "Doğu Thrakia'nın Tarihi" bölümü ile koordineli bir şekilde dönemlere ayrılmış zaman çizelgesi ve tablonun sağ bölümde buluntu merkezinin konumunu gösteren harita verilmiştir.

Bu tabloların altında ise, buluntu merkezinin konumu ve eğer var ise, yerleşimin tarihi hakkında bilgi, merkezin tanımlanması ve son olarak da buluntuları hakkında bilgi verilmiştir.

4.1. Yerleşimler (Kentler, Kırsal Yerleşimler, Kaleler)

4.1.1. Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler

Sarpedon Yarımadası, Doğu Thrakia'nın güneybatısında, Ege Denizi'nin kuzeydoğusu kıyısında yer alır. Alanın sınırları tespit edilirken coğrafi unsurlar göz önüne alınmıştır. Özellikle, Antik Çağ'da, Hebros Nehri ağzının daha kuzeyde olması nedeniyle batısı ile Kocadere Vadisi'nin deniz (Haliç) olduğu göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Güneyi, Ege Denizi tarafından sınırlandırılırken, doğuda Koru Dağları'nın kuzeye doğru devam eden kütlesi sınır kabul edilmiştir. Coğrafya bölümünde de tartışıldığı üzere, bu bölge Antik Çağ'da bir yarımada olmalıdır.

Alanda kazısı gerçekleştirilen Ainos başta olmak üzere 11 adet yerleşim bulunmaktadır. Bu yerleşimlerden Kocatarla, Kayıkyolu[684], Kuğuburnu ve Ağılyaması bu çalışma kapsamında ilk kez incelenmiştir. Yerleşimler batıdan başlayarak doğuya doğru sıralanmıştır.

[684] Kayıkyolu Yerleşimi, Kocadere Vadisi'nin kuzeyinde bulunmasına karşın, buluntularına göre değerlendirilerek Sarpedon Yarımadası üzerinde bulunan yerleşimler ile birlikte değerlendirilmiştir.

4.1.1.1. Enez (Ainos)

Yer Adı: Ainos
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4508735
D.: 35 422421
Rakım: 25 m
Pafta No.: G16-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Günümüz Enez kenti, antik Ainos'un üzerine kurulmuştur (**Levha 1c, 2a**). Antik kaynaklar Ainos'u, Hebros'un ağzında, Melas Körfezi'nde olduğunu belirtir[685]. Herodotos, Stentoris Gölü'ne yakın, Hebros Nehri'nin ağzında şeklinde tanımlar[686]. Ps. Skylaks, Ainos'un bir yarımada üzerinde olduğunu belirtir[687]. Ainos, konumu dolayısıyla önemli bir liman kentidir. Bu özelliğinden dolayı, Hebros Nehri vasıtasıyla Thrakia'nın içlerinden gelen ticari malları iki limanı vasıtasıyla farklı yerlere göndebilmekteydi[688]. Diğer bir özelliği ise, deniz ürünleri (midye ve hamsi gibi çeşitli balıklar) bakımından ünlü olmasıdır[689]. Plinius, Ainos'un bulunduğu yer için "eskiden Ciconesler'in bulunduğu yer" demekte ve Thrakia Khersonesos'u Kralı Polymnestor tarafından hazinesi için öldürülen Troia Kralı Priamos'un oğlu Polydoros'un mezarının burada olduğunu belirtmektedir[690].

Ainos'da ilk yerleşimin, 4.-3. binden itibaren görülmeye başlandığı, kazı çalışmalarında elde edilen seramiklerden anlaşılmaktadır[691]. Ainos isminin geçtiği en erken yazılı kaynak, Homeros'un İlyada adlı eseridir. Kentin ismine, Troia'ya yardım

[685] Hdt. V. 90, Strb. VII. 51 (52), Plin. *nat.* XVIII. 7. 70, Steph. Byz. 52. 1-10.
[686] Bkz. syf. 20-21.
[687] Ps. Skylaks 67.
[688] May 1950: 1-7, Isaac 1986: 140-146, Loukopoulou 2004a: 876, Başaran 1996: 107.
[689] Archestratos frg. 7, 23, May 1950: 6, Loukopoulou 2004a: 876.
[690] Plin. *nat.* IV. 18
[691] Başaran 1996: 107, Başaran 2002a: 60, Başaran 2000c: 251, 253.

için gelen Thrakialılar'dan bahsedildiği sırada rastlanmaktadır[692]. Kentin Apsinthi bölgesinde, Thrak yerleşimi dönemindeki adının Poltymbria olduğu[693], ilk kez Alopekonnesos tarafından; ikinci kez ise, Mytilene ile Kyme tarafından tekrar koloni haline getirildiği bilinmektedir[694]. Ancak daha geç dönemlerdeki Roma Dönemi yazarlarına göre Troia Savaşı'ndan sonra topraklarını terk eden Troialı Aeneas'in arkadaşlarıyla birlikte önce Thrakia kıyılarına gelerek kendi adını verdiği Ainos'u kurduğu belirtilir[695].

I. Dareios'un İskit Seferi sırasında, 6. yüzyılın sonlarında kent, Persler tarafından işgal edilmiş ve daha sonra Kserkses'in 480 yılında gerçekleştirdiği Yunanistan Seferi sırasında Ainos üzerinden Hebros Nehri'ni geçerek Doriskos'a ulaşmıştır[696]. Aynı yıl Salamis Savaşı'nda Persler'in yenilmesi üzerine, onların hâkimiyetinden kurtulan kent, Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılmıştır[697]. Pelopennesos Savaşları sırasında Atina'ya destek olmak için 425 yılındaki Pylos Seferi'nde piyade (peltast) birliği göndermiş; 413 yılındaki Sicilya Seferi'nde de Atina'ya destek vermiştir[698]. Kent, 375 yılında İkinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne dâhil olmuştur[699]. Tekrar birliğe dâhil olmasında, bu dönemde basmış olduğu sikkelerden de anlaşılacağı üzere, Odrys Krallığı'nın artan baskısının etkili olduğu düşünülmektedir[700]. Bu baskıyı ortadan kaldırmak isteyen Ainos, muhtemelen Atina ile birlikte hareket etmiş, 359 yılında I. Kotys'i suikast ile öldüren Ainos vatandaşları Python ile Herakleides, daha sonra Atina tarafından ödüllendirilmişlerdir[701]. Hem Odrys Krallığı'na hem de Atina'ya vergi ödemek

---

[692] Hom. *Il.* IV, 519–520.
[693] Strb. VII. 6. 1, Steph. Byz. 52. 1-10.
[694] Hdt. VII. 58, Strab. VII. 51 (52), Steph. Byz. 52. 1-10, May 1950: 1 ve dpn. 2, Erzen 1974: 29, Isaac 1986: 147-148, Erzen 1994c: 301, Müller 1997: 775, Başaran 1998b: 1, Başaran 2000a: 157, Başaran 2000c: 251, Başaran 2002a: 60, Loukopoulou 2004a: 876, Tekin 2007: 596.
[695] Verg. *Aen*. III. 10-20, Mela, II, 28, Amm. XXVII. 4. 13.
[696] Hdt. VII. 58, Strab. VII. 51 (52), Erzen 1974a: 29, Isaac 1986: 147-148, Loukopoulou 2004a: 876, Tekin 2007: 596. Başaran, kazılar sırasında akropolde tespit edilen yangın tabakasından sonra 5. yüzyıl malzemelerinin görülmesi nedeniyle bu yangının Persler ile ilgili olması gerektiğini söyler. Bkz. Başaran 1996: 114-115, Başaran 2000: 252.
[697] IG I^3 259. i. 23 (Bu yazıt için http://epigraphy.packhum.org/text/270 adresinden faydalanılmıştır), May 1950: 14, Erzen 1974a: 29-30, Isaac 1986: 153, Loukopoulou 2004a: 876, Tekin 2007: 596, Başaran 1996: 115, Başaran 2000c: 252.
[698] Thuk. IV, 28; VII, 57, Erzen 1974a: 29, Başaran 2000c: 252, Loukopoulou 2004a: 876.
[699] IG II^2 43. B. 7 (Bu yazıt için http://epigraphy.packhum.org/text/2261 adresinden faydalanılmıştır), May 1950: 187, Loukopoulou 2004a: 876.
[700] May 1950: 174-194, Loukopoulou 2004a: 876.
[701] Bkz. syf. 73-74.

durumunda kalan Ainos, bölgede yeni güç merkezi durumuna gelen Makedonia Kralı II. Philippos ile yakınlaşmış ve 342 yılı civarında Makedonia birliklerinin kente gelmesini kabul etmiştir[702]. Bu dönemden itibaren Makedonia yönetimine giren kent, Büyük İskender'in 323 yılında ölümünden sonra, Lysimakhos'un yönettiği topraklar içerisinde kalmıştır[703].

Lysimakhos'un 281 yılında, Seleukos I. Nikator ile Kurupedion'da yaptığı savaşta yenilmesi üzerine, Doğu Thrakia ile birlikte Ainos'un yönetimi bu kez Seleukoslar'ın eline geçmiştir[704]. Fakat bu durum uzun sürmemiş, aynı yıl içinde I. Nikator'u öldürdükten sonra yerine geçen Ptolemaios Keraunos, Doğu Thrakia'daki toprakların kontrolünü ele geçirmiştir[705]. Kentin 278 yılında Keltler tarafından işgal edilip edilmediği hakkında bilgi olmamakla birlikte, muhtemelen tıpkı Byzantion gibi haraç vermek durumunda kalmış olmalıdır.

Seleukos II. Kallinikos ile Ptolemaios III. Euergetes arasındaki III. Suriye Savaşı'nın hemen ardından, iki tarafın 241 yılında anlaşmalarından sonra, Maroneia ile birlikte Ainos'u da içine alan tüm Doğu Thrakia kıyılarında Ptolemaios III. Euergetes hâkimiyetinde Mısır egemenliği altına girmiştir[706]. V. Philippos'un III. Antiokhos ile yaptığı gizli anlaşmaya dayanarak 203/2 yılından itibaren Doğu Thrakia'yı işgal etmeye başlaması ile birlikte, ilk işgal ettiği kentlerden biride Aninos olmuştur[707]. V. Philippos'un 197 yılında Kynoskephalai Savaşı'nda, Titus Quinctius Flamininus'a yenilmesinden sonra birliklerini Doğu Thrakia'dan çekmesi ile birlikte özgürlüklerini kazanan kentlerden biri de Ainos'dur[708]. Kentin bu özgürlüğü çok uzun sürmemiş, Antiokhos III. Megas, 197 yılında Doğu Thrakia'da kontrolü sağladıktan sonra Maroneia ve Ainos'a garnizon yerleştirmiştir[709]. Antiokhos III. Megas'ın, Roma ve V. Philippos'dan oluşan müttefik kuvvetler ile 191 yılında Thermopylai yakınlarında yaptığı savaşta yenilmesi üzerine, Romalı Quintis Fabius Labeo bölgede düzenlemeler

[702] Demosth. LVIII. 37-38, May 1950: 195-203, Isaac 1986: 154-55, Loukopoulou 2004a: 876, Tekin 2007: 596.
[703] Tekin 2007: 596.
[704] Bkz. syf. 87-88.
[705] Bkz. syf. 88.
[706] Bkz. syf. 90.
[707] Liv. XXXI. 16. 4.
[708] Bkz. syf. 91.
[709] Bkz. syf. 92.

yaparak 189 yılında Maroneia ile birlikte Ainos'a da bağımsızlık verilmiştir[710]. Ancak bu durum da uzun sürmemiş, V. Philippos 187 yılında Morenea ile birlikte Ainos'u işgal etmiştir[711]. Makedon Kralı Perseus'un, 168 yılında Pydna'da yapılan savaşta Roma consülü P. Licinus'a yenilmesi üzerine Abdera, Maroneia ile birlikte Ainos da Roma müttefiki olmuş ve özgür ilan edilmiştir[712]. Khersonesos ve Propontis'in kuzey kıyıları 129 yılında Makedonia Eyaleti'ne bağlanması ile birlikte muhtemelen, Ainos da bu eyaletin bir parçası haline gelmiştir [713].

Ainos'da yapılan kazılara gelince, 1971 yılında başlayan çalışmalar halen devam etmektedir (**Tablo 3b**). Kazılar, Orta Çağ kalesinin bulunduğu akropol, yerleşimin girişinde nekropolleri ile modern yapıların arasında sondajlar şeklinde gerçekleştirilmektedir. Yerleşimde yapılan kazılar sonucunda; "Thrak Yerleşimi", "Aiol Yerleşimi", "Roma Dönemi", "Bizans Dönemi" ve "Osmanlı Dönemi" olmak üzere adlandırılan beş yerleşim tabakası tespit edilmiştir.

Doğu Thrakia'nın önemli bir kenti durumundaki Ainos'da günümüze kadar gerçekleştirilen kazı çalışmalarında, erken dönem mimarisi hakkında bilgi veren kalıntılar oldukça sınırlıdır. Bunun nedeni; yerleşimin kesintisiz şekilde günümüze kadar iskan görmesi, erken evrelerinin büyük ölçüde tahrip etmiş olmasıdır [714]. Günümüzde hâlâ mevcut bulunan Orta Çağ kalesine ait sur duvarlarının alt kısımlarının ilk kez 7. yüzyılın sonlarında yapıldığı ve 2. yüzyıla kadar kullanıldığını düşündüren erken dönem suru görülmektedir[715]. Akropolde yapılan kazılar sırasında kolonizasyon hareketleri döneminde gelen Aioller'in oluşturdukları düşünülen yerleşime ait en önemli mimari kalıntı, ana kayanın yaklaşık 3 m derinliğinde oyulması, oyulan bu geniş alanların yer yer duvarlar ile bölünmesi şeklinde oluşturulan mahzen olarak adlandırılan ve şarap dinlendirmek için kullandıkları düşünülen değişik boyutlarda mekânlardır[716] (**Levha 2b**). Bu kaya oygu yapıların yüzeye yakın üst kısımlarında hatıl yuvaları

[710] Bkz. syf. 92.
[711] Bkz. syf. 93.
[712] Bkz. syf. 94.
[713] Bkz. syf. 95.
[714] Erzen 1986a: 321, Başaran 1996: 115.
[715] Başaran 1998b: 3, Başaran 2000c: 253.
[716] Erzen 1974b: 26, Erzen 1981a: 158, Erzen 1981/1982: 61, Erzen 1983a: 286-287, Erzen 1984a: 297-299, Erzen 1984b: 7-9, Erzen 1986a: 320, Erzen 1994c: 302, Başaran 1996: 109-110, Başaran 2000c: 253.

olması, üzerlerinin ahşap tavan ile kapatıldığı ve bu ahşap tavanın aynı zamanda yeryüzü seviyesindeki üst katın tabanı olması olduğu şeklinde yorumlanmıştır[717].

Yerleşimde bulunan ve Aiol mimarisinin varlığını gösteren en önemli buluntu grubu ise dört adet Aiol başlığıdır (**Levha 2c**). Orta Çağ kalesinin ana girişinin hemen doğusunda, Kale caddesi üzerinde bulunan bir modern yapının inşaatı sırasında, dört adet Aiol başlığı bulunmuştur[718]. Miosen kalkerden yapılan başlıkların üzerinde, torustan çıkan volütler, volütlerin sonlandığı orta kısımda rozet bulunurken, volütler arasındaki boş alanlar, palmet ve rozetlerle doldurulmuş başlıklar, 6. yüzyılın sonuna tarihlendirilmektedir[719].

Kaya oygular, duvar ve mimari yapı parçalarının haricinde, Enez'de bir evde bulunmuş ve 3. yüzyıla tarihlenen dekret parçasına göre, kentte olasılıkla bir Demeter tapınağı olmalıdır[720]. Fakat şu ana kadar yapılan çalışmalarda, bu tapınak ile ilgili verilere ulaşılamamıştır. Titus Livius ise, Ainos yakınında yerel halkın "Zerynthios" şeklinde adlandırdıkları bir Apollon tapınağı olduğunu bildirir[721].

Yerleşimin etrafında yapılan araştırmalar, üç farklı alanda nekropol olduğunu göstermiştir. Ayrıca bu nekropollere yakın tümülüsler bulunmakla birlikte, Çataltepe Tümülüsü'nde kazı gerçekleştirilmiştir[722].

Taşaltı Nekropolü: Yerleşimin doğusunda, Taşaltı Mevkii'ndeki nekropolde, dolgu kalınlığına göre üç veya dört tabaka halinde inhumasyon ve kremasyon şeklinde gömü yapıldığı görülmüştür[723]. 5. yüzyıldan MS 6. yüzyıla kadar olan süreçte kullanıldığı anlaşılan nekropol alanının en alt tabakasında, yerli kalkerden yapılmış lahit mezarlar, basamaklı yüksek kaideli anıt mezarlar ile kiremit kapaklı mezarlar içerisinde ve etraflarında 5.- 4. yüzyıla tarihlenen siyah ve kırmızı figürlü seramik parçaları,

---

[717] Erzen 1974b: 26, Erzen 1973/1974: 218, Erzen 1981/1982: 61, Erzen 1984b: 7, Erzen 1994c: 302, Başaran 1996: 106.
[718] Erzen 1994c: 302, Başaran 2000a: 157.
[719] Erzen-Başaran 1990: 112, res. 25, Erzen 1994c: 302, Başaran 1996: 114, Başaran 2000a: 159-170, Başaran 2000c: 252.
[720] Büyük kısmı tahrip olmuş bu yazıta göre, muhtemelen Demeter Tapınağı'nın rahipliğini yapan Kleidos oğlu Filan'ın tapınak harzamalrını zimmetine geçirdiği ve bunları ödemesi gerektiği belirtilir. Bkz. Kaygusuz 1981/1982: 275-278, Erzen 1981/1982: 72, Lev. XII. res. 1.
[721] Liv. XXXVIII. 41. 4. Thrakia'da Zerynthios tapınımı için bkz. Polat 2013: 33-34.
[722] Bkz. Çataltepe Tümülüsü.
[723] Erzen 1988a: 282, Başaran 1996: 119, Başaran 2000c: 256.

sikkeler, mühürlü amphora kulpları ile pişmiş toprak Aphrodite figürinleri gibi mezar hediyeleri tespit edilmiştir[724].

Çakıllık Nekropolü: Çakıllık Nekropolü, Enez-Keşan karayolu ve Küçüksancak Tepe Tümülüsü'nün güneyinde yer alır[725]. Burada gerçekleştirilen kazıda, oyulan taşların içine yerleştirilmiş pişmiş toprak ve bronz hydria urneler, kalker ve pişmiş toprak lahitler, kuyu mezar içine veya doğrudan toprağın üzerine bırakılan kül ve kemik parçalarının üzerinin taş veya kiremit ile kapatıldığı kremasyon ve inhumasyon şeklinde gömüler tespit edilmiştir[726]. Urne amacıyla kullanılan pişmiş toprak ve bronz hydrialar, Klazomenai tipi lahitler ile mezar hediyesi olarak tespit edilen lekythoslar, lekane ve kapağı, alabastronlar, siyah firnisli seramik parçaları, bronz sikkeler, tekstil ağırlıkları ile bronz ayna ve üzeri figürlü altın yüzük gibi buluntular, nekropolün 5. yüzyılın ilk çeyreğinden 4. yüzyılın başlarına kadar kullanıldığını göstermektedir[727].

Suterazisi Nekropolü: Enez'in girişinde bulunan köprünün hemen doğusunda, Enez-Keşan karayolu üzerinde, Suterazisi alanında bulunur[728]. Pişmiş toprak ve taş lahit, amphora, pelike, hydria, pithos gibi kaplardan urne, kiremit, sandık ve doğrudan toprağa olmak üzere farklı biçimlerde kremasyon veya inhumasyon tekniğinde gömüler yapılmıştır[729]. Başta urne şeklinde kullanılmış amphora, pelike, bronz ve pişmiş toprak hydria, oinokhoe, pithos ile birlikte mezar hediyesi bırakılmış; lekythoslar, kyliksler, tabaklar, kâseler, aryballoslar, cam ve pişmiş toprak amphoriskos, cam ve pişmiş toprak

---

[724] Erzen 1988a: 282-284, Erzen-Başaran 1989: 90-93, Erzen-Başaran 1990: 109-112, Erzen-Başaran 1991: 157-158, Erzen-Başaran 1992: 54-57, Erzen-Başaran 1993: 206-208, Erzen 1994a: 459-475, Başaran 1998a: 594-606, Başaran 1996: 119-120, Başaran *vd.* 2010: 121, Nekropolde yapılan kazılarda 6.- 5. yüzyıllara ait mezar bulunmamakla birlikte, 5.- 4. yüzyıla tarihlenen siyah ve kırmızı figür seramik parçaları, sikkeler, mühürlü amphora kulpları ile pişmiş toprak Aphrodite figürinleri gibi mezar hediyelerinin dolgu içerisinde bulunması, A. Erzen tarafından erken dönem mezarlarının tahrip edildiği şeklinde düşünülmüştür. Buna karşın S. Başaran daha sonraki yayınlarda bu malzemenin nekropolün batısındaki yerleşimden kayan malzeme şeklinde tanımlarken ilerleyen kazılar sonucunda 7.-2. yüzyıllar arasında arasına tarihlenen çöplük bulunutusu şeklinde yorumlanmıştır. Bkz. Erzen-Başaran 1993: 206-207, Erzen 1994b: 459, Başaran 1998a: 606, Başaran 2000b: 410, Başaran 2000c: 256-258, Başaran 2001: 372, Başaran 2003: 288-289, Başaran *vd.* 2010: 121-122, Başaran *vd.* 2011: 147, Köse 1993.

[725] Başaran 2003: 289, Başaran 2005: 120, Başaran 2007a: 271, Başaran 2008: 192.

[726] Başaran 2003: 289, Başaran 2005: 120-122, Başaran 2006: 411-412, Başaran 2007a: 271, Başaran 2008: 193.

[727] Başaran 2003: 289, Başaran 2005: 120-122, Başaran 2006: 411-412, Başaran 2007a: 271-276, Başaran 2008: 192.

[728] Başaran *vd.* 2010: 122-123.

[729] Başaran *vd.* 2010: 123-131, Başaran-Kurap 2013: 375-378, Başaran-Kurap 2014a: 249-251, Başaran-Kurap 2014b: 209-216.

aryballoslar, cam ve pişmiş toprak alabastron, bronz fibulalar, bronz sikkeler, altın ve gümüş yüzükler, gümüş saç tokaları, kandiller, pişmiş toprak figürinler, pişmiş toprak büst, gümüş tabak ile dağ kristalinden objeler (düğme ?) metal ve pişmiş toprak gibi mezar hediyeleri tespit edilmiştir[730]. Erken ve Orta Korinth skyphos ve aryballoslar ile Erken Oryantalizan hayvan frizli oinokhoe ve karkhesion biçimli kupalara göre, 7. yüzyıla tarihlenmekte olup bu durum nekropolün 7. yüzyılın sonundan 2. yüzyıla kadar yoğun olmakla birlikte, MS 5. yüzyıla kadar aktif şeklide kullanıldığını göstermektedir[731].

Bununla birlikte Ainos, Pers işgalinin bitmesinden hemen sonra yaklaşık 478 ile 341 yılları arasında altın, gümüş ve bronz sikke darp etmeye başlamıştır. Darp ettiği gümüş sikkelerin ön yüzlerinde Hermes başı, arka yüzlerinde sağa doğru yürüyen keçi ve yengeç, baykuş, kartal, yılan, çelenk gibi değişik semboller ile AI, AINI veya AINION lejantı kullanmıştır. 5. yüzyıldaki bronz sikkelerin ön yüzlerinde Hermes başı, arka yüzlerinde ise kerykeion, AINI veya AINION lejantı ile bazen magistrate adı bulunur. 5. yüzyılın ilk yarısında darp edilen altın sikkelerin ön yüzlerinde Hermes başı, arka yüzlerinde ise, taht üzerinde Hermes kült heykeli vardır[732].

Buluntular

Yerleşimin siyasi ve kültürel yapısını anlamamızı sağlayan seramik buluntulara bakıldığında önemli bilgiler verdiği görülür. Akropoldeki çalışmalarda bulunan en erken seramikler 4. binyıla tarihlendirilmektedir[733]. Akropolde mahzen şeklinde tanımlanan kaya oygu mekânlar içerisinde tabakalar halinde yoğun şekilde Osmanlı Dönemi'nden başlayarak 2. bine kadar giden seramikler tespit edilmiştir. Kaya oygu mekânların en alt tabakasında yerleşim katının zeminini oluşturmak için yapılan dolgu içerisinde 2. binin sonlarına tarihlenen elde veya çarkta yapılmış, astarlı, koyu gri renkli

[730] Başaran *vd.* 2010: 123-131, Başaran *vd.* 2011: 149-162, Başaran-Kurap 2013: 375-378, Başaran-Kurap 2014a: 249-251, Başaran-Kurap 2014b: 209-216.
[731] Başaran *vd.* 2010: 123-131, Başaran *vd.* 2011: 149-162, Başaran-Kurap 2013: 375-378, Başaran-Kurap 2014a: 249-251, Başaran-Kurap 2014b: 209-216.
[732] May 1950, SNG Cop. Thrace 389-421, Head 1911: 246-248, Poole 1877: 77-81, Yağız 1998: 24-25, Loukopoulou 2004a: 877, Tekin 2007: 596-597.
[733] Başaran 2008: 186.

genellikle geniş ağızlı seramikler ile buckel seramik parçaları da tespit edilmiştir[734]. Erzen ve Başaran, zemin dolgusu içindeki bu seramiklerin kolonizasyon öncesi döneme, Thrak yerleşimine, ait olduğunu ileri sürmüşlerdir[735].

Akropolde ana kaya oygu mekânların içindeki yaklaşık 75 cm kalınlığındaki ilk dolguda ve Suterazisi Nekropolü'nde yapılan çalışmalarda, subgeometriğin son evresine tarihlenen kuşlu kâse parçası, 630-550 yıllarına tarihlenen Kuzey İonia üretimi ile Khios stili etkili yoğunluğunu tabaklar ile birlikte dinos, oinokhoe, skyphos, lekane, kapak gibi kapların bulunduğu oryantilizan seramiklerden oluşur[736]. Ainos'da 6. yüzyılın başlarından itibaren Korinth ve Attika üretimi seramikler görülmekle birlikte, özellikle 5. yüzyıldan itibaren 4. yüzyıl boyunca Attika üretimi kırmızı figürlü ve siyah firnisli kantharoslar, hydrialar, kyliksler, skyphoslar, lekythoslar, amphoralar, kandiller ile baskı bezeme tabaklar yoğunluktadır[737]. 4. yüzyılın ikinci çeyreğinden sonraya tarihlenen Kerç vazo parçaları ve 3. yüzyılın başlarına tarihlenen Gnathia seramik parçaları ile kantharos, skyphos ve Megara kâseleri parçaları önemli yer tutar[738]. Ayrıca

[734] Erzen 1973/1974: 221, Erzen 1974b: 27, Erzen 1984a: 299, Erzen 1984b: 7-9, Erzen 1985: 214, Erzen 1988a: 280, Erzen-Başaran 1989: 90, Erzen-Başaran 1990: 109, Erzen-Başaran 1991: 156, Erzen 1994c: 302, Başaran 1996: 108-109, Başaran 2000c: 253, Başaran 2002a: 65, Başaran 2002b: 374, Başaran 2003: 286, Başaran 2005: 118, Başaran 2008: 189, Başaran *vd.* 2010: 118-119.

[735] Erzen 1984b: 9, Erzen-Başaran 1989: 90, Başaran 1996: 109, Başaran 2000c: 253.

[736] Erzen 1974a: 32, Erzen 1974b: 27, Erzen 1984a: 299, Erzen 1986b: 605, Erzen 1988a: 280, Erzen 1984b: 7-9, Erzen-Başaran 1989: 90, Erzen-Başaran 1990: 108-109, res. 3-5; Başaran 2002b: 374-375, Başaran 2003: 286-287, Erzen 1973/1974: 221, Erzen 1994c: 303-304, Başaran 1996: 111-113, Başaran 2005: 117-118, Başaran 2008: 189, Başaran *vd.* 2010: 118, Başaran 2002a: 65-67, Irmak 2010, Başaran *vd.* 2011: 157, Başaran-Kurap 2014b: 214, 216, Başaran 2000c: 254. Khios stili etkili A ve B grubu oryantalizan seramiklerin üretim yeri konusunda tartışmalar bulunmakta ve Thrasos, Neapolis, Oesyme veya Khios kolonisi Maroneia olabileceği düşünülmektedir. Başaran ve Irmak, bu seramiklerin Thrakia'daki diğer yerleşimlerden daha yoğun olması ile form ve bezeme çesitliligi nedeniyle atölyenin Ainos'da olabileceğini belirtir. Başaran 2002a: 67, Irmak 2010: 81-84, 92, 138.

[737] Erzen 1974b: 27, Erzen 1981/1982: 62-64, Erzen 1984a: 299, Erzen 1984b: 7-9, Erzen-Başaran 1989: 90, Erzen-Başaran 1991: 156, Erzen 1973/1974: 219-220, Erzen 1994c: 303, Başaran 1996: 113-116; Başaran 2002b: 375, Başaran 2003: 287-288, Başaran 2005: 117-118, Başaran 2008: 189, Başaran *vd.* 2010: 118-119, 122-131, Başaran 2002a: 68-69, Başaran *vd.* 2011: 149-162, Başaran-Kurap 2014b: 211-214. Başaran, bu dönemde Ainos'un Attika'dan ithal ettiği malların yanında, bu seramiklerinn etkisinde kalarak üretimde yapttığını belirtir. Bkz. Başaran 2002a: 69, Başaran 2003: 287, Şahin 2013, Başaran 2000c: 254-255.

[738] Erzen 1974b: 26-27, res. 7, 8, Erzen 1981a: 158, Erzen 1984b: 8-9, Başaran 1996: 115-116, Başaran 2005: 117, Başaran *vd.* 2010: 131, Şahin 2013: 167-180, Başaran 2000c: 255.

kazılar sırasında, büyük kısmı Thasos olmakla birlikte, Rhodos gibi kentlerin 5. yüzyıldan 3. yüzyıla kadar tarihlenen amphora mühürleri bulunmuştur[739].

Hebros Nehri'nin ağzının doğusunda, mevcut bir Thrak yerleşiminin üzerine 7. yüzyılın ikinci yarısında Alopekonnesos tarafından, daha sonradan ise, Mytilene ile birlikte Kyme tekrar koloni oluşturmuştur. Kent, Hebros Nehri vasıtası ile Thrakia'nın içlerinden getirilen ticari emtiaların büyük gemilere yüklendiği ve deniz aşırı gönderildiği Doğu Thraki'nın en önemli liman kentlerinden biridir. Bunun yanı sıra Ainos, kendi üretimi deniz ürünleri ile ünlü olup, ayrıca bunları ihraç etmiştir.

Ainos, bulunduğu konum nedeniyle her zaman önemli bir yerleşim olmuş ve bu önemini geç Antik Çağ'a kadar sürdürmüştür. Ainos'un topraklanın genişliği bilinmemekle birlikte, Melas Nehri'ne kadar uzandığı ve sahilde kalelerinin olduğu bilinir[740].

4.1.1.2. Döken Çiftliği Yerleşimi

Yer Adı: Döleken Çiftliği
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: Işıklı (Arnavutköy)
Mevkii: Dölençiftliği
Koordinatlar **K.:** 4513661
D.: 35 437235
Rakım: 18 m
Pafta No.: G16-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

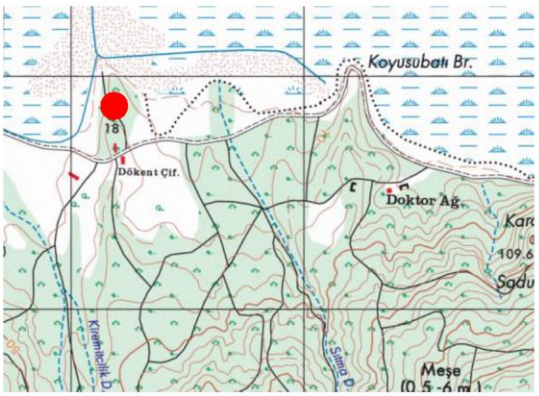

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Döken Çiftliği Mevkii, Işıklı (Arnavutköy) Köyü sınırları içinde mera alanı olup, köyün yaklaşık 7.5 km kuzeybatısında, Ainos'un ise yaklaşık 17 km kadar kuzeyinde yer almaktadır. Sarpedon (Hisarlı) Dağı'nın kuzeybatı yamacında, Gala ile Pamuklu Gölleri arasında bulunan ve günümüzde yarı bataklık durumdaki Domuz Gölü'ne doğru

[739] Erzen 1981/1982: 64-67, Erzen 1983a: 286-287, Erzen 1984b: 7-9, Erzen 1984a: 297, Erzen 1985: 213, Erzen 1986a: 320, Erzen 1994c: 303-304, Kaygusuz-Erzen 1986: 7-16.
[740] Ps. Skylaks 67, Başaran 2000c: 251, Loukopoulou 2004a: 876.

çıkıntı yapan bir tepe üzerindedir (**Levha 3a, b**). Burun kuzey-güney yönlü olup, güneyden Sarpedon Dağı'nın bitimindeki anakara ile bağlantı yapmaktadır.

Alanın bir kısmı maki tarzı çalılık ve otluk olduğundan, buluntuların tespiti zor ve dolayısıyla alanın boyutunu tespit etmek oldukça güçtür. Ancak, gerçekleştirilen tarama sonucunda, yaklaşık 450x150 m'lik bir alana yerleşimin yayıldığı düşünülmektedir. Burnun uç kısmında, bataklığa doğru suyu drene etmek üzere iş makinesi ile bir kanal açılmıştır. Bu kanalın açılması sırasında yoğun şekilde seramik ve muhtemelen duvara ait taş malzemeler ortaya çıkmıştır. Ayrıca burnun üst kısmı ile anakara ile bağlantı yaptığı yerde de aşağıda bahsi geçen seramik parçalarına rastlanmıştır.

Yerleşimin kuzeyinde, bataklık alan içerisinde "Baba Öldüren Kaldırımı" mevkii şeklinde adlandırılan ve Sait Başaran tarafından yayınlanan Roma Dönemi'ne ait yol kalıntısı şeklinde yorumlanmış kalıntılar mevcuttur[741].

Buluntular

Alanda yapılan çalışmada bulanan en erken malzemenin 8. yüzyılla ait olduğu gözlenmiştir. Beyaz hamurlu bir kotyle kaide parçanın yakın benzerleriyle yapılan karşılaştırılması sonucunda, olasılıkla Protokorinth Dönemi içinde 8. yüzyılın son çeyreğine ait olduğu anlaşılmıştır (**Kat. No: 001**)[742]. Gri hamurlu[743] biri kâse diğeri lekane parçası iki adet parçanın tam benzerini bulmak mümkün olmamakla beraber, yakın benzerleri göz önüne alınarak 7.-6. yüzyıllara (**Kat. No.: 002** ve **003**)[744], bir adet krater kulp ve gövde parçası ise 7.-6. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 004**). Ayrıca, Ainos kazısında çok yakın benzer parçaların bulunduğu, oryantalizan döneme ait tabak

[741] Başaran 1999b: 176. Tarafımızdan yapılan araştırma sırasında su seviyesinin aşırı yüksek olmasından dolayı bahsi geçen kalıntılar görülememiştir.

[742] Korinth ve Atina Agorası'ndaki benzerleri için bkz. Payne *vd.* 1940: fig. 1, 384 ve 385 Pl.19, 377, Weinberg 1943: fig. 21, 252, Weinberg 1974: 527-529, Pl. 115, 10, Benson 1983: 311-326, fig.1. 365 ve 585.

[743] Seramik çalışma alanları arasındaki en sorunlu örneklerden birini olasılıkla "Gri Seramik" oluşturmaktadır. Gri monokrom seramikler sıklıkla Kuzeybatı Anadolu Bölgesi, Aiolis ve Troas'da yaygındır. Hem 2. binyıl seramikleri hem de 1. binyıldaki Yunan formları kullanılmıştır. Sardeis örnekleri, gri seramiklerin Erken Roma Dönemi'nde dahi üretiminin sürdüğünü göstermiştir (Rotroff-Oliver 2003: 31-32). Bundan dolayı eğer tabakadan gelmediğiyse tarihlenmesi oldukça zordur. Tarihlemede genellikle yayınlanmış sınırlı olmakla birlikte yayınlanmış benzerleri, form ya da bezemelerin Yunan örnekleri ve diğer seramik gruplarıyla olan benzerliği temelinde gerçekleşir. Gri seramik için genel olarak bkz. Lamb 1932: 1-12, Bayne 2000: Aiolis ve Troia için bkz. Bayne 2000, 137-138, dpn. 565-573, 57-242, 243- 261, Troy IV, 137-138.

[744] Apollonia Pontika benzerleri için bkz. Nikov 2012: fig. 3. 1, 61. 3.

gövde parçasının 6. yüzyılın ilk yarısına (**Kat. No: 005**)[745] ait olduğu ablaşılmıştır. Attika üretimi kaplar ise, Atina Agorası ve Korinth buluntularına göre; kyliks gövde parçası 6. yüzyılın ikinci yarısına (**Kat. No: 006**), kylik gövde ve ayak parçası 5. yüzyıla (**Kat. No.: 007**)[746], bolsal kaide parçası (**Kat. No: 008**)[747] ile kandil diskus ve gövde parçası (**Kat. No.: 009**)[748] 5. yüzyılın sonları ile 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilir. Attika Tipi kyliks veya skyphos ağız parçası (**Kat. No.: 10**), skyphos kaide parçaları (**Kat. No.: 11 ve 12**), Thasos/Kuzey Ege amphorasına ait dip parçası (**Kat. No.: 13**) benzer örneklere göre ise 5.-4. yüzyıllara aittir[749]. Attika üretimi ve Attika dışı üretim olmak üzere kâse ağız ve kaide parçaları (**Kat. No.: 14, 15** ve **16**), balık tabağı gövde ve kaide parçası (**Kat. No: 017**) ve Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçaları (**Kat. No.: 018** ve **019**) yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla ait olmalıdır[750]. Depo ağız parçası 4.-3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Benzerleri ile yapılan değerlendirmeye göre kantharos ağız gövde parçası (**Kat. No.: 021**) 3. yüzyılın ikinci yarısına ve batı yamacı gövde parçası (**Kat. No.: 022**) tarihlendirilmiştir[751]. Alanda yapılan araştırma sırasında ön yüzünde Hermes başı ve arka yüzünde olasıklıkla bir keçi bulunmasından dolayı 5.-4. yüzyıla tarihlenen bir adet bronz sikke (**Kat. No. 023**) bulunmuştur. Ayrıca araştırma sırasında yüzeyde 4. yüzyıla tarihlenen kımızı astarlı kiremit parçalarına da yoğun şekilde rastlanılmıştır (**Levha 8d**).

Alanda ilk araştırmayı gerçekleştiren Sait Başaran, 5. yüzyıl seramikleri ile birlikte Roma İmparatorluk Dönemi seramik parçalarının olduğunu belirtmektedir[752]. Alanda yapılan araştırmalar ile daha önceki çalışmada elde edilen veriler birleştirildiğinde, Döken Çiftliği'nde 8. yüzyıldan itibaren yerleşimin başladığı, 6. yüzyıldan itibaren yoğun Attika üretimi malların ithal edildiği ve Roma İmparatorluk

[745] Erzen-Başaran 1990: 79, res. 4, Başaran 2003: 292, res. 4, Irmak 2010: 41-42, Kat. No. 28a-b-31. Thasos'da Khios'u yakından takip ederek üzerinde astar olmaksızın ona yakın üretim yapan bir atelye bulunmaktatır. Bkz. Walter Karydi 1973: 74-76, Salviat 1978: 87-92, Cook-Dupont 1998: 67-68, Lemos 1991: 209-222.
[746] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 413, 432-433, fig. 5. 434 ve 437.
[747] Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 554.
[748] Broneer 1930: fig. 14. 28, 29.
[749] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349, Lozanov 2010: Pl. 52, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6.
[750] Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 802, 808, 828, 835; fig. 10. 1076, Lozanov 2010: Pl. 51, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.
[751] Rotroff 1997: fig. 16. 232-270.
[752] Başaran 1999b: 176, Şahin 2008: Döken Çiftliği.

Dönemi sonuna kadar da kesintisiz bir şekilde varlığını devam ettirdiği anlaşılmaktadır. Genel olarak, Thraklara atfedilen gri seramik ile Attika üretimi seramiklerin birlikte bulunması her iki topluluğun da aynı alanda yaşadıklarını düşündürür.

Sait Başaran, Döken Çiftliği'ni Ainos ile Dymis arasındaki yol üzerinde bulunduğunu ve bu yüzden bu alanın çiftlik veya karakol olabileceğini belirtmektedir[753]. Ancak, hem yerleşimin boyutu hem de elde edilen seramik ve diğer buluntular neticesinde Döken Çiftliği'nin, Antik Çağ'da olasılıkla Ainos'a bağlı, ikinci derecede önemli bir yerleşim olduğunu göstermektedir.

4.1.1.3. Kocatarlalar Yerleşimi

Yer Adı: Kocatarlalar
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: Işıklı (Arnavutköy)
Mevkii: Kocatarlalar
Koordinatlar **K.:** 4510325
D.: 35 440514
Rakım: 33 m
Pafta No.: G16-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kocatarlalar Yerleşimi, Işıklı Köyü'nün yaklaşık 2.7 km kadar kuzeydoğusunda, Sarpedon Dağı'nın kuzeyinde ovayla birleştiği noktada yer alır (**Levha 9a**).

Tarla yolunun güney tarafında, yağmur sularını biriktirmek için kazılan alanda, yoğun şekilde kiremit ve seramik parçalarının çıkması neticesinde çalışmalara son verilmiştir. Kazılan bu alan ile tarla yolunun kuzeyindeki çalılık bölgede, seramik parçalarına rastlanmış ve yerleşimin en azından yaklaşık 75x55 m'lik bir alanı kapsadığı görülmüştür (**Levha 9b, c**). Alanın güney, batı ve doğu kısmı yoğun ormanlık ve çalılık olduğu için yerleşimin tam boyutu tespit edilememiştir. Ancak, alanı gezdiren köylüler, güneydeki çam ormanın 15-20 yıl önce dikildiğini ve bu dikim işlemi sırasında buluntulara rastladıklarını beyan etmişlerdir. Ayrıca, yerleşimin kuzeyinden geçen tarla

[753] Başaran 1999b: 176.

yolunun üzerinde duvar izlenimini veren taş sırası görülmektedir (**Levha 10a**). Alanın kuzeybatısında ise, dikenler içerisinde dağınık halde, muhtemelen duvarda kullanılmış taşlar bulunmaktadır (**Levha 10b**).

Buluntular

Çukur ve etrafında yapılan araştırma sırasında, olasılıkla büyük bir törensel pithosa ait dış yüzde ip ile yapılmış baskı stilize palmet yan yüzlerde ise, yine ip ile yapılmış zigzag grupları yer alan kulp parçası en erken malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kulp parçası üzerindeki bezemeye dayandırılarak 7.-6. yüzyıllara ait olduğu söylenebilir[754] (**Kat. No.: 024**). Gri hamurlu kâse ağız parçası yakın benzerlerine göre 7.-6 yüzyıllara tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 025**)[755]. Amphora ağız parçasının ise, (**Kat. No.: 026**)[756] ve Attika üretimi C Tipi kyliks gövde-ayak parçası (**Kat. No.: 027**) benzer örneklerle değerlendirildiğinde, geç 6. yüzyıla ait olmalıdır. Siyah firnisli lekythos boyun kulp parçası (**Kat. No.: 028**) ile kırmızı firnisli, olasılıkla Attika üretimi açık kap ağız parçasının (**Kat. No.: 029**) 6.-4. yüzyıla, Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçasının (**Kat. No.: 30**) ise 4. yüzyıla tarihlendiği anlaşılmıştır. Birinin, olasılıkla Attika üretimi, mat siyah firnisli kâse ağız parçası (**Kat. No.: 031**) ve diğerinin de Attika dışı üretim sulu firnisli (**Kat. No.: 032**) iki kâse ağız parçasının benzerleri göz önüne alındığında 4. yüzyıla ait olduğu tespit edilmiştir[757]. Kahverengi mat firnisli balık tabağı da (**Kat. No.: 033**) yine benzer örneğe göre, 3.-2. yüzyıla tarihlendirilmiş[758]; ayrıca, araştırma sırasında yoğun şekilde kımızı astarlı kiremit parçaları tespit edilmiştir (**Levha 12e**). Bu buluntuların haricinde ise, alanda az miktarda MS 2. yüzyıla ait seramik parçaları da bulunmuştur.

Kocatarlalar Yerleşimi hakkında bilgimiz sınırlıdır. Yağmur suyu biriktirmek için açılan geniş çukur ile tarla yolunun geçtiği bölümde bulunan seramiklerden anlaşıldığı

---

[754] Olasılıkla bir pithosa ait kulp parçası. Hamur ve bezeme uygulması ile İlk Demir Çağı'ndan etkilenerek, 7.-6. yüzyıllar civarına yapılmış olmalıdır. Üzerindeki bezemenin yakın benzerlerine Troia, Gordion, Nikhoria gibi merkezlerde bulunmaktadır. Bununla birlikte ip baskı palmet 6. yüzyıl uygulamalarını akla getirmektedir. Attik pithoslar üzerinden baskı ve kazıma bezeme 8.-7. yüzyıllarda görülmektedir. Bkz. Mc Donald *vd.* 1983: Pl. 471, P778 Pl.477, P1527, Papadopoulos 2005: fig.158, (e) T102-5), Boggess 1972: 155-165, Caskey 1976: 19-41, Pierre Demargne 1972: 35-46.

[755] Nikov 2012: fig. 16. 2, 52. 2.

[756] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 7.

[757] Rotroff 1999: fig. 62. 965-992.

[758] Rotroff 1999: fig. 51. 729.

üzere, alanda ilk kez 7.-6. yüzyıldan itibaren yerleşimin başladığı ve MS 2. yüzyıla kadar varlığını sürdürdüğü anlaşılmıştır.

4.1.1.4. Kayıkyolu Yerleşimi

Yer Adı: Kayıkyolu
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: Koyuntepe
Mevkii: Kayıkyolu
Koordinatlar **K.:** 4512257
D.: 35 442374
Rakım: 11 m
Pafta No.: G16-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

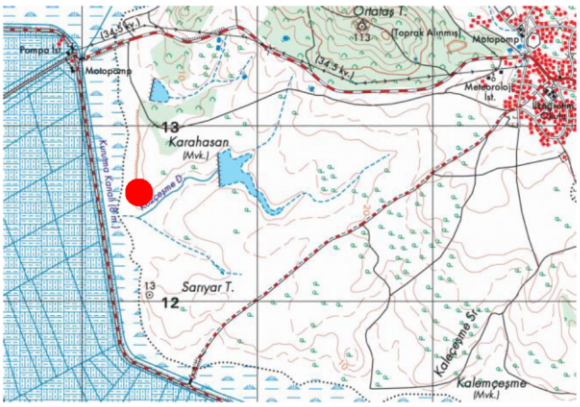

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kayıkyolu Mevkii [759], Koyuntepe Köyü'nün yaklaşık 2.5 km kadar güneybatısında, Kocaçay Vadisi'nin kuzeyinde, güneybatıya doğru eğimli arazide ve vadinin başlangıç kısmında yer almaktadır (**Levha 13a**). Ayrıca yerleşim, kült alanı gibi işlev gören ve hemen hemen tüm aşağı Hebros Vadisi'ne hâkim durumdaki Ortatepe/Asartepe (Koyunbaba) Tepesi'nin 1.5 km kadar güneybatısındadır [760]. Yerleşimin hemen batısında, Kocaçay Vadisi'nin kıyı çizgisinin girinti yaptığı ve bu girintiye dökülen Kuruçeşme Deresi bulunmaktadır. Antik Çağ'da Kuruçeşme Deresi'nin döküldüğü bu girintinin bir körfez olduğu düşünülmektedir[761].

Alan, çeltik ekiminde kullanıldığından, büyük ölçüde tesviye edilmiş ve yoğun tahribata uğramıştır. Araştırma, kenarlardaki suyu tutmak için bırakılmış setler üzerinde yapılabilmiştir. İç kısmı ise, su ve çamur olduğundan girilememiştir. Araştırma sonrasında, yaklaşık doğu-batı doğrultusunda 200 m; kuzey-güney doğrultuda ise, 100-120 m'lik bir alanda seramik parçaları gözlemlenmiştir (**Levha 13b**). En yoğun

[759] Alanın adı 1:25000'lik haritada "Karahasan Mevkii" şeklinde geçmektedir.
[760] Bkz. Ortatepe Kutsal Alanı.
[761] Kocaçay Vadisi'nin Antik Çağ durumu hakkındaki tartışma için bkz. syf. 24-25.

buluntular ise, çeltik tarlası oluşturmak için arazinin daha alçak durumdaki güneyine yapılan kalın ve yüksek set üzerinde rastlanmıştır.

Buluntular

Alanda yapılan araştırma sırasında, Daskleion ve Apollonia Pontika'da bulunmuş yakın benzerlikdeki örneklere göre 7.-6. yüzyıllara tarihlendirilmiş üç adet gri hamurlu kâse ağız parçası (**Kat. No.: 034, 035** ve **036**) tespit edilmiştir[762]. Klazomenai üretimi ticari bir amphoraya ait olduğu düşünülen bir kulp parçası (**Kat. No.: 37**) ve üzerinde siyah firnis band bulunan amphora gövde parçası (**Kat. No.: 38**) 6. yüzyıla, siyah firnisli kapak parçası (**Kat. No.: 039**) 6.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Kayıkyolu Yerleşimi'nin en yoğun buluntu grubunu, Atina Agorası ile Korinth buluntularına göre 5.-4. yüzyıla tarihlendirilen Attika üretimi, sekiz adet "Attika Tipi" skyphos kaide ve ağız parçası (**Kat. No.: 040**, **041**, **042**, **043**, **044**, **045**, **046** ve **047,**), bolsal kaide parçası (**Kat. No.: 048**) ve kaidesi altında "MY" monogramı bulunan kâse parçası (**Kat. No.: 049**) oluşturmaktadır[763]. Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası (**Kat. No.: 050**) yakın benzerlerine göre 5-4. yüzyıllara tarihlendirilmiştir[764]. Attika üretimi, kahverengi firnisli kâse olasılıkla Bolsal kaide parçası (**Kat. No.: 051**), Atina Agorası benzerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[765]. Klazomenai örneğine göre, 4.-3. yüzyıla tarihlendirilen bir sürahi ağız parçası (**Kat. No.: 052**)[766] ile 3.-2. yüzyıla ait olan amphora ağız parçası (**Kat. No.: 053**) bulunmuş diğer seramik parçalarıdır.

Bu seramik parçalarının haricinde, alandan kırmızı ve siyah astarlı kiremit parçaları ile duvarda kullanıldığı düşünülen taşlar görülmüştür. Ayrıca köylüler, burada kendilerinin "Keçili" tabir ettikleri Ainos sikkeleri bulduklarını da belirtmişlerdir. Yerleşimde bulunan bir parça, burada seramik üretimine dönük çalışmalar yapıldığına dair bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir. Attika tipi skyphos'a ait siyah firnisli

[762] Polat 2002: Lev. 31, A. 44, Nikov 2012: fig. 59, 3.
[763] Robinson 1950: Pl. 197. 559; Pl. 199. 561, 564, Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 336, 342, 349; fig. 6. 534, fig. 8. 779.
[764] Lozanov 2010: Pl. 52, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6.
[765] Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 802.
[766] Hasdağlı 2012: fig. 6. 35-43, fig. 7. 44-45.

ağız parçası (**Kat. No.: 047**), ithal edilen kabın kırılan kısmının deneme parçası[767] şeklinde kullanıldığını düşündürmektedir.

Kayıkyolu Yerleşimi'nde, yukarıda sözü edilen seramiklere göre değerlendirildiğinde, ilk iskânın 7.-6. yüzyıllar civarında başladığı ve 2. yüzyıla kadar kesintisiz şekilde sürdüğü düşünülmektedir. Ancak yerleşimin 2. yüzyıldan sonraki durumunu gösterecek herhangi bir veri bulunmamaktadır.

4.1.1.5. Değirmentepe Yerleşimi

Yer Adı: Değirmentepe
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: Umurbey
Mevkii: Değirmentepe
Koordinatlar **K.:** 4502662
D.: 35 435798
Rakım: 123 m
Pafta No.: G16-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

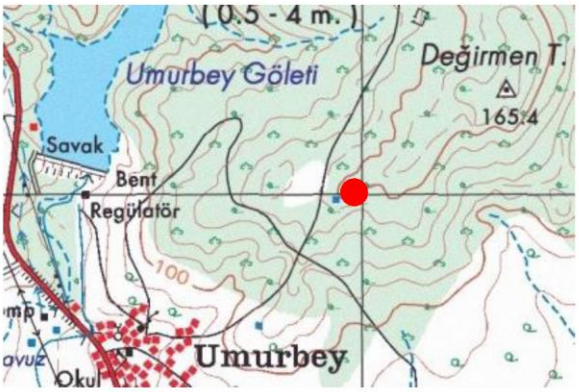

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Değirmentepe Yerleşimi, Umurbey Köyü'nün yaklaşık 150 m doğusunda, Sarpedon (Hisar) Dağı'nın güneyindeki alçak tepelerin güney ucunda yer alır. Yerleşim, Sarpedon Dağı'nın güneyinde bulunan hafif engebeli ve tarıma uygun araziye oldukça hâkim durumdadır (**Levha 18c**).

İlk kez Sait Başaran tarafından araştırılmış ve 3. yüzyıla ait seramik parçaları ile yoğun taş olmasından dolayı Hellenistik Dönem'e ait kale veya ön karakol şeklinde değerlendirilmiştir[768].

[767] Deneme parçası; İthal edilen seramiğin üzerinde bulunan firnisin benzerini yapabilmek için parçanın kırık kısmına firnisin sürüldükten sonra fırınlanması ile aynı tonu tutturmak için kullanılan parçadır. Bu parça ve tez kapsamında arazi ve müze çalışmalrında tespit edilen **Kat. No. 032**, **040**, **041**, **043**, **047**, **078**, **081**, **232** numaralı eserler İlkan Hasdağlı tarafından yayına hazırlanmıştır. Bu yayın 2016 yılı sonunda yayımlanacaktır.

[768] Başaran 1998a: 609-610, Başaran 1999b: 175.

Güneybatıya doğru bir burun gibi çıkıntı yapan tepenin üzeri, yaklaşık 100x90 m ölçülerinde düz bir alan şeklindedir (**Levha 19a, b**). Tarla işlevinde kullanılan alanda, ağaç ve çalılardan arındırılarak sürüldüğü için tüm yüzeyde arkeolojik materyale yoğun şekilde rastlanmaktadır. Büyük olasılıkla yerleşim, kuzeydoğusunda bulunan çalılık ve ağaçlık alana doğru devam etmektedir.

Buluntular

Alanda yapılan incelemede, yoğun Tunç Çağı çanak çömleğine rastlanmıştır. Araştırma dönemi kapsamında ise, bir adet pithos (?) dikey kulp parçası[769] (**Kat. No.: 054**), bir adet muhtemelen 6. yüzyıla tarihlenen ve üzerinde kırmızı firnis bant bezeme bulunan gövde parçası (**Kat. No.: 055**), 4. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli depo kabı ağız (**Kat. No.: 056**) ile 4.-3. yüzyıla tarihlenen bir adet tek kulplu sürahi ağız parçası (**Kat. No.: 057**) tespit edilmiştir.

Ayrıca MS 6.-7. yüzyıla tarihlenen geç dönem seramik parçaları da bulunmaktadır. Alanda tam tarihlendirilemeyen bir öğütmetaşı parçası ile büyük olasılıkla yapılarda kullanılmış duvar taşları yoğun şeklide bulunmaktadır.

Buluntu dağılımına bakıldığında, Değirmentepe Höyüğü'nde, Tunç Çağı'nda başlayan yerleşim hareketliliği MS 6.-7 yüzyıla kadar kesintisiz bir şekilde devam ettiği görülür.

[769] Olasılıkla pithos kulp parçası üzerindeki bezeme de ilk bakışta akla Troya VIIb'nin "Coarse Ware", Gordion, İstanbul Arkeoloji Müzesi ek bina inşaatı ile Küçükçekmece Havzası ve Çatalca İnceğizde bulunan örnekleri akla getirmektedir. Bkz. Blegen *vd.* 1958: 158-159, fig. 284, Fıratlı 1978: 570 Pl. 163, fig. 4, Sams 1994: Pl.1, 252 Pl.6, 229 Pl.7, 256, Aydıngün-Aydıngün 2013: res. 1b, 3.

4.1.1.6. Göztepe Yerleşimi

Yer Adı: Göztepe
Türü: Yerleşim
Belde, Mah., Köy: Karaincirli Köyü
Mevkii: İskele
Koordinatlar **K.:** 4493983
D.: 35 439182
Rakım: 31 m
Pafta No.: G16-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

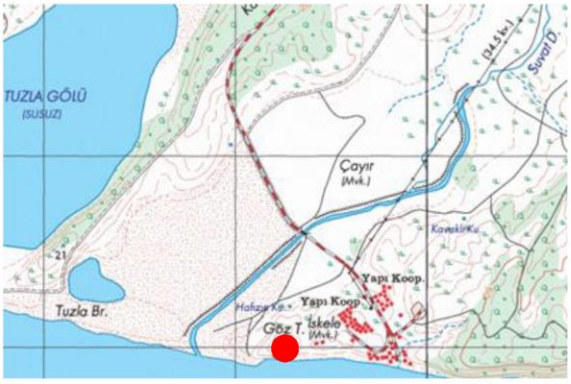

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Göztepe Yerleşimi, Karaincirli Köyü'nün yaklaşık 3.8 km kadar güneyinde Ege Denizi kıyısında, Tuzla Gölü'nün doğusunda, 31 m yüksekliğinde kokinit kayaçtan oluşmuş bir tepenin üstünde yer alır (**Levha 20d, 21a**). Tepenin hemen batısından Suvat Deresi, Melas (Saros) Körfezi'ne dökülmektedir[770]. Günümüzde tepenin yakınından denize dökülen Suvat Deresi'nin dolgu alanı ile Tuzla Gölü deniz olmalıdır.

Kuzey-güney doğrultulu tepenin üst kısmı, yaklaşık 115x55 m genişliğinde bir düzlük şeklindedir. Göztepe'nin Saros Körfezi'ne bakan tarafı uçurum, batısı ile kuzeyi dik, doğusu ise nispetten daha eğilimlidir. Tepenin hemen hemen orta kısmında yaklaşık 30x30 m'lik bir alan hafif yükselti olup burada yoğun taş bulunmaktadır. Mevcut durumundan anlaşılamayan yükselti muhtemelen bir yapı (kule benzeri) olmalıdır. Ancak bu yapıyı yüzeyden tanımlamak mümkün değildir.

Buluntular

Alanda yapılan araştırma sırasında az sayıda seramik parçasına rastlanmıştır. Bu parçalardan bir tanesi Atina Agorası'nda bulunan yakın benzerleri ile 4.-3. yüzyıla tarihlendirilen siyah firnisli bir kâse ağız parçası (**Kat. No.: 058**)'dır[771]. Ayrıca, olasılıkla 4.-3. yüzyıla ait olduğu düşünülen siyah astarlı kiremit parçaları da oldukça

[770] Göztepe'nin hemen batısından Ege Denizi'ne dökülen Suvat Deresi zaman içinde taşıdığı alüvyonlar nedeniyle topoğrafyayı değiştirmiş, muhtemelen mevcut durumdaki küçük körfezi doldurmuş olmalıdır.
[771] Rotroff 1999: fig. 62. 979-982.

önemlidir (**Levha 21c**). Yerleşimde ilk araştırmayı gerçekleştiren Engin Beksaç, yaptığı araştırma sırasında, tepenin üstünde Bronz Çağı ve Demir Çağı ile birlikte Proto-geometrik Dönem'e ait seramiklerin de olduğunu belirtmiştir[772].

Ainos'un Melas Çayı'na kadar uzanan alanda kontrolü sağladığı ve sahil boyunca kendine bağlı yerleşimler kurduğu bilinmektedir. Bu durum düşünüldüğünde, Göztepe'nin batısında bulunan kumsal alanın, Suvat Deresi'nin doldurduğu bu alan liman olmaya oldukça müsaittir ve bundan dolayı yerleşim için tercih edilmiş olmalıdır[773].

4.1.1.7. Korutepe Yerleşimi

Yer Adı: Korutepe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Hasköy
Mevkii: Korutepe
Koordinatlar **K.:** 4503974
D.: 35 442664
Rakım: 137 m
Pafta No.: G16-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Korutepe Yerleşimi, Hasköy'ün yaklaşık 1.5 km kuzeyinde, 141 m yüksekliğinde Korutepe üzerinde ve güney eteklerinde yer alır (**Levha 22a**). Tepenin üst kısmı çalılık ve ormanlık, güney ve güneybatısındaki eğimli alan ise, tarla olarak kullanılmaktadır. Yerleşim, tepenin üst kısmı ile güney ve güneybatı yamaçlarındadır (**Levha 22b**). Alanın batısında ve doğusunda iki kaynak ile doğu ve kuzeydoğusu boyunca mevsimlik Güllön Deresi kuzeye, Kocaçay Vadisi'ne doğru akmaktadır. Korutepe, kuzey güney doğrultulu üst genişliği yaklaşık 220x130 m boyutundaki, engebeli bir arazinin içerisinde yükselen tepedir. Bu konumu dolayısıyla, hem Ege Denizi kıyılarına hem de Kocaçay Vadisi'ne hâkim konumdadır.

[772] Beksaç 2014: 263-264.
[773] Engin Beksaç, Strabon'un, Ainos'un ilk kurulduğundaki ismi olduğu bilenen Politymbria'nın Göztepe olduğunu belirtmiştir. Bkz. Beksaç 2013: 264.

Yerleşim, ilk kez Sait Başaran tarafından araştırılmış ve "Kalkantepe" adıyla Klasik Dönem ile Roma Dönemleri'ne ait bir yerleşim şeklinde değerlendirilmiştir[774].

Tepenin üstü yoğun orman ve çalı kaplı olduğu için çok sağlıklı bir araştırma yapılamamaktadır. Ancak orman yangınlarına karşı açılmış yaklaşık 5 m genişliğindeki orman yolunda temellere ait olabilecek taşlar, pithos ve kiremit parçaları tespit edilmiştir. Buna karşın tarla yapmak için tepenin üst kısmından başlayarak etekelerine doğru hem güney hem de güneybatı yamaçları ormandan arındırılarak tarımsal faaliyetin sürdürüldüğü alanda yoğun seramik, kiremit ve taş kalıntıları bulunmaktadır. Buluntuların yoğun gözlemlenebildiği bu yer, yaklaşık 360x350 m'lik bir alana sahiptir (**Levha 22c**). Bununla birlikte, tepenin hemen güney tarafında üst kısmında yaklaşık 140x140 m'lik alanda yoğun şekilde aşağıda değinilen erken dönem seramikleri ile kırmızı ve siyah firnisli kiremit parçaları tespit edilmiştir. Bu erken yerleşimi de içine alan yaklaşık 360x350 m'lik bir alanda ise, Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik, tuğla ve kiremit parçaları yoğunluktadır. Ayrıca yerleşimin batı ve güneyindeki tepelerde mezarlar bulunmaktadır[775].

Buluntular

Korutepe'de yapılan araştırma sırasında, ithal seramiklerle birlikte gri seramikler de tespit edilmiştir. Ayrıca, alanda bulunduğu tespit edilen sikkeler ise, diğer buluntu grubunu oluşturur. Alandaki çalışmada ele geçen, Samos, Eski Smyrna ve Klazomenai'de bulunmuş yakın benzerleri yardımıyla, geç 8.- erken 7. yüzyıla tarihlenen, içi ve dışı kahverengi firnisli kâse ağız parçası (**Kat. No.: 059**)[776] ve Delos, Samos gibi yerleşimlerin buluntularına göre, 7. yüzyıla tarihlenen (subgeometrik) çentik ağızlı kâse ağız parçası (**Kat. No.: 060**)[777] yerleşimin en erken seramik buluntularını oluşturur. Yerleşimde beş adet gri hamurlu seramik parçası tespit edilmiştir. Bunlardan açık ağızlı kap ağız parçası (**Kat. No.: 061**), kase ağız gövde parçaları (**Kat. No.: 062** ve **063**) Apollonia Pontika ile Daskleion'da bulunmuş yakın benzerlerine göre 7.-6.

[774] Başaran 1999b: 175, Şahin 2008: Kalkantepe.
[775] Başaran 1999b: 175.
[776] Koepcke 1964: taf. 93 abb. 3 Kat. 8, Schlotzhauer 2001: 488, taf. 7. 38; 491, taf. 9, 1.
[777] Dugas 1935: Pl. LXVIII A. Lin 20, Walter 1968: taf. 49, 290, Von Graeve 1978: fig. 1, Özgünel 1978: 24, fig. 30, Ersoy 2004: 44, fig. 1a, Schlotzhauer 2001: 489-490, taf. 8. 45.

yüzyıllarara tarihlendirilmiştir[778]. Diplerinde çark izleri bulunan biri gri, diğeri gri-kahverengi hamurlu iki kâse kaide parçası olasılıkla 7.-6. yüzyıllara ait olmalıdır (**Kat. No.: 064** ve **065**). Çentik ağızlı, içi kırmızı firnisli ve dışta ağızda kımızı firnis boya bulunan olasılıkla İonia kâse ağız parçası (**Kat. No.: 066**), Samos gibi merkezlerdeki yakın benzerlerine göre 7.-6. yüzyıla tarihlendirilmiştir[779]. Attika üretimi "Attika Tipi" siyah firnisli skyphos kaidesi (**Kat. No.: 067**) ve siyah firnisli tek kulplu ağız parçası (**Kat. No.: 068**) Atina Agorası'nda bulunmuş benzerlerine göre 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmek mümkündür[780].

Yerleşimde bulunan sikkelere bakıldığında ise, bir adet 412-365 yılları arasına tarihlendirilen Ainos sikkesi (**Kat. No.: 069**), dört adet 400-350 yılları arasına tarihlendirilen Maroneia sikkesi (**Kat. No.: 070**, **071**, **072** ve **073**) bulunmaktadır[781].

Sarpedon Yarımadası'nın hemen hemen ortasında ve hem kuzeyindeki Kocaçay Vadisi'ne hem de Ege Denizi'ne doğru eğimli ovayı kontrol edecek bir konumdadır. Bu buluntuların ışığında Korutepe'nin üst ve güney yamacında tespit edilen 8. yüzyıl civarında başlamış ve 4. yüzyılda yoğunluğu arttırmıştır. Yerleşimin 3. yüzyıldan sonraki durumunu gösteren veriye ulaşılamamakla birlikte MS 2. yüzyılda yerleşim en geniş sınırlarına ulaştığı anlaşılmaktadır.

Ainos'un yaklaşık 20 km doğusunda bulunan Korutepe Yerleşimi'nde Roma İmparatorluk Dönemi buluntularının oldukça büyük bir alanı kapladığı görülmektedir. Yerleşimin güneyinde bulunan yol kalıntısı, Tabula Peuntingeriana'da Ainos ile Keşan arasında gösterilen Colla olma olasılığını akla getirmektedir[782].

[778] Polat 2012: Lev. 42. A. 19, A. 20, B.9, Nikov 2012: fig. 2. 2; fig. 21. 4, 461 1.
[779] Cook-Dupont 1998: 129-131, fig. 18. 1 (b), Schlotzhauer 2001: 528, taf. 38. 231; 545, taf. 51. 314; 574, taf. 52. 326.
[780] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4, 349; fig. 8, 755.
[781] Cf. SNG Cop. Thrace 410-417, 628-632.
[782] Bkz. syf. 40, dpn. 233.

4.1.1.8. Kuğuburnu Yerleşimi

Yer Adı: Kuğuburnu
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Akhoca K.
Mevkii: Kuğuburnu
Koordinatlar **K.:** 4509676
D.: 35 449552
Rakım: 16 m
Pafta No.: G16-c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

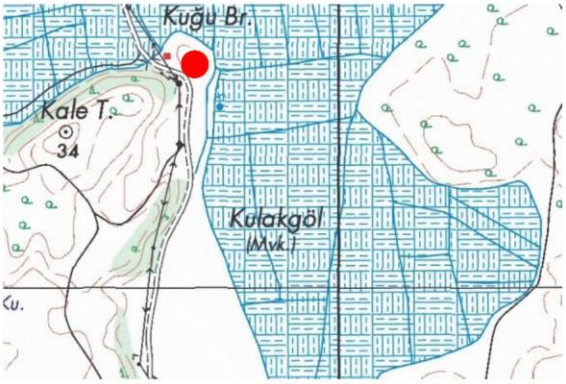

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kuğuburnu Yerleşimi, Akhoca Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kadar kuzeyinde, Kocaçay Vadisi'ne yani kuzeydoğuya doğru çıkıntı yapan Kaletepe ve Kuğuburnu adında iki tepeden daha alçak durumdaki tepe üzerinde konumlanmıştır (**Levha 25h, 26a**).

Güneybatıda bulunan ve halk tarafından "Kaletepe" olarak adlandıran tepe, daha yüksek ve araziye daha hâkimidir. Çalılık ve yoğun otluk olan bu tepe üzerinde yapılan çalışmada daha çok MS 2. yüzyıl ve sonrasına ait malzeme tespit edilmiştir. Ayrıca Kaletepe'den Kuğuburnu istikametinde tarla yolu üzerinde belirgin olmamakla birlikte, duvar izleri görülmektedir. Bu tepenin hemen kuzeybatısında bulunan, Kocaçay Vadisi'ne doğru sokulan ve daha alçak durumdaki Kuğuburnu Tepesi'nde erken dönemde yoğun iskan tespit edilmektedir (**Levha 26b**).

Kuğuburnu Tepesi, yaklaşık 110x85 m'lik bir boyuta sahiptir. Batısı, kuzeyi ve doğusu kanallar ve tarlalarla sınırlandırılmıştır. Kuzeyi dik durumdaki tepe güneye doğru eğimlidir. Güneybatısından tarla yolu yapılırken toprak alımı yapılarak yok edilmiştir. Üzerinde yapılan incelemede tepe ve güneye doğru eğimli kısımda yoğun şekilde siyah firnisli seramik parçalarına rastlanılmıştır.

Buluntular

Kuğuburnu üzerinde yapılan araştırmada, gri hamurlu çark yapımı, seramik gövde ve kulp parçaları ile Attika üretimi sermaikler tespit edilmiştir. Gri seramikler gövde ve

kulp parçası olduğu için benzerleri ile karşılaştırma yapmak mümkün olamamıştır. Buna karşın, parçaların olasılıkla 7.-6. yüzyıllara ait olduğu düşünülebilir (**Levha 26a**). Attika üretimi siyah figürlü krater gövde parçası 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 074**). Attika üretimi, siyah firnisli kâse ağız parçası (**Kat. No.: 075**) ve olasılıkla Attika üretimi siyah firnisli tek kulplu kase ağız parçası (**Kat. No.: 076**) Atina Agorası'nda bulunmuş yakın benzerlerine göre 4. yüzyılın ilk yazırısına tarihlendirilmiştir[783]. Atina Agorası'ndaki yakın benzerleri bulunan Attika üretimi kırmızı figürlü krater gövde parçası (**Kat. No.: 77**)[784] ile skyphos ağız parçası (**Kat. No.: 78**) 4. yüzyılının ortalarına aittir. Attika üretimi kırmızı figürlü kratere ait gövde ayak parçası (**Kat. No.: 079**)[785], olasılıkla Attika üretimi mat siyah firnisli kapalı kap dip parçası (**Kat. No.: 080**), iki adet Attika dışı üretim gri-mat firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız kulp parçası (**Kat. No.: 081**[786] ve **082**) Olynthos, Klazomenai gibi merkezlerdeki yakın benzerleri ile birlikte değerlendirildiğinde, 4. yüzyıla tarihlendiği anlaşılmaktadır. Yerleşimin araştırma kapsamındaki en geç parçası ise, Atina Agorası'nda bulunan yakın benzerleri ile geç 2. yüzyıl- erken 1. yüzyıla tarihlendirilen mat siyah firnisli olasılıkla amphora ağız parçası (**Kat. No.: 083**)'dır[787]. Ayrıca alandaki araştırma sırasında kırmızı astarlı kiremit parçalarına da oldukça yoğun şekilde tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda, Kuğuburnu yerleşimine ait olduğu anlaşılan sekiz adet sikke bulunmaktadır[788]. Bu sikkelerden bir adeti; olasılıkla Kypsela sikkesi 400'e (**Kat. No.: 084**), bir adet Ainos sikkesi **Kat. No.: 085**) ise, 400-350 yıllarına aittir. Khersonesos kentine ait iki adet sikke (**Kat. No.: 086** ve **087**) 5.-4. yüzyıllara; 5.-3. yüzyıllar arasına tarihlenen üç adet Ainos sikkesi (**Kat. No.: 088**, **089** ve **090**) ve 4. yüzyıla tarihlenen bir adet sikke (**Kat. No.: 091**) ile bir adet 3. yüzyıla tarihlendirilen Ptolemaios Krallığı sikkesi (**Kat. No.: 092**) ayrıca buluntular arasında yer almaktadır[789].

---

[783] Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 755, 757, 828.
[784] Trias 1987: 47 vd, Moore 1997: Pl. 52. 433 (P 9454); Pl. 55. 515 (P 22566).
[785] Robinson 1933: Pl. 195. 1109-1114, Cambitoglou vd. 2001: fig. 56. 8. 59, Hasdağlı 2012: fig. 4. 14.
[786] Blondé 1985: 316, fig. 27. 204-205, Blondé *vd.* 1989: 511-513, fig. 12. 129-142, Blondé 2007: Pl. 3.
[787] Rotroff 1997: 31-32, 438-442.
[788] Köylülerle yapılan konuşmada burada çok sayıda "keçili" şeklinde tanımladıkları Ainos sikkesi bulduklarını söylemişlerdir.
[789] cf. SNG Cop. Thrace 532, 844-846, Mouchmov 1927: 3874, 3889A.

Antik Çağ'da haliç durumundaki Kocaçay Vadisi ile Kuğuburnu Yerleşimi'nin hemen güneydoğusunda bulunan "Kulakgöl" mevkii limana uygun bir topoğrafyaya sahiptir[790]. Kuğuburnu seramik buluntuları 7.-6. yüzyıldan itibaren iskânın başladığını ve 4. yüzyılda yoğunlaştığı görülmüştür. Bu 4. yüzyıldaki yerleşimdeki hareketliği Ainos, Khersonesos, Kardia ve Kyspela sikkeleri de desteklemektedir. Ayrıca hem seramikler hem de sikkeler yerleşimin kurulmasından itibaren başta yakınında bulunduğu Ainos olmak üzere Atina, Khersonesos'da bulunan Khresonesos, Kardia ve kuzeyinde bulunan Kypsela ile yakın ilişkileri olduğunu göstermektedir.

Kuğuburnu Tepsi üzerinde geç 2. yüzyıl-erken 1. yüzyıl sonrasına ait herhangi bir buluntu tespit edilememiştir. Bununla birlikte güneybatısındaki Kaletepe'de yoğun şekilde Roma İmparatorluk Dönemi ile sonrasına ait buluntuların olması, 3. yüzyıl sonrasında yerleşim için daha yüksek ve savunmaya daha elverişli bu alanın tercih edildiği düşünülebilir.

4.1.1.9. İncirlikburnu Yerleşimi

Yer Adı: İncirlikburnu
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Orhaniye K.
Mevkii: İncirlikburnu
Koordinatlar **K.:** 4509939
D.: 35 450725
Rakım: 8 m
Pafta No.: G16-c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

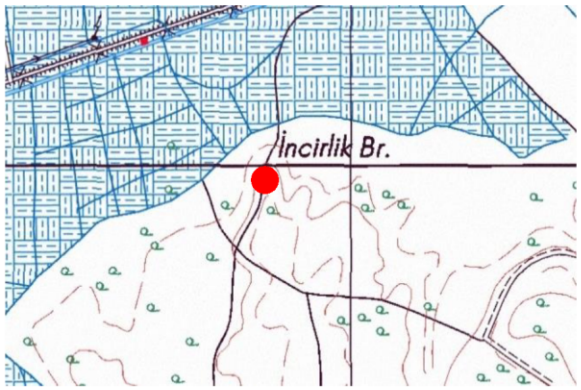

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

İncirlikburnu Yerleşimi, Orhaniye Köyü'nün 1.3 km kuzeybatısında, Kuğuburnu'nun ise, yaklaşık 1.2 km kadar doğusundaki kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu bir alçak tepenin batı yamacında bulunmaktadır (**Levha 30a, b**).

Kuzeydoğu-güneybatı tepenin üst kısmı ile batı yamacında yoğun bir şekilde seramik, amphora kupları ile tuğla ve kiremit parçaları bulunmaktadır. Bu buluntular,

[790] Kocaçay Vadisi'nin Antik Çağ durumu hakkındaki tartışma için bkz. syf. 24-25.

yaklaşık 100x70 m'lik bir alanda görülmektedir. Tarımsal faaliyet bulunmayan tepenin üzerinden kuzey-güney doğrultulu boydan boya tarla yolu geçmektedir.

Buluntular

İncirlikburnu Yerleşimi'nde yapılan arazi çalışması sırasında, bir adet olasılıkla 6.-5. yüzyıla tarihlendirilen gri hamurlu ve çark yapımı kâse kaide parçası (**Kat. No.: 93**) tespit edilmiştir[791]. Bu seramiğin haricinde, Atina Agorası'ndaki yakın benzerlerine göre 4. yüzyılın ortasına tarihlendirilen Attika üretimi "Attika Tipi" siyah firnisli skyphos ağız parçası (**Kat. No.: 094**)[792], 4. yüzyıla tarihlenen Attika üretimi siyah firnisli krater kaide parçası (**Kat. No.: 095**) ve Atina Agorası'nda bulunmuş yakın örneklere göre 4.-3. yüzyıllar arasına tarihlendirilen Attika üretimi olasılıkla kantharos parçası (**Kat. No.: 096**)[793] ile yine siyah firnisli profil vermeyen seramikler bulunmaktadır. Bu seramikler ile birlikte, 4.-3. yüzyıllara ait kırmızı ve siyah astarlı kiremit parçaları aynı dönemi göstermesi açısından ayrıca önemlidir. Bunun yanı sıra yerleşimde, Kuğuburnu'ndan farklı, erken döneme göre daha yoğun Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları da bulunmaktadır.

Tıpkı Kuğuburnu gibi, bugün kurutulmaya çalışılan bataklık alan, Kocaçay Vadisi'nin kenarında[794] kurulmuş İncirlikburnu yerleşimine ilk kez 5. yüzyıl sonunda yerleşilmiş ve 4. yüzyıl sürecinde yoğun kullanılan yerleşim, kesintisiz şekilde MS 2.-3. yüzyıllara kadar iskân varlığını sürdürmüştür.

[791] Bkz. syf 109, dpn. 747.
[792] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 352.
[793] Sparkes-Talcott 1970: fig. 7. 704, Rotroff 1997: fig.4. 6, fig. 5. 26-31, fig. 6. 38, 46, fig. 8. 74, 76, fig. 9. 85, 88-89.
[794] İncirbunu Yerleşimi'nin hemen kuzeyinde bulunan ve halk tarafından "tuzlutarla" olarak adlandırlan alandan itibaren batıya doğru tüm vadi bataklık olup, kanallar ile kurultularak çeltik ekimi yapılmaktadır.

4.1.1.10. İtalyan Kalesi

Yer Adı: İtalyan Kalesi
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Mecidiye
Mevkii: İtalyan Koyu
Koordinatlar **K.:** 4494021
D.: 35 458720
Rakım: 8 m
Pafta No.: G17-d4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

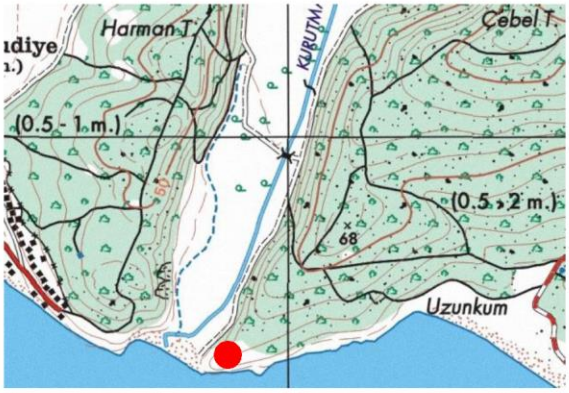

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

İtalyan Kalesi, Mecidiye Köyü'nün yaklaşık 5.5 km kadar güneyinde, İtalyan Koyu'nun doğusundaki kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu kayalık bir tepenin güneybatı ucunda yer almaktadır (**Levha 31d**).

Günümüzde, mevcut kale yüzeydeki sarı sırlı seramik parçaları ile harçlı ve tuğla katkılı duvar işçiliğine göre Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne aittir[795]. Sur duvarlarının alt kısımdaki taşları (özellikle doğu suru) çok iyi işlenmiş ve iyi bir işçilik ile örülmüştür (**Levha 32b**). Buradaki sur kalıntıları kendinden önceki kalenin sur kısmının onarılarak kullanıldığı izlenimini vermektedir. Kuzey ve batı sur duvarlarının kesiştiği kuzeybatıda ana kaya üzerinde sur duvarlarının oturtulduğu izler görülmektedir.

Kalenin kuzeybatı köşesinde, giriş kısmı 150x350 cm, ana mekan ise 590x355 cm ölçülerinde kayaya oyulmuş bir mekân bulunmaktadır (**Levha 33a, b**). Kuzey-güney doğrultulu bu mekana giriş güneyinden olup, iki basamaklı merdiven ile inilmekte ve ana mekânın tavanı üçgen şekilde biçimlendirilmiştir. Mezar veya geç dönemde sarnıç şeklinde kullanılmış olmalıdır.

[795] Kale, kayalık tepenin şekline göre biçimlendirilmiştir. Kuzey-güney uzunluğu 90 m, kuzey genişliği 30 m ve güney genişliği ise 90 m'dir. Duvarlar taş ve harç şeklinde yapılmış ve yaklaşık kalınlığı 1.80 m'dir. Kale dört kuleye sahip olup güneydoğu köşesindeki 2.45x2.65 m, sura sonradan eklenerek yapılmış kuzeydoğudaki 5.60x4.65 m ölçüsünde yarım daire, batı surunun orta kısmında 2.30x2.50 m ve güneybatı köşesinde 1.90 m çapında daire planlı kule görülebilmektedir.

Buluntular

Kale üzerinde yapılan araştırmada, yüzeyde yoğun şekilde Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait, sarı sırlı seramik parçaları, tuğla ve kiremit parçaları tespit edilmiştir. Fakat kalenin güneybatısında iki adet farklı döneme ait olduğu düşünülen malzeme bulunmuştur. Bunlardan bir tanesi siyah firnisli, muhtemelen 4. yüzyıla ait kaide parçası (**Kat. No.: 097**) ile yine aynı döneneme ait kırmızı astarlı kiremit parçasıdır. Ayrıca Sait Başaran ile yapılan görüşmede, Başaran kalede Hellenistik Dönem'e ait malzeme bulunduğunu beyan etmiştir[796].

Günümüzde, yüzeyde tamamen Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait kalıntıların bulunduğu İtalyan Kalesi, muhtemelen eldeki verilere göre, ilk kez 4. yüzyılda inşa edilmiş ve Saros Körfezi'ni kuzeyden ve Ainos'a doğru hem deniz hem de kara güzergâhını kontrol etmesi nedeniyle etkin bir savunma noktası olmalıdır. Ancak alanda daha detaylı araştırmalar yapılması ve erken dönemleri hakkında veri elde edilmesi gerekmektedir.

4.1.1.11. Ağılyaması Yerleşimi

Yer Adı: Ağılyaması
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: İzzetiye Mah.
Mevkii: Ağılyaması
Koordinatlar **K.:** 4518898
D.: 35 471038
Rakım: 173 m
Pafta No.: G17-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

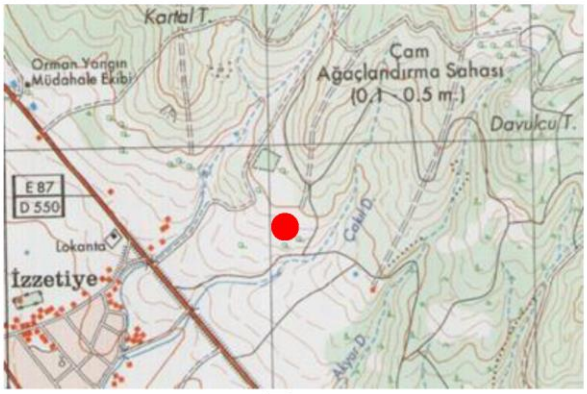

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Ağılyaması Mevkii, İzzetiye Mahallesi'nin yaklaşık 650 m kadar kuzeybatısında, Keşan Kalesi'nin bulunduğu yüksek bir dağın güneybatısında, yamaçta bulunmaktadır (**Levha 34a, b**). Alanın güneydoğusundan Çakıllı Deresi, kuzeybatısından başka bir

[796] Sait Başaran tarafından verilen sözlü bilgi (Görüşme tarihi: 01.08.2014).

dere yer almakta ve bu iki dere yerleşimin güneybatısında, İzzeytiye Köyü yakınında birleşerek Künk Deresi'ni oluşturmaktadır.

Buluntular

Arazide yapılan çalışmada, 200x200 m'lik bir alan içerisinde tuğla, kiremit ve pithos parçaları tespit edilmiştir. Özellikle orman örtüsünün başladığı yolun hemen güneyinde bulunan ve yeni sürülmüş tarlada yoğun biçimde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları tespit edilmiştir[797]. Yoğun seramiğin çıktığı alan 95x65 m'lik bir sahayı kapsamakla birlikte, bu alanının dışında da dağınık seramik, tuğla ve pithos parçaları görülmektedir. Buradaki çalışmalar sırasında, olasılıkla Miletos amphorasına ait amphora ağız parçası bulunmuş ve yakın benzerleri ile 6. yüzyılın son çeyreğine tarihlenenmiştir (**Kat. No.: 098**)[798].

Her ne kadar arazi çalışmasında tespit edilen tek bir parçaya göre kesin yargıya varmak zor olsa da, burada 6. yüzyıldan itibaren küçük bir kırsal yerleşim olduğu ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar iskanın sürdüğü tahmin edilmektedir.

4.1.2. İç Trakya ve Karadeniz Kıyısı: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler

"İç Thrakia, Hebros, Agrianes ve Tanzos nehirleri çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler" başlıklı bu bölümde günümüz Meriç, Tunca ve Ergene nehirleri ile bunların kolları çevresinde ve Karadeniz kıyısında bulunan yerleşimler birlikte ele alınmıştır. Bölge batıdan Meriç Nehri, güneyden Koru ve Tekirdağ (Ganos) dağları, kuzeyden Rezerve Deresi ve Istranca (Astikus) Dağları ile doğusundan Çatalca Platosu ile çevrilmiş iç kısımdan oluşur.

Bu bölümde 21 adet yerleşim incelenmiştir. İncirliçeşme, Karatopraktepe, Höyükler, Kumtepe, Kılıçlar Mezarlık ve Kaletepe yerleşimleri ilk kez incelenmiştir[799]. Bu bölüm içerisinde bulunan yerleşimlerden sadece Kanlıgeçit'te bilimsel kazı

[797] Köylüler ile yapılan görüşmede, alanda "yeşil para" bulduklarını belirtmişlerdir. Anlatımlarına göre buldukları Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bronz sikkeler olmalıdır.
[798] Cook-Dupont 1998: fig. 23. 8(b), Sezgin 2009: Mil1. 01-05.
[799] Kumtepe ile Kılıçlar Mezarlık yerleşimleri ilk kez Edirne Bölge Kurulu ve Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından koruma altına alınmıştır. Bu durum üzerine her iki alanda bilimsel inceleme yapılmıştır.

gerçekleştirilmiştir. Yerleşimler, Hebros, Tanzos, Agrianes ve sonrasında Pontos Euksinos kıyılarına, güneyden kuzeye doğru sıralanmıştır.

4.1.2.1 İncirliçeşme Yerleşimi

Yer Adı: İncirliçeşme
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: İbriktepe Köyü
Mevkii: İncirliçeşme
Koordinatlar **K.:** 4535388
D.: 35 456515
Rakım: 86 m
Pafta No.: G16-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

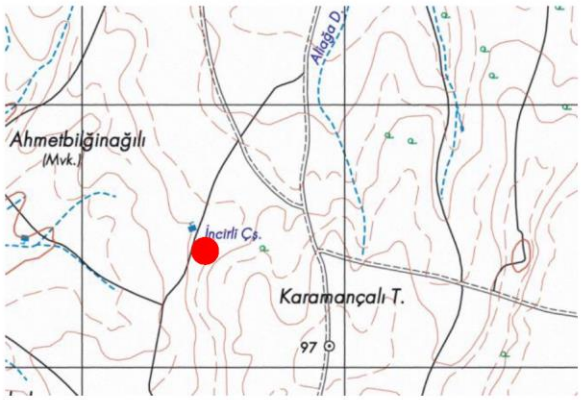

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

İncirliçeşme Yerleşimi, İbriktepe Köyü sınırları içeresinde, köyün yaklaşık 5 km kadar güneybatısında engebeli bir arazi içinde yer alır (**Levha 35a**).

Yerleşim, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu sırtın güney ucundaki 97 m yüksekliğe sahip Karamançalı Tepesi'nin batı yamacında konumlandırılmıştır. Günümüzde tarımsal amaçlarla kullanılan alanda yapılan araştırmada, kuzey-güney doğrultulu yaklaşık 210x100 m'lik bir alanda arkeolojik malzemeler yoğun şekilde görülmektedir (**Levha 35b, 36a**). Yerleşimin hemen batısında, günümüzde alana da ismini veren bir su kaynağı bulunmaktadır. Ayrıca yerleşim, Hebros'a doğru akan Demirci Dere'nin kollarından biri durumundaki Sazlı Dere'nin su toplama havzasında yer alır.

Buluntular

Alanda yapılan araştırmada firnissiz ve siyah firnisli seramik, tuğla ve kırmızı astarlı kiremit parçaları ile demir cürufu gibi değişik buluntular tespit edilmiştir. Üzerinde "θασι[ων]" yazısı okunan, yazıt olarak bire bir benzeri bulunamamakla birlikte *thymiaterion* bulunan benzer örneklere göre 325-310 yılları arasına tarihlenen Thasos amphorasına ait mühürlü kulp parçası (**Kat. No.: 099**) önemli buluntulardan

biridir[800]. Ayrıca yerleşimde, Atina Agorası'ndaki yakın benzerleri ile 4. yüzyıla tarihlendirilmiş siyah firnisli tuzluk ağız-gövde parçası (**Kat. No.: 100**)[801] bulunmuştur. Yerleşimin en yoğun buluntu grubunu olşuturan Thasos/Kuzey Ege üretimi amphora ağız ve dip parçaları (**Kat. No.: 101** ve **102**), Rhodos amphorası taklidi dip parçası (**Kat. No.: 103**), Kuzey Ege, Khios veya Tenedos amphora dip parçası (**Kat. No.: 104**) yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[802]. Siyah firnis bantlı kâse ağız parçası (**Kat. No.: 105**) ve Thasos/Kuzey Ege amphora ağız parçası (**Kat. No.: 106**) 4.-3. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir. Ayrıca yine siyah firnisli ve firnissiz küçük parçalar halinde, form vermeyen seramikler, kırmızı astarlı kiremit parçaları yerleşimin diğer buluntularıdır[803] (**Levha 37e**).

Batısındaki Hebros Nehri'ne yaklaşık 10 km uzaklıkta bulunan bu alan eldeki verilere göre 4. yüzyılda, etrafındaki hafif engebeli ve sulak araziyi işlemek amacı ile yerleşenlerin barındıkları köy veya çiftlik olmalıdır.

4.1.2.2. Mayababa Yerleşimi

Yer Adı: Mayababa
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Büyükaltıağaç K.
Mevkii: Mayababa
Koordinatlar **K.:** 4549808
D.: 35 449122
Rakım: 43 m
Pafta No.: F16-c3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

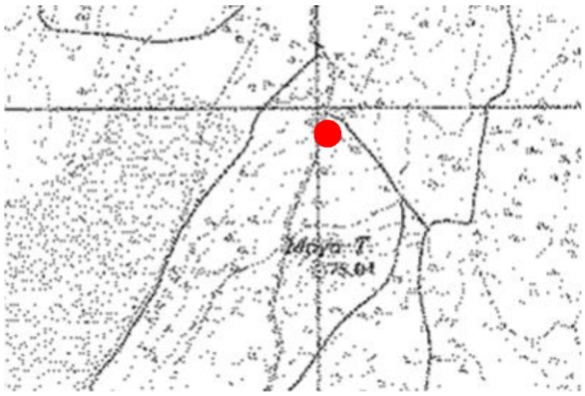

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Mayababa, Büyükaltıağaç Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kadar güneybatısında, Mayababa olarak adlandırılan tepenin kuzeybatı eteğinde yer alır (**Levha 38a**). Yerleşimin bulunduğu Mayababa Tepesi güneyde Agrianes Nehri ve kuzey batıda ise

[800] Tzochev 2009: fig. 3, Lozanov 2010: 96, Pl.54, 5.
[801] Sparkes-Talkott 1970: fig. 9. 870, 876, 949.
[802] Lozanov 2010: Pl. 51, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4.
[803] Alan hakkında bilgi veren ve gösteren köylüler burada kendi tabirleri ile "İskender ve Keçili" şeklinde belirttikleri Ainos sikkelerin bulduğunu belirtmişlerdir.

Agrianes Nehri'nin kolu Bostan Deresi'nin oluşturduğu ovaya doğru, burun şeklinde çıkıntı yapan bir kütle üzerindedir. Günümüzde ortasından ve güneyinden birer tarla yolu geçen yerleşimin hemen kuzeyinde, Bostan Deresi'ne doğru eğimin azaldığı yerde bir su kaynağı bulunmaktadır. Yerleşim, günümüzde Agrianes Nehiri'ne yaklaşık 3 km mesafede yer almaktadır.

Mayababa Yerleşimi, aynı adlı tepenin kuzeybatısında, yamacın ova ile birleştiği hafif eğimli bir arazide yer alır. Günümüzde, tepenin üzerine çıkan stabilize yol tarafından ikiye bölünmüş; yaklaşık 280x150 m'lik bir alanda Neolitik Çağ'dan Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi sonuna kadar süren kültür kalıntıları yüzeyde görmek mümkündür. Yolun batısındaki alan, köylüler tarafından "Kilise" denilmekte ve teraslar halinde güneye doğru yükselmektedir (**Levha 38b, 39a**). Bu alanda yapılan tarama sırasında Kalkolitik Çağ'a ait bir taş balta ile yine aynı dönemlere ait seramik parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca burada Roma ve Doğu Roma İmparatorlukları Dönemleri'ne ait bir adet bazalt öğütme taşı parçası ile seramik parçaları da bulunmuştur.

İncelenen alanın ve Mayababa tepesine çıkan yolun doğusundaki yamaçta yoğun seramik parçalarına rastlanmıştır. Yaklaşık 150x80 m boyutlarındaki alanda yapılan incelemede, 4. yüzyıla tarihlenen seramik parçaları ile birlikte[804], yoğun şekilde Roma ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçalarına rastlanılmıştır.

Buluntular

Alanda ilk araştırmayı yapan Burçin Erdoğu, Karanovo III-Vesselinovo Kültürü'ne ait malzemeler ile birlikte, Son Tunç ve İlk Demir Çağ malzemesi ve Hellenistik Dönem ile daha sonraki dönemlere ait seramiklerin de bulunduğunu belirtmiştir[805]. Ayrıca, Edirne Arkeoloji Müzesi'ne Büyükaltığaça Köyü'nden gelmiş sikkeler bulunmaktadır. Daha önceki araştırmalar ve köylüler ile yapılan görüşmeden sonra Edirne Arkeoloji Müzesi'nde bulunan sikkelerin Mayababa Yerleşimi'nden geldiği tespit edilmiştir.

[804] Köylüler ile yapılan görüşmede, alanda üzerinde "insan" bulunan seramik parçaları ile gümüş ve bronz sikke bulduklarını belirtmişlerdir.
[805] Erdoğu 1999: 346-347, Edoğu 2001: 77-78, Şahin 2008: Maya Baba.

Yerleşimdeki çalışmada, yakın benzerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilen iki adet Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası (**Kat. No.: 107** ve **108**) [806]. Ayrıca arazi çalışmasında olasılıkla 4.-3. yüzyıllara tarihlenen ve profil vermeyen siyah firnisli gövde parçaları tespit edilmiştir. Bu bulunutuların haricinde, Mayababa Yerleşimi'nden Edirne Arkeoloji Müzesi'ne gelen sekiz adet gümüş ve bronz sikkeye bakıldığında 4. ve 3. yüzyıllara ait olduğu görülmektedir. Moroneia kentine ait bir adet sikke 400-350 yıllarına (**Kat. No.: 109**)[807]; İskender başlı dört sikkeden Babylon baskısı 311-305 yılları arasına (**Kat. No.: 110**)[808]; Lampsakos baskısı 310-301 yıllarına (**Kat. No.: 111**)[809] ve Amphipolis basıkısı 294-290 yılları arasına (**Kat. No.: 112**)[810]; ayrıca basım yeri belirsiz bir sikke (**Kat. No.: 113**) ise, 4.-3. yüzyıla tarihlendirilir. Bir adet sikke (**Kat. No.: 114**) 4. yüzyıla, Ptolemaios Krallığı'na ait iki sikke ise, 3. yüzyıla (**Kat. No.: 115** ve **116**) tarihlendirilmektedir.

Mayababa Yerleşimi'nde, Kalkolitik Çağ'da başlayan iskân kesintisiz şekilde Doğu Roma İmparatorluğu'na kadar devam etmiştir. Büyükaltıağaç Köyü'ndeki yaşlılar ile yapılan görüşmede, Mayababa'ya yakın Hebros Nehri kıyısında bir iskele olduğu ve buraya gemilerin yanaştığını büyüklerinden dinlediklerini anlatmışlardır. Antik Çağ ve Geç Antik Çağ'da Hebros ve Agrianes Nehirleri ticari anlamda önemli bir yol durumundadır[811]. Bu nedenle yerleşimin hem Hebros hem de Agrianes nehirlerine yakınlığı en önemli avantajı olmuştur.

[806] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2.
[807] cf. SNG Cop. Thrace 628-632.
[808] cf. Price 3759.
[809] Price 1991: 215, n. 1385.
[810] Price 501.
[811] Hebros Nehri'nin ulaşımda kullanılması içi bkz. syf. 20.

4.1.2.3. Tavşantepe Yerleşimi

Yer Adı: Tavşantepe
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: Umurca K.
Mevkii: Arpalıktepe
Koordinatlar **K.:** 4561104
D.: 35 445291
Rakım: 27 m
Pafta No.: F16-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

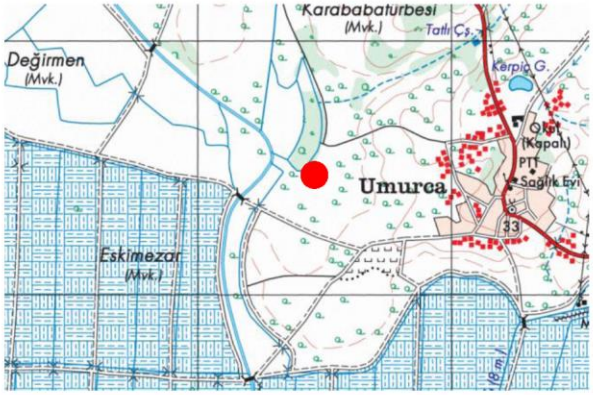

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Tavşantepe Höyüğü, Umurca Köyü sınırları içerisinde, köyün yaklaşık 750-800 m batısında, Hebros Nehri'nin doğu kıyısında ve aynı nehrin oluşturduğu ova içerisinde Karakum Mevkii'nde yer almaktadır (**Levha 40f, 41a**). Köylüler, 2008-2009 civarında çeltik ekimi yapmak için burada bulunan tepenin tesviye yapılarak üzerinden yaklaşık 2 m alınarak düzleştirildiğini belirtmişlerdir.

Buluntular

Höyük, ilk kez 1997 yılında Burçin Erdoğu tarafından araştırılmıştır. Erdoğu "Karakumuk" başlığıyla belirttiği yerleşimde, İlk Tunç Çağı ve Klasik Dönem malzemesi bulunduğunu belirtmiştir[812].

Alanda yapılan araştırma sırasında, yüzeyde İlk Tunç Çağı çanak çömlekleriyle birlikte, yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiş üç adet Thasos/Kuzey Ege amphoralarına ait ikisi silindirik formlu (**Kat. No.: 117** ve **118**)[813] ve bir adet topaç formlu (**Kat. No.: 119**) kaide parçası tespit edilmiştir. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait pithos, seramik ve tuğla parçaları diğer buluntuları oluşturur.

İlk Tunç Çağı'nda iskânı başlayan Tavşantepe Yerleşimi, hem verimli bir ovanın ortasında hem de Hebros Nehri'ne çok yakın olması nedeniyle tercih edilmiştir. Burada

[812] Erdoğu 1999: 347, Şahin 2008: Karakumluk.
[813] Lozanov 2010: Pl. 51, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.

iskânın 4. yüzyıl süresince devam ettiği görülmektedir. Yerleşimin üst kısmı tesviye edilmesi dolaysıyla büyük oranda yok edilmiştir.

4.1.2.4. Adatepe Yerleşimi

Yer Adı: Adatepe
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: Yolüstü Köyü
Mevkii: Adatepe
Koordinatlar **K.:** 4625464
D.: 35 462405
Rakım: 53 m
Pafta No.: E17-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Adatepe Höyüğü, Yolüstü Köyü'nün yaklaşık 2.2 km güneybatısında, Değirmenyeni Köyü'nün 1.9 km kuzeyinde bulunmaktadır (**Levha 41e**). Höyük, Tonzos (Tunca) Nehri'nin doğu yakasında olmakla birlikte, nehrin bu bölgede menderes yapması nedeniyle doğu ve güneyi hariç etrafı nehir tarafından sarılmıştır.

Günümüzde, tarımsal faaliyetler nedeniyle yüksekliği ve şekli önemli ölçüde değişen höyük, yaklaşık 150x120 m ölçülere ve 5-6 m yüksekliğe sahiptir (**Levha 32a**). Konumu itibari ile höyük çok verimli bir arazinin batı ucunda yer alır.

Buluntular

İlk kez 1995 yılında doktora çalışması kapsamında araştırma yapan Burçin Erdoğu, Son Tunç Çağı ve İlk Demir Çağı buluntuları ile birlikte yoğun şekilde Klasik Dönem[814] malzemesi olduğunu belirtlmiştir[815].

Alanda yapılan araştırmada; iki adet Molyvoti'de bulunmuş yakın benzerine göre 4. yüzyılla tarihlendirilen silindirik formlu Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçaları

[814] Burçin Erdoğu ile araştırmaya katılan Işık Şahin ile yapılan görüşmede burada Demir Çağı'na ait seramikler ve bir adet siyah firnisli seramik tespit edildiğini belirtmiştir. Işık Şahin ile sözlü görüşme (Görüşme tarihi: 22.08.2013)
[815] Erdoğu 1997: 276.

(**Kat. No.: 120** ve **121**)[816] ile dönemleri belirsiz amphora kulp parçası ve gri seramik gövde parçası tespit edilmiştir. Ayrıca alanda Tunç Çağı ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları da gözlemlenmiştir.

Tunç Çağı'nda ilk kez yerleşilen Tonzos (Tunca) Nehri'nin kıyısındaki höyükte iskân, 4. yüzyılda da devam etmiş ve Roma İmparatorluk Dönemi'nin sonu ile birlikte terk edilmiş olmalıdır.

4.1.2.5. Karatopraktepe Yerleşimi

Yer Adı: Karatopraktepe
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: Suakacağı Köyü
Mevkii: Karatopraktepe
Koordinatlar **K.:** 4633157
D.: 35 465586
Rakım: 101 m
Pafta No.: E17-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

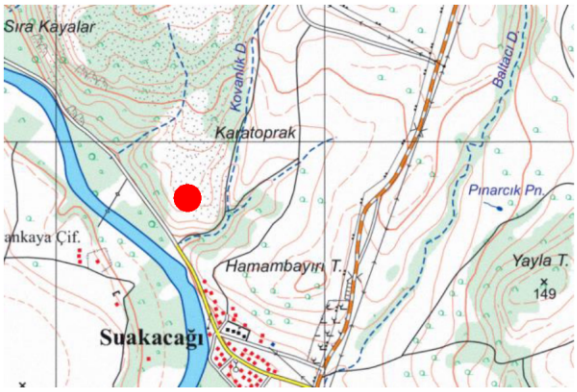

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Karatoprak Tepesi, Suakacağı Köyü'nün yaklaşık 300 m kadar kuzeyinde Tonzos Nehri'nin hemen doğu yakasında yükseltileri çok fazla olmayan tepelerin en güneyinde bulunmaktadır (**Levha 42d**).

Tunca Nehri'nin kuzeydoğu kıyısında, kuzey-güney doğrultulu, yaklaşık 300x200 m genişliğinde üzeri düz bir tepedir (**Levha 43a**). Tepenin düz durumdaki üzeri yerleşime gayet uygun ve güneyindeki nehir kıyısındaki tarıma elverişli araziye hâkim durumdadır. Alanın kuzeydoğusunda bir kamu kuruluşunun iş makinesi ile yaptıkları müdâhale nedeniyle seramik buluntuları ortaya çıkmıştır.

Buluntular

Yüzeyde yapılan araştırmada herhangi bir buluntuya rastlanmaz. Bununla birlikte, tepenin doğusunda iş makineleri[817] ile açılan bölümünde, Son Tunç Çağı ile koyu renk

[816] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2.

el yapımı, kazıma dalgalı çizgi ve altında içi taralı üçgen bezeme bulunan seramik ağız parçalası yaklaşık 12.-7. yüyıllara tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 122**)[818] . Bu seramikler ile birlikte Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait yoğun seramik tespit edilmiştir.

Alanda yapılan ilk incelemenin sonucuna göre, muhtelen Tunç Çağı'nda ilk iskânın başladığı yerleşimde, bu süreç kesintisiz bir şekilde Demir Çağı'nın sonuna kadar devam etmiş olmalıdır. Aradaki bir boşluktan sonra yoğun Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları tespit edilmesi, bu dönem öncesinde de yerleşimin iskân edildiğini düşündürmektedir.

4.1.2.6. Höyükler Yerleşimi (?)

Yer Adı: Höyükler
Türü: Yerleşim ?
Belde,Mah., Köy: Çallıdere Köyü
Mevkii: Höyükler
Koordinatlar **K.:** 4642398
D.: 35 477995
Rakım: 351 m
Pafta No.: E17-a2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

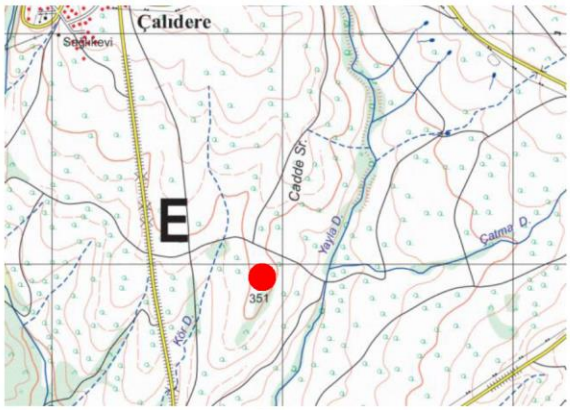

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Höyükler Mevkii, Çallıdere Köyü'nün yaklaşık 1.2 km kadar güneydoğusunda, Çallıdere-Lalapaşa yolunun ise 600 m kadar doğusunda, kuzey-güney doğrultulu Koru Deresi'nin batı yakasındaki yamacın üst kısmında bulunmaktadır (**Levha 43c, 44a**).

Doğuya, dereye doğru, eğimli ve ayçiçeği ekili arazide yapılan araştırmada, az miktarda Roma ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait çanak-çömlek parçaları ile tuğla parçalarına rastlanmıştır. Doğuya doğru eğimli yamaçta, doğu-batı doğrultulu yaklaşık 120x50 m'lik bir alanda buluntuların yayıldığı gözlemlenmiştir.

---

[817] Edirne İl Özel İdaresi'nin toprak alımı için iş makimeleri ile alanı kazmaları ile birlikte seramiklere ulaşılmış, bu durum üzerine Edirne Arkeoloji Müzesi'nin müdahalesiyle çalışmalar durdurulmıştur.

[818] Seramikler Mehmet Özdoğan tarafından fotoğraf üzerinden tarihlendirilmiş ve **Kat. No.: 122**, "İlk Demir Çağ' şeklinde belirtilmiştir. (Mail ile görüşme tarihi 26.07.2016).

Buluntular

Alanda yapılan araştırma sırasında, çok küçük tuğla ve kiremit parçaları ile bir adet amphora dip parçası tespit edilmiştir. Kesin olmamakla birlikte, amphora dip parçası 4.-3. yüzyıla ait bir Thasos amphorasına ait olabilir. Ayrıca Çallıdere Köyü'nden Edirne Arkeoloji Müzesi'ne değişik tarihlerde ve farklı kişiler tarafından getirilen sikkelerin bu alandan bulunduğu köylüler tarafından teyit edilmiştir. Bu sikkelerden en erkeni 359-336 yılları arasına tarihlenen Makedonia Kralı II. Philippos'a aittir (**Kat. No.: 123**). Bir adet sikke ise, 336-323 yıllarına tarihlendirilmekte ve İskender sikkesidir (**Kat. No.: 124**)[819]. En yoğun sikke grubunu 35 adeti 309-220 yıllarına (**Kat. No.: 125-159**)[820], bir adeti 306-281 (**Kat. No.: 160**)[821] ve diğer iki adeti 301-289 yılına tarihlendirilen (**Kat. No.: 161**[822] ve **162**) Lysimakheia kent sikkeleri oluşturur.

Arazi çalışması sırasında tespit edilen ancak net tarihlendirilememekle birlikte 4.-3. yüzyıllara ait olabileceği düşünülen amphora dip parçası ile yoğunluğu 309-220 yıllarına tarihlendirilen Lysimakheia kent sikkeleri oluştururken, II. Philippos'a, İskender'e ait olanlar ile diğer sikkeler alanın tarihlendirilmesi için en önemli veriyi oluşturmaktadır.

Bu verilere dayanarak, burada bir yerleşimin kesin varlığını ileri sürmek zordur. Ancak, bölgenin jeopolitik önemine bakıldığında, Astikus Dağları'nın yükseltisini kaybettiği ve güneyden kuzey Thrakia'ya geçişi sağlayan önemli bir yol güzergâhı üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum göz önüne alındığında, Lysimakhos'un bölgenin yönetimini ele geçirdikten sonra bastırmış olduğu sikkelerin çokluğu bize Lysimakhos'a bağlı askeri bir birliğin bu geçiş güzergahını kontrol etmek için buraya yerleştirilmiş garnizon yerleşimi olduğu düşündürmektedir.

[819] Prince 318.
[820] SNG Cop. Thrace 909-914, 916.
[821] cf. SNG Cop. Thrace 1149-1151.
[822] cf. SNG Cop. Thrace 914.

4.1.2.7. Kermeyan (Apros/Aproi) Yerleşimi

Yer Adı: Apros/Aproi
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Kermeyan Köyü
Mevkii: Kalesırtı
Koordinatlar **K.:** 4531445
D.: 35 508032
Rakım: 213 m
Pafta No.: G18-a1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

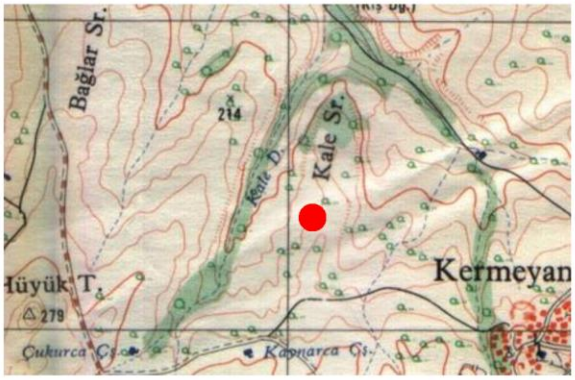

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Kermeyan (Apros) Yerleşimi[823], günümüzde Kermeyan Köyü'nün yaklaşık 700 m kadar kuzeybatısında, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu, kuzeye doğru çıkıntı yapan "Kale Sırtı" olarak adlandırılan tepenin üzerinde ve kuzeybatı yamaçlarında yer alır (**Levha 45a, b**). Tepenin kuzeybatısı boyunca akan Kale Deresi, kuzeydoğusunda güneydoğudan iki kol halinde gelen dereler ile birleşir ve Değirmen Deresi'ni oluşturur, daha sonra Anadere ile birleşir[824]. Hem kuzeybatısındaki Kale Deresi hem de onun birleştiği dereler, tepenin kuzeybatı ve kuzeydoğu kenarlarını aşındırarak derin vadi oluşturmuşlardır. Yerleşimin güneyinde Çukurçeşme (güneybatı) ve Kaynarca (güneydoğu) su kaynakları bulunmaktadır.

Plinius, "Koloni Apros" şeklinde bahsettiği kentin, Bizya'dan 50 mil, Philippi'den (Philippopolis/Filibe) ise 180 mil, Parion'a 22 mil uzaklıkta ve Erginus (Agrianes) ile Ganos Kenti'nin sınırında şeklinde belirtir[825]. Stephanos Byzantion ve Theopompos ise, Apros'dan "polis" şeklinde bahsederler[826]. Erken dönem yazarları tarafından hakkında bilgi verilmemekle birlikte, 4. yüzyıldan itibaren yerleşimin Thraklar tarafından kullanılmaya başlandığı ve I. Kotys döneminde Odrys Krallığı'nın yönetim merkezi şeklinde kullanıldığı düşülmektedir [827] . Rogozen'de bulunan gümüş bir kâsenin

[823] Draganov 2005: 339, Sayar-Bektaş 2014: 42.
[824] Değirmen Dere, Anadere'nin kolarından biri olup daha sonra Agrianes Nehri'ne ulaşmaktadır.
[825] Plin. *nat.* IV. 47.
[826] Steph. Byz. 107. 5, Theop. F126.
[827] Draganov 2005: 339, Sayar-Bektaş 2014: 42, Sayar 2013: 69.

üzerindeki yazı ile biri Apollonia Pontika'da bulunmuş üç sikkenin üzerinde Apros yazısının okunması üzerine, hem kâse hem de sikkelerin Kermiyan Köyü yakınındaki Apros Yerleşimi ile ilgili olduğu düşünülmüştür[828]. Theopompos, II. Philippos'un generallerinden Antipater'in 347/6 yılı civarında, Apros yakınlarında, muhtemelen saldırmak için beklediğini bildirir[829]. MS 4. yüzyılda yaşayan Ammianus Marcellinus, Apros'dan Perinthos ile birlikte bölgede göze çarpan iki kentten biri diye bahseder[830]. Ondan daha sonra ise, MS 6. yüzyılda yaşamış tarihçi Procopius, Apros için Thrak kenti demektedir[831]. Yerleşim, MS 1. yüzyılda İmparator Tiberius Claudius Caesar Augustus Germanicus (MS 41-54) döneminde "Colonia Claudia Aprensis" adıyla emekli askerlerin yerleştirildiği koloni halini almıştır[832].

Günümüzde, yüzeyde bulunan mimari kalıntılar ile seramik parçaları, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne aittir. Önce Zafer Taşlıklıoğlu, daha sonrasında ise, M. Hamdi Sayar yerleşimde bulunmuş Roma İmparatorluk Dönemi ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait yazıtlar ile yüzey araştırmaları yapılmıştır[833].

Yerleşimin güneybatısında, Bağlarsıtı'nın güneyinde yaklaşık 20-25 m yüksekliğinde ve 70 m çapında bir tümülüs bulunmaktadır.

Buluntular

Yerleşimde yapılan incelemede, yüzeyin tamamen Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait sarı sırlı seramiklerden oluştuğu görülmüştür. Yerleşimin kuzeydoğusundaki çalılar arasında, zeminde *opus caementicum* şeklinde yapılmış sur duvarlarına ait kalıntılar görülmüştür. Ancak köylüler tarafından dış yüzeydeki işlenmiş

[828] Archibald 1998: 225, Archibald 2004: 893, Draganov 2005: 339-343.
[829] Theop. F160, Hammond 1994b: 370, Archibald 2004: 893, Draganov 2005: 339, Delev 2015: 50, Archibald 2004: 893.
[830] Amm. XXVII. 4. 12.
[831] Procopius, VIII. 27. 8
[832] Wilkens 1996: 575, dpn. 78, Draganov 2005: 339, Sayar 2013: 69, Sayar-Bektaş 2014: 42, Dana 2015: 253.
[833] Taşlıklıoğlu 1961: 46-49, Taşlıklıoğlu 1971: 70-87, Sayar 1992: 173-174, Sayar 1993: 157, Sayar 1998b: 324, Sayar 1999a: 424, Sayar 2000: 245, Sayar 2002: 102, Sayar 2003: 52, Sayar 2005: 229, Sayar 2013: 69, Sayar-Bektaş 2014: 42.

taşlar sökülüp, kendi evlerinin inşaasında kullanıldığı için bu duvarların kaplamalarını görmek ne yazık ki mümkün değildir[834].

Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk dönemleri haricinde herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır. Buna karşın Tekirdağ ve Edirne Arkeoloji Müzeleri'nde, yerleşimden gelmiş sikkeler ve pişmiş toprak figürinler bulunmaktadır.

Bu sikkelere bakıldığında, 480-350 yıllarına tarihlenen Khersonesos sikkesi (**Kat. No.: 163**)[835], 412-365 yıllarına tarihlenen Ainos sikkesi (**Kat. No.: 164**)[836], 350-281 yıllarına tarihlenen bir adet olasılıkla Elaious sikkesi (**Kat. No.: 165**)[837], biri 5.-4. yüzyıla, diğeri 5.-3. yüzyıla tarihlenen iki adet sikke (**Kat. No.: 166** ve **167**), 4. yüzyıla tarihlenen bir adet Makedonia Krallığı II. Philippos sikkesi (**Kat. No.: 168**), 319-297 yıllarına ait Makedonia Krallı Kassandros sikkesi (**Kat. No.: 169**)[838], 310-283 yılları arasına tarihlenen Pergamon sikkesi (**Kat. No.: 170**)[839], 309-220 yıllarına tarihlenen üç adet Lysimakheia kent sikkesi (**Kat. No.: 171, 172** ve **173**)[840], biri 306-281, diğeri 305-281 yıllarına tarihlenen iki adet Lysimakhos sikkesi (**Kat. No.: 174** ve **175**)[841], 4. yüzyıla tarihlenen Lampsakos sikkesi (**Kat. No.: 176**)[842], biri Makedonia Krallığı, diğeri Lysimakheia veya Thrakia Kralı Lysimakhos'a ait 4. yüzyıl sonu-3. yüzyıl başına tarihlenen iki adet sikke (**Kat. No.: 177** ve **178**), 4.-3. yüzyıla tarihlenen Lysimakheia sikkesi (**Kat. No.: 179**), 4.-2. yüzyıl arasına tarihlenen bir adet sikke (**Kat. No.: 180**), 280-200 arasına tarihlenen Ainos sikkesi (**Kat. No.: 181**)[843], 239-229 tarihlendirilen II. Demetrios sikkesi (**Kat. No.: 182**)[844] ve 3. yüzyıla tarihlendirilen Lysimakheia sikkesi (**Kat. No.: 183**)[845] bulunmaktadır.

---

[834] Taşlıklıoğlu, 1971 yılı basımı yayınında bu tahribata değinmiş ve bu dönemde iki surun olduğunu belirtmiştir. Bkz. Taşlıklıoğlu 1971: 71.
[835] cf. SNG Cop. Thrace 846.
[836] cf. SNG Cop. Thrace 410-417, May 1950: III. 321. **Kat. No.: 164** numaralı sikke O. Yağız tarafından yayınlanmıştır. Bkz. Yağız 2008: 1230, 5.
[837] cf. SNG Cop. Thrace 896.
[838] SNG Alpha Bank 878.
[839] BMC Mysia 112, n. 22-23.
[840] cf. SNG Cop. Thrace 908, 914, 918.
[841] cf. SNG Cop. Thrace 1149-1158, 1164-1167,
[842] Weber, n. 5109.
[843] SNG Cop. Thrace 422, SNG Evelpides 1970: 889-890. Kat. No.: 181 numaralı sikke O. Yağız tarafından yayınlanmıştır. Bkz. Yağız 2008: 1231, 10.
[844] SNG Cop. 1982, n. 1224.
[845] cf. SNG Cop. Thrace 910, SNG Grece Evelpidis 1975: XXX, n. 1062-1063.

Figürinlere bakılıdığında ise, yoğunluğu Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nde olmak üzere, Edirne Arkeoloji Müzesi'nde yerleşimden gelen 3. yüzyıla tarihlenen beş adet (**Kat. No.: 184-188**), 3.-2. yüzyıllara tarihlenen dört adet (**Kat. No.: 189-192**), 2. yüzyıla tarihlenen 13 adet (**Kat. No.: 193-205**) ve 2.-1. yüzyıllara tarihlenen iki adet (**Kat. No.: 206** ve **207**) olmak üzere toplam 24 adet figürin parçası bulunmaktadır[846]. Ayrıca arazi çalışması sonrasında olasılıkla Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir adet mermer süpürgelik tespit edilmiştir.

Antik yazarların verdiği bilgilere göre, yerleşim 4. yüzyılın ortalarından itibaren bilinmekle birlikte, asıl MS 1. yüzyıldan itibaren Roma kenti özelliği kazanmasından sonra, Doğu Thrakia'nın önemli yerleşim yerlerinden biri olmuştur. Yerleşimden, Tekirdağ ve Edirne Arkeoloji Müzeleri'ne gelen sikke ve pişmiş toprak figürin parçaları 5. yüzyıldan itibaren iskânın başladığı ve 4.-2. yüzyıl arasında oldukça yoğun kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca alanda bulunan sikkelere bakıldığında, başta Makedonia Krallığı ve Lysimakhos'un Thrakia Krallığı'nın sikkeleri olmak üzere Ainos, Khersonesos, Lampsakos ve Pergamon sikkesi bulunması, yerleşimin bu kentlerle bağlantılarını göstermesi açıdan kayda değer bir bilgidir.

4.1.2.8. Kumtepe Yerleşimi

Yer Adı: Kumtepe
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: Soylu Köyü
Mevkii: Kumtepe
Koordinatlar **K.:** 4536568
D.: 35 505886
Rakım: 85 m
Pafta No.: G18-a1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[846] Kat. No.: 184-190, 192-198, 200, 202-207 numaralı 21 figürin parçası Hüsniye Güçlü tarafından yüksek lisans tezinde incelenmiştir. Bkz. Güçlü 2006: 38-39, 47, 49-51, 54-56, 58, 61-65, 75-76.

Konumu

Kumtepe Höyüğü, Soylu Köyü'nün yaklaşık 3.5 km güneydoğusunda Arap ve Hendek Ovaları'nın kesiştiği alanda bulunmaktadır[847] (**Levha 49c**). Anadere'nin 100 m kadar doğu yakasında, derenin yaklaşık 100 m kadar kuzeydoğusunda konumlanmıştır.

Höyüğün güneyinden tarla yolu, kuzeydoğusu ve batısından su kanalları geçmektedir. Bu nedenle höyüğün şekli bozulmuş olmakla birlikte, 300x220 m'lik bir boyuta ve yaklaşık 3 m'lik yüksekliğe sahiptir (**Levha 49d**). Höyük konumu itibariyle Trakya'nın iç kısmındaki en sulak alanlarından biri durumundaki Hendek Ovası'nın en güneyinde bulunmaktadır.

Buluntular

Alanda yapılan inceleme sırasında bulunan bir adet Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası yakın benzerine göre 4. yüzyıla ait olmalıdır (**Kat. No.: 208**)[848]. Bununla birlikte yerleşimde olasılıkla Kalkolitik ve yoğun şekilde de Tunç Çağı seramikleri bulunmaktadır. Ayrıca Edirne Bölge Kurulu'nun yapmış olduğu sit çalışması sırasında, 4. yüzyıla ait üzerinde amphora mühürü bulunan Thasos amphora kulp parçası tespit edilmiştir (**Kat. No.: 209**)[849].

Kumtepe Höyüğü'nde ilk yerleşim Kalkolitik Çağ'da başlamış ve Tunç Çağı boyunca devam etmiştir. Elde edilen buluntulara göre, tekrar 4. yüzyılda iskân edilen yerleşimin MS 2.-3. yüzyıl süresince varlığını sürdürdüğünü seramik buluntuları desteklemektedir.

[847] Alan "Transtrakya Petrol Boru Hattı" projesi kapsamında tespit edilerek Edirne Bölge Koruma Kurulu tarafından 29/11/2013 tarihinde 3. Derece Arkeolojik Sit alanı yapılarak korumaya alınmıştır. Bkz. Keskinel *vd.* 2014: 128.

[848] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.

[849] Tekirdağ Kültür Envanteri kitabında amhora mührünün fotoğrafı yayımlanmış, buradaki eser Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nde incelenmiştir. Bkz. Keskinel *vd.* 2014: 128.

4.1.2.9. Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi

Yer Adı:		Hacımahmut Çeşmesi
Türü:		Yerleşim
Belde,Mah., Köy:		Tatarlı Köyü
Mevkii:		Hacımahmut Çeşmesi
Koordinatlar	**K.:**	4553699
	D.:	35 507680
Rakım:		62 m
Pafta No.:		F18-d1
Önceki Alan Araştırmaları:		☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın:		☒ Var ☐ Yok

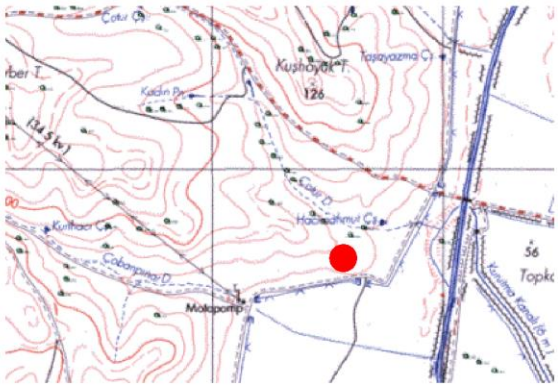

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Hacımahmut Çeşmesi, Tatarlı Köyü'nün 2.5 km güneydoğusunda, Anadere'nin batı yakasında, Tatarlı-Canhıdır toprak yolunun (Anadere üzerindeki köprünün) yaklaşık 210 m güneyinde yer alır (**Levha 50c**). Günümüzde alanın hemen kuzeydoğusunda yerleşime de adını veren Hacımahmut Çeşmesi bulunmaktadır[850].

Yerleşim, Anadere'nin batısında, doğuya doğru yani Anadere'ye doğru eğimli yamaçta bulunmaktadır (**Levha 50d, 51a**). Yapılan incelemede yaklaşık 400x200 m'lik bir alanda seramiklerin bulunduğu gözlemlenmiştir.

Buluntular

Yerleşim ilk kez Mehmet Özdoğan tarafından araştırılmış, İlk Tunç Çağı seramikleri ile birlikte Klasik Dönemlere ait malzemelerin de bulunduğu belirtilmiştir [851] . Alanda tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen araştırmada muhtemelen 7.-6. yüzyıla ait siyah firnisli gövde parçası (**Kat. No.: 210**) tespit edilmiştir. Bu parça ile birlikte, özellikle Anadere'ye doğru yoğun şekilde MS 11.-12. yüzyıllara ait seramik parçaları ile kiremit, tuğla parçaları ile cam kaide parçası bulunmuştur .

[850] Ancak muhtar aslında çeşmenin daha batıda, yamaçta olduğunu ancak daha sonradan bugünkü yerine alındığını belirtmiştir.

[851] M. Özdoğan 1982a: 47, M. Özdoğan 1986b: 34-35, Korfman vd. 1994: 93, no. 537, Şahin 2008: Hacı Mahmut Çeşmesi. Mehmet Özdoğan ile yapılan görüşmede alanda detaylı bir araştırma yapamadıklarını, buna karşın yüzeyde Tunç Çağı ve sonrasına ait buluntuların bulunduğunu belirtmiştir (Görüşme tarihi: 20.08.2016)

Alanda tespit edilen bir tek seramik parçası ile yorumlamak mümkün değildir. Ancak daha önceki çalışmanın sınırlı bilgisini de düşünecek olursak, Anadere'nin batı yakasında, ona doğru eğimli yamaçta Tunç Çağı'ndan itibaren küçük bir yerleşim şeklinde MS 12. yüzyıl sonuna kadar varlığını sürdürmüş olmalıdır.

4.1.2.10. Kılıçlar Yerleşimi

Yer Adı: Kılıçlar
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Kılıçlar Köyü
Mevkii: Köy Mezarlığı
Koordinatlar **K.:** 4565549 **D.:** 35 524839
Rakım: 76 m
Pafta No.: F18-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

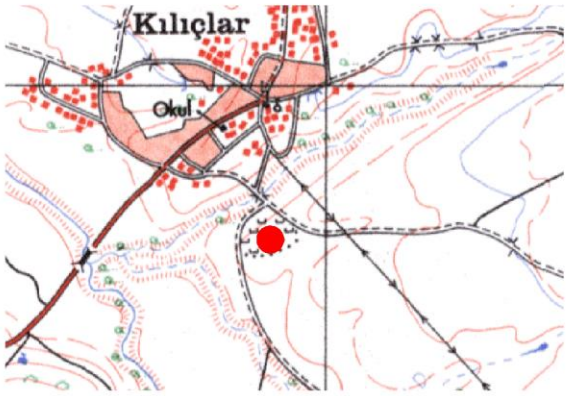

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi, Kılıçlar Köyü'nün yaklaşık 150 m kadar güneyinde, kuzeydoğu güneybatı doğrultulu bir sırtın uç kısmında bulunmaktadır (**Levha 51c, 52a**).

Güneyinde kuzeybatıya doğru iki dere (Muzruplu ve Dağlı Dereleri) ise, kuzeybatısından geçen yazın kuruyan üç dere alanın hemen güneybatısında birleşerek Büyükkarakarlı Deresi'ni oluşturur. Yerleşimin yaklaşık 90 m kadar kuzeyinde bir çeşme bulunmaktadır. Alan, mevcut mezar taşlarından anlaşıldığı kadarıyla 17. yüzyıldan itibaren günümüze kadar Kılıçlar Köyü'nün mezarlığı işlevini sürdürmektedir.

Buluntular

Yerleşim alanı, yaklaşık 175x140 m'lik tepenin üst kısmında bulunmaktadır. Kuzeydoğusundan geçen tarla yolu tepenin bir kısmını kesmiştir. Osmanlı İmparatorlu'ndan itibaren mezarlık olarak kullanılan alanda, mezar kazılması sırasında

bazı eserlere ulaşılması üzerine, burada Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından bir inceleme yapılarak sit alanı yapılmıştır[852].

Bu çalışma sırasında, 5. yüzyıla tarihlenen kırık parçalar yapıştırılarak tümlenen Thasos amphorası (**Kat. No.: 211**), lekythos gövde-kaide parçası (**Kat. No.: 212**) ile bu lekythos parçası içerisinde bulunan ve 500-450 yıllarına tarihlenen 56 adet gümüş sikke (**Kat. No.: 213**) bulunmuştur[853]. Ayrıca alanda yapılan araştırma sırasında, 5. yüzyıla tarihlenen ve muhtemelen Thasos/Kuzey Ege amphorasına ait ağız parçası (**Kat. No.: 214**) yerleşimin bir diğer buluntusudur. Bu çalışma sırasında ayrıca bir adet duvara ait işlenmiş blok taş tespit edilmiştir.

Hemen hemen Doğu Thrakia bölgesinin ortasında, kuzeyindeki Agrianes Nehri'nden yaklaşık 10 km uzaklıkta bulunan alan boyutunun küçük olmasına karşın elde edilen buluntulara göre oldukça önemli bir yerleşimdir. Fazla engebeli olmayan ve etrafında sulak ve verimli arazilerin bulunduğu yerleri hem 5. yüzyıla tarihlenen amphora ve lekythos parçası hem de 500-450 yılları arasına tarihlendirilen sikkeler ile 5. yüzyılda Doğu Thrakia'nın iç kısımdaki önemli yerleşimlerden biri olmalıdır.

[852] Yerleşim hakkında Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nin eski müdürü M. Akif Işın ve mevcut Müze Müdürü Önder Öztük tarafından bilgi verilmiş. Arazi çalışması sırasında ise alanı gezdiren aza sit ilan edilmeden önce köylülerin toprak aldıkları ve bu toprak alımı sırasında tüm kaplar çıktığı belirtilmiştir.

[853] Köy mezarlığında, yeni açılan bir mezar kazısı sırsında lekythos içinde sikkeler bulununmuştur. Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne teslim edilen bulantular üzerine, müze uzamanları tarafından alanda yapılan incelemeler sırasında alanın kuzeydoğusunda toprak alımı ile açılmış alanda amphora parçaları tespit edilmiş ve bu parçalar daha sonra müzede tümlenmiştir. (M. Akif Işın ile görüşme tarihi: 17.08.2016)

4.1.2.11. Vize (Bizye)

Yer Adı: Çömlektepe
Türü: Höyük/Kale
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4603310
D.: 35 564071
Rakım: 244 m
Pafta No.: E19-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

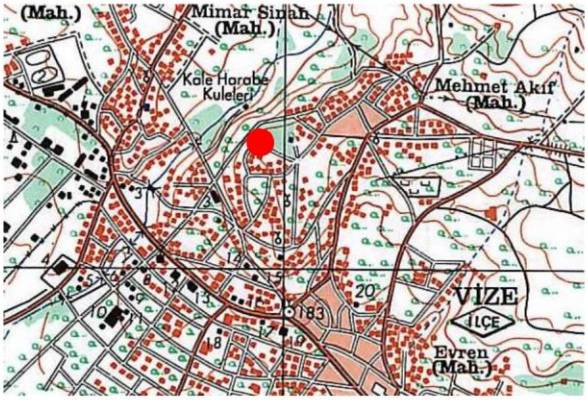

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Günümüz Vize'nin bulunduğu Kaletepe ve Çömlektepe olmak üzere birbirine çok yakın iki tepe üzerinde antik yerleşim bulunmaktadır. Yerleşim, Astikus Dağları'nın güney eteğinde, ova ile birleştiği yerde, yüksek bir tepe üzerine kurulmuştur (**Levha 53c, 54a)**. Kuzeybatısından Sarımsaklı Deresi, doğusunda Bağlar Deresi geçer ve her iki dere daha sonra yerleşimin güneyinden, ovanın içinden geçen Anadere ile birleşir.

Günümüzde Kaletepesi üzerinde, Roma İmparatorluk Dönemi'nden kalan kale duvarları ile onun hemen güneydoğusunda ve daha alçak Çömlektepe'nin güneyinde tiyatro yapısı bulunmaktadır[854] (**Levha 54b, 55a, b**). Her iki tepe üzerindeki kalıntılar, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne aittir.

Plinius, iç kısımda Apros kolonisinin 50 mil uzağında bulunduğunu bildirir[855]. Strabon ise, Bizye'yi Thrak boylarından Astailer'in krallık başkenti olduğunu belirtir[856]. Roma İmpratorluk Dönemi'nde de önemini sürdüren, kendi adı ile anılan kuzeydeki Apollonia Pontika'dan, güneyindeki Perinthos ile sınırına kadar bir alanı kapsayan teritoryumunun demos ve bouleuterion bulunan bir yönetim merkezidir[857]. Yerleşimin daha erken dönemi hakkında neredeyse hiçbir bilgi yoktur.

---

[854] Tiyatro yapısı için bkz. Yılmaz-Sipahioğlu 1997: 131-147, Ertuğrul 1999: 475-480, Yılmaz-Sipahioğlu 2005: 259-268.
[855] Plin. *nat.* IV. 47.
[856] Strab. VII. frag. 47 (48).
[857] Velkov 1978: 174-181.

Bizye çevresinde bulunan tümülüslerde kazı çalışması yapan Arif Müfit Mansel'in çalışmaları, bu mezarların Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait olduğunu göstermiştir. Yine yerleşimde bulunan yazıtlar ile sikkeler aynı dönemi göstermektedir[858]. Buna karşın Bizye'nin yaklaşık 9.5 km kadar güneydoğusunda bulunan Çakıllı Tümülüsü, Son Tunç Çağı-İlk Demir Çağı'na tarihlendirilmiştir[859]. Çömlektepe'de araştırmalar yapan Mehmet Özdoğan, burada 3. binyıla ait çanak çömleklerin bulunduğunu belirtmiştir[860].

Bulgar arkeolog Bogdan Filov, Balkan Savaşları sırasında işgal altındaki Doğu Thrakia'ya gelmiş ve buradan topladığı eserleri Sofya'ya götürmüştür. Bu amaçla 17 Nisan 1913 yılında Vize'ye gelen Filov, 18 Nisan günü kentin tarihi yerlerini dolaşmış ve kale hakkında bilgi vermiştir. Filov, çok az kısmı korunan kalenin üç ayrı dönemin izlerini taşıdığını ve en eski kısmını büyük kireç taşlarıyla, kireç olmaksızın yapılmış surların Hellenistik Dönem'e ait olduğunu belirtmiştir[861].

Tez kapsamında Kaletepe ve Çömlektepe'de araştırma yapılmış, ancak yüzeyde Roma ve Doğu Roma İmparatorlukları Dönemleri'ne ait surlar, sütunlar, kiremit ve seramikler haricinde erken dönemi gösterecek herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır.

Kent, 2. yüzyılda ön yüzünde Herakles ve Hermes başı, arka yüzde elinde yay tutan Artemis, kerykeion veya şarap dolduran Silenos bulunan bronz sikke basmıştır[862].

Yerleşimde 3. binde ilk iskân gerçekleşmiş, 1200'ler civarında Thrak boyu Astailer'in buraya gelerek buraya yerleştikleri düşünülmektedir. Filov'un da aktardığı bilgiye dayanarak, 3.-2. yüzyıldan itibaren etrafı surlar ile çevrili bir kale yerleşimi halini alan Bizye, Roma Dönemi'nden itibaren hem verimli ovaya hâkim korunaklı bir

---

[858] Dawkins-Hasluck 1905/1906: 175-183, Johnston 1983: 231-239.

[859] Çakıllı Tümülüsü, Çakıllı Köyü'nün 750 m kadar Kuzeybatısı'nda, Vize-Saray karayolunun ise, yaklaşık 150 m güney batısında yer almaktadır. Çakıllı Tümülüsü, Şahin Yıldırım tarafından "Tek odalı Dolmenler" başlığı altında incelenmiştir. Dolmen mezar yapısı, yan duvarlar dikdörtgen yassı taşları ile oluşturulmuştur ve üzerine toprak, taş ve tekrar toprak yığılarak tülümüs oluşturulmuştur. Mezar yapının girişi güney-güneydoğu yönündendir. Kazı sırasında tespit edilen seramikler Son Tunç Çağı-İlk Demir Çağı'na tarihlendirilmiştir. Bkz. Yılmaz 1997: 105-130, Yılmaz 1998: 203-218, Yıldırım 2008: 68, dpn. 179.

[860] M. Özdoğan 1983a: 65.

[861] Filov 2013: 95-97.

[862] Kırklareli Arkeoloji Müzesi'nde bir adet sikkenin buluntu yeri belirsizken (Müze Envanter 20100055/5017), bir sikke Lüleburgaz civarında (Müz. Env. 20110015/5850) ve diğeri ise Pınarhisar civarında (Müze Envanter 20110034/6013) bulunmuştur.

konumda olması, hem de kuzeye giden yolun üzerinde bulunması dolayısıyla önemli bir merkez olmuştur. Yerleşimde bulunmamasına karşın yakın çevresinde bulunan üç adet 2. yüzyıl Bizye sikkesi bu yüzyılda kentin durumunu göstermesi açısından önemlidir.

4.1.2.12. Kıyıköy/Midye (Salmydessos)

Yer Adı: Kıyıköy
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Kıyıköy Beldesi
Mevkii:
Koordinatlar **K.:** 460993
D.: 35 591115
Rakım: 42 m
Pafta No.: E20-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

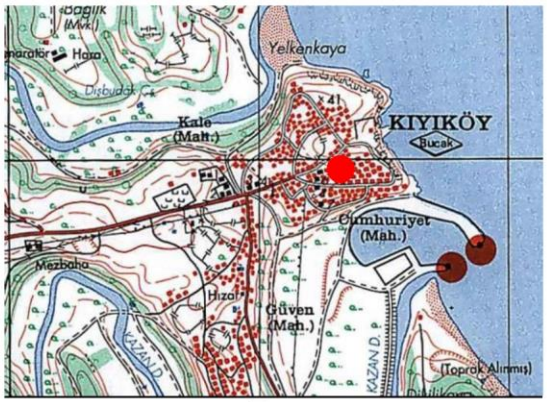

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Kıyıköy, Astikus Dağları'nın kuzeydoğusunda, Pontos Euksinos kıyısında, denize doğru çıkıntı yapan bir tepe üzerinde yer alan bir yerleşimdir (**Levha 56a**). Tepenin kuzeyinden Papuç Deresi, güneyinden ise Kazan Deresi deniz dökülmektedir[863]. Antik Çağ'da kent bir limana sahiptir[864]. Kazan Deresi'nin döküldüğü alan günümüzde liman olup, muhtemelen Antik Çağ'da da bu amaç ile kullanılmıştır (**Levha 55a, b**).

Yerleşime ulaşım karadan, sadece batıdan sağlanmaktadır. Bu nedenle Roma İmparatorluk Dönemi'nde inşa edilmiş tuğla surlar ile kemerli giriş hâlâ ayaktadır (**Levha 57a**). Ancak yerleşimin erken dönemlerine ait mimari kalıntı yüzeyde mevcut değildir. Yerleşim kolonizasyon hareketleri döneminde, Apollonia Pontika ve Mesembria'nın aksine Astai Thraklarının yerleşimi şeklinde kaldığı için antik yazarlar tarafından bilgi verilmemektedir[865].

[863] Porozhanov, Antik Çağ'da Papuç Deresinin Plesios, Kazan Deresi'nin ise Levis şeklinde adlandırıldığını belirtmiştir. Ancak bu iki Antik Çağ ismi hakkında başka kaynak bulunamamıştır. Bkz. Porozhanov 2005: 23-26.
[864] Isaac 1986: 240.
[865] Stronk 1986: 204-205, Porozhanov 2005: 21.

Arkhilokhos, 7. yüzyılın ortalarında Salymdessos ismini ilk zikreden kişidir[866]. Herodotos ise, hatalı şekilde Salmydessos'dan bahsederken, burayı Apollonia'nın kuzeyinde konumlandırmıştır[867]. Antik yazarlar, kentin "huysuz" şeklinde tanımladıkları Pontos Euksinos'un kıyısında olduğunu, kuzey rüzgârlarına açık ve kıyının sığ olması nedeniyle gemilerin karaya oturduktan sonra Astailer tarafından yağmalandıklarını belirtirler[868]. Strabon, Salmydessos'un Apollonia ile sınırının Thynias Burnu yakınlarında olduğunu belirtir[869]. Muhtemelen bu sınır Rezerve Deresi olmalıdır.

Yerleşim günümüzde, modern Kıyıköy'ün altında kalması nedeniyle sadece Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait sur ve kapı ayaktadır. Buna karşın bazı bilim adamları, yerleşimde 8. yüzyıldan 5. yüzyıla kadarki süreçte Thrakialılara ait mimari kalıntıların bulunduğu belirtilmektedir[870].

Yerleşimde araştırmacılar tarafından farklı yıllarda incelemeler gerçekleştirilmiştir. Genel anlamda Selmydessos'un iki kullanımı olduğunu savunmuşlardır. Bunlardan ilki yerleşim, ikincisi ise Thynias Burnundan Bosporos Thrakios'a kadarki kıyı şeridini içine alan yerin adı olduğudur[871].

Buluntular

Salymdessos'da bulunduktan sonra İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde koruma altına alınan bir adet 6. yüzyıla tarihlenen mermer adak steli bulunmaktadır (**Kat No.: 215**)[872]. Bu adak steli şu ana kadar yerleşimde bulunmuş en erken buluntu olması açısından oldukça önemlidir.

Salymdessos, 7. yüzyıldan itibaren antik yazarlar tarafından hakkında kısıtlı olsa da bilgi verilen bir yerleşimdir. Ancak, olasılıkla kuzey rüzgarlarına açık konumu ve gerisinde tarıma elverişli geniş arazilere sahip olmaması gibi nedenler ile kolonizasyona

[866] Archilochus, Epoidioi, frg. 79.
[867] Hdt. IV, 93.
[868] Ksen. *an*. VII. 5, 12-15, Lykophr. *Alex*. 187, 1286, Strb. XII. 3. 3, Apollod. 1. 9. 21, Mela, II. 23, Plin. *nat*. IV. 45
[869] Strb. VII. 6, 1.
[870] Porozhanov 2005: 22.
[871] Stronk 1986: 204, Müller 1997: 919, Gyuzelev 2008: 151-153.
[872] Adak steli Nezih Fıratlı tarfından yayımlanmış ve Gamze Polat tarafından yüksek lisans çalışmasında değerlendirilmiştir. Bkz. Fıratlı 1979: 441, Polat 2013: 71.

uğramadığından çok detaylı bilgi verilmemiştir. Buna karşın, bölgeyi kontrol eden Astai kabilesinin önemli yerleşimlerinden biri durumundaki Salymdessos, Roma İmparatorluk Dönemin'de etrafı surlar ile çevrilmiş ve varlığını günümüze kadar sürdürmüştür.

4.1.2.13. Kanlıgeçit Yerleşimi

Yer Adı: Kanlıgeçit
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: Aşağı Pınar
Koordinatlar **K.:** 4618636
D.: 35 518427
Rakım: 201 m
Pafta No.: E18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

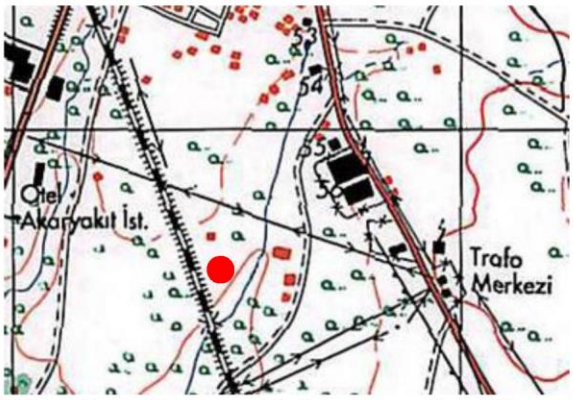

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kanlıgeçit Yerleşimi, Kırklareli şehir merkezinin yaklaşık 3 km kadar güneyinde, Prehistorik Dönem yerleşimi Aşağı Pınar'ın ise, 300 m kadar batısında, Haydar Dere'nin iki yanında yer almaktadır (**Levha 58a**).

Yerleşim, Mehmet Özdoğan tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sırasında tespit edilmiş ve 1994 ile 2009 yılları arasında kendisinin başkanlığında Aşağı Pınar ile birlikte eş zamanlı kazısı gerçekleştirilmiştir[873].

Buluntular

Kanlıgeçit'in ilk buluntularını, 3600 yılları civarına tarihlenen Gumelnitsa ve Pre-cucuteni kültürlerine ait çukurlar ile bu çukurların içinde tespit edilen buluntulardan oluşmaktadır[874]. İlk iskân ise, 3000 yılları civarında Sveti Krilova ve Ezero kültürü ile yakın benzer şekilde başlamış, 2600 yılı civarında tespit edilen megaron planlı yapılar ve küçük buluntularıyla Troia ile benzer, Anadolu karakterli bir yerleşim halini

[873] M. Özdoğan 1983a: 65, M. Özdoğan 1986b: 36, M. Özdoğan 1996: 338, Şahin 2008: Kanlıgeçit.
[874] M. Özdoğan-Parzinger 1995: 47, M. Özdoğan 1996: 338, 348.

almıştır[875] (**Levha 58b**). Alanda yapılan çalışmalarda, bir adet 4. yüzyıl ortasına tarihlenen II. Philippos sikkesi önemli bir buluntudur (**Kat. No.: 216**)[876].

Kanlıgeçit Yerleşimi'nin İlk Tunç Çağı üzerindeki tabakalar hem tarımsal faaliyetler hem de köylülerin, pulluklarına takılan taşları sökerek inşatlarda kullanmaları nedeniyle tamamen tahrip olmuştur[877]. Bu nedenle yerleşmenin Klasik Dönemleri hakkında sadece dağılmış halde yüzey toprağı ile bu tabakanın altındaki çukurlarda Klasik ve Hellenistik Dönemlere ait buluntulara göre yorumlama yapılabilmiştir[878].

Elde edilen bu verilere göre, Kanlıgeçit'te 5. yüzyıldan 3. yüzyıla kadarki süreçte küçük bir yerleşme veya çiftlik olduğu şeklinde yorumlanmıştır[879].

4.1.2.14. Virankale

Yer Adı: Virankale
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Evciler Köyü
Mevkii: Virankale
Koordinatlar **K.:** 4619950
D.: 35 548224
Rakım: 495 m
Pafta No.: E19-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

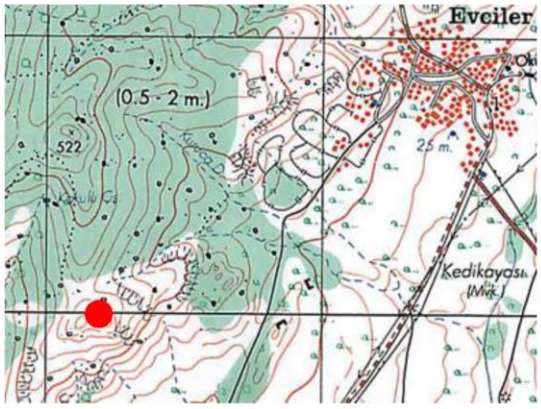

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Virankale, Evciler Köyü'nün yaklaşık 1.4 km kadar güneybatısında, ovaya hâkim bir konumda yer almaktadır (**Levha 59a**). Çağla Dağı'nın güneydoğusunda, onun devamı niteliğindeki kayalık bir alçak tepe üzerindedir (**Levha 59b**).

---

[875] M. Özdoğan 1996: 338. Bilimsel kazıyı gerçekleştirenler, tarla sahipleri tarafından alandan yoğun miktarda pulluğa takılan taşların çıkartıldığını ve bunların evlerin inşaatında kullanıldığını belirtmişlerdir. M. Özdoğan *vd.* 1997: 55, 61, M. Özdoğan *vd.* 1998: 130-131, M. Özdoğan *vd.* 1999: 146, M. Özdoğan *vd.* 2000: 98, E. Özdoğan-M. Özdoğan 2006: 188-189, E. Özdoğan *vd.* 2007: 259-261, E. Özdoğan *vd.* 2010: 362-364, Eres *vd.* 2015:141-144.
[876] Cf. Müller 1858: n. 91.
[877] M. Özdoğan *vd.* 1997: 61.
[878] M. Özdoğan *vd.* 1997: 61, M. Özdoğan *vd.* 2000: 98.
[879] M. Özdoğan *vd.* 1997: 61.

Kale ilk kez İ. Hakkı Kurtuluş tarafından araştırılmıştır[880]. Kale, tepenin kuzey, kuzeydoğu, güneydoğu ve güneybatı köşelerinde bulunan ana kayaların aralarına kuru duvar tekniğinde ortalama 185 cm kalınlığında[881] duvar örülmesi ile yaklaşık 40x50 m boyutlarındaki kale meydana getirilmiştir (**Levha 60a, b, 61a**). Kale içerinde yapılan araştırmada surların hemen güneydoğu köşesinde Geç Osmanlı Dönemi'ne ait olduğu düşünülen çanak-çömlek parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca kale içesinde çalıların örülmesi ile yapılmış bir duvarın üzerine sıvanmış olduğu düşünülen sıva parçası tespit edilmiştir.

Kalenin yaklaşık 500 m kadar güneybatısında, tepenin doğu yamacında, meşe koruluğunun içinde Zindanaltı Mevkii'nde yaklaşık 580x650 cm ölçülerinde kaçak kazılarla ortaya çıkmış kireç harçlı bir yapı kalıntısı bulunmaktadır.

Kale içerisinde herhangi bir tarihlemeye yardımcı buluntu tesptit edilememiştir. Buna karşın, Astikus Dağları'nın kuzeyinde, Rhodope Dağları üzerinde ve Troas bölgesindeki kaleler ile duvar işçiliği benezerlikleri önemli bir veridir[882]. Evciler ile Akören köylerinin bulunduğu ovaya hâkim konumdaki kale, hem Thrakia'daki diğer kaleler ile duvar ve inşa tekniğine sahip olması hem de yaklaşık 2.5 km güneybatısında bulunan Akören Tümülüsü ile birlikte değerlendirildiğinde, Demir Çağ'ının başlarında inşaa edildiği ve 6.-3. yüzyıllarda da kullanımının devam ettiğini göstermesi açısından önemlidir.

---

[880] Kurtuluş 1997: 38-39, Kurtuluş 2014: 150-153.

[881] Köylüler tarafından, duvarların düz, iç ve dış taşlarının alınması nedeniyle sadece dolgu işlevinde kullanılan küçük taşlar kalmıştır. Sadece doğu ve güney tarafında çok az korunabilmiş alanda kalınlık alınabilmiştir.

[882] Fol1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

4.1.2.15. Çayırköy Kale

Yer Adı: Çayırköy
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Kurudere Köyü
Mevkii: Çayırköytepe
Koordinatlar **K.:** 4622899
D.: 35 542707
Rakım: 463 m
Pafta No.: E19-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

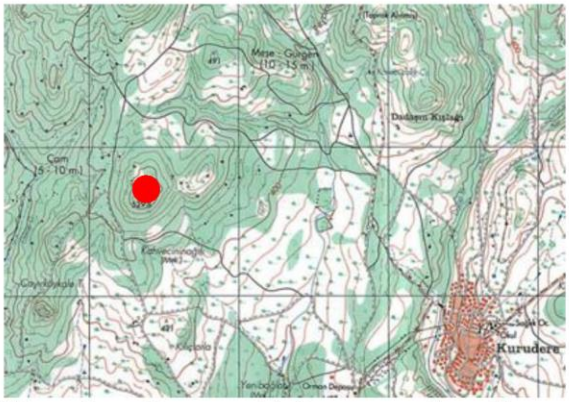

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Çayırköy Kale, Kurudere Köyü'nün yaklaşık 2.3 km batısında, Çayırköy Tepesi üzerinde bulunmaktadır (**Levha 61b**).

Kale, dağlık alandan ovaya doğru sokulan kuzey-güney doğrultulu bir tepenin en yüksek ve kayalık güney kısmında bulunmaktadır (**Levha 61b, 62a**). Kalenin batısında derin bir vadi oluşturan ve kuzeyden güneye doğru alan Üsküp Deresi geçmektedir.

Kalede ilk araştırma, İ. Hakkı Kurtuluş tarafından gerçekleştirmiştir[883]. Batı, güney ve doğu kısmı dik yamaç durumundaki kalenin, özellikle güneydoğu ve güneybatı hattında bulunan surlar ana kayalar arasına duvar örülerek yapılmıştır. Kuzey ve batı surları ise düz taşlardan çift taraflı örülerek sandık şeklinde oluşturulmuş alana daha küçük taşlar doldurulmasıyla yapılmıştır. Ancak sur duvarlarından köylülerin taş almalarından dolayı yoğun şekilde tahrip olmuştur. Sadece duvarın iç kısmına dolgu için koyulan taşların oluşturduğu tümsekler kalmıştır (**Levha 62b**). Güneybatıda nispeten korunmuş sur ölçülmüş ve 170 cm kalınlığında olduğu görülmüştür. Bu haliyle kale yaklaşık 50x60 m ölçülerindedir.

Kalenin giriş kapısı kaleye ulaşım için en uygun durumdaki kuzey yönündendir. Fakat tahribat nedeniyle kapının ölçüsünü almak mümkün değildir. Girişin kuzeybatısında bulunan kayalık kütle üzerinde kuzeyde duvar izleri görülmüştür.

[883] Kurtuluş 1997: 38, Kurtuluş 2014: 166-169.

Muhtemelen buradaki kaya kütlesi üzerine kuzeyden gelebilecek saldırılara karşı kapıyı savunmak için bir kule yapılmış olmalıdır.

Çayırköy Kalesi, bölgenin diğer kalelerine benzeyen sur örgü tekniği ve konumu gibi nedenlerden dolayı [884] Demir Çağı'ndan itibaren, özellikle de 6.-3. yüzyıllar arasında yoğun şekilde kullanıldığı düşünülmektedir.

4.1.2.16. Mayatepe Kale

Yer Adı: Mayatepe
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Evciler Köyü
Mevkii: Mayadağ
Koordinatlar **K.:** 4625082
D.: 35 550472
Rakım: 814 m
Pafta No.: E19-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

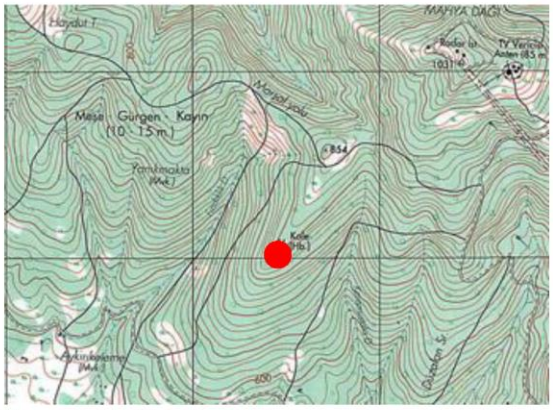

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kale, Evciler Köyü'nün yaklaşık 4 km kuzeyinde, Doğu Trakya Bölgesi'nin ve Astikus Dağları'nın en yüksek noktası Mayadağı'nın yaklaşık 1.4 km kadar güneybatı eteğinde yer almaktadır (**Levha 62c**). Batısında Fındıklık Deresi, doğusunda Karamustafa Deresi'nin oluşturduğu derin vadinin ortasında, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu tepenin güneyinde bulunan kale, Ergene Havzası'nın neredeyse tüm doğusuna hâkim konumundadır.

Konumundan dolayı kuzeydoğudan ulaşılabilen kale kuzeydoğu-güneybatı yönlü olup, yaklaşık 120x30 m ölçülerindedir. Sur duvarları harçsız, kuru örgü olup, yer yer 1.5-2 m yüksekliğine kadar korunmuştur (**Levha 63a**). Sur duvarı yaklaşık 2 m'lik kalınlığa sahiptir (**Levha 63b**). Kuzeydoğu suru yaklaşık 30 m iken güneybatı suru ise 20 m uzunluğunda olduğundan güneybatı tarafı daha dardır. Kuzeybatı suru, diğerlerinden farklı biçimde doğal yapının sağladığı olanak ile ana kaya aralarına duvar

[884] Fol 1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

örülerek yapılmıştır. Kalenin tespit edilebilen üç kapısı bulunmaktadır. Kaleye ulaşımı sağlayan kuzeydoğuda bir açıklık muhtemelen bir kapı olmalıdır. Ancak söve kısımları dağıldığı için ölçüsü belirsizdir. Güneydoğu suru üzerinde biri güneybatıda, diğeri kuzeydoğuda olmak üzere iki kapı bulunmaktadır. Güneybatı kapısı 250 cm iken, kuzeydoğu suru ise, 190 cm genişliğe sahiptir. Kalenin tamamı yoğun meşe ormanı ve bitki örtüsü ile kaplı olduğundan, sadece surlar takip edilebilmiştir. İç kısmı araştırmaya olanak sağlamadığından incelenememiştir.

Tarihlemeye de yardımcı bir buluntuya rastlanılmamıştır. Ancak Sur duvarlarının inşaat tekniğine göre yapabildiğimiz ve Bulgaristan ile Yunanistan'da kazıları yapılan kaleler ile yakın benzerliği[885] 1200'lerde inşa edildiği ve 6.-3. yüzyılar süresince iskân edildiğini göstermektedir.

4.1.2.17. Kaletepe

Yer Adı: Kaletepe
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Çukurpınar Köyü
Mevkii: Kaletepe
Koordinatlar **K.:** 4628839
D.: 35 546069
Rakım: 846 m
Pafta No.: E19-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

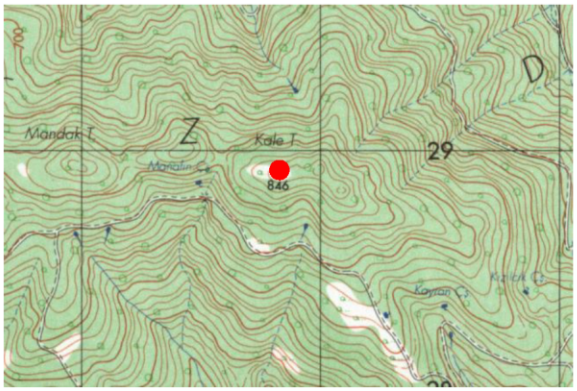

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Çukurpınar (Sazara) Köyü sınırları içerinde yer alan kale, Çukurpınar Köyü'nün 7.2 km güneydoğusunda, Beypınar Köyü'nün 3.7 km kuzeydoğusunda ve Kurudere Köyü'nün ise 6.1 km kadar kuzeyinde ormanla kaplı bir tepe üstünde yer almaktadır (**Levha 64a**).

[885] Fol 1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

Yaklaşık 45x50 m'lik ölçüye sahip kalenin sur duvarı harçsız kuru örgü tekniğinde yapılmıştır[886] (**Levha 64b**). Büyük oranda tahrip olmuş sur duvarının kalınlığı sadece güney duvarında yaklaşık 165 cm şeklinde ölçülebilmiştir. Kalenin güney duvarından aşağıya doğru yuvarlanmış taşların gayet muntazam işlendikleri ve hatta murç izlerinin olması, araştırılan diğer kalelerin aksine daha iyi bir işçilik olduğunu göstermiştir (**Levha 65a**).

Kalenin kuzeybatı köşesinde blok taşlarla yapılmış ve harçlı bir duvar kalıntısı tespit edilmiştir. Sur duvarlarına uymayan ve etrafında toprak kütlesi bulunan bu yapı, etrafındaki kiremit parçalarına göre, Roma İmparatorluk Dönemi'nde yapılmış 15-20 m çapında ve 2.5-3 m yüksekliğinde bir tümülüs olmalıdır. Bu duruma bu tümülüs terminus post quem düşünülecek olursa, kale Roma Dönemi öncesinde inşa edilmiş olmalıdır.

Astikus Dağları'ndaki yüksek bir tepe üzerinde bulunan kale, ulaşılması zor bir konumdadır. Etrafa dağılmış taşların iyi işçiliği, tıpkı Kartaltepe'deki duvar taşlarına benzemektedir. Bu duvar taşlarının benzerliği kalenin, 4. yüzyılda inşa edilmiş olabileceğini göstermektedir.

4.1.2.18. Düzorman Kalesi

Yer Adı: Düzorman
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Düzorman Köyü
Mevkii: Kale
Koordinatlar **K.:** 4631802
D.: 35 532750
Rakım: 426 m
Pafta No.: E18-b3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

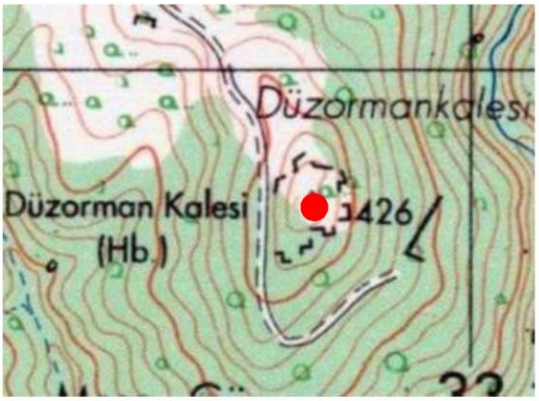

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[886] Kurudere köylülerinden öğrenildiğine göre inşaat faaliyetleri için taş alınan kale yer yer tek sıra korunmuştur.

Konumu

Düzorman Kalesi, Düzorman Köyü'nün yaklaşık 2.6 km güneydoğusunda "Kale" mevkiinde yer almaktadır. Kalenin etrafında çok sık olmayan meşe ormanı vardır. Eskiköy Deresi, kuzeydoğudan başlayarak güneybatısı boyunca devam eden Hediye Deresi ve batıda ise mevsimlik Kuyumcu Deresi'nin oluşturduğu derin bir vadi tarafından sınırlandırılmıştır. Kale kuzeybatı-güneydoğu yönlü 2.4 km uzunluğundaki bu kayalık sırtın güney ucunda bulunur (**Levha 65b, 66a**). Kalenin bulunduğu tepe ile dere yatakları arasında yaklaşık 130 m yüksekliğinde bir fark vardır.

Kale, İ. Hakkı Kurtuluş tarafından tespit edilmiştir[887]. Kuzeydoğu-güney batı doğrultulu ve arazinin ve büyük kaya kütlelerinin durumuna göre şekillendirilmiş kale yaklaşık 95x40 m'lik ölçülere sahiptir (**Levha 66b, 67a**). Büyük bir kısmı ayakta duran surların yüksekliği yaklaşık 200 cm kalınlığı ise, 190 cm ile 210 cm arasında değişmektedir[888] (**Levha 67b, c**) . Sur duvarlarının dış kenarları yerel kesme taşlardan poligonal şekilde kuru örülmüş, içine moloz taşlarla dolgu yapılmıştır[889] (**Levha 67c, 68a**). Kuzeydoğu, kuzey ve güney kısımları dik tepenin, güneybatı, batı ve kuzeybatı taraflarında eğim nispeten daha az olduğu için buradaki sur duvarı daha güçlü yapılmış ve yaklaşık 3 m arkalıklarla 80x100 cm'lik beş adet payanda ile desteklenmiştir (**Levha 67c**). Sur duvarları kuzeydoğuda ve güneyde bir yerde ana kayaların arasında sur duvarları örülerek kullanılmıştır. Kuzeyde, kuzeydoğuda ve güneybatıda olmak üzere üç giriş bulunmaktadır. Kuzeyde tespit edilen kapı, kaçak kazılar ile neredeyse tamamen tahrip edilmiştir. Kuzey kapısına göre daha iyi korunmuş güneybatı kapısı ise 220 cm ölçüye sahiptir. Kuzeydoğu kapısı ise 1 m genişliğindedir. Bunlardan kuzey ve güneybatı yönlerindeki kapıların yan duvarlarında bir sıra balıksırtı örgü tekniği kullanılmıştır. Kuzey ve güneybatı kapılarının genişliklerine bakıldığında araç geçişine uygun iken kuzeydoğu kapısı sadece yaya geçişleri için kullanılmış olmalıdır.

---

[887] Kurtuluş 1997: 35, Kurtuluş 2014: 129-135.

[888] Bu kalınlık kapı sövelerine göre ölçülmüştür.

[889] Trakya Bölgesi'nde görülmüş diğer kalelere göre iyi korunmuş ve duvar tekniği ve tarihleme konusunda iyi durumdaki Düzorman kalesinin sur duvarları ağır tahribat altındadır. Muhtemelen diğer kalelerde de olduğu gibi köylüler taş ihtiyaçlarını buradan sağlamaktadır. Bunu gösteren sur diplerinde traktör izleri ve bunlara yakın tahribata uğramış duvarları görmek mümkündür.

Kalenin iç kısmında yapılan taramada, herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. Özellikle kuzey kısmında ve güneybatı köşesinde açılmış kaçak kazı çukurları detaylı bir şekilde araştırılmasına karşın bir şey tespit edilememiştir. Kalenin içinde, doğu surunun yanında anakaya kütlesinin üzerinde düz zemin ve hafif bir çukur vardır.

Kalenin kuzeydoğusunda, kayalık bir alan içerisinde yaklaşık 15-20 m kadar dışında, 9x10 m ölçülerinde bir yapı bulunmaktadır. Yapının duvar kalınlığı 80 cm olup taş ve kireç harcı kullanılarak yapılmıştır. Yapının güneydoğu iç köşesinde, kuzey duvarının güneyinde 50x50 cm'lik bir niş vardır. Kayalık bir alan içine yapılmış yapının işlevini belirlemek mümkün değildir. Fakat sarnıç şeklinde kullanılmış olma ihtimali yüksektir. Burada yoğun şekilde kaçak kazı yapıldığı gözlemlenmiştir.

Düzorman Kalesi, kendi dönemi ile benzer kaleler içinde duvarları en iyi şekilde korunabilmiş kaledir. Rhodop ve Astikus Dağları'nın kuzeyinde ve Troas'daki benzer kaleler ile birlikte düşünüldüğünde[890], 1200'lerden itibaren özellikle 6.-3. yüzyıllar arasında yoğun şekilde kullanıldıklarını göstermiştir.

4.1.2.19. Armağan Kalesi

Yer Adı: Armağan
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Armağan Köyü
Mevkii: Kale
Koordinatlar **K.:** 4635341
D.: 35 533542
Rakım: 481 m
Pafta No.: E18-b3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

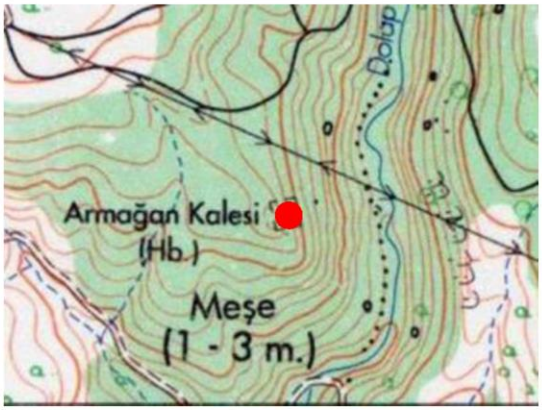

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kale, Armağan Köyü'nün yaklaşık 1.5 km batısında yer almaktadır (**Levha 68b**). Aynı zamanda Düzorman Kalesi'nin yaklaşık 3 km kadar kuzeydoğusunda yer alır.

[890] Fol 1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Şahin 2008: Düzorman Kalesi, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

Kale, kuzeydoğusundan başlayarak güneyinden devam eden Dolap Dere ve güneybatısından bulunan daha sonra Dolap Dere ile birleşen mevsimlik bir derenin oluşturduğu vadilerin arasında kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu yaklaşık 700 m uzunluğunda bir sırtın güneydoğu ucundaki kayalık yükselti alanda konumlandırılmıştır. Kale, ilk kez İ. Hakkı Kurtuluş tarafından araştırılmıştır[891].

Armağan Kalesi, kuzeybatı-güneydoğu yönlü olup yaklaşık 80x40 m ölçülere sahiptir (**Levha 69a**). Kalenin kuzeybatı duvarı düz bir hat izlerken, güneybatı ise gemi burnu şeklinde daralmaktadır. Sur duvarları özellikle doğusunda, kenarlarda kalan anakayalara birleştirilerek oluşturulmuştur (**Levha 69b, c**). Sur duvarları köylülerin büyük ve düzgün taşları almalarından dolayı tamamen yıkılmış ve duvarın içine koyulan küçük taşlar yığıntı şeklinde görülmektedir. Sadece kuzeybatı kısmında bulunan büyük çıkıntı oluşturan ve sur bedeni içinde kullanılan yerde tek sıra halinde ve 220 cm duvar kalınlığını veren bir bölüm kalmıştır (**Levha 69c**).

Kalenin kuzeybatısında, sur duvarının yakınında kireç harcıyla bağlanmış düz taşlardan yapılmış 60 cm genişliğinde duvara sahip, 5x7 m'lik yapı kalıntısı bulunmaktadır. Geç döneme ait bu yapı, muhtemelen sarnıç işleviyle kullanılmış olmalıdır.

Kalenin kuzeydoğu köşesinde bulunan kaçak kazı çukuru incelenmiş, burada seramik veya benzeri bir arkeolojik materyal bulunamamıştır. Ancak, parça halinde çalılardan yapılmış duvarların üzerini sıvamakta kullanılan toprak parçası tespit edilmiştir (**Levha 70a**). Bu parça, kalenin içinde kullanılan yapıların duvarlarının nasıl yapıldığı hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir.

Armağan Kalesi, hem yapılış tekniği hem de genel özellikleri itibariyle yakınındaki Düzorman Kalesi ile yakın benzerlikler göstermektedir. Bu nedenle, iki kale çağdaş olmalıdır. Düzorman Kalesi ve diğer benzer kaleler ile benzerliği[892], 1200'lerden itibaren özellikle 6.-3. yüzyıllar arasında yoğun kullanılmış olması gerekir.

---

[891] Kurtuluş 1997: 37, Kurtuluş 2014: 107-110.

[892] Fol 1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

4.1.2.20. Asarkale

Yer Adı: Asarkale
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Erikler Köyü
Mevkii: Asarkale
Koordinatlar **K.:** 4640393
D.: 35509501
Rakım: 462 m
Pafta No.: E18-a1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

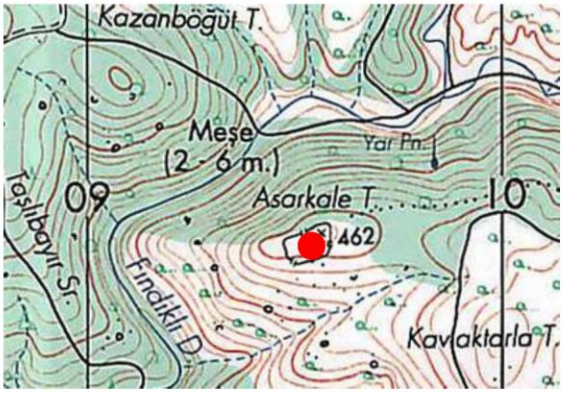

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Erikler Köyü'nün yaklaşık 4 km kadar kuzeybatısında, doğu-batı doğrultulu tepe üzerinde Asarkale yer almaktadır (**Levha 70b, c**). Kalenin bulunduğu tepenin, kuzey ve batısından Fındık Deresi geçmektedir. Ayrıca kalenin yaklaşık 200-250 m kadar kuzeydoğusunda, dereye doğru yamaçta bir kaynak bulunmaktadır.

Asarkale, ilk kez bölgenin Türk Dönemi kalelerinin araştırılması kapsamında İ. Hakkı Kurtuluş tarafından incelenmiştir[893]. Kuru örgü, düzgün taşlarla sandık şeklinde iki yüzü örülen duvarın içine küçüktaşların doldurulmasıyla yapılmış duvarlar, yaklaşık 225 cm kalınlığına sahiptir. 113x65 m boyutlarında, doğu-batı doğrultulu kalenin, kuzey suru içerinde yer yer ana kaya kullanılmış olmasına karşın tamamı sur duvarı örülerek yapılmıştır (**Levha 71a, b, c**). Kuzey suru 120 m, güney suru ise, 100 m uzunluğundadır. Bu nedenle kale, kuzeyden güneye doğru daralmaktadır. Ayrıca doğu ve güney suru boyunca, yaklaşık 2 m kadar içinde ikinci bir sur duvarı bulunmaktadır. Surların hem toprak seviyesine kadar tahrip olması hem de yoğun çalılık olması nedeniyle, duvarların evreli şekilde yapılıp yapılmadığı anlaşılamamıştır. Ancak batı ve kuzey taraflarına nazaran daha az eğimli güney ve özellikle doğu tarafını daha güçlü hale getirmek için ikinci bir savunma hattı yapılmış veya biri yıkıldıktan sonra diğerinin inşa edilmiş olduğu düşünülebilir. Tam belirgin olmamakla birlikte, doğu ve güney surlarının orta kısımlarında birer kapı bulunmaktadır.

[893] Kurtuluş 1997: 33-34, Şahin 2008: Hasar Kale, Kurtuluş 2014: 136-138,

Kalenin orta kısmında daha geç dönemde, daire planlı kireç harcıyla yapılmış bir yapı bulunmaktadır. Bu yapı muhtemelen sarnıç şeklinde kullanılmış olmalıdır.

Asarkale, mimari kalıntılarının diğer benzer örneklere göre benzerliklerine[894] göre 1200'lerden itibaren 3. yüzyıla kadar kullanıldığı düşünülebilir. Sarnıç şeklinde kullanılan yapı, kalenin geç dönemde de kullanıldığını akla getirmektedir.

4.1.2.21. Gürgendere (Burunucu) Kalesi

Yer Adı: Gürgemdere
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Demircihalil Köyü
Mevkii: Gürgemdere
Koordinatlar **K.:** 4625829
D.: 35 528581
Rakım: 237 m
Pafta No.: E18-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

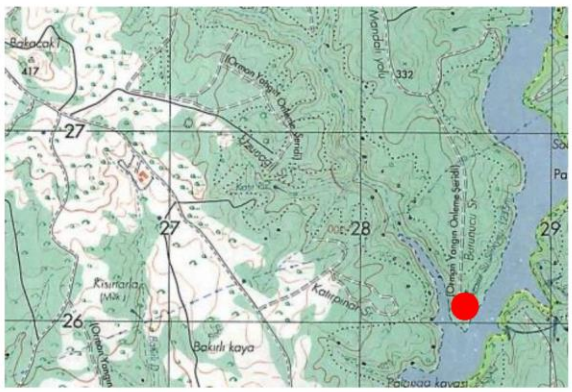

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Gürgendere Kalesi, Demircihalil Köyü'nün yaklaşık 4 km kadar güneydoğusunda, Kırklareli Baraj göletinin içine doğru sokulan kuzey-güney doğrultulu bir yarım adanın güney ucunda yer alır (**Levha 72a, b**).

Kalede, Mehmet Özdoğan ve İ. Hakkı Kurtuluş araştırma yapmıştır[895]. Kayalık bir tepe üzerinde bulunan kaleye ulaşım, kuzeyden dar bir alandan sağlanmaktadır (**Levha 72b**). Kuzeyinde geniş ve yüksek bir kaya bulunmakta ve bu kayanın batısındaki dar bir geçitten kale alanına girilmektedir. Doğu, güney ve batı kısmı uçurum şeklinde dik durumdaki kalenin güneybatı tarafı eğimli ve kaya yoktur. Bu alanda, kuzeybatı-güneydoğu yönlü sur duvarına ait izler görülmektedir. Ancak aşırı tahribattan dolayı,

[894] Fol1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141.

[895] Mehmet Özdoğan ile sözlü görüşmede, 1980'li yıllarda yapmış olduğu araştırma sırasında Demircihalil Köyü Sınırları içeresindeki Burunucu Kalesini de ziyaret ettiğini o zaman kalenin bir kısmının sağlam olduğunu ve duvarların Hellenistik Dönem ait olabileceğini söylemiştir (20.08. 2015). Ayrıca, bkz. Kurtuluş 1997: 35, Kurtuluş 2006b: 116-117, Şahin 2008: Burunucu Kalesi, Kurtuluş 2014: 118-122, Şahin 2008: Burunucu Kalesi.

sur duvarının genişliği belirsizdir. Buradaki sur duvarı iki taş sırasıyla yaklaşık 80-85 cm yüksekliğe ve iki ana kaya arasında 8-10 m kadar uzunluğa sahip olmalıdır (**Levha 73a**).

Kale yüzeyinde yapılan araştırmada herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. 1980'li yılların başında bölgede araştırmalar yapan Mehmet Özdoğan bu kalenin o dönemde duvarlarının bir kısmının sağlam olduğunu ve Hellenistik Dönem olabileceğini belirtmiştir. Bu açıklama ile birlikte diğer bölge içindeki ve yakın bölgelerdeki kaleler ile benzeleri göz önüne alındığında Demir Çağı'ndan Hellenistik Dönem sonuna kadar kullanıldığı düşünülebilir[896].

4.1.2.22. Bölgenin Diğer Yerleşimleri

Kypsela: Kypsela, antik kaynaklarda polis ve Odrys Krallığı'nın başkenti şeklinde tanımlanır[897]. Strabon, kentin Hebros Nehri'nin doğu yakasında, nehrin ağzından yaklaşık 120 stadia uzaklıkta olduğu bildirir[898]. Pomponius Mela, Kypsela için "güçlü" şeklinde belirtir[899]. Via Egnatia yolu üzerinde bulunan yerleşim, nehrin doğu kıyısında bir nevi iskele şeklinde kullanılmıştır. Isaac, yerleşimin Odrys Kralı I. Kotys tarafından kurulduğunu belirtir[900]. II. Antiokhos Theos, 255 yılında Kypsela'yı başarısız bir şekilde kuşatması, kentin etrafının sur ile çevrili olduğunu göstermesi açısından önemlidir[901]. V. Philippos, 203/2 yılından sonra Khersonesos ve Propontis kıyıları ile birlikte Kypsela'yı da işgal etmiştir[902]. Sulla, 88/7 yılında Thrak kabilelerin Roma topraklarına saldırması üzerine müttefiki Sadalas'ın bulunduğu bu kente gelmiştir[903].

Kypsela, 4. yüzyılın ilk yarısından 3. yüzyıla kadar ön yüzünde Hermes başı, arka yüzünde ortada kulplu bir kap ve etrafında KYΨE lejantı bulunan sikke basmıştır[904].

---

[896] Fol1978: 237-243, Baralis-Riapov 2007: 10-14, Körpe 2010: 382-383, 434-435, 466-468, 557-558, 595-597, 623-625, İlieva 2013: 138-141, Gyuzelev 2008: 93-94, 106-117.
[897] Polyain. *Strat.* IV. 16, Strab. VII. 10, Steph. Byz. 400. 7, Casson 1926: 12, 196, 201, Loukopoulou 2004a: 878.
[898] Strab. VII. 47 (48).
[899] Mela, II. 24.
[900] Isaac 1986: 154.
[901] Bkz. syf. 90.
[902] Bkz. syf. 91.
[903] Bkz. syf. 96.
[904] Casson 1926: 196, SNG Cop. Thrace 532, Loukopoulou 2004a: 878.

Kentin kesin yeri belli olmamakla birlikte, günümüzde İpsala ile özdeşleştirilmektedir[905].

Kaldırım: Hatip Köyü'nün yaklaşık 1 km doğusunda, Tunca Nehri'nin hemen batı yakasında yer alır. Burçin Erdoğu tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmasında, Karanovo III ve IV, Tunç Çağı, İlk Demir Çağı ile birlikte Klasik Dönemlere ait malzemelerinin bulunduğunu belirtmiştir[906]. Tez kapsamında yapılan incelemede, erken dönem malzemeleri tespit edilmesine karşın, Klasik Dönemleri içeren herhangi bir buluntu tespit edilememiştir.

Çukurçayır: Yerleşim, Edirne'nin yaklaşık 4 km kuzeyinde yer alır. Bu yerleşimin Belediye tarafından kum ocağı şeklinde kullanılması sırasında bulunan ve Edirne Müzesi'ne getirilen bir adet mühürlü Thasos amphorası bulunmaktadır. Bu amphora, 390-380 yıllarına tarihlendirilmektedir (**Kat. No.: 217**)[907]. Kum ocakları tarafından tahrip edilmiş yerleşimde, Burçin Erdoğu tarafından yapılan araştırmada az miktarda Son Tunç Çağı ve İlk Demir Çağı başlarına tarihlenen malzeme ile Klasik Dönem malzemesi de tespit edilmiştir[908]. Günümüzde ise, yerleşim tamamen yok edilmiştir.

Kavaklı: Lalapaşa'ya bağlı Kavaklı Köyü'nün yaklaşık 300 m kadar güneyinde, doğudan gelen bir dere ile batıdan gelen Ortakçı (Çiftlik) adlı iki derenin birleştiği alanın, güneye doğru eğimli kısmında yer almaktadır. Burçin Erdoğu tarafından araştırılan alan ve çevresinde Kalkolitik Çağ malzemesi ile birlikte Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi malzemesinden bahsedilmiştir[909]. Tez kapsamında yapılan araştırmada, Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir.

Ortadeğirmen: Süloğlu İlçesi'ne bağlı Küküler Köyü'nün yaklaşık 1 km kuzeyinde, Hasköy-Süloğlu yolunun doğusunda yer almaktadır. Yerleşimde Mehmet Özdoğan ve Burçin Erdoğu tarafından farklı dönemlerde araştırma yapılmıştır. Bu

---

[905] Casson 1926: 45, Loukopoulou 2004a: 878, Şahin 2008: Kypsela.
[906] Erdoğu 1997: 276, Şahin 2008: Kaldırım. Erdoğu, doktora çalışmasında Klasik Dönemler yerine Roma Dönemi şeklinde belirtmiştir. Bkz. Edoğu 2001: 75.
[907] Amphora, Zafer Taşlıklıoğlu tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Taşlıklıoğlu 1971: 45-46.
[908] Erdoğu 1997: 276, Şahin 2008: Çukurçayır.
[909] Erdoğu 1997: 277, Erdoğu 2003: 187-193, Şahin 2008: Kavaklı. Burçin Erdoğu, doktora çalışmasında Klasik Dönemler yerine Roma Dönemi şeklinde belirtmiştir. Bkz. Edoğu 2001: 71.

araştırmalarda, yoğun Klasik Dönem malzemesi, az miktarda Son Tunç Çağı ve İlk Demir Çağı başlarına tarihlenen malzeme ile birlikte yoğun Klasik Dönemlere ait malzemeler ile bir maden kalıbı ele geçtiği belirtilmiştir[910]. Alanda yapılan araştırmada Tunç Çağı'na ait seramikler ile pişmiş toprak figürin, Doğu Roma İmparotarluğu Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir.

Kaynaklar/Arpaç: Kaynaklar/Arpaç Yerleşimi, Havsa ilçesi, Arpaç Köyü'nün yaklaşık 2 km güneyinde yer almaktadır. Burçin Erdoğu tarafından yerleşimde, Pre-Cucuteni/Meriç Dönemi, İlk Tunç Çağı, Son Tunç, İlk Demir ve Klasik Dönem malzemeleri tespit edilmiştir[911].

Arpalıktepe: Yerleşim, İpsala İlçesi, Tevfikiye Köy'nün yaklaşık 2 km kuzeybatısında, ovanın içinde yer alır. Arpalıktepe yerleşimde, Burçin Erdoğu tarafından "Maslıdere" ve Erken Tunç Çağı malzemesi ile birlikte Klasik Dönem'e ait seramikler tespit edilmiştir[912]. Ancak yerleşim, tarla düzlemek için iş makinesleri ile tamamen tahrip edilmiştir.

Kocatepe: Süloğlu, Küküler Köyü'nün yaklaşık 2 km kuzeyinde, Süloğlu Deresi'nin doğu yakasında yer alır. Mehmet Özdoğan ve Burçin Erdoğu tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda Pre-Cucuteni Kültürü ile çağdaş, Son Tunç, İlk Demir Çağı ve Klasik Dönem malzemesi bulunduğu belirtilmiştir[913]. Alanda yapılan araştırmada ise, Tunç Çağı'na ait pişmiş toprak figürin parçası ile birlikte Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir.

Köprübaşı: Edirne merkezin yaklaşık 6 km kuzeyinde, Pravadi Deresi vadisindeki yerleşimde Burçin Erdoğu tarafından Karanovo III-Veselinovo Dönemi

---

[910] M. Özdoğan 1982a: 46, Erdoğu 1997: 278, Şahin 2008: Ortadeğirmen. Tez kapsamında alanda yapılan araştırmada Prehistorik Dönem ile Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait malzemeler tespit edilmiştir.

[911] Erdoğu 1997: 279, Şahin 2008: Kaynaklar/Arpaç. Erdoğu, doktora çalışmasında Klasik Dönemler yerine Hellenstik ve Roma Dönemi şeklinde belirtmiştir. Bkz. Edoğu 2001: 75.

[912] Erdoğu 1999: 347, Şahin 2008: Arpalık Tepe, Erdoğu, doktora çalışmasında Klasik Dönemler yerine Hellenistik ve Roma Dönemi şeklinde belirtmiştir. Bkz. Edoğu 2001: 79.

[913] M. Özdoğan 1982a: 46, Erdoğu 1997: 278, Edoğu 2001: 74, Şahin 2008: Kocatepe.

malzemesi ile birlikte az sayıda Son Tunç Çağı, İlk Demir Çağı ve Klasik Dönem malzemesi bulunduğu belirtilmiştir[914].

Namazgâh: Edirne merkezin yaklaşık 2.5 km kuzeyinde, açık cezaevinin yaklaşık 500 m kuzeyinde yer alır. Burçin Erdoğu, yerleşimde Son Tunç Çağı ve İlk Demir Çağı ile birlikte Klasik Dönem malzemesi de bulmuştur[915].

İğneada (Thyias): Bölgenin kuzeydoğusunda, Pontos Euksinos (Karadeniz) kıyısında, günümüzde Limanköy'ün bulunduğu burundur. Bu burnun güneybatısı, kuzey rüzgarlarına kapalı olup, bölgede liman olmaya en uygun yerdir.

Kesin olmamakla birlikte, I. Dareios'un İskit Seferi sırasında Persler tarafından kurulmuş Boryza Kenti'nin, Salmydessos ve Apollonia arasında Thyias Burnu üzerinde olduğu düşünülmektedir[916]. Ps. Skymnos buradan, "demirlemek için uygun bir liman" şeklinde bahseder[917]. Strabon ise, Apollonia ile Salmydessos yakınlarında Thynia kıyısının olduğunu aktarır[918]. Pompenius Mela ise, sadece bir burun şeklinde değinir[919].

Ancak yöre halkı ile yapılan görüşmede, liman gerisindeki tepe üzerinde yaklaşık 15x20 m ölçülerinde bir kale olduğu, bu kalenin 1965-1967 yılları arasında yapılan liman inşaatı sırasında yıkılarak taş ocağı şeklinde kullanıldığını belirtmişlerdir. Alanda yapılan araştırmada yüzeyde hiçbir kalıntıya rastlanmamıştır[920].

Cevizlik: Havsa, Hasköy'ün yaklaşık 800 m güneyinde, Süloğlu Deresi'ne doğru eğimli arazide bulunmaktadır. Burçin Erdoğu tarafından alanda Tunç Çağı, İlk Demir ve Klasik Dönem malzemeleri bulunmuştur[921]. Alanda yapılan incelemede, Prehistorik Dönem'e ait seramikler görülmekle birlikte, Klasik Dönem malzemesi tespit edilememiştir.

Çingene Kale: Kızılağaç Köyü'nün yaklaşık 4.5 km kuzeybatısındaki kalenin duvarları büyük ölçüde yıkılmış olmasına karşın İ. Hakkı Kurtuluş'un yaptığı çalışma

[914] Erdoğu 1997: 276, Şahin 2008: Köprübaşı.
[915] Korfmann *vd.* 1994: 163, no. 1039, Erdoğu 1997: 276, Şahin 2008: Damnarca Çeşme.
[916] Hekat. FGrHist 1F166, Steph. Byz. 176, 11, Vessileva 2015: 323, Tuplin 2010: 291-292.
[917] Skymn. 728.
[918] Strb. VII. 6. 1; XII. 3.
[919] Mela, II. 23.
[920] Daha önce alanda araştırma yapan M. Hamdi Sayar da herhangi bir kalıntıya rastlanılmadığını belirtmiştir. Bkz. Sayar 1992: 174, Şahin 2008: Thineas, Gyuzelev 2008: 149-50.
[921] Erdoğu 1997: 280, Şahin 2008: Cevizlik.

sonucunda kuru örgü duvarlar tespit edilmiş ve Son Demir Çağı'na tarihlendirilmiştir [922].

Kaletepe Mevkii: Kaletepe Mevkii, Dereköy'ün yaklaşık 2.5 km güneydoğusunda, Dereköy baraj göletinin güneyinde bulunan bir tepedir. İki tepeden oluşan alan, yöre halkı tarafından "Kale" şeklinde adlandırılmıştır. Edirne Arkeoloji Müzesi'ne buradan bir adet 4. yüzyıla tarihlenen, üzerinde mühür bulunan Thasos amphorası getirilmiştir (**Kat. No.: 218**). Yüzeyi tamamen çalılarla kaplı alanda yapılan araştırmada Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait seramik, tuğla, pithos ve kiremit parçaları ile bir cam parçası tespit edilmiştir.

4.1.3. Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler

Propontis Denizi'nin kuzey kıyıları çoğunluğu küçük olmak üzere doğal limanlara sahiptir. Bu nedenle bölge, Bosphoros Thrakios ile birlikte düşünüldüğünde en yoğun ve önemli yerleşimler burada bulunmaktadır. Bu nedenle Propontis Denizi'nin kuzey kıyısı, Bosphoros Thrakios ve Çatalca Platosu'ndaki Maltepe Yerleşimi tek bir başlık altında incelenmiştir.

Belirtilen kıyı boyunca 26 adet yerleşim bulunmaktadır. Bu yerleşimlerden Menekşeçatağı, Karaevlialtı (Heraion Teikhos) ve büyük bir tahribattan sonra kısmen de olsa Toptepe'de bilimsel kazı yapılmıştır. İlk iki yerleşimde ise, kazılara devam edilmektedir. Yerleşimlerin sıralaması Propontis kıyılarının batısından doğusuna doğru yapılmıştır.

[922] Kurtuluş 1997: 40-41, Kurtuluş 2006a: 30-33, Şahin 2008: Çingene Kale.

4.1.3.1. Sufunya Yerleşimi (Tyrodiza/Tiristasis ?)

Yer Adı: Sufunya
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: İğdebağları Köyü
Mevkii: Sufunya
Koordinatlar **K.:** 4499847
D.: 35 510707
Rakım: 192 m
Pafta No.: G18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

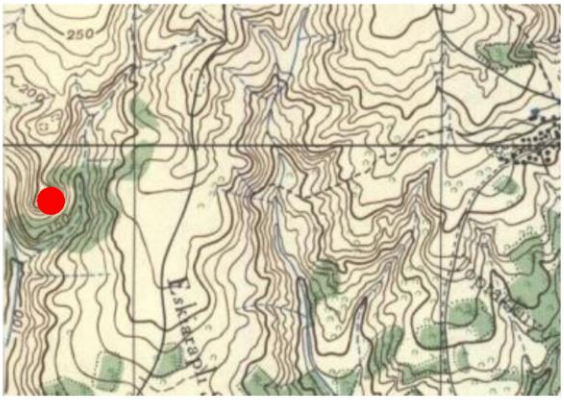

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Sufunya mevkii, İğdebağları Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kadar batısında, Şarköy'ün ise, yaklaşık 3 km kuzeyindedir. Maymun Dere ve Olukbaşı dereleri arasında, dere yatağından yaklaşık 200 m yükseklikteki sırt üzerinde konumlanmıştır (**Levha 74a, b**). Her iki derede tepenin hemen güneyinde birleşerek Araplı Deresi'ni oluştururlar[923]. Tepe, günümüzde Şarköy İlçesi'nin bulunduğu alana ve Propontis kıyılarına hâkim konumdadır.

Maymuntepe, hafif güneye doğru eğimli olmakla birlikte, yaklaşık 135x85 m'lik ölçüye sahip bir düzlükte bulunmaktadır. Yer yer çalılık ve otluk alanının kuzeyi daha kayalık bir yapı gösterir. Alanda yapılan incelemede kaçak kazı ile veya özellikle güney, güney batı kenarında yağmur aşındırması ile ortaya çıkmış seramik parçaları görülmektedir.

Güneyden daha yüksek durumdaki kuzeydeki tepeye doğru, yaklaşık 110 m uzunluğunda ve 25-30 m genişliğinde (bu genişlik yer yer değişmektedir) bir bağlantı bulunmaktadır. Bu alanda birbirine paralel, düz olmayan yaklaşık 4.5-5 m genişliğinde ve yer yer 90 cm yüksekliğinde, 40-50 m uzunluğunda iki duvar kalıntısı

[923] Kuzeyde ve güneyde birbirine bağlantılı iki tepe bulunmaktadır. Bu tepeler hem doğusundaki hem de batısındaki araziyle hemen hemen aynı seviyeye sahiptir. Ancak Araplı Deresi'ni oluşturan kollar ve yağmur sularıyla doğu ve batısı aşınmış böylece her iki yöndeki arazi ile bağlantısı kopmuş bir coğrafya özelliği gösterir. Özellikle kuzeydeki tepede heyelan sonucu bu aşınmalar hala sürmektedir.

bulunmaktadır. Bu duvarlar, Antik Çağ'dan ziyade daha geç döneme ait olmalıdır. Ancak kesin bir tarih vermek pek olası görülmemektedir.

İlk tepenin kuzeyinde ve daha yüksek durumdaki (217 m) ikinci tepe, yaklaşık 60x55 m'lik bir alana sahiptir. Tepenin doğusu, yoğun heyelandan dolayı kayarak yok olmaya devam etmektedir. Üstü yoğun çalı ile kaplı tepe üzerinde, özellikle aşınan kısımda incelemeler yapılmış ve herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır.

Buluntular

Güneydeki tepe üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, Apollonia Pontika ve Maroneia yakınlarındaki Kykloplar Mağarası'nda bulunmuş gri seramikler ile yakın benzerlikteki gri hamurlu krater ağız ve gövde parçası (**Kat. No.: 218**)[924] 6. yüzyıla tarihlendirilebilir. Siyah firnisli İonia kasesi ağız parçası (**Kat. No.: 219**) ve Atina Agorası'da yakın benzerleri bulunan kâse ağız parçası (**Kat. No.: 220**)[925] ile birlikte 4. yüzyıla tarihlenmiştir. Alanda tespit edilen diğer bir buluntu grubu ise, muhtemelen 4.-3. yüzyıla ait üzerinde kenet yuvaları bulunan mermer bloklardır. Ayrıca alanda ilk araştırmayı yapan Zeynep Koçel Erdem, Arkaik, Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemleri'ne ait çok sayıda çanak çömlek parçaları, kandil parçası, taş kandil kalıbı, cam kap parçaları, amphora parçaları tespit edildiğini belirtilmiştir[926]. Bununla birlikte tepenin kuzeyinde, en yüksek noktasında işlenmiş mermer blok taşlar tespit edilmiştir. Bunlardan birinin üzerinde kenet deliği bulunmaktadır.

Maymuntepe Yerleşimi, hemen güneyindeki engebeli arazi ve Propontis'e hâkim konumu ile 6. yüzyıldan itibaren yerleşime sahne olmuştur. Bu yerleşim, daha ziyade hem konumu itibariyle hem de yüksekliği nedeniyle kale-yerleşim şeklindedir.

Herodotos, Persler'in Yunanistan Seferi'nin hazırlıkları sırasında erzak depoladıkları yerlerden birinin de Perinthoslular'a ait Tyrodiza kenti olduğunu belirtir[927]. Kent, Attika-Delos Deniz Birliği'ne 451, 445 ve 444 yıllarında ödeme

[924] Nikov 2012: fig. 16. 6, 41. 5, Ilieva 2013: Kat. 28, fig. 8. 3.
[925] Rotroff 1999: fig. 62. 965-992.
[926] Koçel Erdem 2013a: 57-58, Koçel Erdem 2013b: 247, Koçel Erdem 2014: 320, Koçel Erdem 2016: 452-453.
[927] Hdt. VII, 25.

yapmıştır[928]. Khersonesos yakınlarında, olasılıkla Persler'in bölgeye gelmelerinden önce bir Thrak yerleşimi şeklinde Propontis kıyısında kurulduğu düşünülen kente 447/446 yılında Atinalı yerleşimciler (klerukh) getirilmiştir[929]. Tyrodiza'nın Ps. Skylaks'ın Propontis kıyısında, Leuke Akte ve Herakleia arasında saydığı Teiristasis'in önceki isminin Tyrodiza olduğu da düşünülmektedir[930]. Plinius ise, Propontis kıyısında, Khersonesos yakınında olduğunu belirtir[931]. Tiristasis, 341 yılında Atinalı General Diopeithes'in köleleştirdiği (andrapodismos) yerleşimlerden biridir[932]. Tyrodiza/Tiristasis Yerleşimi günümüz Şarköy'de olduğu düşünülmektedir[933].

Sufunya'da bulunan yerleşimin Şarköy ve kıyıya yakın olması elde edilen seramik malzemeler olasılıkla Tyrodiza/Tiristasis'in olabileceğini akla getirmektedir.

4.1.3.2. Kozmandere Yerleşimi

Yer Adı: Kozmandere
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: İğdebağları Köyü
Mevkii: Komandere
Koordinatlar **K.:** 4500669
D.: 35 513468
Rakım: 125 m
Pafta No.: G18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kozmandere Yerleşimi, İğdebağları (Heraplia/Araplı) Köyü'nün yaklaşık 900 m kuzeydoğusunda, köyün üzerinde bulunduğu sırtın kuzeydoğusunda, İğdebağları-Tepeköy tarla yolunun 100 m kadar doğusundadır (**Levha 75d**).

[928] Isaac 1986: 203.
[929] Isaac 1986: 213, 203-204, Loukopoulou-Kaitar 2004 : 922-923, Tzvetkova 2008: 275.
[930] Ps. Skylaks 67, Isaac 1986: 203-204, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914, Tzvetkova 2008: 275-276.
[931] Plin. *nat.* IV. 48.
[932] Demosth. XII. 3.
[933] Tzvetkova 2008: 276.

Yerleşim, kuzeydoğu-güneybatı yönlü bir sırtın doğu yamacında, Kozma Deresi'ne doğru eğimli yamaçta yer almaktadır. Meyve bahçesi ve tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır (**Levha 76a**).

Buluntular

Kozman Deresi'ne doğru bir sırtın doğusunda, eğimli alanda 1984 yılında, silahlar/aletler, süs nesneleri, kaplar ve külçe olmak üzere dört grupta 60 adet eser bulunmuştur. İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde Şarköy buluntuları adı altında korunan buluntuların büyük kısmı 12.-11. yüzyıla tarihlendirilirken[934], göbekli taslar ise, 9.-8. yüzyıla tarihlendirilmektedir[935].

Alanda yapılan incelemelerde geç dönem malzemesi tespit edilmesine karşın, erken döneme ait malzemeye rastlanmamıştır. Ancak daha önce araştırma yapan Tekirdağ Arkeoloji Müzesi uzmanları, Savaş Harmankaya ve Zeynep Koçel Erdem, yaklaşık 100x150 m'lik boyutlarındaki yerleşimde Prehistorik Dönem, Demir Çağı, Klasik, Hellenistik ile Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait çanak çömlek parçalarının bulunduğu belirtmektedirler[936].

Kozmandere Yerleşimi, Prehistorik Dönem'den Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar iskân edilmiş küçük bir yerleşim olmalıdır. Alanda bulunan ve ağırlıklı olarak geneli 12.-11. yüzyıla tarihlendirilen, bunun yanı sıra da, bunlar ile birlikte bulanan ve Ephesos'daki yakın benzerlerine göre 9.-8. yüzyıla tarihlendirilen göbekli taslar (**Kat. No.: 221** ve **222**)[937] en önemli buluntular olarak karşımıza çıkmaktadır.

[934] Kozmandere metal buluntularının içinde, kılıçlar, mızraklar, baltalar, oraklar, bilezikler, kaplar, kulp ve kapaklar ile külçe bulunmaktadır. Bkz. Harmankaya 1995: 215-254.
[935] Harmankaya 1995: 217-254, Şahin 2008: Kozmandere.
[936] Harmankaya 1995: 217-254, Şahin 2008: Kozmandere, Koçel Erdem 2012a: 79, Keskinel *vd.* 2014: 277, Şahin 2008: Kozmandere.
[937] Klebinder Gauss 2007: 267-268, Kat. No. 817-825, Lev. 63-65.

4.1.3.3. Gaziköy (Ganos)

Yer Adı: Gaziköy-Ganos
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Gaziköy Köyü
Mevkii: Köyiçi
Koordinatlar **K.:** 4510875
D.: 35 528091
Rakım: 55 m
Pafta No.: G18-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

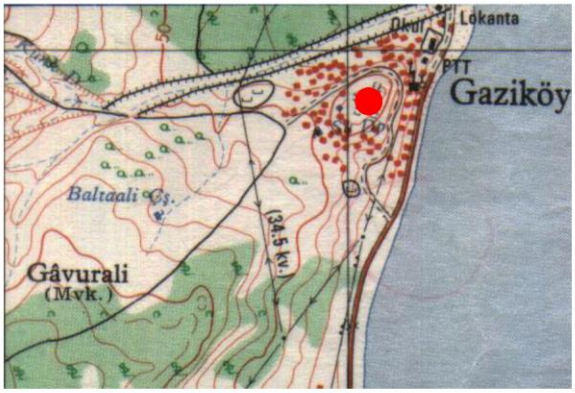

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Gaziköy, Şarköy İlçesi'nin 23 km kadar kuzeydoğusunda, Ganos (Işıklı) Dağları'nın ise güneydoğunda, Propontis Denizi kıyısında yer alır. Yerleşim Gaziköy'ün içindeki tepenin üzerinde yer almaktadır (**Levha 77a, b**).

Bu tepe kuzeydoğu yönlü bir sırtın uç kısmında yer alır ve yaklaşık 160x170 m'lik bir genişliğe sahiptir. Aktoprak, Küçük ve Çınarlı derelerinin oluşturdukları dere tepenin hemen kuzeyinden Marmara Denizi'ne dökülmektedir. Eski bir Rum köyü olup tepe üzerinde ve eteklerinde 18. ve 19. yüzyıla ait evler ile temelleri bulunmaktadır (**Levha 78a**). Bu nedenle bu evler 3. derece arkeolojik sit alanı kapsamında korunmaktadır[938].

Tepe üzerinde, 2003 yılında Tekirdağ Müzesi tarafından kısa süreli kazı yapılmıştır. En üst tabakada, yoğun MS19. ve 11. yüzyıla ait; onun altında Doğu Roma ve Roma İmparatorluklar Dönemi'ne ait tabakalar bulunurken bunların altında ise, hem sikke, hem seramikleri hem de mimari unsurlarıyla Hellenistik Dönem tabakasına ulaşıldığı raporlarda belirtilmiştir[939].

Alanda yapılan çalışmada, tepe üstünde geç dönem yapıları ile bu döneme ait yapıların duvarları birçok yerde izlenebilmektedir. Ayrıca 2003 yılında yapılan kazı sondajlarına ait çukurlar görülmektedir. Yüzeyde Doğu Roma İmparatorluğu ve geç

[938] Gaziköy'ün tamamı 1994 yılında 1., 2. ve 3. Derece Arkeolojik Sit ilan edilmiştir.
[939] Işın-Öztük 2003, Koçel Erdem 2011: 388, Koçel Erdem 2013b: 247.

dönem seramik parçaları görülmektedir. Ayrıca geç dönem yapıların duvarlarında devşirme şeklinde kullanılmış üzeri bezemeli mermer parçalar bulunmaktadır. Tepenin doğu ve kuzeyinde yer yer korunmuş kuru örgü sur ve teras duvar kalıntıları görülmektedir (**Levha 78b**).

Buluntular

Alanda yapılan inceleme sırasında, bulunan Attika üretimi siyah firnisli amphora ağız parçası (**Kat. No.: 223**) Klazomenai'de bulunan yakın benzerine göre 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir[940]. Siyah firnisli muhtemelen, skyphos gövde parçası (**Kat. No.: 224**) ise, 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Müze kazı raporunda bulunan fotoğraflardan anlaşıldığı üzere, 5.-4. yüzyıla ait seramikler ile 3.-2. yüzyıla ait sikke de kazı esnasında tespit edilmiştir. Ayrıca alanda araştırma yapan Zeynep Koçel Erdem, Klasik, Helenistik, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait seramik parçaları bulunduğunu belirtmiştir[941].

Gaziköy'ün içinde yüksek bir tepe üzerinde bulunan yerleşim, Ganos Dağı'nın denize kadar indiği alanın batısında, hafif engebeli, batısındaki araziye hâkim, yerleşime en uygun alanlarından biridir. Alanda ilk yerleşim, 6. yüzyılda başlamış ve kesintisiz bir şekilde günümüze kadar devam etmiştir. Bu yerleşimin Ksenophon, Aiskhines ve Ps. Skylaks gibi antik yazarların bahsettikleri Propontis kıyısındaki kalelerden biri olan Ganos olma olasılığı oldukça yüksektir[942].

[940] Tuna Nörling 1996: Abb. 131.
[941] Koçel Erdem 2011: 388, Keskinel *vd.* 2014: 279.
[942] Ksen. *an.* VII. 5. 8, Aischin. III, 82, Ps. Skylaks 67, Isaac 1986: 211-212, Müller 1997: 789, Loukopoulou-Kaitar 2004 : 913, Koçel Erdem 2011: 388, Keskinel *vd.* 2014: 279.

4.1.3.4. Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros)

Yer Adı: Hieron Osros
Türü: Kale/Kutsal Alan
Belde,Mah., Köy: Uçmakdere Köyü
Mevkii: Bakacaktepe
Koordinatlar **K.:** 4517299
D.: 35 526623
Rakım: 869 m
Pafta No.: G18-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

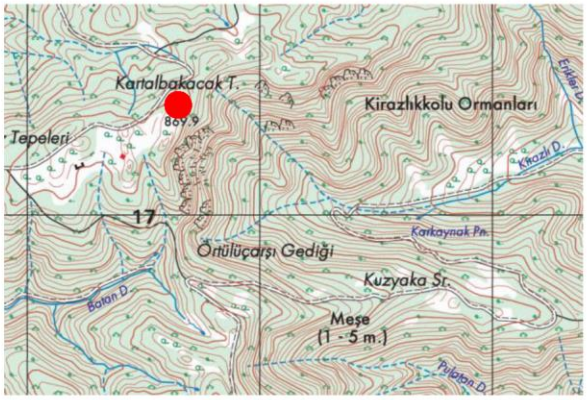

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Kartaltepe/Bakacaktepe, Uçmakdere Köyü'nün 4.5 km kadar kuzeybatısında, 868 m yüksekliği ile Ganos Dağları'nın en yüksek noktasında yer alır ve tüm Propontis kıyı şeridine hâkim durumdadır. Ganos Dağları'nın zirvesini oluşturan alan güney-güneybatısı boyunca Kirazlı Dere, güney-güneybatısı boyunca Batan/Dolop Dere, kuzeybatısında Pırnallık Deresi, kuzeyinde Koca Dere, kuzeydoğusunda Porsuk/Simitli Deresi ve doğusunda Erikler/Komuta Dereleri ile kollarının oluşturduğu vadilerin arasında kalan geniş bir düzlüktür (**Levha 79b**). Kale bu düzlüğün doğusunda nispeten daha yüksek bir alanda yer almaktadır. Kalenin eteklerinde, yukarıda da adı sayılan derelerin kaynakları bulunmakta ve bu bakımdan su açısından oldukça zengindir.

Strabon ise, Hieron Oros'u Thrakia'nın en yüksek dağı şeklinde tanımlar[943]. Demosthenes, II. Philippos'un Doğu Thrakia Seferi sırasında, Kersebleptes'i Hieron Oros'da uzun sure kuşattığını söylemektedir[944]. Muhtemelen 346 yılında II. Philippos, Ganos ile birlikte Hieron Oros'u da ele geçirmiştir[945]. Thrak Kralı Seuthes için bir dönem paralı askerlik yapan Ksenophon, Hieron Oros'dan kutsal bir yer şeklinde

[943] Strab. VII. 55 (56).
[944] Demosth. VII. 37; IX. 15; XIX. 156, 334, Sayar 1993: 156, Koçel Erdem 2009: 420-421, Koçel Erdem 2011: 391-392, Koçel Erdem 2012a: 73-74.
[945] Sayar 1993: 156, Koçel Erdem 2013b: 246.

bahsetmektedir[946]. Buradaki yerleşimde, Thrakların dağlar ile özleştirdikleri Ganea isimli tanrıçaya tapındıkları düşünülmektedir[947].

Tepenin üzerinde bir düzlükte yer alan yerleşimin etrafı surlarla çevrili bir kaledir. Kalenin güneyinde bir giriş bulunmaktadır. Topoğrafyanın şekline göre, 210x150 m'lik alanda kale kurulmuştur (**Levha 79c, 80a**). Alanın güneydoğusunda 3-4 m daha yüksek 75x40 m genişliğinde bir alan bulunmaktadır (**Levha 80b**). Bu alanın güneydoğusu kayalık ve uçuruma doğru çıkıntı yapmaktadır. Bu kaya kartal başına benzediğinden "Kartalkaya" şeklinde de adlandırılmaktadır. Bu tepeyi çevrelen daha geniş surlar ise, güneydoğusu uçurum olduğundan alanın üç tarafına yapılmıştır. Doğu, kuzey ve güneybatı yönlerinde sur duvarının izleri yükselti şeklinde görülürken, kuzeydoğu suru yerel taşlardan (kumtaşı) tek sıra halinde (güneydoğu) görülmektedir (**Levha 81a**). Bu duvarın yaklaşık kalınlığı, 2 m civarındadır. Bu duvar, iç kalenin kuzeydoğusundan başlamakta ve yaklaşık 90-100 m kuzeydoğuya doğru devam etmektedir. Burada köşe yaparak, batıya yönelmekte; yaklaşık 110-115 m kadar devam ettikten sonra, tekrar köşe yaparak güneybatıya dönmektedir. Güneybatı istikametinde yaklaşık 140-150 m devam ettikten sonra, doksan derece yakın bir köşe yaparak 150-160 m güneydoğuya devam eder ve uçurumda son bulur[948]. Topoğrafyanın durumuna bakıldığında, kalenin batı ve kuzeyinde giriş olmalıdır.

Dış surların içinde, alanın ortasında yaz döneminde kuruyan bir gölet yer alır. Burada yaklaşık on adet işlenmiş, üzerinde kırlangıçkuyruğu kenet yerleri bulunan yapı taşları bulunmaktadır (**Levha 81b**). Bu taşlar surlara ait olabileceği gibi önemli bir yapıya da ait olabileceği düşünülmektedir.

Buluntular

Alanda yapılan incelemede, özellikle güneydoğusundaki yükseltide çok küçük parçalar halinde, 4. yüzyıla ait siyah firnisli seramik parçaları tespit edilmiştir (**Levha 81c**). Olasılıkla yine aynı yüzyıla ait, üzerlerinde kırlangıçkuyruğu kenet delikleri bulunan işlenmiş blok taşlar ve bir adet kırılmış sütun parçası tespit edilmiştir. Alanda

[946] Ksen. *an*. VII. 1. 14; 3. 3.
[947] Koçel Erdem 2010: 93, Koçel Erdem 2011: 391, Koçel Erdem 2013b: 245.
[948] Surların kuzeyinde ve batısında açıklıklar bulunması karşın Off Road yarışları için yapılan yol sırasında tıraşlama yapılmıştır.

1985 yılında, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından araştırma kazısı yapılmış ve bu kazı sırasında Arkaik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar tarihlenen demir mızrak uçları, bronz ok uçları, bronz fibulalar, pişmiş toprak tezgâh ağırlıkları, pişmiş toprak figürin parçaları, pişmiş toprak kaplar, gülleler, kurşun sapan taşları ve çeşitli metal parçalar bulunmuştur[949]. Ayrıca M. Hamdi Sayar ve Zeynep Koçel Erdem tarafından yapılan yüzey araştırmalarında Arkaik, Klasik, Hellenistik, Roma İmparatorluk ve az sayıda Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait seramik parçaları da tespit edilmiştir[950].

Ganos Dağları'nın en yüksek yerinde bulunan kale, aynı zamanda kutsal alan işlevide görmektedir. Odrys Krallığı'nın önemli kalelerinden biri durumundaki Hieron Oros, 6. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmış ve kesintisiz Geç Antik Çağa kadar devam etmiştir.

4.1.3.5. Kaletepe/Cinci Kalesi

Yer Adı: Kaletepe
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Semetli Köyü
Mevkii: Kaletepe
Koordinatlar **K.:** 4518260
D.: 35 526726
Rakım: 774 m
Pafta No.: G18-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

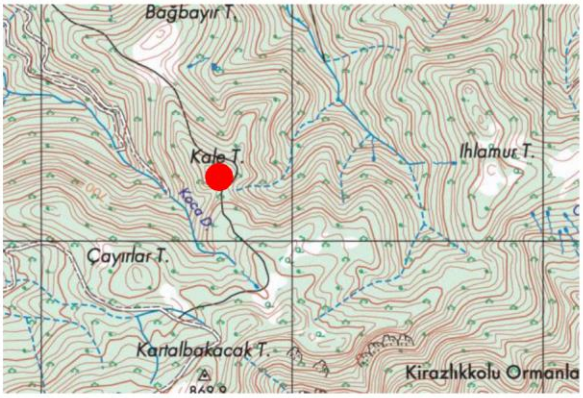

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Semetli Köyü'nün kuş uçuşu yaklaşık 4 km kadar güneyinde (yol takip edildiğinde 6 km), Ganos Dağı'nın zirvesine yakın, kuzey yamacında yer almaktadır (**Levha 82a**). 25000'lik haritada "Kaletepe" şeklinde geçerken, köylüler tarafından ise, "Cincikale" olarak adlandırılmaktadır. Batısında, kaynağını kalenin yaklaşık 500 m kadar güneyinden alan Koca Dere'nin, doğusunda ise, Porsuk (Simitli) Deresi'nin

[949] Koçel Erdem 2010: 91, Koçel Erdem 2011: 391.
[950] Koçel Erdem 2010: 92, Koçel Erdem 2012a: 73-74.

oluşturduğu iki vadi arasındaki kuzey-güney doğrultulu sırtın güney ucundaki yükselti üzerinde bulunan bir kaledir.

Yoğun orman ve çalılık alanda yer yer, özellikle de kuzey doğusunda payelerle desteklenmiş duvar görülebilir. Bu görülen duvarlar harçlı olup Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne aittir (**Levha 82b**). Tepenin üzerinde de kaçak kazılarla tahrip edilmiş duvar kalıntıları bulunmaktadır. Yoğun orman ve çalılık olmasından dolayı sağlıklı ölçü alınamamakla birlikte, 60x50 m'lik bir kaledir. Yukarıdaki Bakacak/Kartalkaya Kalesi düşünüldüğünde, buraya güneyden gelen yolun güvenliğini sağlayan bir karakol/önkale olmalıdır.

Buluntular

Alanda yapılan incelemede, Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramikler yoğun şekilde bulunurken, yakın benzerine göre 4. yüzyıla tarihlenen bir adet Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası tespit edilmiştir (**Kat. No.: 225**)[951]. Zeynep Koçel Erdem tarafından araştırılan kalede, Geç Klasik Dönem ve Bizans Dönemi seramikleri tespit edilmiştir[952].

4.1.3.6. Odunhattı Yerleşimi

Yer Adı: Odunhattı
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Beyoğlu Köyü
Mevkii: Odunhattı
Koordinatlar **K.:** 4515376
D.: 35 516600
Rakım: 303 m
Pafta No.: G18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

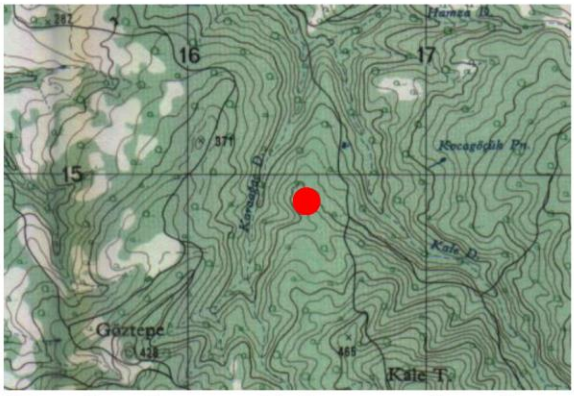

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Beyoğlu Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kadar güneydoğusunda, Beyoğlu Kalesi'ne çıkan toprak yol üzerinde 'Odunhattı" denilen mevkiide, bir tepe üzerinde yer alır

[951] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.
[952] Koçel Erdem 2010: 90-91.

(**Levha 83b**). Ganos Dağları'nın kuzey eteğinde, kuzeye doğru çıkıntı yapan bir tepe şeklindedir. Doğusundan Kale Deresi, batısından ise, Karaağaç Deresi geçmekte ve bu iki dere, tepenin kuzeyinde birleştikten sonra Hamza Dere'ye katılarak Küçük Dere adını almaktadır.

Ganos Dağları'nın kuzey eteğindeki tepe kuzeye doğru bir burun gibi çıkıntı yapmaktadır. Tepenin üst kısmı yaklaşık 50x30 m'lik bir ölçüye sahiptir. Üzeri ot ve çalılılarla kaplı alanın kuzeybatısında ve güneyinde yağmur suyunun aşındırmasıyla ve kaçak kazılar ile ortaya çıkmış yoğun arkeolojik malzeme bulunmaktadır (**Levha 84a**).

Buluntular

Alanda yapılan incelemede, Atina Agorası'nda bulunan yakın benzerine göre Attika üretimi siyah firnisli kyliks kaide parçası (**Kat. No.: 226**) 6. yüzyıla ait olmalıdır[953]. Siyah firnisli kâse kaide parçası (**Kat. No.: 227**) ise, 4. yüzyıla tarihlenmiştir. Kos amphorasına ait ağız kulp parçası (**Kat. No.: 228**) yakın benzerine göre 3. yüzyıla ait olduğu tespit edilmiştir[954]. Olasılıkla Knidos amphorasına ait bir ağız parçası da 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 229**). Ayrıca yine olasılıkla, 4. yüzyıla tarihlenebilecek ve üzerinde kırlangıçkuyruğu kenet delikleri bulunan blok duvar taşları da bulunmaktadır. Yine kaçak kazılar ile açığa çıkmış, üzerinde kırlangıçkuyruğu kenet izleri bulunan işlenmiş duvar taşları ile pithos ağız parçaları bulunmuştur (**Levha 84b**). Alanda ilk araştırmayı gerçekleştiren Zeynep Koçel Erdem, 4. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli seramik parçaları ve bronz fibula parçası tespit etmiştir[955].

Ganos Dağları'nın kuzey eteklerinde kuzeye doğru çıkıntı yapan tepe üzerinde 6. yüzyılda iskân başlamış, 4. yüzyılda ise, yoğunluğu oldukça artmış olmalıdır. Zeynep Koçel Erdem, daha yukarıda bulunan kalenin ön kontrol noktası şeklinde yorumlamıştır[956]. Ayrıca yerleşimin yaklaşık 1.3 km kadar kuzeyinde bulunan ve Tekirdağ Arkeoloji Müzesi adına Şahin Yıldırım tarafından kazısı yapılan ve 4. yüzyıla

[953] Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 782.
[954] Şenol 2009: 131.
[955] Koçel Erdem 2011: 390.
[956] Koçel Erdem 2011: 390.

tarihlendirilen Askertepe Tümülüsü'nün hinterlandı içinde olması nedeniyle, yerleşim ile birlikte düşünmekte fayda vardır[957].

4.1.3.7. Barbaros (Bisanthe)

Yer Adı: Bisanthe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Barbaros Mah.
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4528761
D.: 35 539260
Rakım: 38 m
Pafta No.: G18-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Barbaros Yerleşimi (Bisanthe), Tekirdağ İl merkezinin yaklaşık 9 km kadar güneybatısında, günümüzde modern Barbaros Mahalesi'nin altındadır[958]. Yerleşim, kuzey güney doğrultulu bir sırtın güney ucunda, Propontis kıyısında bulunmaktadır (**Levha 86a, b**). Yerleşimin üzerinde bulunduğu sırtın batısını takip eden Barbaros Deresi, hemen güneyinden Propontis Denizi'ne dökülmektedir. Muhtemelen Barbaros Deresi'nin doldurduğu alan, bir körfez ve burada kentin limanı olmalıdır[959].

Bisanthe, 7. yüzyılın sonlarında, 6. yüzyılın başlarında bir Samos kolonisi veya yine Samos kolonisi durumundaki Perinthoslular tarafından ikincil koloni şeklinde kurulduğu düşünülmektedir[960]. Herodotos, Pers kralı ile görüşmek üzere gelen Peloponnesoslu elçinin Thrak Kralı Siltakes tarafından Bisanthe'de tutuklandığını

[957] Bkz. Askertepe Tümülüsü.
[958] Zeynep Koçel Erdem, modern mezarlığın bulunduğu alana kentin akropolisini konumlandırmıştır. Bkz. Koçel Erdem 2009: 419. Buna karşın uzun yıllar Tekirdağ Arkeoloji Müzesi müdürlüğü yapan M. Akif Işın ise yapılan görüşmede antik yerleşimin modern yerleşimin altında kaldığı, özellikle Eski Nahiye Müdürlüğü'nün olduğu alanda (günümüzde Düğün Salonu) şeklinde belirtmiştir. (M. Akif Işın ile görüşme tarihi: 20.08.2015).
[959] Barbaros Deresi'nin Denize döküldüğü yerde son yıllarda yapılan kazılarda Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait kalıntılara rastlanılmıştır. Buda bu dönemden önce alanın alüvyon ile dolmadığını göstermesi açısından önemlidir.
[960] Mela, II. 24, Steph. Byz. 171. 3-5, Isaac 1986: 212, Sevin 1986: 550, Loukopoulou 1989: 96, Sayar 1990: 215, dpn. 20, Sayar 1992: 173, Sayar 1993: 154-156, dpn. 3, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914, Sayar 2007: 197, Sayar-Bektaş 2014: 42.

bildirir[961]. Bu durum, Pers yönetiminin bölgeden çekilmesi üzerine Doğu Thrakia Bölgesi'ne hâkim olmaya başlayan Odrys Krallığı'nın 340 yılı civarında yerleşimin kontrolünü ele geçirdiğini göstermesi açısından oldukça önemlidir[962]. Kentin Thrak kontrolünde olduğunu gösteren bir diğer önemli olay ise, devlet kurmaya çalışan Thrak Kralı II. Seuthes'in 399 yılı civarı ordusu ile Thrakia'da bulunan Ksenophon'a kendisi için savaşması karşılığında, Propontis kıyısındaki "en güzel kentlerimden biri" şeklinde tanımladığı Bisanthe'yi vermeyi teklif etmesidir[963]. Özellikle 4. yüzyıldan sonra sikkeler üzerinde ve yazıtlarda Bisanthe adı görülmeye başlanmıştır[964]. II. Philippos'un 342 yılında Doğu Thrakia'yı işgal etmesiyle birlikte, Makedonia hâkimiyetine girmiştir. Daha sonra bölgede kontrolü sağlayan Lysimakhos ve diğer krallıkların kontrolünde kalmış olmalıdır. Roma İmparatorluk Dönemi ve özellikle Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'nde yoğun bir yerleşime sahne olmuştur[965].

Yerleşimde bugüne kadar sistematik kazı gerçekleştirilmemekle birlikte, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından özellikle liman kısmında kurtarma kazıları yapılmıştır. Yüzey araştırması kapsamında Mehmet Özdoğan, M. Hamdi Sayar ve Zeynep Koçel Erdem tarafından yüzey araştırmalarında incelenmiştir. Daha önce genelde Tekirdağ kent merkezi gösterilmesine karşın, M. Hamdi Sayar'ın çalışmaları sonucu Bisanthe, Barbaros'un olduğu yerde lokalize edilmiştir[966]. Ayrıca yerleşimede bu çalışma kapsamında da inceleme yapılmıştır.

Yerleşimin mimari kalıntıları hakkında çok bilgi bulunmamaktadır. Burası hakkında ilk araştırmayı yayımlayan Hikmet Çevik, Barbaros'da sur kalıntılarının bulunduğunu belirtmiştir[967]. M. Hamdi Sayar, kentin surlarının Hellenistik Dönem'den Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi sonuna kadar kullanıldığını belirtir[968].

---

[961] Hdt. VII, 137.
[962] Isaac 1986: 212, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914.
[963] Ksen. *An.* VII. 2, 38; 5, 8.
[964] Buna karşın Isaac, kentin 4. yüzyıl sonundan sonra daha küçük bir durumda olduğunu belirtir. Bkz. Isaac 1986: 212-213.
[965] Bisanthe adı Geç Antik Çağ'da değişmiş ve Panion şeklinde değişmiştir. Bkz. Çevik 1949: 7-8, Sayar 1990: 215, dpn. 20; Sayar 1993: 155-156, dpn. 3, Sayar-Bektaş 2014: 42.
[966] Bisanthe'yi Tekirdağ'da lokalize edenler için bkz. Müller 1997: 789, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914.
[967] Çevik 1949: 7.
[968] Sayar 2013: 69.

Kent, 3. yüzyıldan itibaren bastığı sikkelerin ön yüzünde miğferli Athena başı, Demeter başı ve Apollon başı, arka yüzünde baykuş, darı çelengi ve tripod tipleri ile BISAN ve BISANTHE lejantı kullanmıştır[969].

Buluntular

Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nde Bisanthe'de birçok farklı eser bulunmuştur. Tabure üzerine oturmuş, khiton ve manto kadın figürü bulunan mermer kabartma parçası (**Kat. No.: 230**) ve üzerinde iki atlı kabartması ve yazıt bulunan stel (**Kat. No.: 231**)[970] 5.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Atina Agoras'nda bulunan örneklere göre, 400-380 yıllarına tarihlenen ve muhtemelen yerel üretim olan mat siyah firnisli cup-skyphos (**Kat. No.: 232**)[971] ile Attika üretimi, 350-310 yıllarına tarihlenen tabak (**Kat. No.: 233**)[972] bulunmaktadır. Bölgeden gelen diğer buluntu grubu ise, 2. yüzyıla tarihlenen iki adet pişmiş toprak figürin parçasıdır (**Kat. No.: 234** ve **235**)[973].

Ayrıca yerleşimde bulunmuş beş adet bronz sikke vardır. Bir adet 350-281 yılına tarihlenen Elaious sikkesi (**Kat. No.: 236**)[974], bir adet 336-323 yılına ait İskender sikkesi (**Kat. No.: 237**)[975], bir adet olasılıkla Makedonia Krallığı sikkesi (**Kat. No.: 238**), bir adet olasılıkla Kypsela kentine ait sikke 4. yüzyıla (**Kat. No.: 239**) ve Thrak Kralı Mostis'e ait bir sikke ise (**Kat. No.: 240**)[976] 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Bu buluntuların haricinde yerleşimde araştırma yapanlar tarafından 5.-4. yüzyıllara ait siyah firnisli seramik parçaları, 4.-3. yüzyıllara ait mermer kabartma parçaları da tespit edilmiştir[977].

Antik kaynaklar ile yerleşimde bulunan malzemeler düşünüldüğünde, 7. yüzyıl sonunda Samos kolonisi şeklinde kurulan kent, Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne hatta günümüze kadar varlığını sürdürmüştür.

---

[969] Poole 1877: 87, Head 1911: 266, Schönert Geiss 1977.
[970] **Kat. No.: 231** numaralı eser İnci Delemen tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Delemen 2004b: 189-195.
[971] Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 621, Pl. 27. 621-623.
[972] Sparkes-Talcott 1970: fig. 10, Pl. 36. 1056-1057, 1058, 1059,1060.
[973] İki figürin parçası Hüsniye Güçlü tarafından yüksek lisans tezinde incelenmiştir. Bkz. Güçlü 2006: 48, 55.
[974] SNG Cop. Thrace 893.
[975] Price 1991: 121, n. 322.
[976] SNG Cop. Thrace 1174.
[977] Sayar 1992: 173, Sayar 1993: 156, Sayar 2000: 245, Sayar 2004: 170, Koçel Erdem 2010: 82-83, Keskinel *vd.* 2014: 4.

4.1.3.8. Değirmenaltı (Makasura ?)Yerleşimi

Yer Adı: Mokasura
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Hürriyet Mah.
Mevkii: Değirmenaltı
Koordinatlar **K.:** 4537509
D.: 35 547976
Rakım: 53 m
Pafta No.: G19-a1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

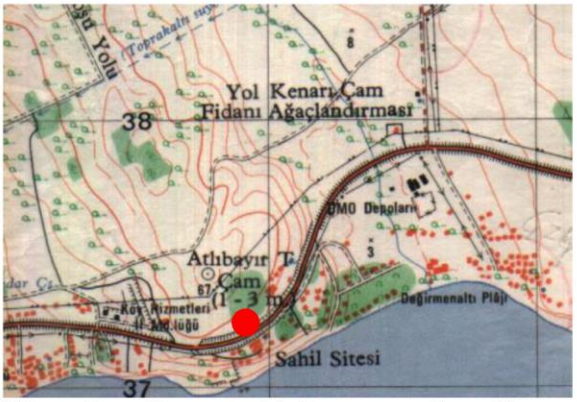

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Değirmenaltı Yerleşimi, günümüzde Tekirdağ merkezinde, modern yerleşimin doğusunda, Hürriyet Mahallesi'nin içinde yer almaktadır. Yerleşim, Çayırlar Deresi'nin batısında Damlarca Sırtı'nın güneyinde yamacın doğusunda yer alır (**Levha 89c**). Hemen batısında, sırtın üzerinde Atlıbayır Tepesi bulunmaktadır. Propontis Denizi'nin yaklaşık 300 m kadar kuzeyinde yer alır. Günümüzde Tekirdağ-İstanbul yolunun hemen kuzeyinde, güney, doğu ve batısında hala yapımı süren apartmanlar ile kuzeyindeki tepede yapılan 19. Fıkra anıtı ve parkı arasında kalmıştır[978].

Değirmenaltı Yerleşimi, günümüzde modern sitelerin arasında, kuzeyi hariç her yönden sokaklarla sınırlandırılmıştır. Yerleşimde, yaklaşık 95x220 m ölçülerinde bir boşluk kalmış ve burası koruma altına alınmıştır (**Levha 89d**). Burada tarafımızca yapılan araştırmada, Tekirdağ Kültür envanterinde belirtilen sağlam duvarlar görülememiştir. Güneydoğu köşesinde ise, sadece bir duvar parçası ile muhtemelen duvardan sökülmüş taşlar bulunmaktadır[979]. Ayrıca yoğun ot kaplı alanda kepçe ile izinsiz müdahaleler ile ortaya çıkmış seramik parçaları tespit edilmiştir.

Yerleşimin hemen güneyinden geçen Tekirdağ-İstanbul yolunda, 1962 yılında yapılan genişletme çalışmaları sırasında, alanda duvarlar, seramikler ile değişik

[978] Sit alanı ilan edilen alan, günümüzde sahilden 250 m kadar içeride bulunmaktadır. Tekirdağ-İstanbul karayolunun 1962 yılındaki yol genişletme çalışmaları sırasında buluntulara rastlanılması, yerleşimin kuzey güney doğrultulu yaklaşık 450 m boyutunda olduğunu düşündürmektedir.
[979] Keskinel *vd.* 2014: 3.

arkeolojik malzemeler ortaya çıkmıştır. Bu nedenle alan Şevket Aziz Kansu, Nezih Fıratlı ve sonrasında Veli Sevin, M. Hamdi Sayar tarafından incelenmiştir[980].

Buluntular

Arazide yapılan incelemede muhtemelen 6. yüzyıla ait siyah firnisli kyliks kulp parçası (**Kat. No.: 241**), yakın benzerlerine göre 5.-4. yüzyıllarına tarihlenen iki adet Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası (**Kat. No.: 242** ve **243**)[981] ile çok küçük parçalar halinde siyah firnisli seramik parçaları tespit edilmiştir. İstanbul-Tekirdağ karayolunun 1962 yılındaki genişletmesi sırasında, 6. yüzyıla ait seramik parçaları, mezar steli parçası ve bronz grifon başlı demir asa parçası ele geçen eserlerdir[982]. Nezih Fıratlı, kayıtlarda Tekirdağ'da bulunduğu belirtilen bir kouros heykelinin Değirmenaltı'da bulunmuş olabileceği belirtilmiştir[983]. Veli Sevin, 1980-81 yıllarında Kuzey Marmara kıyı şeridinde araştırdığı üç yerleşimden biri durumundaki Değirmenaltı'nda diğer iki yerleşim ile benzer şekilde 7. yüzyılların sonuna ait Batı Anadolu kökenli seramikler ile 4. yüzyıldan itibaren ise ağırlıklı Attika üretimi seramiklerin olduğunu belirtmiştir[984]. Daha sonra alanda araştırma yapan M. Hamdi Sayar, yüzey araştırması sırasında olasılıkla Son Tunç Çağı'dan 4. yüzyıl sonuna kadarki dönemi kapsayan malzemenin tespit edildiğini belirtmiştir[985]. Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından yayına hazırlanan Kültür Envanteri kitabında ise, yerleşime ait duvarlar ile 5.-4. yüzyıllara ait seramiklerin olduğuna değinilmiştir[986].

Propontis Denizi kıyısında, bir sırt üzerinde bulunan Değirmenaltı Yerleşimi Son Tunç Çağı'nda iskân edilmiştir. Yerleşim, 7. yüzyılın sonlarında koloni haline getirilmiş ve varlığını 4. yüzyıla kadar sürdürmüştür. Modern araştırmacılar tarafından yerleşimin Makasura olduğu düşünülmektedir[987].

---

[980] Kansu 1963: 289-291, Fıratlı 1967: 223, Sevin 1986: 551-552, Sayar-Bektaş 2014: 42.
[981] Lazonov 2010: Pl. 52, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4, 6.
[982] Fıratlı 1967: 223-224, Fıratlı 1979: 441.
[983] Fıratlı 1979: 441. Tekirdağ kourosu bkz. Bayburtluoğlu 1970: 347- 351.
[984] Sevin 1986: 551-552.
[985] Sayar-Bektaş 2014: 42.
[986] Keskinel *vd.* 2014: 3. Alanda 2015 yılından yapılan araştırmada, güneydoğusunda yol kenarında küçük duvar parçası görülmekle birlikte yoğun dağılmış halde duvar taşları görülmüştür.
[987] Taşlıklıoğlu 1961: 1 *vd*, Çevik 1965: 11, Şahin 2008: Mokapora/Mocasura; Keskinel *vd.* 2014: 3.

4.1.3.9. Menekşe Çatağı

Yer Adı: Meşekşe Çatağı
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Gazioğlu Mah.
Mevkii: Meşekşe Çatağı
Koordinatlar **K.:** 4538860
D.: 35 554757
Rakım: 14 m
Pafta No.: F19-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

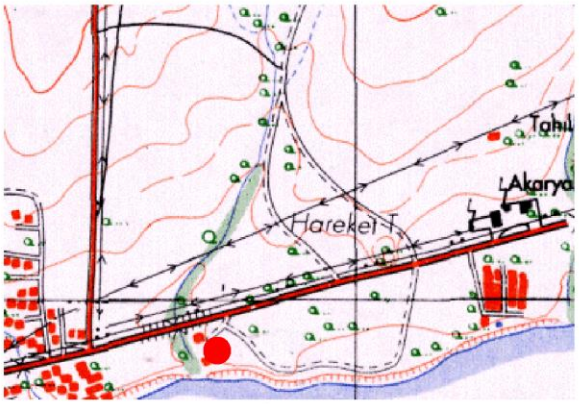

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Menekşe Çatağı Yerleşimi, Gazioğlu Köyü'nün yaklaşık 4 km güneyindedir. Menekşe Sırtı'nın denize doğru yükseltisini kaybettiği güney ucunda, Propontis Denizi kıyısındadır (**Levha 90d, e**). Menekşe Deresi'nin doğu ve batısında konumlanmış yerleşim, bu durumuna göre "Batı Çatak" ve "Doğu Çatak" şeklinde adlandırılmıştır. Yerleşimin kuzeyinden günümüzde Tekirdağ-İstanbul yolu geçmektedir.

İlk kez M. Akif Işın tarafından araştırılan Menekşe Çatağı, daha sonra, Mehmet Özdoğan tarafından incelenmiş ve 1993 yılından itibaren Tekirdağ Arkeoloji Müzesi ile Mehmet Özdoğan tarafından, Aslı Erim Özdoğan'ın sorumluluğunda kazı çalışmaları başlamıştır. Kazı çalışmalarına daha sonra Aslı Erim Özdoğan devam etmiş ve çalışmalar onun başkanlığında günümüzde de devam etmektedir[988].

Menekşe Çatağı, Menekşe Deresi'nin yerleşimi ikiye ayrılması ile Doğu ve Batı olmak üzere iki farklı yerleşimde kazılar gerçekleştirilmektedir. Yerleşimin ortasından denize dökülen Menekşe Deresi'nin bu kısımdaki şekli küçük kayıkların girebilmesine olanak sağlayan bir koy durumundadır[989]. Batı Çatağı yaklaşık 100x60 m genişliğinde ve 3 m yüksekliğindedir[990]. Doğu Yerleşimi ise, yaklaşık 300x100 m'lik bir alanı

[988] Bektaş 2011: 7.
[989] Işın 1995:18.
[990] Işın 1995: 18, A. Özdoğan-Işın 2000: 239-240, Aksaç 2001: 20, Erim-Özdoğan *vd.* 2004: 421.

kapsamaktadır[991]. Yerleşimde yapılan kazılarda, Orta Kalkolitik Çağ, İlk Tunç Çağı I-II, İlk Demir Çağı ve Hellenistik Dönem tabakaları tespit edildiği belirtilmiştir[992].

Hem Batı hem de Doğu Çatak'ta yapılan kazılar sonucunda, ortaya çıkartılan mimari kalıntılar genel olarak 4.-3. yüzyıla aittir[993]. Batı ve Doğu Çatağı'nın mimari planlarına bakıldığında kuzey-güney doğrultulu ana aks duvarına bağlanan doğu-batı doğrultulu duvarlarla arazinin eğiminden dolayı güneye doğru teraslar halinde mekânlar bulunmaktadır[994]. Yapıların duvar tekniklerine bakıldığında iki farklı tekniğin uygulandığı görülmektedir. İlkinde, taş temeller üzerinde belirli aralıklarla yerleştirilmiş ahşap desteklerin aralarına yaklaşık 24 x 26 cm arasında değişen bol bitkisel katkılı kerpiçler örülmesi ile yaklaşık 60-60 cm genişliğinde duvarlar oluşturulmuştur[995]. İkinci duvar tekniği ise, Batı Çatak'da tespit edilen yuvarlak planlı yapıların duvarlarıdır. Bu yapıların dış duvarları direk altı taşlarından anlaşıldığına göre yaklaşık 25 cm aralıklarla ahşap direklerin arası dallar ile örüldükten sonra üzerlerinin çamur sıvanması ile oluşturulmuştur[996]. Yapıların tabanları ise, ya yassı taşlar ile kaplanmış veyahut sıkıştırılmış toprak üzerine hasır serilerek kullanılmıştır[997]. Bu yapıların üstleri ise, yaklaşık 15 cm çapında ahşap dikmeler tarafından desteklenen 45x50 cm ölçülerindeki düz kiremitler ile örtülmüştür[998]. Ayrıca yine 4.-3. yüzyıllara ait birçok adak, gömü ve çöp çukuru yerleşimde tespit edilmiştir[999].

Buluntular

Menekşe Çatağı'nda, 1200'lerin hemen sonrasında geçici kamp veya köy şeklinde kullanıldığını gösteren ocaklar, fırınlar ile mezar çukurlarında iskeletlerin yanında bronz

[991] Işın 1995: 18, Füsun Aksaç, 200x70 m genişliğinde ve 4 m yüksekliğinde vermektedir. Bkz. Aksaç 2001: 20.
[992] M. Özdoğan 1986b: 34, M. Özdoğan 1988a: 162, A. Özdoğan-Işın 2000: 239-240, M. Özdoğan 1996: 339, Erim Özdoğan *vd.* 2004: 421.
[993] Işın-A. Özdoğan 1998: 371, A. Özdoğan-Işın 1999: 301.
[994] Işın 1995: 22-23, Işın-A. Özdoğan 1997: 90-91, Işın-A. Özdoğan 1998: 364-366, A. Özdoğan-Işın 2000: 240-241, Erim-Özdoğan *vd.* 2004: 428.
[995] Işın-A. Özdoğan 1997: 90-91, Işın-A. Özdoğan 1998: 365-366, A. Özdoğan-Işın 2000: 240, Aksaç 2001: 23.
[996] Işın 1995: 22-23, Aksaç 2001: 23.
[997] Işın 1995: 22, Işın-A. Özdoğan 1997: 90, Işın- A. Özdoğan 1998: 364-365.
[998] Işın 1995: 22, Işın-A. Özdoğan 1998: 365.
[999] Erim Özdoğan-Işın 2003: 379, Erim Özdoğan *vd.* 2004: 428.

fibula, bronz iğneler ve adak eşyası şeklinde çok sayıda ağırşak tespit edilmiştir[1000]. Menekşe Çatağı, 6. yüzyılın son çeyreğinden itibaren koloni yerleşimi haline gelmiş ve varlığını 3. yüzyıla kadar sürdürmüştür[1001].

Menekşe Çatağı'nda yapılan yüzey araştırması ve kazılar sırasında, 7.-5. yüzyıllara tarihlendirilen stamnos pyksis, kyliks, krater, oinokhoe, skyphos, lekythos ve kantharos gibi Attika üretimi siyah figür ve kırmızı figür seramik parçaları tespit edilmiştir[1002]. Yine 6.-5. yüzyıllara ait Samos, Lesbos, Khios, Miletos ve Thasos amphora parçaları bulunmuştur. Bununla birlikte, 4. yüzyıldan 1. yüzyıla kadarki süreçte ve özellikle 2. yüzyılda kâseler, tabaklar, Batı Yamacı seramikleri ile kandiller ele geçmiştir[1003].

Menekşe Deresi'nin her iki yakasına konumlanmış Menekşe Çatağı'nda ilk iskân 4300 yılları civarında (Orta kalkolitik) başlamış, 1200 civarında yeni bir halk topluluğu tarafından varlığını sürdüren yerleşim 7. yüzyılın sonlarında veya 6. yüzyılın başlarında koloni yerleşimi kimliğine bürünmüştür. Yerleşim yoğun şekilde varlığını 1. yüzyıla kadar sürdürmüştür.

4.1.3.10. Karaevlialtı (Heraion Teikhos) Yerleşimi

Yer Adı: Heraion Teichos
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Karaevli Mah.
Mevkii: Karaevliatı
Koordinatlar **K.:** 4539721
D.: 35 558155
Rakım: 25 m
Pafta No.: F19-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

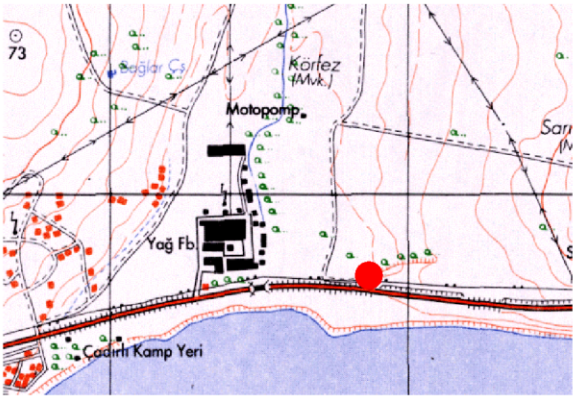

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[1000] Erim Özdoğan-Işın 2003: 379, 383.
[1001] Stoyanov-Erim Özdoğan 2013: 216, Bektaş 2011: 169, Tablo 34.
[1002] Stoyanov-Erim Özdoğan 2013: 219-222, Stoyanov-Erim Özdoğan 2014: 166-179, Bektaş 2011: 37-39, 42-44, 53-54, 68, 101, 127-128, 131-132.
[1003] Turan 2006, Bektaş 2011: 41, 46-47, 60, 66, 132-133, 140, 142.

Konumu ve Tarihi

Karaevliatı (Heraion Teikhos) Yerleşimi, Karaevli Köyü'nün yaklaşık 4 km güneydoğusunda, Propontis Denizi kıyısında Karaevlialtı (Körfez) Mevkii'nde yer almaktadır. Yerleşim, Çitlembik (Ağılobası) Deresi'nin hemen doğusunda batıya doğru eğilimli bir sırt üzerinden başlayarak deniz kıyısına kadar devam etmektedir (**Levha 91a, b**). Günümüzde Tekirdağ-İstanbul karayolu, yerleşimin içerisinden geçmektedir.

Karaevlialtı (Heraion Teikhos), ilk kez Zafer Taşlıklıoğlu'nun 1959 yılında iş makineleri ile yapılan yol genişletme çalışmaları sırasında ortaya çıkan malzemeyi görmesi ile tespit edilmiş ve Macasura olduğu şeklinde yorumlanmıştır[1004]. Daha sonra Mehmet Özdoğan, Veli Sevin[1005] ve M. Hamdi Sayar[1006] başta olmak üzere birçok araştırmacı, alanda yüzey araştırmaları yapmıştır[1007]. Tekirdağ Arkeoloji Müzesi ile Neşe Atik tarafından ortak proje çerçevesinde, yerleşimde 2000 yılından itibaren bilimsel kazılar başlamıştır. Bu çalışmalar günümüzde, Neşe Atik başkanlığında hâlen devam ettirilmektedir.

Yerleşimde ilk araştırmaları yapan Zafer Taşlıklıoğlu, yerleşimin olduğu yerde 1956 yılında bulunan Hellenistik ve Roma Dönemi mezar stellerini incelemiş, bir mezar stelinin üzerindeki yazıta dayanarak yerleşimi "Macasura" olarak adlandırmıştır[1008]. Buna karşın, bölgede daha sonra uzun yıllar araştırma yapan M. Hamdi Sayar, Tabula Peutingeriana haritasında, Perinthos'dan 16 mil uzaklıkta gösterilen "Hiereo" yerleşiminin büyük olasılıkla "Heraion" adının Geç Antik Çağ'da kullanılmış hali ve buradaki yerleşimin de "Heraion Teikhos" olduğunu belirtmiştir[1009].

Heraion Teikhos'un akropolündeki çalışmalar, 3. bin civarında ilk iskânın gerçekleştiğini, yerleşime 1200'ler civarında yumurcaklı (*Buckel*) seramiği ve sapan taşları gibi küçük buluntuların gösterdiği üzere yeni bir topluluğun, yani Thraklar'ın

---

[1004] Taşlıklıoğlu 1961: 1-13, Taşlıklıoğlu 1971: 93-98.
[1005] Sevin 1986: 549-552.
[1006] Sayar 1993: 153-154.
[1007] Ayrıca Aşkıdil Akarca tarafından yerleşimden malzeme toplanmış ve bu malzemeler Göknil Bektaş tarafından yüksek lisans tezinde değerlendirilmiştir. Bkz. Bektaş 2011: 7.
[1008] Taşlıklıoğlu 1961: 1-13, Taşlıklıoğlu 1971: 93-98.
[1009] Loukopoulou 1989: 101-102, Sayar 1990: 214-215, Sayar 1993: 154, Loukopoulou-Kaitar 2004: 918-919.

gelerek burayı iskân ettiğini göstermektedir[1010]. Yerleşimin 7. yüzyılda Samoslular veya yine Samoslular'ın kurduğu Perinthos tarafından koloni haline getirildiği düşünülmektedir. Antik yazarlar, yerleşimin Samoslular tarafından kurulduğunu yazmakta ve bu durumu alanda tespit edilen arkeolojik veriler de büyük oranda desteklemektedir [1011]. Persler, 6. yüzyılın sonunda tüm Doğu Thrakia'ya hâkim oldukları dönemde Heraion Teikhos'a da hâkim olmuş olmalıdırlar. Yerleşim, 5. yüzyıldan itibaren Persler'in bölgeden çekilmesi ile güç kazanan Odrys Krallığı'nın kontrolüne geçmiş ve krallığın Propontis kıyısında önemli bir liman kenti durumuna gelmiştir. Yerleşimde bulunan Attika ithali seramikler, Thasos, Sinope, Rhodos, Knidos amphoraları ile 4. yüzyıl başından itibaren yoğun şeklide görülen Thrak krallarına ait sikkeler, özellikle 5. ve 4. yüzyıllarda buranın ticaret sayesinde zengin bir liman şehri olduğunu göstermektedir[1012].

Herodotos, Heraion Teikhos'un Perinthos yakınlarında olduğunu belirtir [1013]. Demosthenes, II. Philippos'un 352 yılındaki Doğu Thrakia Seferi sırasında bölgeyi yöneten Kersebleptes'i Heraion Teikhos'u da kuşattığını; fakat ele geçirmede başarılı olamadığını belirtir[1014]. İlk kuşatmaya başarıyla karşı koyan kent, II. Philippos'un 346 yılındaki seferi sonunda Doğu Thrakia'nın neredeyse tamamında olduğu gibi Makedonia yönetimine geçmiştir [1015]. Bu tarihten itibaren Makedonia Krallığı'nın kontrolüne giren kent, bundan sonra bölgenin genelindeki siyasi olaylardan etkilenmiş ve birçok kez farklı krallıkların yönetimine girmiştir.

Yerleşim, kuzeyde sırtın en yüksek olduğu yerde (25 m) bulunan akropol ve güneyde denizin aşındırması ile ortaya çıkan kalıntılardan denize kadar ulaştığı anlaşılan aşağı şehir olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Akropoldeki kazılar, yukarı kentin etrafının sur ile çevrili olduğunu, kuzeydeki iki dikdörtgen kule ile

[1010] Atik 2006: 66-67, Atik 2011: 2, Koçel Erdem 2002: 56, Bektaş 2011: Tablo 14.
[1011] Steph. Byz. 303. 13-14. Neşe Atik, kutsal alanda bulunan 6.-4. yüzyıl arasına tarihlenen pişmiş toprak kadın heykelcikleri olasılıkla tanrıça Hera'yı betimlediğini ve bunun nedeninin de yerleşimin Samoslular tarafından iskân edilmesiyle Hera kültünün de getirildiğini ve kentin "Heraion Teikhos" adını bu nedenle aldığını ileri sürmektedir. Bkz. Isaac 1986: 203, Loukopoulou 1989: 101-102, Loukopoulou-Kaitar 2004: 919, Atik 2011: 5.
[1012] Loukopoulou-Kaitar 2004: 919, Dönemez Öztük 2006: 53-62, Yağız 2008: 107-117, Yağız 2009: 427-430, Atik 2011: 3.
[1013] Hdt. IV, 90.
[1014] Demosth. III. 4, Isaac 1986: 203, Sayar 1993: 153, Loukopoulou-Kaitar 2004: 919.
[1015] Bkz. Sayfa 83.

korunan anıtsal kapı ile girildiğini, buluntulara göre yaklaşık 6. yüzyılda inşa edildiği ve MS 4. yüzyıla kadar aynı şekilde olduğunu göstermiştir[1016]. Günümüzde yaklaşık 220 cm yüksekliğine kadar korunmuş, 250 cm kalınlığa sahip sur duvarı, iki yüzü kesme taşlarla harçsız örüldükten sonra içi moloz taşlar ile doldurulmuştur[1017]. Kapının her iki yanında farklı zamanlarda yapılmış kulelerin alt kısımları sur ile benzer teknikte yapılmış ve kalıntılardan anlaşıldığı üzere üst kısımlarının kerpiç örgü olduğu tespit edilmiştir[1018].

Sur içerisinde, akropolün en yüksek yeri durumundaki kuzeydoğusunda 6. yüzyılda kullanılmaya başlanan, 4. yüzyılda adak sekileri yapılarak 2. yüzyıla kadar köpek kurban edilen, pişmiş toprak kadın figürinlerinin sunulduğu "Açıkhava Kutsal Alanı" tespit edilmiştir[1019]. Bu kutsal alanın 2. yüzyılda merkezdeki bir yapının etrafında birçok odadan oluşan yapı kompleksinin bulunduğu tapınak şekline dönüştürüldüğü, burada birden fazla tanrı ve tanrıçaya tapınıldığını göstermektedir[1020]. Bu tapınağın döşeme altında, II. Mostis'e ait adak sikkeleri ile mekânlarının içinde tespit edilen buluntular Kybele, Aphrodite, Asklepios, Ares, Hygieia ve Eros kültlerine bir arada tapınım yapıldığını göstermektedir[1021].

Buluntular

Heraion Teikhos'da hem yüzey araştırmaları hem de 2000 yılından itibaren yapılmaya başlanan kazılar önemli bilgiler sağlamıştır. Yerleşimde yapılan yüzey araştırmalarında tespit edilen en erken kolonizasyon dönemini gösteren malzemeler, 625-615 yıllarına tarihlenen bir parça ile 7. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen Yaban Keçisi stilinde seramiklerdir[1022]. Kazı buluntularına bakıldığında ise, 5. yüzyıldan başlamak üzere, özellikle 4. yüzyılda Attika üretimi kırmızı figür seramiklerin

[1016] Atik *vd.* 2006: 48-49, Atik 2006: 67, Atik 2011: 4.
[1017] Atik *vd.* 2006: 48, Atik 2006: 66, Atik 2011: 4.
[1018] Atik *vd.* 2006: 48, Atik 2006: 66.
[1019] Atik 2011: 5.
[1020] Atik 2011: 5.
[1021] Atik 2011: 5. Akropoldeki bir diğer kutsal alan ise daha geç bir döneme aittir. Kuzey kapısının güneybatısında yapılan çalışmalarda içinde ilaç yapımında kullanılan bir fırın ile birlikte tıp aletleri ve Asklepios'a sunulmuş pişmiş toprak adaklar bulunmuş ve alan "Asklepion Kült ve Tedavi Merkezi" şeklinde adlandırılmıştır. Buradaki çalışmalarda 1. yüzyıldan MS 1. yüzyıla kadar kullanıldığını gösteren buluntulara rastlanılmıştır. Atik *vd.* 2006: 47-50, Atik 2011: 4.
[1022] Sevin 1986: 550-551.

yoğunlaştığı; bununla birlikte Ege ve Pontos Euksinos (Karadeniz)'da bulunan kentlerle de ticari faaliyetlerin olduğunu gösteren seramikler ile amphoraların arttığı gözlemlenmektedir [1023]. Yine yerlşimde 4. yüzyıldan itibaren özellikle Thrakialı yöneticilere ait sikkeler yoğun bir şekilde bulunmaktadır [1024].

Karaevlialtı Mevkiin'de bulunan Heraion Teikhos, Thrak yerleşimi 7. yüzyılda Samoslular veya yine onların kurduğu Perinthos tarafından koloni haline getirilmştir. Fakat 5. Yüzyıldan itibaren bölgeyi kontrol eden Odrys Krallığı'nın Propontis kıyısında önemli bir liman kenti olmuştur. Yerleşim varlığını Genç Antik Çağ'a kadar sürdürmüştür.

4.1.3.11 Aytarla Yerleşimi

Yer Adı: Aytarla
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Yeniçiftlik Mah.
Mevkii: Aytarla
Koordinatlar **K.:** 4539501
D.: 35 567479
Rakım: 12 m
Pafta No.: F19-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

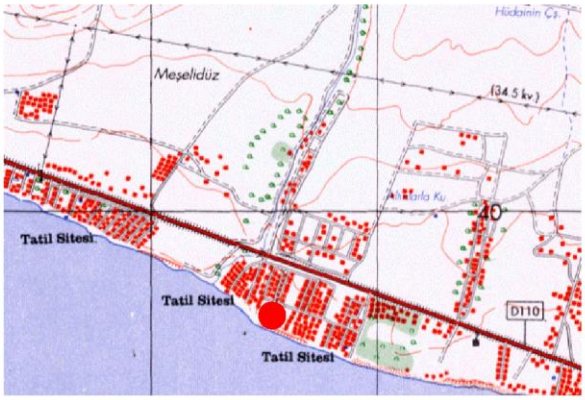

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Aytarla Yerleşimi, Marmara Ereğlisi'nin 12 km kadar batısında, Yeniçiftlik Beldesi'nin de yaklaşık 4 km kadar güneybatısında Propontis kıyısında bulunur. Delikli Deresi'nin denize döküldüğü yerin doğu yakasında, deniz seviyesinden doğuya doğru yükselen bir tepe üzerinde yer alır (**Levha 92a**). Günümüzde tepenin batısı Delikli Deresi'ne kadar tamamen yazlık siteler altında kalmıştır. Tepe kısmındaki parsel imara açılmamış, onun etrafı da yazlık siteler tarafından sarılmıştır (**Levha 92b**).

[1023] Koçel Erdem 2002: 55-64, Koçel Erdem 2004: 61-73, Atik *vd.* 2006: 51-53, Koçel Erdem 2006: 46-52, Koçel Erdem 2007a: 155-163, Koçel Erdem 2007b: 292-307, Yağız 2010: 457-472.
[1024] Dönemez Öztük 2006: 53-62, Yağız 2008: 107-117, Yağız 2009: 427-430.

Aytepe/Altıntarla, yüzey araştırmalarında Değirmenaltı ve Karaevlialtı ile aynı döneme ait bir yerleşim şekinde tanımlamıştır[1025]. Veli Sevin tarafından 1980-81 yıllarında, Kuzey Marmara kıyı şeridinde yapılan yüzey araştırmalarında Aytepe/Altıntarla'da incelenmiştir. Aytarla yerleşimnin Perinthos'a yakın olmasından dolayı Heraion Teikhos olabileceği öne sürülmüştür[1026]. Ancak, daha sonra Heraion Teikhos'un Karaevlialtı'nın olduğunun kesinleşmesi bu görüşü çürütmüştür.

Veli Sevin, inşaat faaliyetlerinin tehdidine vurgu yapmıştır. Fakat ne yazık ki süreç içerisinde yerleşimin üzerinde ve etrafında yazlıklar yapılmıştır. Bu nedenle sadece tepe üzerinde araştırma yapılabilmiştir. Ancak buranın da tamamı neredeyse otluk olduğundan sınırlı alanda çalışma yapılabilmiştir. Buradaki incelemede, yüzeyde sadece Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait seramik parçaları bulunmuştur. Deniz kenarında, kesitte, yaklaşık 1 m'lik kültür tabakası görülmesine karşın 1. binyıl malzemesi görülememiştir.

Buluntular

Alandan Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne gelmiş 5. yüzyıl civarına tarihlendirilen mezar yazıtı bulunmaktadır **(Kat. No.: 244)**[1027]. Ayrıca sınırlı bir şekilde alanda araştırma yapan Veli Sevin, 7. yüzyıl civarına tarihlenen ve olasılıkla oryantalizan Batı Anadolu kökenli seramikler tespit etmiştir[1028].

Aytepe, ne yazık ki büyük oranda yazlık sitelerin altında kalarak tahribata uğradığından bilgimiz sınırlıdır. Ancak 1980'li yıllarda yapılan araştırmalar yerleşimin 7. yüzyılda iskân edildiği ve MS 11.-12. yüzyıla kadar kullanıldığını göstermektedir.

[1025] Sevin 1986: 549, Şahin 2008: Aytepe/Altıntarla.
[1026] Sevin 1986: 549, Lev. 299, res. 1-2.
[1027] Sayar 1998a: 407, Nr. 288.
[1028] Sevin 1986: 549, Lev. 299, res. 1-2, Şahin 2008: Aytepe/Altıntarla.

4.1.3.12. Toptepe Höyüğü

Yer Adı: Toptepe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: Toptepe
Koordinatlar **K.:** 4535398
D.: 35 573885
Rakım: 12 m
Pafta No.: G19-b1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Toptepe höyüğü, Marmara Ereğlisi'nin yaklaşık 4 km kadar batısında, Propontis Denizi'ne doğru çıkıntı yapan kayalık bir burun üzerinde yer alır (Kargaburnu tepesi) ve kuzeye doğru sırta doğru genişler[1029] (**Levha 93b**). Deniz seviyesinden yaklaşık 10-12 m yüksekliğindeki höyüğün üst kısmı yaklaşık 70x70 m'lik bir alanı kapsamakla birlikte Mehmet Özdoğan, alanın daha geniş olması gerektiğini ve denizin aşındırması ile günümüzdeki şeklini almış olabileceğini belirtmektedir [1030].

Toptepe Höyüğü, ilk kez 1966 yılında D. French tarafından tespit edilerek yayınlanmış[1031], daha sonra ise İstanbul Üniversitesi Prehistorya Bölümü ve Mehmet Özdoğan tarafından 1974 yılından itibaren her yıl düzenli bir şekilde araştırılmıştır[1032]. Ancak 1988-1989 yılında höyüğün üzeri ile çevresine çok kısa sürede tatil sitesi yapılmış, bu durumun öğrenilmesi üzerine çok az korunabilmiş alt tabakalarda kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir[1033].

Tahribattan önce, alanda uzun yıllar yüzey araştırması yapan Mehmet Özdoğan, Toptepe'nin üzerinden kuzeyindeki sırta doğru yaklaşık 190x190 m'lik alanda, yoğun

[1029] French 1966: 49, M. Özdoğan 1981\1982: 30, M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 4, M. Özdoğan 1991: 351, Şahin 2008: Toptepe.
[1030] M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 4, M. Özdoğan 1991: 351, Şahin 2008: Toptepe.
[1031] French 1966: 49.
[1032] M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 4, M. Özdoğan 1991: 351.
[1033] M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 5, M. Özdoğan 1991: 351-352.

şekilde Arkaik Dönem'den Hellenistik Dönem'e dek malzeme veren bir yerleşimin bulunduğunu belirtmiştir[1034]. Ancak bu tabaka, inşaat sırasında tamamen yok edilmiştir.

Buluntular

Alanda yapılan yüzey araştırmalarında, Osmanlı, Doğu Roma, Roma İmaparatorluk, Hellenistik, Klasik, Arkaik Dönemler ile İlk Tunç Troia I kültürü içeren yerleşimlere ait buluntulara ulaşılmıştır[1035]. Ancak alanın inşaat nedeniyle tamamen tesviye edilmesi nedeniyle[1036] yapılan kurtarma kazılarında en üst tabakayı oluşturan Osmanlı Dönemi'nden ilk Tunç Çağı sonuna kadarki tüm tabakaların tamamen yok edildiği görülmüş, çalışmalar ile sadece Kalkolitik Çağ çukurları ve Son Neolitik Çağ tabakları araştırılabilmiştir[1037].

Mehmet Özdoğan'ın yayınlarından başka elimizde bilgi bulunmayan Toptepe, Prehistorik Dönem yerleşimlerinin üzerine 6. yüzyılda iskân edilmiş ve muhtemelen 4.-3. yüzyılda en geniş sınırlarına ulaşmış olmalıdır. Hem Perinthos'a yakınlığı hem de Propontis'e doğru çıkıntı yapan bir tepe olması ve batısındaki körfezin küçük bir liman şeklinde olması, yerleşimin artıları olmalıdır.

[1034] M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 4-5, M. Özdoğan 1991: 352, M. Özdoğan *vd.* 1991: 75.

[1035] French 1966: 49, M. Özdoğan 1991: 351, M. Özdoğan 1996: 336, Karauçak 2008: 10, İvgin 2010: 137-138, Şahin 2008: Toptepe, M. Özdoğan "Doğu Marmara ve Trakya Bölgesi Araştırmaları" isimli yayınında Toptepe, Karaevli ve Barbaros buluntuları toplu bir şekilde vermiştir. Bkz. M. Özdoğan 1982a: 37-49, res. 5.

[1036] Yüzey araştırmaları sırsında höyük dolgusu 10-12 m civarında ölçülürken, inşaat için yapılan tesviye sonrasındaki dolgu kalınlığı 3.80 cm'dir. Karauçak 2008: 9, ve bkz. **Tablo 3c**.

[1037] Karauçak 2008: 9.

4.1.3.13. Marmara Ereğlisi (Perinthos)

Yer Adı: Perinthos
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4535487
D.: 35 580770
Rakım: 56 m
Pafta No.: G19-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☒ Yok

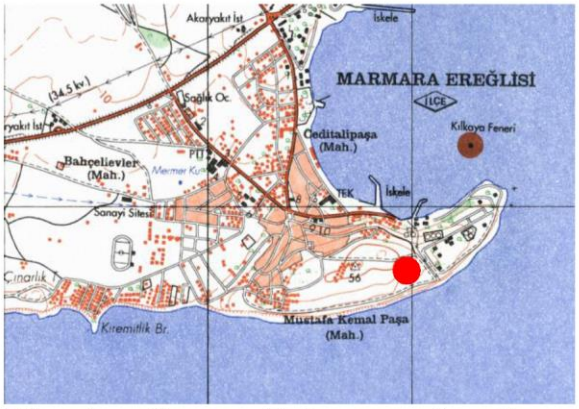

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Perinthos, anakaraya 60 m genişliğinde kara parçası ile bağlı, yaklaşık 50 m yüksekliğindeki sarı kumtaşından oluşmuş bir tepenin üzerinde yer alır[1038] (**Levha 94a, b**). Tepenin güneye bakan kısmı denize doğru yüksek bir uçurum iken, daha az eğimli durumdaki kuzeybatısında yer alan ve yaklaşık 60 m genişliğindeki kıstak ana kara ile bağlantısını sağlamaktadır[1039].

Perinthos, 602 yılı civarında Samoslular tarafından kurulmuştur[1040]. Kentin kolonizasyonu öncesinde iskân edilip edilmediği komsunda bilgi bulunmamakla birlikte karşın, Herodotos'un "*Perinthos gibi Thrak kaleleri ...*" şeklinde betimlemesi burada öncesinde Thrak kale yerleşimi olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir[1041]. Yine Herodotos'un verdiği bilgiye göre, kent 6. yüzyılın ortalarında (yaklaşık 570-560 civarı) Strymon Irmağı kıyısında yaşayan Paionlar'ın saldırısına uğrayarak işgal edilmiştir[1042].

Pers Kralı I. Dareios'un 513 yılındaki İskit Seferi'nden önce, generallerinden Megabasos tarafından zorlu bir kuşatmadan sonra işgal edilmiş ve Pers yönetimine

---

[1038] Perinthos, tombolo tipi liman kenti sınıfı içindedir. Tombolo, kıyıya yakın adanın zaman içeresinde anakara ile bağlaması ile oluşmuştur. Bkz. Erel *vd.* 2008: 79.
[1039] Plin. *nat.* IV. 11. 47, Diod. XI. 76. 1, Sayar 2008b: 110.
[1040] Strb. VII. 55 (56), Sevin 1986: 550, Loukopoulou 1989: 103, 110-116, Sayar 1992: 173, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2007: 197, Sayar 2008b: 110.
[1041] Hdt. VI. 33.
[1042] Hdt. V. 1-2, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 110.

geçmiştir[1043]. 499 yılındaki Ionia ayaklanmasına katılan kent, 494 yılında ayaklanmanın bastırılması ile tekrar Pers yönetimine girmek zorunda kalmıştır[1044]. Perinthos'daki Pers yönetiminin 476/5 yılı civarında sonlanmasından sonra Birinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılmasına rağmen, 412 yılında Byzantion ile hareket ederek birlikten ayrılmıştır. Ancak yaklaşık bir yıl sonra, Alkibiades'in kentin önüne gelmesi üzerine onu kente almışlar ve böylece tekrar Atina'nın hegemonyasını kabul etmiştir[1045]. Bu siyasi hareketlilik yaşanırken, 21 Aralık 427 tarihinde Propontis'de büyük bir deprem olmuş ve Perinthos'da da sarsıntılar hissedilmiştir[1046]. Kent, 377 yılında İkinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne girmişse de 357 yılında, Byzantion, Rhodos ve Khios ile birlikte hareket ederek birlikten ayrılmış ve Thebai ile anlaşmıştır[1047]. Artan Thrak baskıları karşısında 352/351 yılında Byzantion ile birlikte Makedonia Kralı II. Phillippos ile ittifak yapmıştır[1048]. II. Phillippos, Atina'ya karşı giriştiği mücadeleye destek vermedikleri gerekçesiyle Perinthos'u 340 yılında kuşatmış, Byzantion, Atina ve Hellespontos Phrygiasi Satrapı gibi müttefiklerden sağladığı destek ile direnmiş ve 339 yılında kral, kuzeydoğu sınırındaki problemler üzerine Byzantion kuşatmasıyla birlikte Perinthos'daki kuşatmayı da kaldırmıştır[1049]. Ancak, 338 yılında Khaironeia'da Atinalıların II. Phillippos'a yenilmesi üzerine, Thrakia'nın diğer kentleri gibi Perinthos'da Makedonia hegemonyası altına girmiştir[1050]. İskender'in 323 yılında ölümünden sonra, Thrakia ile birlikte Perinthos'da Lysimakhos'un egemenliği başlamış, onun 281 yılında Kurupedion'da yenilmesinden sonra I. Seleukos Nikator'un kontrolüne geçmesine karşın onu kısa bir süre sonra öldürerek Makedonia kralı olan Ptolemios Keraunos'un egemenliğine girmiştir[1051]. Perinthos, 225-220 yılları arasında

[1043] Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 110
[1044] Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 110.
[1045] Ksen. *hell.* I. 1. 21, Isaac 1986: 211, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 110, Arslan 2010: 111, dpn. 395.
[1046] Hippokr. V. IV. 21, Ambraseys-White 1997: 617, 604, fig. 1, Doğancı 2001: 61-62, Altınok-Alpar 2006: 1000, fig. 1, Erel *vd.* 2008: 84, 85, Çizelge 1.
[1047] Demosth. IX. 34, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920, Sayar 2008b: 110-111, Arslan 2010: 160-165.
[1048] Loukopoulou-Kaitar 2004: 920.
[1049] Bkz. syf. 80.
[1050] Loukopoulou-Kaitar 2004: 920.
[1051] Sayar 2008b: 111.

Rhodos ve Suriye Kralı II. Antiokhos'a karşı Byzantion ile müttefiklik antlaşması imzalamıştır[1052].

II. Antiokhos ile Makedonia Kralı V. Philippos arasında 203/2 yılında imzalanan gizli antlaşma sonucunda, Doğu Thrakia ile birlikte Perinthos'un kontrolü de V. Philippos'a geçmiştir[1053]. Kent, 200 ile 197 yılları arasındaki İkinci Makedonia Savaşı'nda V. Phillippos'un Romalılara yenilmesi üzerine, 196 yılında bağımsızlığını kazanmıştır[1054]. Ancak bu özgürlük uzun sürmemiş, 195 yılında V. Philippos'un Thrakia'daki topraklarını işgal eden III. Antiokhos'un kontrolüne girmiştir[1055]. III. Antiokhos'un 189 yılında Roma ve Pergamon'a karşı yaptığı savaşı kaybetmesi üzerine, 188 yılında yapılan Apemeia Antlaşması ile birlikte Perinthos Pergamon Krallığı'nın kontrolüne girmiştir[1056]. Pergamon Krallığı'nın toprakların 129 yılında Roma'ya bırakılması üzerine Makedonia Eyaleti içine dâhil edilmiştir[1057].

Perinthos'da günümüze kadar bilimsel anlamda kazı çalışması yapılmamıştır. Buna karşın 1980, 1981, 1986 yıllarında İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nden Nuşin Asgari tarafından Roma İmparatorluk Dönemi ve sonrasına ait daha çok yüzeyde bulunan kalıntıların tespiti yapılmış ve kentin topoğrafik planı çıkartılmıştır[1058] (**Levha 94a**). Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından modern yerleşimin altında kalan Doğu Roma Dönemi'ne ait yapılar ile kent çevresindeki Roma Dönemi nekropol alanlarında kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir[1059]. M. Hamdi Sayar, Perinthos ve çevresinde bulunan yazıtlar doktora tezi kapsamında incelemiş ve kent ile çevresinde yüzey araştırmalarına halen devam etmektedir.

Kentte bilimsel kazı çalışması yapılmadığı ve yüzeyde bulunan yapıların tamamı Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait olduğundan, erken dönem mimarisi hakkında

---

[1052] Sayar 2008b: 111.
[1053] Bkz. syf. 91.
[1054] Sayar 2008b: 110. Ancak Murat Arslan ise, Perinthos'un savaşa Roma müttefiki olarak katılan Byzantion'a bağlandığını belirtir. Bkz. Arslan 2010: 284.
[1055] Sayar 2008b: 112. M. Hamdi Sayar, Perinthos'da yaptığı araştırma sırasında, bir ev duvarında tespit ettiği 2. yüzyıla ait kırık halde iki parça yazıtın III. Antiokhos ile kentin müttefiklik antlaşması yaparak onun kontrolüne geçtiğini göstermektedir. Bkz. Sayar 1993:157-158.
[1056] Sayar 2008b: 112.
[1057] Sayar 2008b: 112.
[1058] Asgari 1981: 115-116, Asgari 1983: 337-344, Asgari 1987: 135-146.
[1059] Işın 1996: 383-397, Öztürk 1999: 239-246, Öztürk 2000: 79-86, Öztürk 2001: 83-92.

bilgimiz sadece antik yazarların verdiği bilgilere dayanmaktadır. Kentin kara ile bağlatısını sağlayan kuzeybatısı aynı zamanda saldırılara karşı en zayıf bölgeyi oluşturduğundan bu kısım sur ile kapatılmıştır[1060]. Diodoros, yerleşimin sur ile çevrili olduğunu, surun gerisinden yamaçlara doğru oluşturulan evlerin birbirinin üstüne gelecek şekilde ve dar sokakların yapıldığını ve böylece sur gerisinde ikinci bir savunma hattı oluşturulduğunu belirtmiştir[1061]. Ayrıca kentin kuzeydoğusunda bir liman bulunmaktadır. Bu liman bölgenin en önemli doğal limanlarından biridir. Doğu Thrakia'nın iç kısımlarından getirilen mallar yoğun şekilde bu liman sayesinde deniz aşırı gönderilmiştir. Budurum Ksenophon'da da açıkça görülmektedir[1062].

Perinthos kentinin ilk sikkesini 4. yüzyıl ortasından itibaren, Pers normu üzerinde gümüş ve bronz sikke basmaya başlamıştır[1063]. Bastığı bronz sikkelerin ön yüzünde sorguçlu miğfer takan Athena başı, Zeus başı, Kore başı veya birlikte Zeus ve Hera başı, arka tarafta sırt sırta iki at ve altında ve ΓΕΡΙΝ veya ΓΕΡΙΝΘΙΩΝ lejantı bulunmaktadır[1064]. Kent, 3. yüzyıldan itibaren ön yüzünde İskender veya Lysimakhos, arka yüzlerinde ön tarafta sırt sırta iki at sembolünü kullanmaya devam etmiştir[1065].

Buluntular

Yerleşimde sondaj kazılarında veya alanda bulunmuş eserlere bakıldığında; Samos karakterli harf özellikleri ile 6. yüzyılın sonuna tarihlenen iki adet mezar steli (**Kat. No.: 245** ve **246**)[1066], Atina Agorası'da bulunan yakın benzerlerine göre 5. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli stemless kyliks (**Kat. No.: 247**) [1067], 350 yılı civarına tarihlendirilen bronz Perinthos sikkesi (**Kat. No.: 248**)[1068] ile 4.-3. yüzyıllara tarihlenen iki adet adak stelli (**Kat. No.: 249** ve **250**) [1069] yerleşimde bulunmuştur. Ayrıca

---

[1060] Asgari 1987: 135.
[1061] Diod. XI. 76. 2-3.
[1062] Ksen. *an*. V. 2, 8-9; 4, 2.
[1063] Arslan 1999: 262, Loukopoulou-Kaitar 2004: 920.
[1064] Poole 1877: 147, Head 1911: 270.
[1065] Head 1911: 271.
[1066] İki stel Sencer Şahin ve M. Hamdi Sayar tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Şahin 1983: 77-80, Sayar 1998a: 251, Nr. 702, 252, Nr. 71.
[1067] Sparkes-Talcott 1970: fig. 5, Pl. 21. 457-459, 461-462.
[1068] cf. SNG Cop. Thrace 721.
[1069] **Kat. No.: 249** numaralı stel Tekirdağ Arkeoloji, **Kat. No.: 250** numaralı stel ise Edirne Arkeoloji Müzesinde bulunmaktadır. Her iki mezar steli de Zafer Taşlıklıoğlu tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Taşlıklıoğlu 1971: 126-134, 229-230.

yerleşimde daha önce Zafer Taşlıklıoğlu ve M. Hamdi Sayar tarafından yapılan yüzey araştırmalarında, 6. yüzyıla tarihlenen İonia kasesi olmak üzere Arkaik Dönem'den itibaren seramik parçaları ile yine 6. yüzyıldan 2. yüzyıla kadar tarihlenen yazıt parçaları bulunmuştur[1070].

Perinthos, Propontis'in Thrakia kıyılarındaki Byzantion ile birlikte en uygun doğal limana sahip iki yerden biridir. Bu nedenle Doğu Thrakia'nın iç kısmı ile deniz ticaretini sağlayan en önemli pazar ve liman kentidir. Bunu Ksenophon'un Seuthes ile Doğu Thrakia'nın içlerine yaptıkları seferde elde ettikleri ganimetleri satılması için Perinthos'a gönderilmesi göstermektedir. Bu coğrafi konuma sahip kent, 7. yüzyılın sonunda kurulmuş ve Antik Çağ süresince önemli bir liman kenti şeklinde varlığını sürdürmüştür.

4.1.3.14. Silivri (Selymbria)

Yer Adı: Selymbria
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: Kentiçi
Koordinatlar **K.:** 4547389
D.: 35 604922
Rakım: 58 m
Pafta No.: F20-c4-F20-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Selymbria, Propontis Denizi kıyısında, Byzantion ile Perinthos arasında yer alır. Kent, Silivri Körfezi'nin hemen doğusundaki yüksek tepe üzerinde, bugünkü modern yerleşimin altında yer alır (**Levha 97a, b**).

Strabon ve Plinius, Selymbria'dan sonra Athyras ve Bathyrias nehirlerine ve daha sonra Byzantion'a gelindiğini belirtirler[1071]. Başta Herodotos, "Thrak Kalesi" şeklinde

[1070] Taşlıklıoğlu 1971: 139-141, Sayar 1998a: 185, Nr. 1, 187, Nr. 3a, 187-188, Nr. 3b, 225, Nr. 42, 229, Nr. 47, 251, Nr. 69, Sayar-Bektaş 2014: 41, 46, Resim 1.
[1071] Strb. VII. 55 (56), Plin. *nat.* IV. 11. 48.

tanımlarken[1072], Ps. Skylaks Selymbria'nin polis statüsüne sahip bir kent olduğunu belirtir[1073], bu statüsünü yaklaşık 2. yüzyıla kadar korumuştur[1074].

Kentin erken dönemi hakkında çok bilgi yoktur. Ancak ismindeki –bria eki ve Strabon'un belirttiğine göre bir Thrak yerleşimidir[1075]. Bu Thrak yerleşimi, Byzantion'dan daha önce, 7. yüzyılın ilk yarısında Megaralılar tarafından ele geçilerek koloni haline getirilmiştir[1076]. Kentin 6. yüzyılda Pers egemenliğinin başlaması hakkında bilgi olmamasına karşın, muhtemelen I. Dareios'un İskit Seferi öncesinde Byzantion ile yakın bir dönemde Pers kontrolüne girmiş olmalıdır.

Politik açıdan daha çok komşuları Byzantion ve Perinthos ile birlikte hareket eden kent, İonia İsyanı'na katılmış, fakat isyanın bastırılmasından hemen sonra Pers donanmasını oluşturan Fenike gemileri tarafından 493 yılında işgal edilmiştir[1077]. Bölgede 476/5 yılından sonra Pers egemenliğinin sona ermesinin ardından Selymbria'nın Attika-Delos Deniz Birliği'nin bir üyesi olarak, 449 yılından 338 yıllarına kadar, birliğe ücret ödediği görülmektedir[1078]. Buna karşın, Byzantion ve Perinthos ile birlikte hareket eden Selymbria 412 yılında Attika-Delos Deniz Birliği'nden ayrılması üzerine, Alkibiades'in yanında birlikleri ile gelmesi akabinde onu kente almamalarına karşın, ona para vermiştir[1079]. Alkibiades'in 408 yılında, içeriden aldığı yardım ile Selymbia'yı ele geçirmiş, bu durum neticesinde kent Atina garnizonu bulundurmayı ve tazminat ödemeyi kabul etmiştir[1080]. Sparta adına Byzantion'u yöneten Klearkhos, Sparta yönetiminin kontrolünden çıktığı dönemde, 403 yılında Byzantion'dan hareket ederek Selymbria'ya gelmiş ve kenti kuşatmış; fakat bunda başarılı olamamıştır[1081]. Kent, 377 yılında İkinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılmasına rağmen, Byzantion'un 357 yılında başlattığı isyanı destekleyerek birlikten

---

[1072] Hdt. VI, 33
[1073] Ps. Skylaks 67.
[1074] Sayar 1995: 63.
[1075] Strb. VII. 6. 1.
[1076] Skymn. 715-716, Isaac 1986: 210-211, Loukopoulou 1989: 52-53, 158-159, Sayar 1992: 173, Sayar 1995: 63, Müller 1997: 927, Loukopoulou-Kaitar 2004: 921, Arslan 2010: 23.
[1077] Isaac 1986: 211.
[1078] Isaac 1986: 211.
[1079] Ksen. *hell*. I. 1. 21, Isaac 1986: 211, Arslan 2010: 111, dpn. 395.
[1080] Plut. *Alk*. 30. 2-5, Ksen. *hell*. I. 3. 10, Diod. XIII. 66. 4, Isaac 1986: 211, Erten 2005: 96-99, Arslan 2010: 119-120, dpn. 431.
[1081] Diod. XIV. 12. 5-6, Arslan 2010: 135, Isaac 1986: 211.

ayrılmıştır[1082]. Bu durum ile birlikte Selymbria, tamamen Byzantion'un etki alanına girmiş ve ona bağlanarak vergi vermeye başlamıştır[1083]. Kent, 340 yılında II. Philippos tarafından Perinthos ve Byzantion ile birlikte kuşatılmasına karşın ona karşı başarılı bir savunma gerçekleştirerek, kente sokmamıştır[1084]. Kent, 4. yüzyıl sonlarından itibaren siyasi açıdan Lysimakhos'un kontrolüne girerek küçük bir yerleşim şeklinde, bölgenin siyasi olaylardan etkilenmiş olmalıdır. Kent, 2. yüzyıl ortalarına kadar polis statüsünü korumuş, Roma İmparatorluk Dönemi'nde ise, varlığını köy şeklinde sürdürmüştür[1085].

Selymbria, 492 yılından itibaren iki seri halinde üzerinde ön yüzünde horoz, arka yüzünde başak veya darı, dörtlü kare incus ve ΣΑ veya ΣΑΛΥ lejantı bulunan gümüş sikkeler darp etmiştir[1086]. Kent 4. yüzyılın ortasından itibaren ise, ön yüzünde aslan postlu Herakles, arka yüzde incus içinde horoz bulunur[1087]. Selymbria, 5. yüzyılda bölgede gümüş sikke darp eden tek kenttir[1088]. Kent, Hellenistik Dönem'in sonlarından itibaren sikke darbını durdurmuştur[1089].

Buluntular

Selymbria, günümüzde modern Silivri kentinin altında kalmış ve günümüze kadar bilimsel bir çalışma yapılmamıştır. Sadece İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından kentin doğusunda bulunan nekropol alanlarında sondajlar şeklinde kurtarma kazıları gerçekleştirilmiş ve 4. yüzyıla ait malzemeler tespit edilmiştir[1090].

Selymbria, mevcut bir Thrak yerleşiminin, 7. yüzyılın ilk yarısında Megaralılar tarafından koloni haline getirilmesi ile kurulmuştur. Her ne kadar bağımsız bir kent gibi

---

[1082] Isaac 1986: 211.
[1083] Demosth. XV. 26-27, Müller Wiener 2001: 16, Arslan 2010: 171.
[1084] Isaac 1986: 211.
[1085] Sayar 1995: 63.
[1086] Poole 1877: 170, Head 1911: 271, Schönert Geiss 1975: 35-49, SNG Cop. Thrace 789-790, Isaac 1986: 211, Loukopoulou 1989: 159, Loukopoulou-Kaitar 2004: 922.
[1087] Poole 1877: 170.
[1088] Isaac 1986: 211.
[1089] Sayar 1995: 63-64.
[1090] Silivri'nin Cumhuriyet Mahallesi'ndeki farklı parsellerde, Selymbria'nın nekropol alanlarında İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir. Bu kazılar sonucunda, 4. yüzyıla tarihlendirilen urne ve tuğla mezar ile birlikte yine aynı döneme tarihlenen siyah figürlü kyliks parçaları, bodur lekythos ve maşrapa tespit edilmiştir. Müze kurtarma kazısı sonucunda alanlar, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 18/09/1997 tarih ve 4593 tescil numarası ile 3. Derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmişlerdir. Bu bilgiler sit fişlerinden alınmıştır.

görünse de, komşuları Perinthos ve Byzantion'un etki alanı içerisinde kalmış ve Hellenistik Dönem'in sonlarından itibaren kent statüsünü de kaybetmiştir.

4.1.3.15. Selimpaşa Höyüğü

Yer Adı: Selimpaşa
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Selimpaşa
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4546205
D.: 35 612716
Rakım: 8 m
Pafta No.: F20-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

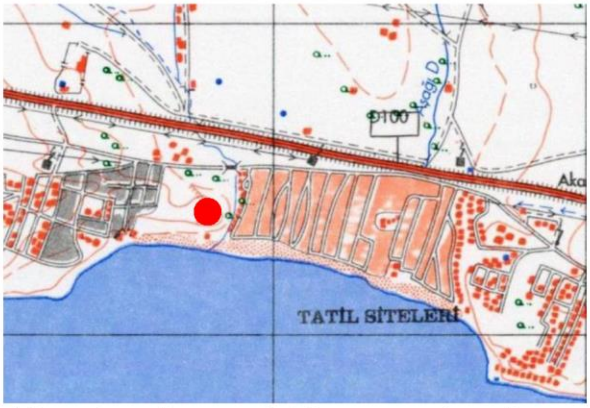

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Selimpaşa Höyüğü, Seliymbria'nın yaklaşık 8 km kadar doğusunda, Propontis'in hafif şekilde karanın içine doğru sokulduğu bir koyun kuzeydoğusunda bulunur (**Levha 98a**).

Höyük, ilk kez D. H. French tarafından 1965 yılında tespit edilmiş, daha sonra Mehmet Özdoğan ve Şengül G. Aydıngün tarafından araştırılmıştır[1091].

Höyük, yaklaşık 130 m çapında ve 12 m yüksekliğe sahiptir [1092]. Kavaklar Deresi, höyüğün kuzeyinden geçerek hemen doğusundan denize dökülmektedir. Büyük bir olasılıkla höyüğün kuzeybatısında bulunduğu koy, küçük bir liman şeklinde işlev görmüş olmalıdır. Günümüzde yerleşimin etrafını yazlık siteler kaplamış, höyük özel mülkiyet içerisinde kaldığından etrafına yüksek duvar örülmüştür.

Buluntular

Alanda yapılan çalışmalarda Kalkolitik, Tunç Çağı, Demir Çağı malzemesi ile birlikte 4.-3. yüzyıl ve Roma İmparatorluk Dönemi seramikleri tespit edilmiştir[1093].

[1091] French 1966: 49.
[1092] Aydıngün *vd.* 2010a: 277.
[1093] French 1966: 49, M. Özdoğan 1983b: 31, M. Özdoğan 1986b, 34, Aydıngün 2009b: 414, İvgin 2010: 139-140, Aydıngün *vd.* 2010a: 277.

Mehmet Özdoğan, Selimpaşa Höyüğü'nün Anadolu'dan gelenler tarafından kurulmuş, İlk Tunç Çağı'nda Propontis kıyı şeridinin en büyük yerleşimi olduğunu belirtmektedir[1094].

4.1.3.16. Sarayburnu/İstanbul (Byzantion)

Yer Adı: Byzantion
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: Sarayburnu
Koordinatlar **K.:** 4541959
D.: 35 666808
Rakım: 54 m
Pafta No.: F21-c3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

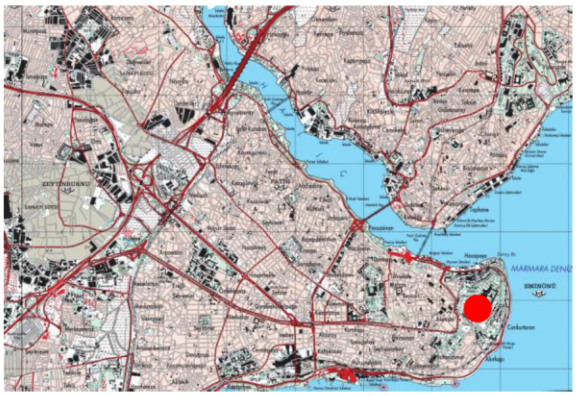

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Byzantion kenti, günümüzde üzerinde Topkapı Sarayı'nın bulunduğu, boğaza doğru çıkıntı yapan Sarayburnu'nun üzerinde yer alır. Güneyinde Propontis Denizi, doğusunda Propontis ve Thrakios Bosporos'un başlangıç kısmı ve kuzeyi Khrysokeras (Haliç) ile çevrili yarımada, batıdan Thrakia kara parçasına bağlıdır (**Levha 98b**). Yarımada son derece müstahkem bir konumda bulunduğundan, 7. yüzyıldan itibaren özellikle Thrakia'ya bağlandığı alanda güçlü sur yapılmıştır[1095].

Yazılı kaynaklarda kuruluşu ve kurulduğu yıl ile ilgili birçok bilgi yer almasına rağmen, kentin Roma İmparatorluğu öncesi ile ilgili bizim bilgilerimize katkı sağlayacak herhangi bir çok farklı arkeolojik materyal bulunmamaktadır. Bunun en büyük nedeni, kentin ilk önce MS 390 civarından Roma İmparatoru Konstantin devrinde, daha sonra ise, Doğu Roma ve Osmanlı Dönemleri'nde yoğun şeklide imar faaliyetlerine sahne olmasıdır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında kentin Roma İmparatorluk ve daha öncesi dönemlere ait bilgi elde edebilmek amacıyla Topkapı Sarayı'nın avlusunda ve Ayasofya ile Aya İrini'nin bahçelerinde sondajlar yapılmıştır. Ayrıca

[1094] M. Özdoğan 2000f: 311, M. Özdoğan 2010: 43.
[1095] Yavuz 2015: 41, Lortoğlu 2015: 59-62.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri ek bina temel kazısı ile Sultanahmet'te geçekleştirilen kazılar, yerleşimin bu dönemleri ile ilgili az da olsa arkeolojik malzeme tespit edilmiştir.

Son yıllarda Marmaray Projesi kapsamında Yenikapı'da yapılan kazılarda, Neolitik Çağ'a (6600-5800) ait kalıntılar tespit edilmiştir[1096]. Sultanahmet'te 1927 yılında Doğu Roma Dönemi'ni araştırmak amacıyla yapılan kazılarda, Orta Kalkolitik Çağ'a ait seramikler bulunmuştur[1097]. Buna rağmen günümüze kadar Tunç Çağı'na ait herhangi bir buluntuya yerleşim içerisinde yahut yerleşimin yakın çevresinde rastlanmamıştır[1098]. İstanbul Arkeoloji Müzeleri ek bina inşaatı temel kazıları ile Yenikapı kazılarında liman dolgusu içerisinde, 1200-900 yıllarına tarihlenen seramik parçaları tespit edilmiştir[1099].

Byzantion'a ağırlığını Dor kökenli Megara'dan gelenlerin oluşturduğu, bununla birlikte Küçük Asya'nın batısından, Miletos gibi kentlerin de dâhil olduğu topluluk tarafından efsaneye göre Byzas'ın önderliğinde[1100], Lygos adlı Thrak Köyü'nün kolonizasyonu ile 660/658 yıllarında kurulmuştur[1101]. Etrafındaki liman olmaya elverişli koylar ile Pontos Euksinos'a açılan boğaz yolunu kontrol etmesi nedeniyle, 6. ve 5. yüzyıllarda zengin bir ticaret kentine dönüşmüştür. Bu durum avantajlı bir durum arz ettiği gibi aynı zamanda kent açısından zaman zaman büyük bir dezavantaja da sebebiyet vermiştir[1102].

Pers Kralı I. Dareios'un, 513 yılındaki İskit Seferi sırasında boğaza köprü kurdurarak, mücadele olmaksızın Byzantion'a gelmesi ve sefere Byzantion Tiranı Ariston'unda katılması[1103] kentin sefer öncesinde Pers egemenliğine girdiğini göstermesi açısından önemlidir. Persler'e karşı 499 yılında başlayan İonia İsyanı'na

[1096] Çelik 2007: 218-219, E. Özdoğan 2009: 326-327, Kızıltan-Polat 2013:116, 119-123.
[1097] M. Özdoğan 2010: 42-43.
[1098] M. Özdoğan 2010: 43-44.
[1099] M. Özdoğan 2010: 44.
[1100] Kentin ismiyle ilgili geniş tartışma için bkz. Arslan 2010: 5-14.
[1101] Plin. *nat.* IV. 48, Steph. Byz. 189. 12, Ogan 1940: 319-320, Fıratlı 1978: 570, Sayar 1992: 173, Müller Wiener 2001: 16, Delemen 2010: 54, Arslan 2010: 24, Dönmez 2014: 54, Erzen 1954: 142.
[1102] Müller Wiener 2001: 16.
[1103] Hdt. IV. 138, 144, V. 26.

katılarak onlara destek vermiştir[1104]. Pers donanması 495 yılında, Byzantion'u kuşatmış[1105]; 493 yılında isyanın bastırılmasından sonra kent ağır şekilde cezalandırıldıktan sonra tekrar Pers egemenliğine girmek durumunda kalmıştır[1106]. İsyanı destekleyen Byzantionlular kentten kaçarak Mesembria'ya yerleşmişlerdir[1107].

Pers yönetimi döneminde kent, 478 yılına kadar merkezi Daskyleion olan Hellespontos Fhrygiası Satraplığı'na bağlanmıştır[1108]. Persler'in 480 yılındaki yenilgilerinden sonra geri çekilmeleri ile Doğu Thrakia'daki son Pers varlığının bulunduğu Byzantion, Spartalı Pausanias tarafından 478 yılında kuşatılmış ve sonrasında ele geçirilmiştir[1109]. Byzantion'da Pausanias'ın yönetim şekli nedeniyle hoşnutsuzluk hâkim olunca, Kimon ve Aristeides önderliğindeki Atina müttefikleri, Pausanias'ı 477 yılında kentten kovarak Atina hâkimiyetini tesis etmişlerdir[1110]. Pausanias'ın uzaklaştırılmasından sonra, Persler'e karşı oluşturulan Birinci Attika-Deniz Birliği'ne katılan kent, birliğe 15 talent yıllık vergi ödemiştir. Bu durum buranın dönemin en zengin kentlerinden biri olduğunu göstermesi açısından ayrıca önemlidir[1111]. Samos'un 440 yılında Atina'ya karşı başlattığı isyana Byzantion da katılmış ve Birinci Attika-Delos Deniz Birliği'nden ayrılmasına rağmen, Atina'nın kısa sürede isyanı bastırması üzerine birliğe geri dönmek zorunda kalmıştır[1112].

Peloponnesos Savaşları süresince, Pontos Euksinos ticaretinin özellikle de tahıl sevkiyatının kilit kenti durumundaki Byzantion'un kontrolü, savaşan taraflar için çok önemliydi. Bu nedenle Peloponnesos Savaşları boyunca sıkıntılı bir süreç geçirmiş, Sparta ve Atina arasında sıklıkla el değiştirmiştir[1113]. Atina 413 yılında Syrakusai'da yenilgiye uğramış, böylece Attika-Delos Deniz Birliği'nden 412 yılında ayrılarak Sparta tarafına geçmiştir[1114]. Atinalı Alkibiades tarafından 408 yılı başlarında kuşatılarak ele

[1104] Hdt. V. 103, Delemen 2010: 54, Arslan 2010: 67.
[1105] Hdt. VI, 5, Arslan 2010: 70.
[1106] Hdt. VI. 33, Delemen 2010: 54, Arslan 2010: 71-72.
[1107] Hdt. VI. 33.
[1108] Müller Wiener 2001: 16, Delemen 2010: 54.
[1109] Thuk. I. 94, 128, Diod. XI. 44. 3, Corn. Nep. *Paus.* 2, Müller Wiener 2001: 16, Delemen 2010: 54, Arslan 2010: 78
[1110] Thuk. I. 131, Plut. *Kim*. 6. 5, Arslan 2010: 84-87, 90, Arslan 2011: 9.
[1111] Thuk. I. 96, Müller Wiener 2001: 16, Delemen 2010: 55, Arslan 2010: 90-93, Arslan 2011: 9.
[1112] Thuk. I. 115, 117, Arslan 2010: 97-100, Arslan 2011: 9-10.
[1113] Issac 1986: 225, Müller Wiener 2001: 16, Delemen 2010: 54, Arslan 2010: 97-102-103, 106.
[1114] Thuk. VIII. 2, 80, Arslan 2010: 106-107.

geçirilen kent tekrar Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılmak zorunda kalmış, ardından Atina'ya bağlanmış ve kente bir Atina garnizonu yerleştirilmiştir [1115]. Sparta donanmasının 405 yılında Aigospotamoi'da, Atina donanmasını bozguna uğrattıktan sonra, Lysandros'un Byzantion önlerine gelmesi üzerine, kentteki Atina garnizonu çıkartılmış ve kent, tekrar Sparta egemenliğine girmiştir[1116]. Kent, 389 yılına kadar Sparta hâkimiyetinde kalmış, bu tarihte Atinalı Thrasybulos'un içeriden aldığı destek neticesinde burayı ele geçirmesi üzerine tekrar Atina hâkimiyeti başlamıştır[1117]. Ancak, 387 yılında yapılan "Antalkidas Barışı" anlaşması ile Byzantion bağımsızlığını kazanmıştır[1118].

Byzantion, 378 yılında kurulan İkinci Attika-Deniz Birliği'ne üye olmuş; fakat 364 yılında Thebai ile birlikte hareket ederek birlikten ayrılmasına rağmen, 363 yılında Atina'nın işgal etmesi üzerine birliğe geri dönmek zorunda kalmıştır[1119]. Ancak, bu durum çok uzun sürmemiş; Perinthos, Rhodos ve Khios ile birlikte 357 yılında birlikten tekrar ayrılmış ve Thebai ile anlaşma imzalamıştır[1120]. Böylece Byzantion'un içinde bulunduğu müttefik kentler ile Atina arasında savaş başlamış, mücadele 355 yılındaki antlaşma ile son bulmuş ve Byzantion bağımsızlığını kazanmıştır[1121]. Byzantion, 357 yılından itibaren Khalkedon ve Atina'nın müttefiki durumundaki Selymbria'yı kendi sınırları içine almış ve vergi almaya başlamıştır[1122].

Byzantion, 4. yüzyılın ortalarında bölgede önemli bir aktör durumundaki II. Philippos ile Atina'ya karşı önce müttefik olmasına karşın, onun Doğu Thrakia'ya doğru genişleme politikası ile birlikte çıkarlarının çakışması üzerine Perinthos ile birlikte müttefiklikten ayrılmıştır. Bu durum II. Philippos, önce kentin müttefiki Perinthos'u, bu kuşatma devam ederken de 340-339 yıllarında Byzantion'u kuşatmasına karşın Makedonia Krallığı'nın kuzeydoğu sınırındaki problemler üzerine 339 yılında

[1115] Diod. XIII. 66. 5-6; 67. 1-7, Plut. *Alk.* 30. 4-5; 31. 1-6, Ksen. *hell.* I. 3. 14-21, Corn. Nep. *Alk.* 5, Arslan 2010: 121-128.
[1116] Ksen. *hell.* II. 2. 1-2, Plut. *Alk.* 36. 4-5, 37. 1-3; *Lys.* 9. 4-5, 10. 1-5, 11. 1-7, 12. 1-7 (Plut. *Alk.* 36. 2; 37. 3, Lys. IX. 1-XIII. 1), Polyain. *Strat.* I. 45. 2, Corn. Nep. *Alk.* 8; *Lys.* 1, Arslan 2010: 129-130.
[1117] Ksen. *hell.* IV. 8. 27, Arslan 2010: 150-151.
[1118] Arslan 2010: 156-157.
[1119] Müller Wiener 2001: 16, Arslan 2010: 159-161.
[1120] Demosth. IX. 34, Arslan 2010: 164-165.
[1121] Isokr. VIII. 16 [162], Diod. XVI. 22. 2, Arslan 2010: 164-169, Delemen 2010: 54.
[1122] Demosth. XV. 26, Müller Wiener 2001: 16, Arslan 2010: 171.

barış antlaşması imzalayarak kuşatmayı kaldırmıştır[1123]. Byzantion'un bağımsızlığını korumak kaydıyla 319 yılında Antigonos ile 301 yılından itibaren ise Doğu Thrakia'yı yöneten Lysimakhos ile müttefik olduğu düşünülmektedir[1124]. Bu süre zarfından yerel Thrak kabilelerinin devamlı saldırı ve tacizine uğrayan Byzantion, 279 yılından itibaren bölgeye gelen Keltler'in de saldırması ile zor durumda kalmış ve onlara haraç ödemek zorunda kalmıştır[1125]. Seleukos Kralı II. Antiokhos'un donanmasının 251 yılı civarında Byzantion'a saldırması üzerine müttefiki Herakleia Pontike ve Mısır Kralı II. Ptolemaios Philadelphos'un desteğiyle işgal edilmekten kurtulmuştur[1126]. Hem siyasi olaylar hem önce Thraklar'a, sonra Keltlere ödediği haraçlar nedeniyle ekonomisi bozulan Byzantion, boğaz geçişlerine gümrük vergisi koyması üzerine bundan rahatsızlık duyan Rhodos ve onun müttefiki I. Prusias ile çatışmak durumunda kalmış ve 219 yılı civarında Rhodos ile müttefiklerin isteklerine boyun eğmek durumunda kalmıştır[1127]. Bunun sonucunda, 219 yılından itibaren Pontos Euksinos bölgesinde Rhodos ticari malzemelerinin ağırlıklı kullanılmaya başlandığı görülmektedir[1128].

V. Philippos, Seleukos Kralı III. Antiokhos ile 203/2 yılında yaptığı antlaşmadan sonra, Doğu Thrakia'yı işgal etmesi üzerine, Byzantion'un bağımsızlığının tehlikeye girmesi neticesinde I. Attalos, Rhodos ve Kyzikos ile ittifak yapmış, daha sonra onlara Roma da destek vermek suretiyle savaşa dâhil olmuştur[1129]. Kent, 146 yılında "Civitas Foederata" sıfatıyla Roma'ya bağlanmış, 74 yılından sonra ise, Bythinia Eyaleti'nin bir parçası olmuştur[1130].

Yukarıda ifade edildiği üzere, Byzantion'un kurulduğu yerin Topkapı Sarayı'nın bulunduğu Sarayburnu olduğu düşünülerek 1937 yılında, dönemin İstanbul Arkeoloji Müzesi müdürü Aziz Ogan ve onun yardımcısı Arif Müfit Mansel tarafından sarayın ikinci avlusu ve Aya İrini Kilisesi'nin (Silah Müzesi) önünde sondajlar şeklinde kazılar yapılmıştır. Burada MS 6. yüzyıla ait kilise kalıntısına rastlanmış, daha sonra ana

[1123] Diod. XVI. 76. 3-4, Müller Wiener 2001: 16, Arslan 2010: 175, 184-197.
[1124] Arslan 2010: 175, 208, 216-217.
[1125] Pol. IV. 46, Müller Wiener 2001: 17, Arslan 2010: 228-229.
[1126] Memnon XXIII, Müller Wiener 2001: 17, Arslan 2010: 243-244.
[1127] Pol. III. 2; IV. 47-52, Müller Wiener 2001: 17-18, Arslan 2010: 259-268.
[1128] Arslan 2010: 268.
[1129] Pol. XVI. 2. 1-10. 3. 3-6, XVIII. 2. 1-5, Liv. XXXI. 1. 6-10, 14. 4; XXXII. 33. 6-8; XXXIII. 3. 3; App. *Mac.* IV. 2, Iust XXX. 3. 5, Arslan 2010: 278-284, Müller Wiener 2001: 17-18.
[1130] Müller Wiener 2001: 18.

kayaya kadar inilmesine rağmen burada erken döneme ait herhangi bir mimari kalıntıya tesadüf edilmemiştir. Bununla beraber, dağınık şekilde Proto-korinth seramik parçaları ile Hellenistik Dönem'e ait figürin ve seramik parçaları bulunmuştur[1131]. Yine sarayın içinde Topkapı Sarayı Müze müdürü Hayrullah Örs, 1959 yılında da kazısı yapılan Namazgâh ile 1959 yılında açılan yer arasındaki revakların önünde, 1962 yılında sondajlar açmıştır. Daha sonra bu çalışmaya İstanbul Arkeoloji Müzeleri adına Nezih Fıratlı ve A. Necati Rollas devam etmiştir. Kazı sırasında ana toprağa kadar inildiği, Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi mimari ve küçük buluntularının yanı sıra, 5. yüzyıla ait siyah firnisli seramik parçaları, Korinth seramik parçaları, kandiller bulunduğunu belirtilmiştir[1132].

Bir diğer kazı alanı ise, Arkeoloji Müzesi ek bina inşaatı sırasında gerçekleştirilen kazı sırasında bulunmuş birinin üzerinde kabartma halat baskı bezeme bulunan iki el yapımı seramik parçası 13.-12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir[1133]. Ayasofya Müze müdürü Muzaffer Ramazanoğlu tarafından, 1945, 1946 ve 1950 yıllarında Ayasofya ve Aya İrini civarında sondajlar açılmıştır[1134]. Bu kazıların malzemesi yayınlanmamasına karşın, Afif Erzen "İstanbul Şehrinin Kuruluşu ve İsimleri" adlı makalesinde, açık gri seramikler ile Boğazköy'deki Phryg Dönemi duvarlarına benzer duvar olduğu bilgisini vermiştir[1135]. Ayrıca ikinci tabakada ise, 7. yüzyıl sonu veya 6. yüzyıl başına tarihli bir İon üslubunda kabartmalı pithos parçası ile siyah figürlü Korinth ve Attika seramiklerinin bulunduğu belirtilmiştir[1136].

Kazı yapılan alanlardan bir diğeri ise, yerleşimin batısına denk gelen Sultanahmet Eski Cezaevi ve bahçesidir. Burada İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından 1997-2001, 2005-2006 yılları arasında iki dönem halinde yapılan kazılarda 8. yüzyıldan Osmanlı Dönemi'ne kadarki sürece ait buluntular tespit edilmiştir[1137].

[1131] Ogan 1940: 319-320.
[1132] Fıratlı 1964: 108-109, Lev. 41/2, 41/3,41/1, 42/1, 42/2, 42/3)
[1133] Fıratlı 1978: 570, Dönmez 2004: 44, Dönmez 2006: 243, Dönmez 2014: 49.
[1134] Ramazanoğlu 2010: 80-81.
[1135] Erzen 1954: 135, Dönmez 2004: 46, Dönmez 2006: 244.
[1136] Erzen 1954: 135.
[1137] Pasinli 2000: 95-114, Pasinli 2001: 41-64, Pasinli 2002: 1-22, Pasinli 2003: 1-16, Çelik 2007: 216-229.

Arkeoloji Müzesi ek bina inşaatı ile Aya İrini ve Ayasofya civarındaki kazılarda ele geçen buluntular Sarayburnu yarımadası üzerinde ve tüm Thrakia'da olduğu gibi göçler ile geldiğini ve 13.-12. yüzyılda itibaren buradaki yerleşimin ne zaman başladığını göstermesi açısından son derece önemlidir[1138]. Buluntuların Taşlıcabayır başta olmak üzere Thrakia'daki buluntular ile benzerliği, Sarayburnu üzerinden batıdaki Ayasofya çevresine dek Thraklar tarafından iskân edildiğini göstermektedir[1139].

Yerleşimin sur dışında kalan kısmında nekropoller yer almaktadır. Vezneciler'de İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakülteleri'nin bina inşaatı ile onların yakınındaki Esnaf Hastahanesi inşaatı sırasında yapılan kazılarda, 4. yüzyıla tarihlenen mezar stellerine rastlanmıştır[1140]. Nezih Fıratlı, 4. yüzyıldan MS 3. yüzyıla kadar kullanılan nekropolün günümüzdeki Ayasofya'nın olduğu yerden başladığını ve asıl yayılım alanının günümüz de Beyazıt semti olduğunu belirtmektedir[1141].

Kent, 5. yüzyılın sonları, 4. yüzyıl başlarında ilk kez gümüş ve bronz sikke basmaya başlamıştır[1142]. Bu dönem gümüş sikkelerin ön yüzünde altta yunus, onun üzerinde inek veya inek başı ve ΠΥ harfleri, arka yüzde ise, yel değirmeni kolları şeklinde incus veya trident bulunmaktadır[1143]. Aynı dönemde bronz sikkelerde yunus üstünde inek veya inek başı, Athena başı, Apollon başı ve Demeter başı, arka yüzde ise trident, daire şeklinde üçlü yunus ve yunus üstünde inek bulunurken darplara göre ön yüzde veya arka yüzde kullanılan ΠΥ harfleri bulunmaktadır[1144]. Kent, 3. yüzyıl gümüş sikkelerinin ön yüzünde Demeter başı veya Poseidon başı, arka yüzlerinde ise, kaya üzerinde oturan ve elinde trident tutan Poseidon veya gemi provası ile ΠΥ harfleri bulunmaktadır[1145]. Bu dönemin bronz sikkelerinin ön yüzünde Demeter başı, Apollon başı veya Poseidon başı, arka yüzlerinde bereket boynuzu, omphalos üzerinde obelisk, üçayaklı kazan veya gemi pruvası ile BYZTIΩN, BYZANYI veya ΠΥ harfleri ve

[1138] Erzen 1954: 136.
[1139] Dönmez 2004: 46, Dönmez 2006: 243, Dönmez 2014: 51-53.
[1140] Taşlıklıoğlu 1961: 43-45, Fıratlı 1965: 263-323.
[1141] Fıratlı 1965: 267-268.
[1142] Tekin 2011: 46-50.
[1143] Poole 1877: 93-94, Head 1911: 267, Tekin 2011: 46-49.
[1144] Poole 1877: 95-96, Head 1911: 267, Tekin 2011: 49-50.
[1145] Poole 1877: 95, Head 1911: 268, Tekin 2011: 54-55.

magistrat adı yer alır[1146]. 2. yüzyılda miğferli Athena başı, inek ile BY harfleri ve magistrat adı yer alır[1147].

Buluntular

Sınırlı sayıda yapılan müze sondaj kazılarında, yerleşim hakkında bilgi veren çok sayıda buluntu tespit edilmiştir. Sarayburnu (Byzantion) üzerinde MS. 4. yüzyılda kent yeniden inşa edilmiştir. Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde ise Ayasofya, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde Topkapı Sarayı yapılmıştır. Bu nedenle yerleşimde büyük çaplı bilimsel kazı çalışması yapılamadığından 1937 yılından itibaren yapılan sondajlarda büyük oranda dağılmış halde sınırlı sayıda yerleşim hakkında bilgi veren önemli arkeolojik malzemeler tespit edilebilmiştir. Topkapı Sarayı'nın içinde, özellikle ikinci avlusunda yapılan kazılarda, 640-625 yıllarına tarihlenen aryballos ağız ve omuz gövde parçası (**Kat. No.: 251**) ile gövde-kaide parçası (**Kat. No.: 252**), 625-600 yıllarına tarihlendirilen torba biçimli alabastron gövde parçası (**Kat. No.: 253**), 7. yüzyılın sonu 6. yüzyılın başına tarihlenen skyphos ağız ve kulplu gövde parçası (**Kat. No.: 254**) tespit edilmiş en erken buluntulardır[1148]. Burada bulunan diğer buluntulara bakıldığında, 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen ve muhtemelen yerel üretim skyphos kaide parçası (**Kat. No.: 255**), 5. yüzyıla tarihlendirilen tek kulplu kap ağız parçası (**Kat. No.: 256**), 4. yüzyıla tarihlendirilen kap ağız parçası (**Kat. No.: 257**), 3.-2. yüzyıla tarihlendirilen pişmiş toprak figürin parçası (**Kat. No.: 258**) ve 2. yüzyıla tarihlendirilen kalıp yapımı kaide parçası (**Kat. No.: 259**) bu alanın en önemli buluntuları olduğu görülmüştür[1149].

Yerleşimin kuzeybatısında bulunan İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin ek bina inşaatından önce yapılan kazısında bulunan ve 7. yüzyılın sonu 6. yüzyılın başına tarihlendirilen skyphos gövde parçası (**Kat. No.: 260**), 6. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenen kyliks ağız gövde parçası (**Kat. No.: 261**), 6. yüzyılın ortaların tarihlendirilen

[1146] Poole 1877: 96, Tekin 2011: 55-56.
[1147] Tekin 2011: 57-58.
[1148] Topkapı Sarayı kazısını yapan Aziz Ogan başta olmak üzere buluntular Nezih Fıratlı, Alpay Pasinli ve Şevket Dönemez tarafından yayımlanmıştır. Bkz. Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 3, Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995: Kat. No.: A.2, B.2, B.4, C.50, Dönmez 2014: fig. 15.
[1149] Yayınlar için bkz. Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 4, Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995: Kat. No.: E.1, H.4, H.9, C.73.

skyphos ağız gövde parçası (**Kat. No.: 262**), 550-540 tarihlendirilen gövde parçası (**Kat. No.: 263**) önemli buluntularındandır[1150]. Kazıdan çıkan diğer seramik parçalarına bakıldığında ise, skyphos ağız parçası (**Kat. No.: 264**) 5. yüzyılın ortasına; krater ağız parçası (**Kat. No.: 265**) 5. yüzyılın ikinci yarısına; mortar (**Kat. No.: 266**) 5. yüzyılın sonları-4. yüzyılın başlarına; bir kantharos (**Kat. No.: 267**) 4. yüzyılın son çeyreğine, diğer kantharos parçası (**Kat. No.: 268**) ise, 3. yüzyıla ve olasılıkla Rhodos amphorasına ait mühürlü kulp parçası da (**Kat. No.: 269**) 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1151].

Yerleşimin güneybatısına denk gelen alandaki Ayasofya avlusunda yapılan sondajlarda ise, 8. yüzyıl sonu-7. yüzyıl başına tarihlendirilen bronz fibula (**Kat. No.: 270**), 625-600'e tarihlenen oinokhoe gövde parçası (**Kat. No.: 271**), 550-525 yıllarına tarihlenen kyliks gövde parçası (**Kat. No.: 272**), 6. yüzyıla tarihlenen dinos parçası (**Kat. No.: 273**), 5. yüzyıla tarihlenen askos gövde parçası (**Kat. No.: 274**), 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen kantharos (**Kat. No.: 275**), 4. yüzyıla tarihlenen dinlenen Hermes figürin parçası (**Kat. No.: 276**), 3. yüzyıla tarihlenen tabak parçası (**Kat. No.: 277**) bulunmuştur[1152].

Byzantion, Byzans adlı küçük bir Thrak yerleşimi üzerine, çoğunluğunu Megaralılar'ın oluşturduğu, birlikte içinde Miletoslular'ın da bulunduğu bir topluluk tarafından 7. yüzyıl ortalarında koloni haline getirilmiştir. Üç tarafının denizle çevrili olması, yüksek bir tepenin üzerinde bulunması ve batıdan sur ile korunması buranın güvenliği açısından son derece önemli bir husustur. Buna rağmen, bulunduğu coğrafya göz önüne alındığında; hem Thrakia'nın yerli halklarının genimet elde etmek istemeleri hem de dönemin egemen güçlerinin boğaz ticaret yolunu kontrol etme çabaları nedeniyle her daim baskı altında kalmıştır. Ayrıca, Propontis ile Pontos Euksinos arasında bağlantıyı sağlayan Thrakios Bosporos'un güney girişini kontrol eden konumu dolayısıyla ve Thrakia'dan Küçük Asya'ya geçiş güzergâhında olması neticesinde önemli bir kent konumuna gelmiştir.

[1150] Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 5, Pasinli 1995: Kat. No.: A.1, A.4, C.1.
[1151] Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 7, Pasinli 1995: Kat. No.: C.8, C.17, C.50, C.58, F.6, H.1.
[1152] Pasinli 1995: Kat. No. C.89, Pasinli 2002: Çizim 6a, 10, Denker vd. 2007: Kat. No. SC1, SC2, SC3, SC4, Dönmez 2014: fig. 4, 5, 6.

4.1.3.17. Maltepe Yerleşimi

Yer Adı: Maltepe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: İnceğiz Mah.
Mevkii: Maltepe
Koordinatlar **K.:** 4560356
D.: 35 614869
Rakım: 151 m
Pafta No.: F20-c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

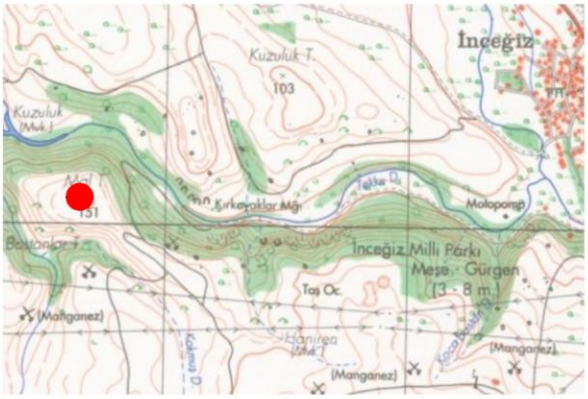

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Maltepe Yerleşimi, Çatalca'ya bağlı İneceğiz Mahallesi sınırları içerisinde, İneceğiz'in yaklaşık 2.5 km kadar batısında Maltepe Mevkii'nde yer alır (**Levha 105a**).

Yerleşimin nekropolünde yoğun kaçak kazı yapılması üzerine, 1992 ile 1995 yılları arasında alanda İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir[1153]. Nekropol kısmında kurtarma kazısı gerçekleştirilirken diğer taraftan çevrede araştırmalar yapılmış ve yerleşimin boyutları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Maltepe, İnceğiz Mahallesi'ni geçtikten sonra Karasu Deresi (Athyras) adını alan derenin kolları Kokmuş Dere, Karamurat Dere ve her ikisinin birleşmesiyle Tekke Dere'nin etrafını aşındırması ile oluşmuş, sadece güneyden ulaşılabilen yüksek bir tepedir. Derelerin oluşturduğu vadiye, kuzeye doğru çıkıntı yapan tepenin, batı, kuzey ve doğusu olmak üzere üç tarafı olukça dik ve güneye doğru ise, kademeli şekilde yükseklik kaybederek bağlantı sağlamaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu yönlü tepe üzerinde, yaklaşık 255x220 m ölçülerinde hemen hemen düz bir alan yerleşim için idealdir (**Levha 105b**). Yüzeyde herhangi bir mimari parçanın bulunmadığı tepe üzerinde nekropolde yapılan kurtarma kazıları sırasında, tepenin üst kısmında hemen hemen ortasında 3x3 m ölçülerinde bir sondaj açılmış ve burada gayri muntazam kalker

[1153] Pasinli *vd.* 1994: 339-356, Pasinli *vd.* 1995: 345-364, Pasinli *vd.* 1996: 205-219, Pasinli *vd.* 1997: 77-88.

taşından duvar ile seramikler, kiremit ile tuğla parçalarına rastlanmıştır[1154]. Yerleşimin nekropolü ise, ağırlıklı olarak eğimin az olduğu güney ve güneydoğu ile nispeten kuzeyinde bulunmaktadır[1155].

Yerleşimde, 1992 ve 1993 yıllarında yapılan kazılar sırasında, tepenin güneyinde, Kokmuş Dere'nin batısında, ona paralel ve nekropolün içinden geçen 210 cm genişliğinde bir yol kalıntısı ile güneydoğu'da bu yolun aksında kapı izi tespit edildiği belirtilmiştir[1156].

Buluntular

Maltepe'nin nekropolünde yapılan kurtarma kazıları sırasında, 44 tane mezar kazılmış, bunlardan kremasyon ve inhumasyon tekniğindeki 20 mezar 3.-1. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Bu döneme ait mezarlar ile çevrede kaçak kazı ile açılmış ve arazide Byzantion sikkeleri ve yoğun şekilde pişmiş toprak Aphrodite figürini, yine Aphrodite'ye ait figürin parçaları ile onun atribüsü gül ve güvercin figürinleri tespit edilmiştir[1157]. Yerleşimde çoğunluğunu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait sikkelerin yoğunluğunu Perinthos olmak üzere Byzantion sikkeleri oluşturmasına karşın; 3. yüzyıla tarihlenen dokuz adet sikkenin tamamının Byzantion'a ait olduğu görülmektedir **(Kat. No.: 278)**[1158].

Maltepe Yerleşimi'nin nekropolünde gerçekleştirilen kazılar sonucu, elde edilen pişmiş toprak, sikke ve diğer buluntular, yerleşim alanın 3. yüzyıldan MS 5. yüzyıl başlarına kadar yoğun bir şeklide kullanıldığı göstermektedir[1159].

Alanda kurtarma kazısı gerçekleştirenlerin de belirttiği üzere Maltepe, 3.-1. yüzyıllar arasında Byzantion ile bağlantılı ve Aphrodite kültünün bulunduğu bir yerleşim olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde de

[1154] Pasinli *vd.* 1996: 209.
[1155] Pasinli *vd.* 1995: 346.
[1156] Pasinli Pasinli *vd.* 1995: 347, Pasinli *vd.* 1996: 208.
[1157] Pasinli *vd.* 1994: 340-343, Pasinli *vd.* 1995: 346-347, 349-353, Pasinli *vd.* 1996: 210-211, Pasinli *vd.* 1997: 79, Gökyıldırım 1993: 223-226, Gökyıldırım 1996: 492-493, Gökyıldırım 1999: 28-35.
[1158] Gökyıldırım 1996: 492.
[1159] Pasinli *vd.* 1994: 343, Pasinli *vd.* 1995: 349, Pasinli *vd.* 1996: 209, Pasinli *vd.* 1997: 80.

yerleşimin devam ettiği ve bu dönemde Byzantionla birlikte Perinthos ile de ilişkiler kurulduğunu nekropolde elde edilen buluntular göstermektedir[1160].

4.1.3.18. Bölgenin Diğer Yerleşimleri

Serreion Teikhos: Antik kaynaklar, burası için Propontis kıyısında "bir kale" ifadesini kullanmışlardır[1161]. Hellespontos bölgesi içerisinde, 428/427, 421/417 ve 418/417 yıllarında Attika-Delos Deniz Birliği vergi listelerinde ismi geçen Serrion Teichos, II. Philippos tarafından 346 yılında zapt edilen kalelerden biridir[1162]. Kale, 203/202 yılı civarındaki antlaşmadan sonra, V. Philippos'un eline geçmiştir[1163]. Tyrodiza yakınlarında sayılan kale, yeri bilinmemekle birlikte, Kahrstedt tarafından Ganos ile özdeşleştirilmektedir[1164].

Neon Teikhos: Neon Teikhos, Atina tarafından Propontis kıyısında kurulan bir kale yerleşimidir[1165]. Ps. Skylaks, yerleşimi Ganiai ile Perinthos arasında saymaktadır[1166]. Neon Teikhos, Alkibiades'in en önemli kalelerinden biri durumunda[1167] ve II. Seuthes tarafından Ksenophon'a Bisanthe ve Ganos ile birlikte teklif edilen yerlerden biridir[1168].

Beos/Beon: Rhaidestos ve Apros veya Tzurullon (Çorlu) ile Perinthos arasında yer aldığı düşünülen yerleşimin adı, Kuzeybatı Bulgaristan'daki Rogoza'da bulunan 4. yüzyıla tarihlendirilen gümüş vazo üzerindeki yazıta dayandırılmaktadır[1169].

Ganiai: Ps. Skylaks'ın Propontis kıyısında saydığı yerleşimlerden biri olan Ganiai'nin yeri günümüzde bilinmemekle birlikte, 4. yüzyıl öncesinde mevcut olduğu düşünülmektedir[1170].

[1160] Pasinli *vd.* 1994: 343, Pasinli *vd.* 1995: 349, Pasinli *vd.* 1997: 80.
[1161] Demosth. VII. 37; IX. 15; XVII. 27, Aeschin. III. 82, Steph. Byz. 642. 18.
[1162] Demosth. VII. 37; IX. 15; XVII. 27, Aeschin. III. 82, Isaac 1986: 132, Loukopoulou-Kaitar 2004: 922.
[1163] Bkz. syf. 91.
[1164] Kahrstedt 1954: 21, Isaac 1986: 132.
[1165] Isaac 1986: 212, 214, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914.
[1166] Ps. Skylaks 67.
[1167] Corn. Nep. *Alk.* 7. 4.
[1168] Ksen. *an.* VII. 5, 8.
[1169] Loukopoulou-Kaitar 2004: 913.
[1170] Ps. Skylaks 67, Isaac 1986: 213, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913.

Krobyle: Krobyle, Tiristasis ile birlikte, 341 yılında Atinalı General Diopeithes'in köleleştirdiği (andrapodismos) yerleşimlerden biridir[1171]. Yerleşimin Kobrys ile aynı yer olduğu ve Kardia'nın Melas Nehri civarındaki emporialarından biri olduğu da düşünülmektedir[1172].

Myrtenon: Myrtenon, Serrion Teikhos ve Ergiske ile birlikte 4. yüzyıl ortalarına tarihlenen önemli Thrak kalelerinden biridir ve II. Philippos tarafından 346 yılında ele geçirilmiştir[1173].

Ergiske: Ergiske, Propontis kıyısında 4. yüzyıl ortalarında önemli Thrak kalelerinden biridir[1174].

Ornoi: Alkibiades'in Propontis kıyısındaki en güçlü müstahkem mevkilerinden biri durumundaki Ornoi'nin, muhtemelen Zeus Oreos kültüyle ilgili olduğu düşünülmektedir[1175].

Güzelköy/Melen (Paleor): Güzel Köy'ün (Melen) kuzeydoğusunda, Gazi Köy'den denize dökülen çayın batısında, denize hâkim ve geniş bir alana yayılan düz bir tepe üzerinde yer alan bir yerleşimdir. Yerleşimde Zeynep Koçel Erdem tarafından yapılan araştırmada, Klasik, Helenistik, Roma İmparatorluk, Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait çok sayıda seramik, amphora ve cam parçaları ile olasılıkla antik yapılara ait bazıları in situ mermer bloklar bulunmuştur[1176].

Çakıllar: Avşar Köyü'nün yaklaşık 1 km kuzeybatısında, Avşar İçme'nin ise yaklaşık 900 m kuzeybatısında Çakıllar Mevkii'nde yer alır. Alanda tez kapsamında yapılan araştırmada Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları tespit edilmiştir. Ancak yerleşimde ilk araştırmayı gerçekleştiren Zeynep Koçel Erdem tarafından, bir yol kalıntısı, anıtsal bir yapıya ait olduğu düşünülen sütun parçası, temel kalıntıları, Prehistorik Dönem'e ait aletler ile Klasik, Hellenistik, Roma İmparatorluk ve

[1171] Demosth. XII. 3, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913.
[1172] Kahrstedt 1954: 20 dpn. 47, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913.
[1173] Demosth. XVIII. 27, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913-914.
[1174] Demosth. VII. 37, XVII. 27, Aeschin. III. 82, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913-914.
[1175] Lys. 14. 26, Corn. Nep. *Alk*. 7. 4, Loukopoulou-Kaitar 2004: 914.
[1176] Koçel Erdem 2011: 389.

Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne tarihlenen seramik parçaları ile cam bilezik ve tuğla parçaları bulunmuştur[1177].

Naip Damlıca Tepesi: Damlarca Mevkii, Naip Köyü'nün yaklaşık 2 km kadar kuzeyinde "Gâvur Mezarlığı" mevkiinde yer alır. Alanda tez kapsamında yapılan çalışmada Doğu Roma İmparatoruğu Dönemi'ne ait seramik, tuğla, mermer parçaları ile duvara ait oldukları düşünülen taşlar görülmüştür. Zeynep Koçel Erdem tarafından Prehistorik Dönem kazıyıcı aletlerin yanı sıra, Klasik, Roma İmparatorluk Dönemleri ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçalarının yanı sıra mimari bloklar ve kiremit ile tuğla parçaları tespit edilmiştir[1178].

Çevrimkaya Kalesi: Çevrimkaya Kalesi, Çevrimkaya Köyü'nün yaklaşık 1 km kadar kuzeyinde, Kirazlıdere Mevkii'nde, Tekke Sırtı'ndan güneye doğru bir çıkıntı yapan kayalık alan üzerinde yer almaktadır. Tepenin üst kısmı, yaklaşık 120x100 m'lik bir alanı oluşturmaktadır. Alanda büyük bir çukur mevcuttur, fakat herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. Buna karşın, güneyinde ve doğusundaki tarlalarda Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramik parçası ile kiremit parçaları tespit edilmiştir. M. Akif Işın, tepe üzerinde bulunan çukurun kendi öğrenciliği sırasında yapılan define kazısından kaldığını, kazı sırasında başta amphora parçaları olmak üzere Hellenistik Dönem seramiklerinin yoğun şekilde çıktığını belirtmiştir. Bununla birlikte, Çevrimkaya Köyü'nün doğusunda Hellenistik ve Roma Dönemi'ne ait sikkeler bulduğunu da belirtmiştir[1179]. Çevrimkaya Kalesi, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nin önerisi ile arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir[1180].

Buruneren Çiftliği: Buruneren Çiftliği Yerleşimi, Kızılcaterzi Köyü'nün yaklaşık 4.3 km batısında, Kızılcaterzi-Kavakköy arasındaki stabilize yolun ise 100 m kadar kuzeyinde yer alan 80x120 m'lik bir alanda düzleştirilmiş höyük yerleşimidir[1181]. Alanda, tez kapsamından yapılan araştırmadan önce Onur Özbek, Zeynep Koçel Erdem ve Tekirdağ Arkeoloji Müzesi uzmanları tarafından incelemeler gerçekleştirilmiştir. Onur Özbek tarafından Prehistorik Dönem malzemeleri tespit edilirken, Zeynep Koçel

[1177] Koçel Erdem 2010: 84.
[1178] Koçel Erdem 2010: 85.
[1179] M. Akif Işın ile yapılan görüşme (Görüşme tarihi: 14.08.2015)
[1180] Keskinel *vd.* 2014: 232.
[1181] Koordinat: D.: 35494500 K.: 4491772 Yük.: 87 m.

Erdem tarafından Klasik, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluğu Dönemleri'ne ait seramik parçaları, cam parçaları, blok taşlar, mermer silmeli bloklar, gayet iyi durumda Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir adet bronz sikke ile cüruflar tespit edilmiştir[1182].

İzkayalar Mevkii: Yazır Köyü'nün yaklaşık 400 m kadar kuzeydoğusunda, güneye doğru çıkıntı yapan kayalık bir tepedir. Tepe üzerinde, dikdörtgen şeklinde ana kaya işlenmek suretiyle oluşturulmuş taş sırası bulunmaktadır. Aynı düzlemde hat oluşturan taşların üzerinde açılmış delikler bulunmakta ve bu durum alanın taş ocağı şeklinde kullanıldığını akla getirmektedir. Tepenin hemen güneyindeki düzlükte, yoğun biçimde Doğu Roma Dönemi'ne ait seramik ve kiremit parçaları görülmüştür.

Alanda ilk araştırmayı gerçekleştiren Zeynep Koçel Erdem, doğal taşlar üzerinde kenet delikleri ve ahşap hatıl yuvaları ile ahşap yapıların kullanıldığı doğu-batı doğrultulu dikdörtgen planlı ve iki odalı bir yapı ile mekânın yakınında Klasik Dönem'e tarihlenen siyah firnisli seramik parçası ele geçirildiğini belirtmiştir[1183]. Zeynep Koçel Erdem, arazinin biçimi ve konumundan dolayı önce kutsal alan şeklinde, daha sonraki dönemlerde de gözetleme amacıyla kullanılmış olabileceği şeklinde yorumlamıştır[1184]. Yine aynı araştırmada, tepenin batısındaki yamaçta, tarımsal faaliyetler nedeniyle aşınmış höyük üzerinde, taş aletlerin yanı sıra Hellenistik, Roma İmparatorluk ve az sayıda Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramik parçaları tespit edilmiştir[1185].

Eriklice Koyu: Dolucatepe'nin alt kısmında, Erikli Sahili'ndeki küçük koy, Zeynep Koçel Erdem tarafından küçük bir liman şeklinde tanımlanmış, alandaki bir inşaat kanalında Klasik, Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait yoğun seramik, amphora, kemik ve cam parçaları bulunmuştur[1186]. Ayrıca Ps. Skylaks tarafından Teiristasis/Tyrodiza'tan sonra ve Ganos'tan önce bahsedilen Herakleia'nın günümüzde Eriklice'de olduğu da düşünülmektedir[1187].

[1182] Keskinel *vd.* 2014: 274, Koçel Erdem 2012a: 77-78, Koçel Erdem 2013a: 53. Baltalar için bkz. Özbek 2000b: 1-4.
[1183] Koçel Erdem 2010: 93-94, Koçel Erdem 2012a: 72.
[1184] Koçel Erdem 2012a: 72.
[1185] Koçel Erdem 2012a: 72.
[1186] Koçel Erdem 2012a: 74.
[1187] Ps. Skylaks 67, Isaac 1986: 202, Loukopoulou 1989: 57, Loukopoulou-Kaitar 2004: 913.

Bezircidere: Bezircidere, Şenköy'e giriş yolunun tam karşısında, deniz kenarında bulunan Yünsa Mensupları Güven Tur Sitesi ve Mavi Özveren Sitesi arasında kalan yamaçta yer alır. Yerleşimin batısından Bezirci Deresi denize dökülmektedir. Zeynep Koçel Erdem'in yaptığı araştırmada, yoğun Klasik, Hellenistik, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi seramik parçası ile mimari mermer parçaları, cam parçaları ve yine Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir adet sikke tespit edilmiştir[1188].

Hoşköy (Hora): Hoşköy'ün hemen batısında, fenerin yer aldığı tepe üzerinde ve sırtlarında kurulmuş bir yerleşimdir. Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından 1995 yılında yapılan araştırma sonucunda, burası 1. derece arkeolojik sit alanı yapılmıştır. Zeynep Koçel Erdem tarafından yapılan araştırmalarda ise, çeşitli yapılara ilişkin temel ve duvar izleri ile birlikte Klasik, Hellenistik, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait çok sayıda seramik parçaları, kiremit parçaları, bir adet Roma İmparatorluk Dönemi Parion darbı bronz sikkesi bulunmuştur[1189].

Kınalıköprü (Daunion Teikhos): Silivri'nin yaklaşık 10 km kuzeydoğusunda, İstanbul-Tekirdağ ve Edirne kıyı yolunun kavşak noktasında, Edirne karayolunun doğusunda düzleşmiş bir höyüktür.[1190]. Yerleşim, ilk kez D. H. French tarafından tespit edilmiştir. Daha sonra burası A. Şevket Kansu tarafından da araştırılmıştır[1191]. Alanda yapılan araştırmalarada, Son Kalkolitik, İlk Tunç Çağı ve bininci bine ait seramikler tespit edilmiştir[1192]. Kınalıköprü'de lokalize edilen Daunion Teikhos'un Attika-Delos Deniz Birliği vergi listelerinde 447 yılından 431 ve 429 yıllarında Perinthos ile Selymbria arasında ödeme yaptığı gözükmektedir[1193]. Stephanos Byzantion'un polis şeklinde tanımladığı yerleşimden Ps. Skylaks, Daminon Teikhos diye bahsetmektedir[1194].

[1188] Koçel Erdem 2012a: 78, Keskinel *vd.* 2014: 275.
[1189] Koçel Erdem 2011: 387, Keskinel *vd.* 2014: 278.
[1190] Kansu 1963a: 662, M. Özdoğan 1981\1982: 30.
[1191] French 1961: 103, Kansu 1963a: 662.
[1192] Kansu 1963a: 662, M. Özdoğan 1981\1982: 30, Korfman *vd.* 1994: 118, no. 715;
[1193] Isaac 1986: 207-208.
[1194] Ps. Skylaks 67, Steph. Byz. 222. 33, Isaac 1986: 208.

4.1.4. Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler

Khersonesos, günümüzde Gelibolu Yarımadası olarak tanımlanmaktadır. Ege Denizi ve Hellespontos Boğazı ile çevrili kara parçası, sadece kuzeyden Doğu Thrakia anakarasına bağlanmaktadır. Buradaki sınırı Koru Dağları oluşturmaktadır.

Bölgede 12 adet yerleşim incelenmiştir. Bu yerleşimlerden sadece Kilisetepe Höyüğü (Madytos/Maydos) Yerleşimi'nde bilimsel kazı yapılmaktadır. Bununla birlikte Eskihisarlık (Elaious) ve Karaağaç Höyüğü'nde Çanakkale Savaşları sırasında ve öncesinde illegal kazılar gerçekleştirilmiştir. Yerleşimler yarımadanın en güneyinden kuzeyine doğru sıralanmıştır.

4.1.4.1. Eski Hisarlık (Elaious)

Yer Adı: Elaious
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Seddülbahir Köyü
Mevkii: Abide/Hisartepe
Koordinatlar **K.:** 443777
D.: 35 433489
Rakım: 60 m
Pafta No.: H16-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

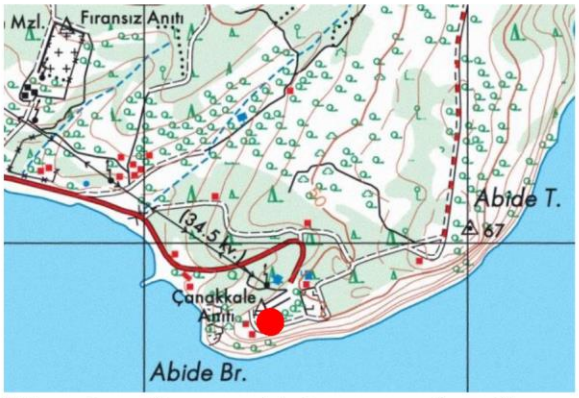

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Eski Hisarlık (Elaious) Kenti, Khersonesos Yarımadası'nın en güneyinde, Seddülbahir Köyü'nün yaklaşık 2.3 km kuzeydoğusunda, Morto Körfezi'nin ise, doğusundaki yüksek tepe üzerinde yer alır (**Levha 106a, b**). Bu koy, kentin aynı zamanda korunaklı bir limanıdır. Günümüzde kentin akropolünün üzerinde Çanakkale Şehitleri Abidesi yer almaktadır.

Khersonesos'un en güney ucunda, Morto Körfezi'nin doğusunda bulunan kent, oldukça önemli bir konumdadır[1195]. Ps. Skylaks, Araplos ve Madytos arasında, Ps. Skymnos ise, Alopekonnesos ile Sestos arasında saymıştır[1196]. Buna karşın Strabon,

[1195] Hdt. VI. 140, Isaac 1986: 192, Müller 1997: 819, Yavuz 2003: 43, Loukopoulou 2004b: 906.
[1196] Ps. Skylaks 67, Skymn. 707-708.

Sigeon'dan 40 stadia, Kardia'dan 400 stadianın üzerinde ve Sestos'a ise, 170 stadia uzaklıkta, Mazousia Burnu'nda bulunduğunu söyler[1197]. Pomponius Mela ise, Khersonesos'un sonunda şeklinde belirtir[1198].

Kent, tartışmalı olmakla birlikte, ilk kez 7. yüzyılın ikinci yarısında İonia'dan gelen muhtemelen Teoslular tarafından kurulmuştur[1199]. Buna karşın kısa bir süre sonra, yaklaşık 6. yüzyılın ortalarında, Atina'nın kontrolüne geçmiştir[1200]. Antik kaynaklar, Elaious'un Phrynon'un önderliğindeki Atinalılar tarafından koloni olarak kurulduğunu belirtirler[1201]. Ancak Elaious'da Attika üretimi seramiklerinin 570-560 yıllarından itibaren yoğun şekilde görülmesi, kentin bu dönemde Atina kontrolüne geçmesini I. Miltiades tarafından sağlamış olabileceğini düşündürmektedir[1202]. I. Miltiades'den sonra Khersonesos'un yönetimini üstlenen II. Miltiades, Lesbos Seferi'ne Elaious Limanı'ndan hareket etmiş olması bunu açıkça göstermektedir[1203]. Kent, 6. yüzyılın sonlarına doğru tüm Khersonesos ile birlikte II. Miltiades'in idaresinde kendi içinde özerk, fakat Pers İmparatorluğu'na bağlı bir hale gelmiştir. II. Miltiades'in İonia İsyanı'nı desteklemesi nedeniyle Persler, isyanı bastırdıktan sonra Khersonesos'da kontrolü sağlamışlar, böylece Sestos, Kardia ile birlikte Elaious'a da vali atamışlardır[1204]. Pers yönetimi sırasında kentin limanı, Pers donanmasının önemli bir üssü olmuştur[1205]. Kent 480 yılından hemen sonra, Perslerin yenilmesinin ardından özgürlüğüne kavuşmuş olmalıdır. Elaious, 447/6 yılından itibaren, Birinci Attika-Delos Deniz Birliği üye listelerinde yer almış ve kendi adına birliğe pek çok Khersonesos kentinden daha yüksek miktarda ödeme yapmıştır[1206]. Peloponnesos Savaşları sırasında Atina'nın önemli bir donanma üssü durumundaki kent, daha sonra Odrys Krallığı'nın saldırıları sırasında Krihote ile birlikte Atina'nın yarımadada tutunabildiği iki

[1197] Strb. VII. 51 (52).
[1198] Mela, II. 26.
[1199] Plin. *nat*. IV. 11. 49, Skymn. 786, Angelika 1978: 847, Isaac 1986: 192, Loukopoulou 2004b: 906, Tzvetkova 2008: 273, Akbaytogan 2010: 4.
[1200] Atina'nın bu kontrolüne geçişi daha çok kentin Atinalı Phorbas'ın lideliğinde ilk kez kolonizasyonunun sağlandığı şeklinde aktarılmaktadır. Hdt. VI. 140, Boardman 1980: 264, Yavuz 2003: 43-44, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 458, Akbaytogan 2010: 4.
[1201] Skymn. 707, Isaac 1986: 163, 193, Laukopoulou 1989: 68, Yavuz 2003: 43, Yavuz 2008b: 458.
[1202] Tzvetkova 2008: 273.
[1203] Hdt. VI. 140, Yavuz 2003: 44, Yavuz 2008b: 458.
[1204] Bkz. syf. 58-59.
[1205] Hdt. VII. 22, Yavuz 2003: 44, Yavuz 2008b: 458.
[1206] Yavuz 2003: 44, Yavuz 2008b: 458, Tzvetkova 2008: 273.

yerleşimden biri haline gelmiştir[1207]. Elaious, 412/1 yılının sonlarında, Spartalı Mindaros komutasındaki donanma tarafından kuşatılmasına karşın ele geçirilememiştir[1208].

Elaious, 4. yüzyıldan itibaren ikinci Attika-Delos Birliği'ne Khersonesos'dan üye olan tek kent olmuş ve bu tarihten sonra tamamen Atina politikalarına göre hareket etmiştir[1209]. İskender, ordusunu Sestos'tan Küçük Asya'ya geçirirken kendisi Elaious'a gelerek Protesilaos'un kutsal alanını ziyaret etmiş ve buradan Küçük Asya'ya geçmiştir[1210]. İskender döneminden sonra, Doğu Thrakia'nın genelinde olduğu gibi, Lysimakhos'un yönetiminde kalan kent, 200 yıllarında Makedonia Kralı V. Philippos'un bölgeyi işgal etmesi ile birlikte direnmeden teslim olmuştur[1211]. Yerleşim, 2. yüzyıldan itibaren bölgeyi etkileyen hemen hemen tüm siyasi olaylardan etkilenmiştir[1212]. Önce Pergamon Krallığı'na, daha sonra da Roma yönetimine girmiştir[1213].

Kent, yaklaşık 350 civarından 281 yılına kadar ön yüzünde gemi pruvası, Athena, Artemis başları, arka yüzünde ise, çelenk içinde lejant, baykuş veya arı ile ΕΛΑΙ ve ΕΛΑΙΟΥΣΙΩΝ lejantı bulunan sikkeler darp etmiştir[1214].

Elaious'un nekropolünde, 1915 Çanakkale Savaşları sırasında ve 1920-1923 yılları arasında Fransız işgal kuvvetleri kontrolünde yaklaşık 300x600 m'lik bir alanda kazılar gerçekleştirilmiştir[1215]. Fransız işgal kuvvetlerinin kontrolünde yapılan kazılar ile 319 lahit ve 390 urne olmak üzere toplam 709 mezar açılmıştır[1216].

[1207] Thuk. VIII, 103, Ksen. *hell.* II. 1. 20, Yavuz 2003: 44-45, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 458, Tzvetkova 2008: 273.
[1208] Thuk. VIII, 103, Yavuz 2003: 181, Tzvetkova 2008: 177.
[1209] Isaac 1986: 193, Yavuz 2003: 45, Loukopoulou 2004b: 906. Bunun nedeni yarımadanın geri kalanının Kotys önderliğindeki Thraklar tarafından işgal tehditi altında olması görsterilir. Atina'ya bağlılığı: Demosth. XXIII.158, Yavuz 2003: 45, Yavuz 2008b: 458.
[1210] Arr. *an.* I. 11.
[1211] Bkz. syf. 91.
[1212] Bkz. syf. 95 vd.
[1213] Bkz. syf. 93-95.
[1214] Head 1911: 259, Isaac 1986: 193-194, Yavuz 2003: 45, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 459, Yacı 2013: 77-83.
[1215] Boardman 1980: 265, Pottier 1916: 40-47, Bates 1917: 93, Charles 1921: 130-136, Angelika 1978: 845-846, Marc 1997: 490-492, Yavuz 2003: 43, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 458, Tzvetkova 2008: 272-273, Mackie 2010: 209-222.
[1216] Courby *vd.* 1915: 151-186, Angelika 1978: 845-846, Akbaytogan 2010: 8.

Buluntular

Kazılar sırasında seramik, pişmiş toprak figürin, sikke, bronz strigilis, mızrak ucu ve cam objeler olmak üzere yaklaşık 1500 adet eser tespit edilmiştir[1217]. Kazılarda ele geçen ve 7. yüzyıla tarihlenen, muhtemelen Rhodos üretimi yaban keçisi stilinde parçalar ile yine aynı yüzyılın üçüncü çeyreğinden, 6. yüzyılın sonları ile 5. yüzyılın başlarına kadar, başta aryballos parçaları olmak üzere Korinth seramikleri tespit edilmiştir[1218]. Nekropolde, 6. yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren Batı Anadolu, Rhodos, Samos ile yine aynı yüzyılın ortasından itibaren Sparta seramikleri görülmekle birlikte, 6. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Attika üretimi seramiklerin yoğun şekilde görülmesi neticesinde İonia üretimi seramikler tamamen ortadan kalkmıştır[1219].

Bu dönemin en ilginç buluntusu, 6. yüzyılın ikinci çeyreğinden başlayıp, aynı yüzyılın son çeyreğine kadar görülen Lydia üretimi lydionlardır[1220]. Ayrıca 6. yüzyılın ikinci ve üçüncü çeyreğinden itibaren yerel üretim seramiklerde görülmektedir[1221]. Nekropolde tespit edilen buluntuların 7. yüzyıldan Doğu Roma İmparatorluğu'na kadar devam ettiği görülmüştür[1222].

Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde Elaious'dan gelmiş, Korinth ve Atina Agorası'ndaki yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli kandil (**Kat. No.: 279**) bulunmaktadır[1223]. Müzede bulunan diğer buluntu grubunu ise, 5.-4. yüzyıla tarihlenen altın sikke (**Kat. No.: 280**), 350-281 yıllarına tarihlenen bronz Elaious Sikkesi (**Kat. No. : 281**)[1224], 223-187 yılları arasına tarihlenen bronz Seleukos Kralı III. Antiokhos sikkesi (**Kat. No.: 282**)[1225] ve oluşturmaktadır.

Kentin bulunduğu alanda, Reyhan Körpe tarafından 2014 yılında yüzey araştırılması yapılmış, toprak yüzeyini yoğun yaprak kapladığından çok az seramik

---

[1217] Angelika 1978: 846, 855-856, Akbaytogan 2010: 9.
[1218] Angelika 1978: 847-849.
[1219] Courby *vd.* 1915: 186-234, Pottier 1931: 430-437, Angelika 1978: 849-850, 852-855, Akbaytogan 2010: 26-62.
[1220] Angelika 1978: 850.
[1221] Angelika 1978: 850-852.
[1222] Angelika 1978: 845, Kassab Tezgör-Sezer 1995: 155, Boardman 1980: 265, Yavuz 2003: 43, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 458, Tzvetkova 2008: 272-273.
[1223] Broneer 1930: fig. 14. 33-34, Howland 1958: 228-235.
[1224] cf. SNG Cop. Thrace 889.
[1225] SNGIs 615.

parçası ele geçirilmiştir. Ayrıca yerleşimin doğusunda kuzey-güney doğrultulu sur olabileceği düşünülen birde duvar tespit edilmiştir[1226].

Sonuç olarak Elaious, Hellespontos Boğazı'nın girişini kontrol eden kentlerden biri olduğundan tarih boyunca önemli bir yeri olmuştur. Kent, 7. yüzyılın ikinci yarısında kesin kabul görmemekle birlikte, Küçük Asya'nın batısından gelenler, muhtemelen Teoslular tarafından kurulmuş fakat I. Miltiades'in döneminde, yani 6. yüzyılın ortalarında Atina'nın kontrolüne girmiştir[1227]. Pers idaresi altında olduğu süre dışında, Atina'nın kontrolünde kalan kent, 4. yüzyılın ortasından itibaren bastığı sikkelerde bile Atina sikke tiplerine öykünmüştür.

4.1.4.2. Karaağaçtepe Höyüğü

Yer Adı: Karaağaç
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: Seddülbahir Köyü
Mevkii: Karaağaç
Koordinatlar **K.:** 4434698
D.: 35 431208
Rakım: 23 m
Pafta No.: H16-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

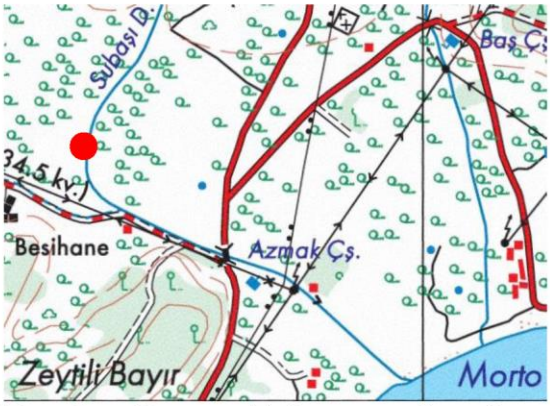

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Karaağaçtepe Höyüğü, Seddülbahir Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kuzeyinde, Seddülbahir-Alçıtepe yolunun 400 m kadar, Kirte Deresi'nin ise, 30 m kadar batısında bulunur. Höyük, Morto Körfezi'nin yaklaşık 950 m kuzeybatısında, ovanın ortasında yer almaktadır (**Levha 107d**).

Herodotos, Thukydides ve Strabon gibi birçok antik yazar, yerleşimin bulunduğu tepenin Protesilaos'un mezarı ve kutsal alan olduğu hakkında bilgi vermektedirler[1228].

[1226] Körpe 2016: 331-332.
[1227] Hdt. VII, 33; IX, 116, 120, Boardman 1980: 264-265, Yavuz 2003: 43-44, Loukopoulou 2004b: 906, Yavuz 2008b: 458.
[1228] Hdt. VII. 33; IX. 116, 120, Thuk. VIII, 102, Strb. VII. 51 (52), Plin. *nat.* IV. 11. 49, Paus. I. 34, 2, Mela, II. 26, Isaac 1986: 193, Müller 1997: 821, Loukopoulou 2004b: 906.

Karaağaçtepe Höyüğü'nde ilk kez Protesilas'ın tümülüsü düşüncesiyle H. Schliemann tarafından 1882 yılında kısa süren illegal bir kazı gerçekleştirilmiştir [1229]. Daha sonra ise, burası 1921-1923 yılında İstanbul'u işgal eden Fransız İşgal Komutanlığı'nda görevli Robert Demangel tarafından kazılmıştır. Alanda, 1982 yılında Mehmet Özdoğan, daha sonra da Onur Özbek ve Reyhan Körpe tarafından yüzey araştırılması yapılmıştır[1230].

Höyük, günümüzde yaklaşık 90 m çapında ve 8 m kadar yüksekliğe sahiptir (**Levha 107e**). Höyüğün kuzeybatısında, güneybatı-kuzeydoğu yönlü kazı çukuru görülmektedir. Üzeri, çevresin ağaç ve çalılar ile kaplı olduğundan yüzeyde 1. binyıla ait malzeme görülememekle birlikte, az sayıda Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramik görülmüştür.

Buluntular

Höyükte gerçekleştirilen kazı ve yüzey araştırmalarında, genellikle Son Neolitik, İlk Kalkolitik ve Tunç Çağı ile Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramikler ile değişik buluntular tespit edilmiştir[1231]. Alanda 2014 yılında inceleme yapan Reyhan Körpe, Neolitik, Kalkolitik ve Tunç Çağı'na ait seramiklerin yanısıra, 7. yüzyıla ait bir kotyle parçası ve 6. yüzyıllara ait siyah figürlü Attika krater parçası tespit etmiştir [1232]. Musa Tombul ise, Neolitik, Kalkolitik, Tunç Çağları ile Hellenistik ve Roma Dönemleri'nde iskân olduğunu belirtmiştir[1233].

Eldeki verilere göre, Morto Körfezi'nin kuzeybatısında ovanın içinde Neolitik Çağ'da kurulan yerleşim, muhtemelen yaklaşık 2.3 km kadar güneydoğusunda, 7. yüzyılda Elaiuos'a yerleşen kolonistler tarafından ona bağlı bir köy şeklinde iskân edilmeye devam edilmiş olmalıdır.

[1229] Schliemann 1884: 298
[1230] Bkz. **Tablo 3b, e**.
[1231] Demangel 1926, M. Özdoğan 1981\1982: 26-27, M. Özdoğan 1983a: 63, M. Özdoğan 1986a: 54, Özbek 2008: 6-8, Sazcı 2008: 2.
[1232] Körpe 2016: 329-330.
[1233] Tombul 2015: 405.

4.1.4.3. Kilisetepe Höyüğü (Madytos)

Yer Adı: Madytos
Türü: Höyük
Belde,Mah., Köy: -
Mevkii: Kilisetepe
Koordinatlar **K.:** 4448660
D.: 35 445208
Rakım: 38 m
Pafta No.: H16-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Kilisetepe Höyüğü (Madytos), günümüzdeki Eceabat'ın içinde Kilisetepe olarak adlandırılan tepedir[1234] (**Levha 108a**). Antik yazarlar yerleşimi, Abydos'un karşısında, Elaious ile Sestos'un arasında, Kynos Sema Burnu'nun doğusunda ve Sestias Burnu'nun Batısında yer aldığını belirtirler[1235]. Höyük, yaklaşık 200x180 m çapında ve 33 m yüksekliğindedir[1236].

Höyükte yapılan yüzey araştırmaları ile 2010 yılında başlayan bilimsel kazılar neticesinde yerleşimde ilk iskânın Son Kalkolitik Çağ'dan başlayarak Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nin sonuna kadar devam ettiğini ve bu dönemde üzerinin tesviye edilerek kilise yapıldığını göstermiştir[1237]. Yerleşim Orta Tunç Çağı'nda etrafı sur ile çevriliyken, 12. yüzyıl civarına tarihlenen koyu renkli, kaba, üzeri parmak ve tırnak baskılı plastik bantlarla bezeli çanak çömlek parçaları ile değişik aletlerden anlaşıldığı üzere, Thraklar'ın saldırısı ile tamamen tahrip edilmiş ve onların kontrolüne geçmiş olduğu anlaşılmaktadır[1238].

[1234] Hauvette Besnault 1880: 506, Loukopoulou 2004b: 909, Tzvetkova 2008: 274.
[1235] Hdt. VII, 33, IX, 120, Ps. Skylaks 67, Skymn. 709-710, Strab. VII. 55 (56), Mela, II. 26, Casson 1926: 220, Isaac 1986: 94, Müller 1997: 876, Yavuz 2003: 41, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 457, Tombul 2015: 380.
[1236] M. Özdoğan 1986a: 55, Sazcı 2008: 3, Aslan-Sazcı 2016: 2.
[1237] M. Özdoğan 1986a: 54, Aslan-Sazcı 2016: 3, Sazcı 2012: 401-402, Sazcı 2013: 32-33
[1238] Sazcı 2012a: 394-395, Sazcı 2012b: 13-20, Sazcı 2013: 45, 47, 50, Sazcı-Sazcı 2013: 516, Sazcı 2014: 33, 36.

Kilisetepe Höyüğü (Madytos) bir Thrak yerleşimiyken, 7. yüzyılda Lesboslular tarafından koloni haline getirildiği kabul edilmektedir[1239]. Kent, 6. yüzyılın ortalarında I. Miltiades'in Khersonesos'a gelmesi ile önce Atina, aynı yüzyılın sonlarına doğru ise, tüm Doğu Thrakia'da olduğu gibi II. Miltiades'in yönetiminde olmak üzere Pers İmparatorluğu'nun kontrolüne girmiştir. Herodotos'dan öğrendiğimize göre, Pers Kralı Keserkses'in Yunanistan Seferi sırasında Thrakia ile Küçük Asya üzerine kurduğu köprünün Thrakia'daki ayaklarından biri Madytos civarına kurulmuştur[1240]. Kent, Pers egemenliğinin sona ermesinden sonra Atina kontrolüne girmiş, yaklaşık 445/444 yılından itibaren Khersonesos'un diğer kentleri ile Birinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne ücret ödemiş, bununla birlikte Hellespontophylakes içinde yer alan kentin limanı Peloponnessos Savaşı sırasında Atina donanmasının önemli bir üssü olmuştur [1241]. Thrak Kralı I. Kotys'in 364/3 yılında, Khersonesos'da Elaious ve Krithote haricinde kentleri işgal ettiğinde, işagal edilen kentlerden biri de Madytos olmalı ve 359 yılında kralın Atina tarafından öldürülmesinden sonra işgal sona ermiş olmalıdır[1242]. Kent, 203/2 yılından sonra bölgeyi işgal eden V. Philippos tarafından ele geçirilmiştir[1243]. Bu dönemden sonra Doğu Thrakia'yı etkileyen tüm olaylardan kent de doğrudan etkilenmiş olmalıdır.

Yerleşim, Mehmet Özdoğan tarafından yüzey araştırmaları kapsamında incelenmiştir. İlk bilimsel kazılara ise, 2010 yılından itibaren Göksel Sazcı başkanlığındaki bir ekip tarafından başlanmış ve günümüzde hâlâ devam etmektedir.

Kazılar sonucunda, höyüğün üst kısmının Orta Çağ'da yapılan kilise nedeniyle tesviye edildiği ve Tunç Çağı'na kadarki tabakalarda büyük tahribata yol açtığı görülmüştür.

Thraklar tarafından 1200 civarında işgal edilen yerleşimin, mimari ve küçük buluntularına göre 8. yüzyılın ortalarında koloni haline getirildiği görülmüştür. Bu

---

[1239] Skymn. 698-710, İsaac 1986: 161, Yavuz 2003: 41, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 457, Tzvetkova 2008: 274, Aslan-Sazcı 2016: 3.
[1240] Hdt. IX, 120.
[1241] Ksen. *hell*. I. 1. 3, Yavuz 2003: 42, Loukopoulou 2004b: 909, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 457, Tzvetkova 2008: 274.
[1242] Bkz. syf. 73.
[1243] Bkz. syf. 91.

dönemi gösteren tabakada tespit edilen üç evreli iki oval ev ile işliklere ait taban kalıntıları ve seramik parçaları kolonizayonun tarihini göstermesi açısından oldukça önemlidir[1244]. Kolonizasyon sonrasına tarihlenen, 5.-4. yüzyıl tabakasında tahribatın fazla olmasına rağmen, düzgün şekilde örülmüş duvar parçaları ve seramikler tespit edilmiştir[1245]. Özellikle 4. yüzyıl ve sonrasına ait tabakalar kilise inşaatı sırasında tamamen yok edilmiştir[1246]. Kazılar sırasında tespit edilen üç adet oval planlı yapı oldukça önemlidir. İçerisindeki seramiklere göre 750-650 yılları arasına tarihlendirilen Yapı 1, henüz güney kısmı kazılmamakla birlikte, 5 m uzunluğunda ve 2.5 m genişliğinde olup, içeresinde bir adet ocak bulunmaktadır[1247]. Yapı 1'in kuzeyinde bulunan Yapı 2 ise tamamen ortaya çıkartılmıştır. İki evreli Yapı 2.8 m uzunluğunda ve 4.5 m genişliğinde olup, 560-575 yılları arasına tarihlendirilen mekânın içerisinde iki adet ocak bulunmaktadır[1248].Yapı 1'in batısında sadece bir duvar ile temsil edilen Yapı 3 ise, Yapı 2 ile aynı şekilde, 560-575 yıllarına tarihlendirilmiştir[1249].

Madytos, 4. yüzyılın ortasından itibaren, ön yüzlerinde koşan boğa ile üzerinde balık veya kadın başı, arka yüzünde arka ayakları üzerine oturmuş köpek veya bazen lyra ile bunların yanında mısır tanesi, üzüm ve MAΔY lejantı bulunan bronz sikkeler basmıştır [1250].

Buluntular

Kilisetepe'de Orta Çağ'da inşa edilen kilisenin yapımı sırasında Klasik Dönemlere ait tabakalar büyük ölçüde yok edilmiştir. Buna rağmen, yer yer korunan duvar kalıntıları ile seramik parçaları tespit edilmiştir. Kazı çalışmaları sırasında iki oval yapı, bir duvar kalıntısı ve bir çukur buluntuları da yarleşim için oldukça önemlidir.

Yapı 1 tabanda ve onun hemen kuzeyindeki çukurda tespit edilen kantharos, sürahi, Protogeometrik amphora, krater veya sürahi, el yapımı kaba kâse, pithos veya depolama amaçlı kaplara depolama ve pişirme kaplarına ait seramik parçaları, 750-650

[1244] Sazcı 2012: 393-394, Sazcı 2014: 34, Sazcı 2014: 35, Sazcı 2014: 37.
[1245] Sazcı 2014: 34, Sazcı 2014: 35, Sazcı 2014: 37.
[1246] Sazcı 2012: 392.
[1247] Sazcı 2014a: 37, Aslan-Sazcı 2016: 5-8.
[1248] Sazcı 2014a: 37, Sazcı 2014b: 325, Aslan-Sazcı 2016: 12-17.
[1249] Aslan-Sazcı 2016: 17-18, 37-38.
[1250] Head 1911: 260, SNG Cop. Thrace 923-926: 350, Yavuz 2003: 42, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 457, Tzvetkova 2008: 274.

yılları arasına tarihlendirilmiştir[1251]. Yapı 1'in kuzeyi ve batısındaki Yapı 2'nin tabanı ile Yapı 3'e ait duvarın iç kısmında ise, 650-575 yılları arasına tarihlendirilen kantharos, sürahi, masa amphorası, Protokorinth kotyle, el yapımı pişirme kabı ile İonia kuşlu kâselerine ait seramik parçaları ile pişmiş toprak ağırşaklar da tespit edilmiştir[1252]. Ayrıca Arkaik Dönem ve sonrasına ait dağınık halde seramik parçaları kazı esnasında bulunmuştu[1253].

Kilisetepe Höyüğü'nde ilk iskân Kalkolitik Çağ'da başlamış, 8. yüzyılın ortalarından itibaren Lesboslular tarafından Madytos adıyla koloni haline getirilmiştir. Yerleşimde iskân Orta Çağ'a kadar kesintisiz şekilde devam etmiştir.

4.1.4.4. Akbaştepe/Tekketepe (Sestos)

Yer Adı: Sestos
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Yalova Köyü
Mevkii: Akbaş Tepe
Koordinatlar **K.:** 4453931
D.: 35 450900
Rakım: 79 m
Pafta No.: H16-c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

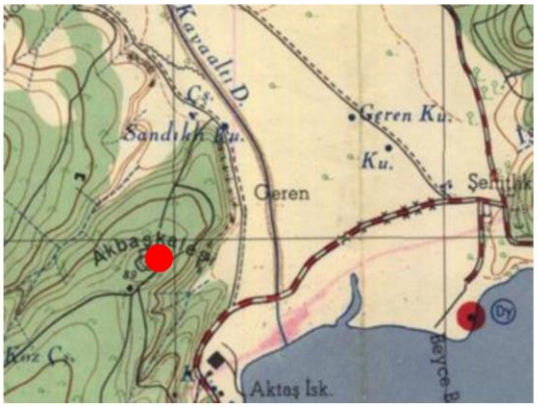

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Sestos antik kenti, Yalova Köyü'nün yaklaşık 3 km kadar güneyinde, Hellespontos Boğazı'nın hemen gerisindeki günümüzde üzerinde bir yatır ve Orta Çağ kalesi bulunan Tekkebayırı (Akbaş) Tepesi'nde konumlandırılır[1254] (**Levha 108b, 109a**). Kent, Hellespontos Boğazı'nın en dar yerinde, Abydos'un tam karşısında, Sestias Burnu'nun doğusunda yer alır[1255].

[1251] Aslan-Sazcı 2016: 5-8, 11-12, 30-33.
[1252] Aslan-Sazcı 2016: 13-18, 33-38.
[1253] Sazcı 2012: 393.
[1254] Isaac 1986: 163, 195, Müller 1997: 930, Loukopoulou 2004b: 90, Sayar 2005: 230, Tzvetkova 2008: 275, Körpe-Yavuz 2014: 358.
[1255] Plin. nat. IV. 11. 49, Isaac 1986: 195, Müller 1997: 930, Loukopoulou 2004b: 909, Yacı 2013: 147, Tombul 2015: 367-368.

Alanda yapılan yüzey araştırmaları, buranın 3. binyıldan Doğu Roma İmparatorluğu sonuna kadar iskân görmüş bir yerleşim olduğunu göstermiştir [1256].

Sestos, İlyada'da bir Thrak yerleşimi şeklinde geçerken, daha sonra 7. yüzyıl civarında Lesboslular tarafından koloni haline getirildiği kabul edilir[1257]. I. Miltiades'in Khersonesos'u yönetmeye başlamasıyla birlikte, 6. yüzyılda Atina hâkimiyetine girmiştir[1258]. Daha sonraki Khersonesos'un yöneticisi olan II. Miltiades'in 6. yüzyılın sonlarına doğru Pers egemenliğini kabul etmek zorunda kalması ve I. Dareios'un sefer dönüşü Sestos üzerinden Küçük Asya'ya geçmesi, bu yerin Pers yönetimine girdiğini açıkça gösterir [1259]. Persler, İonia İsyanı'nı 493 yılında bastırdıktan sonra kuzeye yönelmişler, bölgede tekrar hâkimiyet sağladıktan sonra Sestos'u yönetmesi için Artayktes'i vali olarak atamışlardır[1260]. Bununla beraber, Kserkses tarafından kurulan köprünün bir ayağı bu burun üzerindedir [1261]. Mykale'de 479 yılında Persler'in yenilmesi üzerine Atinalı General Ksanthippos tarafından kent yaklaşık bir yıl kuşatıldıktan sonra 478 yılında ele geçirilmiş ve Atina yönetimine girdikten sonra Atina'nın Pontos Euksinos ticaret yolunu kontrol altında tutmak amacı ile kullandığı önemli bir üs hâline gelmiştir[1262]. Kent, Attika-Delos Deniz Birliği'ne üye olmuş ve Khersonesos Birliği içinde 446/5 yılından 421/0 yılına kadar aidat ödemiştir[1263]. Sestos aynı zamanda Atina'nın Hellespontos Boğazı'nı korumak için kurduğu *Hellespontophylakes* gücüne katkı vermekle sorumlu tutulmuş kentlerden biridir[1264]. Ayrıca kent, Peleponnesos Savaşları sırasında Atinalı General Strombikhades tarafından

[1256] Körpe-Yavuz 2014: 359-360.
[1257] Hom. *Il*. II, 836, Hdt. IX, 115, Skymn. 709-710, Pol. XXXIV. 7. 13, Strab. VII. 55 (56), Isaac 1986: 195, Yavuz 2003: 39, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 456, Tzvetkova 2008: 274, Yacı 2013: 146, Körpe-Yavuz 2014: 358.
[1258] Loukopoulou 2004b: 909-910, Yacı 2013: 147.
[1259] Hdt. IV, 143.
[1260] Hdt. IX, 116-122, Loukopoulou 2004b: 910, Tzvetkova 2008: 274.
[1261] Loukopoulou 2004b: 909.
[1262] Bkz. syf. 61.
[1263] Isaac 1986: 163, 195, Loukopoulou 2004b: 910, Tzvetkova 2008: 274.
[1264] IG I³ 282 B. i. 20 (Bu yazıt için http://inscriptions.packhum.org/text/293?&bookid=4&location=7 adresinden faydalanılmıştır), Isaac 1986: 163, 195-196, Yavuz 2003: 39-40, Loukopoulou 2004b: 910, Yavuz 2008b: 456.

tahkim edilmiş ve savaş süresince Atina donanmasının bölgedeki önemli üslerinden biri olmuştur[1265].

Sestos, 405 yılında Aigospotamoi Savaşı'ndan sonra Sparta hâkimiyetine girmiş; Lysandros, Atinalıları kentten kovarak buraya kendi halkını yerleştirmiş ve böylece kent Sparta donanması için önemli bir üs işlevi görmeye başlamıştır [1266]. Sparta donanmasının 394 yılında Atina ve Pers donanmasına yenilmesinden sonra, Küçük Asya'dan kaçan Spartalı yöneticiler Sestos'a geçmişlerdir [1267]. Daskyleion Satrabı Ariobarzanes, 367 yılında Sestos ile Krithote'yi kuşatarak ele geçirmesine karşın, 365 yılında I. Kotys'in Sestos'u başarısız kuşatmasından sonra, Sestos ve Krithote'yi kendisine destek veren Timotheos'a bırakmıştır [1268]. Ancak, 363 yılından itibaren yarımadada askeri seferler düzenleyen I. Kotys, 360 yılı öncesi Sestos'u işgal etmiştir[1269]. Kent, 358 yılında Kersoblebtes ile Atina arasında yapılan anlaşma ile Atina'ya bırakılmıştır[1270]. İkinci Attika-Delos Deniz Birliği'nden ayrılan kentler ile Atina'nın 366 yılında yapmış olduğu antlaşma ile muhtemelen Sestos da özgür kentlerden biri haline gelmiştir[1271]. Daha sonra ise, Atinalı General Khares tarafından 353/2 yılında işgal edilmiştir[1272].

İskender, 334 yılında Elaious'dan Küçük Asya'ya geçerken, ordusunu Sestos üzerinden geçirmiştir[1273]. İskender'in ölümünden sonra tüm yarımada ve Doğu Thrakia gibi Lysimakhos'un kontrolüne girmiştir. Bu dönemde, 301-281 yılları arasında

---

[1265] Thuk. VIII. 62, Ksen. *hell*. II. 1. 25, IV. 8. 5, Pol. XVI. 29. 3, Strab. XIII. 1. 22, Yavuz 2003: 176, Loukopoulou 2004b: 910, Tzvetkova 2008: 176-177.
[1266] Diod. XIII. 106. 8, Plut. *Lys*. 14. 2-3; Yavuz 2003: 40, Loukopoulou 2004b: 910, Yavuz 2008b: 456.
[1267] Ksen. *hell*. IV. 8. 1-6, Yavuz 2003: 197-198, Yavuz 2008a: 432, Arslan 2010: 148-149.
[1268] Demosth. XV. 9; XXIII. 158-159, Isokr. XV. 108, 112, Kallet 1983: 246-247, Isaac 1986: 154, Sealey 1993: 82, Archibald 1998: 221, Fol 2000: 116-117, Yavuz 2003: 217-218, 223-224, 228-31, Loukopoulou 2004b: 901, 910, Jordanov 2004a: 121, Yavuz 2008a: 434, Tzvetkova 2008: 298-299, Sear 2013: 167, Zahrnt 2015: 44.
[1269] Demosth. XXIII. 159, Loukopoulou 2004b: 910; Jordanov 2004a: 121, Yavuz 2008a: 435, Tzvetkova 2008: 299, Zahrnt 2015: 44.
[1270] Bkz. syf. 74.
[1271] Bölüm 3, syf. 79.
[1272] Diod. XVI. 34. 3-4, Wiesner 1963: 134, Errington 1993: 48, Ashley 1998: 89, 138, Archibald 1998: 233, Yavuz 2003: 40, 243, Loukopoulou 2004b: 902, 910, Yavuz 2008a: 435, Yavuz 2008b: 456, Tzvetkova 2008: 301, Yacı 2013: 149.
[1273] Arr. *an*. I. 11, Yavuz 2003: 40, Yavuz 2008b: 456.

Lysimakhos'un sikkelerinin darp edildiği yer olmuştur[1274]. Bundan sonra Doğu Thrakia'yı ilgilendiren hemen hemen tüm siyasi olaylardan etkilenmiştir.

Kent, boğazın hemen gerisinde yüksek ve dik yamaçlara sahip bir tepenin üzerinde kurulmuştur. Ayrıca Herodotos, Ksenophon, Strabon gibi antik yazarların bildirdiğine göre, tepenin üzerinde ve limana kadar surlar ile takviye edildiğinden ele geçirilmesi oldukça zordur[1275]. Alanda araştırma yapan Reyhan Körpe, Sestos'un birisi hemen yanıbaşındaki Hellespontos Boğazı'nda, şimdilerde Kayaaltı Deresi'nin doldurduğu Akbaş Koyu; diğerinin ise, Saros Körfezi'ndeki Ece Koyu olmak üzere iki limana sahip olduğunu öne sürmektedir[1276].

Sestos, 300 civarından itibaren bronz sikke basmaya başlamış ve yaklaşık 150 yıl kadar aynı şekilde basmaya devam etmiştir[1277]. İlk dönemi oluşturan 300 yılı civarında darp edilen sikkelerin ön yüzünde; buğday tanesi ile Demeter başı veya Hermes başı, arka yüzünde; oturur ve elinde başak tutar vaziyette Demeter, ayakta duran Hermes ve uzun boyunlu amphora betimleri ile ΣΑ ve ΣΗ harfleri bulunur[1278]. İkinci dönemde ise, 150 yılından itibaren Demeter, Hermes, Athena, Apollon, Dionysos başları, arka yüzde oturur vaziyette ve yerel epitheti ΣΗΣΤΙΑ birlikte Demeter, lyra, kaduceus, amphora, tripod, thyrsos, cornucopiae ile ΣΕΣ, ΣΕΣΤΙ veya ΣΕΣΤΙΩΝ lejantları bulunur[1279].

Buluntular

Alanda yapılan incelemede, üst kısmında geç dönem kalesinin bulunduğu alan ile yamacın eteklerinde yoğun seramiğe rastlanmıştır (**Levha 109b**). Bu seramiklerin en erkeni, yakın benzerlerine göre 7. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen kuşlu kâse kaide parçasıdır (**Kat. No.: 283**)[1280] Seramikler arasında, Apollonia Pontika ile Daskleion'da bulunmuş yakın benzerleri yardımıyla 7.-6. yüzyıla tarihlenen iki adet kâse ağız parçası

[1274] Tzvetkova 2008: 274.
[1275] Hdt. IX, 115, Ksen. *hell*. IV. 8. 5, Strb. XIII. 1. 22.
[1276] Reyhan Körpe, Saros Körfezi'ne bakan Antik Çağ'da Drabos olarak bilinen Ece Limanı Yerleşimi'nin Sestos'un ikinci limanı olabileceğini öne sürmektedir. Bkz. Körpe-Yavuz 2014: 358-359, Körpe 2016: 326-327.
[1277] Head 1911: 260, Kahrstedt 1954: 39.
[1278] Head 1911: 261, Yavuz 2003: 40-41, Yavuz 2008b: 457, Yacı 2013: 151.
[1279] Head 1911: 261, Yacı 2013: 151.
[1280] Cook-Dupont 1998: 26-27, fig. 6. 1.

bulunmaktadır (**Kat. No.: 284 ve 285**)[1281]. Atina Agorası'nda bulunmuş yakın benzerlerine göre Attika üretimi siyah firnisli C tipi kyliks kaide parçası (**Kat. No.: 286**) geç 6. yüzyıla, yüksek ayaklı kyliks kaide parçası (**Kat. No.: 287**) erken 5. yüzyıla ve iki adet skyphos parçası (**Kat. No.: 288 ve 289**) ise 5.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1282]. Yerleşimde en yoğun grubu oluşturan siyah firnisli seramiklere bakıldığında, Atina Agorası'ındaki benzerlerine göre, kâse ağız parçası (**Kat. No.: 290**) 4. yüzyılın ilk yarısına, mahmuz kulplu kantharos kulp parçası (**Kat. No.: 291**) 4. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilmiştir[1283]. Bu grubun içerindeki balık tabağı parçası (**Kat. No.: 292**), iki adet tek kulplu kâse ağız parçası (**Kat. No.: 293** ve **294**), küçük kâse ağız parçası (**Kat. No.: 295**), kâse ağız parçası (**Kat. No.: 296**) Atina Agorası'nda bulunan yakın benzerlerine ile karşılaştırıldığında 4. yüzyıla tarihlenmektedir. İki adet Thasos/Kuzey Ege amphora kaidesine ait dip parçası (**Kat. No.: 297** ve **298**), yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1284]. Siyah firnisli lekythos parçası (**Kat. No.: 299**) ve kâse ağız parçası (**Kat. No.: 300**), Atina Agorası'ndaki yakın benzerlerine göre 4.-3. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1285]. Rhodos amphorasına ait bir dip parçası (**Kat. No.: 301**), Datça Yarımadası'ndaki Çubucak, çömlekçi Hierotos'un atölyesine ait çöplükte tespit edilen yakın benzerine göre, 3. yüzyılın ortasına tarihlendirilmiştir[1286]. Yakın benzerlerine göre, iki adet kalıp yapımı kâse gövde parçası (**Kat. 303** ve **304**) 3.-2. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1287].

Reyhan Körpe, Sestos ve çevresinde 2012 yılından itibaren gerçekleştirdiği yüzey araştırmalarında, 3. binden başlamak üzere 6. yüzyıl ile şehrin en parlak dönemi şeklinde tanımladığı 5.-4. yüzyıllara ve sonrasına ait seramik parçaları ile 300 tarihine ait bir Sestos sikkesi tespit edildiğini belirtmiştir[1288].

[1281] Nikov 2012: fig. 40. 3; fig. 46. 1, Polat 2002: Lev. 42, B.10-12.
[1282] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 342, 349, 401, 415, 420; fig. 5. 445.
[1283] Sparkes-Talcott 1970: fig. 9. 882, Rotroff 1997: fig. 4. 9-15.
[1284] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.
[1285] Sparkes-Talcott 1970: fig. 11. 1108, Rotroff 1997: fig. 62. 965-992.
[1286] Doğer 1994: 200, fig 11-13.
[1287] **Kat. No.: 303** numaralı parçanın Menekşe Çatağı ve Ege Gübre kazılarındaki yakın benzerleri için bkz. Turan 2006: Kat. No. 111, Çiz. 21, Lev. 28, Küçük 2006: Kat. No. 137-139, Çiz. 49, Lev. 18.
[1288] Körpe-Yavuz 2014: 359-360, Körpe 2015: 143, res. 5, Körpe 2016: 326.

Bu tepenin kuzey yamacında yoğun Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemlerine tarihlenen seramik parçaları görülmektedir[1289].

Sestos, ilk kez 3. binyılda iskân edilmiş, daha sonra Thraklar tarafından yerleşilmiş ve 7. yüzyıldan itibaren bir koloni yerleşimine dönüşmüştür. Antik kaynaklardan ve erken dönem seramiklerinden anladığımıza göre, Lesboslular tarafından iskân edilen kent 6. yüzyıldan itibaren, I. Miltiades ile birlikte Atina'nın kontrolüne girmiştir. Sestos, savunmaya elverişli yüksek bir tepe üzerindeki konumu, uygun limanı ve Hellespontos'un en dar yerinde olması nedeniyle, her zaman stratejik bir kent olmuştur. Roma İmparatorluk Dönemi ile bu önemini yitirmekle birlikte, savunmaya uygun konumu nedeniyle Doğu Roma ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde de sıklıkla kullanılan bir yer olmuştur.

4.1.4.5. Küçük Kemikli (Alopekonnesos)

Yer Adı:	Alopekonnesos
Türü:	Yerleşim
Belde,Mah., Köy:	B. Anafartalar Köyü
Mevkii:	
Koordinatlar K.:	4460337
Koordinatlar D.:	35 434633
Rakım:	19 m
Pafta No.:	H16-a3/b4
Önceki Alan Araştırmaları:	☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın:	☒ Var ☐ Yok

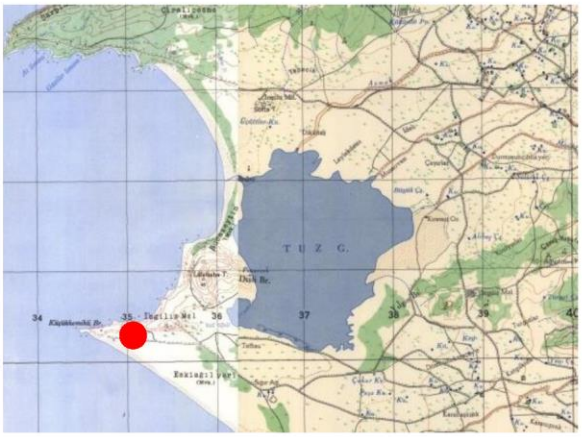

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Küçük Kemikli Yerleşimi, Büyük Anafartalar Köyü'nün yaklaşık 7.5 km batısında Ege Denizi'ne doğru giren burun üzerinde bulunmaktadır (**Levha 114a**). Lale Baba Tepesi ile Suvla lagünü (Tuz Gölü) güneybatısında denize doğru bir çıkıntı yapan Küçük Kemikli Burnu üzerinde Alopekonessos Kenti lokalize edilmektedir[1290].

[1289] Sayar 2005:230.
[1290] Casson 1926: 219, Yarkın 1978: 1, Sayar 1999a: 425, Yavuz 2003: 46-47, Tzvetkova 2008: 272.

Strabon, Kardia'dan sonra Drabos, Limnai ve sonrasında da Melas Körfezi'nin bittiği yerde Alopekonnesos'a gelindiğini belirtir [1291] . Demosthenes ise, Alopekonnesos'u İmbros Adası'na doğru uzanan, üzerinde hırsızlar ile korsanların olduğu bir burun şeklinde tanımlar[1292]. Ps. Skymnos, Limnai ile Elaious arasında[1293], Ps. Skylaks ise Paion ile Araplos arasında saymaktadır[1294]. Pompeius Mela, Mela Körfezi yakınlarında şeklinde söylenir[1295].

Suvla Koyu'nda 1915 yılındaki Gelibolu Savaşları sırasında, bölgeye çıkartma yapan İngiliz askerleri siper kazarken iki adet yazıtlı lahit parçası bulmuşlardır[1296]. MS 1. yüzyılın sonlarına tarihlenen bu yazıtların birinde, lahitte izin verilenler dışında birinin gömülmesi halinde Koilalılar ile Alopekonessos şehirlerine ceza ödeyeceğinin yazması Alopekonessos'un yerini belirtmesi açısından oldukça önemlidir[1297]. Modern araştırmacılar, Suvla Koyu'nun kuzeyinde Limnai, güneyindeki Küçük Kemikli Burnu üzerinde ise, Alopekonnesos'un olduğunu belirtirler[1298].

Alopekonnessos, 7. yüzyılda Aioller tarafından kurulduğu belirtilmektedir[1299]. I. Miltiades'in yönetimi altına 6. yüzyılın ortalarında giren kent, aynı yüzyılın sonlarında bu kez Pers hâkimiyetine girmiş olmalıdır. Perslerin 480 yılındaki yenilgisi ve geri çekilmesi ile özgürlüğüne kavuşan kent, 449 yılından itibaren Khersonesos'daki diğer kentlerden farklı şekilde Birinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne kendi adına aidat ödemiştir[1300]. Perikles, 447 yılında Alopekonnesos'a Atinalı kolonistleri yerleştirmiş ve

[1291] Strab. VII. 51 (52).
[1292] Demosth. XXIII.166, Isaac 1986: 189, Yavuz 2003: 46.
[1293] Skymn. 705.
[1294] Ps. Skylaks 67.
[1295] Mela, II. 27.
[1296] Hutton 1914/1915-1915/1916: 166-168, Isaac 1986: 190, Sayar 1999a: 425-426.
[1297] Hutton 1914/1915-1915/1916: 166-168, Casson 1926: 219, Isaac 1986: 190, Sayar 1999a: 425-426
[1298] Hauvette Besnault 1880: 519-520, Yarkın 1978: 1, Hutton 1914/1915-1915/1916: 166-168, Robert 1948: 37-39, Talbert 2000: 51, Yavuz 2003: 47, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 459, Tzvetkova 2008: 272. Tombul, Küçük Kemikli Burnu'nda Limanai kentini konumlandırmaktadır. Bkz. Tombul 2015: 376.
[1299] Skymn. 705-707, Casson 1926: 223, Isaac 1986: 148, 190, Yavuz 2003: 47, Tzvetkova 2008: 272, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460, Yacı 2013: 65. Strabon'un Alopekonnesoslular'ın Ainos'u kurduğunu belirtmektedir. Bu durumda kentin kuruluşu en geç 7. yüzyılın başları olmalıdır. Alopekonesos'un Ainos'u kurması için bkz. Strab. VII. 51 (52), Huxley 1987: 187-188, Yavuz 2003: 47, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460, Tzvetkova 2008: 272.
[1300] Isaac 1986: 190, Yavuz 2003: 48, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460, Tzvetkova 2008: 62.

bunun sonucu ödediği vergide bir miktar düşüş olmuştur[1301]. Kherosnesos'da Atinalılar ile Odrys Krallığı'nın egemenlik mücadelesinin olduğu dönemde, kentin korsanların üssü olması üzerine, 360/359 yılında Atinalılar tarafından başarısız bir şekilde kuşatılmıştır[1302]. Kent, daha sonra II. Philippos'un Doğu Thrakia ve Khersonesos'da faaliyetlere başlaması ile birlikte, ona karşı Atina yanlısı politika izlemiştir[1303]. Kent, 200 yıllarında Makedonia Kralı V. Philippos'un Khersonesos'u işgal etmesi üzerine teslim olmuştur[1304]. Alopekonnessos, 2. yüzyılın sonlarından itibaren Doğu Thrakia ve özellikle Khersonesos'u ilgilendiren tarihsel olaylardan doğrudan etkilenmiş olmalıdır .

Küçük Kemikli Burnu'nda yapılan araştırmada, denize doğru çıkıntı yapan burnun üzerinde, burnun yapısına göre şekillenmiş yaklaşık 750x200 m[1305] genişliğinde bir alanda seramik buluntulara rastlanılmıştır (**Levha 114b, 115a**). Yerleşimin kuzeydoğusunda, alanın en yüksek tepesi durumundaki Lalebaba Tepesi yer alır (**Levha 115a**). Tepe üzerinde yapılan incelemede, alanın yoğun bitki örtüsü ile kaplı olmasından dolayı herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır. Ancak tepenin üst kısmında Çanakkale Savaşları'ndan kalan siperler belirgin bir şekilde gözükmektedir.

Alopekonnessos'un kuzeydoğusunda bulunan ve bugün deniz ile bağlantılı bir göl şeklindeki alan, Antik Çağ'da körfez olduğundan dolayı burası yerleşimin limanı şeklinde kullanılmış olmalıdır. Ayrıca yerleşimin doğusunda tarıma elverişli geniş bir arazi bulunmaktadır.

Yaklaşık 400 ile 200 yılları arasında, sadece bronz sikke darp eden kentin sikkelerinin ön yüzlerinde Dionysos, Meanad, miğferli Athena ve Apollon, arka yüzlerinde kantharos, tilki[1306], üzüm salkımı, buğday tanesi veya buğday başağı ile ΑΛΩ lejantı bulunmaktadır[1307].

[1301] Kahrstedt 1954: 16, Isaac 1988: 179-180, Yavuz 2003: 48, Yavuz 2008b: 460.
[1302] Demosth. XXIII. 166-168, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460.
[1303] Yavuz 2003: 48, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460.
[1304] Bkz. syf. 91.
[1305] Uzun ince yapıdaki burnun kuzey güney genişliği batısına, yanı uç kısmına doğru daralmaktadır. Üzerine yerleşme olabilecek en dar kısımdaki genişlik yaklaşık 30 m'ye kadar düşmektedir.
[1306] Byzantionlu Stephanos'a göre kahinin "ilk tilki yavrularını gördüğünüz yerde kenti kurun" kehaneti üzerine kurulmuştur. Bu nedenle sikkelerinde kullandığı tiplerden biri de tilkidir. Bkz. Steph. Byz. 80. 13.
[1307] Head 1911: 258, Yarkın 1978: 1-6, Isaac 1986: 190, Yavuz 2003: 48-49, Loukopoulou 2004b: 904, Yavuz 2008b: 460, Yacı 2013: 67-68.

Buluntular

Yerleşimde yapılan araştırma sırasında ise, olasılıkla 6.-5 yüzyıla tarihlenen lekane parçası (**Kat. No.: 304**) ile birlikte yakın benzlerlerine Atina Agorası'nda rastlanan ve 4. yüzyılın ikinci-üçüncü çeyreğine tarihlenen iki adet Attika üretimi siyah firnisli balık tabağı parçası (**Kat. No.: 305** ve **306**) ile siyah firnisli skyphos ağız kulp parçası (**Kat. No.: 307**) tespit edilmiştir[1308].

Alopekonnessos'dan Çanakkale Arkeoloji Müzesi'ne mezar steli ve sikkeler gelmiştir. İki mezar stelinden biri, 460 yılına (**Kat. No.: 308**) diğeri (**Kat. No.: 309**) ise, 3.-2. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir[1309]. Bronz sikkelere bakıldığında ise, Tenedos sikkesi (**Kat. No.: 310**) 450-387 yıllarına[1310], Lysimakheia sikkesi (**Kat. No.: 311**) 309-220 yılları arasına[1311], Alopekonnesos sikkesi (**Kat. No.: 312**) yaklaşık 300 yılına[1312], Pergamon sikkesi (**Kat. No.: 313**) 200-133 yılları arasına[1313], olasılıkla Sestos sikkesi (**Kat. No.: 314**) 3.-2. yüzyıllarına ve Sestos sikkesi (**Kat. No. 315**) 2. yüzyıla[1314] tarihlenmiştir.

Yerleşimin olduğu bölgede yüzey araştırması yapan M. Hamdi Sayar tarafından Küçük Kemikli Burnu ve Lalebaba mevkiinde Arkaik, Klasik, Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir[1315].

Antik kaynaklarda 7. yüzyılda, Aioller tarafından kurulduğu belirtilen kentte yapılan araştırmalarda, henüz bu dönemi onaylayacak buluntulara ulaşılamamıştır. Ancak hem Çanakkale Arkeoloji Müzesi'ne alandan gelen malzemeler hem de yerleşimde yapılan araştırmalarda ele geçen buluntular kentin 6. yüzyıldan itibaren yoğun bir şekilde iskân gördüğünü ve bunun Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar devam ettiğini ortaya koyar.

[1308] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349; fig. 10. 1072.
[1309] Her iki mezar steli yayımlanmıştır. Bkz. Taşlıklıoğlu 1971: 161, 167-168, res. 109, Yıldırım 2014: 52, Kat. No. K2.
[1310] SNG Cop. 519.
[1311] SNG Cop. Thrace 914.
[1312] cf. SNG Grece Evelpidis 1975: 30, n. 1050.
[1313] SNG v. Aulock Mysien 1375.
[1314] cf. SNG Cop. Thrace 936-937.
[1315] Sayar 1999a: 425-426, Sayar 2008a: 271, Sayar 2013: 71, Yacı 2013: 64.

4.1.4.6. Horatepe Yerleşimi

Yer Adı: Horatepe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Burhanlı Köyü
Mevkii: Horatepe
Koordinatlar **K.:** 4464091
D.: 35 462479
Rakım: 231 m
Pafta No.: H17-a4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Horatepe Yerleşimi, Burhanlı Köyü'nün yaklaşık 1.9 km kadar kuzeyinde kademeli yükselen tepenin orta kısmına denk gelmektedir (**Levha 117g, h**). Yerleşim, Cumalı Deresi'nin denize ulaştığı ovaya ve Hellespontos Boğazı'na hâkim durumdadır. Tepenin yaklaşık 150 m kadar güneyinde, yamaçta bir su kaynağı bulunmaktadır.

Horatepe'nin üzerinde, yaklaşık 190x200 m genişliğinde, batıya doğru hafif eğimli düzlük bulunmaktadır (**Levha 118a**). Alanın üst ve batı tarafı olmak üzere, geniş bir kısmı tarım alanı olarak kullanılmakta, doğusundaki küçük alan ise çalılık ve otluk halde bulunmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin yapıldığı alandan çıkan, muhtemelen yapılara ait duvar taşları, siyah astarlı kiremit parçaları tarla kenarına yığılmış durumdadır.

Arif Yacı, Aigospotamoi'nin bulunabileceği yerler arasına Horon Tepesi'deki yerleşimi önermiş, günümüzde Karakova olarak adlandırılan limanında antik kentin limanı olabileceğini öne sürmüştür [1316]. Antik kaynaklardan öğrendiğimiz üzere Aigospotamoi'nin Lampsakos'un karşısında olması gerektiğinden bu olasılık düşüktür[1317].

[1316] Yacı 2013: 57-58.
[1317] Ksen. *hell.* II.1.21.

Buluntular

Alanda yapılan araştırmada seramik, amphora dip ve kiremit parçaları tespit edilmiştir. Attika üretimi kırmızı figür tekniğinde, üzerinde meander motifi bulunan krater gövde parçası (**Kat. No.: 316**), Atina Agorası ve Klazomenai'de bulunan yakın benzerlerine göre 5.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1318]. Siyah firnisli balık tabağı parçası ise, (**Kat. No.: 317**) Atina Agorası'ndaki yakın benzerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1319]. Ağız kenarında band bulunan kâse ağız parçası (**Kat. No.: 318**) ve siyah firnisli kâse ağız parçası (**Kat. No.: 319**) Atina Agorası'ndaki yakın benzerine göre 4.-3. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1320]. İki adet Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçalası (**Kat. No.: 320** ve **321**) ile Soliha 1 grubu mantar ağızlı amphora dip parçası (**Kat. No.: 322**) 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1321].

Ayrıca Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde, bu alandan geldiği tespit edilen üç adet bronz sikke bulunmaktadır. Bir adet Sestos sikkesi (**Kat. No.: 323**) 300 yılına tarihlendirilmektedir[1322]. Ayrıca 4.-3. yüzyıla tarihlendirilen sikke (**Kat. No.: 324**) ile bir diğer Sestos sikkesi (**Kat. No.: 325**) ise, 2. yüzyıla aittir[1323].

Hem alanda yapılan araştırmalar hem de Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde bulunan sikkeler, 6. yüzyılda iskân edilen yerleşimin 2. yüzyıla kadar aktif şekilde kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir.

[1318] Tuna Nörling 1996: taf. 24: 239, taf. 25: 240, Moore 1997: Pl. 43. 321 (P 3567); Pl. 49. 391 (P 17000); Pl. 51. 426 (P 26061).
[1319] Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.
[1320] Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 1076; fig. 9. 973.
[1321] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2.
[1322] SNG Cop. Thrace 932.
[1323] SNG Cop. Thrace 938.

4.1.4.7. Kalanuro Tepesi (Aigospotamoi ?)

Yer Adı: Kalanuro
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Sütlüce Köyü
Mevkii: Kalanuro Tepesi
Koordinatlar **K.:** 4468781
D.: 35 468550
Rakım: 22 m
Pafta No.: H17-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

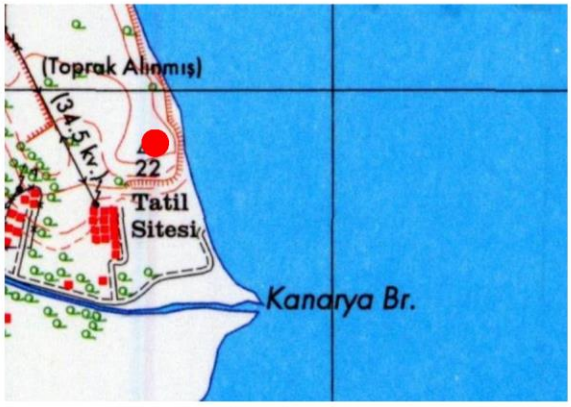

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Kalanuro Tepesi, Sütlüce (Galata) Köyü'nün yaklaşık 3.3 km kadar kuzeydoğusunda, Hellespontos Boğazı'nın kıyısında, kuzey güney doğrultulu bir sırtın güney ucunda yer alır (**Levha 119h, 120a**). Alanın hemen güneyinden Münipbey Deresi denize dökülmektedir. Tepenin güneydoğusunda, deniz kıyısında bir tatlı su kaynağı bulunmaktadır.

Kalanuro Tepesi'nin üzerinin büyük kısmı tarım amacı ile kullanılırken batısındaki alan tarım yapılmayan yoğun otlu bir alandır (**Levha 120b**). Alanda yapılan incelemeler sırasında, tepenin üst kısmındaki düzlük ile tepenin güneyindeki denize doğru hafif eğimli arazide seramik parçaları tespit edilmiştir. Tepe üzerinde ayrıca bol miktarda küçük parçalar halinde demir cürufu görülmüştür.

Buluntular

Alandaki inceleme sırasında tepenin üzerinde olasılıkla 6. yüzyıla ait siyah figürlü gövde parçası (**Kat. No.: 326**) ile 5. ve 4. yüzyıllara ait siyah, kırmızı ve kahverengi firnisli seramik parçaları tespit edilmiştir (**Levha 121a**). Ayrıca araştırma sırasında tam bir tarih verilemeyen bir pişmiş toprak ağırşak ile demir cürufu parçaları bulunmuştur (**Levha 121b, c**). Tepenin güneyinde, denize doğru eğimli yamaçta ise, yoğun şekilde Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemlerine ait seramikler görülmektedir. Yerleşimde ilk araştırmayı gerçekleştiren Mehmet Özdoğan, İlk Tunç Çağı, Demir Çağ ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi buluntularının olduğunu

belirtmiştir[1324]. M. Hamdi Sayar ise, 6. yüzyıldan Orta Çağ'a kadar kültürde devamlılık olduğunu ifade etmektedir[1325]. Yine alanda araştırma yapan Reyhan Körpe ile M. Fatih Yavuz, yerleşimde Prehistorik çanak çömlek ile birlikte, Arkaik, Klasik, Roma İmparatorluğu Dönemi ve Geç Antik Çağ seramikleri olduğunu belirtmişlerdir[1326].

Aigospotamoi, antik kaynakların bazılarında kent bazılarında da sadece dere ismi olarak geçmesine karşın, modern araştırmacılar buranın 5. yüzyılın ilk çeyreğinde köy (kome) statüsünde var olduğunu ve 4. yüzyılda tam anlamıyla polis statüsüne yükseldiğini ileri sürmektedirler[1327]. Fakat Yavuz, sikke basmasından dolayı 5. yüzyılda da polis statüsünde olduğunu ileri sürmektedir[1328].

Aigospotamoi'nin yeri konusunda antik kaynaklar önemli bilgi vermektedir. Ksenophon, Aigospotamoi'nin Sestos'dan yaklaşık 15 stadia uzaklıkta ve Lampsakos'un karşı kıyısında bulunduğunu belirtir[1329]. Ps. Skylaks, Aigospotamoi Deresi'nden sonra Kressa, Krithote ve Paktye'nin geldiğini[1330]; Strabon ise, Sestos'dan 280 stadia sonra Aigospotami'ye, daha sonrasında ise, Kallipolis ile Krithote'nin geldiğini söyler[1331].

Aigospotamoi, 405 yılında önünde gerçekleşen ve Spartalı Lysander'in kazandığı Atina ile Sparta deniz savaşı nedeniyle ismi çok iyi bilinen bir yerdir[1332]. Buna karşın yerleşim hakkında pek bilgi bulunmamaktadır. Ksenophon ve Plutorkhos gibi antik kaynaklar bir liman veya şehirden bahsetmeksizin sadece kumsaldan bahsederler[1333]. Buna karşın, 5. yüzyıldaki Mermer Parium'da kentin adı görülür[1334]. Ayrıca Strabon ise, kendi döneminde küçük bir yerleşim olduğunu, buranın yakınlarına Pers Savaşları

[1324] M. Özdoğan 1983a: 65, M. Özdoğan 1986a: 57, Korfman vd. 1994: 115, no. 692.
[1325] Sayar 2013: 71.
[1326] Körpe-Yavuz 2009: 227.
[1327] Kahrstedt 1954: 20, dpn. 47, 35, 38, Strauss 1987: 741, Yavuz 2008b: 454.
[1328] Yavuz 2008b: 454, Körpe-Yavuz 2009: 226.
[1329] Ksen. *hell*. II.1.21, Loukopoulou 2004b: 903.
[1330] Ps. Skylaks 67, Yavuz 2003: 34, Yavuz 2008b: 454.
[1331] Strab. VII. 55 (56). Yavuz, kopyalamada bir hata olduğunu 80 değil 280 stadia olduğunu belirtir. Bkz. Yavuz 2003: 33, dpn. 74, Loukopoulou 2004b: 903, Yavuz 2008b: 454, dpn. 76.
[1332] Ksen. *hell*. II. 1. 21.
[1333] Ksen. *hell*. II. 1. 21, 25, Plut. *Lys*. 9. 5; 10. 4, Strauss 1987: 741.
[1334] Isaac 1986: 196.

sırasında (480 yılı civarında) bir meteor düştüğünü söyler[1335]. Stephanos Byzantion ise, Hellespontos'da bir kent olduğunu söyler[1336]. Herodotos, Pers yöneticisi Artayktes ve yanındakilerin Aigospotamos'un hemen yukarısında yakalandıktan sonra Sestos'a götürüldüklerini söyler[1337].

Aigospotamoi'nin günümüzde bulunduğu yer konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Cumalı Deresi'nin Aigospotami Deresi olduğu kabul edilmiş ve kuzeyindeki Sütlüce (Galata) Köyü civarında olduğu düşünülmüştür[1338]. Ancak burada yapılan araştırmalarda, geç dönem buluntuları haricinde hiçbir veriye rastlanmamıştır. Bir diğer görüş ise, Münipbey Deresi'nin Aigospotami Deresi olduğu ve kentin, derenin denize döküldüğü yerde bulunan Kalanuro Tepesi'nde bulunduğudur[1339]. Ayrıca son yıllarda yapılan araştırmaların sonucunda, Horatepe olduğu ve onun altındaki Karakova Koyu'nun da liman olabileceği ileri sürülmüştür[1340].

Kent, 5. yüzyıldan itibaren, keçi başı bulunan küçük gümüş sikkeler darp ederken, yaklaşık 4. yüzyıl ortalarından itibaren ise ön yüzünde Demeter başı, arka yüzünde ise ayakta keçi ve ΑΙΓΟΣ ΠΟ veya ΑΙΓΟ ΠΟ lejantı bulunan bronz sikkeler basmıştır[1341].

Kalanuro Tepesi'nin üzerinde kurulduğu düşünülen Aigospotamoi, Ksenophon'da kent şeklinde ismi geçmemesine karşın, 5. yüzyıldan itibaren sikke basması onun polis statüsünde olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir[1342]. Kent, alandaki buluntulara göre düşünülecek olursa, 3. bine ait yerleşimin üzerine 6. yüzyılda kurulmuş, bastığı küçük gümüş sikkelere göre değerlendirildiğinde, 5. yüzyıldan itibaren iyi bir ekonomiye sahip küçük bir kent olmalıdır. Her ne kadar uygun bir

[1335] Paros Mermerinde meteorun düşmesi 467/6 tarihini vermektedir. Bkz. Marm. Par. Ep. 57 (*FGrH* 239). Ayrıca Plin. *nat.* II. 59. 149, Plut. *Lys.* 12. 1.
[1336] Steph. Byz. 44. 4-7.
[1337] Hdt. IX, 119.
[1338] Havuette Besnault 1880: 517-517, Müller 1997: 771-772. Havuette-Besnault'un bu önerisine karşın bu alanda yapılan araştırmalarda herhangi bir yerleşim gösteren buluntuya rastlanımamışştır. Bkz. Yacı 2013: 56.
[1339] Strauss 1987: 742-744, Yavuz 2003: 36-37, Yavuz 2008b: 455, Tombul 2015: 553, Körpe-Yavuz 2009: 226-227. Zafer Taşlıklıoğlu, Cevizli Köyünde Hellenistik Döneme tarihlenen bir mezara ait mermer yazıt parçası bulmuştur. Bu civardan olabilir. Bkz. Taşlıklıoğlu 1971: 160.
[1340] Yacı 2013: 57-58.
[1341] Head 1911: 258, Yavuz 2003: 33-34, Loukopoulou 2004b: 903-904, Yavuz 2008b: 454, Körpe-Yavuz 2009: 226, Yacı 2013: 59. Isaac, 300 civarından itibaren bronz sikke darp etmeye başladığını belirtiyor. Bkz. Isaac 1986: 196.
[1342] Yavuz 2003: 33, Loukopoulou 2004b: 903, Yavuz 2008b: 454.

limana sahip olmasa da kent, güney, batı ve kuzeyindeki hafif engebeli verimli arazileri etkin bir şekilde kullanmış olmalıdır. Tepenin güneyindeki alanda görülen Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne ait seramikler, kentin varlığını Geç Antik Çağ'da da sürdürdüğünü göstermektedir.

4.1.4.8. Maltepe Höyüğü (Paktye ?)

Yer Adı: Maltepe
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Bolayır Köyü
Mevkii: Maltepe
Koordinatlar **K.:** 4482059
D.: 35 479036
Rakım: 45 m
Pafta No.: H17-b1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

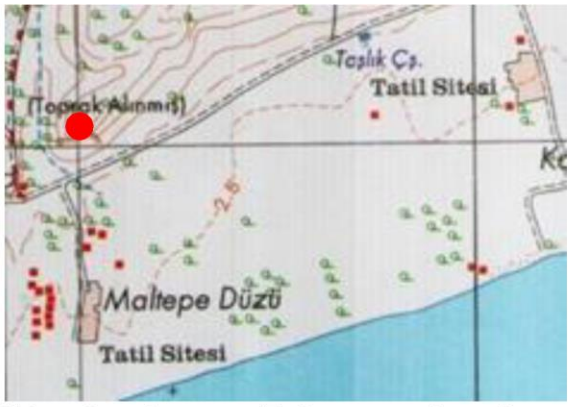

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Maltepe Höyüğü, Bolayır Köyü'nün yaklaşık 3 km kadar güneybatısında, Propontis Denizi ile Hellespontos Boğazı'nın birleşme noktasında yer almaktadır (**Levha 122a**). Yerleşimin batısından yaz döneminde kuruyan Şaban Deresi akmakta ve yaklaşık 350 m kadar doğusunda bir kaynak bulunmaktadır.

Höyük, yaklaşık kuzey güney yönünde 110 m, doğu batı yönünde ise 95 m uzunluğunda[1343] ve deniz seviyesinden 45 m yüksekliğindedir (**Levha 122b**). Höyüğün güney yarısı toprak alımı ile tamamen yok edilmiş ve bu tahribat nedeniyle yarısı gümümüze kadar gelmiştir (**Levha 122c**).

Maltepe Höyüğü'nün Antik Çağ'da Khersonesos'un bu kısmında bulunan Paktye olduğu düşünülmektedir[1344]. Paktye'nin yeri antik kaynaklarda; Propontis Denizi ile

[1343] Höyüğün güneydoğusunda toprak alımı ile tahrip edilen alan ile birlikte aslında yaklaşık 170x130 m genişliğinde olmalıdır.
[1344] Casson 1926: 217, Müller 1997: 896, Yavuz 2003: 25, Yavuz 2008b: 450, Yacı 2013: 142, Sayar 2013: 70, Sayar-Bektaş 2014: 44.

Hellespontos Boğazı'nın birleştiği yerde[1345], Kardia'nın 40 stadion uzaklığında, Apsinthi akınlarını engellemek için I. Miltiades tarafından yaptırılan surun doğu ucunda yer aldığı belirtilir[1346].

Kent Ps. Skymnos'a göre, 6. yüzyılda I. Miltiades tarafından kurulmuştur[1347]. Herodotos'un Kserkses'in geçişi sırasında Paktye'den bahsetmemesi, modern araştırmacılar tarafından 5. ve 4. yüzyılda kentin Khersonesos/Agora'ya bağlı küçük bir yerleşim olduğu şeklinde yorumlanmıştır[1348]. Tribut listelerinde adının olmaması bu görüşü destekler niteliktedir[1349]. Bir diğer görüş ise, Kardia gibi Paktye'nin de Atina'nın Khersonesos üzerindeki egemenlik politikasına karşı olduğu ve buna da 408 yılında Alkibiades'in ikinci kez sürgün edildiğinde Atina konrolünde olmayan bu kente gelerek kalması kanıt gösterilir[1350]. Muhtemelen kent 4. yüzyılda etrafı sur ile çevrili küçük bir kale konumundayken[1351], 309/8 yılında Lysimakhos tarafından, tıpkı Kardia'nın halkına yaptığı gibi Paktye'nin de halkını kendi adını verdiği Lysmiakheia'ya taşımış ve kent varlığını bu yeni kurulan kente bağlı köy veya iskele şeklinde devam ettirmiştir[1352].

Paktye'nin sikke basıp basmadığı çok net bilinmemekle birlikte, son yıllarda tespit edilen iki sikkenin bu kent tarafından darp edildiği belirtilmektedir. Bu duruma göre kent, 4. yüzyıl ortalarında, ön yüzde aslan başı, arka yüzde arpa tanesi, deniztarağı ile ΓΑΚ-ΤΥ lejantı bulunan sikke basmıştır[1353].

Buluntular

Korunan üst kısmı ile kuzeydoğu, kuzey ve batı yamaçlarında yapılan araştırmada yoğun şekilde 3.-2. bine ait seramik parçalarına rastlanmıştır. Bununla birlikte, erken dönem kadar yoğunluğu olmayan ve 6. yüzyıl ile 3. yüzyıl arasına tarihlenen seramikler

---

[1345] P. Skylaks 67, Skymn. 711-712, Strab. VII. 53 (54), Hellanikos, FGrH 4 F 127, Plin. *nat*. IV. 48. Sevin 2013: 23, Yavuz 2003: 25, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2007b: 450.
[1346] Hdt. VI, 36, Ps. Skylaks 67, Strab. VII. 53 (54).
[1347] Skymn. 711-712. Yavuz 2003: 25, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 451, dpn. 41, Tzvetkova 2008: 275.
[1348] Hdt. VII, 58, Kahrstedt 1954: 20, Yavuz 2003: 25, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 451.
[1349] Loukopoulou 2004b: 909.
[1350] Diod. XIII. 74. 2, Corn. Nep. *Alk*. 7. 4, Plut. *Alk*. 36. 5, Isaac 1986: 197, Yavuz 2003: 26, Loukopoulou 2004b: 909, Yavuz 2008b: 451, Yacı 2013: 143.
[1351] Isaac 1986: 181-182, Yacı 2013: 143.
[1352] Plin. *nat*. IV. 48, Tzvetkova 2008: 275.
[1353] Randig 2010: 1-11, Yacı 2013: 144-146.

de bulunmuştur. Siyah firnisli Attika üretimi C tipi kyliks kaide parçası (**Kat. No.: 327**), Atina Agorası'ndaki yakın benzerine göre 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1354]. Kırmızı figürlü askos-guttus gövde parçası (**Kat. No.: 328**), 4. yüzyıla tarihlenirken, siyah firnisli kantharos kaide parçasının (**Kat. No.: 329**) yine Atina Agorası'daki yakın benzelerlerine göre 3. yüzyıla ait olduğu tespit edilmiştir[1355]. Ayrıca alandaki çalışma sırasında bir mermer mortar parçası bulunmuştur (**Levha 123d**). Alanda daha önce araştırma yapan Mehmet Özdoğan, Tunç Çağı çanak çömlekleri ile birlikte Klasik Dönem malzemelerinin de bulunduğunu belirtmektedir[1356]. M. Hamdi Sayar ise, yapmış olduğu araştırmalar sonucunda, 7.-6. yüzyıla tarihlenen buluntular olduğunu söylemektedir[1357]. Musa Tombul ise, Kalkolitik, Tunç Çağları ile Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait seramiklerden bahsetmektedir[1358].

Maltepe Höyüğü'nde ilk iskân 3. binde başlamış ve bu yerleşimin üzerine muhtemelen 6. yüzyılın ortalarında I. Miltiades tarafından tepenin üzerinde etrafı sur ile çevrili Paktye kurulmuştur. Lysimakhos'un 309/8 yılında kendi adını verdiği kentin nüfusunu arttırmak için Paktye halkını taşınmaya mecbur bırakmasıyla bu tarihten sonra küçük bir yerleşim veya Lysimakheia'nın Propontis ve Hellespontos Boğazı'na açılan iskelesi şeklinde varlığını sürdürmüş olmalıdır.

[1354] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 413.
[1355] Rotroff 1997: fig. 4. 21; fig. 5. 22-24.
[1356] M. Özdoğan 1983a: 65, M. Özdoğan 1986a: 57, Polat-Tanrıver 2008: Maltepe.
[1357] Sayar-Bektaş 2014: 44.
[1358] Tombul 2015: 489.

4.1.4.9. Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi

Yer Adı:	Khersonesos/Agora-Lysimakheia
Türü:	Yerleşim
Belde,Mah., Köy:	Bolayır Köyü
Mevkii:	Papuççualan
Koordinatlar K.:	4483608
D.:	35 479870
Rakım:	87 m
Pafta No.:	G17-c4-H17-b1
Önceki Alan Araştırmaları:	☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın:	☒ Var ☐ Yok

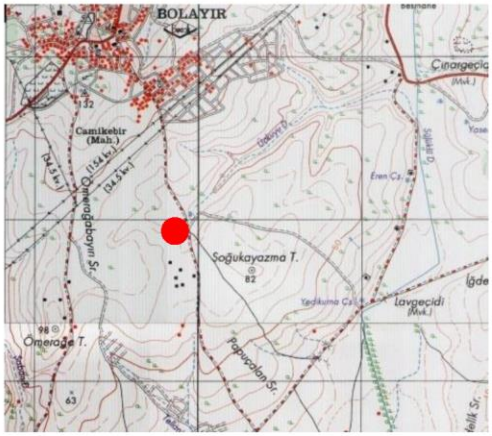

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Yerleşim, Bolayır Köyü'ü ile köyün yaklaşık 900 m kadar güneyinde, tapu kayıtlarında "Şükürullah", köylüler tarafından ise "Papuçalan" olarak adlandırılan alanda yer almaktadır. Bolayır Köyü bölgenin en yüksek noktası olmasına karşın yerleşimin asıl bulunduğu alan bu yükseltinin doğu ektekilerindeki bir sırt üzerinde yer alır (**Levha 124a**). Bu sırt, batısında Şaban Dere, kuzeyinde (kuzeydoğu) Üçkuyu Dere, doğuda Sülüklü Dere ve güneyde Tellani Deresi'nin oluşturduğu eğimlerin ortasında bir sırttır. Sırtın üzerinde, batısında Ömerağa ve doğusunda ise, Soğukayazma Tepeleri bulunmaktadır. Soğukayazma Tepesi'nin olduğu yerde bir su kaynağı yer alır.

Herodotos, Kserkses'in 480 yılındaki Yunanistan Seferi sırasında Khersonesos Yarımadası'ndan kuzeye doğru ilerlerken Helle anıtının sağından, Kardia Kenti'nin solundan ve Agora denilen kentin içinden geçtiğini aktarır[1359]. Skylaks ise, Kardia ve Paktye arasında, yarımadanın ortasında ise Agora'nın bulunduğunu söyler [1360] . Khersonesos'un adının 6. yüzyılın sonlarında veya 5. yüzyılın başlarında Khersonesos isminin Agora şeklinde değişmiş olabileceği düşünülmektedir[1361].

[1359] Hdt. VII, 58.
[1360] Ps. Skylaks 67.
[1361] Kahrstedt 1954: 7, Yavuz 2003: 22, Yavuz 2008b: 449.

Khersonesos/Agora, 556/5 yılında I. Miltiades tarafından kurulmuş ve onun yönetiminin idare merkezi olmuştur [1362]. Kentin halkı hakkında kesin bilgi olmamakla birlikte, basmış olduğu sikkeler üzerindeki tiplere göre Atina ve Miletoslu yerleşimcilerin birlikte yaşadıkları düşünülmektedir[1363]. Antik kaynaklar, kentin Kardia ile Paktye arasında yarımadanın orta kısımda bir kent olduğunu belirtirler[1364]. Bununla birlikte, kente ilki 5. yüzyıl ortasında ve ikincisi 4. yüzyılın ilk yarısında olmak üzere iki kez yeni kolonistler getirilerek yerleştirilmiştir[1365]. Kent, 493 yılında İonia İsyanı'nın Persler tarafından bastırılmasından sonra tahrip edilerek cezalandırılmıştır [1366] . Khersonesos/Agora, Birinci Attika-Delos Deniz Birliği'ne 454/3 yılından 418/7 yılına kadar aidat ödemiştir[1367]. Khersonesos/Agora'daki demos Atina'ya 347/6 yılında altın bir taç sunmuştur[1368].

Kent, 5. ve 4. yüzyıllarda, ön yüzünde başı geriye doğru, ön ayaklarını kaldırmış aslan, pegasus, arka yüzünde Athena başı, arpa tanesi ile Quadratum incusum (içinde arı, kerykeion, monogrom, yıldız, üzüm, buğday başağı vb.) ve XEP veya XEPPO lejantı bulunan gümüş ve bronz sikkeler darp etmiştir[1369].

Khersonesos Yarımadası'nın 6. yüzyıldan itibaren en önemli kentlerinden biri durumundaki Khersonesos/Agora kenti hakkında 4. yüzyıldan itibaren hiçbir kayıt bulunmamaktadır[1370]. İskender'in ölümünden sonra tüm coğrafya ile birlikte kentinde kaderi değişmiştir. İskender'in ölümünden sonra, Doğu Thrakia'nın yönetimini ele geçiren Lysimakhos, 309/8 yılında krallığına başkent olması için Khersonesos/Agora kentin olduğu yerde, Kardia ve Paktye'den yeni insanlar getirmiş (*synoikismos*) ve mevcut kentin adını değiştirerek kendi adını verdiği Lysimakheia kentini kurarak

[1362] Isaac 1986: 167, Yavuz 2003: 23-24, Loukopoulou 2004b: 905, 705, Yavuz 2008b: 450, Tzvetkova 2008: 270, Sayar-Bektaş 2014: 43.
[1363] Tzvetkova 2008: 270, Yacı 2013: 103-104.
[1364] Ps. Skylaks 67, Steph. Byz. 20. 9-10, Loukopoulou 2004b: 905.
[1365] Ksen. *hell*. IV. 8. 5, Diod. XVI. 34. 3-4, Demosth. VIII. 41, Loukopoulou 2004b: 905.
[1366] Yavuz 2003: 24, Tzvetkova 2008: 271-272.
[1367] Yavuz 2003: 24, Loukopoulou 2004b: 905, Yavuz 2008b: 450.
[1368] Loukopoulou 2004b: 905.
[1369] Head 1911: 257-258, Loukopoulou 2004b: 905, Yacı 2013: 103-129. Yacı ilk dönem sikkelerinin 515-493 yılları arasına tarihlendirildiğini söyler. Bkz. Yacı 2013: 103, Sayar 2013: 70.
[1370] Yavuz 2003: 24, Tzvetkova 2008: 271-272.

krallığının başkenti ilan etmiştir[1371]. Ancak kent kurulduktan kısa bir süre sonra, 286 yılı civarında büyük bir deprem ile zarar görmüştür[1372].

Lysimakhos'un, Seleukos I. Nikator'a 281 yılında Kurupedion'da yenilmesi ile birlikte tüm Doğu Thrakia ile birlikte Lysimakheia'da da Seleukos yönetimi altına girmiştir[1373]. Fakat kısa bir süre sonra Keltler, 278 yılı civarında liderleri Luturios ve Leonnorios önderliğinde Lysimakheia'yı yağmalamışlardır[1374]. Kent, 206 yılında V. Philippos'un müttefiki Aitolia Birliği'ne katılmıştır[1375]. Fakat V. Philippos, 201 yılında Lysimakheia'yı zor kullanarak Aitolia Birliği'nden ayırdıktan sonra doğrudan kendine bağlamasına karşın, 197 yılında Romalılara karşı yaptığı savaşta yenilmesi üzerine Doğu Thrakia ile birlikte Lysimakheia'yıda boşaltmak durumunda kalmıştır[1376]. V. Philippos'un birliklerinin ayrılması üzerine savunmasız kalan kent, Thrak kabileleleri tarafından yağmalanmıştır[1377]. Seleukos Kralı III. Antiokhos Megas, 196 yılında Hellespontos Boğazı'nda kontrolü sağladıktan sonra Thrakia'ya geçmiş ve Lysimakheia'ya yerleşerek bir yıl önce tahrip edilen kenti onarmıştır[1378]. Romalılar, 191 yılında Thermopylai'de III. Antiokhos Megas'ı yenmelerinden sonra, önceden boşatılmış Lysimakheia'ya gelmişler ve 190 yılında Küçük Asya'ya geçmişlerdir[1379]. Khersonesos ve kuzey Propontis ile birlikte Lysimakheia'nında yönetimi 188 yılındaki Apameia Barışı'ndan sonra Pergamon Krallığı'na geçmiştir[1380]. Lysimakheia, 144 yılında Thrak Kralı Dieglis tarafından yağmalanarak tahrip edildikten sonra eski önemini yitirmiş ve zaman içinde terk edilmiştir[1381].

[1371] Diod. XX. 29. 1, Paus. I. 9. 8, Strab. VII. 51 (52), Plin. *nat.* IV. 48, App. *Syr.* 64, Justin XVII. 1. 1-2, Müller 1997: 767-770, Sayar 2000: 246, Yavuz 2003: 23-24, Yavuz 2008b: 450-451, Tzvetkova 2008: 271.

[1372] Justin XVII. 1. 1-3, Sayar 2001: 291, Yavuz 2008b: 451.

[1373] Bkz. syf. 87-88.

[1374] Liv. XXXVIII. 16. 4, Yavuz 2008b: 452, Arslan 2010: 230.

[1375] Pol. XV. 23. 7-9; XVIII. 3. 11, Liv. XXXII. 33. 15, Yavuz 2008b: 452, Arslan 2010: 273.

[1376] Pol. XVIII. 3. 11, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 291-292, Yavuz 2008b: 452, Arslan 2010: 278.

[1377] Pol. XVIII. 51. 6, App. *Syr.* 1. 3, Liv. XXXIII. 38. 10-14; 40. 6, Sayar 2001: 292.

[1378] Pol. XVIII. 50. 3, Diod. XXVIII. 12. 1, App. *Syr.* 1. 3, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 292, Yavuz 2008b: 452, Arslan 2010: 286.

[1379] Diod. XXIX. 5. 1, Liv. XXXVII. 31. 1-2; XXXVIII. 16. 4, App. *Syr.* 6. 28, Iust. XXXVIII. 6. 3, XXXI. 7. 3, Arslan 2010: 289.

[1380] Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 292, Yavuz 2008b: 452.

[1381] Plin. *nat.* IV. 48, Megie 1950: 779, Sayar 2000: 246, Sayar 2001: 291-292, Yavuz 2008b: 452, Sayar 2008a: 270-271.

Lysimakheia, 309-281 yılları arasında ön yüzünde aslan postu içinde genç İskender başı, arka yüzünde ise ayakta elinde çelenk ve palmiye yaprağı tutan Nike betimli gümüş sikkeler, 309-220 yıllarına tarihlenen bronz sikkelerinde ise Lysimakhos, genç Herakles ile örtülü Demeter başı ve arka yüzlerinde Athena, aslan veya Hermes başı bulunan sikkeler basmıştır[1382].

Antik yazarlar ile modern araştırmacılara göre, Khersonesos/Agora-Lysimakheia kentinin günümüzdeki yeri konusunda farklı görüşler bulunmakla birlikte, Lysimakheia'nın Bolayır Köyü ve onun doğusundaki alanda bulunduğu kabul görmüştür[1383]. Alanda uzun yıllardan beri araştırma yapan M. Hamdi Sayar, günümüzde Bolayır Köyü'nün bulunduğu tepenin kentin akropolü olduğunu belirtir[1384]. Papuçalanı, yoğun şekilde tarımsal faaliyetler için kullanıldığından araştırma yapmak güç olmasına karşın yerleşimin yaklaşık 1000x600 m'lik bir alanı kapladığı düşünülmektedir (**Levha 124b, 125a**). M. Hamdi Sayar, bu durum ve L. Robert gibi yazarlarında belirtmesiyle Lysimakheia Kenti olduğunu belirterek lokalizasyonu yapmıştır[1385].

Buluntular

Papuçalanı Mevkii'nde yapılan araştırma sırasında, yakın benzerlerine göre 4. yüzyıla ait biri Thasos/Kuzey Ege olmak üzere iki adet amphora dip parçası (**Kat. No.: 330** ve **331**)[1386] ile 4.-3. yüzyıllara ait küçük parçalar halinde siyah firnisli seramik parçaları tespit edilmiştir.

Bolayır Köyü'nün üzerinde yer aldığı tepenin hemen doğu yamacında bulunan ve Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen 3.-2. yüzyıla ait mermer at heykel gövdesi (**Kat. No. 332**) bulunmuştur. Yine alanda bulunarak müzeye getirilmiş, Delos'da bulunmuş yakın benzerlerine göre 3.-2. yüzyıla tarihlenen mermer havaneli (**Kat. No.: 333**)[1387], kurşun tezgâh ağırlığı (**Kat. No.: 334**)[1388], pişmiş toprak tezgâh ağırlığı (**Kat.**

[1382] Head 1911: 260.
[1383] Lysimakheia kentinin Bolayır'da olması gerektiğini ilk L. Robert belirtmiş ve alanda uzun yıllar araştırma yapan M. Hamdi Sayar'ın çalışmaları ile bu kesinleştirilmiştir. Bkz. Robert 1955: 266-271, Sayar 2000: 246-247, Sayar 2001: 292, Sayar-Bektaş 2014: 43-44. Ayrıca bkz. 271, Yavuz 2003: 22-23, Loukopoulou 2004b: 905, Yavuz 2008b: 449, Tzvetkova 2008: 48.
[1384] Sayar-Bektaş 2014: 43.
[1385] Sayar 2000: 246-247, Sayar 2001: 291-292.
[1386] Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3.
[1387] Deonna 1938: 115-121, res. 349, 351, 355-358.

No.: 335)[1389] bulunmaktadır. Üzerinde dokuz satırlık yazıt bulunan, fakat her iki tarafı da kırıldığından çevirisi yapılamayan, olasılıkla bir kişinin onurlandırmasını içeren mermer yazıt parçası 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (**Kat. No.: 336**)[1390]. Müze uzmanları tarafından alanda yapılan incelemede bulunmuş bronz Lysimakhos sikkesi (**Kat. No.: 337**) 306-281 tarihlendirilmiştir [1391] . Yerleşimden gelen 301-297 yılları arasına tarihlendirilen gümüş İskender tipi Lysimakhos sikkesi (**Kat. No.: 338**)[1392] ile 4. yüzyıla ait muhtemelen Apollonia Pontike darbı İskender tipi sikke (**Kat. No.: 339**) diğer sikke buluntuları arasında yer almaktadır. Ayrıca, İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde bulunan ve 2. yüzyıla ait üzerinde ΦΙΛΙΠΠΟΥ yazan, bir adet mermer Makedonia kalkanı kabartması (Env. No. 4786)[1393] da mevcuttur. Ayrıca M. Hamdi Sayar, alanda yaptığı araştırmalarda Lysimakheia'nin kurulmasından önce burada eski bir yerleşimin olduğunu, Geç Geometrik ve Arkaik Dönem'e ait seramik parçası gibi kalıntıların bulunduğunu belirtmiştir[1394]. M. Hamdi Sayar tarafından yapılan çalışmalar sırasında, Arkaik Dönem'e ait bronz ok ucu ve olasılıkla kulbun kap ile birleşme noktasında bulunan 5.-4. yüzyıla ait bronz kadın başı parçası ile birlikte iki adet demir ok ucu, mermer döküm kalıbı, mermer Herme parçası gibi farklı buluntular da tespit edilmiştir[1395].

Yerleşim, 6. yüzyılın ortalarında I. Miltiades tarafından Khersonesos-Agora kurulmuş ve Khersonesos'daki devletin yönetim merkezi olmuştur. Bunun nedeni, hem Paktye (Maltepe) ile Propontis'e, Kardia ile de Ege Denizi'ne açılabilmesinin yanın da yarımadanın tam ortasında, yüksek bir alanda yer almaktadır. Bu durumu nedeniyle, deniz kıyısındaki yerleşimlere nazaran savunmaya daha uygun durumdadır [1396] . Kurulduğu dönemden itibaren Thraklar ile yoğun ticari faaliyette bulunduğu düşünülen kentin sikkelerine Doğu Thrakia'nın iç kısımlarında birçok yerde rastlanmaktadır. İskender'in ölümünden sonra Doğu Thrakia'nın kontrolünü eline alan Lysimakhos,

---

[1388] Deonna 1938: 155-160, res. 176, 444.
[1389] Deonna 1938: 161-162, res. 180, 462.
[1390] Yazıt H. Sami Öztürk tarafından tarihlendirilmiştir.
[1391] SNG Cop. Thracia 1168-1169
[1392] SNG Cop. Thracia 1078-1080.
[1393] Polito 1999: 49-53, fig. 8, Sayar 2008a: 270, 275, Res. 5.
[1394] Sayar 2008a: 270, Sayar-Bektaş 2014: 44.
[1395] Sayar-Bektaş 2014: 43-44, 48, Res. 5.
[1396] Arslan 2010: 230.

Khersonesos-Agora kentinin olduğu yerde, Kardia ve Paktye'den de yeni topluluklar getirerek krallığının başkenti Lysimakheia kentini kurmuştur. Lysimakheia Kenti, 144 yılında Thraklar tarafından tahrip edildikten sonra terk edilmiştir.

4.1.4.10. Baklaburnu (Kardia)

Yer Adı: Kardia
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Bolayır Köyü
Mevkii: Baklaburnu
Koordinatlar **K.:** 4489707
D.: 35 478566
Rakım: 19 m
Pafta No.: G17-c4/d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu ve Tarihi

Bolayır Köyü'nün yaklaşık 4 km kadar kuzeyinde, Khersonesos'un kuzeybatısında, Saros Körfezi'nin kıyısında yer alır[1397]. Kentin üzerinde kurulduğu ve günümüzde Baklaburnu olarak adlandırılan burun denize doğru sokulmaktadır[1398] (**Levha 127a, b**).

Kardia, ilk kez Miletos ve Klazomenaililer tarafından 644/640 civarında kurulduğu kabul edilir[1399]. Stephanos Byzantion, kentin ilk kurucusunun adının Hermohares olduğunu söyler[1400]. Apsinthiler'in 556/5 yılındaki saldırısından sonra I.

[1397] Casson 1926: 220, Kahrstedt 1954: 13-14, Müller 1997: 854, Sayar 1998: 325, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 447, Tzvetkova 2008: 272, Polat-Tanrıver 2008: Kardia, Tzvetkova 2009: 33, Yacı 2013: 83, Tombul 2015: 487,

[1398] Antik yazarlar Kardia'nın Melas Körfezi'nin güneyinde yer aldığını bildirirler. Ps. Skylaks 67, Strab. VII. 51 (52), Plin. *nat*. IV. 48, Mela, II. 27. Ayrıca Doğusundaki Paktye'ye 40, yarımadanın en güneydeki Eleouis'e ise Ps. Skylaks'a göre ise 400 stadia uzaklıktadır. Bkz. Ps. Skylaks 67. Herodotos, Kserkses'in ordusunun geçişi sırasında kentin konumu hakkında genel bilgi verir. Bkz. Hdt. VII, 58.

[1399] Skymn. 700, Strab. VII. 51 (52), Tzvetkova 2008: 271, Yavuz, kentin bastığı sikkelerde aslan tipini kullanmasını Miletos kolonisi olduğunu gösterdiğini belirtir. Bkz. Müller 1997: 854, Sayar 1999: 427, Yavuz 2003: 18, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448, Tzvetkova 2009: 33, Sayar-Bektaş 2014: 43.

[1400] Steph. Byz. 358. 3-4, Sayar 1999a: 427, Yavuz 2003: 18, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448, Tzvetkova 2008: 271.

Miltiades, kente gelerek kontrolü sağlaması ile Atina yönetimine girmiştir[1401]. I. Miltiades'in yönetim merkezi Khersonesos/Agora'yı seçmesi üzerine kent limanı şeklinde varlığını sürdürmüş olmalıdır[1402].

İonia İsyanı'nın 493 yılında bastırılmasından sonra, Khersonesos'daki diğer kentler Persler tarafından cezalandırılırken, Kardia muhtemelen isyanın dışında kaldığından aynı akıbeti yaşamayan tek kent olmuştur[1403]. Bu dönemde bir Pers yönetici kentte ikamet etmiş ve tüm bölgenin tek bir devlet kontrolünde olmasından dolayı Kardia hızla gelişerek yarımadanın en büyük kenti durumuna gelmiştir[1404]. Strabon, Kardia'nın bu durumunu bildirirken ondan "Khersonesos'un en büyük kenti" şeklinde bahseder[1405].

Kardia'nın, Attika-Delos Deniz Birliği listelerinde olmaması, onun Khersonesos Birliği içerisinde ödeme yaptığını düşündürür[1406]. Fakat bunun nedeni, Pers egemenliğinin sonlanmasından sonra tekrar Khersonesos/Agora'ya bağlı bir liman yerleşimine dönüştürülmüş olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte, Peloponnesos Savaşları sırasında kent Atina tarafından donanma üssü şeklinde kullanılmıştır[1407]. Atina'nın savaşı kaybetmesi üzerine Kardia, Odrys Krallığı'nın işgaline uğramış ve krallığın önemli bir deniz üssü olmuştur[1408].

Kral Barışı ile birlikte 404 yılında, Kardia'nın da özgürlüğü garanti altına alınmıştır[1409]. Odrys Kralı I. Kotys, 365 yılında hemen hemen tüm Khersonesos'da egemenlik sağlarken Kardia'yı da işgal etmiş olmasına karşın, II. Phillippos ile 351 yılında müttefiklik anlaşması yapması, onun bu tarihten kısa önce bağımsızlığını tekrar kazandığını gösterir[1410]. Atina'nın saldırgan tutumunu sürdürmesi üzerine 346 yılında, aralarındaki anlaşma gereğince II. Phillippos kente birlik göndermiş ve böylece kent bir

---

[1401] Bkz. syf. 54-55.
[1402] Hdt. VI. 41, Demosth. VII. 39-41, Loukopoulou 2004b: 907, Sayar-Bektaş 2014: 43.
[1403] Hdt. VI, 33, Yavuz 2003: 19, Yavuz 2008b: 448, Tzvetkova 2009: 33.
[1404] Hdt. IX, 115; Yavuz 2003: 19, Yavuz 2008b: 448; Tzvetkova 2008: 272, Tzvetkova 2009: 33.
[1405] Strab. VII. 52 (51).
[1406] Kahrstedt 1954: 18, Isaac 1986: 188, Yavuz 2003: 20, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448, Tzvetkova 2009: 33.
[1407] Ksen. *hell*. I. 1. 11, Diod. XIII. 49. 3, Yavuz 2003: 20, Yavuz 2008b: 448.
[1408] Demosth. XXIII. 182, Loukopoulou 2004b: 907, Yacı 2013: 86.
[1409] Yavuz 2003: 20, Yavuz 2008b: 448.
[1410] Demosth. VIII. 64, Yavuz 2003: 20, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448-449, Tzvetkova 2008: 272, Tzvetkova 2009: 33.

nevi II. Phillippos'un kontrolüne girmiştir[1411]. II. Phillippos'un kontrolündeki kent, 438/7 yılında Korinth Birliği'ne katılmıştır[1412]. İskender Dönemi'nde kent, ona bağlı Hekataios adındaki bir tiran tarafından yönetilmiştir[1413].

Lysimakhos tarafından Lysimakheia'nın 309 yılında kurulması sırasında, nüfusunun büyük bir kısmı taşınmasına karşın, kent liman şeklinde varlığını daha sonra MS 2. yüzyıla kadar sürdürmüştür[1414].

Ps. Skylak Melas Körfezi'nde Kardia'ya bağlı Thraklar ile ticaret yapmak için Kobrys ve Kypasis olmak üzere iki emporia'dan bahseder[1415]. Ayrıca 4. yüzyılda Kardia'da bir gymnasion olduğu belirtilmektedir[1416].

Baklaburnu, Melas Körfezi'ne doğru sokulmakta ve güneyinde Antik Çağ'da dar bir kara parçası ile anakaraya bağlı olmalıdır. Uydu görüntülerine ve haritalara bakıldığında güneybatısı ile güneydoğusunda bataklıkların olduğu, zaman içerinde dolduğu anlaşılmaktadır (**Levha 127a**).

Melas Körfezi'ne doğru kuzey-güney yönlü yarımadanın üzerinde yapılan araştırma sonucunda, yaklaşık 1.800x530 m'lik bir alanda arkeolojik materyallerin yayıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, araştırma sırasında denize doğru çıkıntı yapan (günümüzde ana karadan ayrıldığı noktadan kuzeydoğuya doğru) bölümün güneydoğusunda ve muhtemelen limana doğru eğimli alanda buluntular yoğunlaşmaktadır (**Levha 128a**). Kuzey kısmı ise, dik bir şekilde denize inmekte ve alanının üzerinde buluntu yoğunluğu azalmaktadır. Güneydoğuda, deniz kenarında yapılan incelemede yoğun seramik parçaları ile yaklaşık 3 m'lik kültür tabakası ve deniz içerisinde harçsız, kuru örgü duvar kalıntıları görülmektedir (**Levha 128b, c**). Buradaki duvarlar, yer yer 55-70 cm yüksekliğe kadar korunmuş ve uzunlukları da 170 cm ile 280 cm arasında değişmektedir.

[1411] Bkz. syf. 78.
[1412] Kahrstedt 1954: 37-38, Yavuz 2003: 20, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 449.
[1413] Plut. *Eum*. 3. 3-4, Yavuz 2003: 21, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 449, Tzvetkova 2008: 272, Tzvetkova 2009: 34-36.
[1414] Paus. I. 10. 5, Plin. *nat*. IV. 48, Casson 1926: 225, Kahrstedt 1954: 14, Sayar 1998b: 325, Sayar 1999a: 427, Yavuz 2003: 21, Sayar 2007: 198, Sayar 2008: 271, Yavuz 2008b: 449, Sayar 2008a: 271, Tzvetkova 2008: 272, Tzvetkova 2009: 36.
[1415] Ps. Skylaks 67, Yavuz 2003: 18, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448.
[1416] Plut. *Eum*. 1. 1, Loukopoulou 2004b: 907.

Kent, 350 yılı ile 309 yılları arasında ön yüzünde darı çelengi takan Demeter başı veya aslan başı, arka yüzünde, aslan, arpa tanesi, arpa başağı, altında mızrak veya darı tanesi ile ΚΑΡΔΙΑ, ΚΑΡΔΙΑΝΟΣ veya ΚΑΡΔΙΑΝΩΝ lejantı bulunan sikkeler basmıştır[1417].

Buluntular

Yerleşimde yapılan araştırmada, özellikle üst ve güneydoğuya yani limana doğru yamaçta yoğun seramik, kiremit ve mermer parçalarına rastlanmıştır. Buluntulardan en erkeni, 6. yüzyıla tarihlendirilen siyah firnisli, muhtemelen İonia kâsesi ağız parçasıdır (**Kat. No.: 340**). Attina Agorası buluntularındaki yakın benzerlerine göre, olasılıkla 6.-4. yüzyıla ait bantlı krater parçası (**Kat. No.: 341**)[1418], 5. yüzyıl'ın son çeyreğine tarihlenen bolsal kaide parçası (**Kat. No.: 342**)[1419], 5. yüzyılın sonuna 4. yüzyılın başına tarihlendirilen siyah firnisli kandil diskus parçası (**Kat. No.: 343**)[1420] buluntulardan bir kısmıdır. Benzer örneklere göre 5.-4. yüzyılla tarihlenen Thasos/ Kuzey Ege amphora dip parçası (**Kat. No.: 344**), erken 4. yüzyıla tarihlenen Attika üretimi siyah firnisli balık tabağı parçası (**Kat. No.: 345**)[1421], üç Thasos/Kuzey Ege amphorasına ait dip parçasndan biri (**Kat. No.: 345**) 5.-4. yüzyıla, diğer ikisi ise (**Kat. No.: 346** ve **347**)[1422] ve üzerinde cepheden Gorgo ile [θασι]ων ..ασ[…] ve Σατγρ[οσ] yazıtı bulunan Thasos amphora kulp parçası (**Kat. No.: 348**) ise, 4 yüzyıla tarihlendirilmiştir. Atina Agorası'ndaki yakın benzerine göre, erken 4. yüzyıla tarihlenen Attika üretimi siyah firnisli balık tabağı parçası (**Kat. No.: 349**)[1423], iki adet siyah firnisli skyphos kaide parçası (**Kat. No.: 350** ve **351**)[1424] ile tek kulplu kâse ağız ve gövde parçası (**Kat. No.: 354**), kâse parçası (**Kat. No.: 355**) 4.-3. yüzyıl ve Atina Agorası'ndaki benzerlerine göre küçük kâse parçası (**Kat. No.: 356**)[1425] ise 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Ayrıca

[1417] Head 1911: 259, SNG. Cop. Thrace 862-871, Kahrstedt 1954: 38-40, Yavuz 2003: 18-19, Loukopoulou 2004b: 907, Yavuz 2008b: 448,Tzvetkova 2008: 57, Tzvetkova 2009: 38-42, Yacı 2013: 87-101.
[1418] Sparkes-Talcott 1970: fig. 15. 1787, 1791.
[1419] Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 541, 554.
[1420] Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.
[1421] Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1063-1064.
[1422] Lazonov 2010: Pl. 52, 5, Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2, 6
[1423] Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1072.
[1424] Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349, 352.
[1425] Rotroff 1997: fig. 64.

arazi çalışması sırasında az miktarda Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramikler ile ezme taşı ve mermer mortar parçası da görülen malzemeler arasındadır. Bu buluntuların haricinde, Baklaburnu'nda bulunduktan sonra Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne getirilmiş, olasılıkla 6.-5. yüzyıla ait mermer aslan kabartmasına ait parçası da bulunmaktadır (**Kat. No.: 357**).

Yerleşimde daha önce araştırma yapan M. Hamdi Sayar, üzerinde ".ΘHNH" yazıtı bulunan olasılıkla geç Arkaik erken Klasik Döneme tarihlenen lekane ağız parçası, 4. yüzyılın sonu 3. yüzyılın başına tarihlenen siyah firnisli kandil ile birlikte 8. yüzyıl sonundan başlamak üzere yoğunluğu 3. yüzyıldan sonra azalmak suretiyle 2. yüzyıla kadar devam eden ve Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait seramikler tespit edilmiştir[1426].

Kardia, yapılan araştırmalara göre, 8. yüzyılın sonu 7. yüzyılın başında, yarımadanın en uygun doğal limanına sahip yerlerinden birine kurulmuştur. Ancak Thrakia anakarasına yakınlığı onun için hem avantaj hem de dezavantaj olmuştur. Bu bölgeye yakın olması, onun yoğun ticari ilişkiler kurmasını sağlamış, buna karşın yerleşim alanının savunmaya çok uygun olmaması nedeniyle daima saldırılara açık kalmış olmalıdır. Bu nedenle, 6. yüzyılların ortalarından itibaren yarımadayı kontrol eden yöneticiler, Kardia yerine hemen güneyinde, yarımadanın ortasında ve daha yüksek bir konumda bulunan günümüzde Bolayır Köyü'nün bulunduğu Khersonesos-Agora/Lysimakheia kentini merkez tercih etmişlerdir. Buna karşın kentin doğal ve uygun limanı ile doğrudan Ege Denizi'ne açılan bir kapı olması onun her zaman bir liman şeklinde önemini korumasını sağlamıştır. Kentin en yoğun dönemi 5. yüzyıl ile 4. yüzyılda yaşamıştır. Ancak, 4. yüzyılın sonunda Lysimakhos'un kentten önemli miktarda kişiyi kendi adını verdiği yerleşime taşıması ile yoğunluğunu yitirmekle birlikte, Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar varlığını sürdürmüştür.

[1426] Sayar 2008a: 271, Sayar-Bektaş 2014: 43, 47, Res. 3.

4.1.4.11. Taşağıl (Kobrys ?)

Yer Adı: Taşağıl
Türü: Yerleşim
Belde,Mah., Köy: Evreşe Beldesi
Mevkii: Taşağıl
Koordinatlar **K.:** 4498743
D.: 35487873
Rakım: 26 m
Pafta No.: G17-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

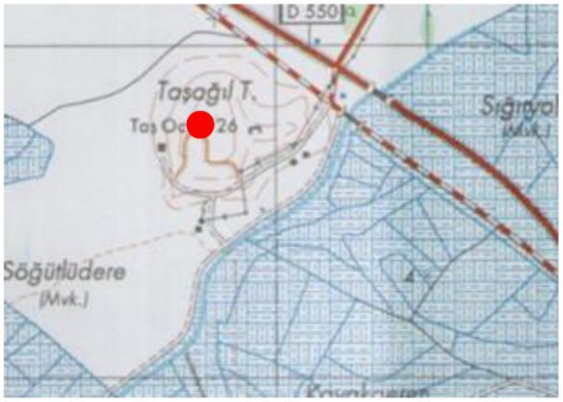

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Taşağıl Yerleşimi, Evreşe Beldesi'nin yaklaşık 3 km kadar güneybatısında, Gelibolu-Keşan karayolunun yaklaşık 180 m batısında, Evreşe sapağının ise karşısında yer alır (**Levha 133c**). Yerleşim Melas Çayı'nın (Kavak Çayı) hemen kuzeyinde bulunmaktadır.

Günümüzde Melas (Saros) Körfezi'nden yaklaşık 2 km kadar içeride bulunan tepe muhtemelen Antik Çağ'da deniz kıyısında bir yarımada şeklinde olmalıdır. Tepenin hemen güneybatı ve güneyinde bulunan bataklık alan bunun en önemli göstergesidir. Melas Çayı'nın taşıdığı alüvyonlar ile Melas (Kavak veya Evreşe) Ovası'nı oluşturmuş ve yerleşimin içeride kalmasına neden olmuştur. Melas Körfezi ve Melas Ovası'na hâkim bir tepedir (**Levha 134a**) . Ancak tepe, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından Keşan-Gelibolu yol yapım çalışmaları sırasında taş ocağı olarak kullanılmış ve tepenin büyük bir kısmı yok edilmiştir (**Levha 134b**). Günümüzde de Evreşe Belediyesi tarafından çöplük alanı şeklinde kullanılmaktadır. Orta kısmında büyük su dolu çukur bulunmakta ve içine çöp dökülmektedir.

Taşağıl Tepesi, taş ocağı olarak kullanılmadan önce 430x290 m'lik bir alanı kaplarken, günümüzde sadece kuzeyinde yaklaşık 100x185 m'lik bir alan kalmıştır. Bu nedenle buluntulara sadece korunmuş kuzey kısmında rastlanmaktadır. Ayrıca toprak alımı ile ortaya çıkmış duvarlar, güneyden bakıldığında kesitte görülmektedir (**Levha 134c**). Fakat hem su birikintisi hem de çöp dolu alan daha yakından incelemeyi

engellemektedir. Bununla birlikte uzaktan yapılabilen incelemede bunların harçsız, kuru örgü duvarlar olduğu anlaşılmaktadır.

Buluntular

Alanda yapılan inceleme sırasında, muhtemelen 6. yüzyıla ait siyah firnisli lekane ağız parçası (**Kat. No.: 358**), yakın benzerlerine göre 5.-4. yüzyıla tarihlenen Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası (**Kat. No.: 359**) ile Atina Agorası'ndaki benzerine göre 4. yüzyıla tarihlenen siyah firnisli askos ağız parçası (**Kat. No.: 360**) tespit edilmiştir[1427]. Ayrıca, tepenin kuzey üst kısmında parçalar halinde Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait olduğu düşünülen kiremit parçaları bulunmuştur. Alanda daha önce araştırma yapan Musa Tombul, 4. yüzyılda alanın güneyinin yerleşim, kuzeyinin ise nekropol olduğunu belirtmiştir[1428].

Taşağıl, 6. yüzyılda iskân edilmiş ve 4. yüzyılda en yoğun dönemine ulaşmış olmalıdır. Antik yazarlar, Kardia'nın sınırının Melas Çayı'nın ağzına kadar olduğunu ve burada yerel Thrak halkı ile ticaret yapabilmek için nehrin ağzının güneyinde Kypasis, kuzeyinde ise Kobrys adında iki emporion kurulduğunu belirtir[1429]. Bu durumda, Antik Çağ'da Melas Çayı'nın denize döküldüğü yerin kuzeyinde bulunan Taşağıl'ın Kobrys emporionu olma olasılığı oldukça yüksektir.

4.1.4.12. İsakale

Yer Adı: İsakale
Türü: Kale
Belde,Mah., Köy: Karacahalil Köyü
Mevkii: Asarkale/İsakale
Koordinatlar **K.:** 4511160
D.: 35 490665
Rakım: 648 m
Pafta No.: G17-b3/c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

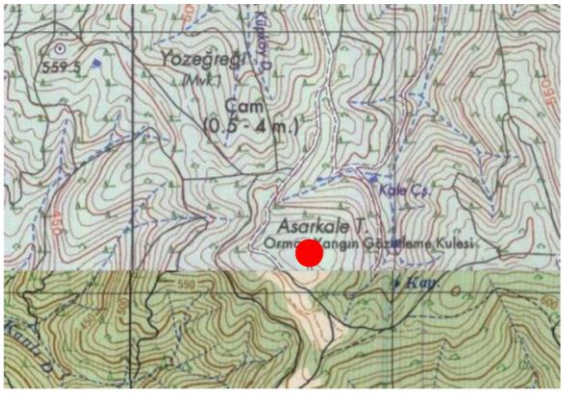

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[1427] Sparkes-Talcott 1970: fig. 11. 1174, Lozanov 2010: Pl. 52, 5, Arrington vd. 2016: fig. 27. 6.
[1428] Tombul 2015: 499.
[1429] Ps. Skylaks 67, Steph. Byz. 395. 12, 400. 10, Kahrstedt 1954: 20 dpn. 47, Loukopoulou 2004b: 903, Tzvetkova 2009: 34.

Konumu

İsakale, Karacahalil Köyü sınırları içerindeki kale, köyün yaklaşık 8 km kadar güneybatısında Koru Dağları'nın en yüksek noktalarından biri durumundaki Asarkale Tepesi'nde yer alır[1430] (**Levha 135d**). Asarkale Tepesi, kuzeyinde Köprüköy Deresi ile Kale Deresi, güneyde ise Kanlı Dere, Kongu Dere ve Ihlamur Deresi'nin kollarının oluşturduğu vadilerin üzerinde düz bir tepedir. Tepe hem Gelibolu Yarımadası'na, hem Keşan'a kadar, hem de Malkara ile Şarköy ilçelerini kapsayan Trakya'nın iç kısımlarını rahatlıkla gözetleme imkânı sağlayacak kadar yüksektir.

Kayalık bir tepe üzerinde, kuzeydoğu-güneybatı ve kuzeybatı-güneydoğu yönlü yaklaşık 270x280 m ölçülerinde bir kale bulunmaktadır (**Levha 136a**). Surlar, ortada bulunan kayalık tepenin etrafını sarmaktadır. Sur kalıntısı tüm alanda Astikus Dağları'ndaki kaleler ile benzer şekilde tümsek biçiminde orman içerisinde de takip edilebilmektedir. Güneydoğuda yangın gözetleme kulesine doğru yapılan yol genişletme çalışması ile 160 cm genişliğinde ve mevcut haliyle 2 m yüksekliğinde kireç harcı ile yapılmış bir duvar kalıntısı görülmüştür (**Levha 136b**). Bu yol çalışması sırasında duvarda tahribat olmuştur. Yine kalenin batısında yapılan orman yolu açılması sırasında, burada seramik parçaları ortaya çıkmıştır. M. Akif Işın, buraya yaptığı ziyarette Hellenistik Dönem'e ait duvar gördüğünü belirtmesine karşın, geçen yıllar içerisinde muhtemelen köylülerin taş almasından dolayı duvarlar yok olmuştur.

Buluntular

Elmalı Köy'ünde yaşayanlar ve orman bekçisi ile yapılan görüşmede, burada define arayıcılarının "İskender parası" dedikleri sikkeler bulduklarını belirtmişlerdir. Kalede yapılan inceleme sırasında, alanın batısındaki orman yolu açılması sırasında seramiklerin çıktığı da ayrıca görülmüştür. Buradaki seramiklerin büyük bir bölümü Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne aittir. Bununla birlikte, muhtemelen Tunç Çağı'na ait olabilecek seramik parçası ile bir adet 6.-5. yüzyıllara ait olabileceği

[1430] Tekirdağ Arkeoloji Müzesi eski Müdürü M. Akif Işın, M. Hamdi Sayar ile birlikte araştırdıkları İsakale'de Geç Dönem malzemeleri ile birlikte Hellenistik Döneme ait seramikler ile aynı döneme ait duvar gördüğünü belirtmiş ve alanı mutlaka görmem gerektiği belirtilmiştir. M. Akif Işın ile sözlü görüşme (17.03.2014 ve 20.08.2015). Kalenin olduğu yerde Orman ve Köy İşleri Bakanlı'ğın ait bir yangın gözetleme kulesi bulunmaktadır. Ayrıca kalenin çevresine rüzgâr tribünleri yerleştirilmiştir.

düşünülen üzerinde kırmızı bant bulunan kapalı bir kaba ait gövde parçası da (**Kat. No.: 361**) tespit edilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere tüm bölgeye hâkim durumdaki alana muhtemelen Tunç Çağı'ndan başlamak üzere 6.-4. yüzyıllar boyunca gözetleme amaçlı bir kale yapılmış ve kale bu işlevini Geç Antik Çağ'a kadar sürdürmüş olmalıdır. Kalenin bulunduğu yer çok geniş bir alana hâkim olduğundan, günümüzde de bir yangın gözetleme kulesi bulunmaktadır.

4.1.4.13. Diğer Yerleşimler

Kartaltepe: Kartaltepe, Kavak Beldesi'nin yaklaşık 1.4 km kadar kuzeydoğusunda, Gelibolu-Şarköy karayolunun hemen kuzeyinde yer alır. Tepenin doğusundan Akyarlar Deresi akmaktadır. Kartaltepe'nin kuzey ve doğusu dik, batısı ve güneyi ise eğimli olup, güneydoğusunda bir çeşme (Paslı Çeşme) bulunmaktadır.

Tez kapsamında alanda yapılan incelemede, herhangi bir malzeme bulunamamıştır. Alanda daha önce araştırma yapanlar, Tunç Çağı ile birlikte Hellenistik ve Roma Dönemi seramikleri bulunduğu belirtmiştir[1431].

Neapolis: Attika-Delos Deniz Birliği vergi listelerinde 441/440 ile 430/429 yılları arasında adı geçmesine karşın, günümüzde yeri bilinmeyen Neopolis'in, Atinalılar tarafından olasılıkla Khersonesos yakınlarında kurulduğu düşünülmektedir[1432].

Arrhianoi: Günümüzde yeri bilinmeyen Arrhianoi'nin, Khersonesos'un Hellespontos kıyısında bulunduğu bilinmektedir[1433].

Ide: Ps. Skylaks, Ide'yi Kardia ile Alopekonnesos arasında Khersonesos'un kuzey kıyısına yerleştirir[1434]. Sadece 4. yüzyılda hakkında bilgi verilen[1435] yerleşimin, günümüz Güneyli Limanı olduğu düşünülmektedir. M. Hamdi Sayar tarafından Güneyli

---

[1431] M. Özdoğan: 1986a: 58, Korfmann *vd.* 1994: 128, no. 788, Polat-Tanrıver 2008: Kartaltepe, Tombul 2015: 541.

[1432] Casson 1926: 222-223, Loukopoulou-Kaitar 2004: 919. Isaac, 447 ile 441 ve 440 yılı sonrasındaki listelerde adının geçtiğini belirtir. Bkz. Isaac 1986: 20.

[1433] Thuk. VIII. 104, Loukopoulou 2004b: 903.

[1434] Ps.Skylaks 67, Kahrstedt 1954: 20 dpn. 47, Isaac 1986: 188, Loukopoulou 2004b: 906, Tzvetkova 2008: 272.

[1435] Tzvetkova 2008: 272.

Köyü'nde bir çeşmede bulunan ve Geç Hellenistik Dönem'e tarihlenen lyra ve çifte diaulos çalan iki figür bulunan mermer stel parçası bu açıdan önemlidir[1436].

Drabos: Ps. Skylaks, Kardia'dan sonra Ide, Paion, Alopekonnesos ve Arablos'a gelindiğini belirtir[1437]. Strabon ise, Kardia'dan sonra Drabos'a gelindiğini söyler[1438]. Strabon'un hemen Kardia'dan sonra, Ps. Skylaks'ın ise Alopekonnesos'dan sonra bu yeri belirtmesi nedeniyle aslında iki farklı yerleşim olduğu görüşü de karşımıza çıkmaktadır[1439]. Modern araştırmacılar, Ps. Skylaks ve Strabon'da geçen Drabos'un Güneyli Limanı'nın eski adının Arapos olmasından dolayı, yerin burada olabileceğini belirtmişlerdir[1440].

Paion: Ps. Skylaks, Paion'un Kardia ile Alopekonnesos arasında, Khersonesos'un kuzey sahilinde yer aldığını bildirir[1441]. Yerleşim sadece 4. yüzyılda görülmektedir[1442]. Panion'un Beşyol Köyü'nün yaklaşık 4. km kadar batısında bulunan Ece Limanı'nın bulunduğu yerde olduğu düşünülmektedir[1443].

Limnai: Limnai, Miletoslular tarafından 7. yüzyılda kurulmuştur[1444]. Ps. Skymnos, buranın Lysimakheia'nın batısında, Alopekonnesos'un doğusunda bulunduğunu belirtir[1445]. Strabon ise, Kardia'dan sonra Drabos ve Limnai'ye ve daha sonra Alopekonnesos'a gelindiğini belirtir[1446]. Attika-Delos Deniz Birliği vergi listelerinde Alopekonnesos ile Elaious arasında sayılan kentin yeri günümüzde bilinmemekle birlikte, Suvla Körfezi'nin kuzeyinde olduğu düşünülmektedir[1447]. Kent, 4. yüzyıldan sonra tamamen ortadan kaybolmuştur[1448].

[1436] Sayar 2004: 170.
[1437] Ps. Skylaks 67.
[1438] Strab. VII. 51 (52).
[1439] Isaac 1986: 188, Loukopoulou 2004b: 904.
[1440] Kahrsted 1954: 31, Yavuz 2003: 50.
[1441] Ps. Skylaks 67, Kahrstedt 1954: 20 dpn. 47, Isaac 1986: 188, Loukopoulou 2004b: 909.
[1442] Tzvetkova 2008: 272.
[1443] Reyhan Körpe tarafından Ece Limanı'nda yapılan araştırmada, Prehistorik Dönem ile birlikte Klasik Dönem'e ait malzemeler de tespit edilmiştir. Bkz. Körpe 2016: 327.
[1444] Skymn. 705, Strab. XIV. 1. 6, Hekat. FGrH F 163, Isaac 1986: 189, Yavuz 2003: 49, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 460, Tzvetkova 2008: 272.
[1445] Skymn. 705.
[1446] Strab. VII. 51 (52).
[1447] Hauvette Besnault 1880: 519-520, Casson 1926: 220, Isaac 1986: 189, Müller 1997: 803, harita, Yavuz 2003: 49, Yavuz 2008b: 461, Tzvetkova 2008: 272.
[1448] Loukopoulou 2004b: 908.

Krithote: Antik yazarlar, Hellespontos kıyısında bulunan kentin güneyden kuzeye doğru çıkıldığında Sestos, Kallipolis'den sonra ve Paktye'den önce, Lampsakos'un karşısında olduğunu belirtirler[1449]. Buna karşın, modern araştırmacılar farklı görüşler bildirirler. Casson, isim benzerliğinden dolayı yarımadanın güneyindeki Kirte (günümüzde Alçıtepe), bazı araştırmacılar ise, Kallipolis'in kuzeyinde, muhtemelen Eski Fener Burnu'nda olduğunu belirtirler[1450]. Antik yazarlar kentin, I. Miltiades tarafından 556 yılı civarında kurulduğu bildirirler[1451]. Kent, Lampsakos'un peraiası üzerinde kurulduğundan Lampsakoslular ile Atinalı kolonistler arasında sürekli çatışmalara neden olmuştur[1452]. Daskyleion Satrabı Ariobarzanes, 367 yılında Sestos ile Krithote'yi kuşatarak almış, 365 yılında ise, Sestos ile birlikte Atinalı General Timotheos'un eline geçmiştir[1453]. Sestos ve Krithote hariç, Khersonesos'un büyük bir kısmını elinde bulunduran Odrys Kralı I. Kotys'un hizmetindeki Khraidemos tarafından kent kuşatılmasına karşın alınamamıştır[1454].

Kent, yaklaşık 350 yılından 281 yılına kadar bir yüzünde Demeter veya Athena, diğer yüzünde ise buğday, darı ile KPI, KPIΘO veya KPIΘOYΣIΩN lejantlı sikkeler darp etmiştir[1455]. Strabon, kendi döneminde küçük bir yerleşim şeklinde varlığını sürdürdüğünü belirtmektedir[1456].

Kressa: Ps. Skymnos ve Plinius, Kallipolis civarında Kressa adında bir yerleşimden bahseder[1457]. Ps. Skylaks, Kressa'yı Aigospotamos ile Krithote arasında, Khersonesos'un güney kıyısında şeklinde belirtir[1458].

[1449] Ps. Skylaks 67, Skymn. 711, Strab. VII. 55 (56), Plin. *nat.* IV. 11. 48, Steph Byz. 384. 18-19.
[1450] Kallipolis'in güneyinde veya kuzeyinde konusundaki tartışmalar için bkz. Casson 1926: 218-219, Isaac 1986: 191, Kahrstedt 1954: 10-11, Yavuz 2003: 29, dpn. 58, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 453, dpn. 61, Tzvetkova 2008: 275.
[1451] Skymn. 712, Isaac 1986: 191-192, Yavuz 2003: 29, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 453, Tzvetkova 2008: 275.
[1452] Hdt. VI, 37-38, Yavuz 2003: 29, Yavuz 2008b: 453.
[1453] Demosth. XXIII. 158-159; XV. 9, Isoc. XV. 108, 112, Kallet 1983: 246-247, Isaac 1986: 154, Sealey 1993: 82, Fol 2000: 116-117, Archibald 1998: 221, Yavuz 2003: 30, 217-218, 223-224, 228-31, Yavuz 2008a: 434, Tzvetkova 2008: 298-299, Sear 2013: 167, Zahrnt 2015: 44, Loukopoulou 2004b: 901, 908, 910, Jordanov 2004a: 121, Yavuz 2008b: 453, Yacı 2013: 130.
[1454] Demosth. XXIII. 158, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 453, Yacı 2013: 130.
[1455] Head 1911: 224, SNG Cop. Thrace 886-888, Kahrstedt 1954: 39-40, Yavuz 2003: 30, Loukopoulou 2004b: 908, Yavuz 2008b: 453, Yacı 2013: 131-134.
[1456] Strab. VII. 55 (56).
[1457] Skymn. 710-711, Plin. *nat.* III. 11. 48.
[1458] Ps. Skylaks 67.

Kallipolis: Strabon, Lampsakos'un karşısında, kendi döneminde Kallipolis'i küçük bir kent diye tanımlar[1459]. Kent, muhtemelen 3. yüzyılda Krithote ve Aigospotamoi gibi çevresindeki kentlerden getirilen halklar ile (synoikismos) kurulmuştur[1460]. Kent, 203/2 yılından sonra bölgeyi işgal eden V. Philippos tarafından ele geçirilenlerden biridir[1461]. Kentin günümüz Gelibolu İlçesi'nin bulunduğu yerde olduğu düşünülmektedir[1462].

Kypasis: Kent, Thraklar ile ticaret yapmak amacıyla Kardia tarafından Melas Körfezi'nin gerisinde, aynı adlı nehrin ağızının güneyinde, emporion şeklinde kurulduğu düşünülmektedir[1463].

Araplos: Alopekonnesos ile Elaious arasında sayılan yerleşimin Khersonesos'un kuzey sahilinde konumlandırılır[1464]. Drobos ile aynı yer olduğu da düşünülmekle birlikte, Strabon Drobos'u Limnai'den önce, Ps. Skylaks ise, Alopekonnesos'un güneybatısında konumlandırır[1465]. Kent hakkında sadece 4. yüzyılda bilgi bulunmaktadır[1466].

Deris: Deris hakkında Ps. Skylaks tarafından Melas Çayı ile Kobrys arasında bir emporion olduğu bilgisi verilmektedir[1467]. Stephanos Byzantion tarafından, Attika-Delos Deniz Birliği üyesi olduğu belirtilir[1468], yerleşim 4. yüzyıldan itibaren görülmektedir[1469]. Kentin tam yeri bilinmemekle birlikte, Ainos ile Melas Çayı arasındaki alanda olabileceği düşünülmektedir[1470].

[1459] Strab. VII. 55 (56), XIII. 1. 18, Loukopoulou 2004b: 907.
[1460] Yavuz 2003: 30-32, Yavuz 2008b: 453, Tzvetkova 2008: 275.
[1461] Bkz. syf. 91.
[1462] Kahrstedt 1954: 20, dpn. 47, Müller 1997: 803, harita.
[1463] Steph. Byz. 395.12, Ps. Skylaks 67, Kahrstedt 1954: 20 dpn. 47; Isaac 1986: 187, Loukopoulou 2004b: 903, Tzvetkova 2008: 271.
[1464] Ps. Skylaks 67.
[1465] Strab. VII. 51 (52), Ps. Skylaks 67, Kahrstedt 1954: 3, dpn. 47; Isaac 1986: 188, Loukopoulou 2004b: 904.
[1466] Tzvetkova 2008: 272.
[1467] Ps. Skylaks 67.
[1468] Steph. Byz. 224.1-2.
[1469] Tzvetkova 2008: 271.
[1470] Kahrstedt 1954: 20-21, dpn. 47-48, Isaac 1986: 187, Loukopoulou 2004b: 905-906.

Pteleon: Demosthenes, Pteleon'un Leuke Akte ve Zeus altarı yakınında bulunduğunu belirtir[1471]. Tzvetkova, 4. yüzyıldan itibaren görülen Pteleon'un küçük bir yerleşim olabileceğini belirtmektedir[1472]. Muhtemelen Bakla Burnu civarında ve olasılıkla Kypasis ile aynı yer olduğu düşünülmektedir[1473].

Teikhos Aratou: Teikhos Aratou, Khersonesos yakınlarında bir kale yerleşimi olup, 6. yüzyılda I. Miltiades tarafından işgal edilerek Atina yönetimine girmiştir[1474].

Leuke Akte: Herodotos, Kserkses'in Yunanistan Seferi öncesinde yaptığı hazırlık çalışmaları sırasında kullanılan yerleşimlerden biri de Leuke Akte'dir[1475]. Ps. Skylaks tarafından, Thrak kalelerinden biri olarak sayılan yerleşim hakkında 4. yüzyıldan sonra herhangi bir bilgi yoktur[1476]. Yerleşimin kesin yeri belirsizken, Khersonesos ile Protpontis'in birleşme yerinde, Tyrodiza/Tiristasis yakınlarında ve İnceburun, Soğuk Dere civarında olduğu düşünülmektedir[1477].

4.2. Tümülüs ve Nekropoller

Doğu Thrakia'da İlk Demir Çağ'dan itibaren başlayan yaklaşık 94 dolmen ile birlikte 1000'den fazla tümülüs tespit edilmiştir[1478]. Bu bölümde bilimsel kazı yapılan ve kaçak kazılar ile ortaya çıkan buluntu veya mimarisine göre tezin zaman dilimine giren bir adet dolmen[1479], 19 adet tümülüs ile bir nekropol[1480] ele alınmıştır.

[1471] Demosth. VII. 39-40.
[1472] Tzvetkova 2008: 271.
[1473] Isaac 1986: 197, Kahrstedt 1954: dpn. 46-47, Loukopoulou 2004b: 903.
[1474] Paus. 6. 19. 6, Kahrstedt 1954: 10, Loukopoulou 1989: 74, 186-187.
[1475] Hdt. VII, 25.
[1476] Ps. Skylaks 67, Tzvetkova 2008: 275.
[1477] Müller 1997: 803, harita, Tzvetkova 2008: 275.
[1478] Dolmenler için bkz. Akman 1997: 153. Tümülüsler için bkz. Yıldırım 2008: 204.
[1479] Thrakia'da Astikus ve Sakar Dağı'nın kuzey ve güney eteklerinde yüzlerce dolmen bulunmaktadır. Doğu Thraki'da ise özellikle Astikus Dağları'nın güneyinde, özellikle de Lalapaşa ve Kofçaz sınırları içersinde yoğunlaşmaktadır. Dolmenler hakkındaki genel kanı Son Tunç Çağı bitimi ile İlk Demir Çağı başlarından itibaren yapılmaya başladıkları ve yer yer 8-7. yüzyıllara kadar kullanıldığı yönündedir.
[1480] Diğer nekropoller yerleşimler ile birlikte verildiği için burada tekrar belirtilmemişlerdir.

4.2.1. Arpalık Dolmeni

Yer Adı: Arpalık
Türü: Dolmen
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Arpalık
Koordinatlar **K.:** 46332606
D.: 35 478248
Rakım: 178 m
Pafta No.: E17-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

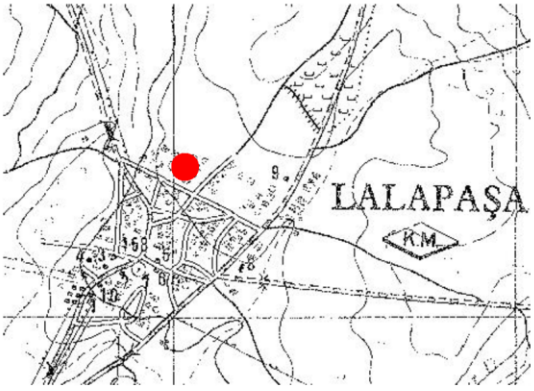

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Arpalık Dolmeni, Lalapaşa'nın hemen kuzeydoğusunda, Akın Sokağı'nın sonunda yer alır.

Lalapaşa Arpalık Dolmeni, Mehmet Özdoğan tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırması sırasında tespit edilmiş ve 1994 sonu-1995 başında Murat Akman tarafından bilimsel kazısı gerçekleştirilmiştir[1481]. Bu nedenle Doğu Thrakia'da bilimsel kazısı yapılan tek dolmedir.

Dolmenin üstü ve etrafı küçük taşlar ile doldurularak bir tepe oluşturulmuştur. Bir giriş ile sonrasında art arda iki odadan yani toplam üç bölümden oluşan dolmen, 750 cm uzunluğa, yaklaşık 255 cm genişliğinde ve yaklaşık 170 cm yüksekliğe sahiptir[1482]. Ana oda ise, yanlarda 320-330 cm uzunluğunda ve 245-260 cm yüksekliğinde, kuzeyde 200 cm, güneyde 225 cm plaka taşlar ile yapılmıştır[1483] (**Levha 137a, b**). Dolmen kazısı sırasında ön odada inhumasyon tarzında gömülmüş iskeletler ile yoğunluğu çanak çömlek olmak üzere fibula ve ağırşak buluntular ele geçmiştir. El yapımı kaplarda yoğunluğu tek kulplu fincanlar oluştururken, kâseler ve büyük kaplar da bulunmaktadır. Koyu kahverengiden siyaha kadar değişen renklerdeki kapların üzerleri birbirine paralel yatay yivler, "S" şeklinde baskılar, üçgen piramit şeklinde bezemler ile

[1481] Özdoğan-Akman 1991: 414, A 3/22, Akman 1997: 160-170, Akman 1998: 65-70, Şahin 2008: Lalapaşa Dolmeni.
[1482] Özdoğan 1996: 340, Akman 1997: 159-160, Akman 1998: 67.
[1483] Akman 1997: 160.

"Buckelkeramik" olarak adlandırılan yumurcuklu kaplarda bulunmaktadır [1484]. Dolmenin içerisinde bulunan buluntular 11. yüzyıl ile 8. yüzyıl arasına tarihlendirilmektedir[1485]. Ayrıca erken dönem malzemelerin yanında çark yapımı çanak çömleklerin de bulunması dolmenin 6. yüzyıla kadar kullanıldığı belirtilmiştir[1486].

4.2.2. Çataltepe Tümülüsü

Yer Adı: Çataltepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Keçiçeşme
Koordinatlar **K.:** 4508604
D.: 35 424591
Rakım: 15 m
Pafta No.: G16-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

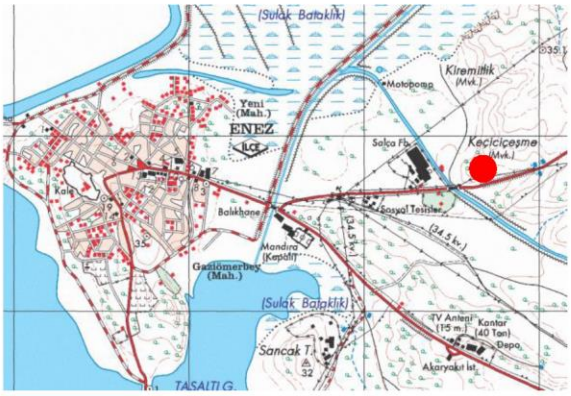

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Çataltepe Tümülüsü, Ainos'un yaklaşık 1.4 km kadar doğusunda, Keçiçeşme mevkiinde bulunmaktadır.

Çataltepe Tümülüsü, yaklaşık 10 m yüksekliğinde ve 50 m çapındadır[1487] (**Levha 138a**). Tümülüs'de 2006 yılında Ainos ekibi tarafından kazı gerçekleştirilmiştir. Mezar mimarisi tüf taşından, kuzeybatı-güneydoğu yönünde dromos ve mezar odası şeklinde düzenlenmiş olup, girişi güneydoğudandır[1488]. Kazılar sırasında sadece güney duvarı bulunan dromosun mevcut uzunluğu 420 cm'dir[1489]. Dromosun kuzeybatısındaki mezar odasına geçiş 90 cm genişliğindeki kapıdan sağlanmaktadır[1490]. Mezar odası, 470 cm uzunluğunda, 325 cm genişliğinde olup, üzeri beşik tonoz ile kapatılmış olmasına karşın

[1484] Akman 1997:165-170
[1485] Akman 1998: 69.
[1486] Akman 1997: 160-170, Akman 1998: 65-70.
[1487] Başaran 2007b: 65, Başaran 2008: 193, Yıldırım 2008: 102.
[1488] Başaran 2007b: 65, Başaran 2008: 194, 195.
[1489] Başaran 2008: 194.
[1490] Başaran 2008: 194.

taşları mezarın içine doğru çökmüş ve kalkan duvara göre yüksekliği ise 4 m'dir[1491] (**Levha 138b**).

Mezar odasına kapıdan girişte, odanın sağ tarafında iri blok taşlardan yapılmış taban döşemesinin arasına gömülmüş vaziyette kuzeybatı-güneydoğu yönünde beyaz mermerden, uzunluğu 230 cm, genişliği 95 cm, derinliği 130 cm ölçülerinde semerdam biçimli iki kapaklı bir lâhit yerleştirilmiştir[1492] (**Levha 138b**). Odanın sol tarafında ise, içten içe uzunluğu 240 cm, genişliği 70 cm, derinliği ise 110 cm, kenar kalınlığı 12 cm ölçülerinden kalker taşından yapılmış başka bir lâhit yer almaktadır. Kapağı bulunmayan lahdin içi ve üst kenarları beyaz renkli ince sıva ile sıvanarak mermer taklidi yapılmıştır[1493]. Tümülüsün batı ve güney eteklerinde 1 m yüksekliğinde toprak kaymasını engellemek için moloz taş ve kireç harcı ile duvar örülmüştür[1494].

Duvarlar, büyük panolar biçiminde ince kum katkılı kireç harcıyla sıvandıktan sonra, üstüne beyaz renkli boyanarak duvarlara mermer kaplama süsü verilmiştir[1495].

Tümülüs içerisindeki lahitlerin boş olması ve tarihleme için destekleyici küçük buluntuların olmaması nedeni ile tümülüsün tam tarihini vermek mümkün değildir. Ancak tümülüsün kuzeydoğusunda tespit edilen şölen yerinde bir lahit ile dolgu toprağında 5. yüzyıla ait bronz bir sikke, biri siyah, diğeri kırmızı figür tekniği ile yapılmış iki küçük kap parçası, üzerinde kerykeion damgası bulunan pişmiş topraktan bir jeton ve 9 cm çapında pişmiş topraktan bir disk bulunmuştur[1496].

Hem dolgu toprağın içindeki buluntular, hem de mezar yapısının tekniği tümüsün 4.-3. yüzyıla tarihlendirilebileceğini göstermektedir[1497].

[1491] Başaran 2007b: 65, Başaran 2008: 194.
[1492] Başaran 2007b: 65-66, Başaran 2008: 194-195.
[1493] Başaran 2007b: 66, Başaran 2008: 195.
[1494] Başaran 2007b: 66, Başaran 2008: 195.
[1495] Başaran 2007b: 66, Başaran 2008: 195.
[1496] Başaran 2007b: 66, Başaran 2008: 195.
[1497] Başaran 2008: 199, Yıldırım 2008: 103.

4.2.3. Aşağıkoruluk Tümülüsü

Yer Adı: Aşağıkoruluk
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Hamzabeyli Köyü
Mevkii: Aşağıkoruluk
Koordinatlar **K.:** 4643880
D.: 35 469173
Rakım: 291 m
Pafta No.: E17-a2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

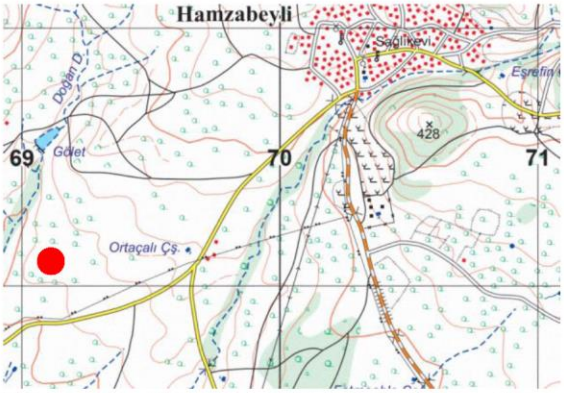

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Aşağıkoruluk Tümülüsü, Hamzabeyli Köyü sınırları içerisinde, köyün yaklaşık 2.5 km kadar güneybatısında Aşağıkoruluk mevkiinde yer almaktadır.

Tümülüs, kuzey-güney doğrultulu bir sırtın üzerinde bulunmaktadır. Tümülüsün bulunduğu sırt meşe ağaçları tarafından kapatılmış durumdadır. Tümülüs, yaklaşık 10 m çapında ve 2 m yüksekliğinde, yayvan bir tepecik durumundadır (**Levha 139a**). Ortasından derin bir şeklinde kuzey güney doğrultulu kaçak kazıcılar tarafından yapılmış bir çukur bulunmaktadır. Bu kaçak kazı çukurunun kesitine göre tümülüs taş ve toprak kullanılarak oluşturulmuştur.

Buluntular

Alanda yapılan incelemede herhangi bir gömüye ait iskelet veya çanak çömlek parçası bulunamamıştır. Ancak köylüler ile yapılan görüşmede, kaçak kazı ile çıkarıldıktan sonra el konulan ve Edirne Arkeoloji Müzesi'nde korunan, 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen Thasos amphorası (**Kat. No.: 362**) tümülüsün tarihini vermesi açısından olukça önemlidir.

4.2.4. Karakoç A Tümülüsü

Yer Adı: Karakoç
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Karakoç Köyü
Mevkii: Köyiçi
Koordinatlar **K.:** 4624819
D.: 35 518950
Rakım: 302 m
Pafta No.: E18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Tümülüs, Karakoç Köyü'nün güneydoğusunda, yerleşimin içinde bulunmaktadır. Köylülerin toprak alması sonucu tümülüsün mezar odası ortaya çıkmış ve bunun üzerine İstanbul Arkeoloji Müzeleri adına Nezih Fıratlı tarafından 1963 yılında beş gün süren kurtarma kazısı yapılmıştır.

Kazı öncesi yaklaşık 5 m yüksekliğe ve 30 m çapındaki tümülüsün etrafının taş ile çevrili olduğu görülmüştür[1498] (**Levha 140a**).

Girişi güneye bakar durumdaki mezar yapısı, yerel kireçtaşından yapılmış dromos ve mezar odası olmak üzere iki bölümden oluşur (**Levha 140b**). Dromos, 145 cm uzunluğunda, 88 cm genişliğinde ve 163 cm yüksekliğinde olup üzeri düz taşlar ile kapatılmıştır[1499]. Dromos'dan sonra yuvarlak planlı 295 cm çapında ve yaklaşık 260 cm yüksekliğinde bindirme tekniğinde sahte kubbe ile örtülmüş mezar odası bulunmaktadır[1500]. Kubbenin açık orta kısmı ise, yaklaşık 90 cm uzunluğunda ve 20 cm kalınlığında taş ile kapatılmıştır[1501]. Mezar odasının içinde mezar odasının ana kaya üzerine oluşturulan zemininde doğu batı yönlü bir iskelet ile yanına mezar hediyeri bırakılmış ve yaklaşık 30 cm iri gözenekli çakıl ile örtülmüştür[1502].

[1498] Fıratlı 1964: 108. Mevcut durumda dromos kısmı kapanan tümülüsün sadece kubbenin üst sıra taşları ile kazı sonrası güvenlik açısından yapılan demir kapının üst kısmı görülmektedir.
[1499] Fıratlı 1964: 108, Onurkan 1988: 5, Yıldırım 2008: 111, Aksan 2015: 79-80.
[1500] Fıratlı 1964: 108, Onurkan 1988: 5, Yıldırım 2008: 111.
[1501] Aksan 2015: 80.
[1502] Fıratlı 1964: 108; Onurkan 1988: 5, Yıldırım 2008: 111.

Buluntular

Karakoç A Tümülüsü'nde gerçekleştirilen kurtarma kazısı sonucunda; 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Attika taklidi pişmiş toprak kandil (**Kat. No.: 363**), 4. yüzyıla ait el yapımı pişmiş toprak kandil (**Kat. No.: 364**), bronz situla (**Kat. No.: 365**), lenger (**Kat. No.: 366**), oinokhoe parçaları (**Kat. No.: 367**), pişmiş toprak küp (**Kat. No.: 368**), üç adet phiale (**Kat. No.: 369**, **370** ve **371**), testi (**Kat. No.: 372**), ile 4.-3. yüzyıllara tarihlenen lekythos (**Kat. No.: 373**) ve askos (**Kat. No.: 374**) dromos ve mezar odasında tespit edilmiştir. Ayrıca, tümülüsün üzerindeki dolgu toprağında 4. Yüzyıla tarihlenen Thasos amphoralarına ait altı adet dip ve iki adet ağız parçası tespit edilmiştir[1503].

Tümülüs, mimarisine ve mezar hediyelerine göre 4. yüzyıl'ın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir[1504].

4.2.5. Eriklice Tümülüsü

Yer Adı: Eriklice
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Eriklice
Mevkii:
Koordinatlar **K.:** 4622113
D.: 35 516228
Rakım: 265 m
Pafta No.: E18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

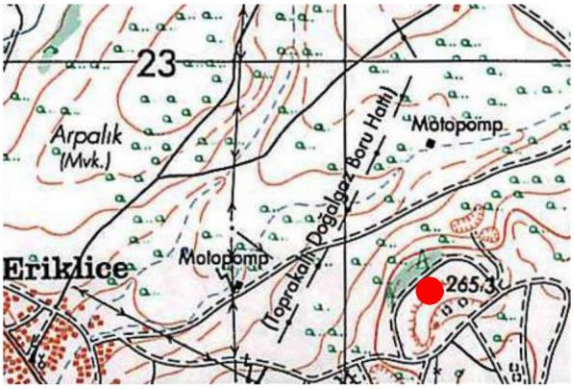

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kırklareli'ne yaklaşık 2 km uzaklıktaki Eriklice Köyü'nde bulunan tümülüs ne yazık ki günümüzde mevcut değildir[1505]. Tümülüs hakkında, Kırklareli ve çevresi hakkında kitap yazan M. Kristodulos ilk bilgiyi vermiş, daha sonra ise Fransa'nın Edirne konsolosu D. Degrand, F. W. Hasluck ve Filov tümülüsü ziyaret ederek bilgi

[1503] Fıratlı 1964: 211, Aksan 2015: 101-105.
[1504] Fıratlı 1964: 108-109, Onurkan 1988: 5, Yıldırım 2008: 112, Aksan 2015: 83.
[1505] Eriklice Tümülüsü'nün olabileceği düşünülen yerin koordinatları verilmiştir.

vermişlerdir[1506]. Savaş sırasında kullanılmak üzere yapılan savunma hattı sırasında 1 Ekim 1891 yılında kazı yapılarak, üzerindeki tüm toprak çekilmiş ve sadece mezar yapısı kalmıştır [1507].

Hasluck ve Filov'un bilgi verdikleri Eriklice Tümülüs'ü ne yazık ki daha sonra Mansel'in araştırmaları sırasında mevcut değildir. Aksan, tam yeri bilinmeyen Eriklice Tümülüsü'nün mevcut durumunu gören M. Kristodulos ve Hasluck'un tariflerine göre Kırklareli'nin kuzeybatısında, yaklaşık 1.3 km, Eriklice'nin ise 900 m kadar doğusunda, daha sonra (20. yüzyıl olabilir) mevzi ve savunma yapılarının bulunduğu 265 rakımlı tepede olabileceğini ileri sürmektedir[1508] (**Levha 142e**) .

Mezar yapısı fasad, dromos ve mezar odasından meydana gelir (**Levha 143a**). Yerel kireçtaşından düzgün işlenmiş blok taşlar kullanılarak yapılmıştır. Dromosun kapısı, batı-güneybatı ve doğu-kuzeydoğu uzantılı bir fasad meydana getirir[1509] (**Levha 143a, b**). Fasadı oluşturan güneybatı duvarı yaklaşık 135 cm, kuzeydoğudaki duvar ise yaklaşık 150 cm'dir[1510]. Fasadın yüksekliği ise 260 cm'dir (**Levha 143b**).

Dromosa, güney-güneydoğudaki 182 cm yüksekliğinde, 115 cm alt, 111 cm üst genişliğe sahip kapıdan girilir [1511] . Dromos mezar odası ile aynı aksta olmayıp, dromosun batı-güneybatı duvarı mezar odasının merkezi ile aynı hizada olduğu belirtilir[1512]. Dromosun uzunluğunu Hasluck'un çizimine göre Mansel, 106 cm, Aksan ise batı-güneybatı duvarının 190 cm, doğu-kuzeydoğu duvarının ise yaklaşık 240 cm olduğunu belirtir[1513]. Hasluck, dromos'un sağ duvarında kazıma insan figürleri ile "Θ" harfi görüldüğü belirtilir[1514].

[1506] Kristodulos 1897: 268, Hasluck 1910/1911: 76-79, Filov 2013: 31.
[1507] Kristodulos 1897: 268, Mansel 1943: 4.
[1508] Aksan 2015: 47.
[1509] Hasluck 1910/1911: 78, Mansel 1943: 4, Onurkan 1988: 4, Aksan 2015: 48.
[1510] Aksan 2015: 49.
[1511] Mansel 1943: 4-5. Onurkan 1988: 4, Aksan 2015: 49. Filov ise, dromosun ölçülerini; 100 cm genişliğinde ve 200 cm uzunluğunda vermiştir. Bkz. Filov 2013: 31.
[1512] Hasluck 1910/1911: 78, Aksan 2015: 50.
[1513] Mansel 1943: 4, Aksan 2015: 50.
[1514] Aksan 2015: 50. Hasluck, dromosun sağ duvarında grafiti, insan figürü ve tekerlek olduğunu belirtmiştir. Bkz. Hasluck 1910/1911: 78, dpn. 1.

Dromosun sonunda, 392 cm çapındaki yuvarlak planlı mezar odasına geçilir[1515]. Mezar odasının üzeri duvar taşlarının yukarı doğru çıktıkça ileri çıkıntı yapmasıyla oluşturulmuş bindirme tekniğindeki, 345 cm yüksekliğindeki kubbe ile örtülüdür[1516] (**Levha 143c**). Kubbenin orta kısmında kalan boşluk ise, yaklaşık 104 cm uzunluğunda, 100 cm genişliğinde ve 22 cm kalınlığındaki taş ile kapatılmış ve mezar odasından görüldüğü yerine kabartma rozet yapıldığı belirtilmiştir[1517].

Buradaki çalışmalar sırasında mezar odası içerindeki kline üzerine uzanmış, başında diadem bulunan bir iskelet, mezar odası içinde dağılmış halde at iskelet parçaları ile gümüş ve bronz mezar hediyeleri tespit edilmiştir[1518].

Eriklice Tümülüsü'nde kazılar sırasında tespit edilen bulunturlar daha sonra İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne götürülmütür. Tamamı 4. yüzyıla tarihlenen bulntular arasında gümüş phiale (**Kat. No.: 375**) ve testi (**Kat. No.: 376**), bronz oinokhoe (**Kat. No.: 377**), miğfer (**Kat. No.: 378**) ve gümüş çifte balta şeklinde levha (**Kat. No.: 379**) vardır[1519].

Eriklice Tümülüsü, buluntularının 4. yüzyılın ilk yarısına ait olması ve mezar işçiliğine göre yapılan değerlendirmelerde 4. yüzyılın ortalarında inşa edilmiş olması gerekir[1520].

[1515] Hasluck 1910/1911: 78, Mansel 1943: 4-5, Aksan 2015: 50. Filov, mezar odasının çapını 350 cm verir. Bkz. Filov 2013: 31.

[1516] Hasluck 1910/1911: 78, Mansel 1943: 4-5, Aksan 2015: 50. Filov, mezar odasının yüksekliğini 350 cm vermiştir. Bkz. Filov 2013: 31.

[1517] Mansel 1943: 79, Aksan 2015: 51.

[1518] Kristodulos 1897: 268, Hasluck 1910/1911: 77. Mansel ise, kremasyon yapılarak gömülmüş bireyin külleri olduğunu belirtmektedir. Bkz. Mansel 1943: 4.

[1519] Hasluck 1910/1911: 77, no. 195, no. 175, no. 163, no. 273, no. 310, Onukan 1988: 4, dpn. 13, 26-28, Kat. 24, 28-29, Kat. 25, 55-56, Kat. 53, 97, Kat. 101, Aksan 2015: 57-60, Er 1, 62-68, Er 2, 68-70, Er 3, 70-75, Er 4, 75-76, Er 5.

[1520] Aksan 2015: 77.

4.2.6. Yündolan C Tümülüsü

Yer Adı: Yündolan C
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Yündolan Köyü
Mevkii: Koçasa
Koordinatlar **K.:** 4622746
D.: 35 528570
Rakım: 361 m
Pafta No.: E18-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

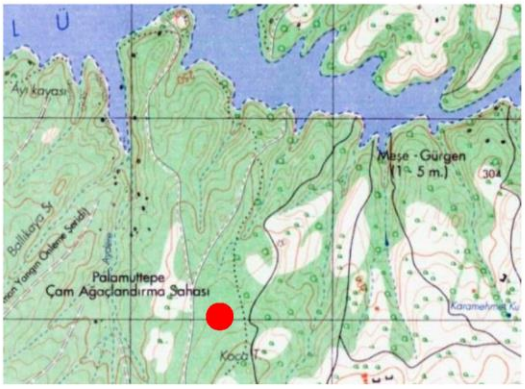

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Yündolan C Tümülüsü[1521], Yündalan Köyü'nün yaklaşık 2.7 km kadar kuzeyinde Koçasa mevkiinde yer almaktadır. Bölgede yapılan kaçak kazılar sonucunda Kırklareli Arkeoloji Müzesi adına Zülküf Yılmaz tarafından 1999 yılında kurtarma kazısı yapılmıştır[1522]. Tümülüs, kazı öncesi 20 m çapında ve yaklaşık 3 m yüksekliğindedir[1523] (**Levha 145b**).

Yıldırım, Yündolan C Tümülüsü'nü "Çukur Mezarlı Tümülüs" grubu içerisinde sınıflandırılmıştır[1524]. Kazı sırasında, tümülüsün farklı noktalarında güçlü bir ateşin yakıldığını gösteren yanmış ahşap, oksitlenerek bozulmuş demir kalıntılar ile at iskeletine ait parçalar tespit edilmiştir[1525]. Bu tabakanın altına tümülüsün zemininde, etrafı taşlarla sınırlandırılmış anakaya içerisinde yaklaşık 300 cm uzunluğunda, 200 cm genişliğinde ve 80 cm derinliğinde, muhtemelen kremasyon uygulanarak gömüsü yapılan çukur mezar tespit edilmiştir[1526].

Buluntular

Kazısı ile elde edilen malzemeler sırasında geç 5. yüzyıla tarihlendirilen pişmiş toprak siyah firnisli kâse (**Kat. No.: 380**), 5.-4. yüzyıla tarihlendirilen pişmiş toprak

[1521] Köyün adı Yundalan olmasına karşın yayınlarda tümülüsün adı Yundolan C şeklinde verildiğinden, bu tezde Yundolan C adı kullanılmıştır.
[1522] Yılmaz 2001: 71.
[1523] Yılmaz 2001: 71.
[1524] Yıldırım 2008: 74.
[1525] Yılmaz 2001: 73-74.
[1526] Yılmaz 2001: 73-74.

Heraklia Pontika (**Kat. No.: 381**) ve olasılıkla Mende amphorası (**Kat. No.: 382**) ile askos (**Kat. No.: 383**), 4. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen üzerinde kırmızı figür tekniğinde symposium ve palestra sahnesi bulunan çan krater (**Kat. No.: 384**) ile yine aynı yüzyıla tarihlendirilen gümüş patera (**Kat. No.: 385**) ve phiale (**Kat. No.: 386**) olmak üzere parçalar halinde birçok eser tespit edilmiştir[1527].

Yündolan C Tümülüsü elde edilen buluntulara göre 4. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

4.2.7. Kırklareli A Tümülüsü

Yer Adı: Kırklareli A
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Aşağı Pınar
Koordinatlar **K.:** 4618037
D.: 35 518261
Rakım: 192 m
Pafta No.: E18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kırklareli merkezinin yaklaşık 3 km güneyinde Aşağı Pınar Mevkii'nde bulunan üç tümülüsten biri ve en güneybatıda bulunan tümülüs 1874 yılında defineciler tarafından kazılmıştır[1528]. Daha sonra ise bu tümülüs A. Müfit Mansel tarafından "Kırklareli A Tümülüsü" olarak adlandırılmış ve 1938 yılında bilimsel yöntemler ile tekrar kazılarak araştırılmıştır[1529].

Girişi güneyde bulunan Kırklareli A Tümülüs'ü, yaklaşık 4 m yüksekliğinde ve yaklaşık 25 m çapındadır (**Levha 148a**). Mezar yapısı yöresel kireçtaşı kullanılarak yapılmış bir ön oda ve bir mezar odasından meydana gelir (**Levha 148b**).

[1527] Delemen *vd.* 2010: 95-98.
[1528] Kristodulos 1881: 23, Hasluck 1910/1911: 76-79, Mansel 1943: 31, Şahin 2008: Kırklareli A Tümülüsü.
[1529] Mansel 1943: 1-2.

İlk kazısından kısa bir süre sonra tümülüsü ziyaret eden M. Kristodolus, mezar yapısı hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir[1530]. İki bölümden oluşan mezara giriş 180 cm uzunluğunda, 110 cm genişliğinde ve 220 cm yüksekliğinde beşik tonozlu bir dromos ile sağlanmaktadır [1531] (**Levha 148c**). Söz konusu duvarların ilk dört sırası dik yükselmekte, dördüncü bloktan itibaren beşik tonoz başlamaktadır[1532]. Dromosdan mezar odasına geçiş, güneyde yaklaşık 100 cm genişliğinde ve 155 cm yüksekliğinde kapı açıklığı ile sağlanmıştır[1533]. Dromosunun kuzeyindeki kapıdan geçilerek 300 cm'ye 300 cm ölçüleri ile kare mezar odasına ulaşılır[1534]. Üzeri beşik tonoz ile örtülü mezar odasının yüksekliği 266 cm dir[1535] (**Levha 149a**). Mezar odasının girişinin sol tarafında üç basamak bulunmakta ve M. Kristodulos'un aktarımına göre, günümüzde mevcut olmayan kline olduğu belirtilmiştir[1536]. Mansel tarafından verilen planda mezar odası tabanının taş levhalarla kaplı olduğu görülmektedir, ancak Mansel bununla ilgili herhangi bir bilgi vermemiştir[1537].

Aksan, diğer tümülüsler ile yaptığı karşılaştırmalar sonucunda Kırklareli A Tümülüs'ünün beşik tonozlu olmasının Makedonia tipi mezarlardan etkilendiğini, duvar örgüsü, yönü ve plan örgüsü gibi özellikleriyle de Thrakia özelliği gösterdiğini ve bu nedenle "melez bir yapı" olduğunu belirtir[1538].

A. Müfit Mansel'in "Makedonya Tipinde" belirttiği mezar, bilimsel kazıdan önce soyulduğundan buluntusu yoktur, mimarisine göre 4.-3. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1539]. Aksal, yaptığı karşılaştırmalar sonucu Kırklareli A Tümülüsü'nü 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmenin daha uygun olduğunu belirtmiştir[1540].

[1530] Kristodulos 1881: 23.
[1531] Mansel 1943: 31, Yıldırım, dromosun ölçüsünü 180 cm uzunluğunda ve 113 cm genişiğinde vermiştir. Bkz. Yıldırım 2008: 101.
[1532] Aksan 2015: 12.
[1533] Mansel 1943: 31, Aksan 2015: 12.
[1534] Mansel 1943: 31, Onurkan 1988: 3, Yıldırım 2009: 101.
[1535] Mansel 1943: 31, Onurkan 1988: 3, Yıldırım, mezar odasının yüksekliğini 220 cm vermiştir.
[1536] Kristodulos 1881, Mansel 1943: 31, Delemen 2000: 232, Yıldırım 2008: 101.
[1537] Aksan 2015: 13.
[1538] Tümülüs analojisi için bkz. Aksan 2015: 14-22.
[1539] Mansel 1943: 31, Onurkan 1988: 3, Delemen 2000: 232, Yıldırım 2008: 101.
[1540] Aksan 2015: 33.

4.2.8. Kırklareli B Tümülüsü

Yer Adı: Kırklareli B
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Aşağı Pınar
Koordinatlar **K.:** 4618664
D.: 35 519063
Rakım: 210 m
Pafta No.: E18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kırklareli A Tümülüsü'nün yaklaşık 980 m kadar kuzeydoğusunda, Aşağı Pınar'ın ise, yaklaşık 400 m kadar güneydoğusunda bulunan ikinci tümülüs A. Müfit Mansel tarafından "Kırklareli B Tümülüsü" olarak adlandırılmıştır. Tarla sahibi tarafından tümülüsün duvar taşlarının sökülerek tahrip edilmesi üzerine o sırada Vize tümülüslerini kazan A. Müfit Mansel, ivedilikle bölgeye gelerek 1938 yılında kazı yapmıştır[1541].

Günümüzde üzerinde tarım faaliyetlerinin devam ettiği tümülüsün mimarisi ne yazık ki görülememekte, bulunduğu yerde mevcut haliyle yaklaşık 2-3 m yüksekliğe ve yaklaşık 30-35 m çapında bir yükselti şeklindedir (**Levha 149b**).

Kırklareli B Tümülüs'ünün kuzey-güney yönlü mezar yapısı dikdörtgen planlı bir ön oda ve yuvarlak planlı mezar odasından meydana gelmiştir (**Levha 149c**). Mezar yapısının inşasında yöresel kireçtaşı kullanılmıştır[1542]. Dikdörtgen planlı ön odaya giriş güneydeki 105 cm genişliğindeki kapıdan sağlanır[1543]. Kazı esnasında geniş ve yassı bloklardan oluşan sövelerden doğudaki 235 cm yüksekliğe kadar korunmuştur[1544]. Mansel, ön odanın 533 cm uzunluğunda ve 483 cm genişliğinde olduğunu belirtmiştir[1545]. Ancak Aksan, plana göre yaptığı ölçümlere göre batı ve doğu duvar

[1541] Mansel 1940: 92-93, Mansel 1943: 2.
[1542] Mansel 1943: 2, Aksan 2015: 27.
[1543] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 27.
[1544] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 27.
[1545] Mansel 1943: 2-3, Onurkan 1988: 3, Yıldırım 2008: 108.

kalınlıklarının, kapı açıklığının bulunduğu güney duvara göre daha fazla olduğu, Mansel'e ait ölçülerin birbirine oranlandığında batı ve doğu duvarlarının yaklaşık 70 cm, güney duvarın ise yaklaşık 55 cm kalınlığında olduğu belirtmiştir[1546]. Duvarlar iyi işlenmiş kesme taşlardan harçsız, isodomos tekniğinde inşa edilmiştir[1547].

Ön oda ile yuvarlak planlı mezar odası arasındaki kapı 150 cm derinliğinde, 110 cm genişliğindedir[1548]. Kapı açıklığında, hem ön odaya bakan tarafta hem de yuvarlak planlı mezar odasına bakan tarafta, söveleri meydana getiren üç taş blok tespit edilmiştir. Ön odaya bakan tarafta, doğuda olması gereken taş blok mevcut değildir. Mansel, sövelerin 208 cm yüksekliğe kadar korunduğunu belirtmektedir[1549]. Kapı aralığının batı kenarındaki iki söve arasında, aşağıdan yukarıya doğru uzanan, 13 cm genişliğinde düşey birer oluk bulunması ve Mansel, ön odaya girişi sağlayan kapıda olduğu gibi burada da kapı kanatlarına dair herhangi bir iz olmaması nedeniyle, kapının büyük ve yassı taşla örtülü olabileceğini belirtir[1550]. Ön odadan sonra aynı akstaki çapı 680 cm ve duvar kalınlığı 90-100 cm yuvarlak planlı mezar odasına geçilir[1551]. Mansel'in raporunda taban döşemesi hakkında bilgi bulunmamakla birlikte, kesit çizimine göre mezar odasının taban seviyesi, güneyindeki kapı eşiğinden yaklaşık 40 cm daha aşağıda olduğu görülmektedir[1552]. Mansel'in verdiği kesite göre, birbirinin üzerine bindirilmiş taş bloklar, en alt sıradan itibaren içeriye doğru hafif meyilli bindirme tekniğiyle yükselmekte ve iç kısmı işlenerek kubbe şekli verilmiştir[1553]. Fakat yapının üst kısmı korunamadığından Mansel, mevcut sekiz sıranın oluşturduğu eğriden yola çıkarak, kubbenin on dört taş sırasından meydana geldiğini ve maksimum yüksekliğinin 660 cm olabileceğini ileri sürmüştür[1554].

Mezar odasının iç duvarında 130-137 cm aralıklar ile 35-40 cm genişliğinde ve yaklaşık 2 cm kalınlığında, pembemsi ve ince kumlu harçtan yapılmış düşey şekilde

[1546] Mansel 1943: 2, Aksan 2015: 27.
[1547] Aksan 2015: 27.
[1548] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 27.
[1549] Mansel 1943: 2, Aksan 2015: 27-28.
[1550] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 28.
[1551] Mansel 1943: 2-3, Onurkan 1988: 3, Yıldırım 2008: 108, Aksan 2015: 28.
[1552] Mansel 1943: 2, Aksan 2015: 28.
[1553] Mansel 1943: 2-3, Onurkan 1988: 3, Aksan 2015: 28.
[1554] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 28.

bezenmiştir[1555]. Mansel, bu şeritlerin yukarıya doğru giderek daraldığını ve kubbede birleştiğini öne sürmüştür[1556]. Ayrıca mezar odasının duvarında belirli aralıklarla, yaklaşık 6.5 cm çapında delikler bulunmakta olup, Mansel bunların aplikler için olabileceğini belirtmiştir[1557].

Bilimsel çalışmalar öncesinde Rus işgal kuvvetleri veya soyguncular tarafından soyulduğu için mezar odasının içinde, 218 cm uzunluğunda, 97 cm genişliğinde ve 77 cm yüksekliğinde yerli kalker taşınandan yapılmış lahit kırılmış ve ters çevrilmiş şelinde tespit edilmiştir[1558]. Lahit çevresinde kırılmış halde 5.-4. yüzyıla tarihlenmiş siyah firnisli seramik parçaları ile kremasyon yapıldığını gösteren kül ve at iskelet parçaları tespit edilmiştir[1559].

A. Müfit Mansel "Makedonya kamara mezarları" tipinde olduğunu belirtiği Kırklareli B Tümülüsü'nü 5-4. yüzyıla tarihlendirilmiş[1560], Mete Aksal yapmış olduğu analojilere göre 4. yüzyılın sonu 3. yüzyılın içine tarihlemektedir[1561].

4.2.9. Kırklareli C Tümülüsü

Yer Adı: Kırklareli C
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Aşağı Pınar
Koordinatlar **K.:** 4611881
D.: 35 519308
Rakım: 222 m
Pafta No.: E18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

[1555] Mansel 1943: 3, Aksan 2015: 29.
[1556] Mansel 1943: 3, Onurkan 1988: 3.
[1557] Mansel 1943: 3, Onurkan 1988: 3, Aksan 2015: 29.
[1558] Mansel 1943: 3, Onurkan 1988: 3.
[1559] Mansel 1940: 93, Mansel 1943: 3, Onurkan 1988: 3, Yılmaz 1994: 173-175, Yıldırım 2008: 109, dpn 280.
[1560] Mansel 1943: 3, Yıldırım 2008: 109, Şahin 2008: Kırklareli B Tümülüsü.
[1561] Aksan 2015: 30-34.

Konumu

Kırklareli A ve B Tümülüsleri'nin 1938 yılında kazılmasından sonra, Kırklareli B Tümlüsü'nün 300 m kuzeydoğusunda bulunan Kırklaeli C Tümülüsü, ilk kez 1828 yılında bölgeyi işgal eden Ruslar tarafından[1562], 1939 yılında ise ikinci kez A. M. Mansel tarafından kazılmıştır[1563].

A. Müfit Mansel tarafından 1939 yılında sistematik şekilde araştırma yapılan tümülüsün, 45 m çapında ve 7 m yüksekliğinde olduğu belirtilmiştir[1564]. Günümüzde formu bozuk şekilde, özellikle batı ve kuzey kısımları olmayan tümülüs, yaklaşık 40-45 m çapında ve 7 m yüksekliğindedir (**Levha 150a**). Tümülüsün büyük bir kısmı koruna gelmiş olmasına rağmen mezar odası ne yazık ki mevcut değildir.

Mezar yapısı, yerel kireçtaşından yapılmış, bir dromos ve onun kuzeyinde aynı aksta üç odadan oluşmaktadır[1565] (**Levha 150b**). İlk odanın girişi ve genişliği 195 cm olup, uzunluğu ise 228 cm'dir[1566]. İlk odadan ikinci odaya giriş 80 cm genişliğinde ve 55 cm uzunluğundaki bir kapıdan sağlanır[1567]. İkinci oda 220 cm uzunluğu ve 210 cm genişliğiyle kareye yakın bir plan özelliği gösterir[1568]. Odanın iki yanında, duvarlara bitişik 220 cm uzunluğunda ve yaklaşık 25 cm genişliğinde taş seki bulunmaktadır[1569]. İkinci odanın da üst örgüsü hakkında bilgi bulunmamasına karşın, mezar odasında olduğu gibi beşik tonoz ile kapatıldığı düşünülmektedir[1570]. Şahin Yıldırım, bu iki odanın diğerlerine göre nispeten daha dar olmasından dolayı dromos vazifesi gördüğünü belirtmektedir[1571].

İkinci odadan üçüncü odaya geçiş 80 cm genişliğinde ve 55 cm uzunluğundaki kapıdan sağlanmaktadır[1572]. Dikdörtgen planlı oda 312 cm uzunluğunda ve 213 cm

[1562] Kristodulos 1881: 23-26, Mansel 1943: 31, Aksan 2015: 36.
[1563] Mansel 1940: 93.
[1564] Aksan 2015: 36.
[1565] Mansel 1943: 31, Onurkan 1988: 4.
[1566] Mansel 1943: 31, Yıldırım 2008: 107, Aksan 2015: 37.
[1567] Aksan 2015: 38.
[1568] Mansel 1940: 31, Yıldırım 2008: 107, Aksan 2015: 38.
[1569] Aksan 2015: 38.
[1570] Mansel 1943: 31, Aksan 2015: 38.
[1571] Yıldırım 2008: 107.
[1572] Aksan 2015: 39.

genişliğe sahiptir[1573]. İkinci odada diğerlerinden faklı biçimde, batı duvarına bitişik halde yaklaşık 150 cm uzunluğunda ve 30 cm genişliğinde taş seki bulunmaktadır[1574]. İlk iki bölümün aksine burada odanın üzerinin beşik tonoz ile örtülü olduğu görülür[1575]. Üçüncü odadan, asıl mezar odası şeklinde düşünülen dördüncü odaya yaklaşık 80 cm genişliğinde ve 55 cm uzunluğundaki bir kapıdan geçilir[1576]. Kare plana sahip oda yaklaşık 312 cm uzunluğunda ve 305 cm genişliğindedir[1577]. Üst kısmı yıkık olmasına rağmen korunan duvardan anlaşıldığı üzere, beşik tonoz ile kaplı mezar odasının duvarlarının ise, mavi ve kırmızı renkli freskle kaplı olduğunu anlaşılır[1578]. Ayrıca oda içerisinde palmet bezemeli kline ayağı parçaları tespit edilmiştir[1579].

Tümülüs, bilimsel kazı öncesinde soyulduğundan mezar hediyesi hiçbir buluntuya rastlanılmamıştır. A. Müfit Mansel tarafından mimari özelliklerine göre 4.-3. yüzyıla tarihlenirken[1580], buna karşın A. M. Mansel'in yayınına dayanarak tekrar değerlendiren Aksel, yaptığı analojik araştırmalara göre Kırklareli C Tümülüsü'nü 3. yüzyılın son çeyreğine tarihlemenin daha doğru olacağını belirtmektedir[1581].

4.2.10. Çatalağaç Tümülüsü

Yer Adı: Çatalağaç
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Akviran Köyü
Mevkii: Çatalağaç
Koordinatlar **K.:** 4617579
D.: 35 546918
Rakım: 367 m
Pafta No.: E19-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

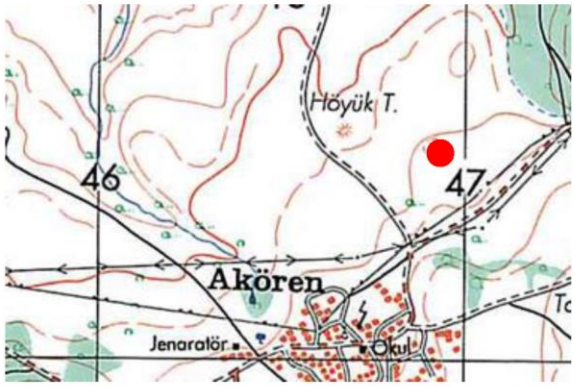

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

[1573] Mansel 1940: 31, Yıldırım 2008: 107, Aksan 2015: 39.
[1574] Aksan 2015: 40.
[1575] Aksan 2015: 40-41.
[1576] Aksan 2015: 40.
[1577] Mansel 1940: 31, Aksan 2015: 40.
[1578] Mansel 1940: 31, Aksan 2015: 40-41.
[1579] Mansel 1940: 31.
[1580] Mansel 1940: 93, Onurkan 1988: 4, Şahin 2008: Kırklareli C Tümülüsü.
[1581] Aksan 2015: 41-45

Konumu

Tümülüs, Akören (Akviran) Köyü'nün yaklaşık 500 m kadar kuzeyinde, Akören-Evciler yolunun ise batısında yer almaktadır. 1963 yılında Karakoç Köyü'ndeki tümülüs kazısı sırasında bölgede araştırma yapan İstanbul Arkeoloji Müzesi'nden Nezih Fıratlı tarafından ziyaret edilmiş ve bilgi notu şekilde yayınlanmıştır[1582].

Nezih Fıratlı, ziyaret ettiği dönemde tümülüsün kaçak kazı ile kazıldığını belirtmiştir. Günümüzde orijinal toprak yığınını büyük oranda kaybeden tümülüs tepesi yaklaşık 3.5-4 m yüksekliğe ve yaklaşık 14 m çapa sahiptir [1583] (**Levha 150c**). Tümülüsün üst toprak örtüsü mezar yapısına kadar yok olmuş, üst kısmında kesme taşlardan yapılmış konik bir mezar odasına sahip mezarın üs kısmı tahrip olmuş şekilde görülmektedir (**Levha 151a**). Güneyden girişi olan mezar odasının girişi taş ve içi toprak doludur. Şahin Yıldırım tarafından "Yuvarlak (Tholos) planlı" tümülüsler sınıfında incelenmiştir[1584].

Nezih Fıratlı, tümülüsü mimarisine göre 4. yüzyıla tarihlemiş, bu tarihlendirme Şahin Yıldırım tarafından da kabul edilmiştir[1585].

4.2.11. İslambey A Tümülüsü

Yer Adı: İslambey A
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: İslambey Köyü
Mevkii: Kuyudere
Koordinatlar **K.:** 4614919
D.: 3551154
Rakım: 336 m
Pafta No.: E19-d1
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

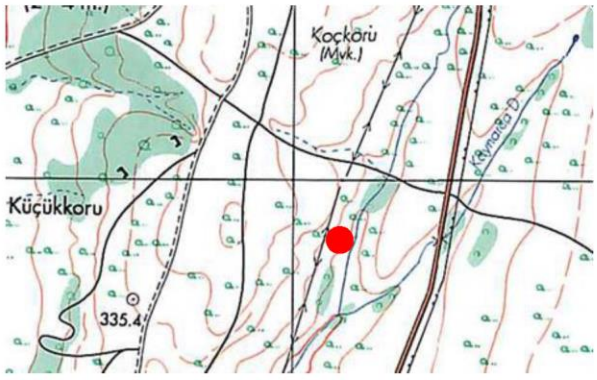

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[1582] Fıratlı 1964: 109.
[1583] Şahin Yıldırım, doktora tezinde tümülüsün yaklaşık 6 m yüksekliğinde ve 60 m çapında olduğunu belirtmiştir. Bkz. Yıldırım 2008: 112.
[1584] Yıldırım 2008: 112.
[1585] Fıratlı 1964: 109, Yıldırım 2008: 112.

Konumu

İslambeyli A Tümülüsü, İslambeyli Köyü'nün yaklaşık 2 km kadar güneyinde, Kaynarca Deresi'nin 80 m ve İslambey-Poyralı karayolunun yaklaşık 350 m kadar batısında Kuyudere Mevkii'nde yer almaktadır. Doğuya doğru eğimli bir yamacın üzerinde bulunan tümülüs, tarla sahibi tarafından düzleştirilmek suretiyle tahrip edilmiştir (**Levha 151a**). Daha sonra tümülüste kaçak kazı yapılması nedeniyle Kırklareli Arkeoloji Müzesi adına Zülküf Yılmaz tarafından 1992 yılında kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir[1586].

Tümülüs Şahin Yıldırım tarafından "Tek Odalı Mezar" grubunda incelenmiş ve Doğu Thrakia'da bulunmuş tek örnek olduğu belirtilmiştir[1587]. İç duvarları itinalı bir işçilik gösterirken dış duvarlarının daha kaba işlenmiş dikdörtgen planlı mezar odası bulunmuştur[1588]. Mezar odasının üst kısmı mevcut olmamakla birlikte büyük yassı taşların bir biri üzerine getirilmesiyle oluşturulmuş tonozun yüksekliğinin yaklaşık 220 cm, mezar odası giriş yüksekliğinin ise 130 cm olabileceği düşülmektedir[1589]. Şahin Yıldırım, mezar odasının üzerinin tonozlu olma olasılığının oldukça yüksek olduğunu belirtmektedir[1590]. Tümülüs kazısını gerçekleştiren Yılmaz, mezar odasının iç kısmında zeminden yaklaşık 75 cm yukarıda bir şerit halinde tüm odayı dolaşan kabartma bezeme olduğu belirtilmiştir[1591]. Mezar odasının kuzeyinde, toprağın kaymasını engellemek için ters "V" şeklinde koruma duvarı örülmüştür[1592].

Buluntular

Tarla sahibi tarafından mezar yapısından söküldükten sonra köye götürülen, 2.-1. yüzyıllar arasına tarihlendirilen ve üzerinde kabartma bulunan kapı söve taşı (**Kat. No.: 387**) ile duvar taşı (**Kat. No.: 388**) Kırklareli Arkeoloji Müzesi'nde koruma altındadır.

[1586] Yılmaz 1994: 165-166.
[1587] Yıldırım 2008: 98.
[1588] Yılmaz 1994: 166-168, Yıldırım 2008: 97.
[1589] Yılmaz 1994: 165-168, Yıldırım 2008: 97.
[1590] Yıldırım 2008: 98.
[1591] Yılmaz 1994: 168-173, Yıldırım 2012: 68-69. Buradan tarla sahibi tarafından tahrip edilerek sökülen taşlar köye götürülmüştür. Kurtarma kazısı sırasında müzeye getirilen kabartmalı duvar taşlarına göre tümülüs 2-1. yüzyıla tarihlendirilmektedir.
[1592] Yılmaz 1994: 166 Yıldırım 2008: 98.

Ayrıca tümülüsün üzerine yığılan toprağın içerisinden Kalkolitik Çağ'dan Hellenistik Dönem sonlarına kadarki sürece tarihlenen seramik parçaları tespit edilmiştir[1593].

İslambeyli A Tümülüsü, hem kabartmalar hemde kazı sırasında tespit edilen buluntulara göre 2-1. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir[1594].

4.2.12. Harekattepe Tümülüsü

Yer Adı: Harekattepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Gazioğlu Mah.
Mevkii: Menekşe
Koordinatlar **K.:** 4539118
D.: 35 555119
Rakım: 18 m
Pafta No.: F19-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

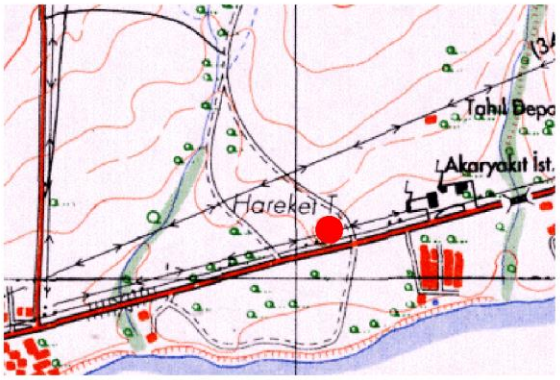

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Harekattepe Tümülüsü, Gazioğlu Köyü'nün sınırları içerisinde, köyden yaklaşık 3.7 km ve Menekşe sırtının denize doğru yükseltisini kaybettiği güneyde yer alır. Tümülüs, Menekşeçatağı'nın ise 300 m kadar kuzeydoğusundadır. Günümüzde hemen güneyinden Tekirdağ-İstanbul yolu geçmektedir.

Mevcut yüksekliği 14.5 m ve yaklaşık çapı 90 m olan tümülüsün güney kısmı 1959 yılında Tekirdağ-İstanbul karayolunun genişletilmesi sırasında traşlanmıştır[1595] (**Levha 152c**). Aynı karayolunun 1997 yılında tekrar kuzeye doğru genişletilmesine karar verilmesi üzerine Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından kurtarma kazısı yapılmıştır[1596].

Tümülüsün dolgu toprağının kazısı sırasında 100x50 cm boyutunda ve yaklaşık 20 cm derinliğinde, içinde yoğun kömür ile birkaç parça Klasik Dönem'e tarihlendirilen

[1593] Yılmaz 1994: 175, Yıldırım 2008: 98.
[1594] Yılmaz 1994: 175, Yıldırım 2008: 98.
[1595] Harekattepe Tümülüs'ünde yapılan araştırmada gerçek yüksekliğinin 20-22 m olması gerektiği belirtilmiştir. Işın-A. Özdoğan 2000: 335-336, Işın 2007: 103, Yıldırım 2008: 83.
[1596] Tümülüsün kurtarma kazısı dönemin Tekirdağ Müzesi Müdürü M. Akif Işın'ın başkanlığında ve Aslı Özdoğan'ın bilimsel danışmanlığında gerçekleştirilmiştir.

seramik parçası ile bir adet amphora dip parçası tespit edilmiştir[1597]. Tabana doğru yaklaşık 2 m yaklaşıldığında, siyah ve sert yağlı toprak içerisinde deniz kabuklarının sıkışması ile oluşmuş tortul kayaçtan bir kapak taşı[1598] ve onun kenarında iki adet mermer alabastrona ait parçalara rastlanılmıştır[1599]. Kazının devamında kapağın kaldırılmasıyla içi muhtemelen çam üzerine şimşir ağacından bezemeli ahşap ile kaplanmış lahitin zemini kil dolguyla yatak haline getirilmiş ve ölen kişi[1600] başı doğu yönünde olacak şekilde sırt üstü yatırılmıştır[1601].

Bireyin kafatasının üstünde meşe dalının yaprakları ve palamut pelitleri, sol kolun üzerinde sarmaşık dalı şeklinde, aralarda çiçekleri olan ikinci bir diadem tespit edilmiştir[1602]. Kemiklerin ve tahtaların üzerinde yer yer üzeri altın boncuklarla süslenmiş erguvan renginde saf ipekten kumaş ve deri kalıntıları ile sol ayakta, altı kösele olup üç deri bantla bağlanan bir sandalet kalıntısı buluntular arasındadır[1603]. İskeletin sağ el parmağında, oturan Demeter ve onun karşısına Eros işlenmiş altın bir yüzük, çenesinin altında ise, ön yüzünde Apollon başı, arka yüzünde ise bir süvari tasviri ve onun üstünde Φιλιππο (Philip) lejantlı gümüş bir sikke bulunmuştur[1604].

Buluntulara göre özellikle II. Phillippos sikkesine dayandırılarak Harekattepe Tümülüsü, 359-336 yıllarına tarihlendirilmekte ve Kral Kerspleptes'in mezarı şeklinde yorumlanmıştır[1605].

[1597] Işın-A. Özdoğan 2000: 336.
[1598] Kapak, 235 cm uzunluğunda, 100 cm genişliğinde ve 20 cm kalınlığındadır.
[1599] Işın-A. Özdoğan 2000: 336, Yıldırım 2008: 83.
[1600] Kafatası oldukça sağlam olup saçlarının bir kısmı korunmuş şeklinde tespit edilmiştir. Yapılan antropolojik incelemede 40-45 yaşlarında öldüğü, sol üst kolundaki yaralanmadan dolayı çolak olduğu anlaşılmıştır. İskelet ile daha detaylı araştırma için bkz. Özbek-Erdal 2000: 77-91.
[1601] Işın-A. Özdoğan 2000: 337, Yıldırım 2008: 84.
[1602] Işın-A. Özdoğan 2000: 337, Işın 2007: 103, Yıldırım 2008: 84, dpn. 212.
[1603] Işın-A. Özdoğan 2000: 337, Işın 2007: 103-104, Yıldırım 2008: 84, dpn. 212.
[1604] Işın-A. Özdoğan 2000: 337, Işın 2007: 103, Yıldırım 2008: 84-85 ve dpn. 212.
[1605] Işın-A. Özdoğan 2000: 337, Işın 2007: 104.

4.2.13. Askertepe Tümülüsü

Yer Adı: Askertepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Beyoğlu Mah.
Mevkii: Kestanetepe
Koordinatlar **K.:** 4516863
D.: 35 516904
Rakım: 322 m
Pafta No.: G18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

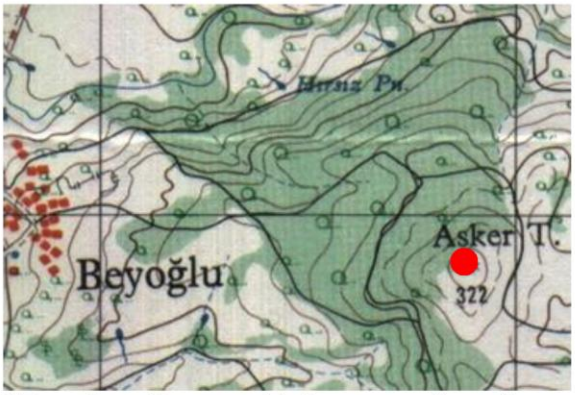

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Askertepe Tümülüsü, Beyoğlu Köyü'nün yaklaşık 900 m kadar doğusunda Kestanetepe mevkiinde yer alır. Tümülüs doğal bir sırtın güneydoğusunda, yamaç üzerindedir. Yoğun kaçak kazı tahribatı nedeniyle Tekirdağ Arkeoloji Müzesi sorumluluğunda ve Şahin Yıldırım başkanlığında tümülüste 2007 yılında kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir.

Etrafı ve üzeri ağaçlarla kaplı tümülüs, yaklaşık 16 m yüksekliğe ve 70 m çapa sahiptir[1606] (**Levha 153a**). Andezitten yapılmış dromos ve mezar odasından oluşan tümülüs mimarisi, kuzeybatı güneydoğu doğrultuludur. Girişi güneydoğu yönünde olan dromos, 230 cm uzunluğunda, 350 cm ile 300 cm genişliğinde ve 310 cm yüksekliğinde olup, üzeri kapatılmadan kullanılmıştır[1607]. Dromosun ön kısmında iki kanat açıklığı ile fasad oluşturulmuştur[1608]. Dromosda yapılan kazı çalışması esnasında zeminde, kurban edilen iki at iskelet parçaları ile 4. yüzyıla tarihlendirilmiş, Herakleia Pontike ve Ainos amphoraları, kandil ve yoğun korozyona uğramış sikke bulunmuştur[1609]. Dromosdan mezar odasına geçiş 175 cm yüksekliğinde ve 135 cm genişliğindeki kapıdan sağlanmaktadır[1610].

[1606] Tümülüs kazısını gerçekleştiren Şahin Yıldırım, doktora tezinde yaklaşık 16 m yüksekliğinde ve 95 m çap ölçüsünü verirken (Yıldırım 2008: 99.) kazı sonucu yayımladığı makalede ise yaklaşık 18 m yükseliğinde ve 80 m çapında olduğunu belirtmiştir. Bkz. Yıldırım 2010: 151.
[1607] Yıldırım 2008: 99, Yıldırım 2010: 152; Yıldırım 2012: 70.
[1608] Yıldırım 2008: 99, Yıldırım 2010: 152.
[1609] Yıldırım 2008: 100, Yıldırım 2010: 152-153, Koçel Erdem 2011: 393.
[1610] Yıldırım 2010: 152.

Mezar odası, 407 cm uzunluğunda, 300 cm genişliğinde ve 260 cm yüksekliğindedir[1611]. Mezar odası beşik tonoz ile kapatıldıktan sonra üzeri düz büyük taşlar ile örtülmüştür ve bu taşlar kırlangıçkuyruğu kenetler kullanılarak sabitlenmişlerdir[1612]. Mezar odasının kuzey duvarına bitişik 160 cm uzunluğunda ve 79 cm genişliğindeki klinenin taşları dağınık şekilde tespit edilmiştir[1613]. Şahin Yıldırım, mezar odasının durumundan dolayı birçok kez soyulmuş olduğu belirtmiştir[1614]. Dağıtılmış kline alanında, mezar sahibine ait olduğu düşünülen kül tabakası ve bu tabakanın temizliği sırasında klinenin kuzey duvarına bitişik duran batı köşesinde yanmış bir adet altın varak parçası ile yoğun korozyonlu bronz parçalar tespit edilmiştir[1615].

Askertepe Tümülüsü, elde edilen amphora, kandil, Attika üretimi kantharos, skyphos gibi buluntular ve mimari kalıntılarına göre 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir[1616].

4.2.14. Höyükbayırı Tümülüsü

Yer Adı: Höyükbayırı
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Kınıklı Mah.
Mevkii: Höyükbayırı
Koordinatlar **K.:** 4529843
D.: 35515912
Rakım: 271 m
Pafta No.: G18-a2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

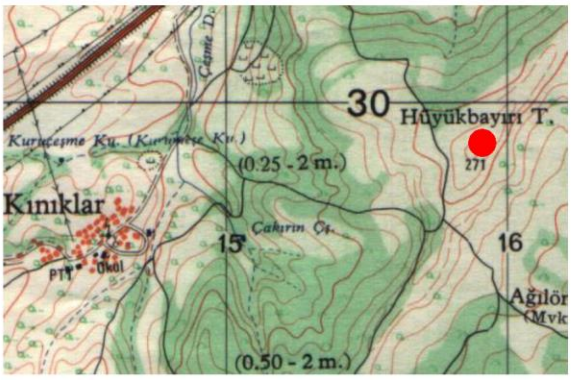

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

[1611] Yıldırım 2008: 99, Yıldırım 2010: 153.
[1612] Yıldırım 2010: 154.
[1613] Yıldırım 2010: 154.
[1614] Yıldırım 2010: 154.
[1615] Yıldırım 2010: 154-155, Yıldırım 2008: 100, dpn. 262. Bu buluntular haricinde mezar odasının üzerini örten çatının çökmesiyle mekanın içine akan dolgu toprağının içinden ise amphora parçaları, Attika ithali kantharos ve skyphos parçaları ile farklı kaplara ait seramik parçaları bulunduğu belirtilmiştir. Bkz. Yıldırım 2010: 155.
[1616] Yıldırım 2010: 153, 155-156.

Konumu

Höyükbayırı Tümülüsü, Süleymanpaşa İlçesi, Kınıklar Köyü sınırları içerisindedir. Köyün yaklaşık 1 km kadar doğusunda, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu bir sırtın üstünde Höyükbayırı mevkiinde bulunur.

Höyükbayırı Tümülüsü, yaklaşık 9-10 m yüksekliğinde ve 55 m çapındadır[1617] (**Levha 153b**). Bilimsel bir kazı yapılmamasına karşın, kaçak kazılar ile yöresel kireçtaşından yapılmış dromos ve mezar odasında oluşan mezar yapısı tamamen ortaya çıkartılmıştır[1618]. Tümülüsün tepesinin altındaki mezar odasına giriş güneydoğusundan olup, bir dromos ile sağlanmaktadır. Dromos, 65 cm genişliğinde ve 280 cm uzunluğunda olup[1619], zemini toprakla dolu olmasına karşın yüksekliği 110 cm civarındadır. Dromosun üstü düz plaka taşlar ile kapatılarak üst örgü oluşturulmuştur (**Levha 154a**).

Dromos genişliğindeki açıklıktan 300 cm uzunluğunda ve 250 cm genişliğindeki mezar odasına geçilmektedir[1620]. Mezar odasının üzeri bindirme tekniğinde tonoz ile örtülmüştür (**Levha 154b**). Mezar odasının kuzeybatı duvarına bitişik 200 cm uzunluğunda ve 60 cm genişliğinde bir kline bulunduğunu belirtilmiştir[1621]. Kaçak kazılar sonucunda kline mezar odasının zemini tamamen yok edilmiştir.

[1617] Şahin Yıldırım tarafından ilk kez araştırılan tümülüs 9 m yüksekliğinde ve 70 m çapında verilmiştir. Bkz. Yıldırım 2008: 103.

[1618] Mezar odası ve dromosu ortaya çıkartılan mezar yapısında ve etrafında kaçak kazılar devam etmekte ve bu nedenle yoğun tahribat vardır. Köylüler ile yapılan konuşmada ve Şahin Yıldırım'ın doktora çalışmasında girişin karşısında kline bulunurken, araştırmalar sırasında bunun tamamen yok edildiği ve zeminin 2-2.5 m. kadar tabana doğru kazıldığı görülmüştür. Ayrıca köylüler ile yapılan görüşmede ilk kazıldığı zaman klinenin üzerinde bir iskelet olduğu belirtilmiştir. Köylülerin anlatımlarına göre bu kazılar 10-15 sene kadar önce yapılmıştır.

[1619] Şahin Yıldırım, dromosu 70 cm genişliğinde ve 400 cm uzunluğunda vermiştir. Bu farkın nedeni zaman içerinde yapıla kaçak kazılarla dromosun uç kısmının tahrip edilmesi olmalıdır. Bkz. Yıldırım 2008: 103.

[1620] Mezar odasının tabanının 200-250 cm kadar kazılması nedeniyle odanın ölçüleri alınamamış ve Şahin Yıldırım'ın ölçüleri kullanılmıştır. Yıldırım 2008: 103. Yıldırım metinde belirtmemesine karşın Lev. LXV-b ve c'de görüldüğü üzere dromosdan mezar odasına geçiş eğim ile sağlanmaktadır. Buda mezar odasının dromosdan daha derin bir kodda olduğunu göstermektedir. Tıpkı Naip Tümülüsü'nde olduğu gibi. Ancak burada merdiven yoktur. Bu durum ayrıca Höyükbayırı Tümülüsü'nün mezar odasının üzerinde bulunduğu sırtın kazılması ile yapıldığını, dromosun ise sırt düzleminde yapıldıktan sonra sırtında yükseltisi kullanılarak tümülüsün oluşturulduğunu göstermektedir.

[1621] Bkz. dpn. 915.

Kaçak kazı nedeni ile hiçbir küçük buluntunun bulunmadığı mezar yapısı, mimari özelliklerine göre 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1622].

4.2.15. Karaağaçdere Tümülüsü (Tatarlı II)

Yer Adı: Karaağaç/Tatarlı II
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Tatarlı Mah.
Mevkii: Karaağaç Dere
Koordinatlar **K.:** 4520516
D.: 35 519455
Rakım: 255 m
Pafta No.: G18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

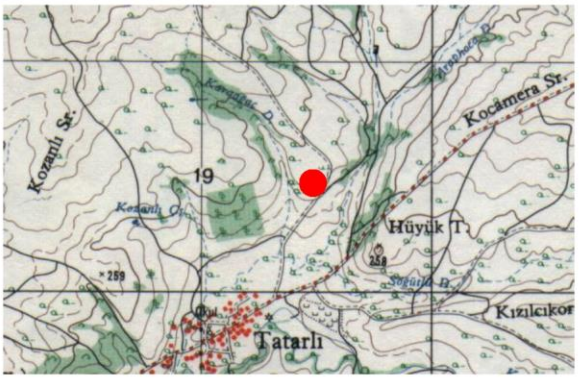

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü, Tatarlı Köyü'nün yaklaşık 600 m kadar kuzeydoğusunda, Karaağaç Deresi'nin hemen kuzeyindeki yamacın güneydoğu eteğinde, Höyüküstü/Karaağaç Dere mevkiinde yer alır.

Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü'nde, 1980 yıllarda Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Bu kazının gerçekleştirilmesinden hemen sonra NATO için yapılan petrol boru hattı tümülüsün üzerinden geçmiş ve tamamen yok etmiştir (**Levha 154c**). Alanda yapılan incelemede çalı ve ot içerisindeki alanda sadece etrafa dağılmış birkaç tane işlenmiş taş görülmüştür. Kazı yapıldığı sırada alanda bulunan köylüler, güneydoğuya doğru girişinin olduğu, onun gerisinde bir kare oda bulunduğunu belirtmişlerdir[1623].

Buluntular

Müzenin yaptığı kurtarma kazısısında çıkan buluntular, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır. Kazı sonucunda, 4. yüzyıla tarihlenen ikisi siyah firnisli üç adet pişmiş toprak kandil (**Kat. No.: 389**, **390** ve **391**) tespit edilmiştir. Ayrıca mermer

[1622] Yıldırım 2008: 103.
[1623] Köy muhtar Halil Kurt tarafından bilgi verilmiştir.

milli kapı kanadı, taş kline ile ölü elbisesi üzerine dikilmiş olduğu düşünülen altın kaplama boncuklar, bronz ok ucu ve bronz fibula parçası diğer buluntulardır[1624].

Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü, günümüzde mevcut olmamakla birlikte elde edilen buluntulara göre 4. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

4.2.16. Höyüktepe Tümülüsü

Yer Adı: Höyüktepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Tatarlı Mah.
Mevkii: Höyüküstü
Koordinatlar **K.:** 4520180
D.: 35 519775
Rakım: 259 m
Pafta No.: G18-a3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

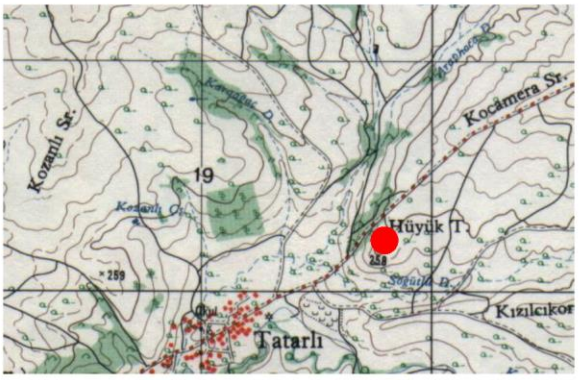

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Höyüktepe Tümülüsü, Tatarlı Köyü'nün yaklaşık 550 m kadar kuzeydoğusunda, Tatarlı-Araphacı karayolunun yaklaşık 70 m güneydoğusunda Söğütlü Dere'nin ise kuzeyinde yer alır[1625].

Üzeri tamamen ağaç ve çalılar ile kaplı olan tümülüs yaklaşık 10-12 m yüksekliğinde ve 60 m çapındadır (**Levha 155d**). Birçok yerinde kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Bu kaçak kazılar ile kenet kullanılarak bir birine bağlanmış blok taşlar tahrip edilerek yerlerinden sökülmüş ve etrafa dağıtılmıştır. Bu nedenle olasılıkla mezar odasına üstten girilmiştir. Kaçak kazı çukurlarından anlaşıldığı kadarıyla tümülüsün girişi güneydoğudan olmalıdır.

Mimari parçalar haricinde hiçbir buluntu tespit edilememiş olmasına karşın Höyüktepe Tümülüsü, mezar odası ve taş işçiliğinden anlaşıldığı kadarıyla 4. yüzyıla ait olmalıdır.

[1624] Koçel Erdem 2011: 393-394.
[1625] Kocamera sırtının güney ucundaki tümülüs, 25000'lik haritada "Höyük Tepe" şeklinde gösterilmiştir.

4.2.17. Naip Tümülüsü

Yer Adı: Naip
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Naip Mah.
Mevkii: Kızkulesi
Koordinatlar **K.:** 4525553
D.: 35 534420
Rakım: 45 m
Pafta No.: G18-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

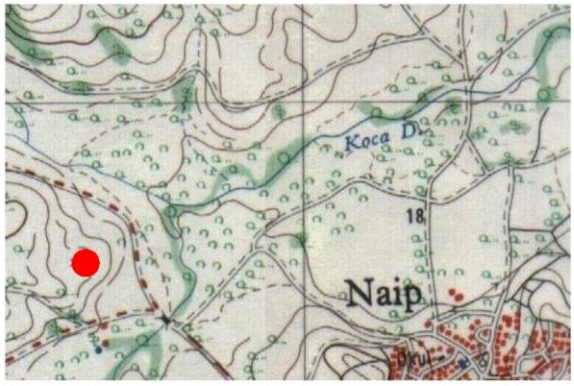

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Naip Tümülüsü, Naip Köyü'nün yaklaşık 900 m kadar kuzeybatısında, Naip-Çanakçı karayolunun yaklaşık 130 m kadar batısında Kızkulesi mevkii adı ile bilinen sırtın kuzeydoğu ucunda yer alır (**Levha 156a**). Kaçak kazılar nedeniyle 1984-1985 tarihleri arasında Tekirdağ Arkeoloji Müzesi tarafından kurtarma kazısı yapılmıştır. Tümülüsün mimarisi ve buluntuları İnci Delemen tarafından yayımlanmıştır[1626].

Naip Tümülüs'nün günümüzde kazı öncesi yüksekliği ve çapı hakkında bilgi verecek durumda olmamasına karşın, kazı raporlarına göre yaklaşık 18 m yüksekliğe ve 84 m çapında olduğu belirtilmiştir[1627]. Kazı sırasında tüm dolgu toprağı kaldırılıp, kazı sonrasında mezar odasının tekrar örtülmesi nedeniyle günümüzde yaklaşık 4 m'lik yükselti ile 85 m'lik bir çapa sahiptir.

Girişi doğuda[1628] olan dromos, yaklaşık 6 m uzunluğunda, bindirme tekniğinde üçgen şeklinde yapılmış, alt genişliği girişte 110 cm, mezar odasına girişte 1 m ve yüksekliği 210 cm'dir[1629] (**Levha 156b**). Dromosun sonunda, 120 cm yüksekliğinde, 84.5 cm genişliğindeki Attika-İon anta başlıklı söveler ve üzerinde diş sırası bulunan

[1626] Delemen 2004a.
[1627] Delemen 2004a: 7, Delemen 2007: 49, Yıldırım 2008: 105, Keskinel *vd.* 2014: 6.
[1628] Tümülüsün girişi tam doğu olmayıp, hafif güneydoğuya doğru kaymaktadır. Ancak doğu şeklinde kabul edilmiştir.
[1629] Delemen 2004a: 11, Delemen 2007: 50, Yıldırım 2008: 105.

lentosu ile mermer bir kapı bulunur[1630] (**Levha 158a**). Ahşap kapı biçiminde işlenmiş, 150 cm yüksekliğinde, aşağıda 96 cm üst 87 cm genişliğindeki mermer bir bloktur[1631].

Dromos tabanı ile mezar odasının zemini arasında 185 cm'lik kod farkı vardır[1632] ve bunun için kapıdan sonra mezar odasının içine doğru yedi basamaklı bir merdiven yapılmıştır. Kare planlı mezar odası 310 cm uzunluğunda, 306 cm genişliğinde ve bindirme tekniğinde yapılmış tonozlu üst örgüsüne kadar 265 cm'dir[1633] (**Levha 156b**). Mezar odasının girişinin karşısında, duvara yaslanmış 218 cm uzunluğunda, 97.2 cm genişliğinde ve 80.5 cm yüksekliğinde bir kline ile onun önünde, üzerinde kabartma tabakların bulunduğu 150.2 cm uzunluğunda, 57 cm genişliğinde ve 61 cm yüksekliğindeki masa ve dört adet tabure bulunmuştur[1634] (**Levha 158a**). Kazı sırasında mezar odasının zeminin kireçtaşı ile kaplı olduğu belirtilmesine karşın[1635], kaçak kazılar sonucu ne yazık ki günümüzde yok olmuştur. Kazı sırasındaki buluntular mezar odasının duvarlarının krem renkli, kumlu harçla sıvandığını göstermektedir[1636]. Mezar içerisinde ayrıca biri merdivenin kuzeyindeki duvarda "ΚΑΘΑΘΑ"harfleri ile mezar odasının girişinin güney duvarında iki direkli bir gemi çizimi olmak üzere iki grafito vardır[1637].

Buluntular

Tümülüsde gerçekleştirilen kazı sonucunda, dolgu toprağı, dromos ve mezar odasında birçok buluntu tespit edilmiştir. Dolgu toprağı içerisinde; pişmiş toprak siyah firnisli unguenterium, testi ve üzerinde boya ile yapılmış şematik, kollarını yukarı doğru kaldırmış insan figürü bulunan amphora ağız-boyun parçası bulunmuştur[1638]. Mezar odasında ise, altın defne çelengi (**Kat. No.: 392**), beş adet gümüş phiale (**Kat. No.: 393**, **394**, **395**, **396** ve **397**), gümüş tabak (**Kat. No.: 398**), gümüş kepçe (**Kat. No.:**

[1630] Delemen 2004a: 11, Yıldırım 2008: 105.
[1631] Delemen 2004a: 25-27.
[1632] Delemen 2004a: 13, Yıldırım 2008: 105. Günümüzde bu basamakların olduğu yerde toprak olup, basamaklar görülememektedir. Muhtemelen basamaklar tahrip edilmiştir.
[1633] Delemen 2004a: 13, Delemen 2007: 50, Yıldırım 2008: 105-106.
[1634] İnci Delemen, kitabında kline, masa ve tabureler hakkında detaylı bir şekilde bilgi vermiştir. Bkz. Delemen 2004a: 27-52, Delemen 2007: 50-51.
[1635] Delemen 2004a: 14.
[1636] Delemen 2004a: 13.
[1637] Delemen 2004a: 14-16.
[1638] Delemen 2004a: 9-10.

399), gümüş süzgeç (**Kat. No.: 400**), üzerinde "TEPPEΩ" yazıtı bulunan küçük gümüş testi (**Kat. No.: 401**), üç yakma delikli bronz kandil (**Kat. No.: 402**), ahşap bir kalkanın bronz parçaları (**Kat. No.: 403**), bronz testi (**Kat. No.: 404**), bronz meşale ve ayağı (**Kat. No.: 405**), bronz patera (**Kat. No.: 406**), bronz tekne (**Kat. No.: 407**), pişmiş toprak Thasos amphorası (**Kat. No.: 408**), ikisi pişmiş toprak biri alçıtaşından üç adet alabastron (**Kat. No.: 409**, **410** ve **411**) ve demir strigilis parçası (**Kat. No.: 412**) tespit edilmiştir. Bu eserler ile birlikte bronz miğfer, zırh, demir mızrak uç ve dipçiklere ait parçalar mezar odasında tespit edilen diğer buluntulardır[1639]. İnci Delemen tarafından, tüm eserler ile alabastronlar 4. yüzyılın 3.-4. çeyreğine, Thasos amphorası ise kulp üzerindeki mühür yardımıyla 325-310 yılları arasına tarihlendirilmiştir

İnci Delemen, mezar mimarisi ve içerisinde bulunan hediyeler nedeniyle mezar sahibinin İskender'in ordusunda görev yapmış ve daha sonra Thrakia'ya dönmüş üst rütbeli bir komutan olabileceğini belirtmiştir[1640]. Tümülüsün, mezar mimarisi ile mezar odasındaki buluntulara göre 4. yüzyılın son yirmi yılında yapıldığı ve kapatıldığı belirtilmiştir[1641].

4.2.18. Kuletepe Tümülüsü (?)

Yer Adı: Kuletepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Yağmurca Köyü
Mevkii: Kuletepe/Kaletepe
Koordinatlar **K.:** 4554385
D.: 35 491192
Rakım: 342 m
Pafta No.: F17-c2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☒ Araştırılmamış
Yayın: ☐ Var ☒ Yok

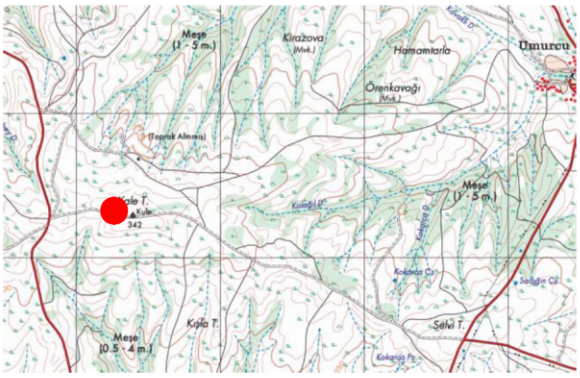

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

[1639] Delemen 2004a: 103-111.
[1640] Delemen 2004a: 113-115, Delemen 2007: 52.
[1641] Delemen 2004a: 113, Delemen 2007: 50-52.

Konumu

Kuletepe Tümülüsü, Yağmurca Köyü'nün yaklaşık 4 km güneydoğusunda, Yağmurca-Subaşı köy yolunun yaklaşık 400 m kuzeyindedir. Alanın kuzeyinde mevkiiye adını veren pilye bulunmaktadır.

Tepenin üstünde, düzlük alanın orta kısmında 65x80 m'lik alanda hafif bir yükselti bulunmaktadır (**Levha 162d**). Alanda kiremit, tuğla ve seramik parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca etrafta çok fazla küçük taşlar vardır. Etrafta başka buluntu alanlarının olmamasından dolayı buranın bozulmuş bir tümülüs olduğu düşünülmüştür. Buradan kuzeydeki sırtlarda tümülüsleri görmek mümkündür.

Buluntular

Edirne Arkeoloji Müzesi'nde, Yağmurca Kuletepe mevkiinden getirilmiş 5.-3. yüzyılar arasına tarihlenen bronz Zeus heykelciği bulunmaktadır (**Kat. No.: 413**). Ayrıca alanda yapılan araştırmada seramik ve kiremit parçaları tespit edilmiştir.

Bronz Zeus heykelciğinin bulunduğu alanın yapısı ve çevresindeki tümülüsler düşünülerek olasılıkla 3. yüzyıla ait tümülüs olarak değerlendirilmiştir.

4.2.19. Kocahöyük Tümülüsü

Yer Adı: Kocahöyük
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Sarnıç Köyü
Mevkii: Kocahöyük
Koordinatlar **K.:** 4535919
D.: 35 495100
Rakım: 174 m
Pafta No.: G17-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

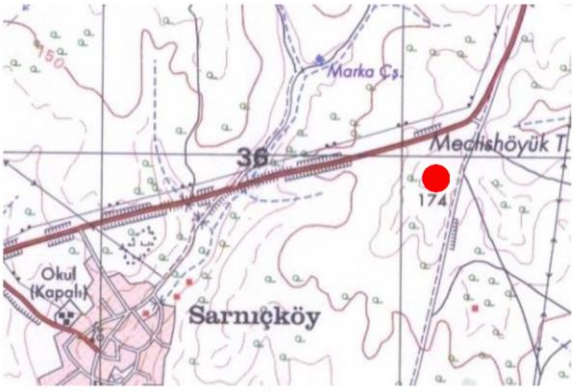

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kocahöyük Tümülüsü, Malkara, Sarnıç Köyü'nün yaklaşık 1 km kadar kuzeydoğusunda, Kocahöyük [1642] Mevkii'nde bulunur [1643] . Malkara-Hayrabolu

[1642] 25000'lik topografik haritada "Meclistepe" şeklinde geçmektedir.

karayolunun ise yaklaşık 120 m kadar güneyinde, kuzey-güney doğrultulu bir sırtın üzerinde yer alır (**Levha 163b**).

Tümülüs, yaklaşık 45 m çapında ve 4-5 m yüksekliğe sahiptir. Tümülüsün güneybatı yarısı tarımsal faaliyet nedeniyle neredeyse yok olmuş durumdadır. Köylüler ile yapılan görüşmede, 1980'ler civarında resmi kazı yapıldığı belirtilmiştir. Resmi veya kaçak kazılar sonucu, tümülüsün orijinal durumunda ortada, fakat şimdi güneybatısında kalan alanda, 320 cm çapında daire planlı mezar odasının üst kısmı görülmektedir[1644]. Bu alanda kireçtaşından yapılmış duvarın üzerinde, kubbeye geçişi sağlayan 34 cm yüksekliğinde, üç silme ve diş sırası bulunmaktadır. Muhtemelen giriş güneybatısında olup, tarla sürümü sırasında yerinden çıkmış blok taşlar bu kısımda görülmektedir.

Kocahöyük Tümülüsü, mimari özelliklerinden dolayı 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir[1645].

4.2.20. Sivritepe Tümülüsü

Yer Adı: Sivritepe
Türü: Tümülüs
Belde, Mah., Köy: Koruköy
Mevkii: Sivritepe
Koordinatlar **K.:** 4488131
D.: 35 486069
Rakım: 164 m
Pafta No.: G17-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

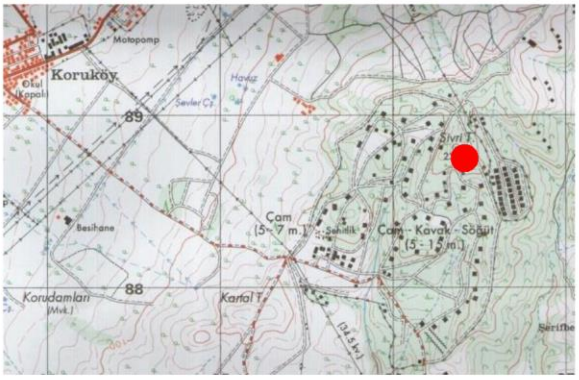

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Sivritepe Tümülüsü, Gelibolu İlçesi'ne bağlı Koruköy'ün yaklaşık 2.5 km kadar doğusunda yer alır[1646]. Gelibolu yarımadasının hemen hemen ortasında ve yüksek bir

---

[1643] Şahin Yıldırım, Batkın A Tümülüsü adınını verdiği tümülüsü "Batkın köyünün yakınlarında bulunur" diye konumlandırmıştır.
[1644] Yıldırım, yaklaşık 4 m yüksekliğinde, 50 m çapında olduğunu, mezar odasının ise 2.5 m olduğunu belirtir. (Lev. LXXIII: a-c). Yıldırm 2008: 112.
[1645] Yıldırm 2008: 112.
[1646] Tümülüs askeri güvenlik bölgesi içerinde bulunduğundan yakından görmek ve incelemek mümkün olmamıştır.

alan üzerinde inşa edilen tümülüs yarımadanın her tarafından görülebilecek konumdadır (**Levha 174b**).

Şahin Yıldırım, tümülüsler ile ilgili hazırladığı doktora tezi sırasında askeri alan içerisindeki tümülüsü aldığı özel izinle, izin verilmediği için fotoğraf çekmeden ve ölçü almadan inceleme olanağı bulmuştur. Yaklaşık 30 m yüksekliğinde ve 120 m çapındaki tümülüs, yaklaşık 20 m uzunluğunda bir dromosa sahiptir[1647].

Bolayır yakınlarında 20. yüzyılın başlarında bir mermer kapı bulunmuş ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne götürülerek 2175M envanter numarası ile koruma altına alınmıştır. Blok mermerden yapılmış dikdörtgen formlu kapının yüksekliği 184 cm, genişliği altta 104 cm, üstte 90 cm olup, üzerinde yapılan yatay ve düşey şeritler ile dört bölüme ayrılmıştır. Bu şeritlerin yatay olanında çift sıra, düşey olanında ise tek sıra halinde kabaralar (çivi) vardır[1648]. Mete Aksan, bu kapının bölgede tespit edilmiş başka tümülüs olmamasından Sivritepe Tümülüsü'ne ait olabileceğini belirtir[1649]. Bu kapı işçiliğine göre 3. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir.

Şahin Yıldırım, dromos duvar işçiliğine göre tümülüsün Hellenistik Dönem'e tarihlendirilebileceğini belirtmiştir.

Hacılar Dolmeni: Hacılar Dolmeni'nin büyük yumurcuklu (Buckelkeramik) çanak çömlekleri Mehmet Özdoğan Son Tunç Çağı-İlk Demir Çağı geçiş dönemine, Troia VII b2'ye tarihlemiştir. Dolmenler hakkındaki genel kanı Son Tunç Çağı bitimi ile İlk Demir Çağı başlarına tarihlendiği, ancak yer yer 8-7. yüzyıllara kadar kullanıldığı yönündedir [1650] . Dolmen günümüzde Edirne Arkeoloji Müzesi'nin bahçesinde sergilenmektedir.

Zeytinlik Nekropolü: Gelibolu, Ilgardere Köyü'nün yaklaşık 2 km kadar doğusunda Zeytinlik mevkiinde yer almaktadır. Çanakkale Arkeoloji Müzesi tarafından

[1647] Yıldırım 2008: 133-134. Şahin Yıldırım, doktora tezinin Ankara Üniversitesi tarafından yayınlanan pdf kitabında tümülüsün yüksekliğini 37 m, çapını ise 100 m şeklinde vermiştir. Bkz. Yıldırım 2012: 100.
[1648] İÇK 2000: 15, Aksan 2015: 422.
[1649] Aksan 2015: 422.
[1650] M. Özdoğan-Akman 1992: 408, 411.

yapılan kurtarma kazısında, bir lahit içerisinde 4. yüzyıla tarihlenen altın bir diadem ve bronz çelenk parçaları bulunmuştur[1651]

Ortaca Tümülüsü: Hayrabolu, Ortaca Köyü'nün güneyinde, mezar odası tahrip edilmiş bir tümülüs M. Hamdi Sayar tarafından tespit edilmiştir[1652]. Tümülüs kaçak kazılar ile tahrip edilmesi ile dromos ve mezar odası ortaya çıkmıştır. Dromos büyük ölçüde zarar görmüş, tek odalı olan mezar odasının duvar işçiliğine göre tümülüs Hellenistik Döneme tarihlendirilmektedir[1653].

Kumtepeler B Tümülüsü: Kırklareli, Üsküp Beldesi'nin sınırları içerisinde yüksek bir sırt üzerinde bulunan beşli bir tümülüs grubunun ortasında yer alan tümülüs 4 m yüksekliğinde ve 30 m çapındadır[1654]. Kaçak kazı sonucu kireçtaşından yapılmış beşik tonozlu dromos ve dikdörtgen planlı mezar yapısını ortaya çıkarmıştır. Mezar içerisinde çok sayıda yanmış kemik ve Hellenistik Döneme tarihlendirilen seramik parçaları bulunmuştur[1655].

4.3. Kutsal Alanlar

4.3.1. Aşağı Pınar Kutsal Alanı

Yer Adı: Aşağı Pınar
Türü: Kutsal Alan
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: Aşağı Pınar
Koordinatlar **K.:** 4618976
D.: 35 518765
Rakım: 202 m
Pafta No.: E18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

[1651] Körpe 2002: 231-236, Körpe 2003: 13-17.
[1652] Sayar 1997: 108.
[1653] Sayar 1997: 108, Yıldırım 2008: 98.
[1654] Yıldırım 2012: 73.
[1655] Yıldırım 2012: 73.

Konumu

Aşağı Pınar, Kırklareli kent merkezinin 150 m kadar hemen güneyinde, Kırklareli-Asilbeyli karayolunun doğusunda bulunmaktadır. Alanda Mehmet Özdoğan önce yüzey araştırması gerçekleştirmiş ve daha sonra 1993 yılından itibaren ise kazı çalışmalarına başlamıştır. Kazı çalışmaları günümüzde hala kendisinin başkanlığında devam etmektedir.

Aşağı Pınar'da yapılan kazı çalışmaları, 6400 yılından itibaren iskânın başladığını ve 4300 yılları civarında buranın terk edilerek yaklaşık 300 m batısındaki Kanlıgeçit Yerleşimi'ne taşındığını göstermiştir. Bu yer değiştirmeden sonra Aşağı Pınar ise, yaklaşık 11. yüzyıldan itibaren açılan çukurlar içerisine az sayıda gömü ve yoğun şekilde adak eşyası koyularak, 5. yüzyılda ise tümülüs[1656] yapılarak kutsal alan ve nekropol şeklinde kullanılmıştır[1657] (**Levha 165a, b**).

Alandaki çalışmalar sonucunda yaklaşık 100 çapında, üst kısmı 8 m genişliğinde 3 m derinliğinde "V" şeklinde bir hendek ile çevrildiği tespit edilmiştir[1658]. Yoğunluğu bu hendeğin içinde, dışında seyrek olmak üzere çapları 1.5 ile 2 m arasında değişen yaklaşık 200 sunu/gömü çukurları bulunmuştur [1659]. Sunu/gömü çukurları içindeki buluntuların değişiklik göstermekle birlikte; bazılarının insan iskeleti, bazılarının ise, yoğunluğu bacak kısımları olmak üzere koyun, sığır, keçi, at, kedi, köpek ve domuz gibi evcil hayvanlar ile değişik arkeolojik materyallerden oluştuğu tespit edilmiştir[1660]. Hayvan kemikleri üzerinde yapılan incelemeler, bunların kesildikten sonra çukura bırakıldıkları sonucunu ortaya çıkartmıştır [1661]. Yine sunu/gömü çukurlarına parçalar halinde ithal malı seramikler ile bronz malzemeler de bırakılmıştır[1662].

[1656] Aşağı Pınar Yerleşimi'nin ilk tabakası tümülüs tabakası olarak adlandırılmıştır. Kesin olmamakla birlikte 5. yüzyıla tarihlenen tümülüsün taban çapı yaklaşık 33 m, ahşap ve kerpiç duvar ile sınırlandırılmıştır. M. Özdoğan-Parzinger 1995: 50-51, M. Özdoğan *vd.* 1997: 55, Kurul *vd.* 2003: 198, M. Özdoğan 2008: 884-886.

[1657] M. Özdoğan-Parzinger 1995: 50-52, M. Özdoğan *vd.* 1997: 55, M. Özdoğan *vd.* 1998: 127-129, M. Özdoğan *vd.* 2001: 85, Kurul *vd.* 2003: 198-199, E. Özdoğan *vd.* 2008a: 49, M. Özdoğan 2008: 884-886.

[1658] M. Özdoğan *vd.* 1997: 59, E. Özdoğan *vd.* 2008a: 49, M. Özdoğan 2008: 885.

[1659] M. Özdoğan 2008: 885-886.

[1660] M. Özdoğan *vd.* 1997: 63, Benecke 1998: 174-175, Tab. 2.

[1661] M. Özdoğan *vd.* 1997: 63.

[1662] Aşağı Pınar Kazısı'nda bulunan Klasik Dönem bezemesiz seramikler ile 3.-2. yüzyıllara tarihlenen bezemesiz gri hamurlu kâseler Dr. Lucia Benediková tarafından yayına hazırlanmaktadır.

Buluntular[1663]

Aşağı Pınar'daki sunu/gömü çukurlarında yapılan çalışmalar sırasında, birçok arkeolojik malzemeye ulaşılmıştır. Bir adet 8.-7. yüzyıllara tarihlenen bronz kemer toka parçası (**Kat. No.: 414**), bir adet 6. yüzyıla ait siyah firnisli stemmless kyliks (**Kat. No.: 415**), iki adet 5. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Khios amphorası (**Kat. No.: 416** ve **417**), bir adet 5. yüzyıla (450-400) tarihlenen kırmızı figürlü krater parçası (**Kat. No.: 418**), üç adet 4. yüzyıla tarihlenen Thasos amphorası (**Kat. No.: 419**, **420** ve **421**) ile aynı yüzyıla ait bronz sikke (**Kat. No.: 422**) tespit edilen bazı eserlerdir[1664]. Bu malzemelerden başka, İlk Demir Çağ malzemeleri ile kırmızı ve siyah figürlü seramikler, pişmiş toprak zar ile bronz ve demir parçaları diğer buluntulardan bazılarıdır[1665].

Doğu Thrakia'da kazısı gerçekleştirilen Menekşe Çağı'nda da benzer sunu/gömü çukurlarının olmasına karşın en yoğun şekilde Aşağı Pınar'da bulunmaktadır[1666]. Aşağı Pınar'da Neolitik Çağ'da başlayan iskân, Tunç Çağı'na kadar devam etmiş, ancak bu dönemden sonra yerleşimin Kanlıgeçit'e taşınması ile birlikte alan kutsal alan ve nekropol şeklinde kullanılmaya devam etmiştir. Buradaki yapılan kazı çalışmaları, ilk çukurların 11. yüzyılda yapılmaya başlandığını ve 8. yüzyıldan sonra ise yoğunluklarının artarak devam ettiğini göstermiştir[1667]. Ayrıca alanda 5. yüzyıl civarında iki adet tümülüs yapılmış olmasına karşın, geç dönemde bunlar tamamen yok edilmiş ve kazılar sırasında bunlara ait temel seviyesinde korunan izler ortaya çıkartılmıştır[1668].

[1663] Kazı Başkanı Mehmet Özdoğan tarafından tezde kullanılmasına izin verilen eserler ele alınmıştır. Kendisine ve yardımları için Kazı Başkan yardımcısı Eylem Özdoğan'a bu nedenle çok teşekkür ederim.

[1664] Seramik buluntuların tamamının parçalar halinde tespit edilmiş olması nedeniyle, kutsal alandaki çukurlara bırakılmadan önce özellikle kapların kırıldıklarını düşündürmektedir.

[1665] M. Özdoğan *vd.* 2001: 85, M. Özdoğan 2008: 885.

[1666] Aşağı Pınar ve Menekşe Çatağı kazılarında ortaya çıkartılan sunu/gömü çukurlarının benzerlerine Bulgaristan Trakya'sında rastlanılmaktadır. Bkz. Nekhrızov-Tzvetkova 2012: 177-209.

[1667] M. Özdoğan 2008: 885.

[1668] M. Özdoğan-Parzinger 1995: 50-51, M. Özdoğan 2008: 885.

4.3.2. Ortatepe Kutsal Alanı

Yer Adı: Ortatepe
Türü: Kutsal Alan
Belde, Mah., Köy: Koyuntepe Köyü
Mevkii: Ortatepe/Asartepe
Koordinatlar **K.:** 4513560
D.: 35 443585
Rakım: 113 m
Pafta No.: G16-b4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

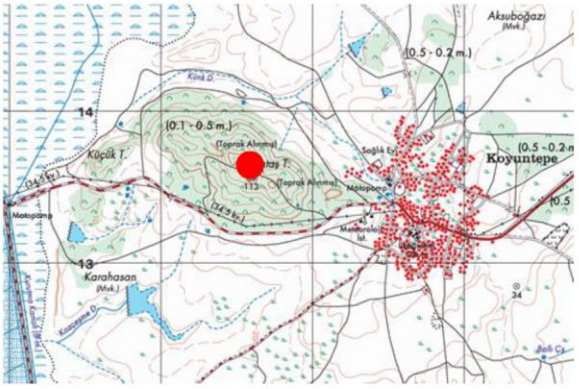

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☒ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kutsal alan, Koyuntepe Köyü'nün yaklaşık 1 km kadar batısında Oratepe'nin üzerinde yer almaktadır[1669]. Tepe, tüm Hebros ve Kocaçay Vadisi'ne hâkim durumda olup, hemen hemen tüm yönlerden görülebilecek konumdadır (**Levha 168b**).

Oratepe'nin üzerinde yapılan araştırmada, tepenin üzerinde yaklaşık 80x80 m ölçülerinde kayalık bir yükselti bulunmaktadır (**Levha 168c**). Bu yükseltinin batısında köylüler tarafından "Arap Delikleri" şeklinde adlandırılan küçük oyuklar bulunmaktadır. Alanda daha önce inceleme yapan Engin Beksaç, bu yükseltiyi kaya sunağı şeklinde yorumlanmıştır.

Buluntular

Bu kayanın etrafında, özellikle de güney ve batısında yoğun şekilde Prehistorik Dönem'den Geç Antik Çağ'a kadar çok küçük parçalar halinde seramikler bulunmuştur. Bu seramikler içinde çok küçük parçalar halinde, 4.-3. yüzyılla ait siyah firnisli parçalar da yer almaktadır. Kayanın batısında, Arap Delikleri'ne yakın alanda köylüler tarafından bulunan ve Edirne Arkeoloji Müzesi'nde korunan, MÖ 2.-MS 1. yüzyıllar arasına tarihlendirilen bir adet bronz Apollon heykelciği (**Kat. No.: 423**) oldukça

[1669] Tepenin büyük bir kısmı köyün doğusunda 1998-2011 yılları arasında inşa edilen Hamzadere barajının yapımı sırasında taş ocağı şeklinde kullanılmış, bu nedenle büyük bir kısmı yok edilmiştir.

önemlidir. Alanda tespit edilen seramik parçaları ile heykelcik, alanın kutsal alan şeklinde uzun süre kullanıldığını göstermektedir.

Ortatepe Kutsal Alanı'nın yaklaşık 20 km kadar doğusunda bulunan Büyükdoğanca Köyü'nde 1973 yılında bulunduktan sonra İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından satın alınan bronz adak levhası, Aphrodite ve Herme heykelcikleri bulunmaktadır[1670]. Aradaki mesafeye rağmen bunların Ortatepe ile bir bağlantısı olabilir.

4.3.3. Dolucatepe (Toronte?) Apollon Kutsal Alanı

Yer Adı: Apollon Kutsal Alanı
Türü: Kutsal Alan
Belde, Mah., Köy: Tepeköy
Mevkii: Dolucatepe
Koordinatlar **K.:** 4504281
D.: 35 515038
Rakım: 689 m
Pafta No.: G18-d2
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Tepeköy Köyü'nün yaklaşık 1.5 km kuzeybatısında yer alan Dolucatepe, 689 m yüksekliği ile Ganos Dağları'nın en yüksek yerlerinden biridir. Kayalık bir tepe durumundaki Dolucatepe'nin üzerinde yaklaşık 150x200 m'lik bir düz alan bulunmaktadır (**Levha 169b, c**). Ganos, Antik Çağ'da kutsal kabul edilen bir dağdır. Ganos'dan kutsal dağ şeklinde bahsetmiştir[1671].

Dolucatepe, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi, M. Hamdi Sayar ve Zeynep Koçel Erdem tarafından farklı zamanlarda araştırılmıştır. Günümüzde tepenin üstü televizyon, telsiz, baz istasyonu gibi farklı vericiler ile bunların binaları tarafından kullanılmakta ve

[1670] Fıratlı 1979: 444.
[1671] Ksen. *an*. V. 1, 14.

bu nedenle de neredeyse tamamı özel güvenlik alanı olup tel örgüleri ile çevrilidir[1672] (**Levka 169c**).

Buluntular

Alanda daha önce yapılan yüzey araştırmalarında birçok farklı buluntu tespit edilmiştir. Anten vericileri için kazılan çukurda bulunarak Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne getirilen 6. yüzyıl sonu, 5. yüzyıl başına ait bir Apollon torsosu (**Kat. No.: 424**) ile yine aynı yerde bulunduktan sonra Mürefte'de özel bir koleksiyona götürülen diğer bir mermer Apollon torsosu en dikkat çeken buluntulardır[1673]. M. Hamdi Sayar, Dolucatepe ve çevresinde yaptığı araştırmalarda, özellikle Tepeköy'de kilise duvarında devşirme şeklinde kullanılmış adak stelinde Apollon Torontenos'a adandığını gösteren bir yazıt tespit etmiştir[1674]. Zeynep Koçel Erdem'de, Dolucatepe'de yaptığı yüzey araştırmalarında, 4. yüzyıl ait bronz Dardanos sikkesi, mermer heykel parçaları, siyah firnisli skyphos, kantharos parçaları, Herakleia Pontike, Thasos, Kos, Lesbos, Sinope ile Rhodos amphora parçaları, pişmiş toprak figürin parçaları ve mızrak ucu türündeki eserler tespit etmiştir[1675].

Dolucatepe'nin üstünde ve onun yakınlarında bulunan Apollon torsoları ile hemen tepenin altındaki Tepeköy'de bulunan yazıtlar, tepenin 6. yüzyıldan, Roma İmparatorluğu'nun sonuna kadar "Apollon Torontenos" kutsal alanı olduğunu göstermektedir[1676].

[1672] Alanda bu güvenlikten dolayı içeriye girilememiş, etrafı dolaşılmıştır. Ölçüde alanın hemen batısında, çitlere yakın alınmıştır.

[1673] Torso için; Sayar 1996: 51, Sayar 1999a: 423. Diğer Torso: Kurtuluş 2006a: 48, Koçel Erdem 2013a: 60, res. 13, Koçel Erdem 2012b: 45. Ayrıca Tekirdağ'da, buluntu yeri tam bilinmemekle birlikte, bir taş ocağında bulunduğu belirtilen ve sonrasında 1965 yılında İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne taşınan 540 civarına tarihlenen bir mermer kouros torsosu daha bulunmaktadır. Bkz. Bayburtluoğlu 1970: 347- 351.

[1674] Sayar 1990: 215, Sayar 1996: 50-51, Sayar 1999a: 423-424.

[1675] Koçel Erdem 2011: 392, Koçel Erdem 2012a: 74, Keskinel *vd.* 2014: 273.

[1676] Sayar 1990: 215, Sayar 1996: 51, Sayar 1999a: 423-424, Koçel Erdem 2011: 391-392, Koçel Erdem 2012a: 74, Koçel Erdem 2012b: 43, Keskinel *vd.* 2014: 273.

4.3.4. Kocakaratepe Kutsal Alanı (?)

Yer Adı: Büyükkaratepe
Türü: Kutsal Alan
Belde, Mah., Köy: Bıyıkali Mah.
Mevkii: Kocakaratepe
Koordinatlar **K.:** 4542889
D.: 35 530169
Rakım: 228 m
Pafta No.: F18-c4
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

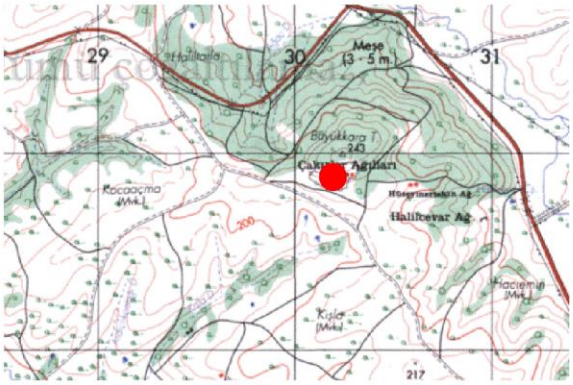

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kutsal Alan, Bıyıkali Köyü'nün yaklaşık 1.9 km kadar kuzeybatısında, Tekirdağ-Hayrabolu karayolunun ise yaklaşık 800 m kadar batısında yer alan Kocakaratepe Tepesi'nin güney eteklerinde yer alır (**Levha 170a**).

Kocakaratepe'den Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne bir adet sikke ile beş adet bronz figürin gelmiş ve müze tarafından alanda inceleme yapılmıştır. Bu incelemeler sırasında tepenin güney yamaçları yüzeyinde 4.-3. yüzyıllara ait amphora ve siyah firnisli seramik parçaları bulunmuştur[1677]. Tepenin kuzey ve doğusu dik bir şekle sahipken, kutsal alan güneye doğru eğimli alanda yer alır. Alan tamamen günümüzde meşe ağaçları ve karaçalı gibi dikenli çalılar ile sık bir şekilde kaplanmıştır. Bu nedenle alanda yapılan araştırmada herhangi bir buluntu görülememiştir.

Buluntular

Kocakaratepe'den gelen eserlere bakıldığında; birer adet 6.-4. yüzyıllar arasına tarihlenen bronz süvari ile at figürini (**Kat. No.: 425** ve **426**), iki âdeti 3.-1. yüzyıllar (**Kat. No.: 427** ve **428**) ve bir adeti 2. yüzyıl ile MS 1. yüzyıllar arasına tarihlenen (**Kat. No.: 429**) toplam üç adet bronz Apollon figürinleri ile Bıyıkali'den olasılıkla kutsal alandan geldiği düşünülen, bir adet 309-220 yıları arasına tarihlenen bronz Lysimakheia kent sikkesi (**Kat. No.: 430**) bulunmaktadır[1678].

[1677] Keskinel *vd.* 2014: 12.
[1678] Bronz figürnler Daniş Baykan tarafından fotoğraf üzerinden incelenmiş ve tarihlendirilmiştir.

Kocakaratepe'de bulunan bronz Apollon figürinleri nedeniyle kutsal alan şeklinde yorumlanmıştır. Kutsal alan eldeki buluntulara göre, 6. yüzyıldan MS 1. yüzyıla kadar, özellikle de 4.-3. yüzyıllarda yoğun şeklide kullanılmış olmalıdır. Alanın çalılardan arındırıldıktan sonra yapılacak detaylı yüzey araştırması ile işlevinin kesinleştirilmesi neticesinde kullanım süresi daha net tespit edilebilir.

4.3.5. Bağlıkarkası Kutsal Alanı (?)

Yer Adı: Bağlıkarkası
Türü: Kutsal Alan (?)
Belde, Mah., Köy: Musulca
Mevkii: Bağlıkarkası
Koordinatlar **K.:** 4611872
D.: 35 488772
Rakım: 112 m
Pafta No.: E17-c1
Önceki Alan Araştırmaları: ☒ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

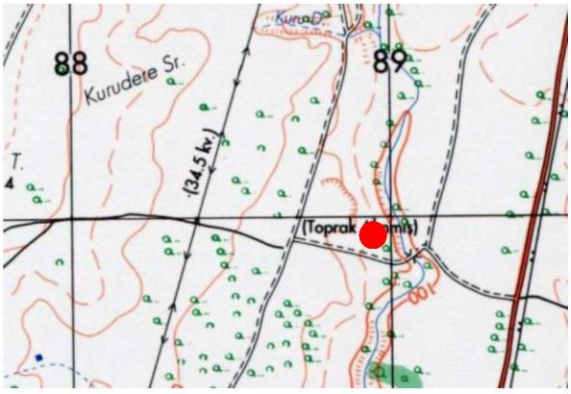

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☒ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☐ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Havsa, Musulca Köyü'nün yaklaşık 1 km güneyinde, Süloğlu Deresi'nin batı yakasında yer almaktadır. Alan kum ocağı yapıldığından tamamen tahrip edilmiştir.

Burçin Erdoğu'nun gerçekleştirdiği araştırmada; Son Tunç Çağı, İlk Demir Çağı ile Klasik Dönem malzemesi tespit edilmiştir. Yine aynı araştırmada, yüzeyde 500-480 yılları civarına tarihlenen pişmiş toprak Kore figürini [1679] **(Kat. Kat. 431)** bulunmuştur[1680]. Bu çalışma sırasında yapılan araştırmada, alan kum ocağı tarafından tamamen tahrip edildiği için herhangi bir buluntu tespit edilememiştir.

Alan tahrip edildiği için yerleşim mi, yoksa kutsal alan mı olduğunu tespit etmek artık ne yazıkki mümkün değildir. Bölgede Ana Tanrıça kültü oldukça önemlid olması nedeniyle, Bağlıkarkası'nın bir kutsal alan olma oasılığı oldukça yüksektir.

[1679] Heraion Teikhos örneği, 6. yüzyılın son çeyreğine tarihlenir. Bkz. Atik 2004: 44-45.
[1680] Erdoğu 1997: 279, Şahin 2008: Kumocağı/Bağlıkarkası.

4.3.5. Diğer Kutsal Alanlar ve Kült Adakları

M. Hamdi Sayar'ın yaptığı araştırmalar sonucunda; İstanbul Haraççı Köyü'nün kuzeyindeki Maltepe mevkiinde bulunmuş, Broniaios Kinbelaios epithetonları ile Zeus'a adanmış üzerlerinde yazıt ve betimler bulunan altı adet yazıt ve stel tespit edilmiştir[1681]. Karaburun Feneri'nin olduğu alanda olasılıkla Heras Stomianos kült alanı olmalıdır[1682]. Büyük Anafartalar Köyü mezarlığında, 2.-1. yüzyıla tarihlenen Mısır tanrılarına adandığını gösteren mermer blok bulunmuştur[1683].

Şengül Aydıngün tarafından İstanbul İli sınırları içerisinde yapılan yüzey araştırmaları sırasında, Silivri İlçesi'ndeki Damandıra Köyü'nün doğusundaki ormanlık alan içerisinde, kayalık arazide Prehistorik Çağ buluntuları ile birlikte I. bine ait olduğu düşünülen kült alanı şeklinde yorumlanmıştır[1684].

Engin Beksaç tarafından Thrakia'da kaya anıtları ve kült alanları araştırılmaktadır. Bu kapsamda, Suakacağı Köyü civarında Tonzos (Tunca) Nehri kıyısındaki kaya oluşumları ile üst kısımları, Hamzabeyli Köyü Fincan Kaya, Doğan Köy Çöke Tepesi, Budakdoğanca Köyü sınırlarında kalan Hudut Deresi'nin oluşturduğu vadi, Lalapaşa'nın kuzeyindeki İğrek Kayalığı mevkiinde, Enez'in çevresindeki Çataltepe, Eldüzen, Tavşantepe, Gürgendere, Bağlık mevkilerinde, Kıyıköy ve Pınarhisar civarında birçok kutsal alan ve kaya sunakları olduğu belirtilmiştir.[1685]. Demosthenes, Pteleon ile Leuke Akte yakınlarında Zeus altarı bulunduğunu belirtir[1686].

Doğu Thrakia'da Roma İmparatorluk Dönemi ile birlikte birçok tanrı ve tanrıçalara adak biçiminde yapılmış yazıtlar bulunmaktadır. Bu çalışmanın zaman aralığı kapsamında bakıldığında ise, Roma Dönemi öncesine ait yazıtların oldukça sınırlı oldukları görülür[1687]. Tekirdağ'dan 3. yüzyıla tarihlendirilen Zeus Soter ve

[1681] Sayar 1994: 132-133, Sayar 2002: 101.
[1682] Sayar 2002: 101.
[1683] Sayar 2008a: 271, Sayar 2013: 71.
[1684] Aydıngün *vd.* 2010a: 278-279.
[1685] Beksaç 2007: 187, Beksaç 2008: 76, Beksaç 2009: 181-183, Beksaç 2013: 44, Beksaç 2014: 254, 257-262.
[1686] Demosth. VII. 39-40.
[1687] Doğu Thrakia'nın adak yazıtları için bkz. Taşlıklıoğlu 1961, Taşlıklıoğlu 1971, Sayar 1998, Sarıkaya 2009.

Athena Neikephoros[1688], Bisanthe'den 197-158 yılları arasına tarihlendirilen Zeus Soter ve 2.-1. yüzyıllara tarihlenen Serapis ve İsis[1689], Athena Nikephoros ve Apollon Python[1690], Perinthos'dan 3.-2. yüzyıla tarihlenen Theos Hypsistos[1691], Perinthos civarından 281-202 yıllarına tarihlenen İsis-Aphrodite[1692], Kardia'dan 4. yüzyıla tarihlenen Kore ve Pluto'ya[1693] adanmış yazıtlı steller tespit edilmiştir.

Bölgede Ana Tanrıça kültü oldukça önemlidir. Bağlıkarkası Mevkii'nde bulunan ve 520-480 yıllarına tarihlenen bir adet pişmiş toprak Demeter/Kore figürini ile benzer Heraion Teikhos kazısı kutsal alanında, 6.-5. yüzyıla tarihlenen birçok benzer figürin saptanmıştır[1694]. Yine aynı tarihlere ait benzer tipte pişmiş toprak figürin Elaious'da nekropol kazısında bulunmuştur[1695].

Bunların haricinde bölgede, 6. yüzyıla tarihlenen Perinthos'da iki adet[1696] ve Salmydessos'dan bir adet[1697], Arkadiopolis'den 3. yüzyıla ait bir adet[1698], Kallipolis'den[1699] mermer adak stelleri tespit edilmiştir. Yine Perinthos'dan Hellenistik Dönem'e tarihlenen mermer heykel bulunmuştur[1700].

[1688] Taşlıklıoğlu 1971: 227-228, Sarıkaya 2009: 67-68.
[1689] Seure 1900: 164, no. 1, Kalinka 1926: 155, Nr. 93, Sarıkaya 2009: 44-45.
[1690] Seure 1900: 165, no. 8, Kalinka 1926: 151, Nr. 87, Sarıkaya 2009: 68-69.
[1691] Seure 1900: 161, no. 1, Sayar 1998a: 229, Nr. 47, Sarıkaya 2009: 56.
[1692] Kalinka 1926: 193, Nr. 152, Sayar 1998a: 225, Nr. 42, Sarıkaya 2009: 42.
[1693] Sayar 1999a: 426-427, Sarıkaya 2009: 43.
[1694] Atik 2010: 5, Polat 2013: 72, Kat. No. 6.
[1695], Polat 2013: 73, Kat. No. 9.
[1696] Seure 1912: 575, Polat 2013: 70, Kat. No. 1, 2.
[1697] Fıratlı 1979: 441, Polat 2013: 71, Kat. No. 3.
[1698] Taşlıklıoğlu1971: 8, Polat 2013: 99-100, Kat. No. 63.
[1699] Polat 2013: 79, Kat. No. 28.
[1700] Polat 2013: 80-81, Kat. No. 30.

4.4. Diğer

4.4.1. Kocamağara

Yer Adı: Kocamağara
Türü: Mağara
Belde, Mah., Köy: Kavacık Köyü
Mevkii: Kocamağara
Koordinatlar **K.:** 4593724
D.: 35 575500
Rakım: 181 m
Pafta No.: F19-b2
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☐ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

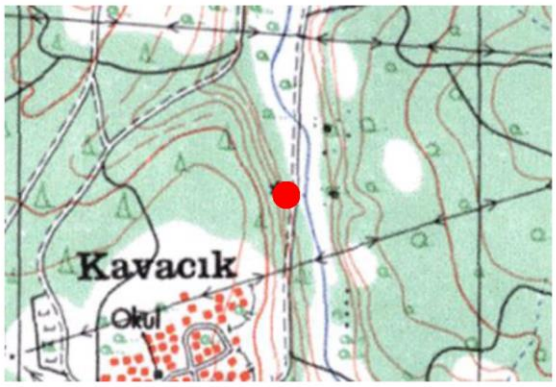

Dönem: ☐ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası
☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☐ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Kocamağara, Saray, Kavak Köyü'nün yaklaşık 400 m kadar kuzeyinde Ergene Deresi'nin kaynağına yakın ve bu derenin aşındırdığı kalker kayalık vadinin batısında yer alır.

Bu mağara, üstündeki zeminden 15-20 m aşağıda, dereden ise 20-25 m yükseklikte bulunmaktadır. Doğal yapıdan dolayı girişi kuzeydoğuya doğru olan mağara, iki bölümden oluşur. Ağız genişliği 4 m ve yüksekliği 2.5 m'dir (**Levha 172a**). Mağaranın ilk bölümü yaklaşık 20 m uzunluğunda ve 5 m genişliğindedir (**Levha 172b**). İlk bölümden sonra güneye doğru köşe yaparak dönen ikinci bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm yaklaşık 20-25 m uzunluğunda ve güneye doğru daralmaktadır. Daralan bu kısım göçükten dolayı kapanmıştır.

Mağaranın içerisinde yoğun kaçak kazı çukurları vardır. Burada yapılan araştırmada, bir adet olasılıkla 4.-3. yüzyıla ait siyah firnisli, muhtemelen skyphos parçası (**Kat. No.: 432**) ile bir adet geç dönem seramik parçası tespit edilmiştir. Tekirdağ Arkeoloji Müzesi uzmanları tarafından yapılan incelemede Prehistorik Dönem

ile birlikte Klasik Dönem'de de kullanıldığı saptanmış ve arkeolojik sit olarak tescil edilmiştir[1701].

4.4.2. Yarımburgaz Mağarası

Yer Adı: Yarımburgaz
Türü: Mağara
Belde, Mah., Köy: -
Mevkii: -
Koordinatlar **K.:** 4548775
D.: 35 646360
Rakım: 17 m
Pafta No.: F21-d3
Önceki Alan Araştırmaları: ☐ Yüzey ☒ Kazı ☐ Araştırılmamış
Yayın: ☒ Var ☐ Yok

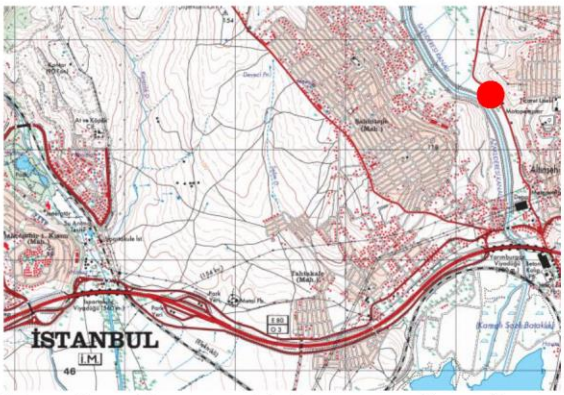

Dönem: ☒ I. Binyıl Öncesi ☐ I. Binyıl Başı-6. yy Ortası ☐ 6.yy ortası-4. yy Ortası ☒ 4. yy Ortası-2. yy Ortası ☒ 2. yy Ortasından Sonrası

Konumu

Yarımburgaz Mağarası İstanbul, Bakırköy ilçesi sınırları içinde, Küçükçekmece Gölü'nün yaklaşık 2.5 km kadar kuzeyinde, Sazlıdere Vadisi'nin doğusunda yer alır (**Levha 173b**).

Eosen kökenli karstik kireçtaşı oluşum içinde, girişleri Sazlıdere'ye doğru batıya bakan Aşağı ve Yukarı Mağara olmak üzere iki bölümden oluşur[1702].

Yarımburgaz Mağarası, 19. yüzyıldan itibaren araştırılmaya başlanmış, 1963 ve 1972 yıllarında Şevket Aziz Kansu başkanlığında, 1986 yılında Mehmet Özdoğan ve son olarak Güven Arsebük başkanlığındaki bir ekip tarafından 1988-1990 yılları arasında bilimsel kazılar gerçekleştirilmiştir[1703].

Yukarı Mağara, yaklaşık 52 m uzunluğunda, 9 ile 15 m genişliğinde ve yaklaşık 10 m yüksekliğindedir[1704] (**Levha 173c**). Aşağı Mağara ise, 5 m genişliğinde, 500 m uzunluğunda, girişten sonra yaklaşık 310 m sonra mağara ikiye ayrılmakta, güney

[1701] Keskinel *vd.* 2014: 242.
[1702] Arsebük *vd.* 1990: 9, Arsebük 1996: 34.
[1703] Arsebük *vd.* 1990: 9-38, M. Özdoğan 1990: 373-388, Arsebük *vd.* 1992: 1-21, M. Özdoğan 2013: 176-178.
[1704] M. Özdoğan 1988b: 325, M. Özdoğan 1990: 375, Arsebük *vd.* 2010: 11.

bölüm 200 m, kuzey bölümü ise 130 m daha devam etmektedir[1705] (**Levha174a, b**). Mağaranın yüksekliği dıştan 60 m ile başlayarak içeriye doğru eğimlidir[1706].

Yarımburgaz Yukarı ve Aşağı Mağara'da yapılan kazı çalışmasında, Orta Pleistosen Çağı'ndan başlayarak, Paleolitik, Neolitik ve Kalkolitik Çağları içeren Prehistorik Dönem tabakaları ile bilirlikte ilk tabakanın Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiş bir yapı tespit edilmiştir. Mağaranın Prehistorik Dönem'den Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'ne kadar kesintisiz şekilde kullanımın sürdüğü görülmektedir [1707] . Ancak mağarada gerçekleştirilen kazı çalışmaları, Prehistorik Dönem'e yoğunlaştığından Hellenistik Döneme'e ait detaylı bilgi verilmemiştir.

4.4.3. Dupnisa Mağarası

Dupnisa Mağarası, Demirköy'e bağlı Sarpdere Köyü'nün yaklaşık 4 km güneyinde, Attikus Dağları dahilindeki bir vadi içerisinde bulunmaktadır.

Dupnisa Mağarası, İkinci Jeolojik Zaman'da yani yaklaşık 180 milyon yıl önce oluşmuş, birbirine bağlı iki kat ve üç mağaradan oluşmaktadır. Mağaranın üst katını Kuru ve Kız Mağaraları oluştururken, bu mağaraların 50-60 metre aşağısında bir yer altı nehrinin aktığı Sulu Mağara yer alır ve mağaranın toplam uzunluğu 1.977 m'dir[1708].

Dupnisa Mağarası, Edirne Koruma Kurulu tarafından önce Doğal Sit Alanı, daha sonra da müzenin yaptığı araştırmada Prehistorik Dönem ile birlikte Hellenistik, Roma İmparatorluk ve Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait arkeolojik malzemelerin bulunması nedeniyle doğal site ek olarak arkeolojik alan şeklinde tescil edilmiştir[1709].

[1705] Arsebük *vd.* 2010: 11.

[1706] Arsebük *vd.* 2010: 11.

[1707] M. Özdoğan 1988b: 326, M. Özdoğan *vd.* 1991: 66-74, M. Özdoğan 2013: 176-178, M. Özdoğan 2000f: 311, M. Özdoğan 2010: 38-42, Arsebük *vd.* 2010: 11-20. Mehmet Özdoğan ile yapılan görüşmede, mağara içesinde danığınık şekilde Hellenistik Dönem buluntuları tespit edildiğini belirtmiştir. Ayrıca mağarnın ön kısımında, karayonun kenarında Hellenistik Döneme ait bir duvar tespit edildiğini, ancak bu duvarında daha sonrki zamanlarda yol yapımı sırsında yok edildiği şeklinde bilgi verilmiştir. (Görüşme tarihi: 20.08.2016)

[1708] Paksuz *vd.* 2007: 58-59.

[1709] Balkan *vd.* 2015, 15. M. Akif Işın İlk girişteki galaride (suyu geçince) burada erken dönemlerşe birlikte Hellenistik Döneme ait seramiklerinde olduğunu belirtmiştir. M. Akif Işın ile sözlü görüşme (17.03.2014)

Alt mağarada yapılan araştırmada, ilk girişte solda bulunan bölümde birçok kaçak kazı çukurları görülmüştür. Ancak alanın karanlık olması nedeniyle herhangi bir malzeme bulunamamıştır.

4.4.4. Kaletepe Mevkii

Kaletepe mevkii, Dereköy'ün yaklaşık 2.5 km güneydoğusunda, Dereköy baraj göledinin güneyinde bulunmaktadır. İki tepeden oluşan alanda[1710], batıda bulunan ilk tepe daha alçak, doğrudaki ona göre daha yüksektir. Yüzey tamamen çalılarla kaplı tepe ve baraj kıyısındaki alanda yapılan inceleme sırasında yoğun şekilde Doğu Roma İmparatorluk Dönemine ait seramik, tuğla, pithos, kiremit ve cam parçaları tespit edilmiştir. Demirköy baraj inşaatı sırasında bir adet 4. yüzyıla tarihlenen, kulp üzerinde mühür bulunan Thasos amphorası bulunmuş ve Edirne Arkeoloji Müzesi'ne teslim edilmiştir (**Kat. No.: 433**).

4.4.5. Asilbeyli Definesi

Kırklareli Merkez İlçe'ye bağlı Asilbeyli Köyü, Kanlıgeçit mevkiinde 1994 yılında bronz sikkeler tespit edilmiştir. Bu sikkeler, Asilbeyli Köyü'nün yaklaşık 3 km güneyinde, Şeytan Deresi'nin doğu yakasındaki, dereye doğru eğimli bir yamaçta bulunmuştur.

Bu nedenle alanda yapılan incelemede herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır. Alanda sikkelerin bulunması sırasında burada çalışmış kişiler ile yapılan görüşmede de sikke haricinde herhangi bir buluntu tespit edilmediği bildirilmiştir[1711].

Kırklareli Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 495 adet bronz sikkenin 305'ü Melih Arslan tarafından yayınlanmıştır[1712]. Tez kapsamında tekrar incelenen sikkeler, M. Arslan tarafından temel alınan SNG Copenhagen kataloglarındaki Lysimakheia baskısı sikkelerin sınıflandırılmasına göre; 3. Tip, 4. Tip, 7. Tip ve 8. Tip içinde incelenmiş, bu

---

[1710] Demiköy'ün yaşlılarından Ahmet Borazan ve Mustafa Oktay ile görüşülmüştür. Müzedeki amphoranın baraj yapılırken bulunmuş olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, Kaletepe'de kalenin kapısı, kuleleri ve surlarının görüldüğünü, duvarların yaklaşık 1.5 m kadar olduğunu belirtmişlerdir. Ancak duvarların yıkıldıktan sonra taşlarının köydeki inşaat faaliyetlerinde kullanıldığını belirtmişlerdir.

[1711] Bu bilgiler Kırklareli İl Kültür Müdürlüğü uzmanı Zekeriya Kurtulmuş tarafından verilmiştir (Görüşme tarihi 30.08.2014)

[1712] Arslan 2008: 5-51.

çalışmada da buna göre verilmiştir. 3. Tip içinde değerlendiren 204-226, 496-498, 503 ve 504 olmak üzere toplam 28 adet sikkenin yarısına yakını çift baskılıdır (**Kat. No.: 434**). 4. Tip içinde değerlendiren 229-246, 499, 502a ve 502b olmak üzere toplam 21 adet sikkenin yarısı çift baskılı, 232, 233, 240 numaralı sikkelerde yunus, 246'da ise buğday konturmark vardır (**Kat. No.: 435**). 7. Tip içinde değerlendiren 464-495 ve 501 olmak üzere toplam 33 adet sikkeden 465, 466, 483, 485, 493 ve 501 numaralı sikkelerde buğday başağı, 473'de sağa doğru koşan tavşan, 475 ve 495'de kalkan sembolü, 464 hariç diğerlerinde ise, monogrom bulunur (**Kat. No.: 436**). 8. Tip içinde değerlendiren 249-462, 500 (2), 500a, 500b, 501-505, 508 ve 509 olmak üzere toplam 223 adet sikke vardır. Bunların 195 adedi monogramlı, 23 adedi monogramsız, yedi adet yunus ve iki adet aslan olmak üzere dokuz adedi ise, konturmarklıdır (**Kat. No.: 437**). Yine 8. Tip içerisinde incelenen 49 adet sikke, II. Antiokhos (261-246) sikkesi üzerine tekrar darp edilmiştir (**Kat. No.: 438**).

Asilbeyli, Kanlıgeçit mevkiinde bulunan ve 309-220 yılları arasına tarihlenen Lysimakheia baskısı sikkeler haricinde alanda herhangi başka bir arkeolojik malzemenin tespit edilememiş olması, özellike bırakıldığı veya geçiş sırasında düşürüldüğünü akla getirmektedir. Günümüzde kullanılan Asilbeyli-Değirmencik toprak yolu, Şeytan Deresi'ne paralel şekilde devam etmektedir. Olasılıkla bu yol Antik Çağ'da da kuzey güney yönlü, Thrakia'nın iç kısmına ulaşımını sağlayan yol olmalıdır. Bu sikkeler olasılıkla bu yolu kullananlar tarfından bırakılmış veya düşürülmüş olmalıdır.

5. KATALOG

Bu katalogda Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Çanakkale Arkeoloji Müzeleri ile arazi çalışması ile tespit edilen malzemelerin seçilenleri kullanılmıştır. Ayrıca müze kurtarma kazıları ile tez, makale vb. gibi yayınlarda kullanılmış malzemeler, yayın belirtilerek katalogda verilmiştir [1713] . Doğu Thrakia'da bilimsel kazısı yapılmış ve halen kazısı yapılan alanların malzemeleri verilmemiştir. Zamansal olarak 1. binyıl başından 2. yüzyıl ortasına kadarki süreç içerisine giren eserler katalogda verilmiştir[1714].

5. 1. Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler

Döken Çiftliği Yerleşimi

Kat. No. : **001** **(Levha 3c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kotyle Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.5 cm + **K. Ç.:** 5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Korinth Kotyle kaide parçası. Beyaz hamurlu. İçte firnis, dışta ince yatay firnis bantlar. Dipte firnis çember ve merkezi firnis nokta.

Tarih : 8. yy son çeyreği. Protokorinth (?)
Analoji : Weinberg 1943: fig. 21, 252, Weinberg 1974: 527-529, Pl. 115, 10 (8. yüzyıl sonları), Payne *vd.* 1940: fig. 1, 384, 385 Pl.19, 377, Benson 1983: 311-326, fig.1. 365 ve 585.

Kat. No. : **002** **(Levha 4a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.7 cm + **A. Ç.:** 20.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
İçe kıvrık kâse ağız parçası. Kaba gri hamur. Ağzın dışında yiv. Dikey kulp-tutamak. Profil, Kat. No.: 035 ve 036 ile yakın benzerlikte.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 3. 1, 61.3.

Kat. No. : **003** **(Levha 4b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekane Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm + **A. Ç.:** 31.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Gri hamur, gri perdahlı lekane ağız parçası.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji :

Kat. No. : **004** **(Levha 4c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.6 cm + **G.:** 5 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Krater gövde ve kulp parçası. İçte kırmızı firnisli, dışta kahverengi yatay firnis bantlar.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji :

Kat. No. : **005** **(Levha 4d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tabak Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.2 cm + **G.:** 8 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Oryantalizan tabak gövde parçası. Beyaz astarlı. İçte korunan lotus, dışta ince kırmızı firnis bantlar.

[1713] Katalogdaki seramikler Dr. İlkan Hasdağlı, sikkeler; Dr. Nurgül Demirtaş ve Doç. Dr. Dinçer Savaş Lenger; metal eserler Doç. Dr. Daniş Baykan ve yazıtlar Dr. Hüseyin Sami Öztürk ile Tuba Efendioğlu'nun katkıları ile hazırlanmıştır.

[1714] Aşağı Pınar Kazısı'nın malzemeleri Mehmet Özdoğan tarafından izin verildiği için katalogda kullanılmıştır.

Tarih : 6. yy ilk yarısı
Analoji : Erzen-Başaran 1990: 79, res. 4, Başaran 2003: 292, res. 4, Irmak 2010: 41-42, Kat. No. 28a-b-31.

Kat. No. : **006** **(Levha 4e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **G.:** 1.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah figürlü Kyliks gövde parçası. Attika üretimi.
Tarih : 6.-5. yy
Analoji :

Kat. No. : **007** **(Levha 4f)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm + **G.:** 8.1 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kyliks gövde ve ayak parçası. Attika üretimi.
Tarih : 5. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 413 (480-450), 432 (500-480)-433 (Geç 5. yüzyıl), fig. 5. 434 (yak. 475) ve 437 (yak. 460).

Kat. No. : **008** **(Levha 5a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Bolsal Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.1 cm + **K. Ç.:** 3.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli bolsal kaide parçası. Attika üretimi.
Tarih : Geç 5. yy – Eken 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 554 (425-400).

Kat. No. : **009** **(Levha 5b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kandil Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm + **G.:** 7.3 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kandil diskus ve gövde parçası. Attika üretimi.
Tarih : Geç 5. yy- Erken 4. yy
Analoji : Broneer 1930: fig. 14. 28, 29.

Kat. No. : **010** **(Levha 5c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kyliks veya Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.2 cm + **A. Ç.:** 13.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" Kyliks veya Skyphos ağız parçası. Attika üretimi.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Kat. No. : **011** **(Levha 5d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **K. Ç.:** 6.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos kaide parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No.: 067 ile aynı.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Kat. No. : **012** **(Levha 5e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **K. Ç.:** 4.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" Skyphos kaide parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 041, 042 ve 043 ile aynı.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Kat. No. : **013** **(Levha 6a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 11.3 cm + **G.:** 8.3-4.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası kaide parçası.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 52, 5 (5. yy'ın son çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **014** **(Levha 6b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **A. Ç.:** 8.9 cm

Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse ağız parçası. Parlak siyah firnis. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 828 (375-350), 835 (yak. 325).

Kat. No. : **015** **(Levha 6c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm + **K. Ç.:** 6.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 802 (yak. 380).

Kat. No. : **016** **(Levha 6d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri : **Y.:** 2.1 cm+ **K. Ç.:** 8.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse kaide parçası. Mat firnis, gri hamur. Attika dışı üretim.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 808 (yak. 310).

Kat. No. : **017** **(Levha 7a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3 cm + **K. Ç.:** 8.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı firnisli balık tabağı kaide-gövde parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.

Kat. No. : **018** **(Levha 7b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.1 cm + **D. Ç.:** 5-8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **019** **(Levha 7c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 17.6 cm+ **D. Ç.:** 6.1-7.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 51, 5 (4. yy'ın ikini-üçüncü çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **020** **(Levha 7d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Depo Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.4 cm + **A. Ç.:** 10.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Depo kabı ağız parçası. Kırmızı hamurlu, yüzeyi hamur rengi astarlı.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **021** **(Levha 8a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kantharos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.3 cm + **A. Ç.:** 11.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Mat siyah firnisli kantharos ağız-gövde parçası. Gövde üzerinde bir birine paralel iki yatay yiv.

Tarih : 3. yy'ın ikinci yarısı
Analoji : Rotroff 1997: fig. 16. 232-270.

Kat. No. : **022** **(Levha 8b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Batı Yamacı Gövde Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.4 cm + **G.:** 3.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Batı Yamacı gövde parçası. Dışta kahverengi, içte kırmızı firnis. Dışta ek beyaz yatay band, altında kazıma dalga ve ters damlacık bezeme. Attika üretimi.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji : Rotroff 1997: Pl. 40, fig. 417, Pl. 43, fig. 434 (3. yy sonu-2. yy ikinci yarısı)

Kat. No. : **023** **(Levha 8c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.2 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Hermes başı.
A.Y.: Sağa doğru keçi (?).

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : -

Kocatarlalar Yerleşimi

Kat. No. : 024 **(Levha 10c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Pithos (?)Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.9 cm **G.:** 5.8 cm+
B.: 7.3 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Pithos (?) kulp parçası. El yapımı. Kaba, koyu renk, kısmen yanık hamur. Gri-devetüyü mikalı astar-sıva. Dışta ip ile yapılmış palmet bezeme. Yan yüzeylerde ip baskı zigzag bezeme.

Tarih : 7-6. yy
Analoji : Benzer bezeme için bkz. Papadopoulos 2005: fig. 158, (e) T102-5.

Kat. No. : 025 **(Levha 10d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.8 cm+ **A. Ç.:** 34.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Ağız parçası. Kalın cidarlı. Ağız tablasında ve gövdenin dışında yatay kazıma çizgiler.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 16. 2, 52. 2.

Kat. No. : 026 **(Levha 11a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.6 cm + **A. Ç.:** 11.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora ağız parçası. Koyu kahverengi hamur. Boyunda ince yatay kazıma çizgi.

Tarih : Geç 6. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 7 (Geç 6. yy)

Kat. No. : 027 **(Levha 11b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm + **Ç.:** 5.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "C tipi kyliks" gövde ve ayak parçası. Attika üretimi.

Tarih : Geç 6. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4: 401, 415 (525-500).

Kat. No. : 028 **(Levha 11c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekythos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5 cm + **Ç.:** 3.2-4 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli lekythos boyun-kulp parçası. Boyundan omza geçişte kazıma izler mevcut. Attika üretimi.

Tarih : 6.-4. yy
Analoji :

Kat. No. : 029 **(Levha 11d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Açık Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2 cm+ **A. Ç.:** 17.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı firnisli açık kap ağız parçası. Attika üretimi (?).

Tarih : 6.-4. yy
Analoji :

Kat. No. : 030 **(Levha 12a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 9.9 cm+ **D. Ç.:** 7.3-5.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : 031 **(Levha 12b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm+ **A. Ç.:** 13.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Mat siyah firnisli kâse ağız parçası. Profil, Kat. No. 032 ile çok yakın benzer. Attika üretimi (?)

Tarih : 4. yy
Analoji : Rotroff 1999: fig. 62. 965-992 (4. yüzyılın son çeyreği-3. yüzyılın ortası).

Kat. No. : 032 **(Levha 12c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm+ **A. Ç.:** 9.8 cm

Tanım: Kırık, eksik.
Kahverengi sulu firnisli kâse ağız parçası. Profil, Kat. No. 031 ile çok yakın benzer. Attika dışı üretim.

Tarih : 4. yy
Analoji : Rotroff 1999: fig. 62. 965-992 (4. yüzyılın son çeyreği-3. yüzyılın ortası).
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 11.

Kat. No. : **033** **(Levha 12d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **A. Ç.:** 18 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kahverengi mat firnisli Balık Tabağı (?) ağız parçası. Attika dışı üretim.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji : Rotroff 1997: fig. 51. 729 (200-175)

Kayıkyolu Yerleşimi

Kat. No. : **034** **(Levha 14a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.1cm+ **A. Ç.:** 24.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. Gri hamur, gri astar-sıva. Ağız tablası üzerinde yatay yivler.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Polat 2002: Lev. 31, A.44 (ağız tablası üzerinde yiv yok, 7. yy.), Nikov 2012: fig. 59, 3.

Kat. No. : **035** **(Levha 14b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.1cm+ **A. Ç.:** 24.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. Gri-devetüyü hamur, aynı renk astar-sıva. Ağzın dışında iki adet derin yiv ve tutamak başlangıcı korunmuş. Profil, Kat. No.: 002 ve 036 ile yakın benzer.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 3. 1; fig. 39.6; fig. 61. 3.

Kat. No. : **036** **(Levha 14c)**
Müze No. :
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **A. Ç.:** 22.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. İçe kıvrık ağız, ağzın dışında kulp-tutamak. Profil, Kat. No.: 002 ve 035 ile yakın benzer.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 3. 1; fig. 39.6; fig. 61. 3.

Kat. No. : **037** **(Levha 15a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6.9 cm+ **G.:** 3.6 cm **K.:** 1.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora kulp parçası. Kahverengi hamur. Beyaz astarlı, Dışta kahverengi firnis bant. Klazomenai üretimi (?) bir ticari amphoraya ait.

Tarih : 6. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **038** **(Levha 15b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 11.6 cm + **G.:** 8.4 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora gövde parçası. Üzerinde siyah firnisli iyi korunamamış band bulunmakta.

Tarih : 6. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **039** **(Levha 15c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kapak Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.1 cm+ **G.:** 9.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kapak parçası. Dışı siyah firnisli, içi sade.

Tarih : 6.-4. yy
Analoji :

Kat. No. : **040** **(Levha 15d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm+ **K. Ç.:** 10.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos kaide parçası. Rezerve dipte miltos izi. Attika üretimi.

Tarih : 5-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Yayın : Hasdağlı 2016: no. 3.

Kat. No. : **041** **(Levha 16a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4 cm+ **K. Ç.:** 5.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" Skyphos kaide parçası. Rezerve dipte miltos izi. Attika üretimi. Profil, Kat. No.: 012, 042 ve 043 ile yakın benzer.
Tarih : 5-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 4.

Kat. No. : **042** **(Levha 16b)**
Müze No. :
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri :
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos kaide parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 012, 041 ve 043 ile aynı.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Kat. No. : **043** **(Levha 16c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.6 cm+ **K. Ç.:** 6.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos kaide parçası. Rezerve dipte miltos izi. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 012, 041 ve 042 ile yakın benzer.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).
Yayın : Hasdağlı 2016 : no. 5.

Kat. No. :**044** **(Levha 16d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.2 + cm **A. Ç.:** 10.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 045, 046 ve 047 ile yakın benzer.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 336 (yak. 500), 342 (470-460), Robinson 1950: Pl. 197. 559; Pl. 199. 561, 564 (4. yüzyılın ilk yarısı).

Kat. No. : **045** **(Levha 16e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 + cm **A. Ç.:** 11.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 044, 046 ve 047 ile yakın benzer.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 336 (yak. 500), 342 (470-460), Robinson 1950: Pl. 197. 559; Pl. 199. 561, 564 (4. yüzyılın ilk yarısı).

Kat. No. : **046** **(Levha 16f)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.3 cm+ **A. Ç.:** 12.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 044, 045 ve 047 ile yakın benzer.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 336 (yak. 500), 342 (470-460), Robinson 1950: Pl. 197. 559; Pl. 199. 561, 564 (4. yüzyılın ilk yarısı).

Kat. No. : **047** **(Levha 17a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm+ **A. Ç.:** 9.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Kahverengi firnis. Attika üretimi. Profil, Kat. No. 044, 045 ve 046 ile yakın benzer. Parçanın her iki yan kesitinde ikinci kez sürülmüş firnis izi var. "Test parçası ?"
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 336 (yak. 500), 342 (470-460), Robinson 1950: Pl. 197. 559; Pl. 199. 561, 564 (4. yüzyılın ilk

yarısı).
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 1

Kat. No. : **048** **(Levha 17b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Bolsal Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.1 cm+ **K. Ç.:** 7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli Bolsal kaide parçası. Rezerve dipte miltos izi. Attika üretimi (?).
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 534 (yak. 430), 538-539 (yak. 420)

Kat. No. : **049** **(Levha 17c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.4 cm+ **K. Ç.:** 6.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse kaide parçası. Kaide altında "MY" monogramı. Attika üretimi.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 779 (430), 782 (430-420).

Kat. No. : **050** **(Levha 17d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.2cm+ **D. Ç.:** 9-6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege Amphorası dip parçası. Kırmızı, mikalı hamur. Tamamen krem astar kaplı.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 52, 5 (5. yy'ın son çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **051** **(Levha 17e)**
Müze No. :
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm+ **K. Ç.:** 8.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kahverengi firnisli kâse kaide parçası. Olasılıkla Bolsal (?). Attika üretimi.
Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 802 (yak. 380).

Kat. No. : **052** **(Levha 18a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Sürahi Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.8+ cm **A. Ç.:** 6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Sürahi ağız parçası. Açık kırmızı hamurlu ve aynı renk astarlı.
Tarih : 4.-3 .yy
Analoji : Hasdağlı 2012: fig. 6: 35-43, fig. 7: 44-45.

Kat. No. : **053** **(Levha 18b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.4 cm+ **A. Ç.:** 11.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora ağız parçası. Kırmızı, mikalı, çok katkılı hamur. Kulp başlangıcı kısmen korunmuş. İç ve dışta astar sıva kaplı.
Tarih : 3.-2 .yy
Analoji :

Değirmentepe yerleşimi

Kat. No. : **054** **(Levha 19c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Pithos (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **G.:** 5.1 cm+ **B.:** 10.1 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
El yapımı. Katkılı, kaba hamur. Yüzeyde astar-sıva. Dışta rulo şeklinde plastik bezeme elemanı üzerinde baskı çember sırası.
Tarih : 1200-700 (?)
Analoji :

Kat. No. : **055** **(Levha 20a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kapalı Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.6 cm+ **G.:** 2.6 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kapalı kap gövde parçası. Üzerinde kırmızı firnis bant bezeme.
Tarih : 6. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **056** **(Levha 20b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Depo (?) Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm+ **A. Ç.:** 20.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Depo Kabı (?) ağız parçası. Koyu kırmızı-kahverengi firnisli. Üçgen kesitli ağız tablası üzerinde iki yiv.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **057** **(Levha 20c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Sürahi Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.1 cm+ **G.:** 11.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Tek Kulplu Sürahi ağızı parçası. Devetüyü rekli hamurlu ve aynı renk astarlı.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Göztepe Yerleşimi

Kat. No. : **058** **(Levha 21b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm+ **Ç.:** 18 cm
Tanım: Kırık, eksik.
İçe kıvrık ağızlı kâse ağız parçası. Açık renk hamur. İçte dışta kahverengi firnis.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji : Rotroff 1997: fig. 62. 979-982.

Korutepe Yerleşimi

Kat. No. : **059** **(Levha 23a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.4 cm + **K. Ç.:** 5.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Disk biçimli kaide parçası. İçte ve dışta tamamen kahverengi firnisli. Dipte konsantrik firnis çemberler.

Tarih : Geç 8. yy-Erken 7.yy.
Analoji : Schlotzhauer 2001: 488 taf.7, 38 (710/00 – 640/30), 491 taf. 9, 1 (710/00-680/70, Koepcke 1964: taf. 93 abb. 3 Kat. 8 (8. yüzyıl ortaları-üçüncü çeyrei).

Kat. No. : **060** **(Levha 23b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.9 cm + **A. Ç.:** 14.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Çentik ağızlı kâse parçası. İçte firnis boyalı, ağzın içinde ince yatay rezerve alan. Dışta konsantrik çember bezek.

Tarih : 7. yy (Subgeometrik)
Analoji : Dugas 1935: Pl. LXVIII A. Lin 20, Walter 1968: taf. 49, 290, Özgünel 1978: 24 fig. 30, von Graeve 1978: fig. 1, Schlotzhauer 2001: 489-490, taf. 8, 45, Ersoy 2004: 44, fig. 1a (850-750/30).

Kat. No. : **061** **(Levha 23c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm + **A. Ç.:** 16.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Açık ağızlı kap parçası. Gri hamur.

Tarih : 7.-6. yy (?)
Analoji : Polat 2002: Lev. 42. B.9 (Erken 6. yy ve öncesi)

Kat. No. : **062** **(Levha 23d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm + **A. Ç.:** 19.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağızlı parçası. Gri hamur, gri perdah. Üzerinde kabara.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Polat 2002: Lev. A.19, A.20 (6.-5 yy), Lev. 22 (7.yy), Nikov 2012: fig. 21.4, 46.1.

Kat. No. : **063** **(Levha 24a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **A. Ç.:** 18.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız ve gövde parçası. Gri hamur, gri perdah. Ağız altında iki yatay yiv bezeme.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 2. 2.

Kat. No. : **064** **(Levha 24b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.5 cm + **K. Ç.:** 8.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse kaide parçası. Kahverengi-gri, katkılı hamur. Düz dipte çark izleri. İçte kahverengi, dışta gri perdah.

Tarih : 7.-6. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : 065 **(Levha 24c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm + **A. Ç.:** 9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse kaide parçası. Gri katkılı hamur, gri perdah. Dipte çark izleri.

Tarih : 7.-6. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : 066 **(Levha 24d)**
Müze No. : -
Eser Adı : İonia Kâsesi (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm + **A. Ç.:** 14.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Çentik ağızlı kâse ağız parçası. İçte kırmızı firnisli, dışta ağızda kırmızı firnis boya.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Cook-Dupont 1998: 129-131, fig. 18. 1 (b), Schlotzhauer 2001: 528 taf. 38. 231 (yak. 550); 545 taf. 51. 314 (yak. 570/560-yak. 520/10); 547 taf. 52.326 (yak. 610/600-yak. 600/590).

Kat. No. : 067 **(Levha 25a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.3 cm + **K. Ç.:** 7.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" Skyphos kaide parçası. Attika üretimi. Profil, Kat. No.: 011 ile aynı.

Tarih : 4. yy ilk yarısı
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4, 349 (400-375)

Kat. No. : 068 **(Levha 25b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Kap Parçası
Ölçüleri **Y.:** 1.5 cm + **A. Ç.:** 9.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli tek kulplu kap ağız parçası. Profil, Kat. No. 076 ile çok yakın. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy ilk yarısı
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8: 755 (yak. 400) ve 757 (yak. 375).

Kat. No. : 069 **(Levha 25c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.3-1.4 cm K.: 0.3 cm
Ö.Y.: Petasoslu Hermes başı hafif sola.
A.Y.: Sağa doğru giden keçi. Lejant okunamıyor.

Tarih : 412-365
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 410-417.

Kat. No. : 070 **(Levha 25d)**
Müze No. : Y.176/1621 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Maroneia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.4 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa doğru, dört nala giden at. Altta monogram.
A.Y.: Kare içinde asma ve üzümleri. Etrafında (MAP)ΩN(ITΩN).

Tarih : 400-350
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 628-632.

Kat. No. : 071 **(Levha 25e)**
Müze No. : Y.177/1622 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Maroneia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.3 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa doğru dört nala giden at. Altta monogram.
A.Y.: Kare içinde asma ve üzümleri. Etrafında (MAPΩNITΩN).

Tarih : 400-350
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 628-632.

Kat. No. : 072 **(Levha 25f)**
Müze No. : Y.178/1623 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Maroneia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.2 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Sağa doğru dört nala giden at. Altta monogram.
A.Y.: Kare içinde asma ve üzümleri. Etrafında lejand (MAPΩNITΩN).

Tarih : 400-350
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 628-632.

Kat. No. : 073 **(Levha 25g)**
Müze No. : Y.179/1624 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Maroneia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.4 cm **K.:** 0.35 cm
Ö.Y.: Sağa doğru dört nala giden at. Altta Monogram (?).
A.Y.: Kare içinde asma ve üzümleri. Etrafında (MAPΩ)NITΩN.

Tarih : 400-350
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 628-632

Kuğuburnu Yerleşimi

Kat. No. : 074 (Levha 27a)
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 2.6 cm + **G.:** 2.1 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah figürlü krater gövde Parçası. İç siyah firnisli. Attika üretimi.

Tarih : 6. yy
Analoji :

Kat. No. : 075 (Levha 27b)
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 1.9 cm + **A. Ç.:** 10.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Parlak siyah firnisli kâse ağız parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy'ın ilk yarısı
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8: 828 (375-350)

Kat. No. : 076 (Levha 27c)
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 2 cm + **A. Ç.:** 13.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli tek kulplu kâse ağız parçası. Profil, Kat. No. 068 ile çok yakın. Attika üretimi (?).

Tarih : 4. yy ilk yarısı
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 755 (yak. 400) ve 757 (yak. 375).

Kat. No. : 077 (Levha 27d)
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 9.1 cm + **G.:** 10.2 cm +
Tanım: Kırık, eksik.
Attika kırmızı figürlü krater gövde parçası. Kırmızı firnis. Dışta profilden sola doğru insan baş ve gövdesi korunmuş.

Tarih : 4. yy ortaları
Analoji : Moore 1997: Pl. 52. 433 (P 9454)(Geç 5. yy-Erken 4. yy); Pl. 55. 515 (P 22566)(4. yy'ın 3. Çeyreği), Trias 1987: 47 vd., Lam. I-V.

Kat. No. : 078 (Levha 27e)
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 3.3 cm+ **A. Ç.:** 10.4 cm.
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı figürlü "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy ortaları
Analoji :
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 8.

Kat. No. : 079 (Levha 28a)
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 4.3 cm+ **G.:** 3.2 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı figürlü ya da siyah firnisli kraterlere ait gövdeden-ayak kısmına geçiş parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Cambitoglou *vd.* 2001: fig. 56. 8. 59 (Kırmızı Figürlü krater, 4. yüzyılın ilk yarısı), Robinson 1933: Pl. 195. 1109-1114 (Siyah Firnisli), Hasdağlı 2012: fig. 4. 14 (Siyah firnisli).

Kat. No. : 080 (Levha 28b)
Müze No. : -
Eser Adı : Kapalı Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 2.5 cm + **D. Ç.:** 7.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Mat siyah firnisli kapalı kap düz dip parçası. Attika üretimi (?).

Tarih : 4. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : 081 (Levha 28c)
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri Y.: 2.4 cm + **A. Ç.:** 11.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız-kulp parçası. Gri-mat firnis. Attika dışı üretim.

Tarih : 4. yy
Analoji : Blondé 1985: 316, fig. 27. 204-205, Blondé *vd.* 1989: 511-513, fig. 12. 129-142, Blondé 2007: Pl. 3.
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 6.

Kat. No. : **082** **(Levha 28d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.3 cm + **A. Ç.:** 10.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız-kulp parçası. Gri-mat firnis. Attika dışı üretim.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **083** **(Levha 29a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.6 cm+ **A. Ç.:** 29.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Mat siyah firnisli amphora (?) ağız parçası. Ağzın içinde yatay yivler ve ağız tablasının iç kısmında kazıma dalgalı çizgi bezek.

Tarih : Geç 2. yy-Erken 1. yy (?)
Analoji : Rotroff 1997: 31-32, 438-442 (140-86).

Kat. No. : **084** **(Levha 29b)**
Müze No. : Y.142/1127 (a) (Edirne Müz.)
Eser Adı : Kypsela (?) Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.2 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, petasoslu Hermes başı.
A.Y.: İki kulplu kap. -VYE

Tarih : 400
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 532, Mouchmov 1927: 3889A.

Kat. No. **:085** **(Levha 29c)**
Müze No. : Y.137/1122 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, Apollon başı.
A.Y.: Kerykeion, Sağda yıldız. Etrafında AINIΩN.

Tarih : 400-350
Analoji : Mouchmov 1927: 3874.

Kat. No. : **086** **(Levha 29d)**
Müze No. : Y.139/1124 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Khersonesos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.1 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Aslan başı sola.
A.Y.: Arpa veya buğday başağı. XEPPO
Tarih : 480-350
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 844-845.

Kat. No. : **087** **(Levha 29e)**
Müze No. : Y.140/1125 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Khersonesos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 0.9 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan? başı.
A.Y.: Arpa veya buğday başağı. XEPPO
Tarih : 480-350
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 846.

Kat. No. : **088** **(Levha 29f)**
Müze No. : Y.136/1121 (a) (Edirne Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.5 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük sakallı Zeus?/Poseidon? Başı.
A.Y.: Ortada kült heykeli (Hermes Perpheraios) ve sağda kerykeion. AINIΩN.

Tarih : 5.- 3. yy (?)
Analoji : -

Kat. No. : **089** **(Levha 29g)**
Müze No. : Y.136/1121 (b) (Edirne Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.2 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük sakallı Zeus?/Poseidon? Başı.
A.Y.: Ortada kült heykeli (Hermes Perpheraios) ve sağda kerykeion. AINIΩN.

Tarih : 5.- 3. yy (?)
Analoji : -

Kat. No. : **090** **(Levha 29h)**
Müze No. : Y.136/1121 (c) (Edirne Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.2 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük sakallı Zeus?/Poseidon? Başı.
A.Y.: Ortada kült heykeli (Hermes Perpheraios) ve sağda kerykeion. AINIΩN.

Tarih : 5.- 3. yy (?)
Analoji : -

Kat. No. : **091** **(Levha 29ı)**
Müze No. : Y.142/1127 (b) (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.1 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük bir baş ve sağda kontrmark.
A.Y.: İki kulplu kap ve lejand.

Tarih : 4. yy
Analoji : -

Kat. No. : **092** **(Levha 29i)**
Müze No. : Y.138/1123 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.3 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük örtülü bir baş.
A.Y.: Kartal sola, monogram ve lejand belirsiz.
Ptolemaios Krallığı Sikkesi
Tarih : 3. yy
Analoji : -

İncirliburnu Yerleşmi

Kat. No. : **093** **(Levha 30c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kaide Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.3 cm + **K. Ç.:** 3.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Gri hamurlu kaide parçası.
Tarih : 5.-3. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **094** **(Levha 31a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm + **A. Ç.:** 11 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli "Attika Tipi" skyphos ağız parçası. Attika üretimi.
Tarih : 4. yy ortası
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4: 352 (yak. 330)

Kat. No. : **095** **(Levha 31b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm + **K. Ç.:** 16 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli krater kaide parçası. Attika üretimi.
Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **096** **(Levha 31c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kantharos (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm + **G.:** 2.5 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli, kaburga gövdeli, kantharos (?) gövde parçası. Attika üretimi.
Tarih : 4.-3. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 7. 704 (M. Ö. 320-310), Rotroff 1997: fig.4. 6, fig. 5. 26-31, fig. 6. 38, 46, fig. 8. 74, 76, fig. 9. 85, 88-89 (325-300'den 275-260'a kadar).

İtalyan Kalesi

Kat. No. : **097** **(Levha 32c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri : **Y.:** 2.6 cm+ **G.:** 5.9 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kap kaide parçası.
Tarih : 4. yy (?)
Analoji :

Ağılyaması Yerleşimi

Kat. No. : **098** **(Levha 34c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri : **Y.:** 4.2 cm+ **A. Ç.:** 9.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora ağız parçası. Turuncu hamur. İçte dışta krem astar kaplı.
Tarih : 6. yy.ın son çeyreği
Analoji : Cook-Dupont 1998: fig. 23. 8(b)(6. yy'ın ikinci-üçüncü çeyreği), Sezgin 2009: 266, Mil1.01-05.

5. 2. İç Thrakia ve Karadeniz Kıyısı: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler

İncirliçeşme Yerleşimi

Kat. No. : **099** **(Levha 36b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Mühürlü Amphora Kulp Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Kulp B.:** 7.6 cm+ **G.:** 5.1 cm
Mühür Y.: 3.2 **G.:** 4.4 cm+

Tanım: Kırık, eksik.
Mühürlü Thasos amphora kulp parçası.
Mühür:
[..]ασ[..]
thymiaterion
θασι[ων]

Tarih : 325-310 Civarı
Analoji : Thymiaterion benzerliği için bkz. Tzochev 2009: fig. 3, Lozanov 2010: 96, Pl.54, 5.

Kat. No. : **100** **(Levha 36c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Küçük Kâse/Tuzluk Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.7 cm+ **G.:** 4.8 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli, küçük kâse veya tuzluk ağız ve gövde parçası.
Tarih : 4.yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 9. 870, 876, 949.

Kat. No. : **101** **(Levha 36d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.6 cm+ **G.:** 5.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası ağız parçası. Yastık formlu ağız kenarı, silindir formlu boyun.
Tarih : 4.yy
Analoji :

Kat. No. : **102** **(Levha 36e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 9.5 + cm **D. Ç.:** 4.8-6.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası silindirik formlu dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 51, 5 (4. yy'ın ikini-üçüncü çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **103** **(Levha 37a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 9.4 + cm **D. Ç.:** 5.8-4.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Rhodos amphora taklidi dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **104** **(Levha 37b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.6 + cm **D. Ç.:** 6.3-5.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kuzey Ege, Khios veya Tenedos amphora dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **105** **(Levha 37c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.7 cm+ **A. Ç.:** 17.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. Ağzın dışında siyah firnis geniş bant.
Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **106** **(Levha 37d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.3 cm+ **G.:** 6.4 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası ağız parçası. Yastık formlu ağız kenarı, silindir formlu boyun.
Tarih : 4.-3.yy (?)
Analoji :

Mayababa Yerleşimi

Kat. No. : **107** **(Levha 39b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.5 + cm **Ç.:** 8-5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2 (4. yy)

Kat. No. : **108** **(Levha 39c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.6 + cm **Ç.:** 7-4.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **109** **(Levha 39d)**
Müze No. : Y.424/3180 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Maroneia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.4 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa doğru, dört nala giden at. Altta monogram.
A.Y.: Kare içinde asma ve üzümleri (?). Etrafında (MAPΩNITΩ)N

Tarih : 400-350
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 628-632.

Kat. No. : **110** **(Levha 39e)**
Müze No. : Y.978/5269 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 2.5-2.7 cm **K.:** 0.55 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus. Sağda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ aşağıda ΒΑΣΙΛΕΩΣ solda MI ve altta?, tahtın altında çelenk içinde monogram.
Babylon darbı, Büyük İskender Tipi Sikkesi

Tarih : 311-305
Analoji : cf. Price 3759.

Kat. No. : **111** **(Levha 39f)**
Müze No. : Y.979/5270 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 1.85 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus.
Sağda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, Solda kartalın altında kanatlı pegasus protomu sola, tahtın altında AI.
Lampsakos darbı, Büyük İskender Tipi Sikkesi

Tarih : 310-301
Analoji : Price 1991: 215, n. 1385.

Kat. No. : **112** **(Levha 40a)**
Müze No. : Y.419/2936 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.6-2.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus. Sağda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, solda şimşek demeti ve H, tahtın altında yunus.
Amphipolis darbı Büyük İskender Sikkesi

Tarih : 294-290
Analoji : Price 501

Kat. No. : **113** **(Levha 40b)**
Müze No. : Y. 980/5271 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus. Sağda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Solda monogram (?), tahtın altında bir nesne.
Büyük İskender tipi Sikkesi

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **114** **(Levha 40c)**
Müze No. : R.825/2699 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.9 cm **K.:** 0.1 cm
Ö.Y.: Belirsiz.
A.Y.: Sola doğru giden atlı.

Tarih : 4. yy
Analoji : -

Kat. No. : **115** **(Levha 40d)**
Müze No. : R.422/1533 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.5 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: . Sağa dönük örtülü baş.
A.Y.: ΒΑΣΙΛΕΩΣ, Şimşek demeti üzerinde sola dönük kartal.
Ptolemaios Krallığı Sikkesi

Tarih : 3. yy
Analoji : -

Kat. No. : **116** **(Levha 40e)**
Müze No. : Y.353/2644 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Kraliçenin başı sağa.
A.Y.: Kartal sola.
Ptolemaios Krallığı Sikkesi

Tarih : 3. yy
Analoji : -

Tavşantepe Yerleşimi

Kat. No. : **117** **(Levha 41b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.6 cm+ **D. Ç.:** 4.9-6.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası silindirik formlu dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 51, 5 (4. yy'ın ikini-üçüncü çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **118** **(Levha 41c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.6 + cm **Ç.:** 4.2-7.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası silindirik formlu dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 51, 5 (4. yy'ın ikini-üçüncü çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **119** **(Levha 41d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.1 + cm **D. Ç.:** 7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege topaç dipli amphora parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Adatepe Yerleşimi

Kat. No. : **120** **(Levha 42b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 15.7 + cm **D. Ç.:** 5.8-6.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2 (4. yy)

Kat. No. : **121** **(Levha 42c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.5 cm+ **D. Ç.:** 5.3-5.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2 (4. yy)

Karatopraktepe Yerleşimi

Kat. No. : **122** **(Levha 43b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçaları (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.4 cm+ **A. Ç.:** 38.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kap ağız parçaları. El yapımı. Koyu renk, yoğun katkılı, kaba hamur. Koyu renk perdah. Dışta kazıma dalgalı çizgi ve altında içi taralı üçgen bezeme.

Tarih : Yak. 12.-7.yy
Analoji :

Höyükler Yerleşimi

Kat. No. : **123** **(Levha 44b)**
Müze No. : Y.347/2627 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.75 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, defne çelenkli Apollon başı.
A.Y.: Sağa doğru giden atlı. Üstte ΦΙΛΙΠΠΟΥ, Atın altında monogram?
Makedonia Krallığı Sikkesi II. Philippos

Tarih : 359-336
Analoji : -

Kat. No. : **124** **(Levha 44c)**
Müze No. : Y.348/2628 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Yay, okluk ve Herakles'in sopası, Ortada ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, üstte monogram
Büyük İskender Sikkesi

Tarih : 336-323
Analoji : Price 318.

Kat. No. : **125** **(Levha 44d)**
Müze No. : Y.941/5232 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.25 cm

Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **126**
Müze No. : Y.942/5233 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.8 cm **K.:** 0.22 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜ(ΑΧΕΩΝ), sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **127**
Müze No. : Y.943/5234 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕ(ΩΝ), sağda iki monogram?.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **128**
Müze No. : Y.944/5235 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **129**
Müze No. : Y.945/5236 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı. Sağda monogram.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (Λ)ΥΣΙΜΑ(ΧΕ)ΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **130**
Müze No. : Y.946/5237 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.32 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (ΛΥΣΙΜΑΧ)ΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **131**
Müze No. : Y.947/5238 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (ΛΥ)ΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **132**
Müze No. : Y.948/5239 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (ΛΥ)ΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **133**
Müze No. : Y.949/5240 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **134**
Müze No. : Y.952/5243 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.3 cm

Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑ)ΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. :**135**
Müze No. : Y.953/5244 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-2 cm **K.:** 0.23 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **136**
Müze No. : Y.954/5245 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **137**
Müze No. : Y.955/5246 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (ΛΥΣΙΜΑ)ΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **138**
Müze No. : Y.956/5247 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **139**
Müze No. : Y.957/5248 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑ)ΧΕΩΝ, sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **140**
Müze No. : Y.958/5249 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda ?

Tarih : 309-220
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **141**
Müze No. : Y.959/5250 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **142**
Müze No. : Y.960/5251 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **143**
Müze No. : Y.961/5252 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.25 cm

Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **144**
Müze No. : Y.962/5253 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda (ΛΥΣΙΜΑ)ΧΕ(ΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **145**
Müze No. : Y.963/5254 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **146**
Müze No. : Y.964/5255 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜ(ΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **147**
Müze No. : Y.965/5256 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜ(ΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **148**
Müze No. : Y.966/5257 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜ(ΑΧΕ)Ω(Ν), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **149**
Müze No. : Y.967/5258 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕ(ΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **150**
Müze No. : Y.968/5259 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **151**
Müze No. : Y.969/5260 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **152**
Müze No. : Y.970/5261 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.7 cm **K.:** 0.3 cm

Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜ(ΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **153** **(Levha 44e)**
Müze No. : Y.971/5262 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.7 cm **K.:** 0.35 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑ(ΧΕΩΝ), sağda iki monogram, solda kontrmark (yunus balığı?).

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 916.

Kat. No. : **154**
Müze No. : Y.972/5263 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda monogram ve kontrmark (Başak).

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 916 (Kontrmark farklı).

Kat. No. : **155**
Müze No. : Y.973/5264 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.65-1.75 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **156**
Müze No. : Y.974/5265 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7-1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ), sağda monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **157** **(Levha 44f)**
Müze No. : Y.975/5266 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8-1.9 cm **K.:** 0.32 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Tykhe başı.
A.Y.: Sağa doğru oturan aslan. ΛΥΣΙ(ΜΑΧΕΩΝ)

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 909-913.

Kat. No. : **158**
Müze No. : Y.976/5267 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8-1.9 cm **K.:** 0.35 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Tykhe başı.
A.Y.: Sağa doğru oturan aslan. (ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ)

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 909-913.

Kat. No. : **159**
Müze No. : Y.977/5268 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8-1.9 cm **K.:** 0.33 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Tykhe başı.
A.Y.: Sağa doğru oturan aslan. (ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ)

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 909-913.

Kat. No. : **160** **(Levha 44g)**
Müze No. : Y.349/2629 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2 cm **K.:** 0.21 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, miğferli Athena başı.
A.Y.: Sağa doğru giden aslan. Altta mızrak ucu. ΒΑΣΙΛΕΟΣ (ΛΥΣΙΜΑΧΩΥ)
Lysimakhos sikkesi

Tarih : 306-281
Analoji : cf. SNG Cop.Thrace 1149-1151.

Kat. No. : **161**
Müze No. : Y.950/5241 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6-1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Sola dönük ayakta Nike, sağda 2 monogram (sürfrap = Antiochos darbı üzerine ANTI)

Tarih : 301-289
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **162** **(Levha 44h)**
Müze No. : Y.951/5242 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.35 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Ayakta Nike, sağda monogram.

Tarih : 301-289
Analoji : -

Kermiyan (Apros/Aproi) Yerleşimi

Kat. No. : **163** **(Levha 45c)**
Müze No. : Y. 583/3163 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Khersonesos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.1 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan başı.
A.Y.: Arpa başağı ve XEP-O

Tarih : 480-350
Analoji : SNG Cop. Thrace 846.

Kat. No. : **164** **(Levha 45d)**
Müze No. : Y. 499/ 2866 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.1 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Cepheden Hermes başı.
A.Y.: Sağa dönük keçi, sağ boşlukta sembol monogram belirsiz. (AINION)

Tarih : 412-365
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 410-417, May 1950: III. 321.
Yayın Yağız 2008: 1230, 5.

Kat. No. : **165** **(Levha 45e)**
Müze No. : Y. 582/ 3162 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.2 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük örtülü bir kadın başı
A.Y.: Arı. Lejand okunamıyor.
Elaious? Sikkesi
Tarih : 350-281
Analoji : cf.SNG Cop Thrace, 896.

Kat. No. : **166** **(Levha 46a)**
Müze No. : Y. 581/ 3161 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.15 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Tripod ve lejand
A.Y.: Trident

Tarih : 5.-4.yy
Analoji : -

Kat. No. : **167** **(Levha 46b)**
Müze No. : Y. 586/ 3166 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.2 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük baş
A.Y.: Belirsiz

Tarih : 5.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **168** **(Levha 46c)**
Müze No. : Y. 573/ 3151 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük diademli Apollon başı.
A.Y.: Sağa doğru giden atlı. Üstte (B)ΑΣΙΛ(ΕΟΣ) ve altta ?.
Makedonya Krallığı II. Philippos veya III. Philippos Sikkesi
Tarih : 4. yy
Analoji : -

Kat. No. : **169** **(Levha 46d)**
Müze No. : Y. 574/ 3152 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.85 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Sağa doğru uzanmış aslan. Üstte ΚΑΣΣΑΝ ----
Makedonia Krallığı, Kassandros Sikkesi
Tarih : 319-297
Analoji : SNG Alpha Bank 878.

Kat. No. : **170** **(Levha 46e)**
Müze No. : Y. 584/ 3164 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Pergamon Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 0.9-1 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Attika miğferli Athena başı. (ΠΕΡ)
A.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı
Tarih : 310-283
Analoji : BMC Mysia 112, n. 22-23.

Kat. No. : **171** **(Levha 46f)**
Müze No. : Y. 571/ 3149 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, miğferli Athena başı
A.Y.: Sağa doğru giden aslan. Üstte: ΛΥΣΙ altta ΜΑΧΕΩΝ ve monogram, Sağda Ρ

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 908.

Kat. No. : **172** **(Levha 46g)**
Müze No. : Y. 578/ 3156 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.5 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan başı.
A.Y.: Buğday başağı, monogram. ΛΥ-ΣΙ

Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop Thrace 918.

Kat. No. : **173** **(Levha 46h)**
Müze No. : Y.842/ 3692 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı tutan, sola dönük Nike. Solda lejand (ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ) ve sağda iki monogram.

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **174**
Müze No. : Y. 570/ 3148 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, Phrygia miğferli bir baş.
A.Y.: Trophae, solda ΒΑΣΙ(ΛΕΩΣ), sağda ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ.
Thrakia Kralı Lysimakhos sikkesi

Tarih : 306-281
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 1164-1167.

Kat. No. : **175**
Müze No. : Y. 588/ 3168 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, miğferli Athena başı.
A.Y.: Sağa doğru giden aslan. Altta mızrak ucu. ΒΑΣΙΛΕΟΣ ΛΥΣΙΜΑΧΩΥ
Thrakia Kralı Lysimakhos sikkesi

Tarih : 305-281
Analoji : cf. SNG Cop.Thrace 1149-1158.

Kat. No. : **176** **(Levha 46ı)**
Müze No. : Y. 577/ 3155 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lampsakos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Çift kadın başı.
A.Y.: Miğferli Athena başı sağa.

Tarih : 4. yy
Analoji : Weber, n. 5109.

Kat. No. : **177** **(Levha 46i)**
Müze No. : Y. 569/ 3147 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.65 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Makedonia kalkanı. Kalkanın ortasında Gorgoneion başı ?.
A.Y.: Makedonia miğferi
Makedonia Krallığı Sikkesi

Tarih : 4. yy sonu-3.yy başı
Analoji : cf. AMNG III-2, Anonym. 6.

Kat. No. : **178** **(Levha 46j)**
Müze No. : Y. 585/ 3165 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 0.9 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, Athena? başı.
A.Y.: Sağa doğru, ön ayakları üzerine eğilmiş aslan ve lejand.
Lysimakheia veya Thrakia Kralı Lysimakhos sikkesi

Tarih : 4. yy sonu-3. yy başı
Analoji :

Kat. No. : **179** **(Levha 46k)**
Müze No. : Y. 575/ 3153 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.75 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük bir baş (Tykhe ?).
A.Y.: Sağa dönük oturan aslan. ΛΥΣΙΜ[ΑΧΕΩΝ]

Tarih : 4.-3. yy
Analoji : -

Kat. No. : **180** **(Levha 46l)**
Müze No. : Y. 580/ 3160 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.3 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Athena başı.
A.Y.: Aslan başı (?).

Tarih : 4.-2.yy
Analoji :

Kat. No. : **181**
Müze No. : Y. 572/ 3150 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Ainos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.1 cm

Ö.Y.: Geniş petasoslu Hermes başı, sola.
A.Y.: Kerykeion, sağında ve solunda AINION.

Tarih : 280-200
Analoji : SNG Cop. Thrace 422, SNG Evelpides 1970: 889-90.
Yayın Yağız 2008: 1231, 10.

Kat. No. : **182** **(Levha 46m)**
Müze No. : Y. 576/ 3154 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Demetrios Poliorketes'in monogramı ile bezeli Makedonia kalkanı
A.Y.: BA-ΣI, Makedonia miğferi, sol içte labrys
II. Demetrios Sikkesi
Tarih : 239-229
Analoji : SNG Cop 1982, n. 1224.

Kat. No. : **183** **(Levha 46n)**
Müze No. : Y. 579/ 3157 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.9 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Tykhe (?) başı.
A.Y.: Sağa doğru giden bir aslan.

Tarih : 3. yy
Analoji : cf. SNG Cop Thrace, 910, SNG Evelpidis 1975: XXX, n. 1062-63.

Kat. No. : **184** **(Levha 47a)**
Müze No. : 791 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm+ **G.:** 2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Yuvarlak yüz, saçlar kabarık ve kıvırcık halde.
Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 63, 4.2.1.

Kat. No. : **185** **(Levha 47b)**
Müze No. : 797 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.7 cm+ **G.:** 2.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Yuvarlak yüzlü, saçları yanlara taralı ve diadem olan kadın başı.
Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 54, 3.3.5.

Kat. No. : **186** **(Levha 47c)**
Müze No. : 2310 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.8 cm+ **G.:** 3.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Oval yüzlü kadın başı. Kalın ve kabarık saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada ense üzerinde topuz yapılmış. Önde saç bandı bulunmakta. Saçlarda kırmızı boya izleri mevcut.
Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 55-56, 3.4.1.

Kat. No. : **187** **(Levha 47d)**
Müze No. : 2533 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.7 cm+ **G.:** 2.2 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Uzun yüzlü erkek başı. Saçlar kısa ve yüzü çevrelemekte.
Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 64, 4.2.4.

Kat. No. : **188** **(Levha 47e)**
Müze No. : 2534 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6 cm+ **G.:** 3.2 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Uzun yüzlü erkek başı. Gür saçlı ve sakallı. Başında kalın bir çelenk bulunmakta.
Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 62-63, 4.1.

Kat. No. : **189** **(Levha 47f)**
Müze No. : 2312 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:**. 2.7 cm+ **G.:** 1.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Yuvarlak yüzlü kadın başı. Burun, gözler ve saçın ön kısmı hariç tamamen örtü ile kapalı. Başın arka kısmında örtünün altında belirgin şekilde topuz bulunmakta.
Tarih : 3-2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 50-52, 3.2.2.

Kat. No. : **190** **(Levha 47g)**
Müze No. : 2523 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.2 cm+ **G.:** 6.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Sakallı erkek başı. Kıvırcık ve ortadan ayrılmış saçlar. Başta bir çelenk bulunmakta.
Tarih : 3-2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 38-39, 1.1.

Kat. No. : **191** **(Levha 47h)**
Müze No. : 1604 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.2 cm+ **G.:** 6.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Yuvarklak yüzlü kadın başı. Başı örtülü, muhtemelen giyimli kadın.
Tarih : 3-2. yy
Analoji :

Kat. No. : **192** **(Levha 47ı)**
Müze No. : 2527 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.97 cm+ **G.:** 2.05 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kadın figürinine ait baş ve boyun parçası. Baş ve boyun örtü ile kaplı. Yüz detayları belli olmakla birlikte aşınma mevcut.
Tarih : 3.-2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 49-50, 3.2.1.

Kat. No. : **193** **(Levha 47i)**
Müze No. : 430 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.8 cm+ **G.:** 2.5 cm
Tanım: Tanım: Kırık, eksik.
Sakallı erkek başı. Alın kısmı açık ve kırışıklı düşünceli yüz ifadesine sahip
Tarih : Erken 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 64-65, 4.2.5.

Kat. No. : **194** **(Levha 47j)**
Müze No. : 589 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.9 cm+ **G.:** 2.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kadın başı. Kavun dilimi saç stili, kulaklarında küpe bulunmakta.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 58, 3.5.3.

Kat. No. : **195** **(Levha 48a)**
Müze No. : 590 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.4 cm+ **G.:** 5.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Uzun yüzlü, örtülü, kadın başı.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 47, 3.1.1.

Kat. No. : **196** **(Levha 48b)**
Müze No. : 1538 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.8 cm+ **G.:** 3.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Phrygia şapkalı Attis başı. Yuvarlak yüz aşınmış.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 75-76, 6.3.1.

Kat. No. : **197**
Müze No. : 1795 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **G.:** 2.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Uzun yüzlü erkek başı. Kıvırcık saçlar başın tümünü çevrelemekte. Arka kısmında delik bulunmakta.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 39, 1.2.

Kat. No. : **198** **(Levha 48c)**
Müze No. : 2311 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **G.:** 2.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kadın baş parçası. Saçlar derin verev çentiklerle geriye doğru taranmış ve yuvarlak bir topuzla arkada toplanmış. Yüz oval formludur.
Tarih : 2. yy

Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 59, 3.5.4.

Kat. No. : 199 **(Levha 48d)**
Müze No. : 2492 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.5 cm+ **G.:** 3.3-6.6 cm
Tanım: Karın kısmından altı ve dirseklerden itibaren kollar eksik. Kırıklar yapıştırılmış.
Baş ve gövde parçası. Sağa doğru çevrilmiş baş. Oval yüzlü, yüz hatları belirgin, saçlar dalgalı ve omuzlara kadar inmekte. Açık olan kollar dirsek kısmına yakın kırılmıştır.
Tarih : 3.-2. yy
Analoji :

Kat. No. : 200 **(Levha 48e)**
Müze No. : 2524 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.3 cm+ **G.:** 3.9 cm
Tanım: Kırık, kalça kısmından aşağısı eksik. Tiyatro maskı takan figürin. İki kolu göbekte vücuda yapışık, gövde oldukça tombul.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 67.

Kat. No. : 201 **(Levha 48f)**
Müze No. : 2526 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.1 cm+ **G.:** 1.2-2.7 cm
Tanım: Kırık, boyun altından itibaren eksik.
Yuvarlak yüzlü kadın başı. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada topuz yapılmış.
Tarih : 2. yy
Analoji :

Kat. No. : 202 **(Levha 48g)**
Müze No. : 2528 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.6 cm+ **G.:** 2.4 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Uzun yüzlü erkek başı. Başının üzerinde kausia giymekte.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 81, 8.2.

Kat. No. : 203 **(Levha 48h)**
Müze No. : 2529 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4 cm+ **G.:** 2.5 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Yuvarlak yüzlü kadın başı. Saçlar önden ikiye ayrılmış, boynun bir tarafında saç örgüsü var.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 56-57, 3.4.3.

Kat. No. : 204 **(Levha 48ı)**
Müze No. : 2532 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.2 cm+ **G.:** 2.9 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Uzun yüzlü kadın başı. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada topuz yapılmış.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 59-60, 3.5.5.

Kat. No. : 205 **(Levha 48i)**
Müze No. : 2701 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6 cm+ **G.:** 3.3 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Kadın baş parçası. Yuvarlak yüz ve dalgalı saçlar arkada topuz yapılmış. Başın üstünde fiyonk bulunmakta.
Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 60, 3.6.1.

Kat. No. : 206 **(Levha 49a)**
Müze No. : 2531 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.4 cm+ **G.:** 2.2 cm
Tanım: Kırık, boyundan altı eksik.
Uzun yüzlü kadın başı. Saçlar tepede topuz yapılmış.
Tarih : 2-1. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 61-62.

Kat. No. : 207 **(Levha 49b)**
Müze No. : 799 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.5 cm+ **G.:** 2.5 cm

Tanım: Kırık, eksik.
Uzun yüzlü kadın başı. Saçlar önde iki yana taralı ve ensede topuz yapılmış. Başın üstünde fiyonk bulunmakta.

Tarih : 2-1. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 61, 3.6.2.

Kumtepe Yerleşimi

Kat. No. : 208 **(Levha 50a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Mühürlü Amphora Kulp Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Kulp B.:** 9.1 cm+ **G.:** 4.8 cm
Mühür Y.: 2.8 **G.:** 2.5 cm
Mühürlü Thasos amphora kulbu.
θα[σιων] […]ισ
Pithos (?)
[…]ιετι μ(?)[…]

Tarih : 4. yy.
Analoji :

Kat. No. : 209 **(Levha 50b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 11.8 cm+ **D. Ç.:** 5.3-8.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi

Kat. No. : 210 **(Levha 51b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3 cm+ **G.:** 3.2 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Gövde parçası. İçi ve dışı siyah firnisli.

Tarih : 7.-6. yy (?)
Analoji :

Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi

Kat. No. : 211 **(Levha 52b)**
Müze No. : 2409 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 67 cm **A. Ç.:** 10 cm
Ka. Ç.: 28 cm **K. Ç.:** 6.3 cm
Tanım: Kırık, tümlenmiş.
Mende/Kuzey Ege amphorası. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu, geniş karınlı ve oyuk topaç dipli.

Tarih : 5. yy
Analoji :

Kat. No. : 212 **(Levha 52c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekythos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.1 cm+ **K. Ç.:** 3.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Lekythos kaide parçası. Oval gövde kaideye doğru daralmakta, küçük kaide ile sona ermekte. Gövde altı ve kaidede siyah firnis.

Tarih : 5 yy
Analoji :

Kat. No. : 213 **(Levha 53a)**
Müze No. : Y.744/ 3547-Y.800/3603 (56 Adet) (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Parion Sikkesi (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 1.1-1.4 cm **K.:** 0.4-0.5 cm [1715]
Ö.Y.: Gorgoneion
A.Y.: İncus

Tarih : 500-450
Analoji : SNG Tüb. Mysien 2320-2323.

Kat. No. : 214 **(Levha 53b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.7 cm+ **A. Ç.:** 12 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amhorası ağız parçası. Dışa çekik ağız, kalın yastık formunda ağız parçası.

Tarih : 5. yy
Analoji :

Kıyıköy (Salmydessos) Yerleşimi

Kat. No. : 215 **(Levha 57b)**
Müze No. : 74.59 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Adak Steli (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 45 cm **G.:** 25 cm

[1715] 56 Adet sikke aynı tip olduğundan tek katalogda, en düşük ve en büyük değerler verilmiştir.

Tanım: Tüm.
Tanrıça naiskos içerisinde tahtta oturur şekilde. Kucağında sağdan sola doğru uzanmış bir aslan tutmakta.

Tarih : 6. yy
Analoji :
Yayın : Fıratlı 1979: 441, res. 3, Polat 2013: 71.

Kanlıgeçit Yerleşimi

Kat. No. : **216** **(Levha 58c)**
Müze No. : 984 (20090284/3809) (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.1 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Noktalı bordür içinde Sağa dönük genç erkek başı.
A.Y.: Sağa dönük atlı. Altında altta "Λ" monogramı. ΦΙΛΙΠΠΟΥ.
Makedonia Kralı II. Philippos Sikkesi

Tarih : 4. yy
Analoji : cf. Müller 1858: n. 91.

Çukurçayır Yerleşmesi (?)

Kat. No. : **217** **(Levha 73b)**
Müze No. : 58 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 69 cm+ **A. Ç.:** 7 cm+
Ka. Ç.: 32 cm **K. Ç.:** 7 cm
Mühür Y.: 1.5 **G.:** 2.6 cm
Tanım: Ağız kenarında kırık ve eksik.
Thasos amphorası. Yuvarlak boyun, geniş omuz, konik gövde ve uzun silindirik dip.
Mühür:
Δαμασ(τηζ)
Θασιων
Θρασον (ιδηζ)

Tarih : 390-380
Analoji :
Yayın : Taşlıklıoğlu 1971: 45-46.

5. 3. Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler

Sufunya Yerleşimi

Kat. No. : **218** **(Levha 75a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.8 cm+ **A. Ç.:** 23.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Gri hamurlu krater ağız ve gövde parçası. Dışa çekik geniş ağız tablası, dişa doğru açılan gövde.

Tarih : 6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 16. 6, 41. 5, Ilieva 2013: Kat. 28, fig. 8. 3.

Kat. No. : **219** **(Levha 75b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (?) (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.5 cm+ **A. Ç.:** 19.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli İonia kâsesi (?) ağız parçası. Yuvarlatılmış ağız, dik inen gövde.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **220** **(Levha 75c)**
Müze No. :
Eser Adı : Kâse Parçası (?) (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.1 cm+ **A. Ç.:** 15.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. İçe kıvrık ağız kenarı.

Tarih : 4. yy
Analoji : Rotroff 1999: fig. 62. 965-992 (4. yüzyılın son çeyreği-3. yüzyılın ortası).

Kozmandere Yerleşimi

Kat. No. : **221** **(Levha 76b)**
Müze No. : 84-76 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Göbekli Kâse Parçası (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 5.6 cm **A. Ç.:** 16.7 cm
Tanım: Kırıl, eksik.
Göbekli kâse, kazıma dil motifinin ortasında çizgi ve kenarına yakın ters damla şeklinde bezeme bulunmakta.

Tarih : 8.-7. yy
Analoji : Klebinder Gauss 2007: 267-268, Kat. No. 817-825, Lev. 63-65.
Yayın : Harmankaya 1995: 231-232.

Kat. No. : **222** **(Levha 76c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Göbekli Kâse Parçası (Bronz)
Ölçüleri -

Tanım: Kırıl, eksik.
Göbekli kâse, sadece dipteki göbek kısmı korunmuştur.

Tarih : 8.-7. yy
Analoji : Klebinder Gauss 2007: 267-268, Kat. No. 817-825, Lev. 63-65.
Yayın : Harmankaya 1995: 231-232.

Gaziköy Yerleşimi

Kat. No. : **223** **(Levha 78c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Attika Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.1 cm+ **A. Ç.:** 12 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli amphora ağız parçası. Yüksek ve kalın, yastık formunda ağız kenarı. Attika üretimi.

Tarih : 6. yy
Analoji : Tuna Nörling 1996: Abb. 131.

Kat. No. : **224** **(Levha 79a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.7 cm+ **G.:** 6.8 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Skyphos (?) gövde parçası. Dışta alt kısım, içte tamamı siyah firnisli.

Tarih : 6. yy
Analoji :

Kaletepe/Cinci Kale

Kat. No. : **225** **(Levha 83a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 17 cm+ **D. Ç.:** 5.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphora dip parçası. Silindirik form.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Odunhattı Yerleşimi

Kat. No. : **226** **(Levha 85a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm+ **K. Ç.:** 7.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse kaide parçası. Halka kaide, içi siyah firnisli. Attika üretimi.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 782 (430-420).

Kat. No. : **227** **(Levha 85b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.** : 2.1 cm+ **G.:** 3.6 + cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse kaide parçası.

Tarih : 4. yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **228** **(Levha 85c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.1 cm+ **G.:** 8.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kos amphorasına ait ağız ve çift kulp parçası.

Tarih : 3. yy
Analoji : Şenol 2009: 131, sol (260-250).

Kat. No. : **229** **(Levha 85d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.7 cm+ **A. Ç.:** 12.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Knidos (?) amphorası ağız parçası.

Tarih : 3. yy
Analoji :

Barbaros (Bisanthe)Yerleşimi

Kat. No. : **230** **(Levha 87a)**
Müze No. : 2636 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kabartma Parçası (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 77 cm **G.:** 35-21 cm **K.:**16 cm
Tanım: Kırık, Gövde üstü ve bacaklar eksik.
Tabure üzerine, sağa doğru oturmuş, khiton ve manto giymiş kadın figürü. Sağ elinde taburenin altına doğru sarkan kalathosu tutmakta. Taburenin sol ön ayağı ile oturma kısmı görülmekte.

Tarih : 5. yy
Analoji : -

Kat. No. : **231** **(Levha 87b)**

Müze No. : 397 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Stel (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 1.40 cm **G.:** 57 cm **K.:** 24 cm
Tanım: Tam.
Dikdörtgen formunda stel. Üst kısmında üç satır yazıt ve altında aşınmış iki daire. Dairelerin altindaki ana sahnede sağa doğru şaha kalkmış iki at üzerinde yarı giyimli, pelerinli, şapkalı ve mızraklı iki süvari. Sağda atların ön ayaklarının altında baş kısmı kırık ve eksik kaçar vaziyette bir yaban domuzu. Atların ayakları altında zemin belirtilmiş.
Διονυσοφανη[ω]
Ποσειδιππoω
Πολυδ̣γγου
"Dionysophanes ve Poseidippos,, Polydingos'un oğulları".

Tarih : 5.-4. yy
Analoji :
Yayın : Delemen 2004b: 189–195.

Kat. No. : **232** **(Levha 87c)**
Müze No. : 2237 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Cup-Skyphos (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6.2 cm **A. Ç:** 10.8 cm
Ka. Ç.: 8.7 cm **K. Ç.:** 5.6 cm
Tanım: Kırık parçalar tümlenmiş, kulplar eksik.
Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarı, derin küresel gövde ve plastik bandlı yüksek halka kaide. Gövde ortasından çıkan kırık kulplar. Mat siyah firnisli. Yerel üretim (?).

Tarih : 400-380
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 621 (Erken 4. yy.), Pl. 27. 621, 622 (400-390), 623 (yak. 380).
Yayın : Hasdağlı 2016: no. 13.

Kat. No. : **233** **(Levha 88a)**
Müze No. : 2238 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Tabak (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm **A. Ç:** 14.3 cm
K. Ç.: 11.4 cm
Tanım: Kırık ve eksik.
Siyah firnisli. Dışa çekik kalın ağız, gövdeye geçişte plastik bant, geniş halka kaide. Tondoda rulet baskı ve baskı palmet bezeme. Kaide altında "AΘ" harfleri.

Tarih : 350-310
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10, Pl. 36: 1056-1057 (yak. 350), 1058 (350-325), 1059 (yak. 325),1060 (325-310).

Kat. No. : **234** **(Levha 88b)**
Müze No. : 2236 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 11.3 cm **G.:** 6.8 cm
Tanım: Kırık ve eksik.
Kadın figürin başı. Başta fiyonk ve silmelerle süslü taç, yüz hatları oldukça belirgin.

Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 54-55.

Kat. No. : **235** **(Levha 88c)**
Müze No. : 2324 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.9 cm **G.:** 6 cm
Tanım: Alt kısmı kırık ve eksik.
Khiton ve üstüne, vücudunu ile başının arka kısmını örten himation giymiş kadın figürini.

Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Güçlü 2006: 48.

Kat. No. : **236** **(Levha 88d)**
Müze No. : Y.630/ 3280 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Elaious Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.1 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Gemi pruvası sağa.
A.Y.: Defne çelengi içinde ΕΛ[ΑΙΟΥ]-ΣΙ[ΩΝ]

Tarih : 350-281
Analoji : SNG Cop. Thrace 893.

Kat. No. : **237** **(Levha 87e)**
Müze No. : Y. 495/ 2858 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Labut ve yay kılıfı arasında ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, Altta Ε
İskender Sikkesi

Tarih : 336-323
Analoji : Price 1991: 121, n. 322.

Kat. No. : **238** **(Levha 88f)**
Müze No. : Y. 665/ 3341 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8-2 cm **K.:** 0.4 cm

Ö.Y.: Sağa dönük, defne çelenkli Apollon başı.
A.Y.: Sağa doğru giden atlı. Atın altında ? Üstte ?
Makedonia Krallığı Sikkesi ?

Tarih : 4. yy
Analoji : -

Kat. No. : **239** **(Levha 89a)**
Müze No. : Y.640/ 3290 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kypsela (?) Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.3 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük bir büst.
A.Y.: Ortada iki kulplu kap, yanında K ve üzerinde E harfleri. Altta güneş şeklinde kontrmark.
Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **240** **(Levha 89b)**
Müze No. : Y. 664/ 3340 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.: 0.4 cm**
Ö.Y.: Sağa dönük, defne çelenkli Apollon başı.
A.Y.: Sola doğru giden, sağ ön ayağı yukarı kalkık at. ΒΑΣΙΛΕΟΣ ΜΟΣΤΙΔΟΣ.
Thrak Kralı Mostis sikkesi

Tarih : 2. yy
Analoji : SNG Cop.Thrace 1174.

Değirmenaltı Yerleşimi

Kat. No. : **241** **(Levha 90a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Açık Ağızlı kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 3.1 cm+ **G.:** 1-1.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli açık ağızlı kap kulp parçası.

Tarih : 6.-4 yy (?)
Analoji :

Kat. No. : **242** **(Levha 91b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.5 cm **D. Ç.:** 5.4-6.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Mende/Kuzey Ege amphora dip parçası.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 4 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **243** **(Levha 90c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.5 cm. **D. Ç.:** 6.8-7.2 cm.
Tanım: Kırık, eksik.
Mende/Kuzey Ege amphora dip parçası.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 52, 5 (5. yy'ın son çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Aytepe Yerleşimi

Kat. No. : **244** **(Levha 93a)**
Müze No. : 1575 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Yazıtlı Mezar Taşı (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 63 cm **G.:** 20 cm **K.:** 14 cm
Tanım: Tüm.
Dikdörtgen formda mezar taşı üzerinde 4 satırlık yazıt bulunmakta.

Δίω τ–
Ὁ Ἵππ–
ωνος
φονη.

"Hippon oğlu Dies'in naaşı (burada yatıyor)"

Tarih : 5. yy
Analoji :
Yayın : *IPerinthos* 288 = *SEG* 48, 929, Sayar 1998a: 407, Nr.288.

Marmara Ereğlisi (Perinthos) Yerleşimi

Kat. No. : **245** **(Levha 95a)**
Müze No. : 600 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Stel (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 1.05 cm **G.:** 22 cm **K.:** 7 cm
Tanım: Tüm.
Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe daralan stel gövdesinin üst kısmını lyra tipi anthemion süslemekte. Gövdenin üst bölümünde zemin çizgisine basan, sola doğru profilden betimlenmiş iki insan figürü bulunmakta. Khiton ve himation giyimli figürlerden öndeki daha büyük. Zemin çizgisinin alt kısmında üç satır halinde Yunanca yazıt:
Ηγησιπόλιος ε-
ἰμί τῆς Ἡγεκρ-
άτεος
"Ben Hegesipole, Hegekrates'in kızı".

Tarih : 6. yy sonu
Analoji :
Yayın : Şahin 1983: 77-80, Lev. 11, fig. 2,

Sayar 1998a: 251, Nr. 70.

Kat. No. : **246** **(Levha 95b)**
Müze No. : 601 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Stel (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 1.35 cm **G.:** 25 cm **K.:** 12 cm

Tanım: Tüm.
Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe daralan stel gövdesinin üst kısmını lyra tipi anthemion süslemekte. Bunun altında üç satırlık yazıt bulunmakta. Yazıtın altında, zemin çizgisine basan, profilden, kırmızı boya ile boyanmış bir elbise giymiş ve sağa doğru yürüyen erkek figürü. Başlığın altındaki gövde kısmının kenarları kırmızı boya ile meander motifiyle bezeli.
Καλλισθενεος ε–
μι το Σινω πιω ν–
ος
"Ben Kallisthenes, Sinopion'un oğlu".

Tarih : 6. yy sonu
Analoji :
Yayın : Şahin 1983: 77-80, Lev. 11, fig. 1, Sayar 1998a: 252, Nr. 71.

Kat. No. : **247** **(Levha 95c)**
Müze No. : 3513 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Stemless Kyliks (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.8 cm **A.Ç.:** 11.9 cm **Ka.Ç.:** 10.8 cm **K.Ç.:** 4.2 cm

Tanım: Kırık, tümlenmiş.
Dışa çekik ağızlı, gövdeye kademeli geçiş, halka kaide. Gövdeden başlayan, ağız kenarını geçerek yükselen kulplar. Kaide altı rezerve firnisle yapılmış konsantrik daire. Siyah firnisli.

Tarih : 5. yy.
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 5, Pl. 21. 457 (450-430)-459, 461-462 (425/420).

Kat. No. : **248** **(Levha 96a)**
Müze No. : Y. 509/ 2877 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Perinthos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.9 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük bir baş (Athena?).
A.Y.: Karınlarından birbirine yapışık, ters yöne doğru koşan iki at. ΠΕΡΙΝΦΙΩΝ.

Tarih : 350
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 721.

Kat. No. : **249** **(Levha 96b)**
Müze No. : 20 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Adak Steli (Mermer)
Ölçüleri **U.:** 43-30 cm **G.:** 66 cm **K.:** 17 cm

Tanım: Tüm.
Dikdörtgen biçimli, dört tarafı figürlü adak steli. Bir yüzünde yan yana üç Nymphe, cepheden ve ayakta. Diğer yüzünde okunamayan altı satırlık yazıt ile sağda cepheden elinde lobutu ve aslan postu ile Herakles, solda her iki elinde meşale olan Artemis bulunmakta. Kısa kenarlarda tahrip olmuş figürler.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :
Yayın : Taşlıklıoğlu 1971: 126-134.

Kat. No. : **250** **(Levha 96c)**
Müze No. : 472 (Ed. Müz.)
Eser Adı : Adak Steli (Mermer)
Ölçüleri **U.:** 34 cm **G.:** 42-46 cm **K.:** 10 cm

Tanım: Tüm.
Dikdörtgen biçimli stelin ön yüzünde üç tane Nymphe betimlenmiş. Ortadaki figür cepheden verilirken, bunun her iki yanındaki figürler sola doğru yürür şekilde.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :
Yayın : Taşlıklıoğlu 1971: 229-230.

Sarayburnu / İstanbul (Byzantion) Yerleşimi

Kat. No. : **251** **(Levha 99a)**
Kazı Nu. : 7263 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Aryballos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm **A. Ç.:** 2.6 cm

Tanımı: Kırık, eksik.
Aryballos ağız ve omuz-gövde parçası. Açık bej rengi astarlı. Üzerinde siyah-kahverengi bezeme.

Tarih : 640-625
Analoji :
Yayın : Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 3,

Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995: Kat. No.: B. 1.

Kat. No. : **252** **(Levha 99b)**
Kazı Nu. : 7266 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Aryballos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5 cm **Ka. Ç.:** 4.5 cm
K. Ç.: 1.6 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Aryballos gövde ve kaide parçası. Yüzeyi sarımsı bej astarlı. Koyu, kırmızı-kahverengi bezeme.
Tarih : 640-625
Analoji :
Yayın : Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 3, Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995b: Kat. No.: B. 2, Dönemez 2014: fig. 15.

Kat. No. : **253** **(Levha 99c)**
Kazı Nu. : 7264 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Alabastron Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.7 cm **Ka.Ç:** 3.2 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Torba biçimli alabastron gövde parçası. Aşınmış yüzeyi hamur rengi astarlı, üzerinde yer yer korunmuş siyah bezene.
Tarih : 625-600
Analoji :
Yayın : Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995b: Kat. No.: B. 4.

Kat. No. : **254** **(Levha 99d)**
Kazı Nu. : 10148 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 8.4 cm **G.:** 9 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Skyphos ağız ve kulplu gövde parçası. Dışı hamur rengi astarlı. Üzerinde kahverengi çizgi bantlar.
Tarih : 7. yy'ın sonu 6. yy'ın başı
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: A. 2.

Kat. No. : **255** **(Levha 99e)**
Kazı Nu. : TS-4 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.6 cm **K. Ç.:** 5 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Skyphos kaide parçası. İçi ve dışı siyah firnisli. Attika dışı üretim (?).
Tarih : 5. yy'ın ilk yarısı
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: C. 73.

Kat. No. : **256** **(Levha 100a)**
Kazı Nu. : TS-8 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Tek Kulplu Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 8.4 cm **G.:** 4.2 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Tek kulplu kap ağız parçası. İçi ve dışı hamur renginde astarlı. Üzerinde bant şeklinde bezeme.
Tarih : 5. yy
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: H. 9.

Kat. No. : **257** **(Levha 100b)**
Kazı Nu. : TS-2 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 6.1 cm **G.:** 4.2 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kap ağız parçası. İçi ve dışı siyaha yakın koyu gri firnisli.
Tarih : 4. yy
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: H. 4.

Kat. No. : **258** **(Levha 100c)**
Kazı Nu. : -
Eser Adı : Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 5 cm **G.:** 3 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Himation giymiş erkek figürini. Baş, göz hisasından üstü ve karın kısmından altı kırık ve eksik.
Tarih : 3.-2. yy
Analoji :
Yayın : Ogan 1940: Lev. LXXIII, 2. 4.

Kat. No. : **259** **(Levha 101a)**
Kazı Nu. : 7276 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kalıp Yapımı Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 5 cm **G.:** 3 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kalıp yapımı kaide parçası. İçi ve dışı kızıl-kahverengi firnisli. Dışında rozet etrafında akanthus yaprakları.
Tarih : 2. yy

Analoji :
Yayın : Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 11, Pasinli 1995: Kat. No.: E. 1.

Kat. No. : **260** **(Levha 101b)**
Kazı Nu. : MİK 57 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 6.1 cm **G.:** 4.9 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Skyphos gövde parçası. İçi siyah firnisli, dışı hamur rengi astarlı. Kahverengi ve kiremit rengi bezeme.

Tarih : 7. yy'ın sonu 6. yy'ın başı
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: A. 1.

Kat. No. : **261** **(Levha 100c)**
Kazı Nu. : MİK 140 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 5.1 cm **G.:** 4.4 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kyliks ağız ve gövde parçası. İçi ve dışı hamur rengi astarlı.

Tarih : 6. yy'ın ikinci çeyreği
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: A. 3.

Kat. No. : **262** **(Levha 101d)**
Kazı Nu. : MİK 67 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 5.1 cm **G.:** 4.4 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Skyphos ağız ve gövde parçası. İçi kiremit rengi ve dışı hamur renginde astarlı. Ağız kenarı ve kulp altında yatay bant bezeme.

Tarih : 6. yy ortaları
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: A. 4.

Kat. No. : **263** **(Levha 101e)**
Kazı Nu. : 73.309 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 4.1 cm **G.:** 3.9 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kap gövde parçası. Siyah figür tekniğinde sakallı bir figür başı ve onun üzerinde dil motifi.

Tarih : 550-540
Analoji :
Yayın : Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 5, Pasinli 1995: Kat. No.: C. 1.

Kat. No. : **264** **(Levha 101f)**
Kazı Nu. : 86.103 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 3.7 cm **G.:** 6.5 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Skyphos ağız parçası. İçi siya firnisli, dışında kırmızı figür tekniğinde bezeme.

Tarih : 5. yy'ın ortası
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: C. 17.

Kat. No. : **265** **(Levha 101g)**
Kazı Nu. : 86.105 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 8.3 cm **G.:** 5.8 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Krater ağız parçası. İçi siya firnisli. Dışı kırmızı figür tekniğinde diademli bir baş ve ağız kenarı altında dil motifi bezeme.

Tarih : 5. yy'ın ikinci yarısı
Analoji :
Yayın : Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 7, Pasinli 1995: Kat. No.: C. 8.

Kat. No. : **266** **(Levha 102a)**
Kazı Nu. : 73.313 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Mortar (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.1 cm **A. Ç.:** 27 cm **G. Ç.:** 31.5 cm
Tanımı: Kırık, tümlenmiş.
Mortar, kırık parçalara birleştirilmiş. İçi ve dışı hamur renginde astarlı. Ağzın iki yanında makara biçimli tutamak, ön kısmında kalın bir akıtacak.

Tarih : 5. yy'ın sonları-4. yy başı
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995b: Kat. No.: H. 1.

Kat. No. : **267** **(Levha 102b)**
Kazı Nu. : 73.312 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kantharos (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.5 cm **A. Ç.:** 6.7 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kantharos, kırık parçalar birleştirilmiş, bir kulp eksik. İç ve dış siyah, kaide kırmızı firnisli.

Tarih : 4. yy'ın Son Çeyreği
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995b: Kat. No.: C. 50.

Kat. No. : **268** **(Levha 102c)**
Kazı Nu. : 86.110 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kantharos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5 cm **G.:** 4 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kantharos ağız-gövde ve kulp parçası. Kulp üzerinde mahmuz şeklinde bir mask. Yerli üretim (?).

Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: C. 58.

Kat. No. : **269** **(Levha 103a)**
Kazı Nu. : 73.314 (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Mühürlü Amphora Kulp Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 11.6 cm **G.:** 5 cm **K.:** 3.4 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Mühürlü Rhodos (?) amphora kulp parçası
Mühür:
Σωκρατη(ς)
Βαδρομί(ου)

Tarih : 2. yy
Analoji :
Yayın : Fıratlı 1978: Lev. 168, fig. 10, Pasinli 1995: Kat. No.: F. 6.

Kat. No. : **270** **(Levha 103b)**
Kazı Nu. : 02.170 M (SC.01/1172) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Fibula (Bronz)
Ölçüleri **U.:** 4.7 cm **Y.:** 3.6 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Gövde yarım çember formunda ve daire kesitlidir. hem gövdenin iki ucunda hem de yarım çemberin merkezinde disklerle sınırlandırılmış küresel bezeme bulunur. İğne kısmı eksiktir.

Tarih : 8.yy sonu-7. yy başı
Analoji :
Yayın : Denker *vd.* 2007: 144, Kat.No.: SC1; Dönmez 2014: fig. 4.

Kat. No. : **271** **(Levha 103c)**
Kazı Nu. : 01.171 ÇÇ (SC.00/136) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Oinokhoe Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.1 cm **G:** 7.2 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Oinokhoe gövde parçası. Sarımsı bej astarlı, üzerinde kiremit rengi ve kahverengi ile yapılmış keçi ve nokta bezeme.

Tarih : 625-600
Analoji :
Yayın : Pasinli 2002: Çizim 6a, Denker *vd.* 2007: 144, Kat. No.: SC.2, Dönmez 2014: fig. 3.

Kat. No. : **272** **(Levha 103d)**
Kazı Nu. : 02.283 ÇÇ (SC.01/428) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.6 cm **G.:** 4 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Kyliks gövde parçası. Pembemsi kiremit renk asrtarlı, içi siyah firnisli. Üzerinde son yedi harfi korun muş "…ΠΟΙΕΣΕΝ" (….yaptı) yazıtı vardır.

Tarih : 550-525
Analoji :
Yayın : Denker *vd.* 2007: 144, Kat. No.: SC3, Dönmez 2014: fig. 5.

Kat. No. : **273** **(Levha 103e)**
Kazı Nu. : 02.331 ÇÇ (SC.01/550) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Dinos (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 17 cm **A. Ç.:** 33 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Dinos ağız ve gövde parçaları. Bej astarlı, kızıl-kahverengi firnis bezemeli.

Tarih : 6. yy.
Analoji :
Yayın : Denker *vd.* 2007: 145, Kat. No. SC4, Dönmez 2014: fig. 6.

Kat. No. : **274** **(Levha 103f)**
Kazı Nu. : 00.66 ÇÇ (SC.99/89) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Askos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.4 cm **G.:** 6.2 cm
Tanımı: Kırık, eksik.
Askos gövde parçası. Üzerinde kırmızı figür tekniğinde bezeme.

Tarih : 5. yy
Analoji :
Yayın : Pasinli 2001: Çizim 10, Denker *vd.* 2007: 146, Kat. No. SC4.

Kat. No. : **275** **(Levha 104a)**
Kazı Nu. : 89.12. (ÇÇ) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kantharos (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 9.2 cm **A. Ç.:** 7 cm
Tanımı: Kırık, tümlenmiş.
Kantharos, iç ve dış siyah firnisli. Kaburga gövde ve mahmuz kulp.

Tarih : 4. yy'ın üçüncü çeyreği
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No.: C. 48.

Kat. No. : **276** **(Levha 104b)**
Kazı Nu. : 07.72 PT (SC06/127) (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Dinlenen Hermes Figürini (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.8 cm **G.:** 5.1 cm
Tanımı: Başı kırık ve eksiktir.
Üzerinde mantosu, sol ayağını taşın üzerine koymuş ve sol eliyle, sol bacağına dayanırken, sağ eli geride, belindedir.

Tarih : 4. yy
Analoji :
Yayın : Denker *vd.* 2007: 149, Kat. No. SC8.

Kat. No. : **277** **(Levha 104c)**
Kazı Nu. : İPS-5 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Tabak Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6 cm+ **G.:** 6.9 cm+
Tanımı: Kırık, eksik.
Halka ağız kenarlı, sığ gövdeli ve halka kaideli. İçi ve dışı mat siyah firnisli. İçinde rulet bezeme.

Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Pasinli 1995: Kat. No. C. 89.

Maltepe Yerleşimi

Kat. No. : **278** **(Levha 105c)**
Kazı Nu. : -
Eser Adı : Byzantion Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.4 cm
Ö.Y.: Korinth miğferli Athena başı sağa
A.Y.: Ayakta sağa doğru inek, üzerinde BYZAN, altında ΕΠΙ/ΡΥΘΟ lejantı

Tarih : 3. yy
Analoji :
Yayın : Gökyıldırım 1996: 492.

5. 4. Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler

Eski Hisar (Elaious) Yerleşimi

Kat. No. : **279** **(Levha 105c)**
Müze No. : 4257 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Kandil (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.85 cm **G.:** 5.8 cm **U.:** 8.1 cm
Tanım: Tüm.
İçe doğru eğimli ağız kenarı, omuz üzerinde ağız etrafı kazıma daire ile çevrili, armudi gövde, yüksek iç bükey halka kaide. Pelikan gagası profilli burun. Siyah firnisli.

Tarih : 4. yy
Analoji : Broneer 1930: fig.14, 33-34, Pl. III, 126 (5. yy sonu-3.yy), Howland 1958: 228-235 Pl. 8, 36 (Geç 5. yy- 4. yy ilk çeyreği)

Kat. No. : **280** **(Levha 107a)**
Müze No. : 2317 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Altın)
Ölçüleri **Ç.:** 1 cm **K.:** 0.4 cm
ÖY.: Sola dönük bir hayvan. (grifon? veya kartal?)
A.Y.: Belirsiz
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : -

Kat. No. : **281** **(Levha 107b)**
Müze No. : 2042 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Elaious Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.4 cm
ÖY.: Pruva . Sağa.
A.Y.: Çelenk içinde ΕΛΑΙ

Tarih : 350-281
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 889.

Kat. No. : **282** **(Levha 107c)**
Müze No. : 1572 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.15 cm **K.:** 0.25 cm

ÖY.: Sağa dönük Apollon başı.
A.Y.: Sola doğru giden bir fil, filin önünde çapa, filin üstünde ΒΑΣΙΛΕΩΣ, altında (AN)TIO(XOY)
Seleukoslar Krallığı III. Antiokhos Sikkesi, Sardes darpı?

Tarih : 223-187
Analoji : SNGIs 615.

Akbaştepe (Sestos) Yerleşimi

Kat. No. : **283** **(Levha 109c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kuşlu Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm+ **K. Ç.:** 4.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kuşlu kâse kaide parçası. Kaideye yakın çapraz ışın motifleri.

Tarih : 7. yy'ın ikinci yarısı
Analoji : Cook-Dupont 1998: 26-27. fig. 6. 1.

Kat. No. : **284** **(Levha 110a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6.7 cm+ **G.:** 8.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız ve gövde parçası. Gri hamur. Dışa çekik ağızlı. Boyundan omuza geçişte ve omuz üzerinde iki adet kazıma yiv bulunmakta.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Nikov 2012: fig. 40. 3.

Kat. No. : **285** **(Levha 110b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7 cm+ **G.:** 11.5 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız ve gövde parçası. Gri hamur. Ağzın dışında iki adet yiv.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji : Polat 2002: Lev. 42, B.10-12 (Geç 6.-Erken 5. yy), Nikov 2012: fig. 46. 1.

Kat. No. : **286** **(Levha 110c)**
Müze No. : -
Eser Adı : C Tipi Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.3 cm+ **K. Ç.:** 7.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli C tipi kyliks kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : Geç 6.yy.
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 401, 415, 420.

Kat. No. : **287** **(Levha 110d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Yüksek Ayaklı Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **K. Ç.:** 5.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli yüksek ayaklı kyliks kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : Erken 5. yy (?)
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 5. 445.

Kat. No. : **288** **(Levha 111a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm+ **K. Ç.:** 8.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli skyphos kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 342 (470-460), 349 (400-375)

Kat. No. : **289** **(Levha 111b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm+ **K. Ç.:** 7.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli skyphos kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 342 (470-460), 349 (400-375)

Kat. No. :**290** **(Levha 111c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **G.:** 12.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Parlak siyah firnisli kase ağız parçası. Ağız altında, ağıza paralel iki kazıma çizgi.

Tarih : 4. yy'ın İlk Yarısı
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 9. 882 (yak. 380).

Kat. No. : **291** **(Levha 111d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kantharos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 4.7 cm+ **G.:** 3.8-1.8 cm
K. : 2.1-1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli mahmuz kulplu kantharos kulp parçası.

Tarih : 4.yy. son çeyreği
Analoji : Rotroff 1997: fig. 4. 9-15.

Kat. No. : **292** **(Levha 111e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm+ **G.:** 6.4 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli balık tabağı parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy.
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.

Kat. No. : **293** **(Levha 112a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm+ **A. Ç.:** 16.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli tek kulplu kâse ağız parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 775, 757, 759.

Kat. No. : **294** **(Levha 112b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.7 cm+ **A. Ç.:** 11.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli tek kulplu kâse ağız parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 775, 757, 759.

Kat. No. : **295** **(Levha 112c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Küçük Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.5 cm+ **G.:** 1.4 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli küçük kâse ağız parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 12. 944, 946.

Kat. No. : **296** **(Levha 112d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.7 cm+ **A. Ç.:** 15.2 cm.
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse ağız parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 12. 944, 946.

Kat. No. : **297** **(Levha 112e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6.4 cm. **D. Ç.:** 5-7.2 cm.
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **298** **(Levha 112f)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10 cm **D. Ç.:** 5.2-7.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **299** **(Levha 113a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekythos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm+ **A. Ç.:** 5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli lekythos ağız parçası.

Tarih : 4.-3. yy.
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 11, 1108.

Kat. No. : **300** **(Levha 113b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm+ **A. Ç.:** 10.4 cm

Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse ağız parçası. Attika dışı üretim. Kat. No. 031 ve 032 ile yakın benzer.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji : Rotroff 1999: fig. 62. 965-992 (4. yüzyılın son çeyreği-3. yüzyılın ortası).

Kat. No. : **301** **(Levha 113c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 10.6 cm+ **D. Ç.:** 7-4.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Rhodos amphorası dip parçası.

Tarih : 3. yy Ortası
Analoji : Grace 1979: 29, fig. 64 (sol)(Hellenistik Dönem), Doğer 1994: 200, fig. 11-13 (Yak. 240).

Kat. No. : **302** **(Levha 113d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **G.:** 1.9 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kalıp yapımı kâse gövde parçası. Yumurta ok dizisi bezeme.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji : Turan 2006: Kat. No. 111, Çiz. 21, Lev. 28, Küçük 2006: Kat. No. 137-139, Çiz. 49, Lev. 18.

Kat. No. : **303** **(Levha 113e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **G.:** 1.8 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kalıp yapımı kâse gövde parçası.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji :

Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi

Kat. No. : **304** **(Levha 115b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekane Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 12.2 cm+ **G.:** 7.7 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Lekane gövde parçası. İçinde ve dışında siyah firnis band.

Tarih : 7.-6 yy
Analoji :

Kat. No. : **305** **(Levha 115c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm+ **K. Ç.:** 7.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli balık tabağı parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4.yy.ın 3-2 çeyreği
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10, 1072.

Kat. No. : **306** **(Levha 116a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.2 cm+ **K. Ç.:** 7.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli Balık Tabağı parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4.yy.ın 3-2 çeyreği
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10, 1072.

Kat. No. : **307** **(Levha 116b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Kulp Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2 cm+ **G.:** 2.6 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli skyphos ağız kulp parçası. Attika üretimi.

Tarih : 4.yy.ın 3-2 çeyreği
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4, 349.

Kat. No. : **308** **(Levha 116c)**
Müze No. : 2039 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Mezar Steli (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 2.11 cm **G.:** 57 cm **K.:** 23.5-21.5 cm **F. Y.:** 1.50 cm
Tanımı: Kırık, tümlenmiş.
Üstü silmeli, dar ve uzun stelin yuvarlak sığ nişine ayakta sol profilden, genç bir çıplak erkek kabartması işlenmiş. Sağ bacak dizden hafifçe bükülmüş ve bir adım önde, vücut ağırlığı sol bacak üzerindedir. Her iki ayak tabanıyla yere basmaktadır. Atlet, sağ kolunu dirsekten çene hizasına kadar kaldırmış; hafifçe bükülmüş sol kolu ise aşağıda eliyle bir ağırlık tutmaktadır.
Tarih : 460
Analoji :

Yayın : Taşlıklıoğlu 1971: 167-168, Yıldırım 2014: 52, Kat. No.: K 2.

Kat. No. : **309** **(Levha 116d)**
Müze No. : 327 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Mezar Steli (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 79 cm **G.:** 55 cm **K.:** 14 cm
Tanımı: Üst bölümü eksik, köşelerde, betimlerde kırıklar ve etkin aşınma mevcut. Boylamasına işlenmiş stelin kabartma alanında solda, himationlu bir kadın hizmetkâr, önünde minderli bir tabureye oturmuş khiton üzerine himation giyimli sağ eli dizi üzerinde,(?) sol eli boyun çevresindeki giysi kıvrımlarını tutan, ayakları yüksekçe bir ayaklık üzerinde betimlenmiş kadın; önünde elindeki üzüm salkımını kadına uzatan, kısa tunikalı, vücut ağırlığı sağ ayakta erkek, arkasında olasılıkla bir hizmetkâr ve kline yatağına uzanmış ölü bulunmaktadır.
Tarih : 3.-2. yy
Analoji :
Yayın : Taşlıklıoğlu 1971: 161, res.109, Ö. Yıldırım 2014: 68, Kat.No.: K 13.

Kat. No. : **310** **(Levha 117a)**
Müze No. : 533 (12) (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Tenedos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 0.95 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Iuniform baş.
A.Y.: Çifte balta,T-E.
Tarih : 450-387
Analoji : SNG Cop 519.

Kat. No. : **311** **(Levha 117b)**
Müze No. : 12913 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Herakles başı.
A.Y.: Elinde çelenk ve palmiye dalı olan, sola dönük Nike. Solda ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ, sağda iki monogram.
Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 914.

Kat. No. : **312** **(Levha 117c)**
Müze No. : 2771 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Alopekonnesos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.9 cm **K.:** 0.35 cm
ÖY.: Sağa dönük korinth miğferli Athena başı.
A.Y.: ΑΛΩΠΕΚΟ ΝΗΣΙ[ΩΝ], kantharos, sol altta tilki, sağ altta üzüm salkımı.
Tarih : 300 civarı
Analoji : cf. SNG Evelpidis 1975: 30, n. 1050.

Kat. No. : **313** **(Levha 117d)**
Müze No. : 12912 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Pergamon Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.2 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, miğferli Athena büstü.
A.Y.: Palmiye dalı üzerinde, kanatları açık baykuş ve ΑΘΗΝΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ve solda Π sağda Δ
Tarih : 200-133
Analoji : SNG v. Aulock Mysien 1375.

Kat. No. : **314** **(Levha 117e)**
Müze No. : 2773 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sestos (?) Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.3 cm
ÖY.: Sağa dönük büst? Kontrmark solda Herme.
A.Y.: Sağa doğru giden at?
Tarih : 3.-2. yy.
Analoji :

Kat. No. : **315** **(Levha 117f)**
Müze No. : 2772 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sestos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.6 cm **K.:** 0.3 cm
ÖY.: Sola dönük, petasoslu Hermes.
A.Y.: Lyra ve lejand.
Tarih : 2. yy.
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace, 936-937.

Horatepe Yerleşimi

Kat. No. : **316** **(Levha 118b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.8 cm+ **G.:** 6.8 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı figür tekniğinde, meander motifi, iç kısmı siyah firnisli Krater gövde parçası. Attika üretimi.
Tarih : 6.-5. yy
Analoji : Moore 1997: Pl. 43. 321 (P 3567);

Pl. 49. 391 (P 17000); Pl. 51. 426 (P 26061), Tuna-Nörling 1996: taf. 24: 239, taf. 25: 240.

Kat. No. : **317** **(Levha 118c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.3 cm+ **A. Ç.:** 18.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli, balık tabağı ağız parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.

Kat. No. : **318** **(Levha 118d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.5 cm+ **A. Ç.:** 11.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse ağız parçası. Ağız kenarında bant.
Tarih : 4.-3. yy (?)
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8. 828 (375-350)

Kat. No. : **319** **(Levha 119a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm+ **A. Ç.:** 14 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli, kâse ağız parçası.
Tarih : 4.-3. yy (?)
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 9. 973 (500-480).

Kat. No. : **320** **(Levha 119b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.3 cm+ **D. Ç.:** 4.8-7.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2 (4. yy)

Kat. No. : **321** **(Levha 119c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 12.5 cm+ **D. Ç.:** 6.5-6.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 2 (4. yy)

Kat. No. : **322** **(Levha 119d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6 cm **D. Ç.:** 8.8-7.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Soliha 1 grubu mantar ağızlı amphora dip parçası.
Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **323** **(Levha 119e)**
Müze No. : 2759 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sestos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1 cm **K.:** 0.22 cm
ÖY.: Herme, solda başak, sağda kerykeion.
A.Y.: Amphora, -A.
Tarih : 300
Analoji : SNG Cop. Thrace, 932.

Kat. No. : **324** **(Levha 119f)**
Müze No. : 2758 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.5 cm **K.:** 0.3 cm
ÖY.: Sağa dönük sakallı bir baş (Dionysos ?).
A.Y.: Çelenk.
Tarih : 4.-3. yy.
Analoji :

Kat. No. : **325** **(Levha 119g)**
Müze No. : 2760 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sestos Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 0.9 cm **K.:** 0.22 cm
ÖY.: Sola dönük, petasoslu Hermes.
A.Y.: Kerykeion, ΣΗ.
Tarih : 2. yy.
Analoji : SNG Cop. Thrace, 938.

Kalanuro Yerleşimi

Kat. No. : **326** **(Levha 120c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.9 cm+ **G.:** 4 cm+

Tanım: Kırık, eksik.
Siyah figürlü kapalı kap gövde parçası. Olasılıkla Attika dışı üretim.

Tarih : 6. yy (?)
Analoji :

Maltepe Yerleşimi

Kat. No. : **327** **(Levha 123a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kyliks Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 0.9 cm+ **K. Ç.:** 5.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli C Tipi kyliks kaide parçası. Attika üretimi.

Tarih : 5. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4, 413 (480-450).

Kat. No. : **328** **(Levha 123b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Askos-Guttus Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.1 cm+ **G.:** 2.5 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı figürlü askos/guttus gövde parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **329** **(Levha 123c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kantharos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 6.2 cm+ **A. Ç.:** 32.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kantharos kaide parçası.

Tarih : 3. yy
Analoji : Rotroff 1997: fig. 4. 21 (yak. 275 ya da biraz daha geç), fig. 5. 22-24 (275-260).

Bolayır/Papuçalanı (Khersonesos-Agora/Lysimaheia) Yerleşimi

Kat. No. : **330** **(Levha 125b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 9.3 cm **D. Ç.:** 5.7-5.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Amphora dip parçası.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji :

Kat. No. : **331** **(Levha 125c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 12.8 cm **D. Ç.:** 5.2-6.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **332** **(Levha 125d)**
Müze No. : 6536 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : At Heykel Parçası (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 61 cm **U.:** 1.59 cm
Ö. G.: 26-42 cm **A. G.:** 44 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Eldeki parça ayakta bir at heykelinin gövdesine aittir. Ayaklar baş ve kuyruk eksiktir.
Kuyruk kısmının ayrı bir parça halinde açılan yuvaya yerleştirildiği anlaşılmaktadır.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji :
Yayın : Sayar 2000: 247, res. 5.

Kat. No. : **333** **(Levha 126a)**
Müze No. : 7227 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Havaneli (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 9.2 cm **Ü. Ç.:** 2.5 cm
D. Ç.: 5.9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Konik formlu. Havneli kısımı korunmuş, tutma kısmı kırık. Daha önceden tamir edildiği üzerindeki delikten anlaşılmakta.

Tarih : 3.-2. yy (?)
Analoji : Deonna 1938: 115-121, res. 349, 351, 355-358

Kat. No. : **334** **(Levha 126b)**
Müze No. : 7228 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Tezgâh Ağırlığı (Kurşun)
Ölçüleri **Y.:** 4.2 cm **A. K.:** 2.1 cm **Ü .K.:** 0.6 **Ü. G.:** 1.8 cm **D. G.:** 2.2 cm
Tanım: Tüm.
Pramidal formlu. Tepede iki delikli.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji : Deonna 1938: 155-160, res. 176, 444.

Kat. No. : **335** **(Levha 126c)**
Müze No. : 11298 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Tezgâh Ağırlığı (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.5 cm **G.:** 5.9 cm
K.: 3.3 cm **D. Ç.:** 0.4 cm
Tanım: Tüm.
Dairesl formlu. Yuvarlak yüzleri ortaya doğru bombeli. Üst kısmında iki delik bulunmakta.

Tarih : 3.-2. yy
Analoji : Deonna 1938: 161-162, res. 180, 462.

Kat. No. : **336** **(Levha 126d)**
Müze No. : 7229 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Yazıt Parçası (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 21.5 cm **G.:** 16 cm **K.:** 5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Dikdörtgen formdaki yazıtın üzerinde dokuz satırlık yazıt bulunmakta. Kırık ve eksiklerden dolayı çevirisi yapılamayan yazıt, bir kişiyi onurlandırmak inçin olmalıdır.

]φύλακα κέ .[
]ν χρηστῶι δ̣[
ε]ὐνοίης καὶ π[
κ]αὶ ἣν μητέρα[
]κλήροισιν ΙΔΕ[
]ην ἐξ ευπῳ[
]ες παρ᾽ ἐμεῦ[
]ΕΥΔΙΣΤΑΜΕΠ[
]ΡΓΩΝΕΝΤΟ[

Tarih : 2. yy
Analoji :

Kat. No. : **337** **(Levha 126e)**
Müze No. : 5226 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.4 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, aslan postlu Herakles büstü.
A.Y.: Mısır çelengi içinde yazı ΒΑΣ Ι ΛΥΣΙ.
Lysimakhos sikkesi

Tarih : 306-281
Analoji : SNG Cop. Thracia 1168-1169.

Kat. No. : **338** **(Levha 126f)**
Müze No. : 7671 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 2.9 cm **K.:** 0.45 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus. Sağda, tahtın altında pentagram ve ΒΑΣΙΛΕΩΣ, sağda ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ
Lysimakhos, İskender Tipi Sikke

Tarih : 301-297
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 1078-1080.

Kat. No. : **339** **(Levha 126g)**
Müze No. : 7672 (Çanakkale Müz.)
Eser Adı : Sikke (Gümüş)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Sağa dönük aslan postlu Herakles başı.
A.Y.: Tahtta oturan, sola dönük, sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan Zeus. Sağda ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, tahtın altında monogram, solda bir sembol çapa.
Apollonia Pontica (?) darbı, İskender Tipi Sikke

Tarih : 4. yy
Analoji : -

Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi

Kat. No. : **340** **(Levha 129a)**
Müze No. : -
Eser Adı : İonia Kâsesi (?) Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.8 cm+ **A. Ç.:** 16.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
İonia kâsesi (?) ağız parçası. Dışa çekik ağızlı, ağız altında dik, kaideye doğru eğimli gövde. Siyah firnisli.

Tarih : 6. yy
Analoji :

Kat. No. : **341** **(Levha 129b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.9 cm+ **A. Ç.:** 29.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Bantlı krater parçası. Dışa çekik ağızlı, ağız altında dik gövdeli. İçi tamamen, dışta ağız altına kadar kırmızı firnisli.

Tarih : 6.-5. yy (?)
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 15. 1787 (510-480), 1791 (yak. 460-440).

Kat. No. : **342** **(Levha 129c)**
Müze No. : -

Eser Adı : Bolsal Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **K. Ç.:** 16.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Bolsal kaide parçası.

Tarih : 5. yy'ın son çeyreği
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 6. 541 (yak. 420), 554 (yak. 425-400)

Kat. No. : **343** **(Levha 129d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kandil Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **G. Ç.:** 6.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kandil diskus parçası.

Tarih : Geç 5. yy- Erken 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1076.

Kat. No. : **344** **(Levha 130a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 13.1 cm+ **K. Ç.:** 8.1-8.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Silindirik formlu Mende (?)/Kuzey Ege amphorası kaidesi dip parçası.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 52, 5 (5. yy'ın son çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6 (Geç 5.-Erken 4. yy)

Kat. No. : **345** **(Levha 130b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.4 cm+ **K. Ç.:** 17.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli balık tabağı parçası. Attika üretimi.

Tarih : Erken 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10: 1063-1064.

Kat. No. : **346** **(Levha 130c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Mühürlü Amphora Kulp Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Kulp B.:** 9.1 cm+ **G.:** 4.6 cm
Mühür Y.: 2.2 **G.:** 1.9 cm
Mühürlü Thasos amphora kulpu.
[θασι]ω ν ..ασ[…]
Cepheden Gorgo
Σατγρ[οσ]

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **347** **(Levha 131a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Balık Tabağı Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm+ **A. Ç.:** 19.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli balık tabağı parçası. İnce ağız kenarlı. Ağız altında kısa ve dik gövde ve keskin bir dönüşle kalın taban.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 10. 1072.

Kat. No. : **348** **(Levha 131b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kandil Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.8 cm+ **K. Ç.:** 3.5 cm
G. Ç.: 4.6 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kandil kaide ve gövde parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **349** **(Levha 131c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm+ **K. Ç.:** 7.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kâse kaide parçası. Siyah firnisli konveks-konkav profilli küçük kase. Baskı palmet bezeme.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : **350** **(Levha 131d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.7 cm+ **K. Ç.:** 6.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli skyphos kaide parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 349 (400-375).

Kat. No. : **351** **(Levha 131e)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm+ **K. Ç.:** 5.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kırmızı figürlü skyphos kaide parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 4. 352 (yak. 330).

Kat. No. : **352** **(Levha 132a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 11.9 cm+ **K. Ç.:** 5.6-7.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Uzun silindirik form Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **353** **(Levha 132b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 13.1 cm+ **K. Ç.:** 6.2-8.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası dip parçası. Uzun silindirik form.

Tarih : 4. yy
Analoji : Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 3 (4. yy)

Kat. No. : **354** **(Levha 132c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Tek Kulplu Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.4 cm+ **A. Ç.:** 19.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
İçe çekik ağızlı, dik gövdeli siyah firnisli, tek kulplu kâse parçası.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **355** **(Levha 132d)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kâse Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.1 cm+ **A. Ç.:** 18.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli kâse ağız ve gövde parçası. İçe çekik ağızlı, eğimli gövdeli.

Tarih : 4.-3. yy
Analoji :

Kat. No. : **356** **(Levha 133a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Küçük Kâse veya Tuzluk Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm. **A. Ç.:** 8.4 cm **K. Ç.:** 6.3 cm.
Tanım: Kırık, eksik.
Küçük kâse parçası. İçe kıvrık ağız, disk biçimli dip.

Tarih : 3. yy
Analoji : Rotroff 1997: fig. 64. 1028-1030; fig. 65. 1084-1085 (benzerleri halka kaideli)

Kat. No. : **357** **(Levha 133b)**
Müze No. : 2198 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Aslan Kabartma Parçası (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 41 cm **U.:** 74 cm **K.:** 9 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Sağa doğru yatar vaziyette aslan figürü. Kuyruğu iki bacak arasından geçerek gövdenin altına doğru uzanmakta.

Tarih : 6.-5. yy (?)
Analoji :

Taşağıl Yerleşimi

Kat. No. : **358** **(Levha 135a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Lekane Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **A. Ç.:** 32.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli lekane ağız parçası.

Tarih : 7.-6. yy
Analoji :

Kat. No. : **359** **(Levha 135b)**
Müze No. : -
Eser Adı : Amphora Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8 cm+ **K. Ç.:** 5.2-9.1 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Thasos/Kuzey Ege amphorası kaidesi.

Tarih : 5.-4. yy
Analoji : Lozanov 2010: Pl. 52, 5 (5. yy'ın son çeyreği), Arrington *vd.* 2016: fig. 27. 6 (Geç 5.-Erken 4. yy).

Kat. No. : **360** **(Levha 135c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Askos Ağız Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 1.9 cm+ **A. Ç.:** 3.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Siyah firnisli askos ağız parçası.

Tarih : 4. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 11. 1174.

İsakale Yerleşimi

Kat. No. : **361** **(Levha 136c)**
Müze No. : -
Eser Adı : Kap Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 3.5 cm+ **G.:** 4.6 cm+
Tanım: Kırık, eksik.
Gövde parçası. Üzerinde bordo renkli firnis bant.

Tarih : 6.-5. yy
Analoji :

5. 5. Tümülüsler

Aşağıkoruluk Tümülüsü

Kat. No. : **362** **(Levha 139b)**
Müze No. : 2011/9 (A)-3591 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 71 cm **A. Ç.:** 11.5 cm
Ka. Ç.: 36 cm **K. Ç.:** 6 cm
Mühür Y.: 1.8 cm **G.:** 3.1 cm
Tanım: Tüm.
Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, uzun, yuvarlak boyun, geniş omuz, konik gövde ve topaç dip. Beyaz astarlı.
Kulp üzerinde mühür:
[……...]
A
θασιω ν

Tarih : 4. yy.ın ikinci yarısı
Analoji : Doğer 1991: R. 121 (360 civarı)

Karakoç A Tümülüsü

Kat. No. : **363** **(Levha 140c)**
Müze No. : 7427 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Kandil (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 9 cm **G.:** 6 cm **Y.:** 3.9 cm
Tanım: Kulp kırık, eksik.
İçe doğru eğimli ağız kenarı, sivri kesitli iki adet şerit bulunan dışbükey omuz, armudi gövde, yüksek halka şeklinde iç bükey kaide.
Doğu Ege Atölyesi, Attika tipi taklidi.

Tarih : 4. yy.ın ilk yarısı
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 108-109 (4. yy), Kassab Tezgör-Sezer 1995: 68-59, Kat. No.: 160 (4. yy'ın ilk yarısı) Aksan 2015: 98-100, Ka 11 (4. yy'ın ortası veya ikinci yarısı)

Kat. No. : **364** **(Levha 140d)**
Müze No. : 7427 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : El Yapımı Kandil (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 12 cm **G.:** 6.5 cm **Y.:** 4.1 cm
Tanım: Kulp kırık ve eksik.
Oval gövde üzerinde, dikdörtgen şeklinde geniş yağ deliği. Ucunda muntazam olmayan fitil deliği olan burun, arkada dikdörtgen şeklinde tutamak.
Kaba işçilik gösteren, yöresel atölye (?).

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211 (4. yy), Kassab Tezgör-Sezer 1995: 24, Kat. No.: 5 (4. yy), Aksan 2015: 100-101, Ka 12 (4.-3. yy)

Kat. No. : **365** **(Levha 141a)**
Müze No. : 73.17 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Situla (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 20 cm **A. Ç.:** 20.5 cm
T. Ç.: 12 cm
Tanım: Kırık, dört parça.
Silindiril formdaki kabın ağız kenarı ve gövdelerde bir kısım, ikili sap, kadın yüzü aplikler ve taban sağlam kalmış, korozyon sonucu kova çeperi ufak parçalar haline gelmiştir.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964:108, Onurkan 1988: 39, Kat. 33, Aksan 2015: 86-89, Ka 2.

Kat. No. : **366** **(Levha 141b)**
Müze No. : 73.16 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Lenger (Bronz)

Ölçüleri **Y.:** 7.5 cm **Ç.:** 25.2 cm
Tanım: Kırık, tümlenmiştir.
Geniş ağızlı kap kaideye doğru daralarak sona ermektedir.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 108, Onurkan 1988: 39-40, Kat. 34, Aksan 2015: 84-86, Ka 1.

Kat. No. : **367** **(Levha 141c)**
Müze No. : 73.15 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Oinokhoe Parçaları (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 7.5 cm **Ç.:** 25.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Ağız ve boyunun bir kısmı mevcuttur. Ağızın ön kenarı yumurta dizisiyle, diğer tarafları palmet, filiz ve yaprak gibi figürlerle bezenmiştir.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964:108, Onurkan 1988: 54-55, Kat. 52, Aksan 2015: 89-91, Ka 3.

Kat. No. : **368** **(Levha 141d)**
Müze No. : 10540 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Küp (P.T)
Ölçüleri **Y.:** 26.8 cm A. **Ç.:** 29.6 cm **K. Ç.:** 13.6 cm
Tanım: Kırık parçalardan tümlenmiş.
Geniş ağızlı, aşağıya doğru dik inmekte ve düz dip ile sona ermekte. Ağız kenraında ve karın kısmında ikişerli dört kulp bulunmakta.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211, Aksan 2015: 91-92, Ka 4.

Kat. No. : **369** **(Levha 141e)**
Müze No. : 10546 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Phiale (P.T)
Ölçüleri **Y.:** 5.5 cm A. **Ç.:** 12.3 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağız kenarı ve merkezinde omphalos bulunmakta. siyahımsı-gri firnis.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211 (4. yy), Aksan 2015: 92-93, Ka 5 (4. yy'ın ikinci yarısı)

Kat. No. : **370** **(Levha 141f)**
Müze No. : 10547 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Phiale (P.T)
Ölçüleri **Y.:** 5.8 cm A. **Ç.:** 12.5 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağız kenarı ve merkezinde omphalos bulunmakta. siyahımsı-gri firnis.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211 (4. yy), Aksan 2015: 93-94, Ka 6 (4. yy'ın ikinci yarısı)

Kat. No. : **371** **(Levha 142a)**
Müze No. : 10548 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Phiale (P.T)
Ölçüleri **Y.:** 5.7 cm A. **Ç.:** 13 cm
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Dışa çekik ağız kenarı ve merkezinde omphalos bulunmakta. siyahımsı-gri firnis.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211 (4. yy), Aksan 2015: 94, Ka 7 (4. yy'ın ikinci yarısı)

Kat. No. : **372** **(Levha 142b)**
Müze No. : 10545 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Testi (P.T)
Ölçüleri -
Tanım: Tüm.
Tek kuplu testi. Hafif dışa dönük ağızlı, karın kısmında şişkin, kaideye doğru daralmakta.

Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211, Aksan 2015: 94, Ka 8 (4. yy'ın sonu-3. yy'ın başı)

Kat. No. : **373** **(Levha 142c)**
Müze No. : 10550 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Lekythos (P.T)
Ölçüleri -
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Tek kulplu, içe dönük ağız kenarı, , kısa boyun, küresel gövde küresel ve halka kaide.

Tarih : 4. -3. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211, Aksan 2015: 95-97, Ka 9 (geç 4. yy erken 3. yy)

Kat. No. : **374** **(Levha 142d)**
Müze No. : 10549 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Askos (P.T)
Ölçüleri -
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Çift kulplu, yuvarlak ağız, kısa boyun, basık gövde. Gövde üzerinde kazıma daireler.
Tarih : 4.-3. yy
Analoji : -
Yayın : Fıratlı 1964: 211, Aksan 2015: 97-98, Ka 9 (4. yy'ın sonu-3. yy'ın başı)

Eriklice Tümülüsü

Kat. No. : **375** **(Levha 144a)**
Müze No. : 297 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 6.5 cm **A. Ç.:** 13 cm
O. Ç.: 3.3 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Dışa çekik ağızlı, yuvarlatılmış dip ve dibin ortasında omphalos. Ağız kenarında kazıma şeklinde K O (boşluk) E Γ Γ harfleri bulunmaktadır.
Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Hasluck 1910/1911: 77, no. 195, Onurkan 1988: 26-28, Kat. 24 (450 yılları sonrası), Aksan 2015: 57-62, Er 1 (384-360)

Kat. No. : **376** **(Levha 144b)**
Müze No. : 294 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Testi (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 13.5 cm **A. Ç.:** 6.5 cm
K. Ç.: 8.8 cm **K. Ç.:** 3.5 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, uzun boyun, geniş karın ve düz kaide ile sonlanmakta. Üç parçadan oluşmakta. Boyun ile gövde birleşme yerinde yumurta dizisi ve gövde tabandan çıkan damarlı, üst üste yerleştirilmiş ve uçları dışa kıvrık yapraklar ile bezenmiştir.
Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Hasluck 1910/1911: 77, no. 175, Onurkan 1988: 28-29, Kat. 25, Aksan 2015: 62-68, Er 2 (4. yy'ın ilk yarısı)

Kat. No. : **377** **(Levha 144c)**
Müze No. : 293 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Oinokhoe (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 26.5 cm **K. Ç.:** 18 cm
K. Ç.: 11 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Yonca ağızlı, kısa boyun, geniş gövdeden kaideye doğru daralmakta ve halka kaide ile sonlanmakta. Hemen hemen üçgen kesitli kulp, ağızda iki kenarı sararken ortada ağzın içine doğru gaga şeklinde kıvrılmakta, gövde üzerinde sonlandığı yerde ise uzun saçlı ve sakallı erkek başı ile sonlanmakta.
Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Hasluck 1910/1911: 77, no. 163, Onurkan 1988: 55-56, Kat. 53 (4. yy'ın ikinci yarısı), Aksan 2015: 68-70, Er 3 (4. yy'ın ilk yarısı)

Kat. No. : **378** **(Levha 145a)**
Müze No. : 295 (İstanbul Müz.)
Eser Adı : Miğfer (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 30 cm **G.:** 16.4 cm
Tanım: Tüm (sol yanaklıkta küçük bir parça eksik).
Tek parçadan yapılmış Khalkidike tipi miğfer. Silindirik formlu başlık, göz açıklıkları arasında kısa ve sivri burunluk. Enselik arka kısma doğru hafifçe yükselmekte. Yanlarda kulaklar için boşluklar ve yanaklıkların altlar yuvarlak.
Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Hasluck 1910/1911: 77, no. 273, Onurkan 1988: 97, Kat. 101 (4. yy), Aksan 2015: 70-75, Er 4 (5.-4. yy'ın ortası)

Kat. No. : **379**
Müze No. : 296 (İstanbul M.)
Eser Adı : Levha (Gümüş)
Ölçüleri **U.:** 21 cm **G.:** 4.15 cm
K.: 0.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Çifte balta biçiminde levha, merkezde dairesel çıkıntı bulunmakta.
Tarih : 4. yy
Analoji : -
Yayın : Hasluck 1910/1911: 77, no. 310, Onurkan 1988: 4, dpn. 13, Aksan 2015: 75-76, Er 5 (5.-4. yy'ın ilk yarısı)

Yündolan C Tümülüsü

Kat. No. : **380** **(Levha 146a)**
Müze No. : 20080489/1186 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Kâse (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 7.5 cm **A. Ç.:** 36.5 cm **K. Ç.:** 12.5 cm
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Siyah firnisli kâse. Dışa çekik ağızlı, yüksek ayaklı. İç kısmında iki sıra halinde yumurta dizisi halka etrafında bir birine bağlı palmet bezeme.
Tarih : Geç 5. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 8: 785 (yak. 420).
Yayın : Delemen *vd.* 2010: P4.

Kat. No. : **381** **(Levha 146b)**
Müze No. : 20080467/1182 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 73 cm **A. Ç.:** 11.5 cm **Ka. Ç.:** 34.5 cm **K. Ç.:** 8 cm
Tanım: Tüm.
Heraklia Pontika amphorası. Dışa çekik ağızlı, silindirik boyunlu, keskin omuzlu, konik gövde formlu ve düğme dipli.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: P9.

Kat. No. : **382** **(Levha 146c)**
Müze No. : 20080481/1183 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphorası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 65 cm **A. Ç.:** 11.5 cm **Ka. Ç.:** 22 cm **K. Ç.:** 4.8 cm
Tanım: Tüm.
Mende (?) amphorası. Dışa çekik ağızlı, silindirik boyunlu, belirgin omuzlu, uzun konik gövde formlu ve düğme dipli.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: P10.

Kat. No. : **383** **(Levha 147a)**
Müze No. : 20080488/1184 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Askos (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 25.5 cm **A. Ç.:** 8.5 cm **Ka. Ç.:** 19.5-21.5 cm **K. Ç.:** 13.1 cm
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Ördek biçimli askos. Şişkin gövde, silindirik ağız-boyun, sepet kulp.
Tarih : 5.-4. yy
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: P8 (425-400)
.

Kat. No. : **384** **(Levha 147b)**
Müze No. : 20080488/1185 (Kırklareli M.)
Eser Adı : Çan Krater (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 24.9 cm **A. Ç.:** 25 cm **Ka. Ç.:** 19 cm **K. Ç.:** 11.8 cm
Tanım: Kırık, parçalardan tümlenmiş.
Dışa çekik ağız tablası, gövdesi kaideye doğru sert bir şekilde incelmekte, disk şeklinde kaide. İki yanda bezemesiz kulp.
Symposium sahnesi; kline üzerine uzanmış iki erkek ile sağa doğru, iki erkek arasında elinde kaşık tutan bir kadın.
Palestra sahnesi; merkezde sağa doğru bir figür ile her iki kulpa yakın merkezdeki figüre doğru dönük olmak üzere toplam üç erkek figürü.
Tarih : 4. yy'ın ilk yarısı
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: P1 (375-350).

Kat. No. : **385** **(Levha 147c)**
Müze No. : 20080489/1187 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 3.2 cm **A. Ç.:** 12.3 cm **O. Ç.:** 2.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Dışa çekik ağızlı, omphaloslu ve bezemesiz phiale.
Tarih : 4. yy'ın ilk yarısı
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: M2 (4. yy'ın ilk yarısı)

Kat. No. : **386** **(Levha 147d)**
Müze No. : 20080489/1188 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 5.2 cm **A. Ç.:** 15 cm **O. Ç.:** 2.5 cm

Tanım: Kırık, eksik.
Dışa çekik ağızlı, kaideye doğru araları lotus bezemeli sekiz adet badem şeklinde kabartmalı, ve omphalosludur.

Tarih : 4. yy'ın ilk yarısı
Analoji : -
Yayın : Delemen *vd.* 2010: M1 (4. yy'ın ilk yarısı)

İslambey A Tümülüsü

Kat. No. : **387** **(Levha 152a)**
Müze No. : 20080112/218 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Kapı Söve Taşı
Ölçüleri **Y.:** 1.10 cm **G.:** 48 cm
K.: 28 cm
Tanım: Tüm.
Mezar odası, kapı girişinde yer alan dikdörtgen söve taşı. Ön yüzde sola doğru bir atlı ve onu karşısında, atlıdan daha aşağıda ağa doğru sağ elinde kap (?) taşıyan giyimli kadın figürü vardır.

Tarih : 2.-1. yy
Analoji : -
Yayın : Yılmaz 1994: 171-172, 182.

Kat. No. : **388** **(Levha 152b)**
Müze No. : 20080178/318 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Duvar Taşı
Ölçüleri **Y.:** 44.1 cm **G.:** 85.5 cm
K.: 23.5 cm
Tanım: Tüm.
Mezar odası duvarı elemanlarından alçak kabartma tasviri taş. Sahnenin solunda, sağa doğru şaha kalkmış üzerinde binicisi olan at, bunların önünde koşan bir tay ve bir köpek figüleri vardır.

Tarih : 2.-1. yy
Analoji : -
Yayın : Yılmaz 1994: 172, 185.

Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü

Kat. No. : **389** **(Levha 155a)**
Müze No. : 843 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kandil (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.7 cm **U.:** 16 cm
Ka. Ç.: 6.3 cm **K. Ç.:** 7.5 cm
Tanım: Arka kısmı kırık ve eksiktir.
İçe doğru eğimli omuz, dik profil gövde, yüksek halka kaide. Pelikan gagası profilli yassı ve üzeri düz uzun burun. Göbeğinde, dik biçimde yükselen askı deliği. Siyah firnisli.

Tarih : 4. yy
Analoji : Broneer 1930: fig.14, 23 (5. yy), Howland 1958: 217, 221-222 Pl. 7, 36 (5. yy üçüncü çeyreği- 4. yy ilk çeyreği)

Kat. No. : **390** **(Levha 155b)**
Müze No. : 844 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kandil (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4 cm **U.:** 7.8 cm
Ka. Ç.: 6.2 cm **K. Ç.:** 3.6 cm
Tanım: Tüm.
İçe doğru eğimli ağız kenarı, omuz üzerinde ağız etrafı kazıma daire ile çevrili, kürevi gövde, yüksek olmayan halka kaide. Pelikan gagası profilli burun.

Tarih : 4. yy
Analoji : Broneer 1930: fig.14, 33-34, Pl. III, 126 (5. yy sonu-3.yy), Howland 1958: 228-233, 234-235 Pl. 8, 36 (Geç 5. yy- 4. yy ilk çeyreği)

Kat. No. : **391** **(Levha 155c)**
Müze No. : 845 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kandil (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.2 cm **U.:** 9.5 cm
Ka. Ç.: 6.3 cm **K. Ç.:** 4 cm
Tanım: Fitil deliği kırık.
İçe doğru eğimli ağız kenarı, omuz üzerinde ağız etrafı kazıma daire ile çevrili, armudi gövde, yüksek halka kaide. Pelikan gagası profilli burun. Siyah firnisli.

Tarih : 4. yy
Analoji : Broneer 1930: fig.14, 33-34, Pl. III, 126 (5. yy sonu-3.yy), Howland 1958: 228-233, 234-235 Pl. 8, 36 (Geç 5. yy- 4. yy ilk çeyreği)

Naip Tümülüsü

Kat. No. : **392**
Müze No. : 1918 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Çelenk (Altın)
Ölçüleri **Ç. Ç.:** 19-20 cm

Tanım: Kırık.
Çelenk, iki ince dal ve defne yapraklarından oluşmaktadır.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 53-55.

Kat. No. : **393** **(Levha 158b)**
Müze No. : 1934 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 3 cm **A. Ç.:** 17.9 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, yayvan formlu phialenin üzerinde, tabandan başlarak ışınsal şekilde çıkan 22 adet uçları sivri yaprak bulunmakta. Tabanda, ışınsal yaprakların oluşturduğu daire içerisinde rozet bulunmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 55-60.

Kat. No. : **394**
Müze No. : 1935 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 3.2 cm **A. Ç.:** 18 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, yayvan formlu phialenin üzerinde, tabandan başlarak ışınsal şekilde çıkan 22 adet uçları sivri yaprak bulunmakta. Tabanda, ışınsal yaprakların oluşturduğu daire içerisinde rozet bulunmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 55-60.

Kat. No. : **395**
Müze No. : 1936 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 2.9 cm **A. Ç.:** 17.9 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, yayvan formlu phialenin üzerinde, tabandan başlarak ışınsal şekilde çıkan 22 adet uçları sivri yaprak bulunmakta. Tabanda, ışınsal yaprakların oluşturduğu daire içerisinde rozet bulunmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 55-60.

Kat. No. : **396**
Müze No. : 1937 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 3 cm **A. Ç.:** 17.9 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, yayvan formlu phialenin üzerinde, tabandan başlarak ışınsal şekilde çıkan 22 adet uçları sivri yaprak bulunmakta. Tabanda, ışınsal yaprakların oluşturduğu daire içerisinde rozet bulunmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 55-60.

Kat. No. : **397**
Müze No. : 1938 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Phiale (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 3.1 cm **A. Ç.:** 18.1 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağızlı, yayvan formlu phialenin üzerinde, tabandan başlarak ışınsal şekilde çıkan 22 adet uçları sivri yaprak bulunmakta. Tabanda, ışınsal yaprakların oluşturduğu daire içerisinde rozet bulunmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 55-60.

Kat. No. : **398** **(Levha 157c)**
Müze No. : 1939 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Tabak (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 2.2 cm A. **Ç.:** 22.8 cm
Tanım: Tüm.
Ağız kenarı yatay şekilde içe dönük, yayvan formlu tabak. İç yüzeyinde torna izleri mevcut.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 71-72.

Kat. No. : **399**
Müze No. : 1940 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kepçe (Gümüş)
Ölçüleri **Uz.:** 27.3 cm **Ça. Ç.:** 7.3 cm
Ça. Y.: 3 cm **Top. U.:** 27.3 cm
Tanım: Tüm.
Çanak ile dik açı yapan sap, geriye doğru ördek başı şeklinde sonlanmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 69-70.

Kat. No. : **400** **(Levha 158d)**
Müze No. : 1941 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Süzgeç (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 4.1 cm **Ça. Ç.:** 10.4 cm

Top. G.: 22.3 cm

Tanım: Tüm.

Ağız kısmı geniş bir pervaz şeklinde olup karşılıklı iki kenarında ördek biçimli kulplara sahip. Basık konik şeklindeki tabanda 0.1 cm'lik deliklerle oluşturulmuş daire içerisinde fırıldak bezeme bulunmakta.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 70-71.

Kat. No. : **401** **(Levha 159a)**
Müze No. : 1942 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Testi (Gümüş)
Ölçüleri **Y.:** 17.4 cm **A. Ç.:** 5.9 cm
Ka. Ç.: 10.8 cm **K. Ç.:** 5.8 cm

Tanım: Tüm.

Düz ve yuvarlak dışa açık ağızlı, geniş ve yüksek boyunlu, belirgin omuzdan oval gövdeye geçiş ve profilli kaide ile sonlanmakta. Kaide dil yaprakları, kaide birleşme yeri ve omuzdaki inci dizisi sınırlandırılmış alanda biri öbürünün üzerine binen, uçları kıvrık ve damarlı yapraklar ile bunların üstünde yaprak uçlarının arasında ise üzüm salkımları bulunmakta. Omuz ile boyun altındaki inci dizisi ile sınırlandırılmış ikinci bölümde ise, akanthus sarmalı vardır. Bezemeler vurgulanmak için yer yer altın yaldız kullanılmıştır. Kulp bitkisel şekilde kaplanmıştır.

Ağız kısmında ise, noktalar ile yazılmış "TEPPEΩ" yazıtı bulunmakta.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 60-69.

Kat. No. : **402** **(Levha 159b)**
Müze No. : 1943 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kandil (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 11 cm **U.:** 14.8 cm
K. Ç.: 7.5 cm

Tanım: Eksik, tümlenmiş.

Üstte 4.7 cm çapındaki hazne değinden omuza doğru kademeli geçiş, keskin omuz, silindirik formlu bir gövde ve konik kaide ile sonlanmakta. Kaide altında dikdörtgen şeklinde bir parça kesilmiştir. Hazne çevresine yerleştirilmiş üç burun, alev deliklerini kapatmak için levhalar bulunmakta. Gövde burunların birleşme yerinden çıkarak, içe doğru yönelmiş üç adet ketos başı bulunmakta. Kaide ve birleşme yerlerinde nokta ve yumurta dizisi ile bezenmiş.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 90-93.

Kat. No. : **403** **(Levha 159c)**
Müze No. : 1944 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Kalkan Parçası (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 67 cm **K.:** 0.4 cm

Tanım: Kırık, eksik.

Yuvarlak ahşap kalkanın iç yüzüne ait üç bölümden oluşan, daire biçimli, geniş çember ve bağlantı şeritlerinden oluşur. Kalan parçasının üzerinde kazıma yivler, volüt, palmet ve lotus bezemeleri ile karşılıklı birer boğayı kurban eden nike figürlerinin bulunduğu sahne işlenmiştir. Ayrıca ikhneumon figürlü aplikler ile değişik parçalar bulunmaktadır.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 94-103.

Kat. No. : **404** **(Levha 160a)**
Müze No. : 1945 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Testi (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 27.2 cm **G. Ç.:** 19 cm
K. Ç.: 13 cm

Tanım: Eksik, tümlenmiş.

Yonca ve gaga ağız tiplerinin karışımı bir ağız, dar bir boyundan sonra içbükey bir eğriyle omuza doğru açılır, omuzda keskin bir hat oluşturmakta ve düz bir taban ile sona ermekte. İçi boş, ağız kenarından omuza doğru üstte dikdörtgen, altta oval kesitli kulp bulunmakta.

Ağız kısmında yiv, akanthus yaprağından çıkan sarmallar, boyun ise, gümüş yaldızla işlenmiş sarmaşık sarmalları bulunur. Testi ile birlikte bulunmuş ve kulpun gövde ile birleştiği yerde olması gereken ajurlu aplik mevcuttur.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 81-87.

Kat. No. : **405** **(Levha 160b)**
Müze No. : 1946 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Meşale ve Ayağı (Bronz)
Ölçüleri **Kalathos Y.:** 6.5 cm
Kalatkos A. Ç.: 9.1 cm
K. Ç.: 36 cm **Top. Y.:** 139 cm

Tanım: Tüm.
Ayak, atlık ve tabla olmak üzere iki parçadan oluşur. Kalathos, yukarıya doğru açılan kenar çizgisi ve belirtilmiş ağız kenarı göstermekte. Kalthos altında boru formlu gövde ve altta daire biçimli kaideyle sonlanmakta.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 93-94.

Kat. No. : **406** **(Levha 160c)**
Müze No. : 1947 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Patera (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 7.8 cm **A. Ç.:** 29 cm
K. Ç.: 16.9 cm **Top. U.:** 41 cm
Tanım: Tüm.
Ağız kenarı iki yönlü genişleyrek tapla oluşturur, kaideye doğru kavisli devam eden gövde, halk kaide ile sonlanmakta. Yuvarlak kesite sahip sap üzerinde dışbükey yivler bulunmakta, gövde ile birleşme yerinde bitkisel bezemeler bulunmakta, uç kısmında ise, koç başı ile sonlanmakta. Sapın tam karşısında, kabın dışında genç pan başı bulunan bir aplik mevcut.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 76-81.

Kat. No. : **407** **(Levha 161a)**
Müze No. : 1948 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Tekne (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 25 cm A. **Ç.:** 43 cm
K. Ç.: 16 cm
Tanım: Tüm.
Dışa çekik ağız, derin ve yarım küreye yakın gövde ve profilli kaideden oluşan tekne. Omuz altından gövdeye tutturulmuş karşılıklı iki kulp. Kaide üzerinde paralel yivler mevcut.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 75-76.

Kat. No. : **408** **(Levha 161b)**
Müze No. : 1949 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 73 cm A. **Ç.:** 10.4 cm
G. Ç.: 29.2 cm
Tanım: Tüm.
Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, yuvarlak boyunlu, geniş omuz, konik gövde. Ağız kenarı boyunca, şerit şeklinde kırmızı astar.
Bir kulp üzerinde mühür bulunmakta. Mühür üzerinde, ortada "A" harfi etrafında Θασίω|υ Πολυεί|κης yazısı mevcut.
Tarih : 325-310
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 72-74.

Kat. No. : **409** **(Levha 162a)**
Müze No. : 1950 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Alabastron (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 17.6 cm **A. Ç.:** 3.8 cm
Tanım: Kırık, eksik..
Devetüyü hamurlu. Ağız dışa çekik, tabla şeklinde, yuvarlak dibe doğru hafifçe genişleyen uzun gövde.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 88.

Kat. No. : **410** **(Levha 162b)**
Müze No. : 1951 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Alabastron (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 16.2 cm+ **A. Ç.:** 3.5 cm
Tanım: Tüm.
Kırmızımsı kahverengi hamurlu. Ağız dışa çekik, tabla şeklinde, kırık ve eksik olan dibe doğru hafifçe genişleyen uzun gövde.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 88.

Kat. No. : **411** **(Levha 162c)**
Müze No. : 1952 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Alabastron (Alçıtaşı)
Ölçüleri **Y.:** 22.5 cm **A. Ç.:** 5.4 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Ağız dışa çekik, tabla şeklinde, gövdeye doğru daralan boyun, yuvarlak dibe doğru uzun gövde. Omuz üzerinde bir birine paralel iki kabarık çizgi mevcut.
Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 88.

Kat. No. : **412**
Müze No. : - (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Strigilis Prç. (Demir)

Ölçüleri **U.:** 18.8 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Ağız kısmı hafif iç bükey, sap arkaya doğru kıvrıldığı yerden kırılmıştır.

Tarih : 4. yy'ın 3.-4. çeyreği
Analoji : -
Yayın : Delemen 2004a: 88-90.

Kuletepe Tümülüsü (?)

Kat. No. : **413** **(Levha 163a)**
Müze No. : 702 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Zeus Heykelciği (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 13.7 cm **G.:** 8.2 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Ayakta sakallı figürün sol el ve sol bacağında eksiklik vardır. İkonografi elinde şimşek demeti tutan Zeus'a aittir.

Tarih : 5.-3. yy
Analoji : -
Yayın : Yıldırım-Karakaş 2006: 108 (Hellenistik Dönem).

5. 6. Kutsal Alanlar

Aşağı Pınar Kutsal Alanı

Kat. No. : **414** **(Levha 166a)**
Müze No. : 338 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Kemer Tokası Parçası (Bronz)
Ölçüleri **U.:** 6. 9 cm **K.:** 1.9 cm
Boncuk K.: 1.5 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Gövde yarım çember formlu ancak kesitleri farlılık göstermekte. Gövde üzerindeki üç boncuk bezemenin kemere gelecek yüzünde birer sabitleme kancası bulunmakta.

Tarih : 8.-7.yy.
Analoji :

Kat. No. : **415** **(Levha 166b)**
Müze No. : 1849 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Stemmless Kyliks (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 5.9 cm **A. Ç.:** 15.9 cm **K. Ç.:** 8.8 cm
Tanım: Kırık, parçlardan tümlenmiş.
Ağız kenarı dışa çekik ve yuvarlatılmış. Gövdesi dış bükey omurgalı. Halka şeklinde ve üst kısmında plastik bantlı kaide. Halka kesitli at nalı biçimli kulplar.

Tarih : 6. yy
Analoji : Sparkes-Talcott 1970: fig. 5, Pl. 22: 470 (480-460), 471 (470-450).

Kat. No. : **416** **(Levha 166c)**
Müze No. : AP'14-247 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 68 cm **A. Ç.:** 11.6 cm
Tanım: Tüm.
Khios 3B tipi amphora. Ağız altında şişkin boyun, uzun ince gövde.

Tarih : 5. yy'ın ilk yarısı
Analoji : Doğer 1991: 85, R.75.

Kat. No. : **417** **(Levha 166d)**
Müze No. : 1860 (AP'94-74)(Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 66 cm. **A.Ç.:** 12.5 cm
Ka. Ç.: 42 cm **K. Ç.:** 7 cm
Tanım: Kırık, parçalar ve alçı ile tümlenmiş.
Khios 3C tipi amphora. Boyunda hemen ağız altında şişkinlik, uzun ince gövde.

Tarih : 5. yy'ın ilk yarısı
Analoji : Doğer 1991: 85, R.76.

Kat. No. : **418** **(Levha 167a)**
Müze No. : 1843 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Krater Parçası (P.T.)
Ölçüleri **U.:** 6.6 cm **G.:** 10.7 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Kratre parçası. Kırmızı figür tekniğinde, dikey bantla sınırlandırılmış panel içerisinde sağa doğru aulos çalan satyr.

Tarih : 5. yy (450-400)
Analoji : Beazley 1963: 1180.6, Boardman 1989: fig. 71.

Kat. No. : **419** **(Levha 167b)**
Müze No. : 1124 (AP'96-673)(Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 60 cm **A. Ç.:** 10 cm
Ka. Ç.: 30 cm **K. Ç.:** 4 cm
Tanım: Kırık, parçalar ve alçı ile tümlenmiş.
Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, yuvarlak boyun, geniş omuz, konik gövde. Kaideye yakın ve boyun başlangıcında kırmızı şerit bezemem.

Tarih : 4. yy

Analoji :

Kat. No. : 420 (Levha 167c)
Müze No. : 1125 (AP'94-539)(Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 63 cm **A. Ç.:** 12 cm
Ka. Ç.: 40 cm **K. Ç.:** 6 cm
Tanım: Kırık, parçlar ve alçı ile tümlenmiş. Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, yuvarlak boyunlu, geniş omuz, konik gövde. Yer yer silinmiş açık sarımsı astar.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : 421 (Levha 167d)
Müze No. : 5807 (AP'11-657)(Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 66 cm **A. Ç.:** 12.5 cm
Ka. Ç.: 42 cm **K. Ç.:** 7 cm
Tanım: Kırık parçlardan tümlenmiş. Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, yuvarlak boyun, geniş omuz, konik gövde.

Tarih : 4. yy
Analoji :

Kat. No. : 422 (Levha 168a)
Müze No. : 983 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Sikke (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Noktalı bordür içinde aslan postu başlıklı Herakles başı sağ
A.Y.: Üstte okluk ve yay, okluğun üstünde kuş, ortada ΑΛΕΞΑΝΑ(ΡΩΣ) yazısı, altta "Π" monogramı, Herakles'in sopası.

Tarih : 4. yy
Analoji : -

Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı

Kat. No. : 423 (Levha 169a)
Müze No. : 2876 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Figürin (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 4.7 cm **G.:** 3.4 cm
Tanım: Bacakları açık şekilde oturan bir elinde phiale diğerinde pelerinini tutan figürün duruşu at üzerinde betimlendiğini düşündürür. İkonografi Trakia atlı kahramanına veya Apollon'a aittir.

Tarih : 2.-MS1. yy
Analoji :

Dolucatepe Kutsal Alanı

Kat. No. : 424 (Levha 170a)
Müze No. : 2114 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Tourso (Mermer)
Ölçüleri **Y.:** 33 cm **G.:** 8-21 cm
K.: 11 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Baş, kollar ve bacakları eksik bir kouros heykelidir. Saçların arkada bocuk bukleler halinde önde ise dalgalı bukleler halinde uzun olduğu anlaşılmaktadır. Heykelin arka görüntüsü arkaik izlenim verirken ön kısımdaki kas yapısı klasik etkiler taşır.

Tarih : 6. yy sonu- 5.yy başı
Analoji :
Yayın : Sayar 1996: 50-51, res.1-2, Koçel Erdem 2010b: 331, fig. 10.

Kocakaratepe Kutsal Alanı (?)

Kat. No. : 425 (Levha 170c)
Müze No. : 1961, 1962 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Süvari Figürini (Bronz)
Ölçüleri **Binici: Y.:** 5.7 cm **At: Y.:** 5.8 cm
G.: 6.3 cm
Tanım: Tüm. At ve binicisi olmak üzere iki parçadan oluşur.
Binicinin sağ eli havada, sol eli yana doğru açıktır. Atın sağ ön ayağı havadadır. İkonografi Trakia atlı kahramanına aittir.

Tarih : 6.-4. yy
Analoji :

Kat. No. : 426 (Levha 170d)
Müze No. : 1963 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : At Figürini (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 4.5 cm **G.:** 5 cm
Tanım: Tüm.
Atın sağ ön ayağı havadadır. İkonografi Trakia atlı kahramanına ait olmalıdır

Tarih : 6.-4. yüzyıl
Analoji :

Kat. No. : 427 (Levha 171c)
Müze No. : 1959 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Apollon Figürini (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 7.2 cm

Tanım: Tüm.
Ayakta çıplak betimlenmiş erkek figürünün arkasında taşıdığı sadağın kayışı önden belirgindir. Sol elde phiale tutmaktadır. İkonografi büyük olasılıkla Apollon'a aittir

Tarih : 3.-1. yy
Analoji :

Kat. No. : **428**
Müze No. : 1960 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Apollon Figürini (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 6.4 cm
Tanım: Elleri kırık ve eksik.
Ayakta çıplak betimlenmiş erkek figürünün arkasında taşıdığı sadağın kayışı önden belirgindir. Eller eksik olmakla birlikte birinde phiale tutuyor olmalı. İkonografi büyük olasılıkla Apollon'a aittir

Tarih : 3.-1. yy
Analoji :

Kat. No. : **429** **(Levha 171b)**
Müze No. : 1609 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Apollon Figürini (Bronz)
Ölçüleri **Y.:** 15.5 cm
Tanım: Tüm.
Ayakta çıplak betimlenmiş erkek figürünün arkasında taşıdığı sadağın kayışı önden belirgindir. Sol elde phiale tutmaktadır. İkonografi büyük olasılıkla Apollon'a aittir.

Tarih : 2.-MS1. yy
Analoji :

Kat. No. : **430** **(Levha 171c)**
Müze No. : Y. 250/ 1107 (Tekirdağ Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.7 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük Tykhe başı.
A.Y.: Aslan sağa. Lejand.

Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace, 909-913.

Bağlıkarkası Mevkii Kutsal Alanı (?)

Kat. No. : **431** **(Levha 171d)**
Müze No. :-
Eser Adı : Ana Tanrıça Figürin Parçası (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 8.1 cm+ **G.:** 4.2 cm
Tanım: Baş kırık, eksik.
Ana tanrıça, koltukta otur vaziyette, ayakları hariç tüm vücudunu öreten, khiton altında sadece göğüsler ve kollar belli olmakta. Ayakları koltuktan ileri doğru çıkan platform üzerine basmakta.

Tarih : 520-480
Analoji : Davidson 1952: 126, Pl. 9 (520-480), Atik 2004: 44-45, res. 2. (6. yy'ın son çeyreği)

5. 7. Diğer Buluntu Yerleri

Kocamağara

Kat. No. : **432** **(Levha 173a)**
Müze No. : -
Eser Adı : Skyphos Parçası (?) (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 4.1 cm **G.:** 2.6 cm
Tanım: Kırık, eksik.
Skyphos çok az belirgin kaideden gövdeye geçiş parçası. İç ve dışı siyah firnisli.

Tarih : 6.-4. yy
Analoji :

Kaletepe Mevkii

Kat. No. : **433** **(Levha 175a)**
Müze No. : 1376 (Edirne Müz.)
Eser Adı : Amphora (P.T.)
Ölçüleri **Y.:** 65 cm **A. Ç.:** 11 cm
Ka. Ç.: 32 cm **K. Ç.:** 7 cm
Mühür Y.: 2 cm **G.:** 2.5 cm
Tanım: Tüm.
Thasos amphorası. Dışa çekik ağız, yuvarlak uzun boyun, geniş omuz, konik gövde ve uzun silindirik dip.
Mühür:
Λεογ
Θασι(ον)
Νοσσ(ικοσ)

Tarih : 4. yy
Analoji :

Asilbeyli Definesi

Kat. No. : **434** **(Levha 175b)**
Müze No. : 204 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.5 cm **K.:** 0.4 cm

Ö.Y.: Aslan postlu genç Herakles başı sağa. Kontrmark Aslan başı.
A.Y.: Ayakta duran, başı sağa dönük, kısa khiton giymiş Artemis. Omzunda sadak bulunmakta ve her iki eli ile de çapraz uzun meşale tutuyor. Kontrmark Yunus. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ
Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 903-904.
Yayın : Arslan 2008: 14.

Kat. No. : **435** **(Levha 175c)**
Müze No. : 229 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 2.2 cm **K.:** 0.4 cm
Ö.Y.: Sağa dönük, başı örtülü ve buğday başağından tacı olan Demeter başı.
A.Y.: Sağ elinde çelenk tutan, sol elini beline dayamış Nike, sola doğru yürüyor. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ
Tarih : 309-220
Analoji : SNG Cop. Thrace 905.
Yayın : Arslan 2008: 18.

Kat. No. : **436** **(Levha 175d)**
Müze No. : 464 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.3 cm
Ö.Y.: Kule taçlı Tykhe başı sağa.
A.Y.: Sağa doğru arka ayakları üzerine oturan aslan. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ
Tarih : 309-220
Analoji : cf.SNG Cop. Thrace 909-913.
Yayın : Arslan 2008: 21.

Kat. No. : **437** **(Levha 175e)**
Müze No. : 251 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri **Ç.:** 1.85 cm **K.:** 0.25 cm
Ö.Y.: Aslan postlu genç Herakles başı, sağa.
A.Y.: Sola doğru yürüyen, sağ elinde çelenk tutan Nike. Sol omzuna dayalı palmiye dalı tutar. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ
Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 914-915.
Yayın : Arslan 2008: 25-52.

Kat. No. : **438** **(Levha 175f)**
Müze No. : 289 (Kırklareli Müz.)
Eser Adı : Lysimakheia Sikkesi (Bronz)
Ölçüleri : **Ç.:** 1.8 cm **K.:** 0.35 cm
Ö.Y.: Aslan postu başlıklı genç Herakles başı sağa
A.Y.: Sola doğru yürüyen, sağ elinde çelenk, sol omzuna dayalı palmiye dalı tutar. ΛΥΣΙΜΑΧΕΩΝ lejantı.
Bir önceki darba ait tripot ve ANT lejantı.
Tarih : 309-220
Analoji : cf. SNG Cop. Thrace 914-917.
Yayın : Arslan 2008: 25-52.

6. GENEL DEĞERLENDİRME

Doğu Thrakia, Avrupa'nın ve Thrakia'nın güneydoğusunda, Avrupa ile Asya'nın en yakın olduğu yerde konumlanmaktadır. Kuzeyinde Astikus, Güneyinde Ganos ve Koru dağlarının bulunduğu bölgenin iç kısmı akarsular tarafından bölünmüş hafif engebeli bir yapıdadır. Bölgenin iklimine bakıldığında, Kuzeydoğusunda Karadeniz, Güneyinde Akdeniz ve iç kısmında Karadeniz ile Akdeniz iklimlerinin özelliklerini büyük oranda yitirerek birbirine karışmış hali etkisini gösterir. Bitki örtüsü de bu iklimsel yapısına göre oluşmuştur.

Bölgede 20. yüzyılın başlarında ilk arkeolojik çalışmalar başlamıştır. İlk bilimsel araştırmalar, bölgenin en belirgin arkeolojik anıtlarını oluşturan tümülüslerde 1930'lu yıllarda gerçekleştirilmiştir. Bölgenin 1. binyıl yerleşimlerinde ilk kazı çalışması Enez (Ainos)'de 1972 yılında, Karaevlialtı (Heraion Teikhos)'nda 2000'li yılların başında başlamıştır. 1990'lardan sonra özellikle Khersonesos ve Propontis kıyılarında arkeoloji ile epigrafi araştırmaları yapılmıştır. Buna karşın 1. bin yıl öncesini anlamak için 1980'lerden itibaren yüzey araştırmaları ve birçok farklı alanda kazılar gerçekleştirilmiştir.

Doğu Thrakia Bölgesi'nde ilk iskân hareketliliği 7. binyıl civarında başlamıştır. Bu dönemde kıyılara yakın Hoca Çeşme, Yarımburgaz, Toptepe ve Karaağaçtepe ile iç kesimdeki Aşağı Pınar yerleşimlerinde kazılar yapılmıştır. Bu kazısı yapılan yerleşimlerden anlaşıldığı kadarıyla, dönemin başlarında; kıyılardaki yerleşimlerde Batı Anadolu, iç kısımdaki Aşağı Pınar Yerleşimi'nde ise Balkan (Karanova) karakterli kültür gözükür. Hoca Çeşme Höyüğü'nde 7. binyıl ortalarına tarihlenen ilk evrelerdeki sur duvarı ve kırmızı astarlı seramikler Batı Anadolu'dakilere benzerlik gösterirken, İç kesimde bulunan Aşağı Pınar'da ise, dalların üzerine çamur sıvanması ile oluşturulmuş duvarlar ve monokrom seramikler göze çarpmaktadır. Ancak Dönemin sonlarına doğru ve Kalkolitik Dönemde ise tüm bölge Balkan kültürü etkisine girmiştir. Tunç Çağı'nda yerleşimlerin sayılarının azalmasına karşın kıyılardaki yerleşimler ile içerdeki Kanlıgeçit Yerleşimi'nde tekrar Batı Anadolu özellikle de Troia kültürünün hâkim olduğu görülür.

İlk Demir Çağ ile birlikte tüm Doğu Thrakia'da kuzeyden gelen yarı göçebe bir topluluğun hâkimiyeti başlar. Antik kaynaklar yardımı ile Thraklar şeklinde bildiğimiz bu yarı göçebe halk, farklı boylardan oluşmakta ve hayvancılık ile uğraşmaktadırlar. Bu boylar sürekli birbirleriyle mücadele ettikleri için sınırları ve varlıkları devamlı değişmiştir. Antik yazarlardan elde edilen bilgiler ışığında 6. yüzyıl ile 2. yüzyıl arasındaki kabilelere bakıldığında; Khersonesos'da Dolonkiler, Khersonesos'un hemen kuzeyinden başlayarak Koru Dağları ve Hisar Dağları çevresinde Apsinthiler, Astikus Dağları'nın güneyindeki Yukarı Agrianes Havzası'ndan güneydeki Ganos Dağları'na ve Tynias Burnundan doğuya doğru kıyı boyunca Pontos Euksinos kıyılarında Thynler, Hebros Nehri'nin orta kesiminde ve Tanzos Nehri aşağısında Odrysler ve bölgenin doğusunda, Bosphoros Thrakios'a kadar olan alanda Melanditialar bulunurlar. Bununla birlikte 3.-2. yüzyıldan itibaren ise, özellikle Yukarı Agrianes ve Astikus Dağları bölgesinde Astailer, Melanditler'in olduğu bölgede ise Mediatenler dikkati çekmektedir. Thraklar, çiftçilikten ziyade ana geçim kaynakları koyun, keçi ve sığır gibi hayvanlar ile özellikle de at yetiştiriciliğidir. Bu uğraşlarından dolayı hayvanlarına otlak bulmak için sürekli yer değiştiren ve bu nedenle tam anlamı ile yerleşik olmayan bir topluluktur. Antik yazarların anlattıklarına göre; soyluluk işareti olarak dövme yaptırmakta, boynuzdan yapılmış kadehler ile "*bruton*" adını verdikleri arpa birası içmektedirler. Hayvancılıktan sonraki en önemli uğraşları askerliktir. Antik yazarlar Thraklar'ın süvari olduklarını, savaş sırasında uzun kargı, büyük kılıç ve kalkan taşıdıklarını belirtmişlerdir. Uzun saçlarını topuz şeklinde yaparlarken, tilki postundan başlık, uzun tunik ve pantolon giymektedirler. Flüt eşliğinde, hafifçe sıçrayarak hançerlerini vurarak dans etmektedirler. Bu yarı göçebe yapıları nedeniyle kendilerine ait yerleşimler veya maddi kalıntılara çok fazla rastlanılmamaktadır. Son yıllarda Madytos'da yapılan kazılarda İlk Demir Çağ'da yani 1200'lerde ip baskı bezemeli ve yumurcuklu (Buckelkeramik) seramikler tahrip tabakasında bulunması Thraklar'ın saldırısı ile ilişkilendirilmiştir. Bu durum Homeros'un Troia Savaşları sırasında Khersonesos'dan Thraklar'ın bölgesi şeklinde bahsetmesi ve Herodotos'un bir Thrak kavimi olan Dolonk Kabilesi'nin bölgede yaşadığını aktarması bunu doğrular.

Doğu Thrakia'nın iç kesiminde, özellikle Astikus Dağları'nın üzerinde ve güney eteklerindeki Virankale, Çayırköy, Mayatepe, Düzorman, Armağan, Asarkale ve Gürgendere (Burunucu) gibi kale yerleşimleri oldukça önemlidir [1716]. Kalelerin yapıldıkları tepeler, üç taraftan genelde akarsuların aşındırdıkları uçurumlarla sınırlandırılmış, sadece bir yönden ana kütleye bağlantı sağlamaktadır. Kalelerin boyutları ve şekilleri tepenin ölçülerine göre değişmektedir. Genelde tepenin kenarlarında bulunan kaya kütlelerinin arasına ortalama 190-225 cm kalınlığında duvar örülmesi ile kaleler oluşturulmuştur. Sur duvarları iki yüzü düzgün blok taşlardan, bunlar arasındaki boşluğun da moloz taş ile doldurulması ile sandık duvar tekniğinde yapılmıştır. Kalenin boyutlarına göre en az bir adet olmak üzere farklı yönlerinde ortalama açıklığı 100 cm ile 220 cm arasında değişen kapılar bulunmaktadır. Sadece Düzorman kalesinin kuzey suru, kaleye ulaşımı sağlayan bölümü kapatmak için örülen sur duvarı çok uzun ve eğimin az olmasından dolayı belirli aralıklarla beş adet payanda ile desteklenmiştir. Kalelerin içinde yapılan araştırmada tarihlemede ve işlevi konusunda bilgi verecek hiçbir buluntu tespit edilememiştir. Buna karşın, Virankale ve Armağan kalelerinin iç kısmında, kaçak kazı çukurlarının etrafından birer adet üzerinde dal izleri bulunan çamurdan yapılmış sıva parçası tespit edilmiştir. Bu iki örnek, Thrakia'da geleneksel şekilde kullanılan çalı ve üzerine toprak sıvanarak oluşturulan duvarları göstermesi açısından önemlidir. Doğu Thrakia'da hiçbir kalede bilimsel bir kazı çalışması yapılmadığından kesin bir tarihleme yapmak mümkün değildir. Sadece duvar tekniği, konum ve inşa tekniği gibi benzerlikler ile Astikus Dağları'nın kuzeyinde, Bulgaristan'da ve Rhodope Dağları üzerinde benzer kalelerde yapılan bilimsel kazılar ile ortaya çıkarılan bilgiler ile Doğu Thrakia kalelerini yorumlamak mümkündür. Astikus ve Rhodope Dağları'nın haricinde benzer kale yapılarını Troas Bölgesi'nde de görmek mümkündür. Diğer bölgelerdeki kalelerde yapılan kazı ve araştırmalar, bu kalelerin 1200'lerden itibaren kullanılmaya başlandıklarını ve özellikle 6. yüzyıldan 3. yüzyıla kadar yoğun kullanıldığını, bazılarının ise Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde tekrar kullanıldığını göstermiştir. Bu kalelere göre Doğu Thrakia kalelerini değerlendirdiğimizde, 1200'ler civarında inşa edildikleri ve 3. yüzyıla

[1716] Burada incelenen kaleler haricinde bölgede, Polos, Harala, Pınarhisar, Yukarıkanara Kalesi olmak üzere günümüzde üzerinde tamamen Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait kaleler bulunan yerleşimler I. Bin yılda da kullanılmış olmalıdır.

kadar kullanıldıklarını düşünebiliriz. Olasılıkla bunlar sürekli kullanımda olmayıp, tehlike anında ovadaki köyde yaşan halkın sığındığı kaleler olmalıdır. Doğu Thrakia'nın iç kısımlarına II. Seuthes'in ordusu ile birlikte sefer yapan ve Anabasis adlı kitabın yazarı Ksenophon'dan bu konuda bilgiler edinmekteyiz. Ksenophon, kendilerinin Thrak köylerine saldırdıklarında köylülerin daha tepelere kaçtıklarını belirtmesi, kalelerin işlevini göstermesi açısından önemlidir. Rhodope Dağı'nda, Sarakini Köyü'ndeki kale kazısında bulunan çok sayıda keçi ve koyun kemikleri, kalelerin barış zamanında hayvan tutulan alanlar olabileceğini göstermiştir. Düzorman, Armağan ve Asarkale'nin içinde veya hemen yanında kireç harçlı olası sarnıçlar Doğu Roma İmparatorluk Dönemi'nde yapılmıştır.

Tanzos Nehri'nin hemen doğu kıyısında bulunan Karatopraktepe Yerleşimi'nde Tunç Çağı'na ait seramik buluntuların yanında 12.-7. yüzyıllar arasına tarihlenen seramik parçaları da bulunan bir yerleşimdir. Kozmandere'de Tunç Çağı'na ait bronz buluntular ile birlikte 9.-8. yüzyıllara ait bronz kâseler ile 5.-3. yüzyıllara ait malzemeler içermesi ve yerleşimin sürekliğini göstermesi açısından önemlidir. Neolitik Çağ'da yerleşim şeklinde iskân edilen Aşağı Pınar, Tunç Çağı'nda yerleşimin Kanlıgeçit'e taşınmasından sonra, 1200'lerde bölgeye yeni gelen Thrak toplulukları tarafından kutsal alan olarak kullanılmaya başlanmıştır. Alanda bu dönemden itibaren açılan sunu/gömü çukurları içine genel olarak 8. yüzyıla ait bronz kemer tokası, 6.-5. yüzyıllara tarihlenen ithal edilen kırmızı figürlü kaplar, zar, 5.-4. yüzyıllara tarihlenen kırık şekilde Thasos ve Khios üretimi amphoralar ile 4. yüzyıllara tarihlenen sikke gibi birçok farklı buluntu tespit edilmiştir. Çok az çukurda da iskelet bulunması aynı zamanda mezar şeklinde de kullanıldıklarını göstermiştir.

Doğu Thrakia'nın Ege kıyıları ile Khersonesos kısmında 8. yüzyılın ortalarından itibaren kolonizasyon hareketliliğinin başladığı görülür. Hebros Nehri'nin ağzında bulunan ve korunaklı doğal bir limana sahip Ainos, Poltybria adlı Thrak yerleşimi üzerine 8. yüzyılın sonlarına doğru önce Alopekonnesos, bölgenin güvensiz ortamı nedeniyle bir süre sonra yerleşim terk edilmiş ve ikinci kez Mytilene ile Kyme birlikteliğinde tekrar koloni haline getirilmiştir. Hebros Nehri vasıtasıyla Thrakia'nın iç bölgelerinden getirilen ticari emtialar Ainos'daki limanda büyük gemilere yüklenerek

deniz aşırı bölgelere gönderilmiştir. Khersonesos'da bilimsel kazısı yapılan tek merkez konumundaki Madytos Höyüğü önemli bilgiler vermektedir. Orta Çağ'daki imar faaliyetleri sırasında büyük oranda tahrip edilmesine karşın oval planlı evlerin içerisinde 8. yüzyıl ortalarına tarihlenen seramikler tespit edilmiştir. Yine hem daha önceki arazi çalışması sırasında hem de bu çalışma kapsamında yapılan araştırmada Döken Çiftliği, Korutepe, Kardia ve Kozmanderesi Mevkii'ndeki buluntular, Kuzey Ege ve Propontis kıyıları ile Khersonesos'da 8. yüzyıl ortasından itibaren özellikle Batı Anadolu ile ona yakın Samos, Rhodos ve Mytilene gibi adalardan gelenlerin etkin olduğu görülmüştür.

Doğu Thrakia'da 7. yüzyılın ilk yarısından itibaren Khersonesos, Kuzey Ege kıyıları ile Propontis kıyılarında, ağırlığını Batı Anadolu ve ona yakın adalar ile kıta Yunanistan'dan gelenlerin kurdukları yerleşimler ile bu yeni yerleşimcilerin kurdukları ikincil yerleşimlerle birlikte hem yerleşimlerin sayılarının hem de yoğunluklarının arttığı görülür. Bu dönmede Kocatarlalar, Kayıkyolu, Bisanthe, Menekşe Çatağı, Aytarla, Değirmenaltı, Heraion Teikhos, Gaziköy (Ganos), Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros), Odunhattı, Değirmenaltı, Menekşe Çatağı, Toptepe, Perinthos, Selymbria, Byzantion, Elaious, Karaağaçtepe, Sestos gibi yerleşimlerde bulunan seramikler bunu göstermektedir.

Bölge, 6. yüzyılın ortalarından itibaren başta Khersonesos olmak üzere tüm kıyılarında Attika üretimi seramiklerin hâkim duruma geldiği gözlenir. Bu tarih I. Miltiades'in Khersonesos'a gelmesi ile Khersonesos'da Atina hâkimiyeti başladığını göstermesi açısından önemlidir. I. Miltiades tarafından Thraklar'ın saldırılarından korunmak için yarımadanın kuzeyine duvar yapılması, alanın tamamen Thraklar'dan temizlendiğini gösterir. Atina'nın bölgede hâkimiyet sağlamak istemesinin en büyük nedeni Bosphoros Thrakios ve Hellespontos'u kontrol ederek Pontos Euksinos ticaret yolunu hem de Avrupa'dan Asya'ya geçen karayolunu kontrol altında tutmaktır. Bu durumu Atina'nın kıyıları kontrol ederken, iç kısımlarda herhangi bir faaliyetinin olmaması açıkça göstermektedir. Her ne kadar antik kaynaklar bilgi vermese de, Khersonesos'daki Thraklar'dan arındırılma işleminin benzer şekilde Ainos'un üzerinde bulunduğu Sarpedon Yarımadası'nda da yapılmış olmalıdır. Çünkü tez kapsamında yapılan çalışmalar neticesinde elde edilen verilere göre, Sarpedon Yarımadası'nda 6.

yüzyıldan itibaren, boyutları küçük olmakla birlikte Kocatarlalar, Kuğuburnu, İncirlikburnu, Korutepe, Döken Çiftliği, Değirmentepe, Ağılyaması gibi birçok yerleşimde bu döneme ait seramiklerin yoğunlaştığı görülür.

Doğu Thrakia'da 8.-6. yüzyıllara arasında kurulan, özellikle Ainos, Perinthos, Selymbria, Byzantion gibi yerleşimlere bakıldığında, deniz kenarındaki yüksek korunaklı bir tepe üzerinde ve doğal en az bir limana sahip yerlerin tercih edildiği görülür. Ayrıca bu yerleşimlerin ekseriyetle tamamı daha öncesinde Thraklar tarafından kullanılan yerlerdir. Bu limana sahip korunaklı limanların olduğu yerleşimlerin kurulmasından bir süre sonra, onların çevrelerinde coğrafi yapıya göre oluşturulan bölgelerde ise, birçok küçük ikincil yerleşimleri kurmuşlardır. Bu yerleşimler de, ilk kurulan kentlerdeki kriterlere benzer bir tercih ile, akarsuların denize döküldükleri yerde bulunan küçük koyların etrafında kurulmuştur. İç kısımda ise, yerli Thrak halkı, akarsu kıyılarındaki çok büyük olmayan höyükler, yamaçlardaki köy yerleşimleri ve tehlike anında sığındıkları Astikus Dağları'nın güney eteklerinde ve Ganos Dağları üzerinde bulunan Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros), Kaletepe/Cinci Kalesi, Düzorman, Armağan gibi kalelerde olmalıdırlar.

Bölge, 6. yüzyılın son çeyreğinde güçlü bir imparatorluğun, Perslerin yönetimine girer. Antik kaynaklar her ne kadar genel şekilde kıyıdaki koloni yerleşimlerinin durumu hakkında bilgi verseler de, Doğu Thrakia'nın iç kısmı hakkında ne yazık ki detaylı bilgi vermemektedirler. Ancak Herodotos'un Pers Kralı I. Dareios'un İskit Seferi sırasında verdiği bilgiler, kıyıların 513 yılından hemen önce kontrol altına alındığı, bu sefer sırasında da tüm bölgede hâkimiyet sağlandığı yönündedir. Bölgeyi 513 yılından önce başlamak üzere 479 yılına kadar kontrol eden Persler'in burada bir Skudra Satraplığı kurup kurmadıkları hala tartışma konusudur. Ancak tartışma konusu olmayan ise başta Kardia, Sestos ve Hebros Nehri'nin batı yakasındaki Doriskos'da askeri valilerin bulunduğudur. Khersonesos ve kıyıları doğrudan kontrol eden Pers yönetimi iç kısımda ise, yerel idarecilerine karışmadıkları görülmekte, sadece vergi ve belki de asker almış oldukları bilinmektedir. Bunun en önemli göstergesi Pers egemenliğinin sonlanmasından kısa bir süre sonra Odrys Krallığı'nın güçlü bir siyasi birlik şeklinde ortaya çıkmasıdır.

Doğu Thrakia'nın bu döneminde, iç kesim Aşağı Pınar'da sunu/gömü çukurlarında bulunan Thasos, Khios amphoraları ile ithal kırmızı figür seramikler, Bağlıkarkası'da bulunan Ana tanrıça figürin parçası (**Kat. No. 431**), Pontos Euksinos kıyısında Salymdesos'da bulunan adak steli (**Kat. No. 215)** ile günümüzde Bulgaristan tarafında Hebros Nehri yakınlarındaki kutsal alan kazılarında bulunan Lesbos, Miletos ve Khios'a ait amphora parçaları gibi buluntular önemlidir. Buradaki buluntular, olasılıkla Doğu Thrakia'nın tamamını kapsayan Pers yönetimi döneminde iç kısımdaki Thraklar ile kıyılar ve Khersonesos'da bulunan yerleşimler arasında, ağırlıklı olarak Hebros Nehri'nin kullanılması ile hem dinsel hem de ticari ilişkilerin başlamış olduğunu göstermektedir.

Persler, 479 yılındaki yenilgilerinden sonra Doğu Thrakia'da hâkimiyetlerini kademeli bir şekilde yitirmiş ve 470'li yıllar içeresinde Pers varlığı tamamen ortadan kalmıştır. Bölgedeki güçlü imparatorluğun ortadan kalkması ile birlikte Khersonesos, Kuzey Ege ve Propontis kıyılarında Atina hâkimiyeti başlamıştır. Buna karşın Doğu Thrakia'nın iç kesiminde ise diğer boyları federatif bir yapı ile yönetimi altında toplayan Odrys Krallığı'nın hâkimiyeti başlamıştır. Odrys Krallığı'nın bilinen ilk kralı I. Teres'dir. I. Teres olasılıkla Khersonesos ve kıyılar hariç Hebros, Agrianes, Tanzos Havzaları başta olmak üzere Doğu Thrakia'nın iç kısmında hâkim olmuştur. Doğu Thrakia'nın bu döneminde iç kısımda buluntu tespit edilen en önemli merkez Kılıçlar Mezarlık'tır. Burada 5. yüzyıla ait gümüş sikkeler ile Thasos amphora ve parçaları ile lekythos parçası bulunmuştur **(Kat. No. 211-214)**. Yine bu dönemde Aşağı Pınar kutsal alanındaki sunu/gömü çukurlarında da buluntular vardır.

Doğu Thrakia'nın iç kısmında Odrys hâkimiyetinin bulunduğu 5. yüzyılın ortalarından itibaren kıyılarda özellikle de Khersonesos, Kuzey Ege ve Propontis kıyılarında Atina ile Odrys Krallı arasında mücadele olmuştur. Ancak 5. yüzyılın sonlarına doğru Atina'nın ekonomisini bozmak için Pontos Euksinos yolunu kontrol etmek isteyen Sparta bölgede hâkimiyet sağlamak istemiştir. Bu süre zarfında ve 405 yılındaki Aigospotamoi Savaşı'nı kazanan Sparta, Doğu Thrakia'nın kıyılarında kontrolü ele geçirmiştir. Sparta'nın bu hâkimiyeti, 393 yılındaki Atina ve Pers

donanmalarına yenilmesi ile son bulmuştur. Bu tarihten sonra özellikle Khersonesos'da Atina ile Odrys Kralı I. Kotys arasında hâkimiyet mücadelesi olmuştur.

Atina, 4. yüzyılın ortalarında bölgede önemli bir güç olan ve güneye doğru genişleyerek kendi kontrolündeki kıyılardaki ve Khersonesos'daki Kardia gibi yerleşimleri ele geçirmeye başlayan Odrys Kralı I. Kotys'i bir suikast ile öldürtmüş ve krallığın oğulları arasında üçe bölünmesini sağlamıştır. Odrys Krallığı'nın üçe bölünmesi ile Hebros Irmağı'nın doğusundaki Doğu Thrakia kısmı Kersobleptes'in hâkimiyetinde kalmıştır. Odrys Krallığı'nın bu durumu nedeniyle Khersonesos ve kıyılardaki yerleşimler rahat bir nefes almışlardır. Doğudaki bu karışık durum, batıdaki Makedonia Kralı II. Philippos'un ilgisini çekmiş ve doğuya doğru 359 yılı civarından itibaren Thrakia'ya seferlere başlamıştır. Bu gelişme üzerine Kersoblebtes 358 yılındaki anlaşma ile Khersonesos'un kontrolünü Atina'ya bırakmıştır.

II. Philippos, 357 yılında Batı Thrakia'yı, 352 yılında ise Kersobleptes'i Heraion Teikhos'u kuşatarak teslim olmaya zorlamış ve onu kendine bağlı bir kral haline getirmiştir. II. Philippos, 346 yılında Doğu Thrakia'ya üzerine bir sefer daha yapmış, fakat rahatsızlığı nedeniyle geri dönmek zorunda kalmıştır. Ancak bölgeyi tamamen kontrol etmek isteyen II. Philippos, 341 yılındaki seferiyle Kersobleptes'in krallığını tamamen ortadan kaldırmış, Perinthos, Selymbria ve Byzantion haricindeki tüm Doğu Thrakia'da hâkimiyet sağlayarak burayı yönetmesi için doğrudan kendisine bağlı strategos atamıştır. Atina ise, 339 yılından sonra tekrar Kardia ve çevresi hariç Khersonesos'un büyük bir kısmında kontrolü ele geçirmiştir. Bu yeni dönem ile birlikte Doğu Thrakia'nın Khersonesos ve kıyılarında olduğu gibi iç kesiminde de buluntuların yerleşimlerin arttığı gözlemlenir. Özellikle Hebros, Tanzos ve Agrianes ile kolları kıyısındaki İncirliçeşme, Mayababa, Tavşantepe, Adatepe, Höyükler, Kermeyan (Apros), Kumtepe, Kanlıgeçit gibi yerleşimler ile kıyılarda Kaletepe/Cincikale ve Selimpaşa gibi yerleşimlerde 4. yüzyıla ait Thasos/Kuzey Ege amphora parçaları ile II. Philippos'a ait sikkeler gibi buluntularının olduğu merkezlerdir. II. Philippos, Hebros Nehri'nin üst kısmında Philippopolis örneğinde olduğu gibi yeni kent kurup buraya Yunan göçmen yerleştirmesine karşın Doğu Thrakia'da böyle bir uygulama yapıp yapmadığı bilinmemektedir. Özellikle de Astikus Dağları'nın güneyindeki ovada yer

alan Eriklice, Aşağıkoruluk, Karakoç A, Çatalağaç, Kırklareli A, B, C, Yündolan C tümülüsleri, Ganos (Hieron Oros) Dağları ve çevresindeki Harekattepe, Askertepe, Höyükbayırı, Karaağaçdere, Höyüktepe, Naip, Kocahöyük Tümülüsleri ve Khersonsos'daki Sivritepe Tümülüsü gibi Makedonia tipi taş mimarili tümülüsler 4. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Hem bu tümülüsler hem de başta sikke gibi bölgede bulunan diğer 4. yüzyıla tarihlendirilen buluntular, bölgedeki güçlü Makedonia Krallığı'nın bir etkisi ve kontrolünü göstermektedir.

İskender'in tahta geçtikten sonra Istros (Tuna) Nehri kıyısındaki Thraklar'ın üzerine sefer yapmasına karşın Doğu Thrakia'ya uğramaması, Doğu Seferi sırasında Khersonesos'dan sorunsuz Küçük Asya'ya geçmesi ve en önemlisi Kardia'yı İskender'e bağlı Hekataios adlı tiran tarafından yönetilmesi Doğu Thrakia'daki Makedonia hâkimiyetinin onun döneminde de sürdüğünü göstermektedir.

İskender'in 323 yılında ölmesinden sonra generalleri onun krallığını kendi aralarında paylaştıklarında Doğu Thrakia Lysimakhos'da kalmıştır. Bölgede konumunu güçlendiren Lysimakhos, Kardia ve Paktye gibi kentlerden getirdiği halklar ile daha önce terkedilmiş durumdaki Khersonesos/Agora'da kendi adını verdiği Lysimakheia'yı 309 yılında kurmuştur.

Lysimakhos'un 281 yılında Kurupedion Savaşını kaybederek öldürülmesi üzerine Doğu Thrakia'daki siyasi birlik sona ermiş ve kargaşa dönemine girilmiştir. Khersonesos'da kıyılarda sırasıyla Seleukos, Ptolomaios, Pergamon ve son olarak Roma Cumhuriyeti ile kendi bölgelerinde Perinthos ve Byzantion'un hâkimiyeti sürmüştür. Buna karşın antik yazarların verdikleri kısıtlı bilgiler haricinde iç kısımdaki durum hakkında net bilgi bulunmamaktadır. Lysimakhos'un öldürülmesinin ardından krallığının dağılmasını fırsat bilen Keltler Doğu Thrakia'ya saldırarak, 278 yılı civarından itibaren bölgeyi istila etmeye başlamışlardır. Keltler aynı yıl içerisinde Lysimakheia'yı ve kıyıdaki yerleşimleri yağmalamakla birlikte, Küçük Asya'ya geçmeyenleri Doğu Thrakia'nın iç kısmında hâkimiyet sağlayarak Thraklar ile birlikte yaklaşık 250 yıllarına kadar varlıklarını korumuşlardır. Bu sırada Byzantion başta olmak üzere kıyılardaki yerleşimlere saldırarak onlardan haraç almışlardır. III. Suriye

Savaşı (Laodikia Savaşı)'dan sonra yapılan anlaşma ile birlikte 241 yılından 206 yılına kadar Kuzey Ege, Khersonesos ve Propontis kıyılarında Mısır egemenliği olmuştur. Khersonesos ve Propontis kıyılarındaki Sestos, Bisanthe, Perinthos gibi yerleşimlerde bulunan İsis ve Serapis gibi kültlerin varlığını gösteren yazıtlar bu dönem hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Elde edilen sikkelere göre Byzation'un toprakları içerisinde yer alan veya ona bağlı bir yerleşim durumundaki Maltepe'de 3. yüzyıldan itibaren buluntuların görüldüğü ve Roma İmparatorluğu Dönemi sonuna kadar devam ettiği görülür.

Makedonia Kralı V. Philippos, 203/2 yılında Seleukos Kralı III. Antiokhos ile yaptığı gizli anlaşma sonucunda Ainos, Kypsela, ve Kuzey Ege, Khersonesos ve Propontis kıyılarını işgal etmiştir. V. Philippos'un 197 yılındaki Kynoskephalai Savaşı'nda Romalı Titus Quinctius Flamininus'a yenilmesi üzerine, Makedonia birlikleri Doğu Thrakia'dan çekmiştir. Bunun üzerine Seleukos Kralı Antiokhos III. Megas 196 yılında Khersonesos'a geçerek, bir yıl önce V. Philippos'un birliklerinin çekilmesinden sonra Thraklar'ın tahrip ettikleri Lysimakheia'yı onartarak Doğu Thrakia'nın kıyılarında kontrolü sağlamıştır.

III. Megas, 191 yılında Thermopylai yakınlarında Roma ve müttefiki V. Philippos ile yaptığı savaşta yenilmiştir. Bu savaştan sonra Roma ordusu Doğu Thrakia'ya gelerek, Khersonesos üzerinden Küçük Asya'ya geçmişler ve bu sırada Ainos'a özgürlüğü verilmiştir. Romalı Lucius Scipio Asiaticus, 190 yılında Magnesia Sipylum civarında Seleukos Kralı III. Antiokhos'u yendikten sonra 188 yılında yapılan Apamea Barış antlaşması ile birlikte başta Khersonesos olmak üzere Doğu Thrakia kıyılarında Pergamon Krallığı'nın hâkimiyeti başlamıştır. Propontis kıyılarında, özellikle Bisanthe ve Perinthos'da Pergamon Krallığı dönemine ait yazıtlar, olukça önemlidir.

Doğu Thrakia'da 133 yılına gelindiğinde Khersonesos, Propontis kıyılarında Perinthos'un batısı ile Ainos çevresini yöneten Pergamon Krallığı toprakları miras şeklinde Roma Cumhuriyeti'ne bırakılmıştır. Doğu Thrakia'nın Khersonesos ve kıyıları 129 yılında Makedonia Eyaleti'ne bağlanırken, iç kısımda ise Roma Cumhuriyetine bağlı, yönetim merkezleri Bizye olan Astai Krallığı Astikus ve çevresine hâkim Thrak

toplulukları varlıklarını sürdürmüşlerdir. Bu durum MS 46 yılında İmparator Claudius döneminde merkezi Perinthos olan Thrakia Eyaleti'nin kurulmasına kadar devam etmiştir.

Avrupa ile Küçük Asya arasındaki en yakın kara parçası durumundaki Doğu Thrakia tarih süresince "köprü" işlevi görmüştür. Bu nedenle sürekli yönetim ve bunun sonucunda kültür değişikliği yaşamış, hem Avrupa hem de Asya kültürlerinin etki ve yönetim alanı içerisinde olmuştur. Khersonesos'a bakıldığında ise ağırlıklı şekilde Küçük Asya'nın bir parçası şeklinde olduğu görülmektedir. Bölgede en uzun süre varlığını sürdüren Thraklar'ın yerleşik bir topluluk olmaması ve daha çok hayvancılık ile uğraşmaları kentlerin oluşmasını engellemiştir. Roma İmparatorluğu Dönemi'nde bölgenin eyalet haline gelmesi ile birlikte günümüze kadar varlıklarını koruyan kentler kurulmaya başlamıştır.

SONUÇ

Türkiye Trakyası'nı oluşturan Doğu Thrakia Bölgesi'nin incelendiği bu çalışmada daha önceki araştırmaların verileri ile birlikte tez kapsamında bölge müzeleri ve arazi çalışmalarının neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Doğu Thrakia'da Neolitik Çağ'dan itibaren kıyılar ile iç kesim arasında belirgin yerleşim ve kültür farklılıkları görülmektedir. Bu durum 1. binyılda da benzer şekilde devam etmiştir. Bölgede 8.-6. yüzyıllar arasında kurulan, özellikle Ainos, Perinthos, Selymbria, Byzantion gibi yerleşimlere bakıldığında, deniz kenarındaki yüksek korunaklı bir tepe üzerinde ve en az bir doğal limana sahip yerlerin tercih edildiği görülür. Ayrıca bu yerleşimlerin büyük bir kısmı daha öncesinde Thraklar tarafından kullanılan yerlerdir. Bu korunaklı limanlara sahip yerleşimlerin kurulmasından kısa bir süre sonra, onların çevrelerinde coğrafi yapıya göre oluşturulan bölgelerde ise, birçok küçük ikincil yerleşimleri kurmuşlardır. Bu yerleşimler de, ilk kurulan kentlerdeki kıstaslara benzer bir tercih ile akarsuların denize döküldükleri yerde bulunan küçük koyların etrafında kurulmuştur (**Tablo 7a-c**). Buna karşın iç kısımda ise, yerli Thrak halkı, akarsu kıyılarındaki çok büyük olmayan höyükler, yamaçlardaki köy yerleşimleri ve Astikus Dağları'nın güney etekleri ile Ganos Dağları üzerinde bulunan Kartaltepe (Hieron Oros), Kaletepe/Cinci Kalesi, Düzorman, Armağan gibi kalelerde yaşamlarını sürdürmüş olmalıdırlar. Bu kalelerin boyutları, birbirlerine olan yakınlıkları ve mevcut araştırmalara göre içlerinde mimari bir yapıya rastlanmaması, söz konusu kalelerin ovada yaşayan toplulukların tehlike anında sığındıkları yerler olduğunu düşündürmüştür. Ayrıca bölgeye yakın Astikus Dağları'nın kuzeyinde ve Rhodope Dağları üzerinde benzer yerlerde yapılan kazılar savunma işlevi yanında barış zamanında hayvanların tutulduğu yerler şeklinde görülmüştür.

Hebros Vadisi'nde yapılan jeolojik araştırmaların sonuçları ile vadinin günümüzdeki bataklık yapısı Antik Çağ'da Hebros Nehri'nin denize döküldüğü yerin yaklaşık 20-25 km kadar kuzeyde olduğunu düşündürmektedir. Bu durumda günümüzde Gala ve Pamuklu göllerini de içine alan kısım körfez, Kocaçay Vadisi'nin bulunduğu alan (Orhaniye Köyü'nün kuzeyinde bulunan ve "Tuzlu Tarla" şeklinde

adlandırılan alana kadar) haliç olmalıdır. Döken Çiftliği, Kocatarlalar, Kuğuburnu, İncirliburun ve Kayıkyolu'nun bahsi geçen körfez ve haliç kıyısında küçük koyların gerisinde iskelelere sahip yerleşimler olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (**Harita 8, 9**).

Melas Çayı'nın oluşturduğu Melas Ovası'nda yapılan araştırmada ovanın kuzey kısmında bulunan Taşağıl Tepesi'nde 5.-4. yüzyıllara ait seramik parçaları tespit edilmiştir. Ancak tepe, Karayolları tarafından taş ocağı olarak kullanıldığı için büyük oranda yok edilmiştir. Melas Çayı'nın menderesler yapması, Taşağıl Tepesi'nin güney ve batısının bataklık olması, yerleşimin deniz kıyısında olduğunu açıkça göstermektedir. Antik yazarlardan Ps. Skylaks Melas Çayı'nın denize döküldüğü yerde Kardia'ya ait Kobyrs ve Kypasis adlı iki *emporia* olduğunu belirtir. Bu iki yerleşimden biri Taşağıl Tepesi üzerindeki yerleşim olmalıdır. Yazarın yerleşimleri kuzeyden güneye doğru sayması Melas Çayı'nın ağzının kuzeyinde bulunan Taşağıl yerleşiminin Kobrys olma ihtimalini yükseltmektedir.

Antik yazarlardan öğrendiğimize göre, Melas Vadisi'nin güneyindeki yarımadanın en dar kısmında kuzeyden gelecek saldırıları engellemek için bir duvar inşa edilmiştir. Büyük olasılıkla bu duvarın güneyinde kolonistler ile birlikte yaşayan Thraklar'ın bulunmasına karşın, yarımadada, Doğu Thrakia'nın diğer bölümlerinden farklı olarak, Thrak etkisi çok fazla görülmez. Yarımadanın asıl önemi ise Hellespontos Boğazı'nın batısında kalması, hem Avrupa ile Küçük Asya'ya doğru olan karayolunu hem de Ege Denizi ile Pontos Euksinos arasındaki deniz yolunun kontrolünde önemli bir konumu işgal etmesidir. Khersonesos'un kuzeybatı kıyısında yerleşim için uygun alanların azlığı nedeniyle çok az yerleşim kurulmuştur. Buna karşın, yarımadanın güneydoğusunda liman için kullanılacak küçük ve büyük körfezlerin bulunması, tarıma uygun arazilerin olması, Küçük Asya'ya yakınlığı ve en önemlisi boğaz geçişini kontrol edebilmesi nedeniyle yarımadanın Hellespontos kıyılarında yerleşimlerin yoğunlaştığı görülmektedir.

Doğu Thrakia'nın iç kısmı, Roma İmparatorluğu tarafından Thrakia Eyaleti'nin oluşturulmasından sonra Hadrianopolis gibi kentlerin kurulmasıyla kentleşme sürecinin başladığı görülür. Bu dönemden öncesine ait buluntular küçük kırsal yerleşimler,

tümülüsler ve kutsal alanlarda gibi alanlarda görülmesine karşın kıyılardaki kentlerin benzerlerine rastlanılmaz. Bunun nedenlerine bakıldığında, öncelikle bu bölgeyi 1200'lerden Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar kontrol eden Thrak topluluklarının hayvancılıkla uğraşmaları sonucu yerleşik bir halk olmamalarıdır. Ayrıca Doğu Thrakia'yı işgal eden egemen güçlerin Avrupa'dan Küçük Asya'ya geçişi sağlaya kıyılar ile Pontos Euksinos (Karadeniz)'a bağlantıyı sağlayan boğazlara hâkim olmaya çalışmaları ve iç kısımda yerleşik olmadıklarından kontrolü zor olan alanla uğraşmak istememeleri olmalıdır.

Doğu Thrakia'daki yerleşimlerin zamansal dağılımına bakıldığında 1. binyılın başından itibaren istikrarlı bir şekilde arttığı ve özellikle 4. yüzyılın ortasında en yüksek seviyeye ulaştığı görülür (**Grafik 1**). Aynı şekilde bölgede 4. yüzyıl ortasında buluntu yoğunluğunun da arttığı görülmektedir (**Grafik 2**). Bu dönem Doğu Thrakia'da Makedonia Kralı II. Philippos'un hâkimiyetinin başladığı dönemine denk gelmektedir.

Avrupa kısmında olmasına karşın Küçük Asya'ya en yakın kara parçası konumundaki Doğu Thrakia, Neolitik Çağ'dan itibaren her iki kültürün etki alanında kalmıştır. Bölgenin iç kısmında Avrupa kültürleri etkinlik gösterirken, kıyılar ile özellikle de Khersonesos'un Küçük Asya'ya bağlı olduğu görülür. Doğu Thrakia'da bulunan sikkelerin darp yerlerine bakıldığında 6. yüzyıldan itibaren Küçük Asya kontrolünde olduğu, 4. yüzyıldan itibaren Makedonia Krallığı'nın etkinliğinin başlamasına karşın 3. yüzyıl ve sonrasında tekrar Küçük Asya'yı yöneten devletlerin hâkimiyetine girdiği anlaşılır (**Grafik 3**). Ancak bu hâkimiyet bölgenin tamamında değil, özellikle Khersonesos ve kıyılarda olmuştur.

Kocatarlalar, Kayıkyolu, Kuğuburnu, İncirliburun, İncirliçeşme, Höyükler ve Karatopraktepe yerleşimleri, Aşağıkoruluk Tümülüsü, Höyükbayırı Tümülüsü ile tümülüs olduğu düşünülen Kuletepe/Kaletepe tez kapsamındaki arazi çalışmasında ilk kez incelenmişlerdir.

Antik yazarların Hebros Nehri'nin doğu yakasında, Via Egnatia'nın önemli noktalarından biri durumundaki ve Thraklar'ın merkezi kabul edilen Kypsela, günümüzde İpsala'da lokalize edilmektedir. Ancak, İpsala yakınlarındaki Roma

İmparatorluğu Dönemi'ne ait su kemeri dışında, Antik Çağ'a ait bir buluntu tespit edilmemiştir. Roma İmparatorluğu ve sonrası dönemde yaşamış antik yazarlar tarafından günümüzde Edirne'nin bulunduğu alanda, Hadrianopolis'in öncesinde Uskuduma isimli bir Thrak yerleşiminin bulunduğu bildirilmektedir. Buna karşın Edirne merkezde şu ana kadar yapılan araştırmalarda bunu kanıtlayabilecek bir buluntu tespit edilmemiştir.

Bölgede tespit edilen sikkelerin dağılımına bakıldığında 6. yüzyıldan itibaren Küçük Asya'ya ait kentlerin sikkelerinin yaygın olduğu, sadece 4. yüzyılda Makedonia Krallığı'na ait sikkelerin daha yoğun olduğu görülür.

Avrupa'nın Küçük Asya'ya en yakın kara parçası durumundaki Doğu Thrakia tarih süresince "köprü" işlevi görmüştür. Bu nedenle sürekli yönetim ve bunun sonucunda kültür değişikliği yaşamış, hem Avrupa hem de Asya kültürlerinin etki ve yönetim alanı içerisinde olmuştur.

Daha önceki araştırmalar ve bu tez kapsamında yapılan yüzey araştırmalarının verileri, Doğu Thrakia'nın tarihsel süreç ile buluntularının örtüşmesini göstermesi açıdan oldukça önemlidir. Ancak bölgede, özelliklede iç kısımda yapılacak bilimsel kazılar bölgenin tarihsel sürecini daha açık ve anlaşılır hale getirecektir.

KAYNAKÇA

Antik Kaynaklar*

Aischin.	Adams, C. D., The speeches of Aeschines, New York/Londra, 1919.
Amm.	Ammianus Marcellinus, *Rerum Gestarum Libri*, Çev. Rolfe, J.C., Londra, 1963-1964.
Apollod.	Apollodoros, *Bibliotheke,* Çev. Frazer, J. G., Londra, 1995.
App. *Mac.*	Appianus, *Makedonike*, Appianus, *Rhomaika*, White, H., Vol. I-IV, Londra, 1962.
App. *Syr.*	Appianus, *Syriake*, Appianus, *Rhomaika*, White, H., Vol. I-IV, Londra, 1962.
App. *Mithr.*	Appianus, *Mithridateios*, Appianus, *Rhomaika*, White, H., Vol. I-IV, Londra, 1962.
Aristeid.	Aelius Aristeides, *Hieroi Logoi*, Behr, A., *Aelius Aristides and the Sacred Tales*, Amsterdam, 1968.
Aristoph. *Ach.*	Aristophanes, *Acharnias*, Çev. Rogers, B. B., Londra/New York, 1936.
Aristot. *rhet.*	Aristoteles, *Rhetorika*, Çev. Freese, J. H., Londra/New York, 1926.
Arr. *an.*	Arrianus, *Anabasis*, Çev. Brunt, P. A., Cambridge, 1999.
Ath.	Athenaios Deipnosophistai, Gulick, B., Vol. I-VII. Cambridge/Londra, 1927/1941.
Cass. Dio	Cassius Dio, *Appian's Roman History*, White, H., Cambridge, 1972.

* Antik kaynaklar için "Der Kleine Pauly, Lexikon der Antike 1, Deutscher Taschenbuch, Münih, 1979, XXI-XXVI" kısaltmaları kullanılmıştır.

Cic. *pis*.	Marcus Tullius Cicero, *In Pisonem*, Çev. Nisbet, R. G. M., Oxford, 1961.
Cic. *prov*.	Marcus Tullius Cicero, *De Provinciis Consularibus*, Çev. Gardner, R., Cambridge, 1958.
Corn. Nep. *Alk*.	Cornelius Nepos *Alkibiades*, Cornelius Nepos, *De Viris Illustribus*, Çev. Hamilton, J., Philadelphia, 1890, *Ünlü Komutanların Yaşamları*, Çev. Akderin, F., İzmir, 2011.
Corn. Nep. *Eum*.	Cornelius Nepos *Eumenes*, Cornelius Nepos, *De Viris Illustribus*, Çev. Hamilton, J., Philadelphia, 1890, *Ünlü Komutanların Yaşamları*, Çev. Akderin, F., İzmir, 2011.
Corn. Nep. *Lys*.	Cornelius Nepos *Lysandros*, Cornelius Nepos, *De Viris Illustribus*, Çev. Hamilton, J., Philadelphia, 1890, *Ünlü Komutanların Yaşamları*, Çev. Akderin, F., İzmir, 2011.
Corn. Nep. Paus.	Cornelius Nepos *Pausanias*, Cornelius Nepos, *De Viris Illustribus*, Çev. Hamilton, J., Philadelphia, 1890, *Ünlü Komutanların Yaşamları*, Çev. Akderin, F., İzmir, 2011.
Corn. Nep. *Tim*.	Cornelius Nepos *Timotheus*, Cornelius Nepos, *De Viris Illustribus*, Çev. Hamilton, J., Philadelphia, 1890, *Ünlü Komutanların Yaşamları*, Çev. Akderin, F., İzmir, 2011.
Curt.	Quintus Curtius Rufus, *Quintus Curtius Rufus,* Çev. Rolfe, J. C., Cambridge/Londra, 1946.
Demosth.	Demosthenes, *Orations 1-17, 20, 18-19*, Çev. Vince, H. H., Vince, C. A., Londra, 1930, Çev. Murray, A. T., Londra, 1939, *Söylevler*, Çev. Şentuna, C., Ankara, 2001.
Diod.	Diodorus Siculus, *Bibliotheke Historike*, Oldfather, C. H., Vol. IV-VI (1946-1954); Sherman, C. H., Vol. VII (1952); Welles, C. B., Vol. VIII (1963); Geer, R . M., Vol. IX, X

(1947, 1954), Walton, F. R., Vol. XI-XII (1957, 1967), Cambridge.

Dion. *Per.* — Dionysios, *Periegetes*, *Dionysii*, *Orbis Terrarum Descriptio*, Matthiae, F. C. (ed.), Francofurti ad Moenum 1817.

Hdt. — Herodotos, Herodot Tarihi, çev. M. Ökmen, İstanbul, 1991.

Hekat. — Hekataios, Jacoby, F., *Die Fragmente der Griechischen Historiker I: Genealogie und Mythographie*, Berlin, 1923

Hellanikos — Jacoby, F., *Die Fragmente der Griechischen Historiker I: Genealogie und Mythographie*, Berlin, 1923

Hes. *erg.* — Hesiodos, *İşler ve Günler (Erga kai Hemerai),* Çev. Baydur, S. Y., İstanbul, 1948.

Hom. *Il.* — Homeros, *İlyada*, Çev. A. Erhat- A.Kadir, İstanbul 2004.

Hom. *Od.* — Homeros, *Odysseia*, Çev. A. Erhat, A. Kadir, İstanbul, 1992.

Isokr. — Isokrates, *Antidosis*, Çev. Norlin, G., Vol. I-II., Londra, 1980.

Iust. — Marcus Iulianus Iustinus, *M. Iuliani Iustini Epitoma Historiarum* Philippicarum Pompei Trogi, (*Epitome of the Philippic History of Pompeius Trogus*), Çev. Yardley, J. C., Atlanta, 1994.

Ksen. *an.* — Ksenophon, *Anabasis* (*Onbinlerin Dönüşü*), Çev. Gökçöl, T., İstanbul, 1974.

Ksen. *hell.* — Ksenophon, *Yunan Tarihi* (*ΕΛΛΗΝΙΚΑ*), Çev. Sinanoğlu, S., Ankara, 1999. Lightfoot, J. L., *Dionysius Periegetes, Description of the Known World, An Introduction*, Oxford, 2014.

Lykophr.	Lykophron, *Alexandra*, Çev. Mair, A. W., Londra, 1921.
Lys.	Lysias *Against Eratosthenes*, Çev. Lamb, W. L. M, Londra, 1967.
Memnon	Arslan, M. (Çev.), Memnon, Herakleia Pontike Tarihi, İstanbul, 2007.
Paus.	Pausanias, *Description of Greece*, Çev. Jones, W. H. S., Londra, 1988.
Plin. *nat.*	Plinius, *Natural History*, Çev. Rackham, H., W. H. S., Jones, Eichholz, D. E., Cambridge, 1969/1997.
Plut. *Pyrrh.*	Plutarkhos, *Pyrrhos*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1920.
Plut. *Alk.*	Plutarkhos, *Alkibiades*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914, Platon, *Alkibiades I-II*, Çev. Akderin, F., İstanbul, 2010.
Plut. *Arist.*	Plutarkhos, *Aristeide*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Demetr.*	Plutarkhos, *Demetrius*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Eum.*	Plutarkhos, *Eumenes*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Kim.*	Plutarkhos, *Kimon*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Lys.*	Plutarkhos, *Lysandros*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Mor.*	Plutarkhos, *Moralia* (*Plutarch's Moralia*), Çev. Babbitt, F. C., Londra, 1962.

Plut. *Per*.	Plutarkhos, *Perikles*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Phok*.	Plutarkhos, *Phokion*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Plut. *Tib*.	Plutarkhos, *Tiberius & Caius Gracchus*, Plutarkhos, *Bioi Paralleloi* (*Plutarch's Lives*), Çev. Perrin, B., Londra, 1914.
Pol.	Polybios, *Historiai*, Çev. Paton W. R., London, 1922.
Mela	Pomponius Mela, *De Chorographia* (*Pomponius Mela's Description of the World*), Çev. Romer, F. E., Ann Arbor, 2001.
Trog. *Prolog*.	Pompeius Trogus, *Prologues* (*Prologues to the Philippic History*), Çev. Yardley, J. C., Atlanta, 1994.
Ps. Skylaks	Pseudo-Skylaks, *Periplous*, Çev. Arslan, M., *Mediterranean Journal of Humanities, Sayı: 2/1*, 2012, 239-257.
Skymn.	Ps. Skymnos, Fabricius, B. (ed.), *Scymni Chii Periegesis quae supersunt*, Leipzing, 1846.
Steph. Byz.	Stephanos Byzantios, *Ethnika*, Meineke, A. (ed.), *Stephani Byzantii Ethnicorum quae supersunt,* Berlin, 1849, *Stephani Byzantii Ethnica*, Çev. Billerbeck, M., Berlin, 2006.
Strab.	Strabon, *Geographika (The Geography of Strabon)*, Çev. Jones, H. L., Londra, 1957. Strabon, *Geographika,* Strabon, *Geographika, Anadolu XII, XIII, XIV. Kitaplar*, Çev. Pekman, A., İstanbul, 1987.
Theop.	Theopompos, Shrimpton, G. S., *Theopompus the Historian*, Buffalo, 1991, Yavuz, M. F., *Byzantion,*

Byzas'tan Constantinus'a Antik İstanbul, Antik Edebi Kaynaklar, İstanbul, 2014.

Thuk. Thukydides, *Peloponnessos Savaşı,* Çev. Akdemir, F., İstanbul, 2000.

Liv. Titus Livius, *Ab Urbe Condita*, Walter, C.(ed.), Oxonii, 1934.

Varro *rust.* Marcus Terentius Varro, *De Re Rusticae*, Hooper, W.D., Cambridge, 1934.

Verg. *Aen.* Vergilius, *Aeneis*, Çev. Uzunel, T., Ankara, 1998.

Archestratos *Archestratus:Fragments from the Life of Luxury*, Çev. Wilkins, J, Hill, S., Totnes, 2011.

Modern Kaynaklar

A. Erim Özdoğan-Işın 2002 Erim Özdoğan, A., Işın, M.A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kurtarma Kazısı", *23. KST,* Cilt: 1, 313-326.

A. Erim Özdoğan-Işın 2003 Erim Özdoğan, A., Işın, M.A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı, Doğu Çatak Kazısı", *24.* KST, Cilt: 1, 377-388.

A. Özdoğan-Işın 1999 Erim-Özdoğan A., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kazıları 1997 Yılı Çalışmaları", *20. KST,* Cilt: 1, 295-310.

A. Özdoğan-Işın 2000 Özdoğan, A., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kazıları 1998 Çalışmaları", *21. KST,* Cilt: 1, 239-250.

Adar-Taner 1983 Adar, M. ve Taner, M., F., *Kırklareli Demirköy Şükrüpaşa Köyü Bakır Molibden Yatağı Ayrıntılı Jeoloji*, MTA Derleme No. 7399, Ankara.

Akbaytogan 2010 Akbaytogan, T., *İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Elaious (Eleonte) Kyliksleri*, İstanbul Ünibersitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Akman 1997 Akman, M., "Megalithforschungen in Thrakien", *İstMitt*, *Sayı 47,* 160-170.

Akman 1998 — Akman, M., "Die Ausgrabung der Megalithishen Dolmenanlage ın Lalapaşa", N. Tuna, Aktüre, Z., Lynch, M. (ed.), *Thracians and Phrygians: Problem of Parallesm*, Ankara: 65-70.

Akova 2002 — Akova, S. B., *Ergene Havzası'nın Coğrafi Potansiyeli*, İstanbul.

Aksaç 2001 — Aksaç, F., Trakya ve Marmara Projesi Menekşe Çatağı Kazısı Prehistorik Çanak Çömlek Buluntuları, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Aksan 2015 — Aksan, M., *Güneydoğu Thrakia Tümülüsleri: 1881-1964 Yıllarında Kazılan Tümülüslerin Yeniden Değerlendirilmesi*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Aksüt 1977 — Aksüt, İ., *Kırklareli Dereköy Çataktepe Jeofizik Manyetik Etüdü Ön Raporu*, MTA Derleme No. 6011, Ankara.

Aksüt 1978 — Aksüt, İ., *Kırklareli Dereköy Çataktepe ve Civarındaki Sahaların Manyetik Etüdü*, MTA Derleme No. 6679, Ankara.

Aksüt 1980 — Aksüt, İ., *Kırklareli Şükrüpaşa Sahası 1977 Yılı Jeofizik Manyetik Çalışma Raporu*, MTA Derleme No. 6703, Ankara.

Alpan-Çengel 1984 — Alpan, T. ve Çengel, Ş., *Trakya Bölgesinde Altına Yönelik Ağır Mineral Çalışmaları Prospeksiyon Raporu*, MTA Derleme No. 7596, Ankara.

Alpar 2001 — Alpar, B., "Plio-Quaternary history of the Turkish coastal zone of the Enez-Evros Delta: NE Aegean Sea", *Mediterranean Marine Science*, Sayı: 2/2, 95-118.

Alpar 2005 — Alpar, B., "Tarih Boyunca Aşağı Meriç ve Enez Bölgesinde Kıyı Oynamaları", *Yöre Aylık Kültür Dergisi,* Sayı 67, 16-18.

Alpay 1950 — Alpay, B., Demirköy Küçük Samakov Demir Madeni Hakkında Rapor: *MTA Derleme No. 1858*, Ankara.

Altınok-Alpar 2006 — Altınok, Y., Alpar, B., "Marmara Island Earthquakes, of 1265 and 1935; Turkey", *Natural*

Hazards and Earth System Sciences, Sayı: 6, 999-1006.

Altınoluk 2010 — Altınoluk, Z. S., *Eskiçağ'da Irmak Tanrıları (Türkiye Trakyası ve Anadolu)*, İstanbul.

Altunan 2005 — Altunan, S., "XVIII. yy'da Silistre Eyaletinde Haberleşme Ağı: Rumeli Sağ Kol Menzilleri", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı: 18, 1-20.

Ambraseys-White 1997 — Ambraseys N., White D., "The seismicity of the eastern Mediterranean region 550-1 BC: a reappraisal", *Journal of Earthquake Engineering*, Cilt 1, Sayı: 4, 603–632.

AMNG III — Gaebler, H., *Die antiken Münzen von Makedonia und Paionia, AMNG III, Vol. 1-2*, Berlin, 1906, 1935.

Andrews 2010 — Andrews, S., *Greek cities on the western coast of the Black Sea: Orgame, Histria, Tomis, and Kallatis (7th to 1st century BCE)*, Iowa State Üniversites,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Iowa.

Angelika 1978 — Angelika, W., "La ville Grecque D'Éléonte en Chersonèse de Thrace et sa Nécropole", *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres,* 122e année, N. 4, 843-857.

Archibald 1998 — Archibald, Z. H., *The Odrysian Kingdom of Thrace*, Oxford.

Archibald 2004 — Archibald, Z. H., "Propontic Thrace", *An Inventory Of Archaic And Classical Poleis, An Investigation Conducted by The Copenhagen Polis Centre for the Danish National Research Foundation*, Oxford, 885-899.

Ardel 1955 — Ardel, A., "Trakya'nın Yapı ve Reliefinin Ana Çizgileri", *Dokuzuncu Coğrafya Meslek Haftası, Tebliğler ve Konferanslar, Türk Coğrafya Kurumu Yayını*, No: 2, 147-157.

Ardel 1957 — Ardel, A., "Trakya'nın Jeomorfolojisi", *Türk Coğrafya Dergisi,* Sayı: 17, 152-157.

Ardel 1960 — Ardel, A., "Marmara Bölgesi'nin Yapı ve Reliefi", *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 20, 1-22.

Ardel-Tümertekin 1955 — Ardel, A., Tümertekin, E., "Trakyada Coğrafi Müşahedeler", *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 15/16, 1-15.

Arık 1940 — Arık "1936'da Yapılan Hafriyatlar, Alpullu (Trakya) Hafriyatı", *Türk Tarih Arkeologya ve Etnografya Dergisi*, Sayı: 4, 242-243.

Arrington *vd.* 2016 — Arrington, N. T., Terzopoulou, D., Tasaklaki, M., Lawall, M. L., Brellas, D. J., White, C. E., "Molyvoti, Thrace, Archaeological Project, 2013 Preliminary Report", *Hesperia,* Sayı: 85, 1-64.

Arsebük 1996 — Arsebük, G., "Trakya'da Eski Bir Yerleşim Yeri: Yarımburgaz Mağarası Alt Paleolitik Çağ Bulguları", *AA*, Sayı: 14, 33-50.

Arsebük 1998 — Arsebük, G., "Yarımburgaz Mağarası-Pleistosen Arkeolojisi ile İlgili Son Çalışmalara 1997 Gözüyle Bir Bakış", *TÜBAR*, Sayı: 1, 9-25.

Arsebük *vd.* 1990 — Arsebük, G., Howell, F. C., Özbaşaran, M., "Yarımburgaz "1988", *11. KST,* Cilt: 1, 9-38.

Arsebük *vd.* 1991 — Arsebük, G., Howell, F.C., Özbaşaran, M., "Yarımburgaz 1989", *12. KST*, Cilt 1: 17-41.

Arsebük *vd.* 1992 — Arsebük, G., Howell, F. C., Özbaşaran, M., "Yarımburgaz "1990"", *13. KST,* Cilt: 1, 1-21

Arsebük *vd.* 2010 — Arsebük, G., Howell, F. C., Kuhn, S. L., Farrand, W., Özbaşaran, M., Stiner, M. C., "The Caves of Yarımburgaz: Geological Context and History of Investigation", Arsebük, G., Howell, F. C., Kuhn, S. L., Farrand, W., Özbaşaran, M., Stiner, M. C. (ed.), *Culture and Biology at a Crossroads. The Middle Pleistocene Record of Yarımburgaz Cave (Thrace, Turkey)*, İstanbul, 1-27.

Arsebük-Özbaşaran 1994 — Arsebük, G., Özbaşaran, M., "Yarımburgaz Mağaraları: Pleistosen'den Bir Kesit", *11. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler*, Ankara,17-27.

Arsebük-Özbaşaran 2000 — Arsebük, G., Özbaşaran, M., "Yarımburgaz Mağarası (1988-1990 Yılları) Pleistosen Arkeolojisi Çalışmaları", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 5-8.

Arslan 1999 — Arslan, M., "Trakya Kent Sikkeleri (Bizya-Hadrianopolis-Perinthus)", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1998 Yıllığı*, 262.

Arslan 2000 — Arslan, M. *Antikçağ Anadolusu'nun Savaşçı Kavmi Galatlar*, İstanbul.

Arslan 2008 — Arslan, M., "Kırklareli Müzesi'ndeki Asilbeyli Lysimachia Definesi", *Belleten,* Cilt: 72, Sayı: 263, Nisan, 5-52.

Arslan 2009 — Arslan, M., "Pausanias'ın Byzantion Hâkimiyeti ve 'Komplo Teorisi'", O. Tekin, Erol, A. (ed.), *Ancient History, Numismatics and Epigraphy in the Mediterranean World. Studies in Memory of Clemens E. Bosch and Sabahat Atlan and in Honour of Nezahat Baydur*, İstanbul, 51-63.

Arslan 2010 — Arslan, M., *İstanbul'un Antikçağ Tarihi: Klasik ve Hellenistik Dönemler*, İstanbul.

Arslan 2011 — Arslan, M., "Alkibiades'in Kalkhedon ve Byzantion Kuşatması: Nedenleri ve Sonuçları", Şahin, H., Konyar, E., Ergin, G. (ed.), *Özsait Armağanı, Mehmet ve Nesrin Özsait Onuruna Sunulan Makaleler*, İstanbul.

Asan-Yargıcı 1993 — Asan, A., Yarcı, Y. "Trakya'da Botanik Gezileri", *Ekoloji Çevre Dergisi,* Sayı: 7, 26-29.

Asgari 1981 — Asgari, N., "Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) 1980 Çalışmaları", *3. KST*, 115-116.

Asgari 1983 — Asgari, N., "Perinthos (Marmara Ereğlisi) Çalışması, 1981", *4. KST*, 337-344.

Asgari 1986 — Asgari, N., "Perinthos (Marmara Ereğlisi) Araştırmaları", *9. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt: 1, Ankara, 451-458.

Asgari 1987 — Asgari, N., "Perinthos-1986 Çalışmaları", *5. AST,* Cilt: 1, 135-146.

Ashley 1998 — Ashley, J. R., *The Macedonian Empire, The Era of Warfare Under Philip II and Alexander the Great, 359-323 B.C.*, Londra.

Atalay 1989 — Atalay, İ., *Toprak Coğrafyası*, 2. Baskı, İzmir.

Atılgan 1977 — Atılgan, A., *Kırklareli Demirköy Balaban Sedimanter Demir Cevheri Ön İstikşaf Raporu*, MTA Derleme No. 6660, Ankara.

Atik 2003 — Atik, N., "Tekirdağ/Karaevlialtı (Antik Heraion Teikhos) Hellenistik Devir Çanak Çömlekleri" *III. Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu*, Eskişehir, 298-306.

Atik 2004 — Atik, N., "Tekirdağ/Karaevlialtı Pişmiş Toprak Figürinleri", *Anadolu'da Doğdu, 60. Yaşında Fahri Işık'a Armağan*, İstanbul, 43-55.

Atik 2005 — Atik, N., "Tekirdağ/Karaevlialtı", *TÜBA-AR*, Sayı 8: 192-193.

Atik 2006 — Atik, N., "Tekirdağ/Karaevlialtı (Heraion Teikhos) Kazısı", S. Turan, (ed.), *Keşan Sempozyumu Bildiri Tam Metinler, 15-16 Mayıs 2003*, İstanbul, 63-69.

Atik 2011 — Atik, N., "Tekirdağ Karaevlialtı Antik Heraion Teikhos Kenti 2000-2010 Yılı Kazı Çalışmaları", *Tekirdağ Değerleri Sempozyumu*, 1-7.

Atik *vd.* 2006 — Atik, N., Işın, M. A., Koçel Erdem, Z., Yağız, O., Tekirdağ/Karaevlialtı 2000, 2002 ve 2004 Yılları Kazı Çalışmaları", *27. KST,* Cilt: 1, 47-58.

Avcı 2011 — Avcı, M. B., "İstanbul'daki Tarihöncesi Kazı ve Araştırmaların Tarihi", Kızıltan, Z., Saner, T., *İstanbul'da Arkeoloji, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşiv Belgeleri (1970-2010)*, İstanbul, 99-106.

Avramea 1999 — Avramea, A., "MÖ. 2. Yüzyıl İle MS. 6. Yüzyıl Arasında Via Egnatia'nın Güzergâhı ve İşlevi", *Sol Kol, Osmanlı Egemenliğinde Via Egnatia (1380-1699)*, 3-7.

Aydıngün 2007 — Aydıngün, Ş., "A New Prehistoric Settlement near Küçükçekmece Lake in İstanbul; Avcılar-Firuzkoy", *Boletín de la Asociacion Espanola de Orientalistas (BAEO)*, Sayı 43: 11-23.

Aydıngün 2008 — Aydıngün, Ş., "İstanbul'da Neolitik Bir Yerleşme Avcılar-Firuzköy", *KOU Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, Sayı: 1, 93-100.

Aydıngün 2009a — Aydıngün, Ş., "Some Remarkable Prehistoric Finds at İstanbul Küçükçekmece", *12. Symposium on*

Mediterranean Archaeology (SOMA 2008): 154-157.

Aydıngün 2009b — Aydıngün, Ş., "İstanbul İli 2007 Yılı Tarih Öncesi Çağlar Yüzey Araştırması Sonuçları", *26. AST*, Cilt 1, 411-426.

Aydıngün 2013 — Aydıngün, Ş., "Küçükçekmece Gölü Havzası (Bathonea?) Kazıları (2009–2012)", *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*, Sayı: 2, 41-53.

Aydıngün *vd.* 2010a — Aydıngün, Ş. , Güldoğan, E., Heyd, V., Öniz, H., "2008 Yılı İstanbul Tarih Öncesi Çağlar Yüzey Araştırması", *27. AST*, Cilt: 3, 273-288.

Aydıngün *vd.* 2010b — Aydıngün, Ş., Güldoğan, E., Heyd, V., Öniz, H., Yüğrük-Planken, U., "Küçükçekmece Göl Havzası İlk Dönem Kazı Çalışmaları (2009 yılı)", *32. KST*, Cilt: 3, 46-57.

Aydıngün-Aydıngün 2013 — Aydıngün, Ş., Aydıngün, H., "Erken Demirçağ'da "İstanbul Boğazı" Üzerinden Trak/Frig Kavimlerinin Anadolu'ya Geçişine Ait İlk Bulgular", *Arkeoloji ve Sanat,* Sayı: 142, 65-78.

Aydıngün-Öniz 2009 — Aydıngün, Ş., Öniz, H., "İstanbul-Kücükçekmece Lake and River Basin Archaeological Ruins", *3rd International Symposium on Underwater Research*, 8-21.

Aydıngün-Öniz 2011 — Aydıngün, Ş., Öniz, H., "Archaeological Investigations on İstanbul's Lake Küçükçekmece and River Basin", *SOMA 2007 Proceedings of the 13. Symposium on Mediterranean Archaeology*, 179-186.

Aydınözü 2008 — Aydınözü, D., "Avrupa Kayını (Fagus Sylvatica)'nın Yıldız (Istranca) Dağları'ndaki Yayılış Alanları", *Coğrafya Dergisi*, Sayı 17: 46-56.

Aydınözü 2009 — Aydınözü, D., "Barındırdığı Bitki Varlığı Açısından Trakya'nın Karasallık Derecesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 17, No 1: 203-212.

Aydınözü 2010 — Aydınözü, D., "Son Dönemde Trakya'da Bulunan Yeni Bitki Türleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 18, No 3, 983-990.

Bakırdağ-Erkan 1989 — Bakırdağ, L., Erkan, N., *Kırklareli Dereköy Ar 28664 ve Ar 28668 Nolu Demir Ruhsat Sahalarının Maden Jeolojisi Raporu*, MTA Derleme No. 8770, Ankara.

Balkan *vd.* 2015	Balkan, D., Candar, İ, Korkmaz, G., Tuzkaya, E., Kurtulmuş, Z., Mutluer, M., Subaş, T., Güven, F., Akdeniz, G. (haz.), *Kırklareli Kültür Envanteri 2*, Ankara.
Baralis-Riapov 2007	Baralis, A., Riapov, A., "Le Massif des Rhodopes Occidentaux et ses Margez (XIéme-VIéme s. av. J.C.): Aperçu Sur I'Archéologie d'une Région Montagneuse de la Thrace", *Eirene*, Sayı: 43, 9-24.
Baron 2006	Baron, C., A., "The Aristoteles Decree And The Expansion Of The Second Athenian League", *Hesperia*, *Sayı: 75*, 379-395.
Başaran 1996	Başaran, S., "Ainos Kazıları 1971-1994", *AA*, Sayı: 14, 105-141.
Başaran 1997	Başaran, S., "Enez (Ainos) 1995 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *18. KST*, Cilt: 2, 489-513.
Başaran 1998a	Başaran, S., "Enez (Ainos) 1996 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *19. KST*, Cilt: 2, 593-624.
Başaran 1998b	Başaran, S., "Orta Çağ'da Enez (Ainos)", *Sanat Tarihi Dergisi*, Sayı: 9, 1-12.
Başaran 1999a	Başaran, S., "Enez (Ainos) 1998 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları" , *21. KST*, Cilt: 2, 405-416.
Başaran 1999b	Başaran, S., "Enez Çevresinde Yapılan Arkeolojik Araştırmalar", *Zafer Taşlıklıoğlu Armağanı. Anadolu ve Trakya Çalışmaları I*, İstanbul, 169-197.
Başaran 2000a	Başaran, S., "Aeolische Kapitelle aus Ainos (Enez)", *Istanbuler Mitteilungen,* Sayı: 50, 157-170.
Başaran 2000b	Başaran, S., "Enez (Ainos) 1998 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *21. KST*, Cilt: 2, 405-416.
Başaran 2000c	Başaran, S., "Enez (Ainos) Kazıları", *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi 1932-1999*, Ankara, 251-259.
Başaran 2001	Başaran, S., "Enez (Ainos) 1999 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *22. KST*, Cilt 2, 371-386.
Başaran 2002a	Başaran, S., "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *AA*, Sayı: 16, 59-86.

Başaran 2002b	Başaran, S., "Enez (Ainos) Kazısı 2000 Yılı Çalışmaları", *23. KST,* Cilt: 2, 373-380.
Başaran 2003	Başaran, S., "Enez (Ainos) 2001 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *24. KST*, Cilt: 2, 283-294.
Başaran 2005	Başaran, S., "Enez (Ainos) 2003 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları", *26. KST,* Cilt 2, 115-128.
Başaran 2006	Başaran, S., "Enez (Ainos) 2004 Yılı Kazı, Onarım ve Koruma Çalışmaları", *27. KST,* Cilt: 2, 409-420.
Başaran 2007a	Başaran, S., "Enez'de Ortaya Çıkan Klazomenai Tipi Lahitler", *Refik Duru'ya Armağan*, İstanbul, 271-276.
Başaran 2007b	Başaran, S., "Ainos (Enez)", *Aktüel Arkeoloji,* Sayı: 3, Kasım, 58-66.
Başaran 2008	Başaran, S., "Enez (Ainos) 2006 Yılı Kazısı ve Onarım-Koruma Çalışmaları", *29. KST,* Cilt 3, 185-210.
Başaran *vd.* 2010	Başaran, S., Uçar-Çakan, F. B., Emre, G., Kurap, G., Karwiese, S., Yılmaz, R., "Enez (Ainos) 2008 Yılı Kazısı, Onarım-Koruma Çalışmaları", *31. KST,* Cilt 2, 117-144.
Başaran *vd.* 2011	Başaram, S., Çakan, B., Karwiese, S., Yılmaz, R., Kurap, G., "Enez (Ainos) 2009 Yılı Kazı ve Onarım-Koruma Çalışmaları", *32. KST,* Cilt 4, 145-168.
Başaran-Kurap 2013	Başaran, S., Kurap, G., "Enez (Ainos) 2011 Yılı Arkeoloji Kazısı", *34. KST,* Cilt 2, 375-390.
Başaran-Kurap 2014a	Başaran, S., Kurap, G., "Enez (Ainos) 2012 Yılı Kazı Çalışmalarıyla İlgili Rapor", *35. KST,* Cilt 3, 249-261.
Başaran-Kurap 2014b	Başaran, S., Kurap, G., "Ainos (Enez) 2013", *36. KST,* Cilt 3, 2014, 207-230.
Başgelen 2009	Başgelen, N., *Arif Müfid Mansel'in Trakya'daki Tümülüs Kazıları, 1936-1939*, İstanbul.
Bates 1917	Bates, W. N., "Archaeological News", *American Journal of Archaeology,* Vol. 21, No. 1 (Jan. - Mar.), 91-116.

Batık *vd.* 1989 — Batık, H., Abe, M., Doğan, R., *Kırklareli Dereköy Porfiri Bakır Yatağının 10000 Ton/Gün Üretim Alternatiflerine Göre Değerlendirilmesi*, MTA Derleme No. 8805, Ankara, 1989.

Bayburtluoğlu 1970 — Bayburtluoğlu, C., "Tekirdağ Kuros'u", *Belleten*, Sayı: 135, Cilt: 34, 347- 351.

Bayne 2000 — Bayne, N., *The grey wares of north-west Anatolia: In the middle and late Bronze Age and the early Iron Age and their relation to the early Greek settlements*, Asia Minor Studien Band 37, Bonn.

Beazley 1963 — Beazley, J. D., *Attic Red-Figure Vase-Painters*, 2. Basım, Oxford.

Beksaç 2006 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi Edirne ve Kırklareli İlleri 2004 Yüzey Araştırması", *23. AST,* Cilt: 1, 283-292.

Beksaç 2007 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya/Kaya Oyma ve Megalit/Anıtları ve Kült Alanları Projesi: Edirne ve Kırklareli İlleri 2005 Yüzey Araştırması", *24. AST,* Cilt: 1, 183-200.

Beksaç 2008 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Megalitik, Kaya-Oyma Anıtları ve Kült Projesi Edirne-Kırklareli Yüzey Araştırması 2006 Çalışmaları", *25. AST,* Cilt: 3, 71-84.

Beksaç 2009 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtlar ve Kült Alanları Projesi 2007 Yılı Edirne ve Kırklareli Yüzey Araştırması", *26. AST,* Cilt: 1, 181-190.

Beksaç 2010 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtlar ve Kült Alanları 2008 Yılı Edirne ve Kırklareli Yüzey Araştırması", *27. AST,* Cilt: 1, 187-202.

Beksaç 2011 — Beksaç, E., "Kuzey Batı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtlar ve Kült Alanları Projesi 2009 Yılı Edirne ve Kırklareli Yüzey Araştırması", *28. AST,* Cilt: 2, 131-142.

Beksaç 2012 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi Edirne Kırklareli Yüzey

Araştırması 2010 Çalışmaları", *29. AST,* Cilt: 3, 1-11.

Beksaç 2013 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi Edirne Kırklareli Yüzey Araştırması 2011", *30. AST,* Cilt: 1, 43-50.

Beksaç 2014 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi Edirne Kırklareli Yüzey Araştırması 2013", *32. AST,* Cilt: 1, 253-268.

Beksaç 2016 — Beksaç, E., "Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik Kaya (Kaya-Oyma ve Megalit) Anıtları ve Kült Alanları Projesi Edirne ve Kırklareli İlleri Yüzey Araştırması 2014", *33. AST,* Cilt: 1, 437-446.

Bektaş 2011 — Bektaş, G., *Thrakia, Troas, Aiolis, Ionia ve Mysia Bölgelerinden Toplanan Keramik: Prof. Dr. Aşkıdil AKARCA'nın 1950-1980 Gezilerinden Bir Değerlendirme*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bektimuroğlu *vd.*1986 — Bektimuroğlu, O., Cengiz, E., Şafak, S., *Kırklareli Dereköy Ar28766 Nolu Porfiri Bakır Sahası Değerlendirme Raporu*, MTA Derleme No. 9854, Ankara.

Benecke 1998 — Benecke, N., "Animal Remains from the Neolithic and Bronze Age Settlements at Kırklareli (Turkish Thrace)", Buitenhuis, H., Bartosiewicz, L., Choyke, A. M. (ed.), *3. Archaeozoology of the Near East*, Gröningen, 172-179.

Benson 1983 — Benson, J. L. "Corinthian Kotyle workshops", *Hesperia,* Sayı: 52, 311-326.

Blegen *vd.* 1958 — Blegen, C.W., Boulter, C.G., Caskey, J. L., Rawson, M., *Troy IV. Settlements VIIa, VIIb and VIII*, Princeton.

Blondé 1985 — Blondé, F., "Un remblai Thasien du IV. Siécle avant notre ere", *BCH*, Vol.: 109, 281-344.

Blondé 2007 — Blondé, F., *Les céramiques d'usage quotidien à Thasos au IVe siècle avant J.-C*, Atina.

Blondé *vd.* 1989	Blondé, F., "Les abords N.-E. de l'agora de Thasos. II, 1-4. Le comblement d'un puits public à Thasos", *BCH*, Vol.: 113, 481-545.
BMC Mysia	Wroth, W., *Catalogue of the Grek Coins of Mysia*. Bolognia, 1964.
Boardman 1980	Boardman, J., *The Greeks Overseas, The Early Colonies and Trade*, Londra.
Boardman 1989	Boardman, J., *Athenian Red Figure Vases The Classical Period*, Londra.
Boggess 1972	Boggess, E. C. M., *The development of the Attic pithos*, Bryn Mawr College Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ann Arbor.
Boteva 2010	Boteva, D., "The Ancient Historians On The Celtic Kingdom in South-Eastern Thraace", L. Vagalinski (ed.), *Proceedings of the interdisciplinary colloquium arranged by the National Archaeological Institute and Museum at Sofia and the Welsh Department, Aberystwyth University held at the National Archaeological Institute and Museum, Sofya, 8 May 2010*, Sofya, 33-50.
Boteva 2011	Boteva, D., "Re-reading Herodotus on the Persian Campaigns in Thrace", R. Rollinger, B. Truschnegg, R. Bichler (ed.), *Herodotus and the Persian Empire*, Wiesbaden, 735-759.
Bozhinova 2012	Bozhinova, E., "Thrace Between East and West: The Early Iron Age Cultures in Thrace", A. Çilingiroğlu, Sagona, A. (ed.), *7. Anatolian Iron Ages Symposium, 19-24.04.2010, Edirne, Ancient Near Eastern Studies, Supplement 39*, Leuven, 51-71.
Brennich 1958	Brennich, G., *Trakya'da Demirköy'de Demir Cevheri*, MTA Derleme No. 2659, Ankara.
Brodersen 1991	Brodersen, K., *Appians Antiochike*, München.
Broneer 1930	Broneer, O., *Corinth VII. 2, Terracotta Lamps*, Cambridge.
Bursalı 2007	Bursalı, P., *Antikçağ'da Anadolu'da Balık ve Balıkçılık*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
Bury 1956	Bury, J. B., *A History of Greece*, New York, 1956.
Cargill 1995	Cargill, J., *Athenian Settlements of the Fourth Century B.C.*, Leiden.

Caskey 1976 — Caskey, M., E., "Notes on Relief Pithoi of the Tenian-Boiotian Group", *American Journal of Archaeology*, Vol.: 80, 19-41.

Casson 1926 — Casson, S., *Macedonia, Thrace and Illyria: Their Relations to Greece from the Earliest Times Down to the Time of Philip, Son of Amyntas*, Oxford.

Ceka 2010 — Ceka, "Via Egnatia in Albania", *Via Egnatia Revisited. Common past, common future with the lectures of the conference of February 2009,* 17-23.

Charles 1921 — Charles, P., "Rapport sur les fouilles de la nécropole d'Éléonte (Thrace) (août 1920 à janvier 1921)", *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres,* 65e année, N. 2, 130-136.

Choiseul Gouffier 1809 — Choisieul-Gouffier, M. G. F. A., *Voyage Pittoresque De La Grèce II*, Paris.

Combitouglou *vd.* 2001 — Cambitoglou, A., Papadopoulos, J. K., Jones, O. T., (ed.), *Torone I: the excavations of 1975, 1976, and 1978*, Atina.

Cook-Dupont 1998 — Cook, R. M., Dupont, P, *East Greek Pottery*, Londra/New York.

Courby *vd.* 1915 — Courby, F., Chamonard, J., Dhorme, E., "Corps Expéditionnaire D'Orient. Fouilles Archéologiques Sur L'emplacement de la Nécropole D'Éléonte de Thrace", *BCH,* Vol.: *39*, 135-240.

Çelgin 2000 — Çelgin, G., "Trakya'da Epigrafya Araştırmaları", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 442-443.

Çelik 2007 — Çelik, G. B., "Yenikapı'da Günlük Yaşam", Karamani Pekin, A. (ed.), *Gün Işığında İstanbul'un 8000 yılı, Marmaray, Metro, Sultanahmet Kazıları,* İstanbul, 216-229.

Çelik 2012 — Çelik, Ş., "Evliya Çelebi'nin, Sultan IV. Mehmed İle Birlikte Katıldığı Bursa ve Çanakkale Boğazı Gezisi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 28*, 139-198.

Çengel 1990	Çengel, Ş., *Kıklareli İğneada Mert Gölü Plaser Altın Cevherleşmesi Maden Jeolojisi Raporu*, MTA Derleme No. 9013, Ankara.
Çevik 1949	Çevik, H., *Tekirdağ Tarihi Araştırmaları*, İstanbul.
Çevik 1965	Çevik, H., *Marmara Ereğlisi, Dünü ve Bugünü, Tekirdağ*, 1965.
Çoban 2004	Çoban, A., "Ganos Dağlarındaki Kayın Kalıntıları ve Yeni Bitki Türleri", *Türk Coğrafya Dergisi,* Sayı: 42, 47-58.
Çokaman-Kırçın 2015	Çokaman, E., Kırçın, Ş., "Edirne Müzesi Lalapaşa Demirköy Tümülüsü Kurtarma Kazısı", *23. MÇKKS*, 69-82.
Damyanov 2009	Damyanov, D., "Thracian Sanctuary-fortress at the Village of Strashimir - the Middle Rhodopes", *Thracia, Sayı: 18, Memory of Alexander Fol*, Sofya, 451-467.
Dana 2015	Dana, D., "inscriptions", Veleva, J., Nankov, E., Graninger, D. (ed), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex, 243-264.
Danışman *vd.* 2007	Danışman, H. H. G. Gerritsen, F., Kaçar, M., Özbal, H., Özbal, R., Tanyeli, G., Yalçın, Ü., Zülküf, Y., "Demirköy-Samakocuk Iron Foundry: An Industrial Archaeology Project at an Ottoman Metal Workshop Complex in Thrace", *TÜBA-AR*, Sayı: 10, 91-110.
Davidson 1952	Davidson, G. R., *Corinth XII, The Minor Objects*, Princeton/New Jersey.
Dawkins-Hasluck 1905/1906	Dawkins, R. M., Hasluck, F. W., "Inscriptions from Bizye", *The Annual of the British School at Athens,* Sayı: 12, 175-183;
De Boer 2010	De Boer, J.G., "River Trade in Eastern and Central Thrace from the Bronze Age till the Hellenistic Period", *Eirene*, *Sayı: 46*, 176–189.
Delemen 2000	Delemen, İ., "Trakya Tümülüs Kazıları", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 232-234.
Delemen 2004a	Delemen, İ., *Tekirdağ Naip Tümülüsü*, İstanbul.
Delemen 2004b	Delemen, İ., "A Grave Stele from Barbaros", *Epigraphica Anatolica,* Sayı: 37, 189–195.

Delemen 2007 — Delemen, İ., "Büyük İskender'in Ordusundan Bir Komutanın Mezarı Naip Tümülüsü", *Aktüel Arkeoloji,* Sayı: 3, Kasım, 49-52.

Delemen 2010 — Delemen, İ., "Bizantion: Koloni-Kent-Başkent", *Bizantion'dan İstanbul'a Bir Başkentin 8000 Yılı*, 54-59.

Delemen *vd.* 2010 — Delemen, İ., Çokay Kepçe, S., Yılmaz, Z., "A "Warrior" Burial of The Mid-fourth Century B.C. in Southeastern Thrace: Tumulus C at Yündolan near Kırklareli", *TÜBA-AR,* Sayı: 13, 91-106.

Delev 2003 — Delev, P., "From Corupedion towards Pydna: Thrace in the Third Century", *Thracia* (*In Honour of Alexander Fol's 70th Anniversary*), Sayı: 15, 107-120.

Delev 2015 — Delev, P., "Thrace from the Assassination of Kotys I to Koroupedion (360-282 bce).", Veleva, J., Nankov, E., Graninger, D. (ed), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex, 48-58.

Delev 2015b — Delev, P., "From Koroupedion to the Beginning of the Third Mithridatic War (281-73 BCE.)", J. Veleva, Nankov, E., Graninger (ed.), *A Companion to Ancient Thrace,* West Sussex, 59-74.

Demangel 1926 — Demangel, R., *Le Tumulus dit Protésilas. (Fouilles du Corps d'Occupation français de Constantinople) Executées de 1920 à 1923 Par Ordre du General Charpy*, Paris.

Demangel-Mamboury 1939 — Demangel, R., Mamboury, E., *Le Quartier des Manganes et la première région de Constantinople*, Paris.

Demargne 1972 — Demargne, P., "Un Pithos Archaïque Crétois au Musée du Louvre", *Revue Archéologique,* Vol.: 1, 35-46.

Denkel 1955 — Denkel, U., *Lalapaşa-Vaysal Köyü Kurşun Madeni*, MTA Derleme No. 2418, Ankara.

Denker 2008 — Denker, A., "Sultanahmet Eski Cezaevi Bahçesinde (Büyük Saray Bölgesi) Ortaya Çıkarılan İki Antik Kuyu", *16. MÇKKS*, 61-80.

Denker *vd.* 2007	Denker, A., Yağcı, G., Akay, B.A., "Büyük Saray Kazısı", Karamani Pekin, A. (ed.), *Gün Işığında İstanbul'un 8000 yılı, Marmaray, Metro, Sultanahmet Kazıları,* İstanbul, 126-163.
Deonna 1938	Deonna, W. *Exploration archeologique de Delos XVIII, Le Mobilier Délien*, Paris.
Dimitriadis 1999	Dimitriadis, V., "Via Egnatia Üzerindeki Vakıflar", *Sol Kol, Osmanlı Egemenliğinde Via Egnatia (1380-1699)*, İstanbul, 92-104.
Doğan 1987	Doğan, R., *Kırklareli Dereköy Porfiri Bakır Yatağı Maden Jeolojisi Raporu*, MTA Derleme No. 8382, Ankara.
Doğancı 2001	Doğancı, K., "Bursa ve Civarını Etkileyen Depremler (M.S. 4. yüzyıla Kadar)", N. Abacı, (ed.), *Bursa Yöresi'nin Depremselliğ ve Deprem Tarihi*, Bursa, 61-66.
Doğer 1991	Doğer, E., *Antik Çağ'da Amphoralar*, İzmir.
Doğer 1994	Doğer, E., "Rhodoslu Çömlekçi Hieroteles", *Arkeoloji Dergisi,* Sayı: 2, 195-218.
Dönmez 1967/1968	Dönmez, Y. "Trakya Bitki Örtüsünün Coğrafi Şartları", *Türkiye Coğrafya Dergisi, Sayı: 24/25*, 99-157.
Dönmez 1967/1968	Dönmez, Y. "Trakya Bitki Örtüsünün Coğrafi Şartları", *Türkiye Coğrafya Dergisi*, Sayı: 24/25, 99-157.
Dönmez 1968	Dönmez, Y., *Trakya'nın Bitki Coğrafyası*, İstanbul.
Dönmez 1968	Dönmez, Y., *Trakya'nın Bitki Coğrafyası*, İstanbul.
Dönmez 1985	Dönmez, Y., *Bitki Coğrafyası, İstanbul*, 1985.
Dönmez 1985	Dönmez, Y., *Bitki Coğrafyası*, İstanbul.
Dönmez 2004	Dönemez, Ş., "Protohistorik Çağ'da Haliç ve Tarihi Yarımada", S. F. Göncüoğlu (ed.), *Dünü ve Bugünü ile Haliç Sempozyum Bildirileri, 22-23 Mayıs 2003*, İstanbul, 41-55.
Dönmez 2004	Dönmez, Ş., "Prehistorik Çağda Haliç ve Tarihi Yarımada", *Dünü ve Bugünü İle Haliç, Sempozyum Bildirileri*, 41-55.

Dönmez 2006	Dönmez, Ş., "The Prehistory of the İstanbul Region: A Survey", *Ancient Near Eastern Studies,* Sayı: 43, 239-264.
Dönmez 2006	Dönmez, Ş., "The Prehistory of the İstanbul Region: A Survey", *Ancient Near Eastern Studies*, Sayı: 43 239-264.
Dönmez 2014	Dönmez, Ş., "Byzantion'un (İstanbul) Kolonizasyonu Üzerine Yeni Değerlendirmeler", *Vakıf Restorasyon Yıllığı,* Sayı: 8, 48-54.
Dönmez 2014	Dönmez, Ş., "Byzantion'un (İstanbul) Kolonizasyonu Üzerine Yeni Değerlendirmeler", *Vakıf Restorasyon Yıllığı, Restorasyon, Konservasyon, Arkeoloji, Sanat,* Sayı: 8, 48-54.
Dönmez Öztürk 2006	Dönmez-Öztürk, F., "Karaevlialtı'nda (Heraion Teichos?) Ele Geçen Odrys Krallığı Sikkeleri", S. Turan, (ed.), *Keşan Sempozyumu Bildiri Tam Metinler, 15-16 Mayıs 2003*, İstanbul, 53-62.
Dönmez *vd.* 2012	Dönmez, Y., Aydınözü; D., Büyükoğlan, F., İbret, B. Ü., "Floristik Bölgeler Açısından Trakya'nın Bitki Toplulukları", *Coğrafya Dergisi*, Sayı 25, 1-13.
Draganov 2005	Draganov, D., "Coins of the Unknown Mint of Apros in Thrace", *Proceedings of the XIIIth International Numismatic Congress, Madrid 2003, Vol. I*, Madrid, 339-343.
Dugas 1935	Dugas, C, *Delos, XVII: Les vases orientalisants de style non mélien*, Paris.
Dumont 1876	Dumont, A., *Inscriptions et Monuments Figures de la Thrace*, Paris.
Duyuran 1952	Duyuran, R., "İstanbul Adalet Sarayı İnşaat Yerinde Yapılan Kazılar Hakkında İlk Rapor", *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı*, Sayı: 5, 23-32.
Duyuran 1953	Duyuran, R., "İstanbul Adalet Sarayı İnşaat Yerinde Yapılan Kazılar Hakkında İkinci Rapor", *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı*, Sayı: 6, 21-27.
E. Özdoğan 2009	Özdoğan, E., *Trakya'da Yapılan Son Araştırmalar Işığında Balkanlar'da İlk Neolitik Çağ'dan Orta Neolitik Çağa Geçiş Sorunu*, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

E. Özdoğan *vd.* 2007	E. Özdoğan, Schwarzberg, H., M. Özdoğan, "Kırklareli Höyüğü 2005 Yılı Kazısı", *28. KST,* Cilt: 2, 253-268.
E. Özdoğan *vd.* 2008a	Özdoğan, E., Schwarzberg, H., Özdoğan, M., Parzinger, H., Güldoğan, E.,"2006 Yılı Kırklareli Höyüğü Çalışmaları", *29. KST,* Cilt: 1, 39-58.
E. Özdoğan *vd.* 2008b	Özdoğan, E., Schwarzberg, H., Özdoğan, M., "2006 Yılı Kırklareli Yüzey Araştırması", *25. AST,* Cilt: 3, 263-276.
E. Özdoğan *vd.* 2010	Özdoğan, E., Schwarzberg, H., Özdoğan, M., "Kırklareli Höyüğü 2008 Yılı Çalışmaları", *31. KST,* Cilt: 2, 357-374.
E. Özdoğan-M. Özdoğan 2006	E. Özdoğan, M. Özdoğan, "Kırklareli Höyüğü 2004 Yılı Kazısı", *27. KST,* Cilt: 2, 187-194.
Efstratiou 1993	Efstratiou, N., "The Archaeology of the Greek Uplands: The Early Iron Age Site of Tsouka in the Rhodope Mountains", *The Annual of the British School at Athens*, Sayı: 88, 135-171.
Ellis 1976	Ellis, J. R., *Philip II and Macedonian Imperialism*, New Jersey.
Ellis 1977	Ellis, J. R., "Philip's Thracian Campaign of 352-351", *Classical Philology*, Vol. 72, No. 1, 32-39.
Erdoğan-Tokgöz 1982	Erdoğan, R., Tokgöz, T., *Kırklareli Dereköy Süpürgeli Domuzbayırı Kurusöğüt Sahaları Bakır Aramaları Jeofizik Ip Etüdü*, MTA Derleme No. 7255, Ankara.
Erdoğu 1995	Erdoğu, B., "The Matt-White Painted Pottery from Eastern Thrace: A New Look at the Relations Between the Balkans and Anatolia", *AS*, Sayı: 40, 267-272.
Erdoğu 1997	Erdoğu, B., "Edirne İli 1995 Yılı Yüzey Araştırmaları", *15. AST,* Cilt:1, 273-291.
Erdoğu 1999	Erdoğu, B., "1997 Yılı Edirne İli Yüzey Araştırmaları", *16. AST,* Cilt: 2, 345-358.
Erdoğu 2000	Erdoğu, B., "The problems of dating prehistoric axe factories and neolithisation in Turkish Thrace", *Documenta Praehistorica*, Sayı: 27, 155-166.

Erdoğu 2001 — Erdoğu, B., *Neolithic and Chalcolithic Cultures in Eastern Thrace*, Durham Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Durham.

Erdoğu 2003 — Erdoğu, B., "Off-site Artefact Distribution and Land-use Intensity in Turkish Thrace", *Proceedings of the Prehistoric Society,* Sayı: 69, 183-200.

Erel *vd.* 2008 — Erel, T. L., Zabcı, C., Akyüz, H. S., Çağatay, N., "Antik Perinthos (Marmara Ereğlisi) Kentinin 15. Yüzyıla Kadar Gerçekleşen Tarihsel Depremleri", *Türkiye Jeoloji Bülteni,* Cilt: 51, Sayı: 2, Ağustos, 77-89.

Eres *vd.* 2015 — Eres, Z., Hansen, S., Özdoğan, E., Özdoğan, M., Parzinger, H., Schwarzberg, H., "Kırklareli Projesi, Türk-Alman Ortak Projesinin 20. Yıl Dönümünde Araştırmalara Toplu Bakış", Yalçın, Ü., Bienert, H. (ed.), *Kültürlerin Köprüsü Anadolu, Türk-Alman Eskiçağ Bilimlerinde Güncel Bilimsel Araştırmalar ve Yeni Bakış Açıları*, Bochum/Bonn, 131-146.

Erim Özdoğan 2003 — Özdoğan, A., "Kuzeybatı Marmara'da Eski Bir Kıyı Köyü, Menekşe Çatağı", *Köyden Kente ilk Yerleşimler. Ufuk Esin'e Armağan Kitabı*, İstanbul, 217-232.

Erim Özdoğan *vd.* 2004 — Erim Özdoğan, A., Aksaç, F., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kurtarma Kazıları", *25. KST,* Cilt: 2, 421-434.

Erim Özdoğan-Işın 2002 — Erim-Özdoğan A., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kurtarma Kazıları", *23. KST*, Cilt: 1, 313-326.

Erim Özdoğan-Işın 2003 — Erim Özdoğan A., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı, Doğu Çatak Kazısı", *24. KST*, *Cilt: 1,* 377-388.

Erol *vd.* 1996/1997 — Erol, O., Hamzaçebi, N., Maltın, B., Kayacılar, C., "Istkanca Dağlarının Jeomorfolojisi İle İğneada Mert Gölü Kıyılarındaki Plaser Altın Oluşumları Arasındaki İlişki", *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 1, 31-56.

Errington 1993 — Errington, R. M., *A History of Macedonia*, California/Londra.

Errington 2010	Errington, R.M., *A History of the Hellenistic World 323-30*, Oxfort.
Ersoy 2004	Ersoy, E. Y., "Klazomenai, 900-500 BC : History and Settlement Evidence", Maustaka, A., Skarlatidou, E., Tzannes, M. C, Ersoy, E.Y. (ed.), *Klazomenai, Teos and Abdera: Metropoleis and Colony. Proceedings of the Symposium, Abdera 20-21 October 2001*, Selanik, 43-76.
Erten 2005	Erten, E., *Atinalı Komutan ve Devlet Adamı Alkibiades*, İstanbul.
Ertuğrul 1997	Ertuğrul, Ö., "1995 Yılı Trakya Bölgesi'nde Yapılan Roma-Bizans Devri Yüzey Araştırması", *14. AST,* Cilt: 2, 1-14.
Ertuğrul 1999	Ertuğrul, Ö., "Vize/Ç.S.E.K. 1997", *20. KST,* Cilt: 2, 475-480.
Erzen 1954	Erzen, A., "İstanbul Şehrinin Kuruluşu ve İsimleri", *Belleten,* Cilt: 18, Sayı: 70, 131-158.
Erzen 1972	Erzen, A., "Enez (Ainos) Araştırmaları", *GAAD*, Sayı: 1, 235-248.
Erzen 1973	Erzen, A., "1971 Yılı Enez (Ainos) Araştırmaları", *TAD*, Sayı: 22/2, 29-37.
Erzen 1973/1974	Erzen, A., "Enez (Ainos) 1972 Kazıları", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi,* Sayı: 2/3, 217-238.
Erzen 1974a	Erzen, A., "1971 Yılı Enez (Ainos) Araştırmaları", *TAD*, Sayı: 20/2, 29-37.
Erzen 1974b	Erzen, A., "Enez (Ainos) 1972 Kazıları", *TAD*, Sayı: 21/1, 25-30.
Erzen 1976	Erzen, A., "Enez Araştırmaları ve Kazıları", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, Sayı: 55/334, 6-11.
Erzen 1981/1982	Erzen, A., "1981 Yılı Enez Kazısı Çalışmalar", *GAAD,* Sayı: 10/11, 59-90.
Erzen 1981a	Erzen, A., "Enez 1979 Kazı Sonuçları", *2. KST*, 157-159.
Erzen 1981b	Erzen, A., "Enez Kazısı 1980", *3. KST*, 87-88.

Erzen 1983a	Erzen, A., "1981 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *4. KST*, 285-290.
Erzen 1983b	Erzen, A., "Enez (Thrace), 1982", *AS*, Sayı: 33, 241.
Erzen 1984a	Erzen, A., "1982 Enez Kazısı Çalışmaları", *5. KST*, 297-300, 537-547.
Erzen 1984b	Erzen, A., "Edirne, Güneydoğu Avrupa Araştırma Merkezi ve Enez Kazıları", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi,* Sayı: 24/27, 4-12.
Erzen 1984c	Erzen, A., "Enez 1983", *AS*, Sayı: 34, 212-213.
Erzen 1985	Erzen, A., "1983 Yılı Enez Kazısı", *6. KST*, 213-234.
Erzen 1986a	Erzen, A., "1981 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *9. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt: 1, Ankara, 319-322.
Erzen 1986b	Erzen, A., "1984 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *7. KST*, 603-617.
Erzen 1986c	Erzen, A., "Enez 1985", *AS*, Sayı: 34, 190-193.
Erzen 1987a	Erzen, A., "1985 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *8. KST,* Cilt: 2, 273-290.
Erzen 1987b	Erzen, A., "Enez, 1986", *AS*, Sayı: 37, 187-188.
Erzen 1988a	Erzen, A., "1986 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *9. KST,* Cilt: 2, 279-297.
Erzen 1988b	Erzen, A., "Enez (Ainos), 1987", *AS*, Sayı: 38, 194-195.
Erzen 1994a	Erzen, A., *İlkçağ Tarihinde Trakya, Başlangıçtan Roma Çağı'na Kadar*, İstanbul.
Erzen 1994b	Erzen, A., "1992 Yılı Enez Kazısı", *15. KST,* Cilt 2, 1994, 455-473.
Erzen 1994c	Erzen, A., "Enez Kazıları", *11. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt 1, Ankara, 301-307.
Erzen 1995	Erzen, A., "1992 Yılı Enez Kazısı", *15. KST*, Cilt: 2, 455-473.
Erzen-Başaran 1988	Erzen, A., Başaran, S., "1988 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *Höyük*, Sayı: 26, 97-101.

Erzen-Başaran 1989 — Erzen, A., Başaran, S., "Enez (Ainos) Kazıları, 1987 Yılı Çalışmaları", *10. KST,* Cilt 2, 89-107.

Erzen-Başaran 1990 — Erzen, A., Başaran, S., "1988 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *11. KST,* Cilt 2, 107-123.

Erzen-Başaran 1991 — Erzen, A., Başaran, S., "Enez (Ainos) Kazısı, 1989 Yılı Çalışmaları", *12. KST,* Cilt 2, 155-170.

Erzen-Başaran 1992 — Erzen, A., Başaran, S., "Enez (Ainos) Kazısı, 1990 Yılı Çalışmaları", *13. KST,* Cilt 2, 53-67.

Erzen-Başaran 1993 — Erzen, A., Başaran, S., "1991 Yılı Enez (Ainos) Kazıları", *14. KST,* Cilt 2, 205-221.

Everatt 1972 — Everatt, J. D., *A Study of the Client Kings in the Early Roman Period*, Durham Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Durham.

Fasolo 2005 — Fasolo, M., *La via Egnatia I. Da Apollonia e Dyrrachium ad Herakleia Lynkestidos*, Roma.

Fatih 2003 — Fatih, M. Y., *The Thracian Chersonese in the Archaic and Classical Ages*, Güney California Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, California.

Fıratlı 1964 — Fıratlı, N., "Müze Dışı Arkeolojik Faaliyet ve Buluntulara Dair Haberler", *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı*, Sayı: 11/12, 104-111.

Fıratlı 1965 — Fıratlı, N., "İstanbulun Yunan ve Roma Mezar Stelleri", Belleten, Sayı: 114, Cilt: 29, 263-323.

Fıratlı 1967 — Fıratlı, N., "Kısa Arkeolojik Haberler", *13-14. İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı*, 220-224.

Fıratlı 1968a — Harrison, M., Fıratlı, N., "Excavations of Saraçhane in İstanbul 1965", *TAD,* Sayı: 16/1 (1967), 81-88.

Fıratlı 1978 — Fıratlı, N., "New Discoveries Concerning The First Settlement of Ancient İstanbul-Byzantion", *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology,* Cilt: 1, 565-574.

Fıratlı 1979 — Fıratlı, N., "Trakya'dan Bazı Yeni Buluntular", *8. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt: 1, Ankara, 339-445.

Filiz 1982a — Filiz, R., *Kırklareli Demirköy Balaban Demir Aramaları Manyetik Etüdü*, MTA Derleme No. 7283, Ankara.

Filiz 1982b — Filiz, R., *Kırklareli Demirköy Yiğitbaşı Değirmentepe Sahası Manyetik Etüt Raporu*, MTA Derleme No. 7252, Ankara.

Filov 2013 — Filov, B., *Balkan Savaşları Günlüğü,* Yay. Haz. Mevsim, H., İstanbul.

Fol 2000 — Fol, A. (Ed.), *Ancient Thrace*, 2000.

Fol1978 — Fol, A., "Les Forteresses Archaiques en Thrace", *The Proceedings of the Xth International Congress of Classical Archaeology,* Cilt: 1, 237-243.

French 1961 — French, D. H., "Late Chalcolithic Pottery in North-West Turkey, and the Aegean", *AS*, Sayı: 11, 99-141.

French 1964 — French, D. H., "Recent Archaeological Research in Turkey, III", *AS*, Sayı: 14, 35-37.

French 1965 — French, D. H., "Recent Archaeological Research in Turkey", *AS*, Sayı: 15, 34-39.

French 1966 — French, D. H, "Recent Archaeological Research in Turkey", *AS,* Sayı: 16, 49-53.

French 2012 — Frenc, D. H., *Roman Roads and Milestones of Asia Minor,* Vol.: 3 Fasc. 3. 1, Ankara.

Garlan 1979 — Garlan, Y., "Koukos: Données Nouvelles Pour une Nouvelle Interprétation des Timbres Amphoriques Thasiens", *Tasiaca, BCH, supplement 5*, 213-266.

Gazioğlu *vd.*1998 — Gazioğlu, L., Yücel Z. Y., Erel, L., Apar, B., "Uydu Verileri İle Hızlı Bir Delta Gelişiminin İncelenmesi Aşağı Meriç ve Enez Deltaları", Özhan, E. (ed.), *Türkiye Kıyıları 98, Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları II. Ulusal Konferansı, Bildiriler Kitabı*, Ankara, 227-238.

Gergova 2010 — Gergova, D., "Orphic Thrace and Achaemenid Persia", J. Nieling, Rehm, E. (ed.), *Achaemenid Impact in The Black Sea Communication Of Powers, Black Sea Studies 11*, Aarhus, 67-86.

Girgin 2007 — Girgin, G., "Sirkeci'de Sürdürülen Kazı Çalışmalarından Elde Edilen Sonuçlar", Karamani

Pekin, A. (ed.), *Gün Işığında İstanbul'un 8000 yılı, Marmaray, Metro, Sultanahmet Kazıları*, 98-105.

Göçmen 1999 — Göçmen, K., *Aşağı Meriç Vadisi Taşkın Ovası ve Deltasının Alüviyal Jeomorfolojisi*, İstanbul.

Gökbilgin 1939 — Gökbilgin, M. T., "Regium Hafriyatı", *Belleten*, Cilt: 3, Sayı: 11/12, 437-445.

Gökbilgin 1952 — Gökbilgin, T., *XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livâsı Vakıflar-Mülkler-Mukataalar*, İstanbul.

Gökçay 2008 — Gökçay, M. M., "Yenikapı Kazıları", 16. *MÇKKS*, 81-100.

Gökyıldırım 1993 — Gökyıldırım, Turan, "The excavation Coins Round on the Necrpolis of ineceğiz-Maltepe and unpablished Coin of Perinthus", *11. Annotazioni Numismatiche*, 223-226.

Gökyıldırım 1996 — Gökyıldırım, Turan, "A Coins of Byzantium dated to the 3rd centruy B.C. and a correction for the corpus of Schönert-Geiss", *22. Annotazioni Numismatiche*, 492-493.

Gökyıldırım 1999 — Gökyıldırım, Turan, "1992-1993 Yılı İnceğiz/Maltepe Kazısı Sikkelerinin İncelenmesinden Elde Edilen Sonuçlar", *I. Uluslararası nümismatik Sempozyumu Bildirileri, 9-10 Kasım 1993,* İstanbul, 28-35.

Graf 1979 — Graf, D. F., *Medism-Greek Collaboration With Achaemenid Persia*, Michigan Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ann Arbor.

Grainger 1996 — Grainger, J., D. "Antiochos III in Thrace", *Historia: Zeitschrift für Alte Geschichte*, 45/3, 329-343.

Grainger 2015 — Grainger, J. B., *The Seleukid Empire of Antiochus III: 223-187 BC*, South Yorkshire.

Grainger 2015 — Grainger, J.B., *The Seleukid Empire of Antiochus III: 223-187 BC*, South Yorkshire.

Gruen 1974 — Gruen, E. S., "The Last Years Of Philip V", *Greek, Roman and Byzantine Studies*, Sayı: 15, 221-246.

Güçlü 2006	Güçlü, H., *Tekirdağ Çevresi Pişmiş Toprak Figürinleri*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
Güldoğan 2010	Güldoğan, E., "İstanbul'un Batısında Gerçekleştirilen Araştırmalar İTA Projesi", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi*, Sayı: 29: 6-7.
Gündeş 1980	Gündeş, Y., *Kırklareli Şükrüpaşa Bakır Kurşun Çinko Aramaları Jeofizik Ip Em Turam*, MTA Derleme No. 6771, Ankara.
Gündeş 1986	Gündeş, Y., *Kırklareli Dereköy Sahası Bakır Aramaları Jeofizik Ip Etüdü*, MTA Derleme No. 9576, Ankara.
Gyuzelev 2008	Gyuzelev, M, *The West Pontic Coast, Between Emine Cape and Byzantion During The First Millennium BC*, Burgaz.
Hadjimishev 2009	Hadjimishev, I., *The Gibson Archive, Dr. Bogdan Filov Photographs and a Description of His Research Mission in 1912-1913, Return to Bulgaria 2009*, Sofya.
Hammond 1974	Hammond, N. G. L., "The Western Part of the via Egnatia", *The Journal of Roman Studies*, Vol. 64, 185-194.
Hammond 1994a	Hammond, N., *Philip of Macedon*, Londra.
Hammond 1994b	Hammond, N. G. L., "Philip's Actions in 347 and Early 346 B. C.", *The Classical Quarterly, Sayı: 44, No.: 2*, 367-374.
Harmankaya 1995	Harmankaya, S., "Kozman Deresi Mevkii (Şarköy, Tekirdağ) Maden Buluntuları", *Halet Çambel İçin Prehistorya Yazıları*, İstanbul, 217-254.
Harrison 1986	Harrison, R. M., *Excavations at Saraçhane in İstanbul*, Princeton.
Harrison *vd.* 1968	Harrison, M., Fıratlı, N., Hayes, J. W., "Excavations at Saraçhane in İstanbul: Fifth Preliminary Report", *DOP*, Sayı 22: 195-216.

Harrison-Fıratlı 1964	Harrison, M., Fıratlı, N., "1964 Yılı Saraçhane Kazıları", *TAD*, Sayı: 13/2, 106-115.
Harrison-Fıratlı 1965	Harrison, M., Fıratlı, N., "Excavations at Saraçhane in İstanbul: First Preliminary Report", *DOP*, Sayı: 19, 231-236.
Harrison-Fıratlı 1966	Harrison, M., Fıratlı, N., "Excavations at Saraçhane in İstanbul: Second and Third Preliminary Reports", *DOP*, Sayı: 20, 223-238.
Harrison-Fıratlı 1967	Harrison, M., Fıratlı, N., "Excavations at Saraçhane in İstanbul: Fourth Preliminary Report", *DOP*, Sayı: 21, 273-278.
Harrison-Fıratlı 1968b	Harrison, M., Fıratlı, N., "1966 Yılında İstanbul'da Saraçhane'de Yapılan Hafriyat", *TAD,* Sayı: 16/2 (1967), 99-105.
Harrison-Fıratlı 1970	Harrison, M., Fıratlı, N., "Excavations at Saraçhane in İstanbul, 1968", *TAD*, Sayı: 18/2 (1969), 191-198.
Hasdağlı 2012	Hasdağlı, İ., "The Assessment of the 4th Century B.C. Finds from Three Wells Uncovered at Clazomenae HBT (Hamdi Balaban Tarlası) Sector", *Olba,* Sayı: 20, 119-164.
Hasdağlı 2016	Hasdağlı, İ., "Trakya'da Attika Dışı Siyah Firnisli Seramik Üretimi", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Baskıda.
Hasluck 1908/1909	Hasluck, F. W., "Monuments of the Gattelusi", *A.B.S.A.*, Vol.15, 248-269.
Hasluck 1910/1911	Hasluck, F. W.,"A Tholos Tomb At Kırk Kilisse", *The Annual of British School at Athens,* Sayı: 17, 76-79.
Hauvette Besnault 1880	Hauvette Besnault, A., "Sur Quelques Villes Anciennes De La Chersonnèse De Thrace", *BCH,* Vol.: 4, 505-520.
Head 1911	Head, B. V., *Historia Numorum A Manual of Greek Numismatics*, Oxford.
Hees 1991	Hees, B., Honorary Decrees in Attic inscriptions, 500-323 B.C., Arizona Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Arizona.
Hoddinott 1981	Hoddinott, R., F., *The Thracians*, New York.

Howland 1958	Howland, R. H., *The Athenian Agora IV, Greek Lamps And Their Survivals*, Princeton/ New Jersey.
Hristodoulos 1881	Hristodoulos, M., *Perigrafi İstorikogeografiki tis Eparhias Saranta Ekklision* (Yunanaca), Atina.
Hristodoulos 1897	Hristodoulos, M., *I Thraki kai ai Saranta Ekklesiai Meta Tinon Dioikitikon Ekklisiastikon Zitimaton* (Yunanca), İstanbul.
Hutton 1914/1915-1915/1916	Hutton, C. A., "Two Sepulchral Inscriptions from Suvla Bay", *BSA*, Vol. 21, 166-168.
Huxley 1987	Huxley, G. L., "Onomakles and the Alopekonnesians", *Journal of Hellenic Studies*, Vol.: 107, 187-188.
IG I^3	*Inscriptiones Graecae. Vol. I Inscriptiones Atticae Euclidis anno anteriores*. Editio tertia. Lewis, D. M. Jeffery, L. H. Erxleben, E. Hallof, K. (ed.), Berlin 1981-1994.
IG II^2	*Inscriptiones Graecae. Vol. II et III. Inscriptiones Atticae Euclidis anno posteriores*, Kirchner, J. (ed.), Chicago 1974.
IG II^3	*Inscriptiones Graecae. Vol. II et III. Inscriptiones Atticae Euclidis anno posteriores. Editio tertia. Pars I. Fasciculus II,*. Stephen D. L. (ed.), Berlin 2012.
IGBulg V	*Inscriptiones Graecae in Bulgaria Repertae*, ed. Mihailov, G. (ed.), 5 vol. Sofya 1958-1970, 1997. Vol. 5. *Inscriptiones novae, addenda et corrigenda* (1997).
Iilcik 2010	Iilcik, V., "Via Egnatia in the Republic of Macedonia", *Via Egnatia Revisited. Common past, common future with the lectures of the conference of February 2009*, 24-32.
Ilıev 2013	Ilıev, J., "The Campaign of Antiochus II Theos in Thrace", *History Studies*, Cilt 5, Sayı: 1, 211-222.
Ilieva 2013	Ilieva, P., "Archaic Wheelmade Ceramics from The Cave of Maroneia and Kremasto (Asar Tepe), Aegean Thrace", *BSA*, Sayı: 108, 137-185.
Irmak 2010	Irmak, E. N., *Enez'de (Ainos) Ele Geçen Orientalizan Seramikler*, Trakya Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
Isaac 1986	Isaac, B., *The Greek Settlements in Thrace until The Macedonian Conquest*, Leiden.

Işın 1994a	Işın, M. A., "Marmara Ereğlisi (Perinthos) Bazilika Kazısı Raporu", *4. MKKS,* 61-67.
Işın 1994b	Işın, M. A., "Tekirdağ İli, Hoşköy-Gaziköy Amphora Fırınları Kurtarma Kazısı Raporu", *4. MKKS*, 425-429.
Işın 1995a	Işın, M. A., "Menekşe Çatağı 1993 Yılı Kurtarma Kazısı", *5. MKKS*, 17-26.
Işın 1995b	Işın, M. A., "Marmara Ereğlisi Perinthos Bazilikası Kazısı 1993", *5. MKKS,* 27-37.
Işın 1996	Işın, M. A., "Perinthos Anıtsal Yapı Kurtarma Kazısı", *6. MKK*S, 383-397.
Işın 1997	Işın, M. A., "1995 Yılı Marmara Ereğlisi (Perinthos) Sualtı Araştırmaları", *7. MKK*S, 99-104.
Işın 2007	Işın, M. A., "Harekattepe Tümülüsü", *Aktüel Arkeoloji, Sayı: 3*, Kasım, 103.,
Işın 2011	Işın, M. A., "Tekirdağ'da Tarih Önce Yerleşmelerden Menekşe Çatağı ve Trak Tümülüsleri", *Tekirdağ Değerleri Sempozyumu Bildirileri*, Tekirdağ, 106-110.
Işın- A. Özdoğan 1997	Işın, M. A., Özdoğan, A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kazısı 1995 Yılı Sonu Bilimsel Raporu", *7. MKKS,* 89-98.
Işın- A. Özdoğan 1998	Işın, M. A., Özdoğan, A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kurtarma Kazısı 1996 Yılı Bilimsel Raporu", *8. MKKS,* 363-379.
Işın-A. Özdoğan 1999	Özdoğan, A., Işın, M. A., "Tekirdağ Menekşe Çatağı Kazıları 1997 Çalışmaları", *20. KST*, Cilt: 1, 295-310.
Işın-A. Özdoğan 2000	Işın, M. A., Özdoğan, A., "Harekattepe Tümülüsü", *21. KST,* Cilt: 1, 335-348.
Işın-Günsenin 1994	Işın, M. A., Günsenin, N., "Tekirdağ İli, Hoşköy-Gaziköy Amphora Fırınları Kurtarma Kazısı-1992", *4. MKK*S, 497-512.
Işın-Öztük 2003	Işın, M. A., Öztük, N. Ö., "Gaziköy Kurtarma Kazısı Raporu", *Tekirdağ Arkeoloji Müzesi Kazı Raporu*, Tekirdağ.

İÇK 2000 — *İstanbul Çevre Kültürleri (Trakya-Bitinya) ve Bizans: İstanbul Arkeoloji Müzeleri*, İstanbul.

İlieva 2013 — İlieva, P., "Archaic Wheelmade Ceramics from The Cave of Maroneia and Kremasto (Asar Tepe), Aegean Thrace", *The Annual of the British School at Athens,* Sayı: 108, Kasım, 137-185.

İreçek 1990 — İreçek, K.Y., *Belgrad İstanbul Roma Askeri Yolu*, (Çev. Balkanlı, A.K.), Ankara.

İvgin 2010 — İvgin, İ., *Trakya İlk Tunç Çağı Kronolojik Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Johnston 1983 — Johnston, A., "The Denominational Systems of the Greek Imperials of Bizye in Thrace", *The Numismatic Chronicle (1966-),* Sayı: 143, 231-239.

Jordanov 1996 — Jordanov, K., "The Political History of The Odrysian Kingdom 359-339 BC", Bouzek, J., Domaradzki, M., Archibald, Z. (ed.), *Pistiros 1,Excavations and Studies*, Prag, 223-240.

Jordanov 2000a — Jordanov, K., *Political Relations Between Macedonia and The Thracecian States (359-281 B.C.), STUDİA THRACİCA 7*, Sofya.

Jordanov 2000b — Jordanov, K., "La politique de Lysimaque en Thrace, en Asie Mineure occidentale et en Macédoine (294-281 av. J.-C.)". *Thracia 13,* 187–217.

Jordanov 2004a — Jordanov , K., "The Odrys State", Fol, A., Lichardus, J., Nikolov, V. (ed.), *Die Thraker Das Goldene Reich des Orpheus*, Bonn, 118-125.

Jordanov 2004b — Jordanov, K., "Thrakien und die frühen Großreiche", Fol, A., Lichardus, J., Nikolov, V. (ed.), *Die Thraker Das Goldene Reich des Orpheus*, Bonn, 113-117.

Kahrstedt 1954 — Kahrstedt, U., *Beiträge zur Geschichte der Thrakischen Chersones*, Baden Baden.

Kalinka 1926 — Kalinka, E., "Altes und Neues aus Thrakien", *JÖAI*, Sayı: 23, 118-207.

Kallet 1983	Kallet, L., "Iphikrates, Timotheos, and Athens, 371-360 B.C.",*Greek, Roman and Byzantion Studies,* Cilt 24, Sayı: 3, 239-251.
Kansu 1963a	Kansu, Ş. A., "Marmara Bölgesi ve Trakya'da Prehistorik İskan Tarihi Bakımından Araştırmalar (1959-1962)", *Belleten,* Cilt 27, Sayı 108: 657-705.
Kansu 1963b	Kansu, Ş. A., "Edirnenin Lalapaşa-Büyünlü Dolmenleri Hakkında İlk Not", *Belleten,* Cilt 27, Sayı 107: 491-497.
Kansu 1969	Kansu, Ş. A., "Edirne'de Bulunan Dolmenler ve Dikilitaşlar Hakkında Yeni Gözlemler", *Belleten,* Cilt 33, Sayı :132, 577-579.
Kansu 1971	Kansu, Ş. A., "Edirne'nin Lalapaşa Çevresindeki Kalkansöğüt, Vaysal, Karagöl Dolmenleri", *Belleten,* Cilt: 35, Sayı: 137: 123-126.
Kansu 1972	Kansu, Ş. A., "Yarımburgaz mağarasında TTK adına yapılan prehistorya araştırmaları ve Tuzla kalkolitiğinde yeni gözlemler", *TTK 7. Kongre Raporları*, 22-32.
Kaptan 1990	Kaptan, E., "Türkiye Madencilik Tarihine Ait Buluntular", *MTA Dergisi*, Sayı 111, 175-186.
Karaçam 1995	Karaçam, N., *Efsaneden gerçeğe Kırklareli*, İstanbul.
Karakaya 2010	Karakaya, H., "Edirne (Hadrianopolis) Kalesi 2008 Yılı Kurtarma Kazıları", *18. MÇKKS,* 105-134.
Karakaya 2011	Karakaya, H., "Edirne (Hadrianapolis) Kalesi Zindanaltı 4 Pafta, 15 Ada, 21-53 Parseller 2009 Yılı Kurtarma Kazısı", *19. MÇKKS*, 47-78.
Karakaya-Kırçın 2015	Karakaya, H., Kırçın, Ş., "Edirne Müzesi Hıdırlık Tabya Mevkii Roma Dönemi Lahit Mezar Kurtarma Kazısı", *23. MÇKKS*, 397-408.
Karauçak 2008	Karauçak, K., M., *Trakya'da Toptepe Kültürünün Tanımlanması*, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Karul 1972	Karul, B., *Kırklareli İli Demirköy İlçesi Sivriler Velika Murtat Tepe*, MTA Derleme No. 4884, Ankara.

Karul- Bertram 2007 — Karul, N., Bertram, J. K., "From Anatolia to Europe: The Ceramic Sequence of Hoca Çeşme in Turkish Thrace", C. Lichter (ed.), *How did farming reach Europe? Anatolian-European relations from the second half of the 7th through the first half of the 6th millennium cal BC*, *Byzas*, Sayı 2, İstanbul, 117-129.

Kassab Tezgör-Sezer 1995 — Kassab-Tezgör, D., Sezer, T., *Catalogue des lampes en terre cuite du Musée Archéologique d'Istanbul, Tome 1, Époques protohistorique, archaïque, classique et hellénistique (Varia Anatolica VI/1)*, İstanbul/Paris.

Kassab Tezgör-Sezer 1995 — Tezgör, D., K., Sezer, T., *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Pişmiş Toprak Kandiller Kataloğu,* Cilt: 1, İstanbul.

Kaya 1999 — Kaya, Ş., *Uydu Görüntüleri ve Sayısal Arazi Modelleri Kullanarak Kuzey Anadolu Fayı Gelibolu-Işıklar Dağı Kesiminin Jeomorfolojik-Jeolojik Özelliklerinin İncelenmesi*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Kaya 2000 — Kaya, M. A., *Anadolu'daki Galatlar ve Galatya Tarihi*, İzmir.

Kaygusuz 1981/1982 — Kaygusuz, İ., "Enez (Ainos)'dan Yazıtlar", *GAAD,* Sayı: 10/11, 275-298.

Kaygusuz- Erzen 1986 — Kaygusuz, İ., Erzen, A., "Stempel ouf Amphorenhenkeln aus Ainos (Enez)", *Epigraphica Anatolica*, Sayı: 7, 7-16.

Kaynak-Kılınç 1982 — Kaynak, M., Kılınç, T., *Kırklareli Dereköy Domuzbayırı Kurusöğüt Süpürgeli Manyetik Etütleri*, MTA Derleme No. 7086, Ankara.

Keskinel vd. 2014 — Keskinel, B., Özdemir, N., Öztürk, N. Ö., Güven, N., Meriç, G., Demirkıran, A., Erdem, L., Ayber, E. K., Şahin, Z., Çelik, Ö., *Tekirdağ İl Kültür Envanteri*, Tekirdağ.

Ketin 1983 — Ketin, İ., *Türkiye Jeolojisine Genel Bakış*, İstanbul.

Kılınç 1989 — Kılınç, T., *Kırklareli Dereköy Karadere Porfiri Bakır Manyetik Etüdü,* MTA Derleme No. 8554, Ankara.

Kırçın *vd. 2013* — Kırçın, Ş., Tabak,R., Yüca, A., Şamiloğlu, D., Çokaöam, E., Erkan, K., Türkmenoğlu, İ., Bozyaka, A., Şamiloğlu, Y., Erden, H., Çalık, C., Batur, Y., Kırçın, K. (yay. haz.), *Edirne Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri I-II,* Edirne.

Kızıltan-Polat 2013 — Kızıltan, Z., Polat, M. A., "The Neolithic at Yenikapı, Marmaray-Metro Project Rescue Excavations", M. Özdoğan, Başgelen, N., Kuniholm, P. (ed.), *The Neolithic in Turkey New Excavations & New Research*, İstanbul, 115-165.

Kibaroğlu 2008 — Kibaroğlu, A., "Meriç Nehir Havzası Sınıraşan Su Politikaları", *19-20 Haziran 2008 Taşkın Konferansı Bildiri Kitabı*, Edirne, 1-11.

Kirazoğlu 1990 — Kirazoğlu, E., *Istranca Masifi Jeokimya Çalışmaları Vize Kırklareli Saray Çerkezköy Tekirdağ Çatalca İstanbul*, MTA Derleme No. 10070, Ankara.

Klebinder Gauss 2007 — Klebinder-Gauss, G., *Bronzefunde aus dem Artemision von Ephesos,* Forschungen in Ephesos XII-3, Viyana.

Koçel Erdem 2002 — Koçel Erdem, Z., "Heraion Teichos Antik Kenti Pişmiş Toprak Figürlü Kapları", *II. Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 17-30 Haziran 2002, Eskişehir, Türkiye*, Eskişehir, 55-64

Koçel Erdem 2004 — Koçel Erdem, Z., "Heraion Teichos Antik Kenti Klasik Dönem Attika Keramikleri: Bulas Grubu", *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi,* Sayı: 4, 61-73.

Koçel Erdem 2006 — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Karaevlialtı (Heraion Teikhos) Antik Kenti İthal Çanak Çömlekleri", *I. Keşan Uluslararası Sempozyumu*, 15-16 Mayıs 2003, Bildiriler Kitabı, İstanbul, 46-52.

Koçel Erdem 2007a — Koçel Erdem, Z., " The Red Figure Vases From Tekirdağ Karaevlialtı (Heraion Teichos)", *10th International Congress of Thracology, Komotini-Alexandroupolis Proceedings of the 10th International Congress of Thracology, Thrace in the Graeco-Roman World*, Atina, 155-163.

Koçel Erdem 2007b — Koçel Erdem, Z., "MÖ 4. yüzyıl Kerch Vazoları Üretimleri", *4. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri, Eskişehir Seramik Sempozyumu Bildiriler Kitabı I, Eskişehir*, 292-307.

Koçel Erdem 2009 — Koçel Erdem, Z. "Preliminary Report of the Tekirdağ Ganos 2008 Survey", *Anatolia Antiqua*, Sayı: 17, 411-426.

Koçel Erdem 2010a — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Ganos Dağı Araştırmaları, 2008", *27. AST,* Cilt: 2, 79-107.

Koçel Erdem 2010b — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Ganos 2009 Survey", *Anatolia Antiqua,* Sayı: 18, 305-320.

Koçel Erdem 2011 — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Ganos Dağı 2009 Yüzey Araştırması", *28. AST,* Cilt: 2, 385-408.

Koçel Erdem 2012a — Koçel Erdem , Z., "Tekirdağ Ganos Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması 2010 Yılı Çalışmaları", *29. AST*, Cilt: 3, 71-94.

Koçel Erdem 2012b — Koçel Erdem , Z., "Tekirdağ Ganos Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması-2011", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi,* Sayı: 33 (Ocak), 43-45.

Koçel Erdem 2013a — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Ganos Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması 2011 Yılı Çalışmaları", *30. AST,* Cilt: 1, 51-68.

Koçel Erdem 2013b — Koçel Erdem, Z., "M.Ö. 4. yüzyılda Kutsal Ganos Dağı ve Çevresi", Dönmez, Ş. (ed.), *Güneş Karadeniz'den Doğar, Sümer Atasoy'a Armağan Yazılar*, Ankara, 247-258.

Koçel Erdem 2014 — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Ganos Dağı Arkeolojik Yüzey Araştırması 2012 Yılı Çalışmaları", *31. AST,* Cilt: 1, 313-332.

Koçel Erdem 2016 — Koçel Erdem, Z., "Tekirdağ Merkez ve Şarköy İlçeleri İle Çanakkale Gelibolu Yarımadası (Trakya Khersoneos'u) 2014 Yılı Çalışmaları", *33. AST,* Cilt: 2, 452-453.

Koepcke 1964 — Koepcke, G., "Golddekorierte Schwarzfirniskeramik des 4. Jahrhunderts", *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts. Athenische Abteilung*, Bd. 79, 22-84.

Kökten 1963	Kökten, K., "İstanbul Batısında Eskitaş (paleolitik) Devrine Ait Yeni Buluntular", *DTCF Dergisi,* Sayı 20, Cilt 3-4, 277-278.
Körpe 2002	Körpe, R., "Ilgardere Diademi", *12. MÇKKS,* 231-236.
Körpe 2003	Körpe, R., "Gelibolu'da Bulunan Yeni Bir Dioysos-Ariadne Diademi", *Kubaba, Arkeoloji, Sanat Tarihi, Tarih Dergisi,* Sayı: 2, 13-17.
Körpe 2010	Körpe, R., *Akhaimenid Hakimiyetinde Troas Bölgesi (M.Ö. 545-M.Ö. 334): Arkeolojik Veriler ve Antik Kaynaklar Işığında Tarihsel-Kültürel Bir Değerlendirme*, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
Körpe 2015	Körpe, R., "2013 Sestos ve Çevresi Yüzey Araştırması", *32. AST,* Cilt: 1, 135-148.
Körpe 2016	Körpe, R., "2014 Yılı Gelibolu Yarımadası Sestos Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması", *33. AST, Cilt: 1*, 325-338.
Körpe-Yavuz 2014	Körpe, R., Yavuz M. F., "2012 Sestos Yüzey Araştırması", *31. AST,* Cilt 1: 356-368.
Köse 1993	Köse, V., *Ainos Pişmiş Toprak Heykelcikleri, (Oturan Kollu Aphrodite ve Adak Grubu Eserleri)*, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Kuelzer 2011	Kuelzer, A.,"The Byzantine Road System in Eastern Thrace", *Byzantinische Forschungen*, Band 30, 179-201.
Kurter 1975/1976	Kurter, A., "Meriç Nehrinin Akım Özellikleri", *GAAD*, Sayı 4/5, 285-295.
Kurter 1977/1978	Kurter, A. "Istranca (Yıldız) Dağlarının Temel Yapısal ve Jeomorfolojik Özellikleri (Yeni Görüşlerin Işığında I)", *GAAD*, Sayı 6/7: 1-26.
Kurtuluş 1997	Kurtuluş, İ. H., "Trakya Bölgesi Kırklareli, Edirne, Tekirdağ, Çanakkale İlleri Türk Dönemi Kaleleri", *14. AST,* Cilt: 2, 31-54.
Kurtuluş 1999	Kurtuluş, İ. H., "Trakya'nın Trak Dönemi Kaleleri", *İlgi,* Sayı 96, 22-27.

Kurtuluş 2003 — Kurtuluş, İ. H., "Kırklareli Mahya Dağı Güneyindeki Trak Kalesi Hakkında", *Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Müzecilik Semineri*: 79-83.

Kurtuluş 2006a — Kurtuluş, İ. H., Tekirdağ, *Mürefte-Şarköy Kıyı Şeridi Monografisi*, İstanbul.

Kurtuluş 2006b — Kurtuluş, İ. H., "Kırklareli Demircihalil Köyündeki İki Trak Kalesi Hakkında Notlar", *Yıldız Dağları ve Yakın Çevresi Tarih Araştırmaları*, İstanbul,112-119.

Kurtuluş 2006c — Kurtuluş, İ. H., "Bir Trak kalesi: Çingene Kale", *Yöre Aylık Kültür Dergisi,* Sayı: 74, 29-32.

Kurtuluş 2014 — Kurtuluş, İ. H., *Kırklareli'nin Bilinmeyen Trak-Roma-Bizans Kaleleri*, İstanbul.

Kurul *vd.* 2003 — Karul, N., Eres, Z., Özdoğan M., Parzinger, H., *Aşağı Pınar I*, Mainz.

Küçük 2006 — Küçük, T., *Ege Gübre Kazısı Hellenistik Dönem Seramikler*, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Lamb 1932 — Lamb, W., Grey Wares from Lesbos, *The Journal of Hellenic Studies, Vol. 52*, Part 1, 1-12.

Lemos 1991 — Lemos, A. A., *Archaic Pottery of Chios/The Decorated Styles*, Oxford

Lequenne 1991 — Lequenne, F., *Galatlar*, Çev. S. Albek, Ankara.

Lichter 2005 — Lichter, C.,"Western Anatolia in The Late Neolithic And Early Chalcolithic: The Actual State of Research", C. Lichter (ed.), *How did farming reach Europe? Anatolian-European relations from the second half of the 7th through the first half of the 6th millennium cal BC*, *Byzas*, Sayı: 2, İstanbul, 59-74.

Littman 1974 — Littman, R. J., *The Greek Experiment: Imperialism and Social Conflict, 800-400 B.C.*, Londra.

Lolos 2010 — Lolos, Y., "Via Egnatia: the Greek perspective", *Via Egnatia Revisited. Common past, common future with the lectures of the conference of February 2009,* 36-42.

Lortoğlu 2015 — Lortoğlu, N., *Antik Byzantion ve Khalkedon'un Şehircilik Açısından İncelenmesi*, İstanbul Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Loukopoulou 1987 — Loukopoulou, L. D., "Provinciae Macedoniae Finis Orientalis: The Establishment of The Eastern Frontier", M. B. Hatzopoulos, Loukopoulou, L. D. (ed.), *Two Studies in Ancient Macedonian Topography, ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ 3,* Atina, 61-100.

Loukopoulou 1989 — Loukopoulou, L. D., *Contribution A L'histoire. De La Thrace Propontique, Durant La Periode Archaïque*, Atina.

Loukopoulou 2004a — Loukopoulou, L., "Thrace From Nestos to Hebros", *An Inventory Of Archaic And Classical Poleis, An Investigation Conducted by The Copenhagen Polis Centre for the Danish National Research Foundation*, Oxford, 870-884.

Loukopoulou 2004b — Loukopoulou, L., "Thracian Chersonesos", *An Inventory Of Archaic And Classical Poleis, An Investigation Conducted by The Copenhagen Polis Centre for the Danish National Research Foundation*, Oxford, 900-911.

Loukopoulou-Kaitar 2004 — Loukopoulou, L., Kaitar, A., "Propontic Thrace", *An Inventory Of Archaic And Classical Poleis, An Investigation Conducted by The Copenhagen Polis Centre for the Danish National Research Foundation*, Oxford, 912-923.

Lozanov 2010 — Lozanov, I., On the import amphorae in Thrace (6th-3rd centuries B.C.)", Kassab Tezgör, D., Inaishvili, N. (ed.), *Patabas I, Production and Trade of Amphorae in the Black Sea, Actes de la Table Ronde International de Batoumi et Trabzon, 27-29 Avril 2006*, İstanbul, 85-96.

Lozanov 2015 — Lozanov, I., "Roman Thrace", J. Veleva, Nankov, E., Graninger, D. (ed.), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex: 75-90.

Lund 1992 — Lund, H. S., *Lysimachus. A Study in Early Hellenistic Kingship*, New York.

M. Özdoğan 1981\1982	M. Özdoğan, "Trakya'da Tarihöncesi Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Bazı Sonuçlar", GAAD, Sayı 10\11, 21-58.
M. Özdoğan 1982a	Özdoğan, M., "Doğu Marmara ve Trakya Bölgesi Araştırmaları", *TAD*, Sayı: 26/1, 37-49.
M. Özdoğan 1982b	Özdoğan, M., "Tilkiburnu, A Late Chalcolithic Site in Eastern Thrace", *Anatolica*, Sayı: 9, 1-26.
M. Özdoğan 1982c	Özdoğan, M., "Trakya Bölgesinde Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları", *9. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt: 1, Ankara, 29-38.
M. Özdoğan 1983a	Özdoğan, M., "Doğu Marmara ve Trakya Araştırmaları, 1982", *1. AST*, 63-68.
M. Özdoğan 1983b	Özdoğan, M. "Trakya Tarihöncesi Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Bazı Sonuçlar", *GAAD*, Sayı 10/11: 21-58.
M. Özdoğan 1984	Özdoğan, M., "1983 Yılı Doğu Marmara ve Trakya Araştırmaları", *II. AST*: 221-232.
M. Özdoğan 1986a	Özdoğan, M., "Prehistoric Sites in the Gelibolu Peninsula", *AA*, Sayı: 10, 51-66.
M. Özdoğan 1986b	M. Özdoğan, "Trakya Bölgesinde Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları", *9. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Cilt: 1, Ankara, 29-39.
M. Özdoğan 1987	Özdoğan, M., "Taşlıcabayır, A Late Bronze Age Burial Mound in Eastem Thrace", *Anatolica*, Sayı: 14, 7-39.
M. Özdoğan 1988a	Özdoğan, M., "1986 Yılı Trakya ve Marmara Bölgesi Araştırmaları", *5. AST*, Cilt: 2, 157-173.
M. Özdoğan 1988b	M. Özdoğan, "Yarımburgaz Mağarası 1986 Yılı Kazı Çalışmaları", *5. AST*, Cilt: 2, 323-346.
M. Özdoğan 1989	Özdoğan, M., "1987 Yılı Edirne ve Balıkesir İlleri Yüzey Araştırması", *6. AST*, 571-590.
M. Özdoğan 1990	Özdoğan, M., "Yarımburgaz Mağarası", *10. Türk Tarih Kurumu Kongresi*, Cilt: 1, 373-388.
M. Özdoğan 1991	Özdoğan, M., "1989 Yılı Marmara Bölgesi Araştırmaları ve Toptepe Kazısı", *12. KST*, Cilt: 1, 345-375.

M. Özdoğan 1996 — M. Özdoğan, "Tarihöncesi Dönemde Trakya, Araştırma Projesinin 16. Yılında Genel Bir Değerlendirme", *AA*, Sayı: 14, 329-360.

M. Özdoğan 1998a — Özdoğan, M., "Hoca Çeşme: An Early Neolihic Anatolian Colony in the Balkans?", *Man and the Animal World in Memoriam Sandor Bökönyi*, Budapeşte, 435-451.

M. Özdoğan 1998b — Özdoğan, M., "The Eary Iron Age in Eastern Thrace-Megalithic Monuments", N. Tuna, Aktüre, Z., Lynch, M. (ed.), *Thracians and Phrygians: Problem of Parallesm*, Ankara, 29-34.

M. Özdoğan 1999 — Özdoğan, M., "Northwestern Turkey: Neolithic Culturel in Between the Balkans and Anatolia", N. Başgelen, Özdoğan, M. (ed.), *Neolithic in Turkey*, İstanbul, 203-224.

M. Özdoğan 2000a — Özdoğan, M., "Yarımburgaz Mağarası 1986 Yılı Kurtarma Kazısı", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 9-13.

M. Özdoğan 2000b — Özdoğan, M., "Enez Hoca Çeşme Kazısı", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 51-53.

M. Özdoğan 2000c — Özdoğan, M., "Kırklareli Kazıları: Aşağı Pınar ve Kanlıgeçit", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 69-77.

M. Özdoğan 2000d — Özdoğan, M., "Toptepe Kazısı", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 77-79.

M. Özdoğan 2000e — Özdoğan, M., "Taşlıcabayır Kazısı", O. Belli (ed.), *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 158-159.

M. Özdoğan 2000f — Özdoğan, M., "Marmara Bölgesi Yüzey Araştırmaları", O. Belli, (ed.) *Türkiye Arkeolojisi ve İstanbul Üniversitesi (1932-1999)*, Ankara, 308-313.

M. Özdoğan 2006 — Özdoğan, M., "Avrupa'da Çiftçiliğin Başlamasında Kırklareli Bölgesinin Yeri", *Yıldız Dağları ve Yakın Çevresi Tarih Araştırmaları*, İstanbul, 13-30.

M. Özdoğan 2007 — Özdoğan, M., "Marmara Bölgesi Neolitik Çağ Kültürleri", M. Özdoğan, Başgelen, N. (ed.), *Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya*

Yayılışı. Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar Yeni Bulgular, İstanbul: 401-426.

M. Özdoğan 2008 — Özdoğan, M., "Kırklareli Aşağı Pınar Kazısında Bulunan Arkaik Döneme ait bir Zar", Delemen, İ., Çokay-Kepçe, S., Özdizbay, A., Turak, Ö. (ed.), *Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı Euergetes*, Antalya, 883-890.

M. Özdoğan 2010 — M. Özdoğan, "Tarihöncesi Dönemlerin İstanbul'u", Durak, K. (Ed.), Bir Başkentin 8000 Yılı, İstanbul, 37-49.

M. Özdoğan 2013 — Özdoğan, M., "Neolithic Sites in the Marmara Region, Fikirtepe, Pendik, Yarımburgaz, Toptepe, Hoca Çeşme, and Aşağı Pınar", M. Özdoğan, M., Başgelen, N., Kuniholm, P. (ed.), *The Neolithic in Turkey New Excavations & New Research*, İstanbul, 167-271.

M. Özdoğan *vd.* 1991 — Özdoğan, M., Miyake, Y., Özbaşaran-Dede, N., "An Interm Report on the Excavations at Yarımburgaz and Toptepe in Eastern Thrace", *Anatolica*, Sayı: 17, 59-121.

M. Özdoğan *vd.* 1997a — Özdoğan, M., Parzinger, H., Karul, N., "Kırklareli Kazıları Aşağı Pınar ve Kanlıgeçit Höyükleri", *Arkeoloji ve Sanat*, Sayı: 77, 2-11.

M. Özdoğan *vd.* 1997b — Özdoğan, M., Parzinger, H., Karul, N., "Kırklareli Höyüğü 1995 Yılı Kazısı", *18. KST*, Cilt:1, 53-80.

M. Özdoğan *vd.* 1998 — M. Özdoğan, Parzinger, H., Karul, N., "Kırklareli Höyüğü 1996 Yılı Kazısı", *19. KST,* Cilt: 1, 123-149.

M. Özdoğan *vd.* 1999 — M. Özdoğan, Parzinger, H., Karul, N., "Kırklareli Höyüğü 1997 Yılı Kazısı", *20. KST,* Cilt: 1, 139-164.

M. Özdoğan *vd.* 2000 — Özdoğan, M., Parzinger, H., Karul, N., "1998 Yılı Kırklareli Höyüğü Kazıları", *21. KST,* Cilt: 1, 93-108.

M. Özdoğan *vd.* 2001 — M. Özdoğan, Karul, N., Ayhan, A., "Kırklareli Höyüğü 1999 Yılı Çalışmaları", *22. KST,* Cilt: 1, 83-94.

M. Özdoğan *vd.* 2002 — Özdoğan, M., Karul, N., Ayhan, A., "Kırklareli Höyüğü 2000 Yılı Kazısı", *23. KST*, Cilt: 2, 307-314.

M. Özdoğan *vd.* 2005 — Özdoğan, M., Karul, N., Özdoğan, E., "Kırklareli Höyüğü 2003 Yılı Kazıları", *26. KST*, Cilt: 1, 321-332.

M. Özdoğan *vd.* 2009 — Özdoğan, M., Parzinger, H., Özdoğan, E., Schwarzberg, H., "Kırklareli Höyüğü Aşağı Pınar Kazısı 2007 Yılı Çalışmaları", *30. KST*, Cilt: 2, 233-248.

M. Özdoğan-Dede 1998 — Özdoğan, M., Dede, Y., "An Anthropomorphic Vessel from Toptepe-Eastern Turkey", *James Harvey Gaul in Memorium*, Sofya, 143-152.

M. Özdoğan-Koyunlu 1986 — Özdoğan, M., Koyunlu, A., "Yarımburgaz Mağarası 1986 Yılı Çalışmaları", *Arkeoloji ve Sanat*, Sayı: 32/33, 4-14.

M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990 — Özdoğan, M., Özbaşaran-Dede, N., "1989 Yılı Toptepe Kurtarma Kazısı", *Arkeoloji ve* Sanat, Sayı : 46/49, 2-23.

M. Özdoğan-Parzinger 1995 — Özdoğan, M., Parzinger, H., "Kırklareli Höyüğü 1993 Yılı Kazısı", *16. KST*, Cilt: 1, 43-67.

M. Özdoğna-Akman 1992 — Özdoğan, M., Akman, M., "1990 Yılı Trakya'da ve Marmara Bölgesi Araştırmaları", *9. AST*, 405-423.

Mackie 2010 — Mackie, C. J., "Archaeology at Gallipoli in 1915", A. Tamis, Mackie, C. J., Byrne, S. G. (ed.), *Philathenaios: Studies in honour of Michael J. Osborne*, Atina, 209-222.

Magie 1950 — Megie, D., *Roman Rule in Asia Minor, to the End of the Third Centruy after Crist*, Princeton/New Jersey.

Mansel 1938 — Mansel, A. M., *Trakya'nın Kültür ve Tarihi, En Eski Zamanlardan Miladdan Sonra Altıncı Asrın Ortasına Kadar*, İstanbul.

Mansel 1939 — Mansel, A. M., "Grabhügelforschungen in Ostthrakien", *Bulletin de I'Insitut Acheologique Bulgare*, Sayı: 13, 154-189.

Mansel 1940 — Mansel, A. M., "Trakya Hafriyatı", *Belleten,* Cilt 4, Sayı: 13, 89-114.

Mansel 1941 — Mansel, A. M., "Grabhügelforschungen im östlichen Thrakien", *Archaeologischer Anzeiger*, Sayı: 119, 119-188.

Mansel 1943 — Mansel, A. M., *Trakya-Kırklareli Kubbeli Mezarları ve Sahte Kubbe ve Kemer Problemi*, Ankara.

Mansel 1973 — Mansel, A. M., "Gebze Yöresinde Kutluca Kubbeli Mezarı ve Onun Trakya Kubbeli Mezarları Arasında Aldığı Yer", *Belleten*, Cilt 37, Sayı: 146, 143-161.

Marc 1997 — Marc, J., "L'archéologie française en Thrace: A la mémoire des tirailleurs sénégalais du 54e régiment colonial", *Actes du deuxième symposium international des Etudes Thraciennes. Thrace Ancienne, 1997*, Komotini, Grèce, 473-506.

May 1950 — May, J. M. F., *Ainos, its History and Coinage 474-341 B.C.*, Oxford.

McDonald *vd.* 1983 — McDonald, W. A, Coulson, W. D. E., Russes, J. (ed.), *Excavations at Nichoria in Southwest Greece, Vol. III: Dark Age and Byzantine Occupation*, Minneapolis.

Mevsim 2013 — Mevsim, H., *Bogdan Filov'un Balkan Savaşları (1912-1913) Fotoğrafları*, Ankara.

Mihailov 1970 — Mihailov, G., "La Thrace et la Macédoine jusqu'à l'invasion des Celtes", *Ancient Makedonia I*, Selanik, 76-85.

Mitchell 2004 — Mitchell, S., "Troas", M. H. Hansen, Nielsen, T. H. (ed.), *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, Oxford, 1000-1017.

Moore 1997 — Moore, M. B., *The Athenian Agora XXX, Attic Red-Figured and White-Ground Pottery*, Princeton/New Jersey.

Mouchmov 1927 — Mouchmov, N., "Les monnaies des rois Thraces", *Recueil de mémoires dédié à Boris Diakovitch*, Sofya, 1927.

Müller 1858 — Müller, L., *Numismatique d'Alexandre le Grand; Appendice les monnaies de Philippe II et III, et Lysimaque*, Kopenhag, 1855-1858.

Müller 1997 — Müller, D., *Topographischer Bildkommentar zu den Historien Herodots. Griechenland im Umfang des*

heutigen griechischen Staatsgebiets, Tübingen/Berlin.

Müller Wiener 2001 — Müller Wiener, W., *İstanbul'un Tarihsel Topoğrafyası, 17. Yüzyıl Başlarına Kadar Byzantion-Konstantinopolis-İstanbul*, İstanbul.

Nankov 2008 — Nankov, E., "The Fortifications Of The Early Hellenistic Thracian City Of Seuthopolis: Breaking The Mold", *Archaeologia Bulgarica*, Cilt: 12, Sayı: 3, 15-56.

Nekhrızov-Tzvetkova 2012 — Nekhrızov, G., Tzvetkova, J., "Ritual Pit Complexes ın Iron Age Thrace: The Case Study Of Svilengrad", A. Çilingiroğlu, Sagona, A. (ed.), *7. Anatolian Iron Ages Symposium, 19-24.04.2010, Edirne*, *Ancient Near Eastern Studies, Supplement 39*, Leuven, 177-209.

Nikov 2012 — Nikov, K.,. *Grey Monochrome Pottery from Apollonia Pontica,* Veliko Tarnovo.

O'Sullivan 1972 — O'Sullivan, F., *The Egnatian Way*, New Abbot.

Ogan 1940 — Ogan, A., "1937 Yılında Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Topkapı Sarayı Hafriyatı", *Belleten,* Cilt: 4, Sayı 16: 317-335.

Ogan 1948 — Ogan, A., "Region-Küçükçekmece Hafriyatı ve Region Sarayı", *3. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* Ankara, 537-543.

Ogan-Mansel 1942 — Ogan, A., Mansel, A.M., "Rhegion-Küçük Çekmece Hafriyatı, 1940-1941 Çalışmalarına Dair İlk Rapor", *Belleten,* Cilt: 7, Sayı: 21/22, 1-18.

Onurkan 1988 — Onurkan, S., *Doğu Trakya Tümülüsleri Maden Eserleri, İstanbul Arkeoloji Müzelerindeki Trakya Toplu Buluntuları*, Ankara.

Ordu 2005 — Ordu, Ş., *Ergene Havzası'nda Yüzeysel Su Kirlenmesinin Çevre Bilgi Sistemi Yardımıyla İzlenmesi ve Kontrol Yöntemlerinin Geliştirilmesi*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Önat 1936 — Önat, S., Kırklareli Demirköy Civarında Tetkikat: *MTA Derleme No. 1108*, Ankara.

Özbek 2000a — Özbek, O., "A Prehistoric Stone Axe Production Site in Turkish Thrace: Hamaylitarla", *Documenta Praehistorica*, Sayı: 27, 167-171.

Özbek 2000b — Özbek, O., "Gelibolu Yarımadası'nın Kuzeyinde Yeni Bir Prehistorik Taş Balta Atölyesi: Buruneren", *TAED*, Sayı:1, 1-4.

Özbek 2008a — Özbek, O., "Gelibolu Yarımadası Güneyindeki Bazı Höyüklerin Son Araştırmalar Işığında Yeniden Değerlendirilmesi", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı: 127, 1-12.

Özbek 2008b — Özbek, O., "Kaynarca: A Neolithic Mound in Gelibolu Peninsula", *Anatolia Antiqua*, Sayı 16: 1-12.

Özbek 2009 — Özbek, O., "2007 Yılı Gelibolu Yarımadası Prehistorik Dönem Yüzey Araştırması", *26. AST*, Cilt: 1, 367-382.

Özbek 2010 — Özbek, O., "Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Park'ında Prehistorik Dönem Araştırma: 2008 Sezonu", *27. AST*, Cilt: 1, 239-258.

Özbek 2011 — Özbek, O., "Saros Körfezi Kıyısında Yeni Prehistorik Yerleşimler: Pırnal Höyük ve Karabüvet Höyük ve Diğerleri: 2009 Yılı Araştırması", *28. AST*, Cilt 3: 449-462.

Özbek 2012 — Özbek, O., "2010 Yılı Saros Körfezi Gelibolu Yarımadası Prehistorik Dönem Yüzey Araştırması", *29. AST*, Cilt 3: 463-479.

Özbek-Erdal 2000 — Özbek, M., Erdal, Y.S, "Harekattepe Tümülüsünden çıkarılan Kral İskeleti", *15. AST*, 77-91.

Özey 2002 — Özey, R., "19. Asırda Edirne Vilayeti Coğrafyası", *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı 6: 1-36.

Özgünel 1978 — Özgünel, C., "Spaetgeometrische Keramik in Bayraklı (Alt-Smyrna)", Les Céramiques de la Grece de l'Est et leur diffusion en Occident, Centre Jean Berard. Institut Français de Naples (6-9 Jullet 1976), Napoli, 16-26.

Öztürk 1998 — Öztürk, N. Ö., "Hayrabolu Hacıllı Köyü Tekhöyük Tümülüsü Kurtarma Kazısı", *8. MKKS*, 381-391.

Öztürk 1999 — Öztürk, N. Ö., "Marmara Ereğlisi Kaya Mezarları Kurtarma Kazısı", *9. MKKS*, 239-246.

Öztürk 2000 — Öztürk, N. Ö., "Perinthos Kaya Mezarları Kurtarma Kazısı", *10. MKKS*, 79-86.

Öztürk 2001 — Öztürk, N. Ö., "Marmara Ereğlisi Batı Nekropolü Kurtarma Kazısı", 11. *MÇKKS*, 83-92.

Öztürk 2009 — Öztürk, N. Ö., "Perinthos Bazilikası 2007 Yılı Kazısı", *17. MÇKKS*, 29-40.

Paksuz *vd.* 2007 — Paksuz, S., Özkan, B., Postawa, T., "Seasonal Changes of Cave-dwelling Bat Fauna, and their Relationship with Microclimate in Dupnisa Cave System (Turkish Thrace)", *Acta zoologica cracoviensia, 50A (1-2)*, 57-66.

Papadopoulos 2005 — Papadopoulos, J. K., *The Early Iron Age cemetery at Torone*, Los Angeles.

Parlak-Şafak 1996 — Parlak, P., Şafak, S., *Kırklareli İli Şükrüpaşa Sahası Cu Mo Yatağı Değerlendirme Raporu*, MTA Derleme No. 9841, Ankara.

Pasinli 1995 — Pasinli, A., *Byzantion'da Bulunmuş Yunan Seramiği*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Pasinli 2000 — Pasinli, A., "Büyüksaray" Bölgesinde Sultanahmet Eski Cezaevi Bahçesindeki 1997-1998 Kazı Çalışmalarına Ait Rapor", *10. MKKS*, 95-114.

Pasinli 2001 — Pasinli, A., "Pittaki ve Magnum Palatium-Büyük Saray Bölgesinde 1999 Yılı Kazı Çalışmaları (Eski Sultanahmet Cezaevi Bahçesi)", *11. MÇKKS*, 41-64.

Pasinli 2002 — Pasinli, A., "Pittaki ve Magnum Palatium-Büyük Saray Bölgesinde 2000 Yılı Kazı Çalışmaları (Eski Sultanahmet Cezaevi Bahçesi)", *12. MÇKKS*, 1-22.

Pasinli 2003 — Pasinli, A., "Pittaki ve Magnum Palatium-Büyük Saray Bölgesinde 2001 Yılı Kazı Çalışmaları (Eski Sultanahmet Cezaevi Bahçesi)", *13. MÇKKS*, 1-16.

Pasinli *vd.* 1994 — Pasinli, A., Gökyıldırım, T., Düzgüner, F., "İnceğiz-Maltepe Nekropolü 1992 Yılı Kurtarma Kazısı", *4. MKKS*, 339-356.

Pasinli *vd.* 1995 — Pasinli, A., Gökyıldırım, T., Düzgüner, F., "İnceğiz-Maltepe Nekropolü 1993 Yılı Kurtarma Kazısı", *5. MKKS*, 345-364.

Pasinli *vd.* 1996 — Pasinli, A., Gökyıldırım, T., Düzgüner, F., Güven, F., "Çatalca-İnceğiz Köyü Maltepe Nekropolü 1994 Yılı Kurtarma Kazısı", *6. MKKS*, 205-219.

Pasinli *vd.* 1997 — Pasinli, A., Gökyıldırım, T., Düzgüner, F., Güven, F., "Çatalca-İnceğiz Köyü Maltepe Nekropolü 1995 Yılı Kurtarma Kazısı", *7. MKKS*, 77-88.

Paunov 2014 — Paunov, E. I., "The Coinage of the Thracian King Mostis: Recent Finds, Chronology, Distribution and Localisation", *Birinci Uluslararası Anadolu Para Tarihi ve Numismatik Kongresi, 25-28 Şubat 2013, Bildiriler Kitabı*, 457-480.

Paunov 2015 — Paunov, E.I., "Introduction to the Numismatics of Thrace", J. Valeva, Nankov, E., Graninger, D. (ed.), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex: 265-292.

Payne *vd.* 1940 — Payne, H. , Dunbabin, T. J., Blakeway, A., *Perachora, the Sanctuaries of Hera Akraia and Limenia; Excavations of the British school of Archaeology at Athens, 1930-1933*, Oxford.

Peter 1994 — Peter, U., *Die Münzen Der Thrakischen Dynasten (5-3. Jahrhundert V. Chr.)*, Berlin.

Picard 1921 — Picard, C., "Rapport sur les fouilles de la nécropole d'Éléonte (Thrace) (août 1920 à janvier 1921)", *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres,* Cilt 65, Sayı: 2, 130-136.

Polat 2002 — Polat, Y., *Daskyleion'da Ele Geçen Gri Tek Renkli Seramiklerin Form Kataloğu*, Ege Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

Polat 2013 — Polat, G., *Thrakia'da Ana Tanrıça Kültü*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Polat-Tanrıver 2008 — Polat, Y., Tanrıver, D., "Kardia, Kartaltepe, Maltepe, Maltepe 2", Kozbe, G., Ceylan, A., Polat, Y., Sivas, T., Sivas, H., Şahin, I., Tanrıver, D.,

Türkiye Arkeolojik Yerleşimleri 6b-Demirçağ, İstanbul.

Polito 1999 — Polito, E., "Emblèmes Macédoniens. Une Hypothèse sur une Série de Boucliers de Macédoine en Numidie", *Antiquités Africaines,* Sayı: 35, 39-70.

Poole 1877 — Poole, R. S. (ed)., *Catalogue of Greek Coins, The Tauric Chersonese, Sarmatia, Dacia, Moseia, Thrace &c.*, Londra.

Porozhanov 2005 — Porozhanov, K., "Salmidessos-An Orphikos and Axeinos Part of Thracia Pontika", *16. Tracia, In Honour of 10th Congress of Thracology Greece 2005*, Sofya, 23-26.

Pottier 1916 — Pottier, E., "Fouilles Archéologiques Sur L'emplacement de la Nécropole D'Éléonte, en Thrace. Note Sur le Rapport Présenté au nom de L'État-major du Corps Expéditionnaire D'Orient à L'Académie des Inscriptions", *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres,* Cilt: 60, Sayı:1, 40-47.

Pottier 1931 — Pottier, E., "Coupe Attique d'Eléonte au Musée du Louvre", *BCH,* Vol.: 55, 430-437.

Price 1991 — Price, M. J., *The Coinage in the Name of Alexander the Great and Philip Arrhidaeus (The British Museum-Swiss Numismatic Society),* Zurich/Londra.

Ramazanoğlu 2010 — Ramazanoğlu, M., "Yeni Araştırmalara Göre Sent-İren ve Ayasofyalar Manzumesinin Değişen Mimari Tarihi", *4. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler,* 2. Baskı, Ankara, 80-93.

Randig 2010 — Randig, J. M., "Die Erste Bekannte Münze Der Stadt Paktye Auf Der Thrakischen Chersones", *7. Gephyra*, 1-11.

Rhem 2010 — Rhem, E., "The Impact of the Achaemenids on Thrace: A Historical Review", J. Nieling, Rehm, E. (ed.), *Achaemenid Impact in the Black Sea-Communication of Powers, Black Sea Studies 11*, Århus, 137-160.

Robert 1948 — Robert, L., "Villes De La Chersonése Et De La Thrace", *Hellenica*, Vol.: 5, 1948, 35-57.

Robert 1955 — Robert, L., "Inseriptions Des Dardanelies. Monuments De Lysimakheia", *Hellenica,* Vol.: 10, 1955, 266-271.

Robinson 1933 — Robinson D. M., *Excavations at Olynthus. Part V. Mosaics, Vases, and Lamps of Olynthus Found in 1928 and 1931*, Baltimore.

Robinson 1950 — Robinson, D. M., *Excavations at Olynthus. Part XIII: Vases found in 1934 and 1938*, Baltimore.

Romiopoulou 1974 — Romiopoulou, C., "Un nouveau milliaire de la Via Egnatia", *BCH*, Vol.: 98, 813-816.

Rotroff 1997 — Rotroff, S. I., *The Athenian Agora XXIX, Hellenistic Pottery: Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material*, Princeton/New Jersey.

Rousseua 2000 — Rousseua, M. *Thracian Cult Architecture*, Yambol.

Salviat 1978 — Salviat, F., "La Céramıque De Style Chıote À Thasos", Vallet G. (Ed.), *Les céramiques de la VIII Grece de l'Est et leur diffusion en Occident, Centre Jean Bérard. Institut Français de Naples 6-9 Juillet 1976,* Paris, 87-92.

Sams 1994 — Sams, G. K., *The Gordion Excavations, 1950-1973, Final Reports, Volume IV, The Early Phrygian Pottery*, Philadelphia.

Sarı 2005 — Sarı, T., *Edirne Tarım Master Planı*, Edirne.

Sarıkaya 2009 — Sarıkaya, B., *Epigrafik Buluntular Işığında Trakya'da Kültler*, Trakya Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Sayar 1990 — Sayar, M. H., "Trakya'da Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları", *7. AST*, 211-216.

Sayar 1992 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları", *9. AST*, 171-182.

Sayar 1993 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları", *10. AST*, 153-174.

Sayar 1994 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları, 1992", *11. AST*, 132-136.

Sayar 1995 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları 1993", *12. AST*, 61-66.

Sayar 1996 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları, 1994", *13. AST,* Cilt: 1, 49-53

Sayar 1997 — Sayar, M. H., Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları, 1995", *14. AST,* Cilt: 1, 107-113.

Sayar 1998a — Sayar, M. H. *Perinthos-Herakleia (Marmara Ereğlisi) und Umgebung, Geschichte, Testimonien, griechische und lateinische Inschriften*, Viyana.

Sayar 1998b — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1996", *15. AST,* Cilt: 1, 323-330.

Sayar 1999a — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1997", *16. AST,* Cilt: 1, 423-431.

Sayar 1999b — Sayar, M. H., "Kral Mostis", *Zafer Taşlıklıoğlu Armağanı, Anadolu ve Trakya Çalışmaları*, Cilt 1: 257-269.

Sayar 2000 — Sayar, M. H., "Doğu Thrakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1998", *17. AST*, Cilt 1: 245-250.

Sayar 2001 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1999", *18. AST*, Cilt 1: 289-300.

Sayar 2002 — Sayar, M.H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 2000", *19. AST*, Cilt: 2, 99-110.

Sayar 2003 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 2001", *20. AST,* Cilt: 2, 51-58.

Sayar 2004 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 2002", *21. AST,* Cilt: 1, 169-172.

Sayar 2005 — Sayar, M. H., "Doğu Trakya Yüzey Araştırmaları 2003", *22. AST,* Cilt: 2, 229-234.

Sayar 2006a — Sayar, M. H., "Kırklareli'nde Persler Dareios'un Kırklareli Üzerindeki Seferi", *Yıldız Dağları ve Yakın Çevresi Tarih Araştırmaları*, İstanbul, 40-43.

Sayar 2006b — Sayar, M. H., "Doğu Trakya Yüzey Araştırmaları 2004", *23. AST*, Cilt: 1, 13-18.

Sayar 2007 — Sayar, M.H, "Doğu Trakya Yüzey Araştırmaları 2005" , *24. AST*, Cilt 2, 197-200.

Sayar 2008a — Sayar, M. H., "Doğu Trakya Yüzey Araştırmaları 2006", *25. AST,* Cilt: 2, 269-276.

Sayar 2008b — Sayar, M. H., "Perinthos-Herakleia-Marmara Ereğlisi, Roma İmparatorluk Devrinde Thrakia Eyaletinin ve Geç Antik Devirde Europa Eyaletinin Başkenti", *Prof. Dr. Işın Demirkent Anısına*, İstanbul, 109-120.

Sayar 2010 — Sayar, M. H., "Via Egnatia on Eastern Thrace", *Via Egnatia Revisited. Common past, common future with the lectures of the conference of February 2009,* 43-44.

Sayar 2013 — Sayar, M. H., "Güneydoğu Trakya Yüzey Araştırmaları 2011", *30. AST,* Cilt: 1, 69-72.

Sayar-Bektaş 2014 — Sayar, M. H., Bektaş, G., "Güneydoğu Trakya Eskiçağ Tarihi-Coğrafya Araştırması", *31. AST,* Cilt: 1, 41-48.

Sazcı 2008 — Sazcı, G., "Tarihöncesi Dönemler'den Antik Çağ Sonuna Kadar Eceabat/Maydos", *Eceabat Değerleri Sempozyumu, 27 Ağustos 2008*, *Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Çanakkale, 1-12.

Sazcı 2011 — Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazıları 2010", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi*, Sayı: 31, 21-23.

Sazcı 2012a — Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü 2010 Yılı Kazıları", *33. KST,* Cilt: 1, 389-408.

Sazcı 2012b — Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü," *Arkeoloji ve Sanat,* Sayı: 140, 13-20.

Sazcı 2013a — Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazısı 2011 Sezonu Çalışmaları", *34. KST*, Cilt: 2, 45-64.

Sazcı 2013b	Sazcı, G., "Maydos Kılısetepe Höyüğü-Eine Bronzezeitliche Hafensiedlung An Den Dardanellen", *Archäologisches Korrespondenzblatt*, Sayı: 43, 29-40.
Sazcı 2014a	Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazısı 2012 Sezonu Çalışmaları", *35. KST,* Cilt: 1, 33-47.
Sazcı 2014b	Sazcı, G., "Kilisetepe Höyüğü Kazısı 2013 Sezonu Çalışmaları", *36. KST,* Cilt: 1, 319-334.
Sazcı 2015	Sazcı, G., "Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazısı 2013 Sezonu Çalışmaları", *36. KST*, Cilt: 1, 319-334.
Sazcı-Çalış Sazcı 2012	Sazcı, G., Çalış-Sazcı, D., "Maydos Kilisetepe Höyüğü Kazıları-2011", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Dergisi*, Sayı: 33, 31-32.
Sazcı-Sazcı 2013	Sazcı, G., Sazcı, D. Ç., "Tunç Çağı'nda Çanakkale Boğazı", E. Öner (ed.), *Profesör Doktor İlhan KAYAN'a Armağan*, İzmir, 509-538.
Schliemann 1884	Schliemann, H., *Troja. Ergebnisse meiner neuesten Ausgrabungen auf der Baustelle von Troja, in den Heldengräbern, Bunarbaschi und anderen Orten der Troas im Jahre 1882*, Leipzig.
Schlotzhauer 2001	Schlotzhauer, U., "Die südionischen Knickrandschalen. Formen und Entwicklung der sogenannten Ionischen Schalen in archaischer Zeit", *Die Ägäis und das westliche Mittelmeer: Beziehungen und Wechselwirkungen, 8. bis 5. Jh. v. Chr.: Wien, 24. bis 27. März 1999: Akten des Symposions*, Viyana, 407-416.
Schönert Geiss 1975	Schönert Geiss, E., *Die Münzprägung von Bisanthe, Dikaia, Selymbria*, Berlin.
SdA II	*Die Staatsverträge des Altertums, Band II. Die Verträge der griechisch-römischen Welt von 700 bis 338 v. Chr.*, Bengtson, H. (ed.), Leinen 1975.
SdA III	*Die Staatsverträge des Altertums Band III, Die Verträge der griechisch-römischen Welt von 338-200 v. Chr.*, Schmitt, H. H. (ed.), Leinen 1969.
Sealey 1976	Sealey, R., *A History of the Greek City States c. 700-338*, London.
Sears 2013	Sears, M. A., Athens, Thrace, and the Shaping of Athenian Leadership, New York.

Seure 1900	Seure, G., "Inscriptions de Thrace", *BCH*, Vol.: 24, 147-169.
Seure 1912	Seure, G., "Antiquies Thraces de la Propontide, Collection Stamoulis" *BCH*, Vol.: 36, 534-641.
Sevin 1986	Sevin, V., "Kuzey Marmara Kıyı Şeridinde Yapılan Yüzey Araştırmaları", *9. Tük Tarih Kongresi,* Cilt: 1, 549-552.
Sevin 2013	Sevin, V., *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, 2. Baskı, Ankara.
Sezgin 2009	Sezgin, Y., *Arkaik Dönem Doğu Yunan Ticari Amphoraları Sorunu*, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
Shtylla 2010	Shtylla, V., "The Golden Gates of the Via Egnatia in the Balkans", *Via Egnatia Revisited. Common past, common future with the lectures of the conference of February 2009,* 11-16.
SNG Alpha Bank	*Sylloge Nummorum Graecorum, Greece II. The Alpha Bank Collection, MacedoniI: Alexander I – Perseus*, Atina 2000.
SNG Cop. Thrace	*Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum, Thrace,* Part I-II, Kopenhag 1942-1943.
SNG Evelpides	*Sylloge Nummorum Graecorum Athens. Collection Réna H. Evelpidis,* Part I (Italy-Sicily-Thrace) - Part II (Macedonia-Thessaly-Illyria-Epirus-Corcyra), Atina, 1970, 1975.
SNG Tüb. Mysien	Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland. Münzsammlung Universität *Tübingen* IV: *Mysien-Ionien*, Münih, 1989.
SNG v. Aulock Mysien	*Sylloge Nummorum Graecorum Deutschland. Sammlung v. Aulock. Mysien*, 4. Heft, Berlin 1957.
SNGIs	Houghton, A., Spear, A., *Sylloge Nummorum Graecorum Israel, The Arnold Spear Collection of Seleucid Coins*, Jerusalem/Londra 1998.
Sparkes-Talcott 1970	Sparkes, B. A., Talcott, L., *The Athenian Agora XII, Black and Plain Pottery of the 6th, 5th, and 4th Centuries B.C.*, Princeton/New Jersey.
Stefanova 1998	Stefanova, T., "On the problem of the Anatolian-Balkan relations during the Early Neolithic in Thrace", *Documenta Praehistorica*, Sayı: 25, 91-97.

Stoyanov-Erim Özdoğan 2013	Stoyanov, R., Erim Özdoğan, A., "Cermic Finds from The Layer of Destruction on The Settlement Menekşe Çatağı in Propontis", *Ancıent World And Archaeology,* Sayı: 16, 219-222 (Rusça).
Stoyanov-Erim Özdoğan 2014	Stoyanov, R., Erim Özdoğan, A., "Collection of Black-Figured and Red-Figured Pottery from the Excavations of the Menekşe Çatağı Settlement in Propontis", *Trasactios of The Istitute for The History of Material Culture,* Sayı: 10, 166-179.
Strauss 1987	Strauss, B. S., "A Note on the Topography and Tactics of the Battle of Aegospotami", *Amercan Journal of Philology*, Vol.: 108, 741-745.
Stronk 1986	Stronk, J., "Wreckage at Salymdessos", *3. Thracia Pontica, Troisieme Symposium International, Sozopol, 6-12 Octobre 1985*, Sofya, 203-215.
Sylloge[3]	*Sylloge Inscriptionum Graecarum, Vol. III*, Dittenberger, W. (ed.), Leipzig 1915-1924.
Şahin 1983	Şahin, S., "Zwei Apätarchaische Grabinschriften aus Perinthos", *Epigraphica Anatolica,* Sayı: 2, 77-80.
Şahin 1998	Şahin, F., *Doğu Thrakia ve Thraklar İle İlgili Antik Kaynaklar*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Şahin 2006	Şahin, I., "Roma Yolu "Via Egnatia", S. Turan, (ed.), *Keşan Sempozyumu Bildiri Tam Metinler, 15-16 Mayıs 2003*, İstanbul, 70-74.
Şahin 2008	Şahin, I., "Arpalık Tepe, Aytepe/Altıntarla, Burunucu Kalesi, Cevizlik, Çingene Kale, Çukurçayır, Damnarca Çeşme, Damnarca Çeşme, Döken Çiftliği, Düzorman Kalesi, Gladina Mevkii, Hacı Mahmut Çeşmesi, Hasar Kale, Kaldırım, Kalkantepe, Kanlıgeçit, Karakumluk, Kavaklı, Kaynaklar/Arpaç, Kırklareli A Tümülüsü, Kırklareli B Tümülüsü, Kırklareli C Tümülüsü, Kocatepe, Kozmandere, Köprübaşı, Kumocağı/Bağlıkarkası, Kypsela, Maya Baba, Mokapora/Mocasura, Ortadeğirmen, Thineas,Toptepe,", Kozbe, G., Ceylan, A., Polat, Y., Sivas, T., Sivas, H., Şahin, I., Tanrıver, D., *Türkiye Arkeolojik Yerleşimleri 6b-Demirçağ*, İstanbul.

Şahin 2013 — Şahin, R., *Ainos (Enez) Kazılarında Bulunan Kırmızı Figürlü Keramikler*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Şahine 2006 — Şahine, R., *Edirne Gümrüklerine Göre XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Edirne'de Ticari Hayat*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Şenol 2009 — Şenol, A. K. (ed.), *Taşucu Arslan Eyce Amphora Müzesi*, Ankara.

Şimşek 2000 — Şimşek, M., *Uygun Yatırım Alanları Araştırması Edirne*, Ankara.

Talbert 2000 — Talbert, R. J. A. (ed.), *Barrington Atlas of the Greek and Roman World*, Princeton/New Jersey.

Taner-Çağatay 1983 — Taner, M. F., Çağatay, A., "Istranca Masifi'ndeki maden Yataklarının Jeolojisi ve Mineralojisi", *Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, Sayı: 26/1*, 31-41.

Tankova 2008 — Tankova, M., "Archeological Evidence fort he Exploitation of Gold Ore Deposits at the Villages of Kolio Marinova (Sarnena Gora Mountain) and Babyak (Estren Rhodopes) in Antiquity", *Geoarchaeology and Archaeomineralogy, Proceedings of the International Conference,* Sofya, 266-270.

Taşlıklıoğlu 1953 — Taşlıklıoğlu, Z., "Trakya'da M.S. III. Asır Başlarından Kalma Greek Kitabesi", *Belleten,* Cilt: 17, Sayı: 68, 483-487.

Taşlıklıoğlu 1958 — Taşlıklıoğlu, Z., "Byzantion Nekropolü'ne Ait İki Mezar Stel'i", *Belleten*, Cilt 22, Sayı: 86. 241–249.

Taşlıklıoğlu 1961 — Taşlıklıoğlu, Z., *Trakya'da Epigrafya Araştırmaları I*, İstanbul.

Taşlıklıoğlu 1971 — Taşlıklıoğlu, Z., *Trakya'da Epigrafya Araştırmaları (Biga Yarımadasında Bulunan Kitabelerle Birlikte) II*, İstanbul.

Tekin 1984 — Tekin, Z., *Kırıkkale İli Dereköy Karadere Arasındaki Bakır Molibden Madeni Sahasının Etüt Raporu*, MTA Derleme No. 7802, Ankara.

Tekin 2007 — Tekin, O., "Excavation Coins from Ainos - A Preliminary Report", *Proceedings of the 10th International Congress of Thracology, Komotini-*

Alexandroupolis 18-23 October 2005, Atina, 596-601.

Tekin 2009 — Tekin, O., *Eskiçağ'da İstanbul'da Balık ve Balıkçılık*, İstanbul.

Tekin 2010 — Tekin, O.,*Eskiçağ'da İstanbul'da Balık ve Balıkçılık*, İstanbul,

Tekin 2011 — Tekin, O., "İstanbul'un Tarihini Sikkelerden Okumak: Tarih Boyunca İstanbul'da Sikke Darbı ve Sikkeler", Hut, D., Kurşun, Z., Kavas, A. (Ed.), *Tarih İçinde İstanbul-Uluslararası Sempozyum, 14-17 Aralık 2011, Bildiriler*, İstanbul, 45-77.

Tiverios 2008 — Tiverios, M., "Greek Colonisation of the Northern Aegean", G. R., Tsetskhladze (ed.), *Greek Colonisation: An Account of Greek Colonies and Other Settlements Overseas*, Leiden/Boston, 1-154.

Tok 1982a — Tok, Ç., *Kırklareli Demirköy Yiğitbaşı Değirmentepe ve Balaban Sahaları Demir Bakır Aramaları Jeofizik Ip Etüdü*, MTA Derleme No. 7369, Ankara.

Tok 1982b — Tok, Ç., *İkiztepeler Bakır Molibden Volfram Aramaları Jeoelektrik Etüdü*, MTA Derleme No. 7138, Ankara.

Tombul 2015 — Tombul, M., *Çanakkale Kültür Envanteri, Arkeolojik Yerleşim Alanları ve Sanat Tarihi Yapıları*, İstanbul.

Tonger-Başokur 1978 — Tonger, S., Başokur, M., *Kırklareli Dereköy Çataktepe Sahası Paleomanyetik Etüdü*, MTA derleme no. 6252, Ankara.

Trias 1987 — Trias, G., "El Sec: La cerámica ática de figuras rojas", *Revue des Études Anciennes,* Vol.: 89, Numéro 3, 21-49.

Tuna Nörling 1996 — Tuna Nörling, Y., *Attische Keramik aus Klazomenai*, Saarbrücken.

Tuplin 2010 — Tuplin, C., "Revisiting Dareios' Scythian Expedition", Nieling, J., Rehm, E. (Ed.), *Achaemenid Impact in The Black Sea Communication of Powers*, 291-292.

Turan 2006	Turan, D., *Menekşe Çatağı Hellenistik Dönem Seramiği*, Trakya Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
Türkmenoğlu 2012	Türkmenoğlu, Y., *Meriç Nehri'nin Kapıkule-Enez Arasındaki Yatak Değişimlerinin Taşkınlar ile İlişkisi*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Tzochev 2009	Tzochev, C., "Notes on the Thasian Amphorea Stamps Chronology", *Archaeologia Bulgaria, Sayı: 13-1*, 55-72.
Tzvetkova 2008	Tzvetkova, J., *History of the Thracian Chersonese (From the Trojan War Until the Time of the Roman Conquest)*, Veliko Tarnovo.
Tzvetkova 2009	Tzvetkova, J., "The Coinage of Kardia", *Archaeologia Bulgarica, XIII-1*, 2009, 34.
Ulrike 1997	Ulrike, P., *Die Münzen der thrakischen Dynasten (5.-3. Jahrhundert v. Chr.): Hintergründe ihrer Prägung*, Berlin.
Vasilev 2015	Vasilev, M. I., *The Policy of Darius and Xerxes Towards Thrace and Macedonia*, Leiden/Boston.
Velkov 1978	Velkov, V., "Die Thrakische Stadt Bizye", *Studia in Honorem Veselini Besevliev*, Sofya, 174-181.
Vessileva 2015	Vessileva, M., "Persia", Veleva, J., Nankov, E., Graninger, D. (ed.), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex, 320-336.
von Graeve 1978	von Graeve, V., "Zur milesischen Keramik im 8. und 7. Jh. v. Chr.", *Les céramiques de la gréce d'est et leur diffusion en occident, Colloques internationaux 6-9 Juillet 1976 Naples*, 34-39.
Vulpe 2000	Vulpe, A., "Autour de la fondation du Royaume Odryse", A. Avram, Babeş, M. (ed.), *Civilisation Grecque et Cultures Antiques Périphériques. Hommage à Petre Alexandrescu à son 70e anniversaire*, Bükreş, 76-82.
Wagner-Öztunalı 2000	Wagner, G. A., Öztunalı, Ö., Prehistoric Copper Sources of Turkey, Yalçın, Ü. (ed.), *Anatolian Metal I,* 31-67.

Waiblinger 1978 — Waiblinger, A., "La Ville Grecque d'Éléonte en Chersonèse de Thrace et sa Nécropole", *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres,* Vol.: 122, Numéro 4, 843-857.

Walter 1968 — Walter, H., Samos V: Frühe samische Gefässe. Chronologie und Landschaftsstile Ostgriechischer Gefässe, Boon.

Walter Karydi 1973 — Walter Karydi, E., E. *Samos V, 1. Samische Gefässe des 6 Jhr.v.Chr.*, Bonn.

Webber 2001 — Webber, C., *The Thracians, 700 BC-AD 46*, Oxford.

Weber — Forrer, L., *The Weber Collection, Vol. II, Greek Coins, Macedon-Thrace-Thessaly-North Western, Central and Southern Greece*, Londra, 1924.

Weinberg 1943 — Weinberg, S. S., *Corinth VII. 1, The Geometric and Orientalizing Pottery*, Cambridge.

Weinberg 1974 — Weinberg, S. S., "KTΛ from Corinth", *Hesperia, Sayı: 43*, 522-534.

Wiesner 1963 — Wiesner, J., *Die Thraker*, Stuttgart.

Wilkens 1996 — Wilkens, J. J., "The Danubian and Balkan Provinces", Bowan, A. K., Champlin E., Lintott, A. (ed.), *The Cambridge Ancient History, The Augustan Empire, 43 B.C.-A.D. 69, Vol.: 10*, Cambridge, 545-585.

Yacı 2013 — Yacı, A., *Büyük İskender'e Kadar Thrakia Khersonesos'undaki Kentler ve Sikkeleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yağız 1998 — Yağız, O., *Ainos Kazı Sikkeleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Yağız 2008 — Yağız, O., "Les Monnaies d'Héraion Teichos", *Anatolia Antiqua*, Sayı: 16, 107-117.

Yağız 2008 — Yağız, O., "Tekirdağ Arkeoloji Müzesi Ainos ve Maroneia Sikkeleri", *Euergetes: Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı*, Cilt: 2, 1227-1234.

Yağız 2009 — Yağız, O., "Thracian Coins in The Light of Heraion Teichos Excavation Coins", Aygün, Ç. Ö. (ed.), *SOMA 2007, 11th Symposium on Mediterranean*

Archaeology held at Istanbul Technical University, 24 and 29 April 2007, Oxford, 427-430.

Yağız 2010 — Yağız, O., "Heraion Teikhos Damgalı Amphora Kulpları", *26. AST, Cilt:3*, 457-472.

Yavuz 2003 — Yavuz, M. F., *The Thracian Chersonese in the Archaic and Classical Ages*, Southern California Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, California.

Yavuz 2008a — Yavuz, M. F., "İlkçağ'da Gelibolu Yarımadası", M. Demir, (Ed.), *Çanakkale Savaşları Tarihi*, *Cilt: 1*, 419-446.

Yavuz 2008b — Yavuz, M. F., "İlkçağda Gelibolu Yarımadası Yerleşimleri", M. Demir, (Ed.), *Çanakkale Savaşları Tarihi*, *Cilt: 1*, 447-469

Yavuz 2015 — Yavuz, M. F., *Byzantion: Byzas'tan Constantinus'a Antik İstanbul, Antik Edebi Kaynaklar*, İstanbul.

Yıldırım 2002a — Yıldırım, Ş., *Trakya Tümülüsleri ve Lokalizasyonu*, Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yıldırım 2002b — Yıldırım, Ş., "Makedonya Kulesi Kurtarma Kazısı 2002", *Yöre Aylık Kültür Dergisi*, Sayı: 33, 3-13.

Yıldırım 2003 — Yıldırım, Ş., "Makedonya Kulesi Kurtarma Kazısı", *Edirne,* Sayı: 11, 18-19.

Yıldırım 2005a — Yıldırım, Ş., "Makedonya Kulesi Kurtarma Kazısı 2002", *14. MKKS*, 233-242.

Yıldırım 2005b — Yıldırım, Ş., "Makedonya Kulesi Kurtarma Kazısı 2003", *14. MKKS*, 243-250.

Yıldırım 2007 — Yıldırım, Ş., "Trakya'da Tümülüs Tipi Mezar Geleneği ve İkiztepe B Tümülüsü", *Aktüel Arkeoloji*, Sayı: 3, 83-90.

Yıldırım 2008 — Yıldırım, Ş., *Doğu Trakya'da Mezar Tepelerinin Ortaya Çıkışı ve Yayılımı*, Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Yıldırım 2010 — Yıldırım, Ş, "Askertepe Tümülüsü", *Anadolu/Anatolia*, Sayı: 36, 149-178.

Yıldırım 2012 — Yıldırım, Ş., *Doğu Trakya'da Mezar Tepelerinin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi*, Ankara.

Yıldırım 2014	Yıldırım, Ö. C., *Çanakkale Müzesindeki Antik Çağ Mezar Stelleri*, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
Yıldırım-Karakaş 2006	Yıldırım., Ş., Karakaş, G., *Edirne Müzeleri ve Örenyerleri*, İstanbul.
Yıldız 2011	Yıldız, D., "Meriç Nehri Havzası Su Yönetiminde Uluslararası İşbirliği Zorunluluğu", *Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, Orsam Su Araştırmaları Raporu,* Rapor No: 4.
Yılmaz 1994	Yılmaz, Z., "Pınarhisar İslambey A Tümülüsü", *4. MKKS,* 165-184.
Yılmaz 1995	Yılmaz, Z., "Düğüncülü Höyüktepe Tümülüsü", *5. MKKS*, 387-415.
Yılmaz 1995a	Yılmaz, Z., *Kırklareli Sınırları İçinde Kalan Tümülüsler*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
Yılmaz 1997a	Yılmaz, Z., "Çakıllı Tümülüsü Kurtarma Kazısı", *7. MKKS*, 105-130.
Yılmaz 1997b	Yılmaz, Z., "Vize Çömlektepe Höyüğü 1995 Yılı Çalışmaları", *7. MKKS*, 131-147.
Yılmaz 1998	Yılmaz, Z., "Çakıllı Tümülüsü Kurtarma Kazısı ve Restarasyon Çalışmaları", *8. MKKS*, 203-218.
Yılmaz 2001	Yılmaz, Z., "Kırklareli Müzesi Yündolan C Tümülüsü Kurtarma Kazısı", *11. MÇKKS*, 71-82.
Yılmaz-Sipahioğlu 1997	Yılmaz, Z., Sipahioğlu, A., "Vize (Bizye) Antik Tiyatrosu 2003 Yılı Temizlik ve Temizliğe Yönelik Kazı Çalışmaları", *7. MKKS*, 131-147.
Yılmaz-Sipahioğlu 2005	Yılmaz, Z., Sipahioğlu, A., "Vize (Bizye) Antik Tiyatrosu 2003 Yılı Temizlik ve Temizliğe Yönelik Kazı Çalışmaları*", 14. MÇKKS*, 259-268.
Yılmaz-Uysal 2006	Yılmaz, Z., Uysal, A. O., "Demirköy Fatih Demir Dökümhanesi 2003 Yılı Araştırma ve Kazı Çalışmaları", *TAED*, Cilt: 6, 53-66.
Yordanov 1995	Yordanov, K., "Les Strateges D Alexandre le Grand En Thrace", *Thracia 11, Studia in Honorem Alexander Fol*, Sofya, 304-310.

Zahrnt 2015 — Zahrnt, M., "Early History of Thrace to the Murder of Kotys I (360 BCE)", J. Veleva, Nankov, E., Graninger, D. (ed.), *A Companion to Ancient Thrace*, West Sussex, 35-47.

Elektronik Kaynaklar

Çevrimiçi: https://www.atticinscriptions.com/inscription/RO/22 (11.09. 2016)

Çevrimiçi: https://www.atticinscriptions.com/inscription/RO/47 (11.09. 2016)

Çevrimiçi: http://inscriptions.packhum.org/book/140?location=12 (15.09. 2016)

Çevrimiçi: http://inscriptions.packhum.org/text/293?&bookid=4&location=7 (15.09. 2016)

Çevrimiçi: https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGI3/34 (11.09. 2016)

Çevrimiçi: http://www.wildwinds (12.07.2015)

Çevrimiçi: https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGII31/318 (12.09. 2016)

Çevrimiçi: https://www.atticinscriptions.com/inscription/IGII31/351 (12.09. 2016)

Çevrimiçi: http://epigraphy.packhum.org/inscriptions/main (08.09. 2016)

Çevrimiçi: http://epigraphy.packhum.org/text/270 (15.09. 2016)

Çevrimiçi: http://epigraphy.packhum.org/text/2261 (15.09.2016)

LEVHALAR

a) Doğu Thrakia'da Basılmış Sikkeler Üzerinde Tarım Ürünleri

b) Doğu Thrakia'da Basılmış Sikkeler Üzerinde Keçiler

c) Enez (Ainos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Batıdan)

a) Enez (Ainos) (Batıdan)

b) Enez (Ainos), Akropolis Erken Dönem Mimari Kalıntıları

c) Enez (Ainos) – Aiol Başlıklar

Işıklı-Döken Çiftliği

a) Döken Çiftliği Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

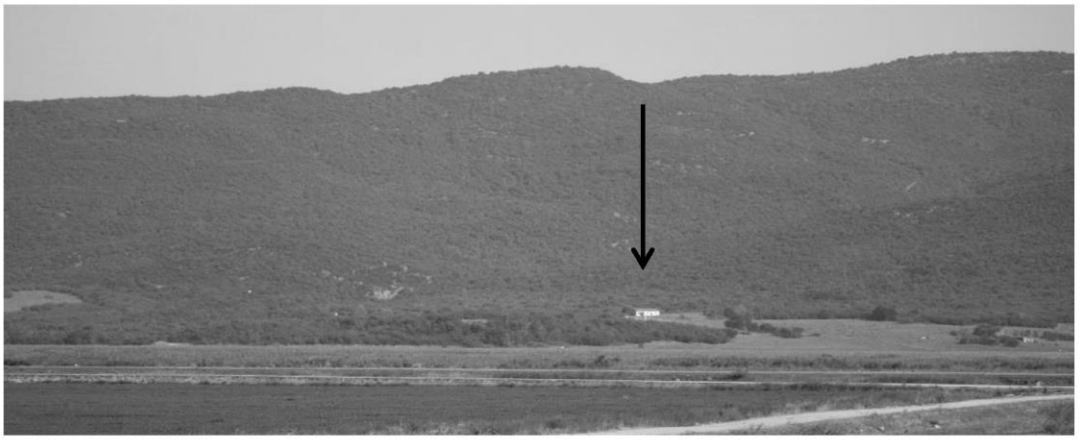

b) Döken Çiftliği Yerleşimi (Batıdan)

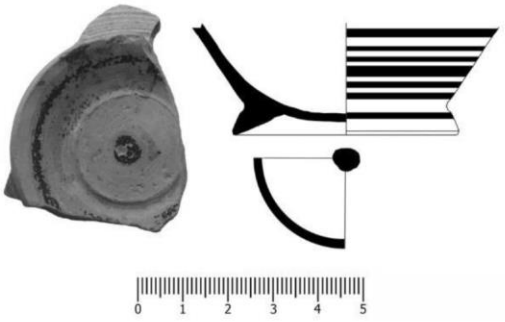

c) Kotyle Parçası-Kat. No.: 001

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 002

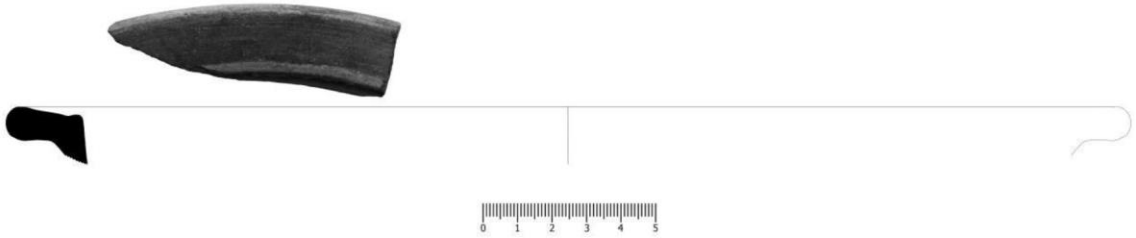

b) Lekane Parçası-Kat. No.: 003

c) Krater Parçası-Kat. No.: 004

d) Tabak Parçası-Kat. No.: 005

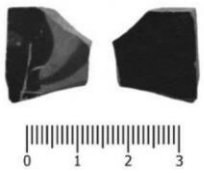

e) Kyliks Parçası-Kat. No.: 006

f) Kyliks Parçası-Kat. No.: 007

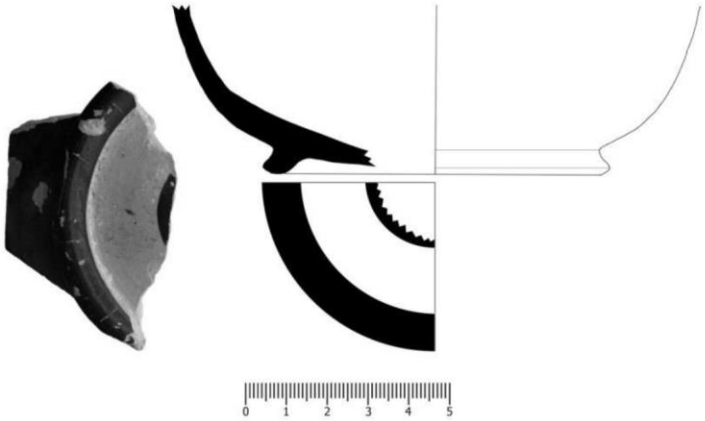

a) Bolsal Parçası-Kat. No.: 008

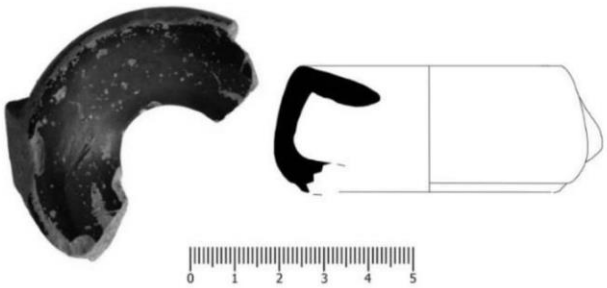

b) Kandil Parçası-Kat. No.: 009

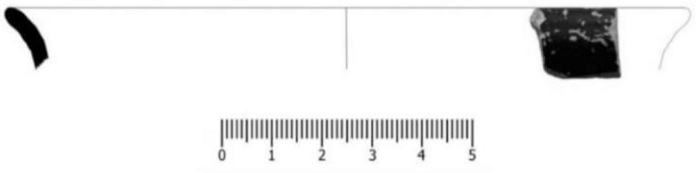

c) Kyliks veya Skyphos Parçası-Kat. No.: 010

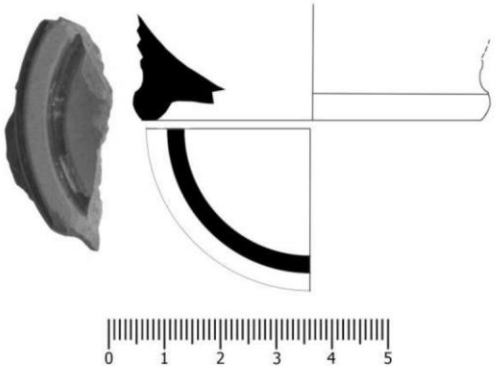

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 011

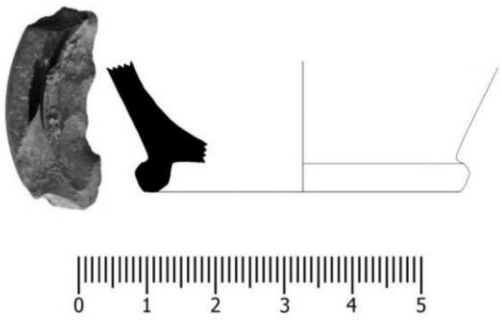

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 012

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 013

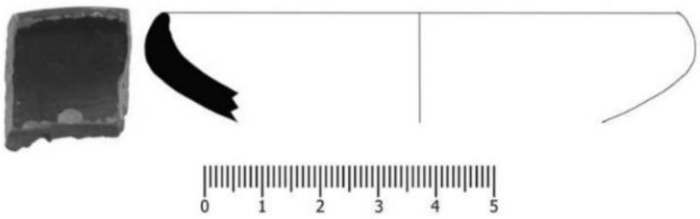

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 014

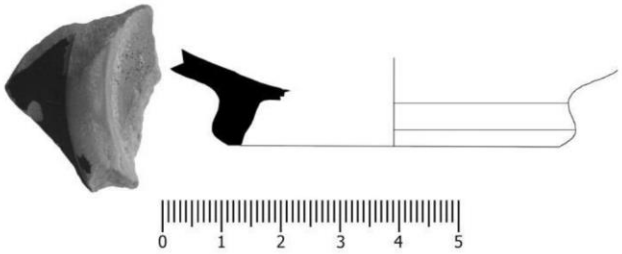

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 015

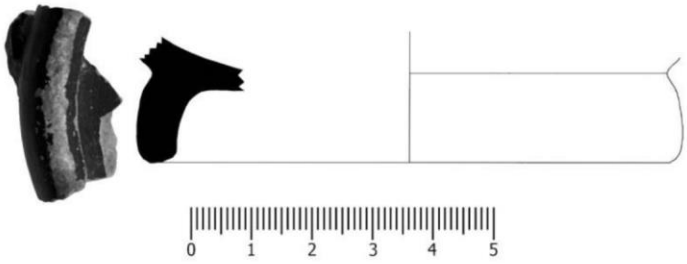

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 016

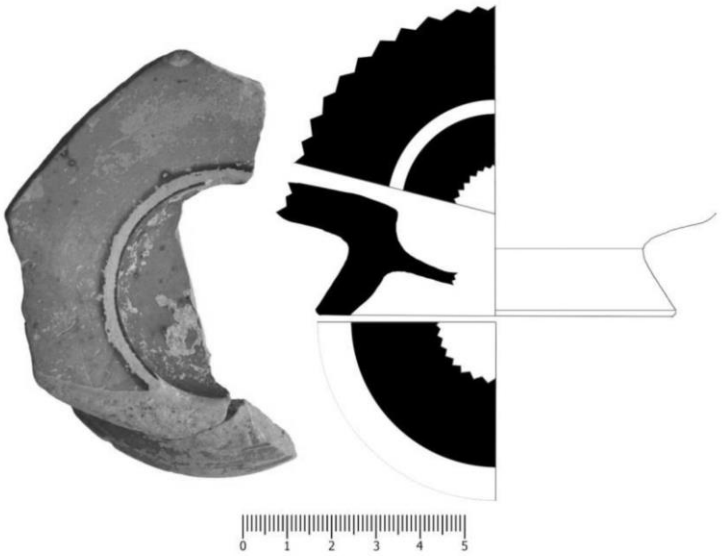

a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 017

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 018

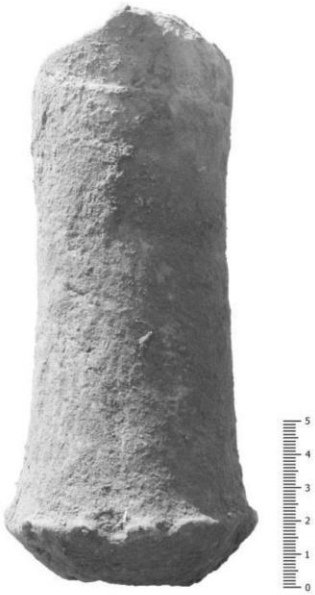

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 019

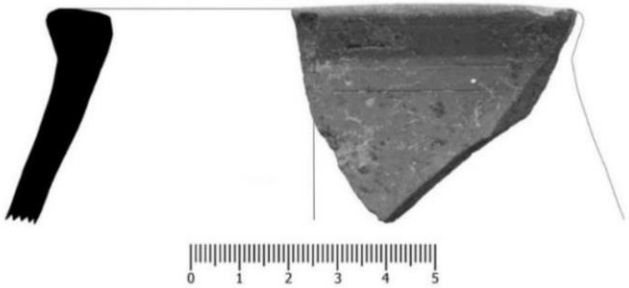

d) Depo Kap Parçası-Kat. No.: 020

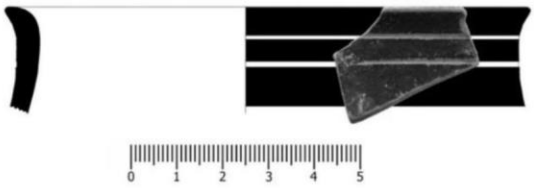

a) Kantharos Parçası-Kat. No.: 021

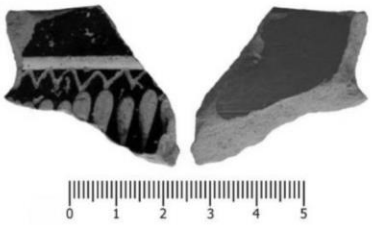

b) Batı Yamacı Gövde Parçası-Kat. No.: 022

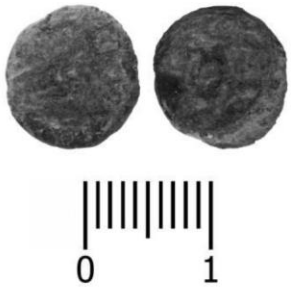

c) Ainos Sikkesi-Kat. No.: 023

d) Kiremit Parçaları

Kocatarlalar Yerleşimi

a) Kocatarlalar Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Kocatarlalar Yerleşimi (Kuzeybatıdan)

c) Kocatarlalar Yerleşimi (Güneyden)

a) Kocatarlalar Yerleşimi-Duvar Kalıntısı

b) Kocatarlalar Yerleşimi-Duvar Taşı

c) Pithos (?)Parçası-Kat. No.: 024

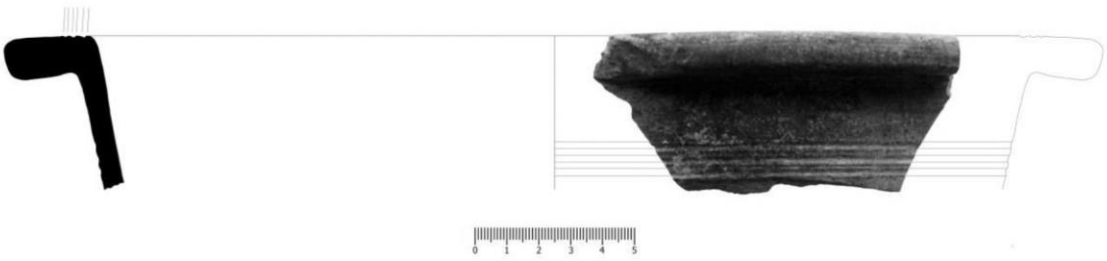

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 025

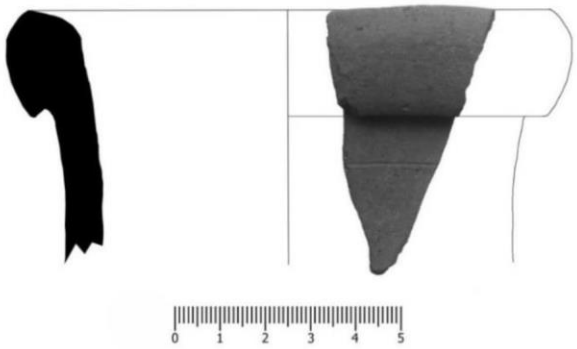

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 026

b) Kyliks Parçası-Kat. No.: 027

c) Lekythos Parçası-Kat. No.: 028

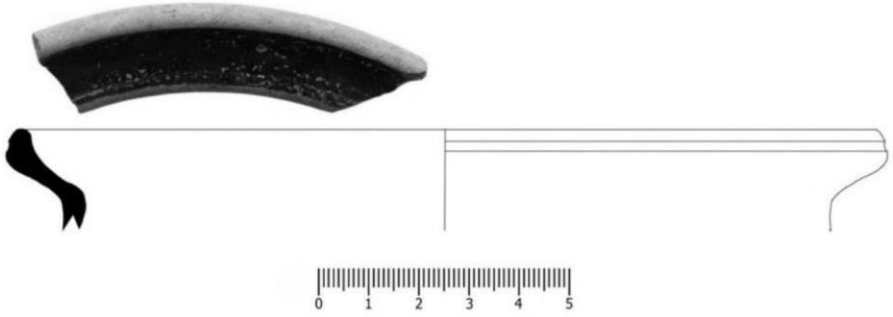

d) Açık Kap Parçası-Kat. No.: 029

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 030

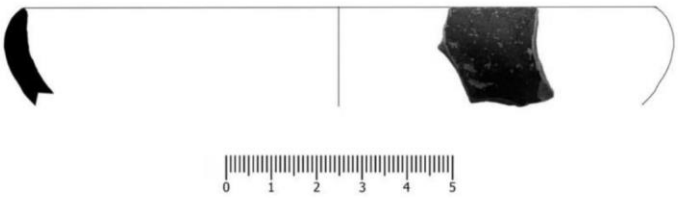

b) Kap Parçası-Kat. No.: 031

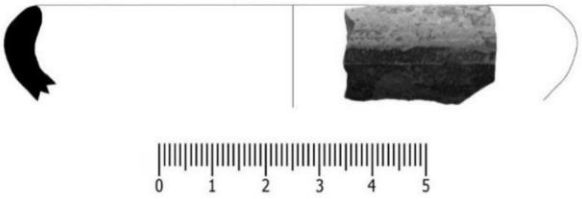

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 032

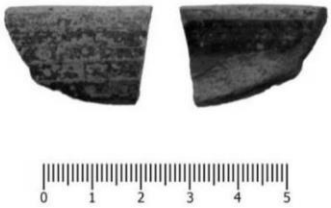

d) Balık Tabağı (?) Parçası-Kat. No.: 033

e) Kiremit Parçaları

Kayıkyolu Yerleşimi

a) Kayıkyolu Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Kayıkyolu Yerleşimi (Güneyden)

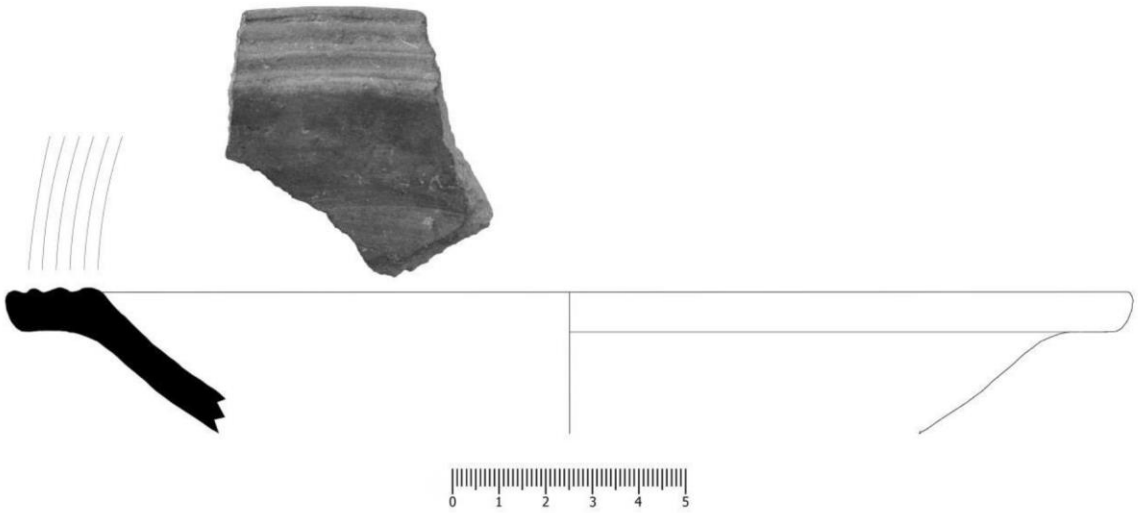

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 034

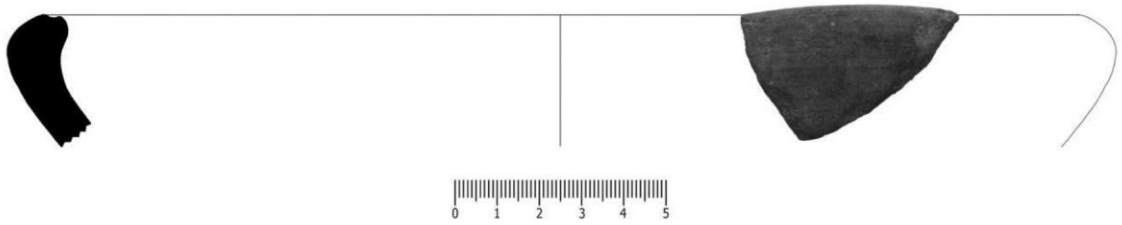

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 035

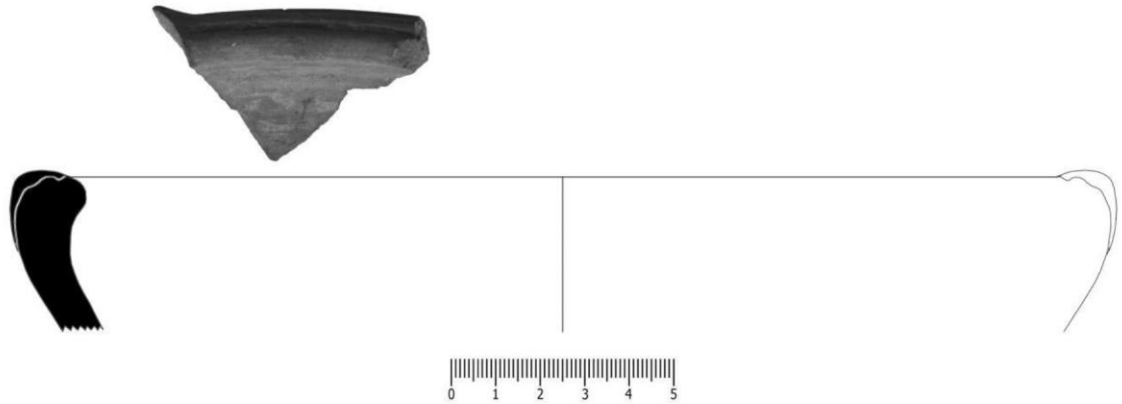

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 036

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 037

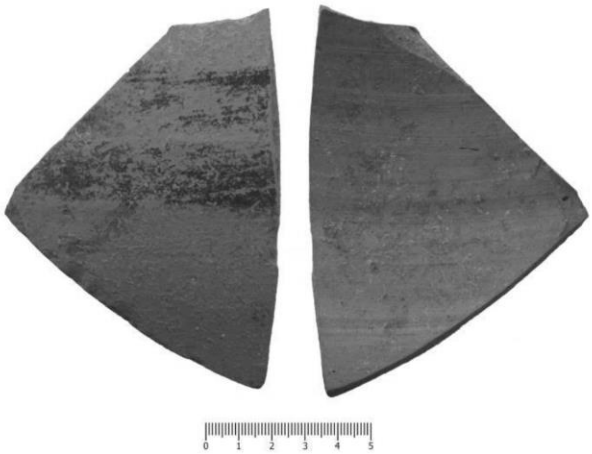

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 038

c) Kapak Parçası-Kat. No.: 039

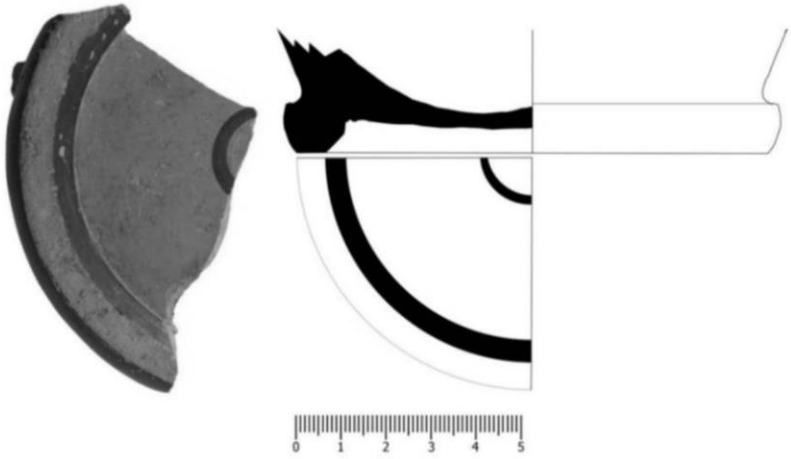

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 040

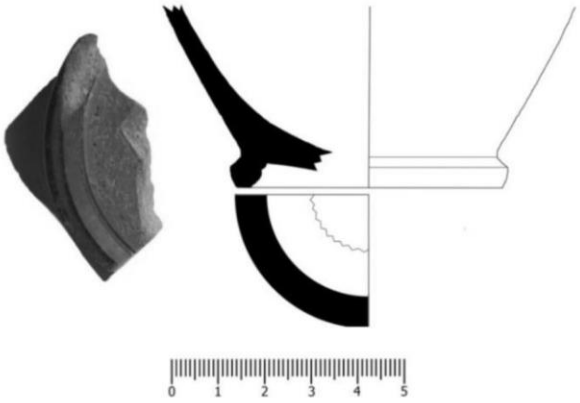

a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 041

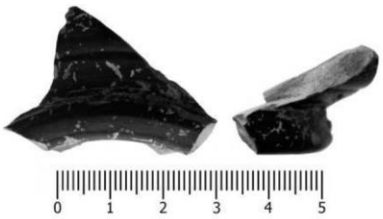

b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 042

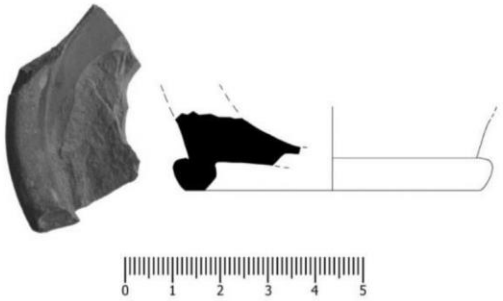

c) Skyphos Parçası-Kat. No.: 043

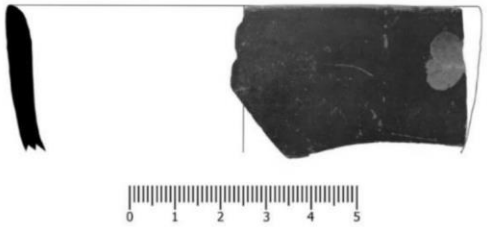

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 044

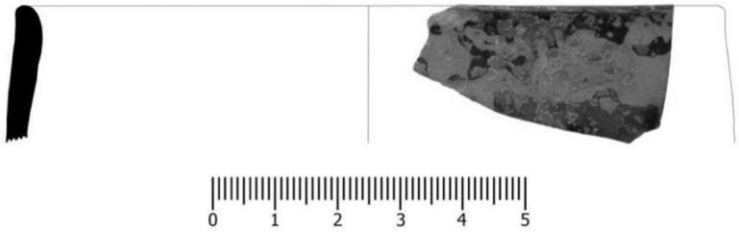

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 045

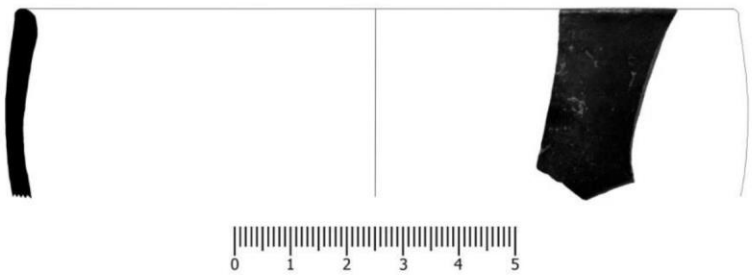

f) Skyphos Parçası-Kat. No.: 046

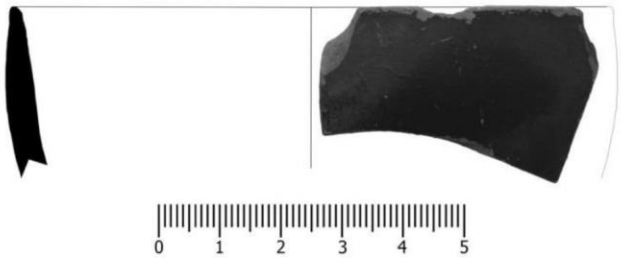

a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 047

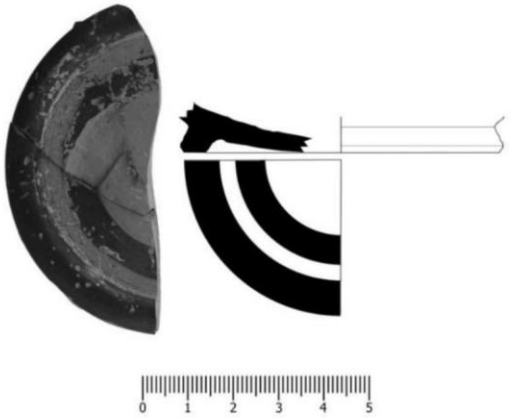

b) Bolsal Parçası-Kat. No.: 048

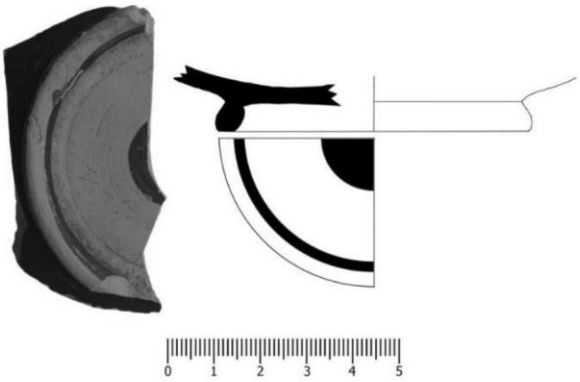

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 049

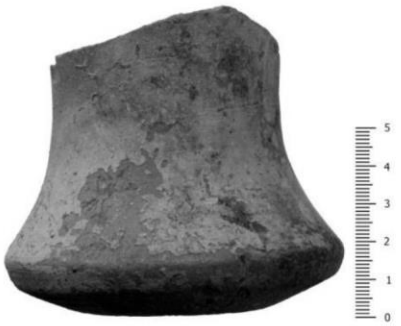

d) Amphora Parçası-Kat. No.: 050

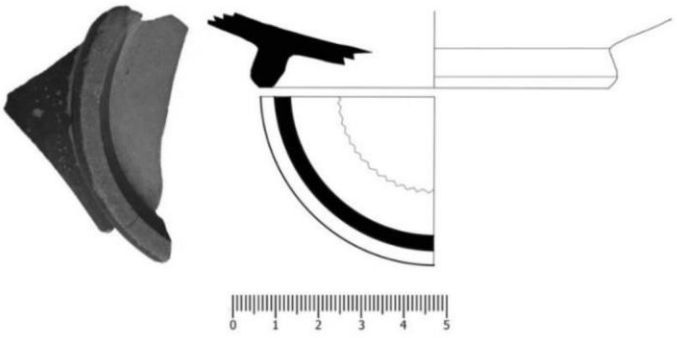

e) Kâse Parçası-Kat. No.: 051

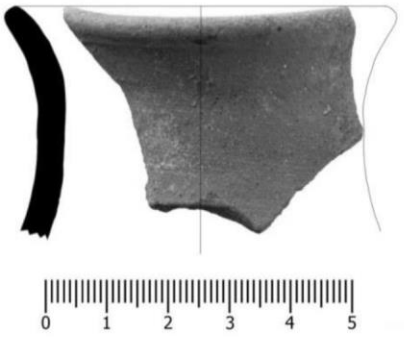

a) Sürahi Parçası-Kat. No.: 052

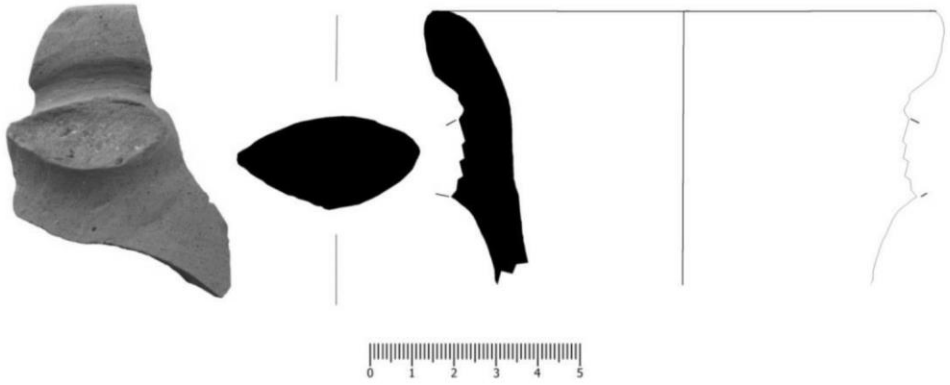

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 053

Değirmentepe Höyüğü

c) Değirmentepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Değirmentepe Höyüğü (Güneyden)

b) Değirmentepe Höyüğü (Kuzeyden)

c) Pithos (?) Parçası-Kat. No.: 054

a) Kapalı Kap Parçası-Kat. No.: 055

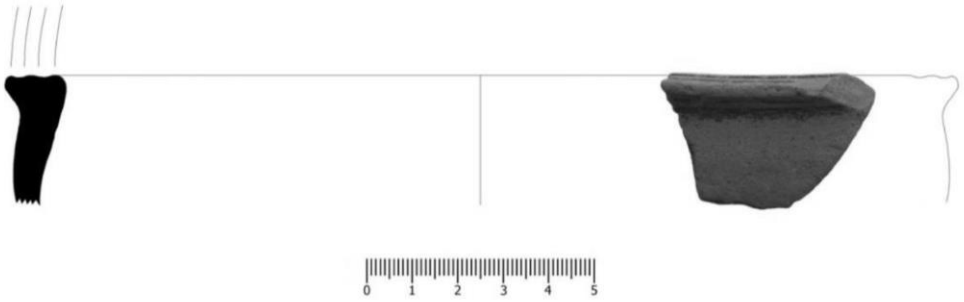

b) Depo (?) Kap Parçası-Kat. No.: 056

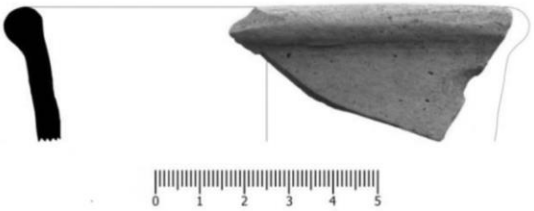

c) Tek Kulplu Sürahi Parçası-Kat. No.: 057

Göztepe Yerleşimi

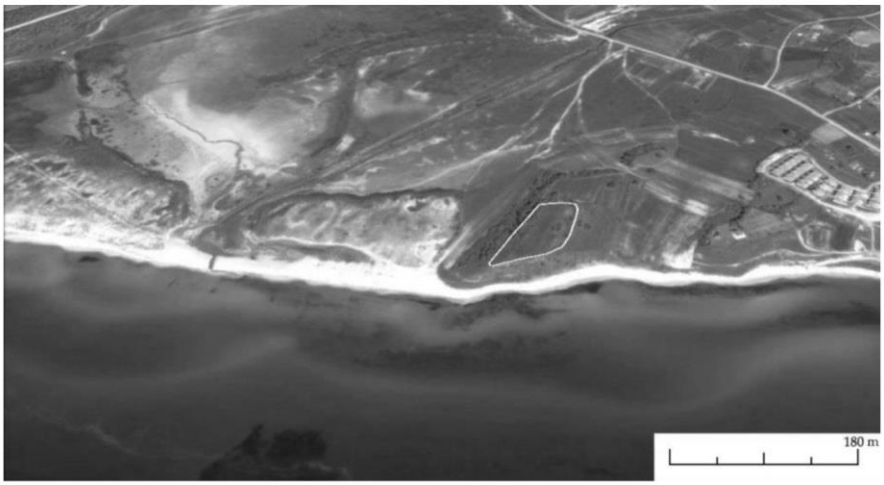

d) Göztepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Göztepe Yerleşimi (Kuzeybatıdan)

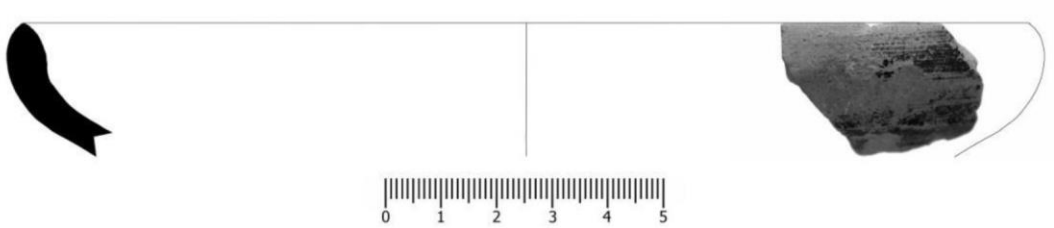

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 058

c) Göztepe, Kiremit Parçaları

Korutepe Yerleşimi

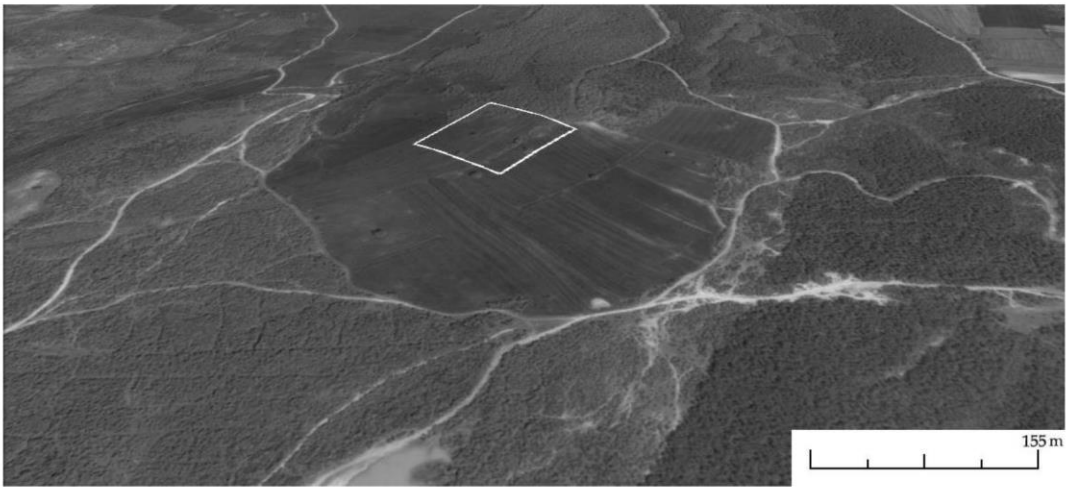

a) Korutepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Korutepe Yerleşimi (Batıdan)

c) Korutepe Yerleşimi-Erken Dönem Malzeme Bulunan Alan (Batıdan)

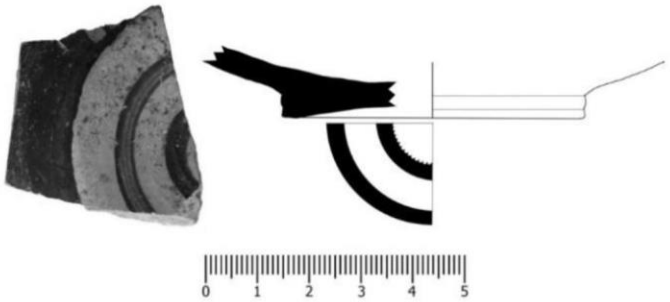

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 059

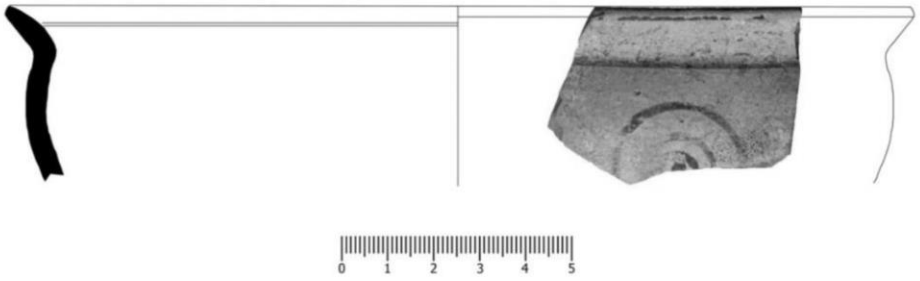

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 060

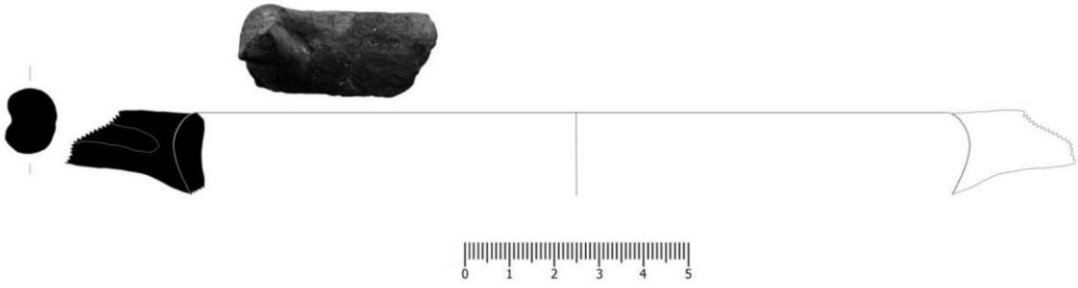

c) Kap Parçası-Kat. No.: 061

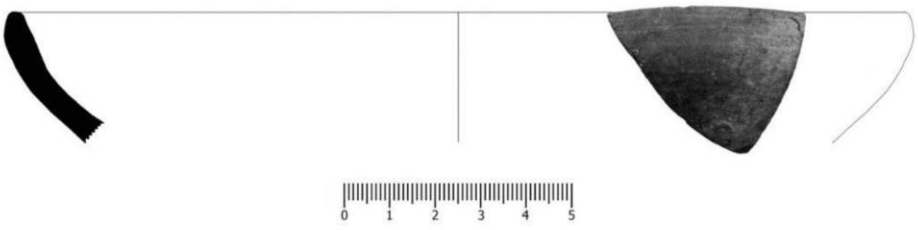

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 062

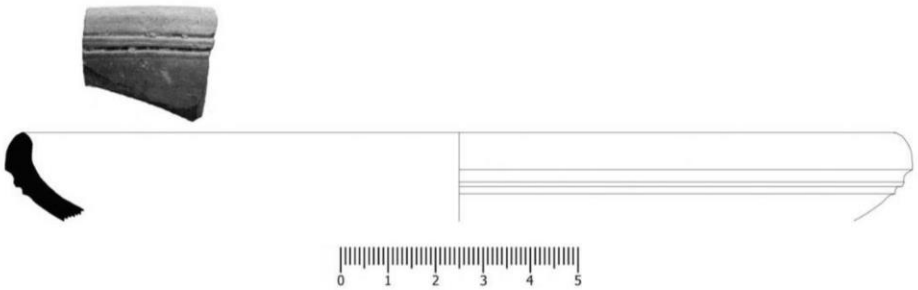

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 063

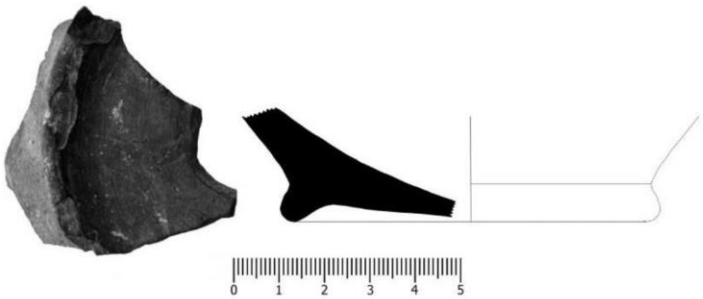

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 064

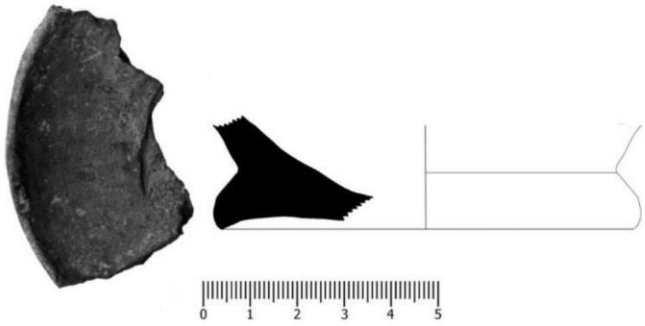

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 065

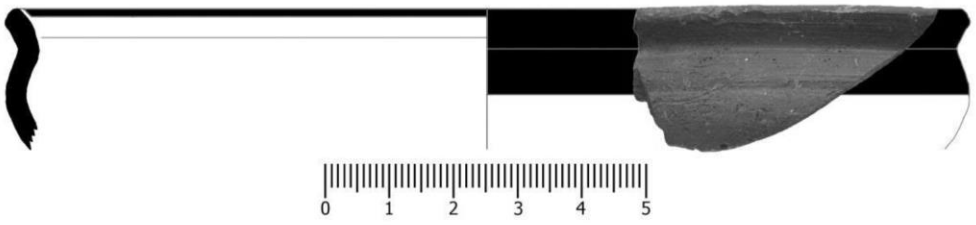

d) İonia Kâsesi (?) Parçası-Kat. No.: 066

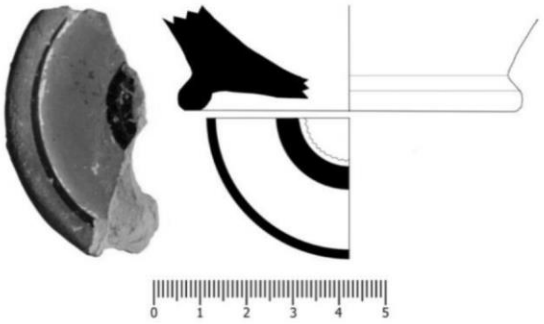

a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 067

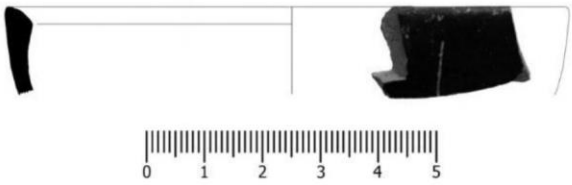

b) Tek Kulplu Kap Parçası -Kat. No.: 068

c) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 069

d) Maroneia sikkesi-
Kat. No.: 070

e) Maroneia sikkesi-
Kat. No.: 071

f) Maroneia sikkesi-
Kat. No.: 072

g) Maroneia sikkesi-
Kat. No.: 073

Kuğuburnu Yerleşimi

h) Kuğubunu Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

a) Kuğuburnu ve Kaletepe Yerleşimleri (Doğudan)

b) Kuğuburnu Yerleşimleri (Doğudan)

c) Kuğuburnu Yerleşimi Gri seramikler

a) Krater Parçası-Kat. No.: 074

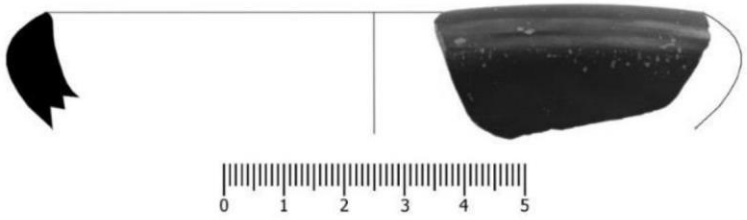

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 075

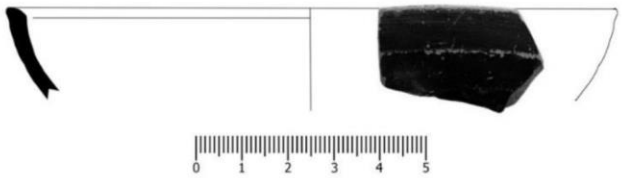

c) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 076

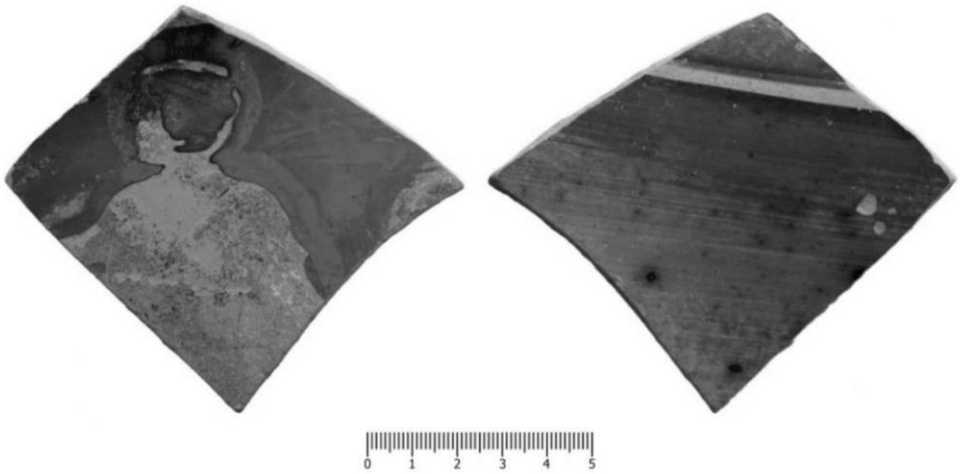

d) Krater Parçası-Kat. No.: 077

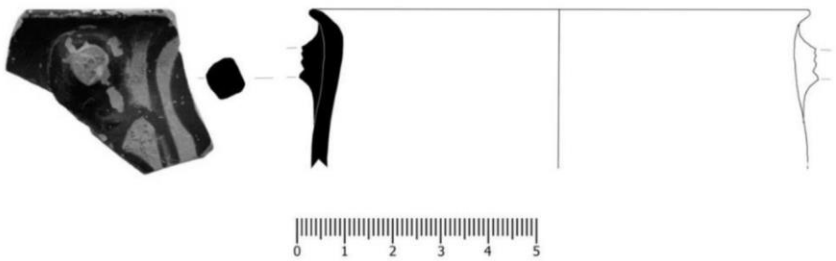

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 078

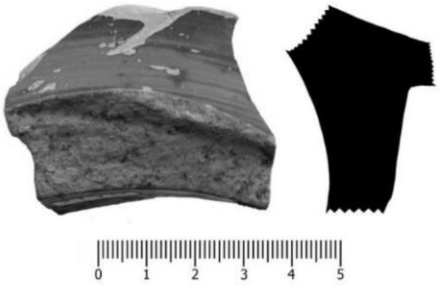

a) Krater Parçası-Kat. No.: 079

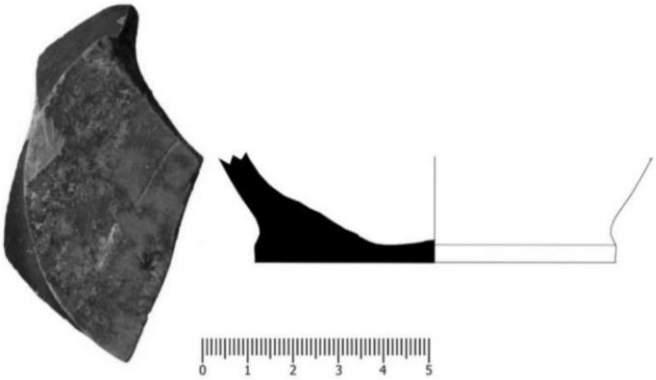

b) Kapalı Kap Parçası-Kat. No.: 080

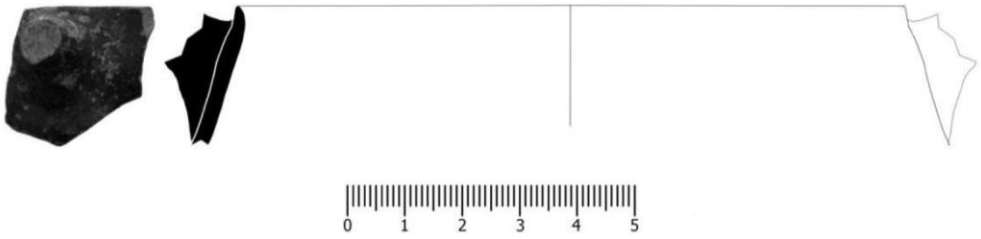

c) Skyphos Parçası-Kat. No.: 081

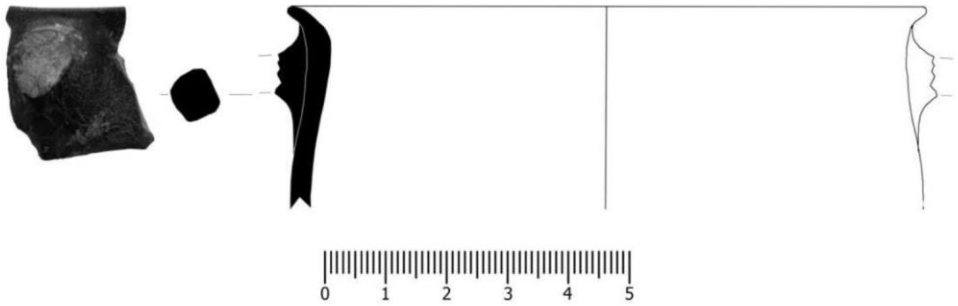

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 082

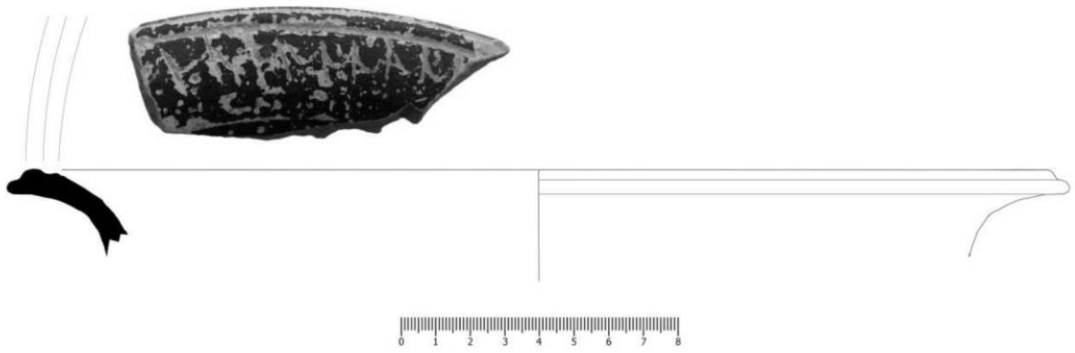

a) Amphora (?) Parçası-Kat. No.: 083

b) Kypsela (?) Sikkesi-
Kat. No.: 084

c) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 085

d) Khersonesos Sikkesi-
Kat. No.: 086

e) Khersonesos Sikkesi-
Kat. No.: 087

f) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 088

g) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 089

h) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 090

ı) Sikke-
Kat. No.: 091

i) Sikke-
Kat. No.: 092

İncirliburun Yerleşimi

a) İncirliburun Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) İncirliburun Yerleşimi (Batıdan)

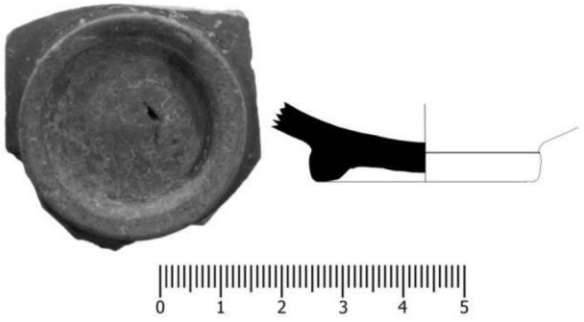

c) Kaide Parçası-Kat. No.: 093

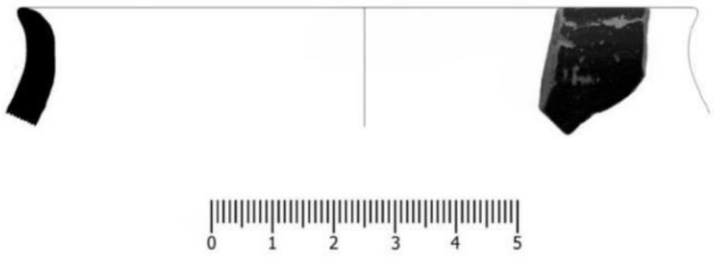

a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 094

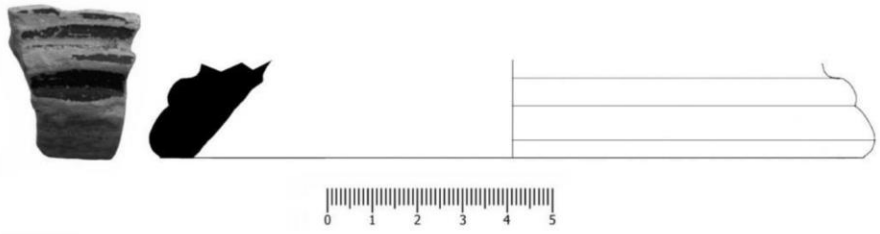

b) Krater Parçası-Kat. No.: 095

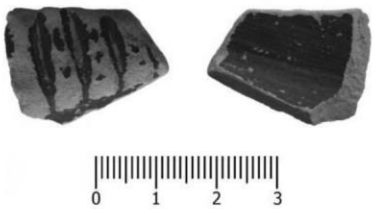

c) Kantharos (?) Parçası-Kat. No.: 096

İtalyan Kalesi

d) İtalyan Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) İtalyan Kalesi (Kuzeyden)

b) İtalyan Kalesi, Doğu Suru (Güneyden)

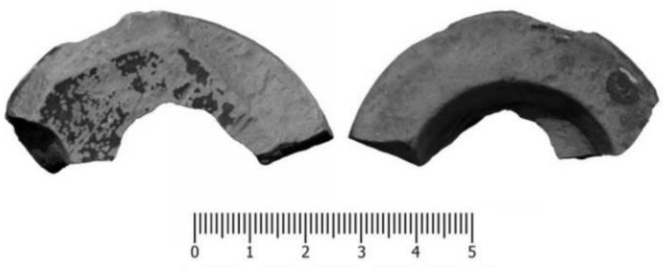

c) Kap Parçası-Kat. No.: 097

a) İtalyan Kalesi, Kaya Oygu Mekân Giriş

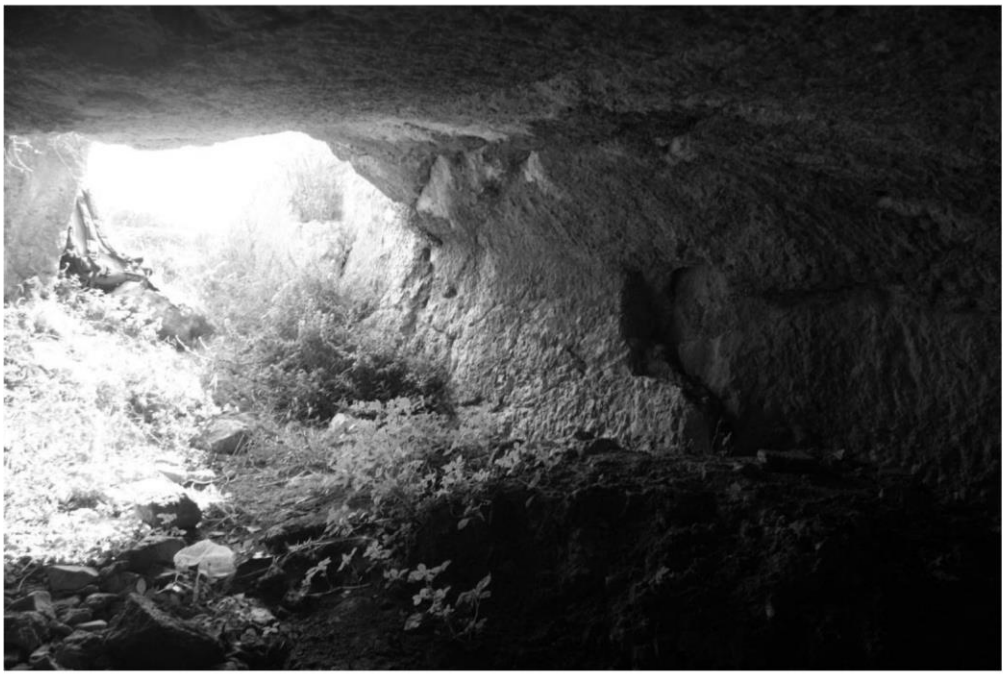

b) İtalyan Kalesi, Kaya Oygu Mekân Giriş

Ağılyaması Yerleşimi

b) Ağılyaması Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Ağılyaması Yerleşimi (Güneybatıdan)

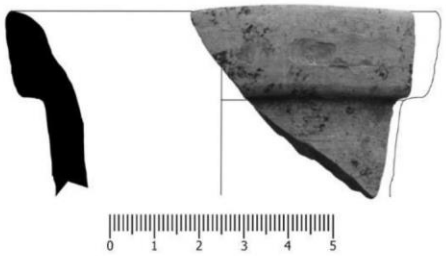

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 098

İncirliçeşme Yerleşimi

a) İncirliçeşme Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Batıdan)

b) İncirliçeşme Yerleşimi (Güneyden)

a) İncirliçeşme Yerleşimi (Batıdan)

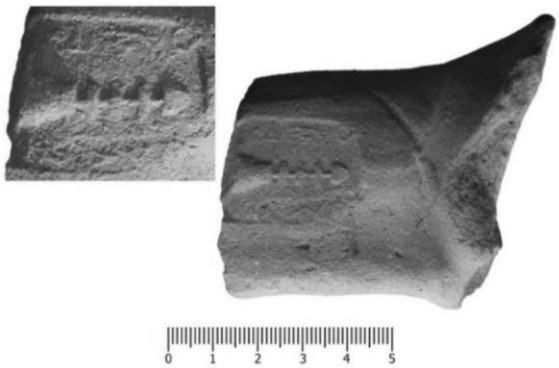

b) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-
Kat. No.: 099

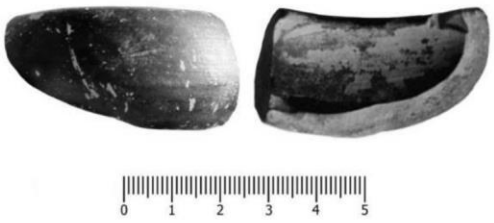

c) Küçük Kâse/Tuzluk Parçası-
Kat. No.: 100

d) Amphora Parçası-Kat. No.: 101

e) Amphora Parçası-Kat. No.: 102

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 103

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 104

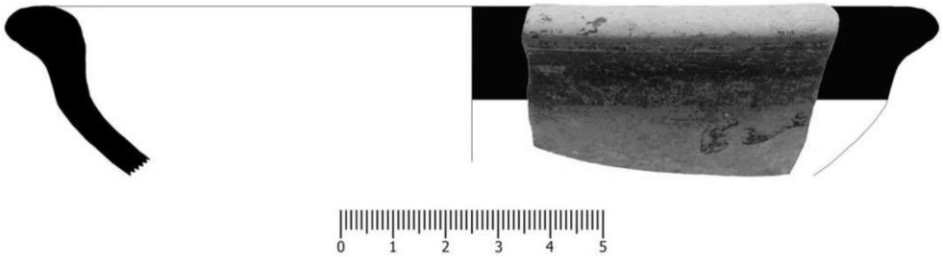

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 105

d) Amphora Parçası-Kat. No.: 106

e) Kiremit Parçası

Mayababa Yerleşimi

a) Mayababa Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Mayababa Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

a) Mayababa Yerleşimi (Güneybatıdan)

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 107 c) Amphora Parçası-Kat. No.: 108

d) Maroneia sikkesi-Kat. No.: 109 e) Sikke-Kat. No.: 110 f) Sikke-Kat. No.: 111

a) Sikke-Kat. No.: 112 b) Sikke-Kat. No.: 113 c) Sikke-Kat. No.: 114

d) Sikke-Kat. No.: 115 e) Sikke-Kat. No.: 116

Tavşantepe Höyüğü

f) Tavşantepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Tavşantepe Höyüğü (Doğudan)

b) Amphora Parçası- Kat. No.: 117

c) Amphora Parçası- Kat. No.: 118

d) Amphora Parçası- Kat. No.: 119

Adatepe Höyüğü

e) Adatepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Adatepe Höyüğü (Kuzeyden)

b) Amphora Parçası- Kat. No.: 120

c) Amphora Parçası- Kat. No.: 121

Suakacağı/Karatopraktepe Yerleşimi

d) Karatopraktepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Karatopraktepe Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

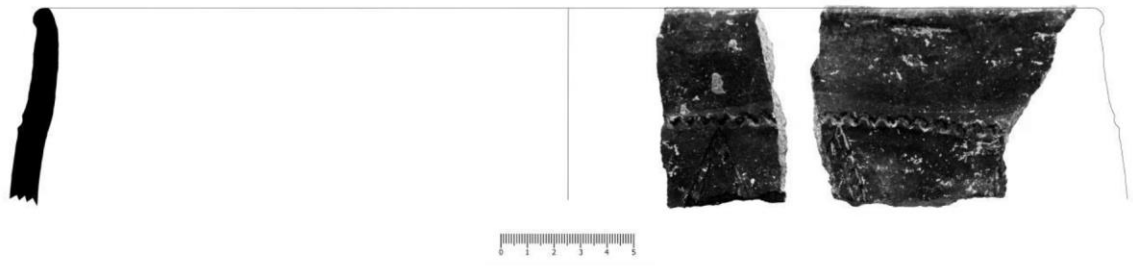

b) Kap Parçaları-Kat. No.: 122

Höyükler Yerleşimi

c) Höyükler Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Höyükler Yerleşimi (Batıdan)

b) Sikke-Kat. No.: 123

c) Sikke-Kat. No.: 124

d) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 125

e) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 153

f) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 157

g) Sikke-Kat. No.: 160

h) Lysimakheia Sikkesi-Kat. No.: 162

Kermiyan- Apros

a) Kermiyan (Apros) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Kermiyan (Apros) Yerleşimi (Güneyden)

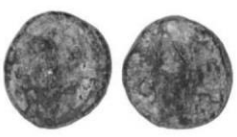

c) Khersonesos Sikkesi- Kat. No.: 163

d) Ainos Sikkesi- Kat. No.: 164

e) Sikke-Kat. No.: 165

a) Sikke-Kat. No.: 166

b) Sikke-Kat. No.: 167

c) Sikke-Kat. No.: 168

d) Sikke-Kat. No.: 169

e) Pergamon Sikkesi-
Kat. No.: 170

f) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 171

g) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 172

h) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 173

I) Lampsakos Sikkesi-
Kat. No.: 176

i) Sikke-Kat. No.: 177

j) Sikke-
Kat. No.: 178

k) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 179

l) Sikke-
Kat. No.: 180

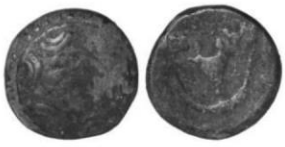

m) Ainos Sikkesi-
Kat. No.: 182

n)

a) Figürin Parçası- Kat. No.: 184

b) Figürin Parçası- Kat. No.: 185

c) Figürin Parçası- Kat. No.: 186

d) Figürin Parçası- Kat. No.: 187

e) Figürin Parçası- Kat. No.: 188

f) Figürin Parçası- Kat. No.: 189

g) Figürin Parçası- Kat. No.: 190

h) Figürin Parçası- Kat. No.: 191

ı) Figürin Parçası- Kat. No.: 192

i) Figürin Parçası- Kat. No.: 193

j) Figürin Parçası- Kat. No.: 194

a) Figürin Parçası- Kat. No.: 195

b) Figürin Parçası- Kat. No.: 196

c) Figürin Parçası- Kat. No.: 198

d) Figürin Parçası- Kat. No.: 199

e) Figürin Parçası- Kat. No.: 200

f) Figürin Parçası- Kat. No.: 201

g) Figürin Parçası- Kat. No.: 202

h) Figürin Parçası- Kat. No.: 203

ı) Figürin Parçası- Kat. No.: 204

i) Figürin Parçası- Kat. No.: 205

a) Figürin Parçası- Kat. No.: 206

b) Figürin Parçası- Kat. No.: 207

Kumtepe Yerleşimi

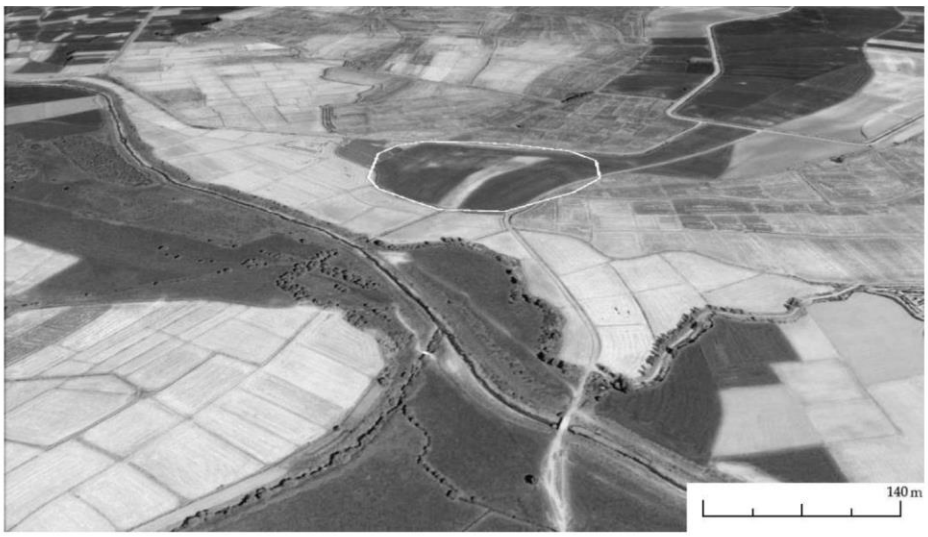

c) Kumtepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

d) Kumtepe Höyüğü (Kuzeydoğudan)

a) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 208

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 209

Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi

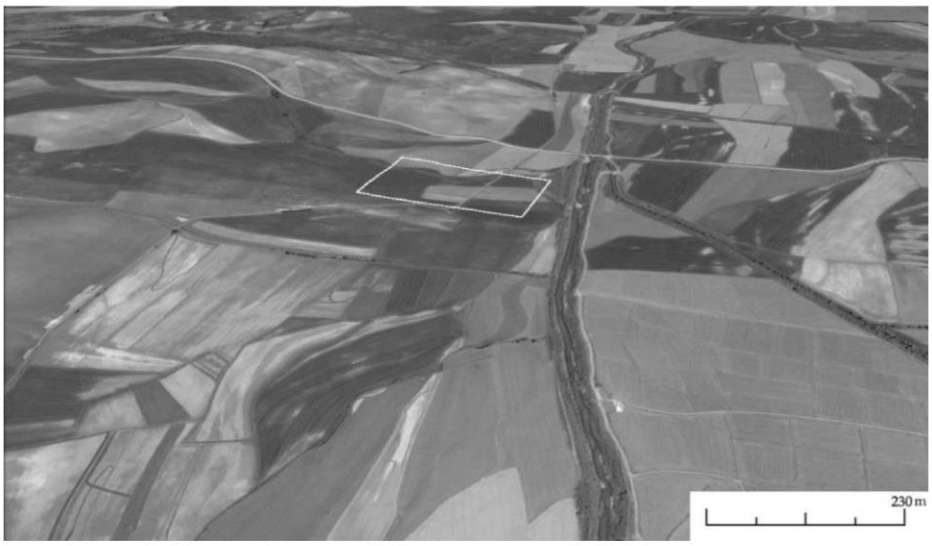

c) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

d) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Kuzeybatıdan)

a) Hacımahmut Çeşmesi Yerleşimi (Batıdan)

b) Kap Parçası-Kat. No.: 210

Kılıçlar-Mezarlık Yerleşimi

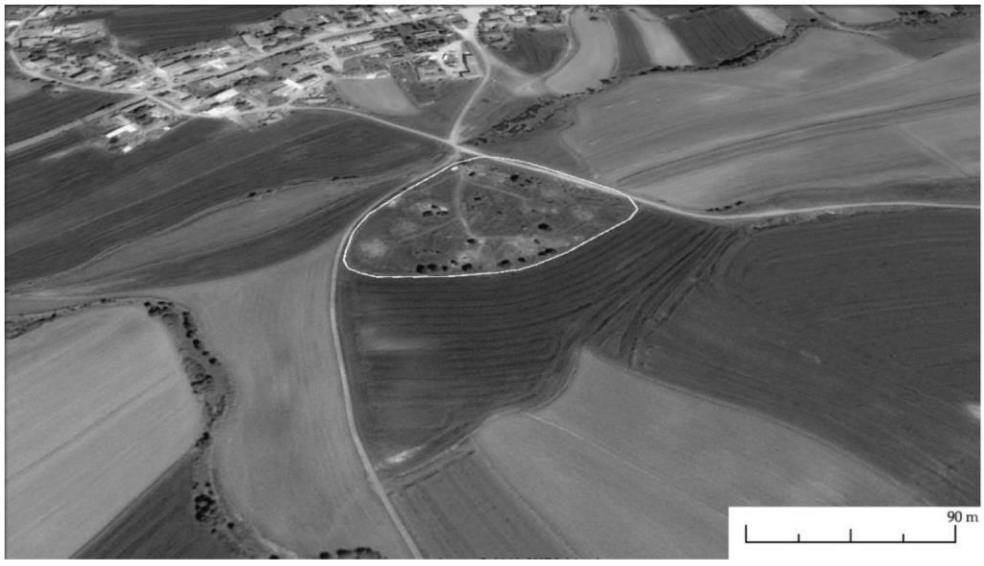

c) Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Kılıçlar Mezarlık Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Amphora-Kat. No.: 211

c) Lekythos Parçası-Kat. No.: 212

a) Parion Sikkesi-Kat. No.: 213

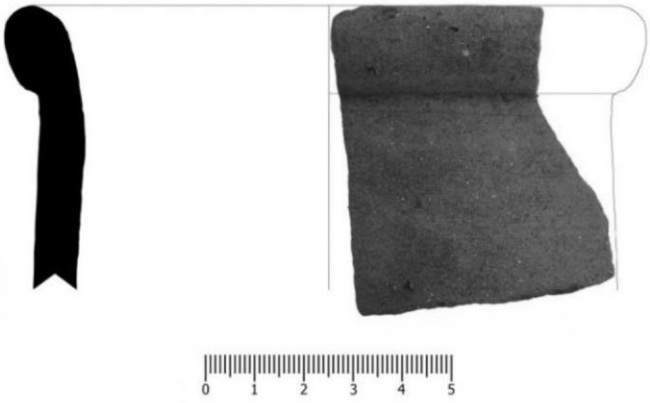

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 214

Vize (Bizye)

c) Vize (Bizye) (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Vize (Bizye) (Kuzeydoğudan)

b) Vize (Bizye) Kuzey Surları

a) Vize (Bizye) Batı Surları

b) Vize (Bizye) Tiyatrosu

Kıyıköy/Salmydessos Yerleşimi

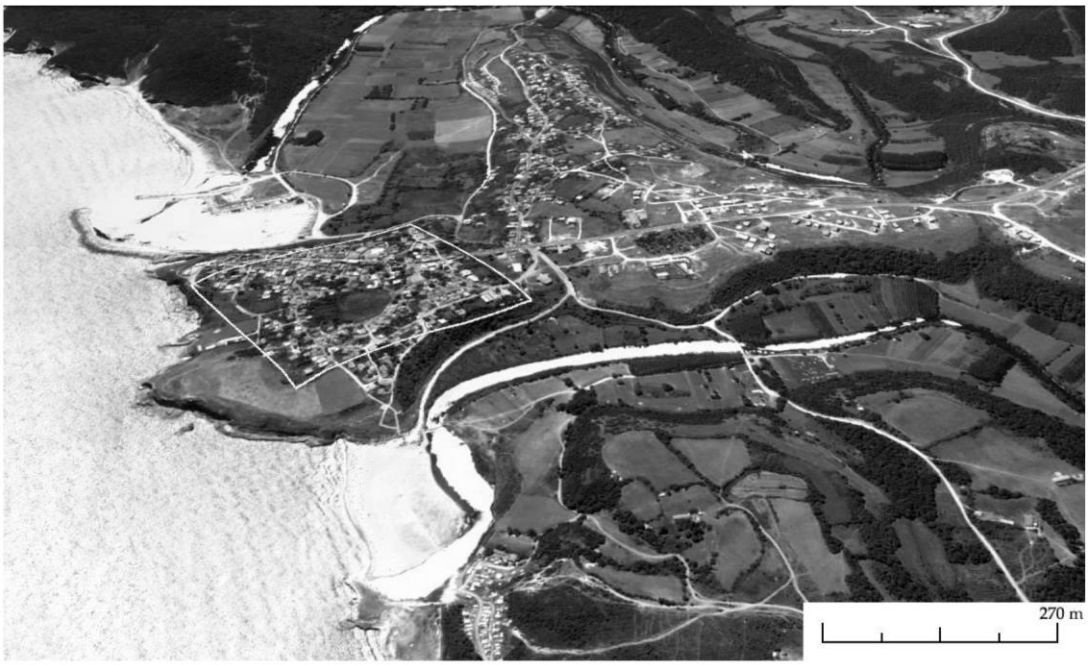

a) Kıyıköy (Salymdessos) (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Kıyıköy (Salymdessos) Yerleşimi ve Liman (Doğudan)

a) Kıyıköy (Salymdessos) - Sur Duvarı ve Giriş (Batıdan)

b) Adak Steli-Kat. No.: 215

Kanlıgeçit Yerleşimi

a) Kanlıgeçit Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Kanlıgeçit Yerleşimi (Batıdan)

c) Sikke-Kat. No.: 216

Virankale Kalesi

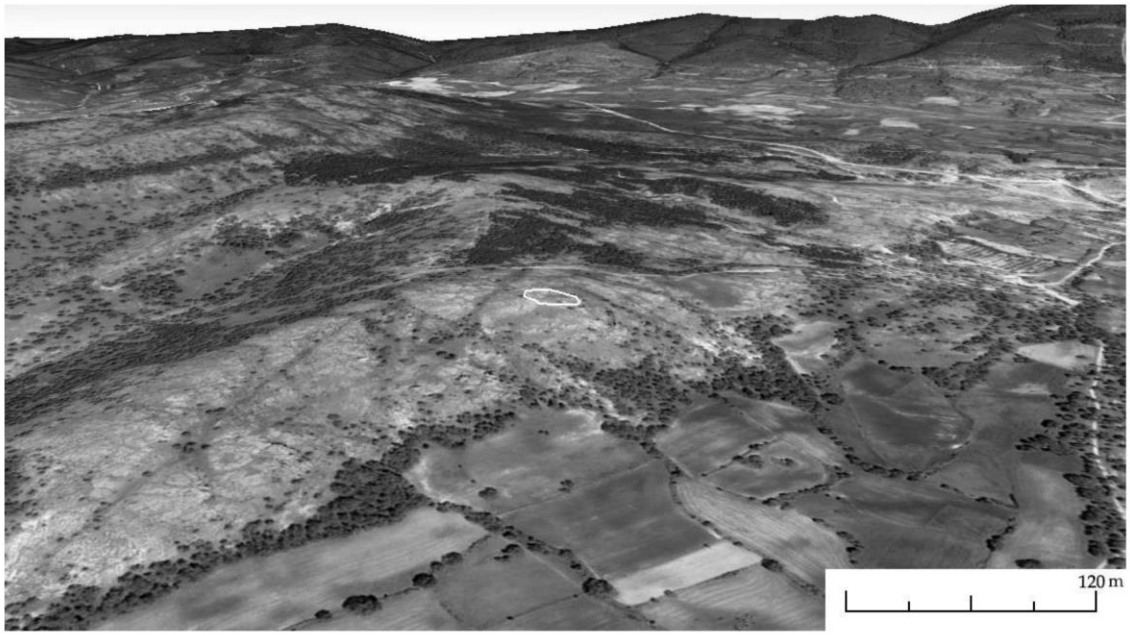

a) Virankale (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Virankale (Doğudan)

a) Virankale - İç Görünüş

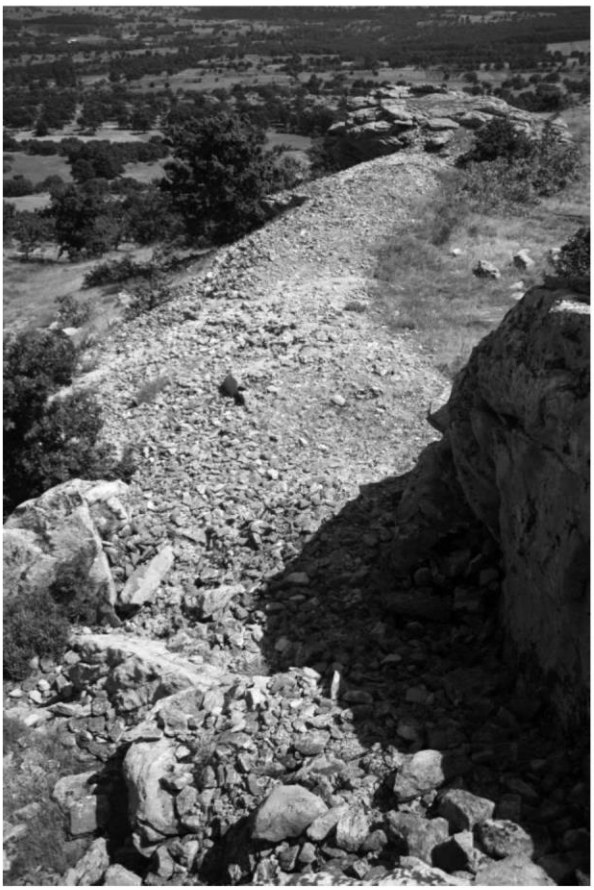

b) Virankale Kuzeydoğu Sur Kalıntısı

a) Virankale Güney Sur Kalıntısı

Çayırköy Kale

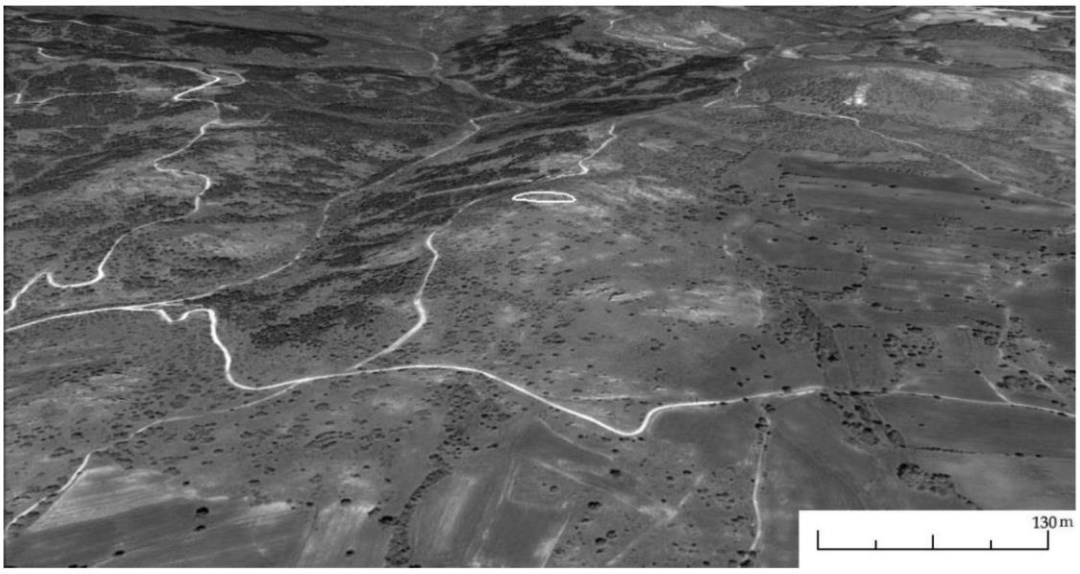

b) Çayırköy Kale (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Çayırköy Kale (Kuzeyden)

b) Çayırköy Kale - Kuzey Sur Kalıntısı

Mayatepe Kalesi

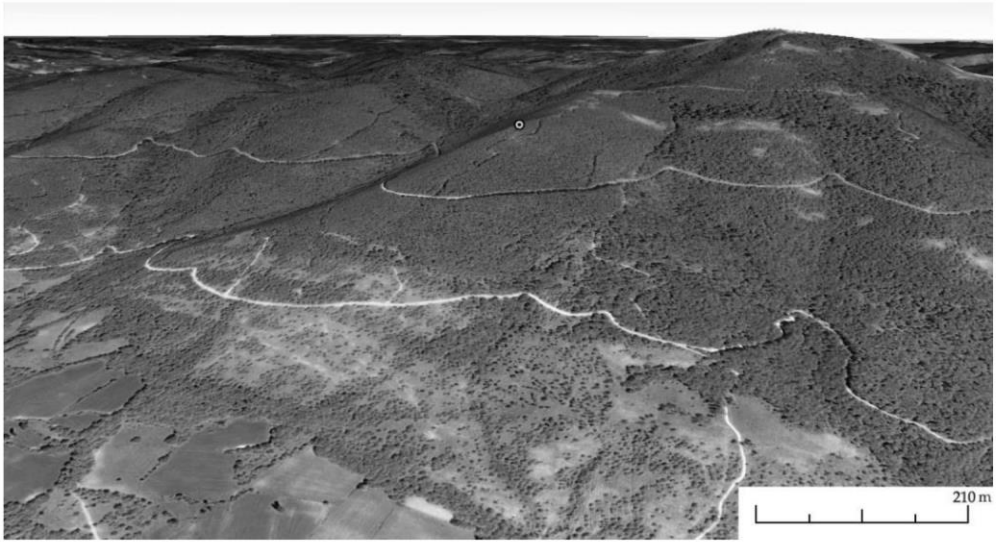

c) Mayatepe Kale (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Mayatepe Kale - Batı Sur

b) Mayatepe Kale - Batı Sur (Üstten)

Kaletepe Kalesi

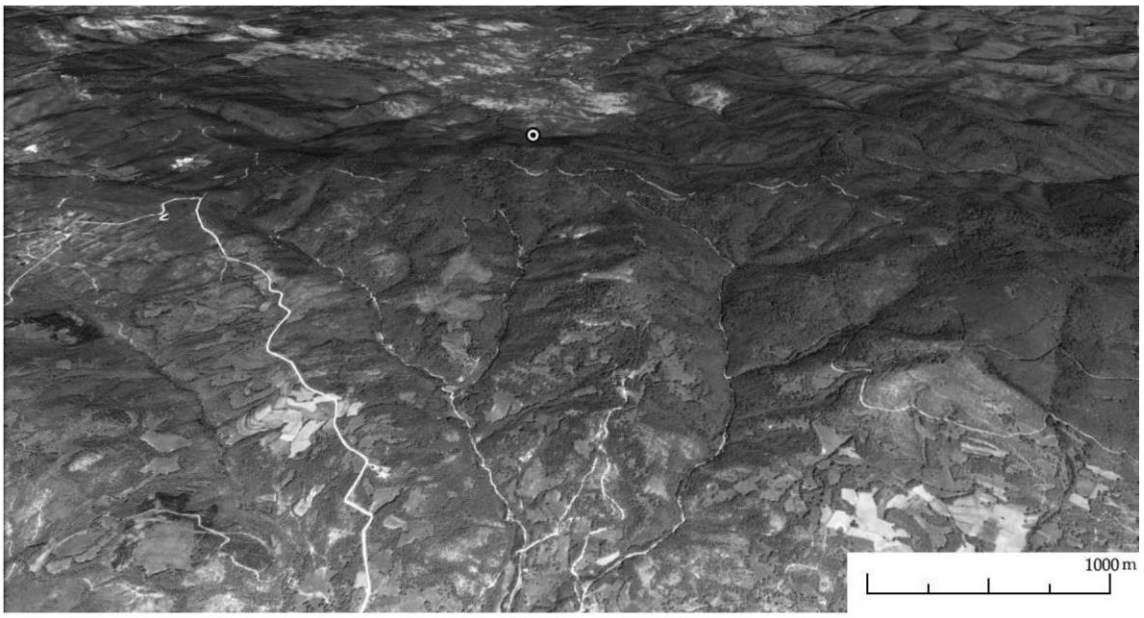

a) Kaletepe (Google Earth Görünümü, Güneyden)

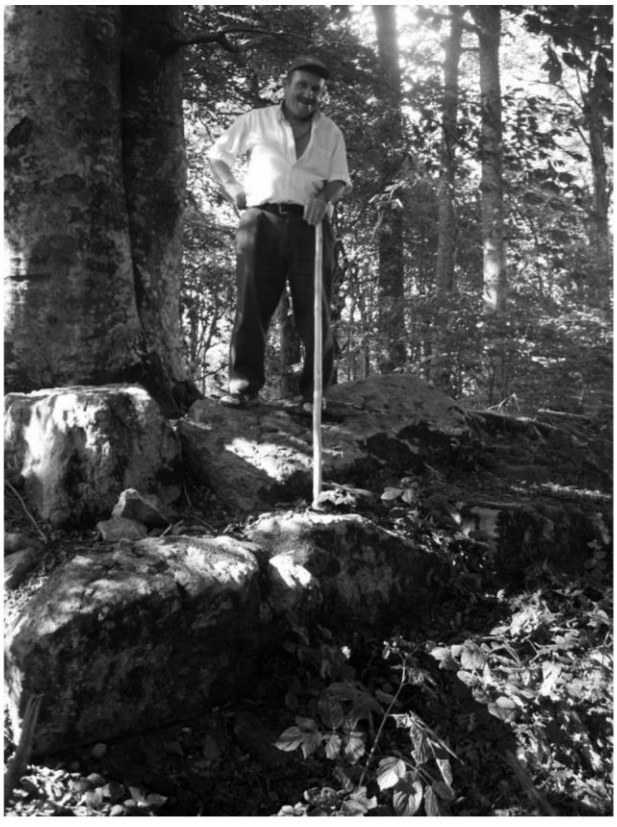

b) Kaletepe-Güney Sur Kalıntısı

a) Kaletepe – Sur Duvarına Ait İşlenmiş Blok Taş

Düzorman Kalesi

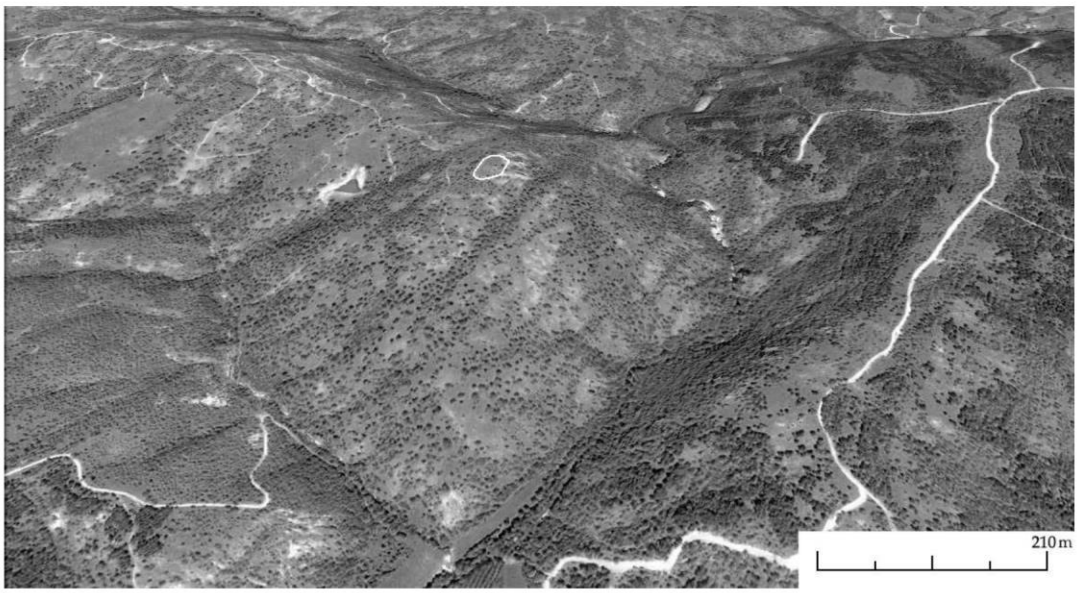

b) Düzorman Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Düzorman Kalesi (Kuzeybatıdan)

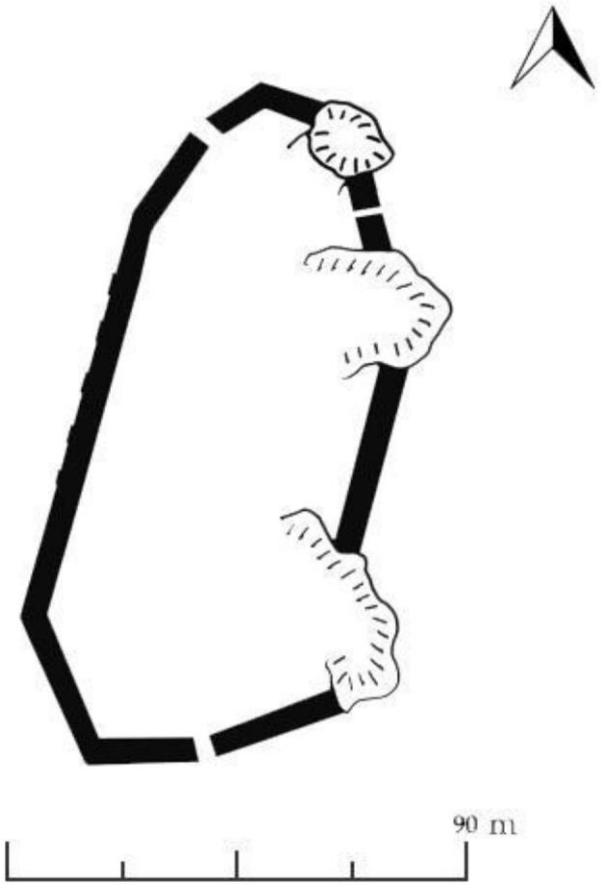

b) Düzorman Kalesi Kroki

a) Düzorman Kale - İç Görünüş (Kuzeyden)

b) Düzorman Kale - Güney Suru ve Kapısı

c) Düzorman Kale - Kuzeybatı Suru ve Payeleri

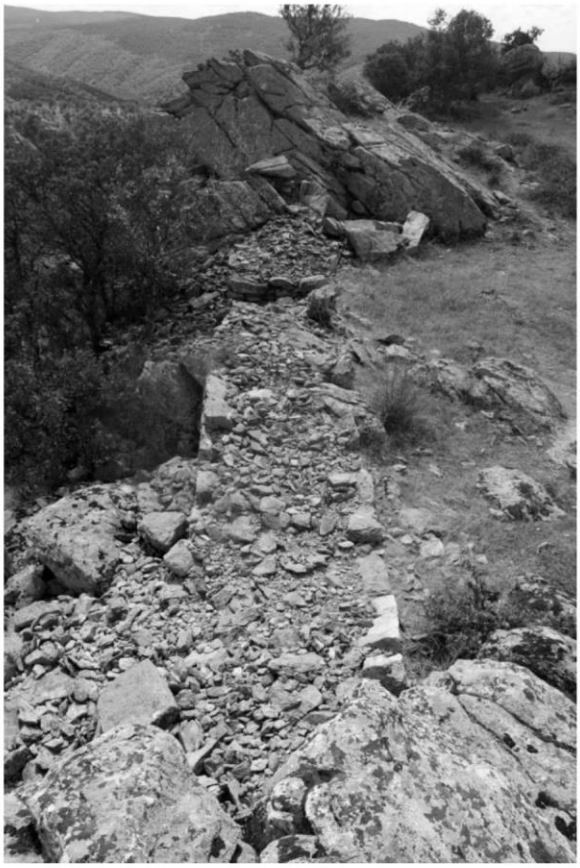

a) Düzorman Kale - Kuzey Suru

Armağan Kalesi

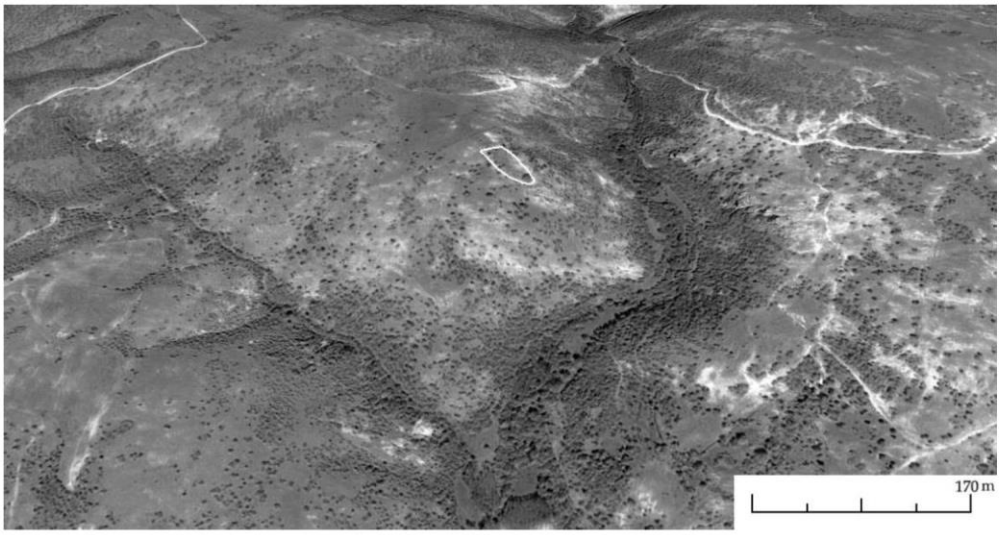

b) Armağan Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Armağan Kalesi (Kuzeybatıdan)

b) Armağan Kale - Kuzey ve Kuzeybatı Sur Kalıntısı

c) Armağan Kale - Kuzeydoğu Sur Kalıntısı

a) Armağan Kale - Duvar Sıva Parçası

Asarkale

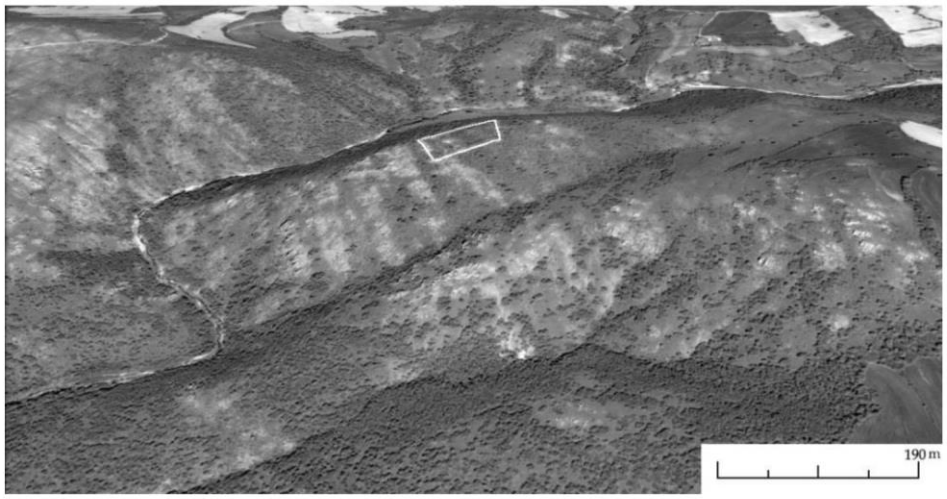

b) Asarkale (Google Earth Görünümü, Güneyden)

c) Asarkale (Doğudan)

a) Asarkale-Kuzey Sur Kalıntısı

b) Asarkale-Kuzey Sur Kalıntısı

c) Asarkale-Kuzeybatı Köşesi

Gürgendere (Burunucu) Kalesi

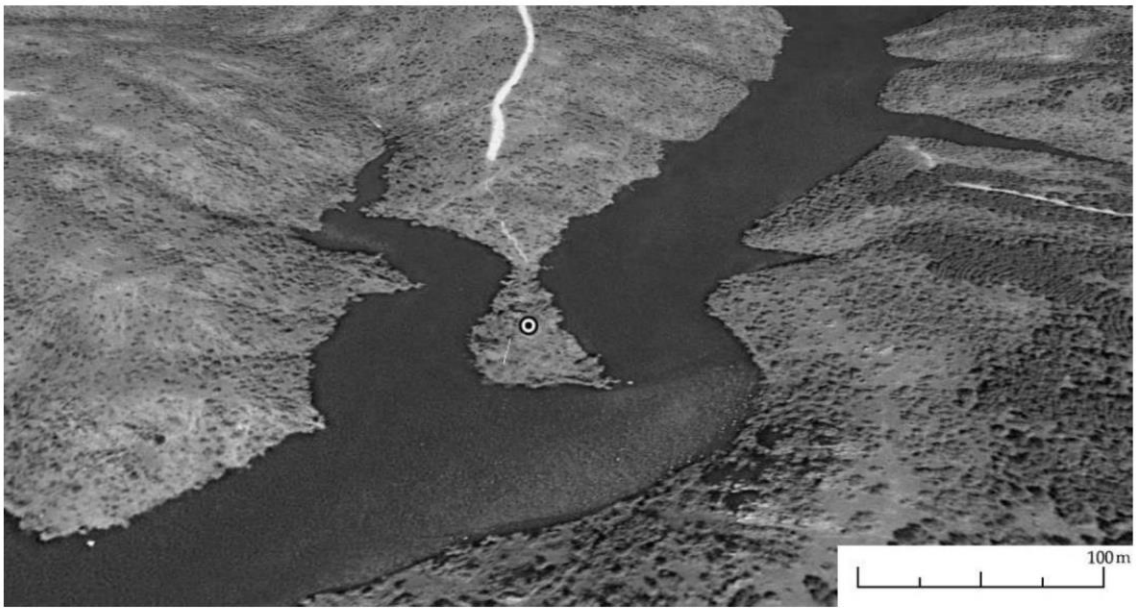

a) Gürgendere (Burunucu) Kalesi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

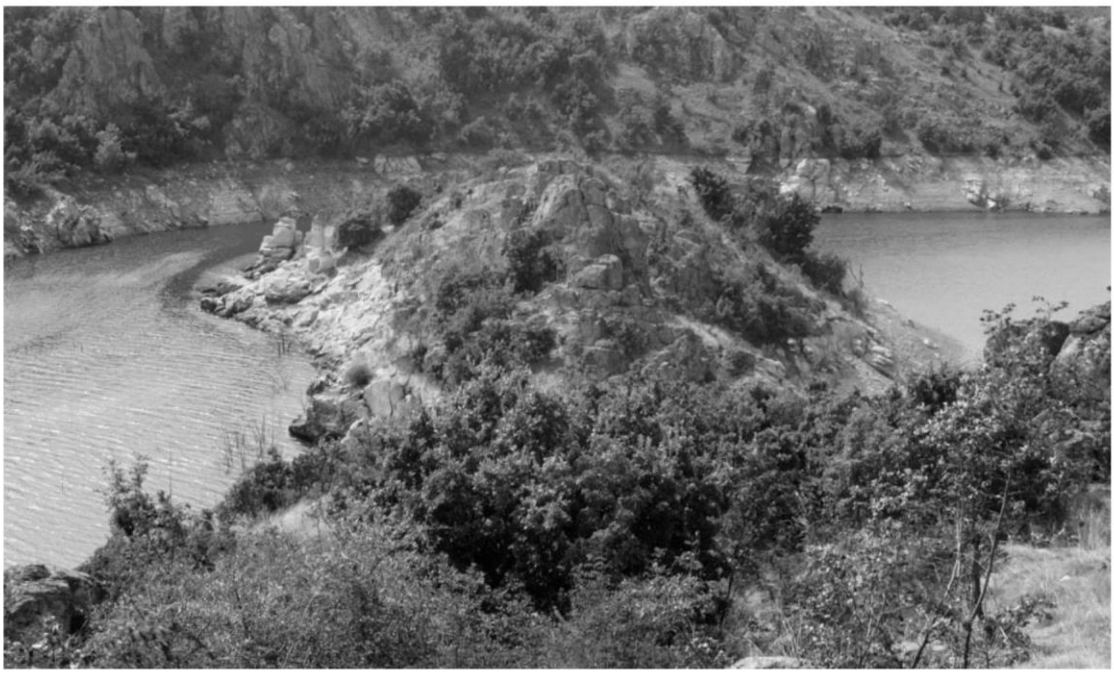

b) Gürgendere (Burunucu) Kalesi (Kuzeyden)

a) Gürgendere (Burunucu) Kalesi Batı Sur Kalıntısı

Çukurçayır Kum Ocağı

b) Amphora-Kat. No.: 217

Sufunya Yerleşimi

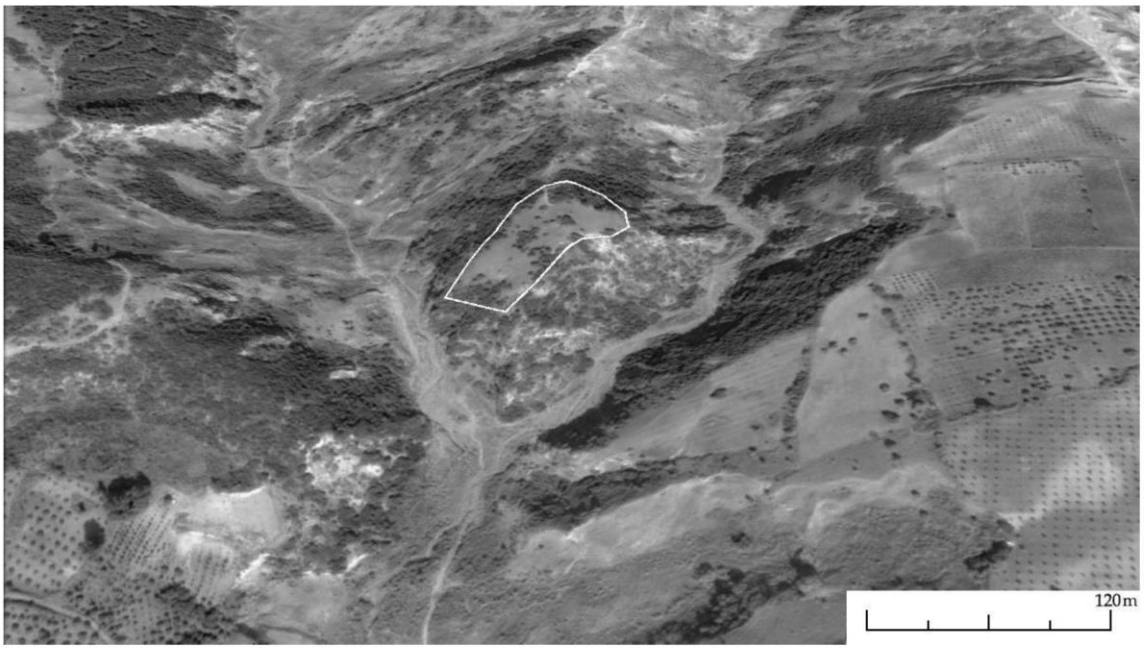

a) Sufunya Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Sufunya Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

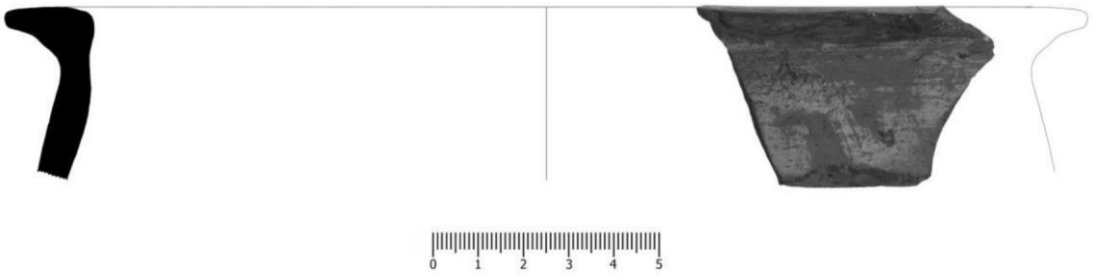

a) Krater Parçası-Kat. No.: 218

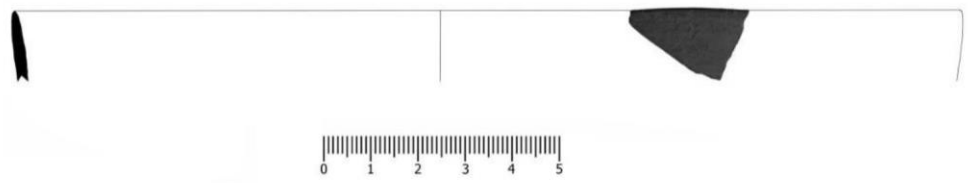

b) Kâse Parçası (?)-Kat. No.: 219

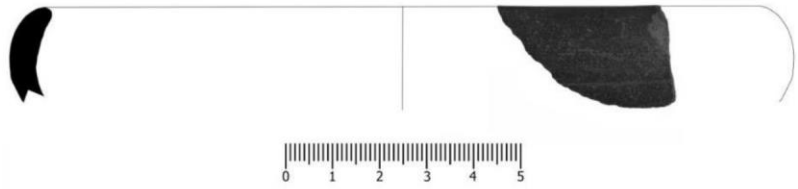

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 220

Kozmandere Yerleşimi

d) Kozman Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Kozman Yerleşimi (Güneybatıdan)

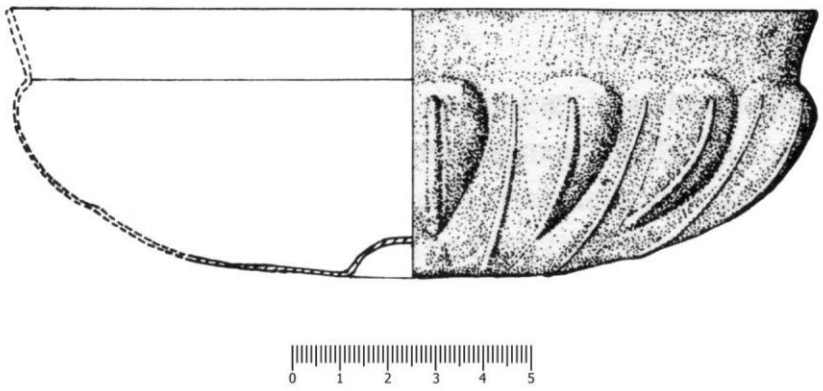

b) Göbekli Kâse Parçası-Kat. No.: 221

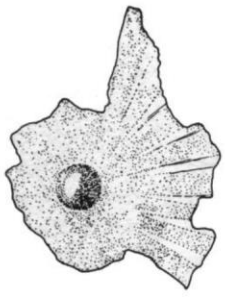

c) Göbekli Kâse Parçası-Kat. No.: 222

Gaziköy (Ganos) Yerleşimi

a) Gaziköy (Ganos) (Google Earth Görünümü, Güneybatıdan)

b) Gaziköy (Ganos) (Güneyden)

a) Gaziköy (Ganos) - Tepe Üstü

b) Gaziköy (Ganos) - Kuzey Suru

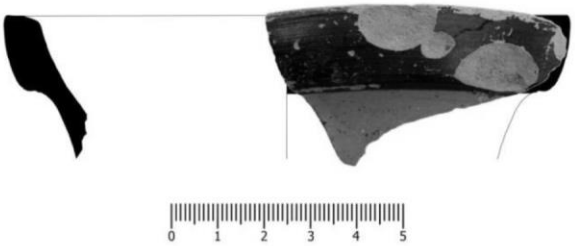

c) Attika Amphora Parçası-Kat. No.: 223

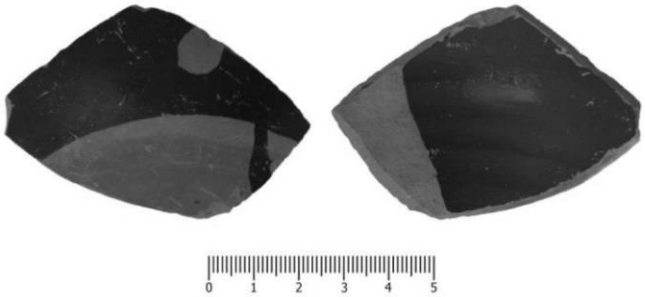

a) Skyphos (?) Parçası-Kat. No.: 224

Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kalesi

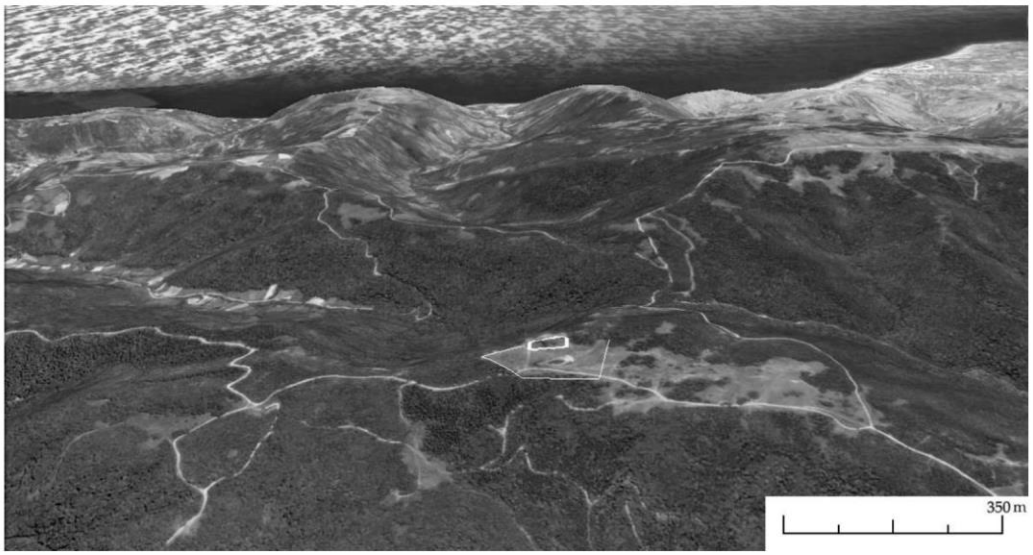

b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale (Google Earth Görünümü, Kuzeybatıdan)

c) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – İç Görünüş (Güneyden)

a) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – İç Görünüş (Doğudan)

b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – İç Görünüş (Kuzeybatıdan)

a) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale – Doğu Sur Kalıntısı

b) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kalesi - İşlenmiş Duvar Taşları

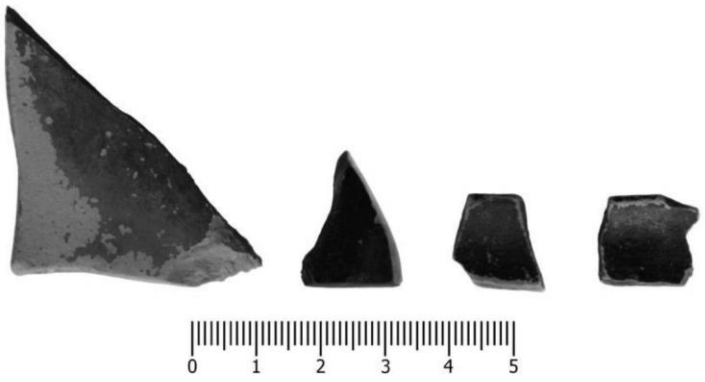

c) Kartaltepe/Bakacaktepe (Hieron Oros) Kale - Seramik Buluntuları

Kaletepe/Cinci Kale

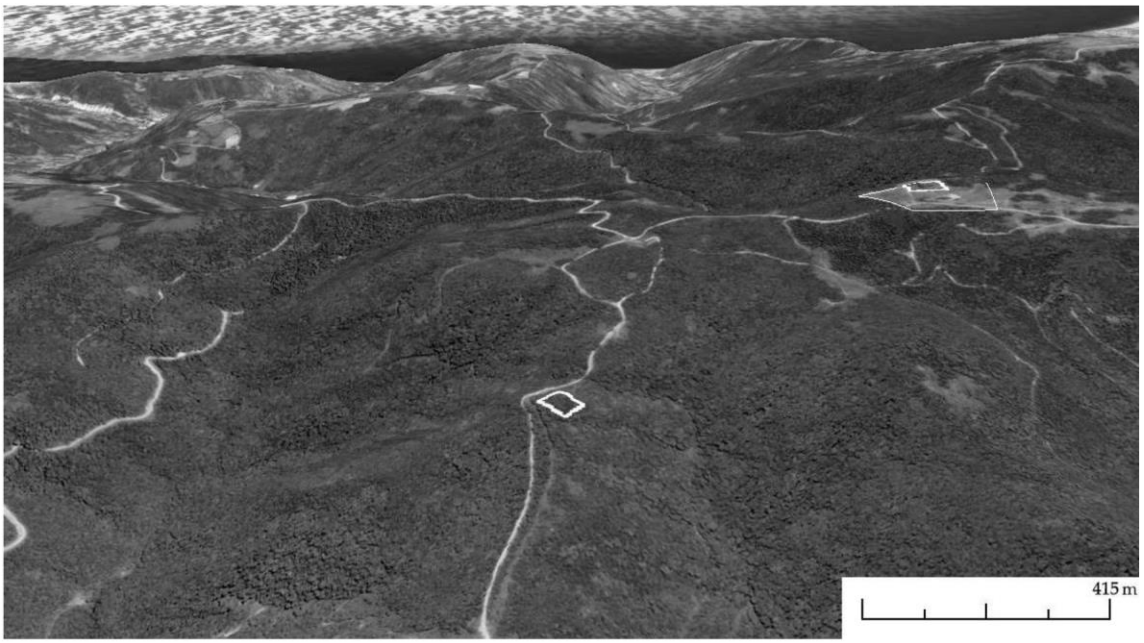

a) Kaletepe/Cinci Kale (Google Earth Görünümü, Kuzeybatıdan)

b) Kaletepe/Cinci Kale – Geç Antik Çağ Sur Kalıntısı

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 225

Odunhattı Yerleşimi

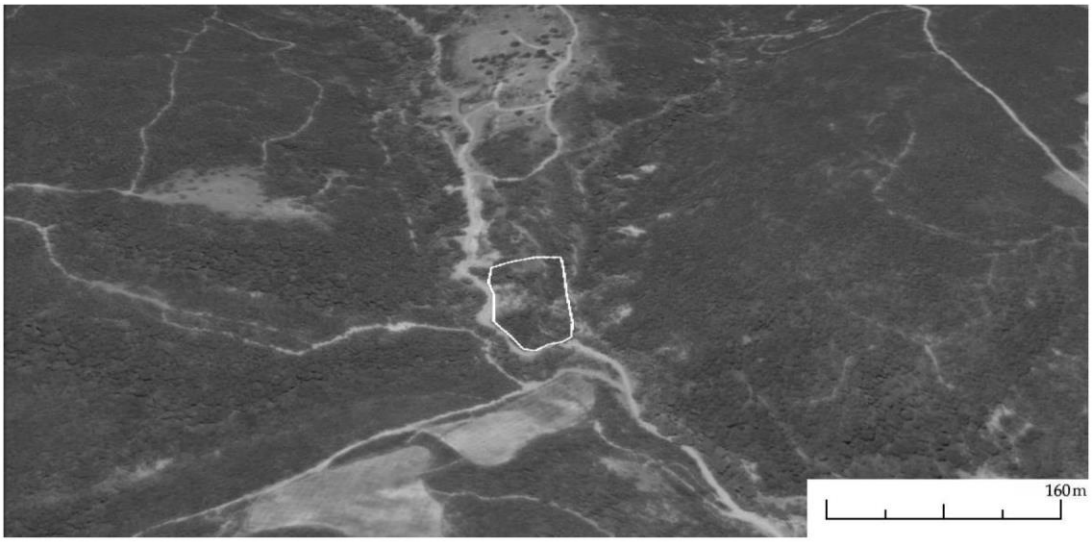

b) Odunhattı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

a) Odunhattı Yerleşimi (Güneyden)

b) Odunhattı Yerleşimi – Kırlangıç Kuyruğu Kenetli İşlenmiş Taş

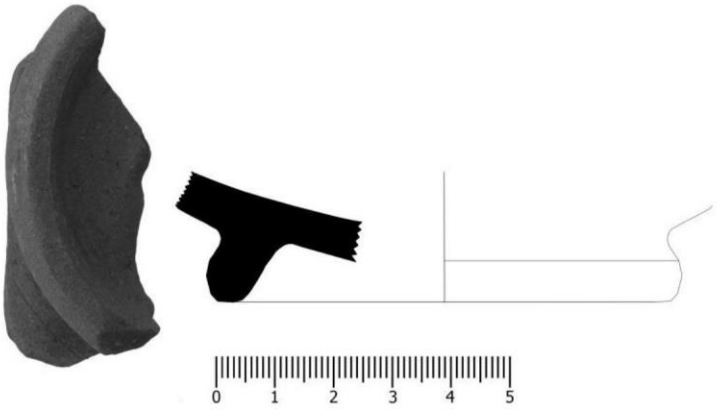

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 226

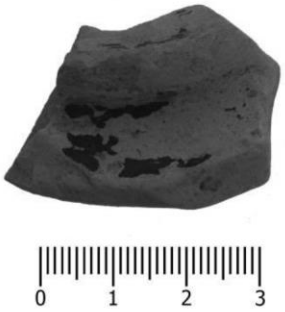

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 227

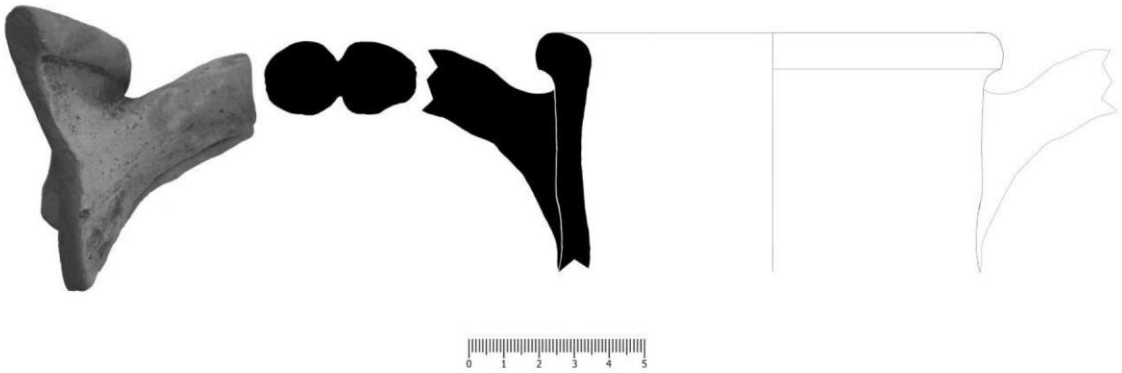

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 228

d) Amphora Parçası-Kat. No.: 229

Barbaros (Bisanthe) Yerleşimi

a) Barbaros (Bisanthe) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Barbaros (Bisanthe) Yerleşimi (Güneybatıdan)

a) Kabartma Parçası-Kat. No.: 230

b) Stel-Kat. No.: 231

c) Cup-Skyphos-Kat. No.: 232

a) Tabak-Kat. No.: 233

b) Figürin Parçası-Kat. No.: 234

c) Figürin Parçası-Kat. No.: 235

d) Elaious Sikkesi-Kat. No.: 236

e) Sikke-Kat. No.: 237

f) Sikke-Kat. No.: 238

a) Kypsela (?) Sikkesi-Kat. No.: 239

b) Sikke-Kat. No.: 240

Değirmenaltı Yerleşimi

c) Değirmenaltı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

d) Değirmenaltı Yerleşimi - Korunan Kuzey Yarısı (Güneyden)

a) Açık Ağızlı Kap Parçası-Kat. No.: 241

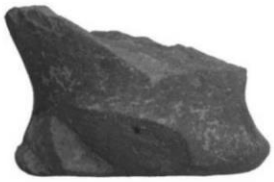

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 242

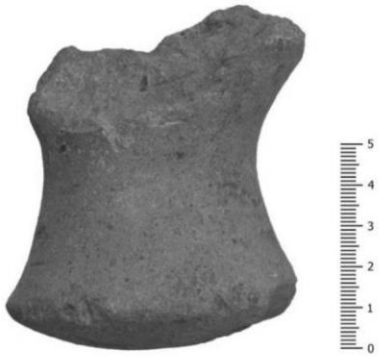

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 243

Menekşe Çatağı Yerleşimi

d) Menekşe Çatağı Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

e) Menekşe Çatağı Yerleşimi (Güneydoğudan)

Karaevlialtı (Heraion Teikhos)Yerleşimi

a) Karaevlialtı (Heraion Teikhos)Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Karaevlialtı (Heraion Teikhos)Yerleşimi (Batıdan)

Aytarla Yerleşimi

a) Aytarla Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Aytarla Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

a) Yazıtlı Mezar Taşı-Kat. No.: 244

Toptepe Yerleşimi

b) Toptepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

Ereğlisi (Perinthos) Yerleşimi

a) Ereğli (Perinthos)(Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Ereğli (Perinthos) (Kuzeydoğu'dan)

c) Ereğli (Perinthos) – Akropolis'de Roma İmparatorluk Dönemi Yapıları

a) Stel-Kat. No.: 245

b) Stel-Kat. No.: 246

c) Stemless Kyliks-Kat. No.: 247

a) Perinthos Sikkesi-Kat. No.: 248

b) Adak Steli-Kat. No.: 249

c) Adak Steli-Kat. No.: 250

Selymbria Yerleşimi

a) Silivri (Selymbria) (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Silivri (Selymbria) (Kuzeybatıdan)

Selimpaşa Höyüğü

a) Selimpaşa Höyüğü (Google Earth Görünümü, Güneyden)

İstanbul (Byzantion)

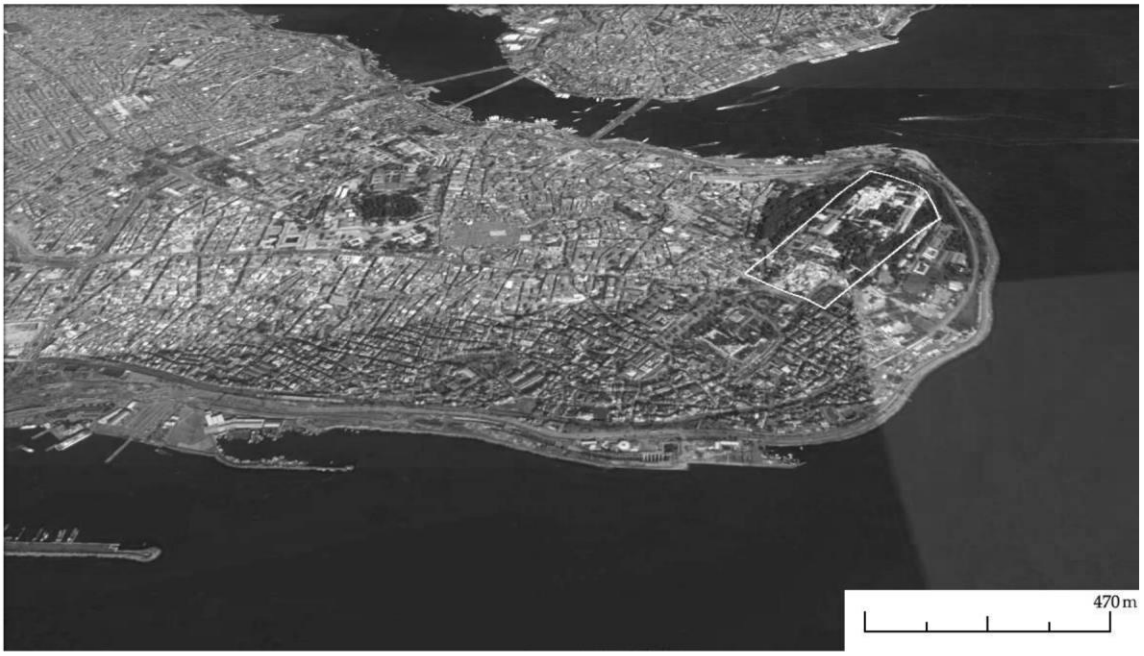

b) Sarayburnu (Byzantion) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Aryballos Parçası-
Kat. No.: 251

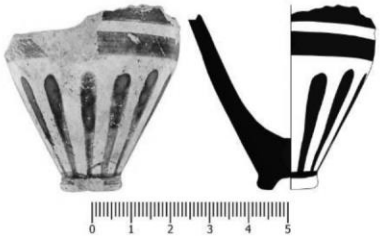

b) Aryballos Parçası-
Kat. No.: 252

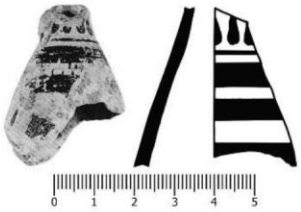

c) Alabastron Parçası-
Kat. No.: 253

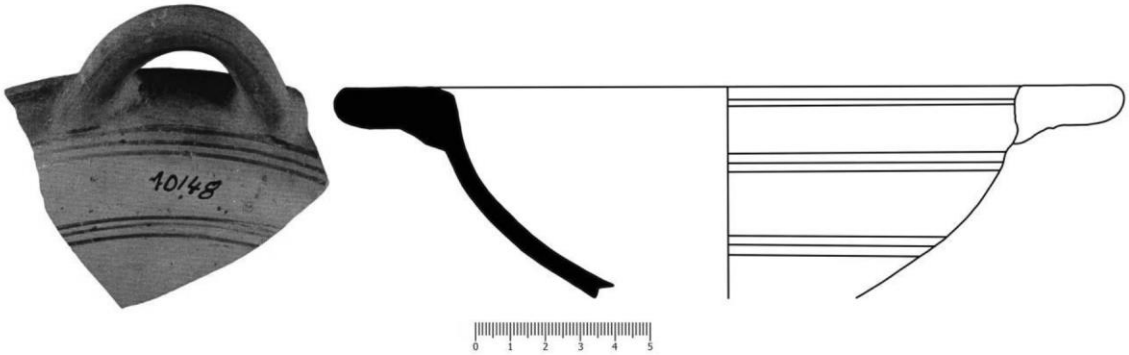

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 254

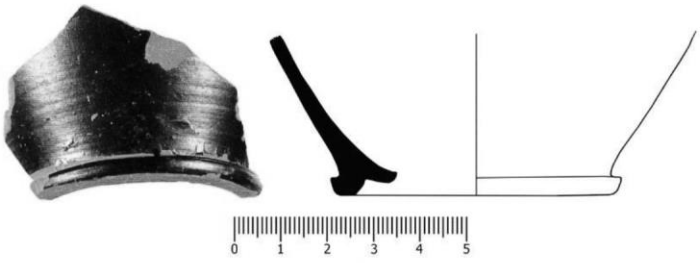

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 255

a) Tek Kulplu Kap Parçası-Kat. No.: 256

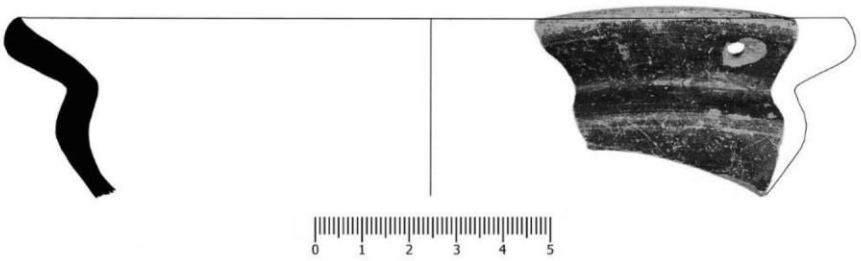

b) Kap Parçası-Kat. No.: 257

c) Figürin Parçası-Kat. No.: 258

a) Kalıp Yapımı Kap Parçası-Kat. No.: 259

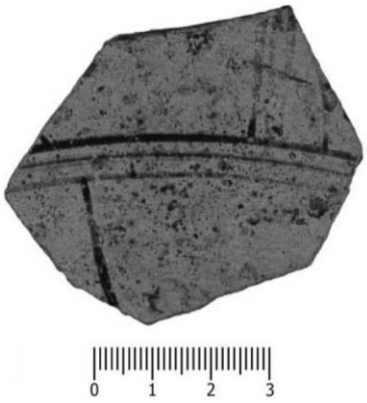

b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 260

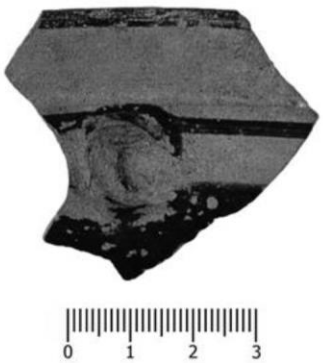

c) Kyliks Parçası-Kat. No.: 261

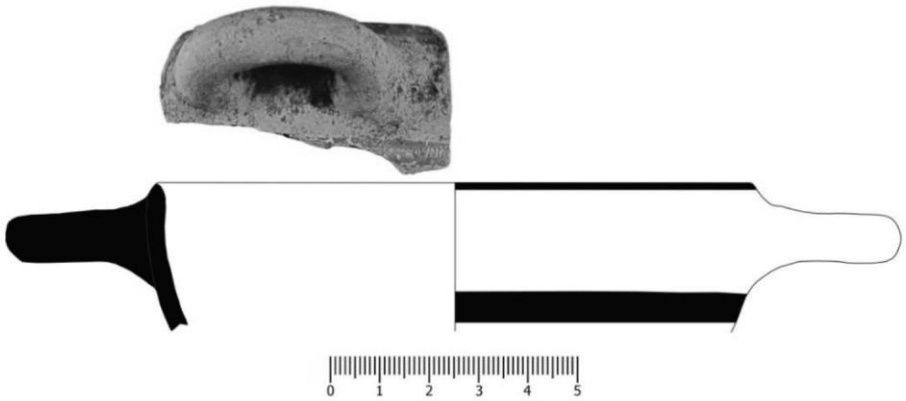

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 262

e) Kap Parçası-Kat. No.: 263

f) Skyphos Parçası-Kat. No.: 264

g) Krater Parçası-Kat. No.: 265

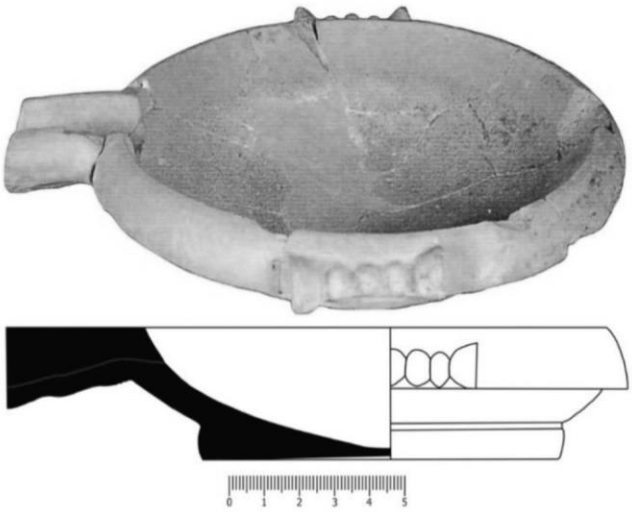

a) Mortar-Kat. No.: 266

b) Kantharos-Kat. No.: 267

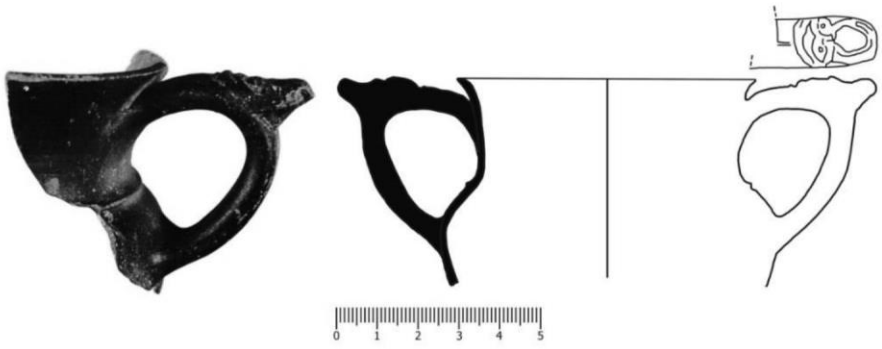

c) Kantharos Parçası-Kat. No.: 268

a) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 269

b) Fibula-Kat. No.: 270

c) Oinokhoe Parçası-Kat. No.: 271

d) Kyliks Parçası-Kat. No.: 272

e) Dinos-Kat. No.: 273

f) Askos Parçası-Kat. No.: 274

a) Kantharos-Kat. No.: 275

b) Dinlenen Hermes Figürini-Kat. No.: 276

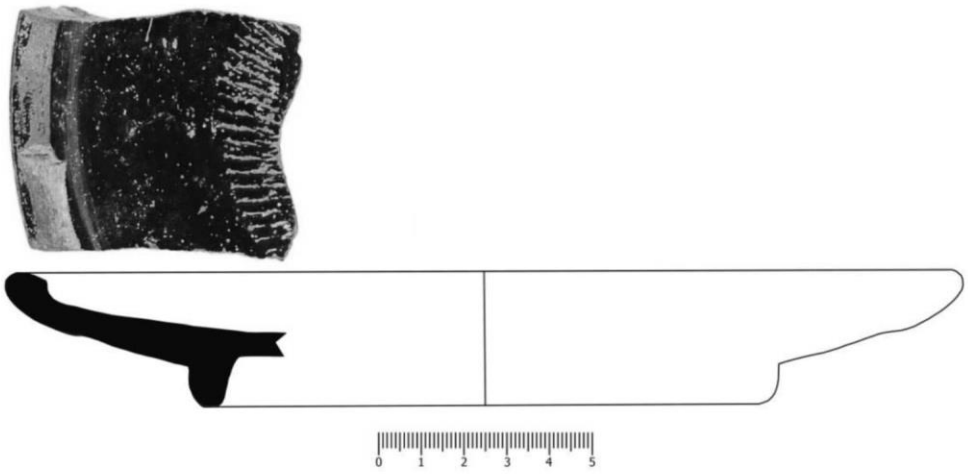

c) Tabak Parçası-Kat. No.: 277

Maltepe Yerleşimi

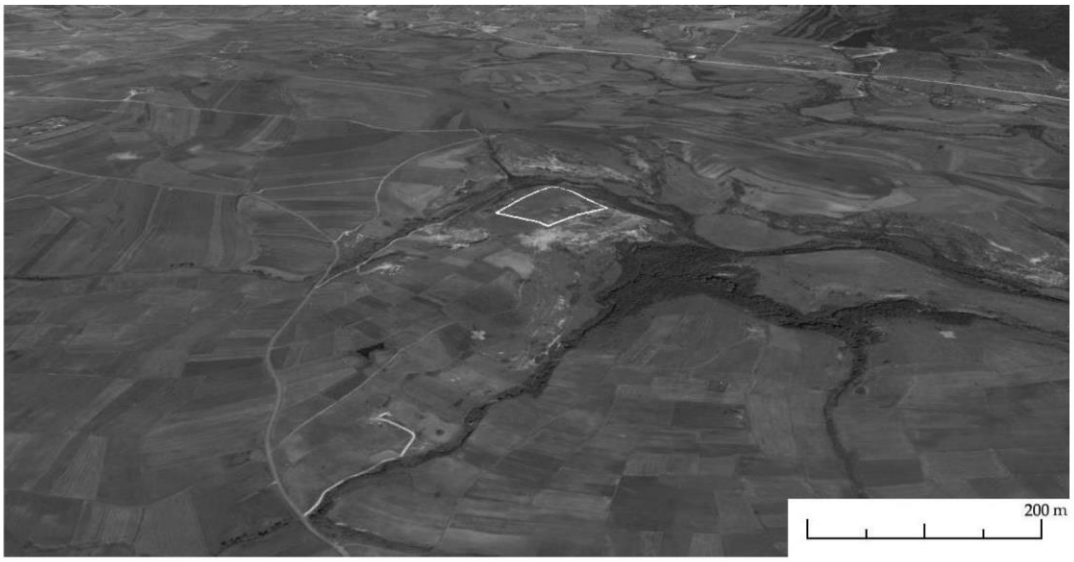

a) Maltepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Maltepe Yerleşimi (Güneyden)

c) Byzantion Sikkesi-Kat. No.: 278

Hisartepe (Elaisos) Yerleşimi

a) Hisartepe (Elaisos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Hisartepe (Elaisos) Yerleşimi (Kuzeybatıdan)

c) Kandil-Kat. No.: 279

a) Sikke-
Kat. No.: 280

b) Elaious Sikkesi-
Kat. No.: 281

c) Sikke-Kat. No.: 282

Karaağaçtepe Höyüğü

d) Karaağaçtepe Höyüğü (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

e) Karaağaçtepe Höyüğü (Güneyden)

Kilisetepe Höyüğü (Madytos)

a) Kilisetepe Höyüğü (Madytos) (Google Earth Görünümü, Güneyden)

Akbaştepe/Tekketepe (Sestos)Yerleşimi

b) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

a) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi (Doğudan)

b) Akbaştepe/Tekketepe (Sestos) Yerleşimi Geç Dönem Kalesi

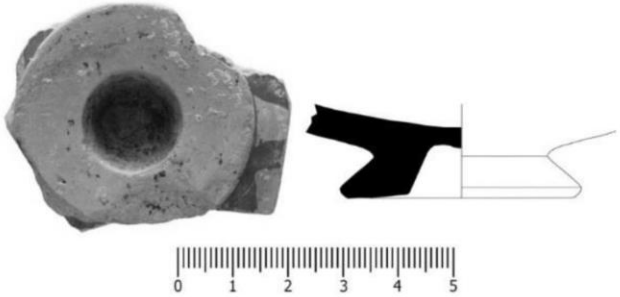

c) Kuşlu Kâse Parçası-Kat. No.: 283

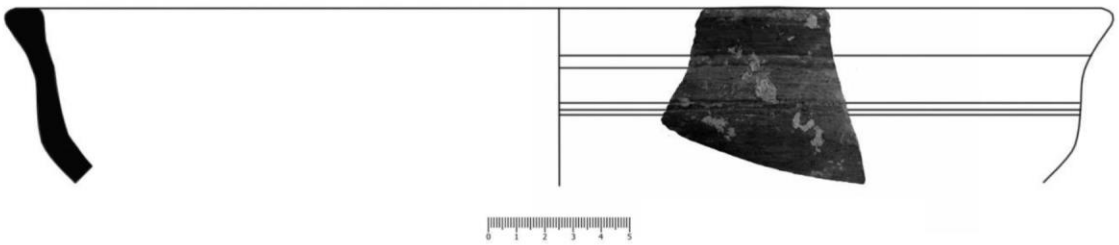

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 284

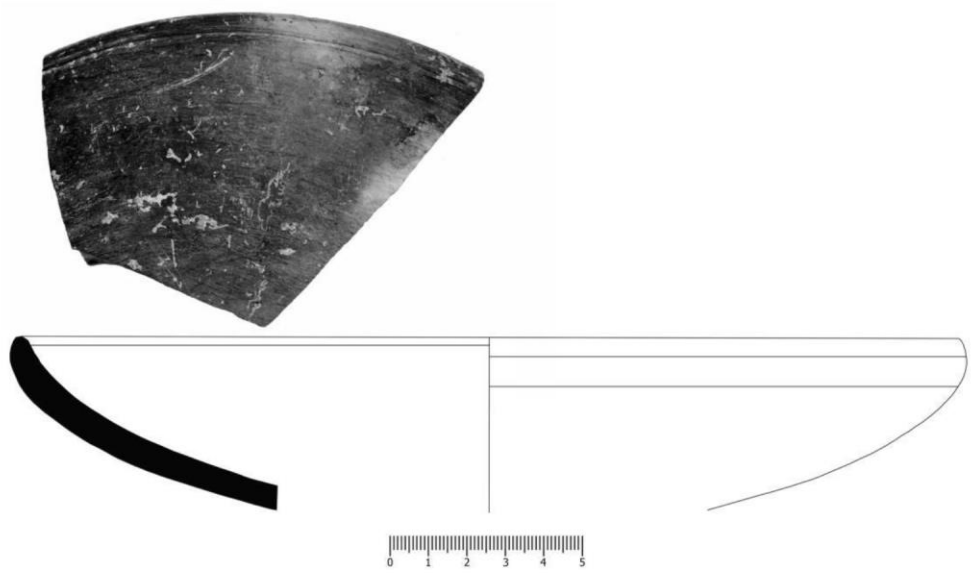

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 285

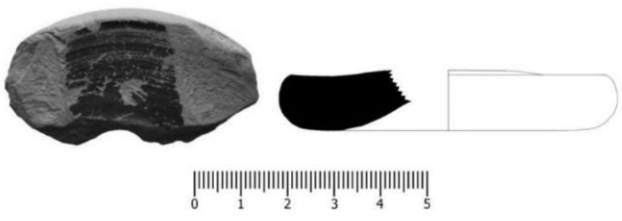

c) C Tipi Kyliks Parçası-Kat. No.: 286

d) Yüksek Ayaklı Kyliks Parçası-Kat. No.: 287

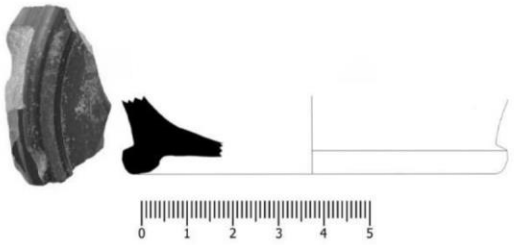

a) Skyphos Parçası-Kat. No.: 288

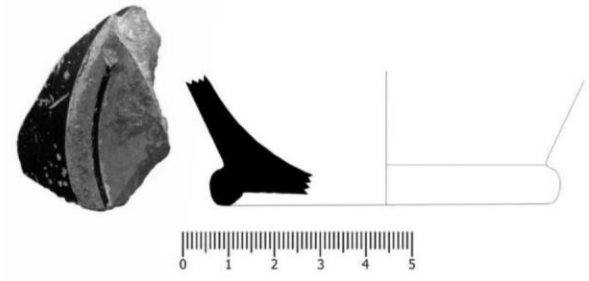

b) Skyphos Parçası-Kat. No.: 289

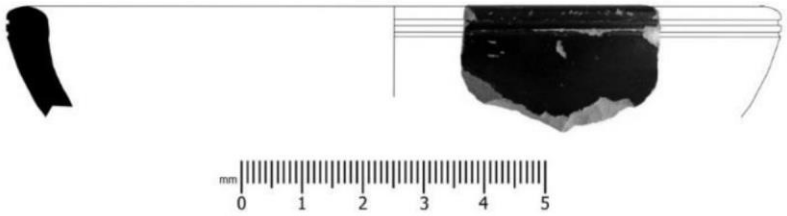

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 290

d) Kantharos Parçası -Kat. No.: 291

e) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 292

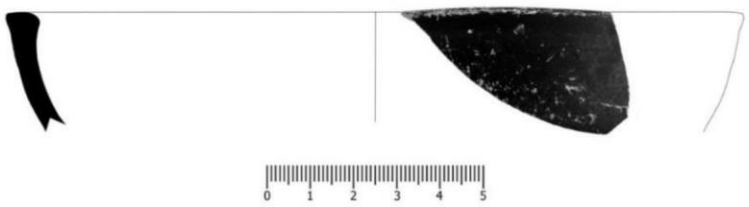

a) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 293

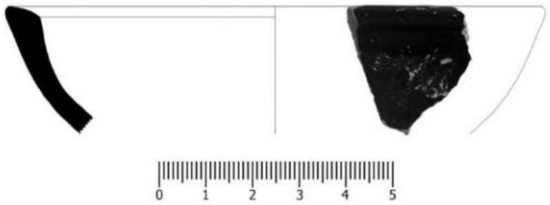

b) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 294

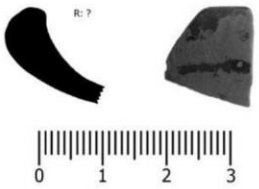

c) Küçük Kâse Parçası-Kat. No.: 295

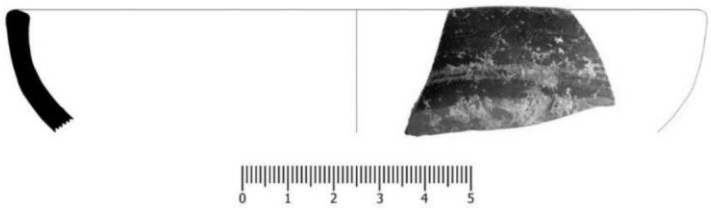

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 296

e) Amphora Parçası-Kat. No.: 297

f) Amphora Parçası-Kat. No.: 298

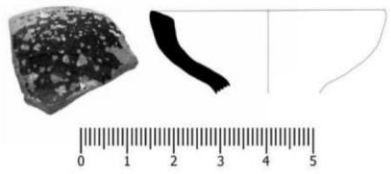

a) Lekythos Parçası -Kat. No.: 299

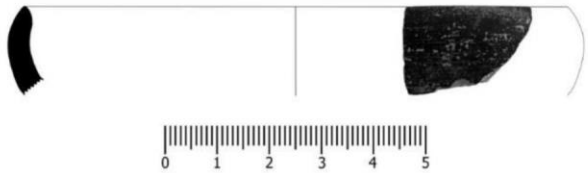

b) Kâse Parçası-Kat. No.: 300

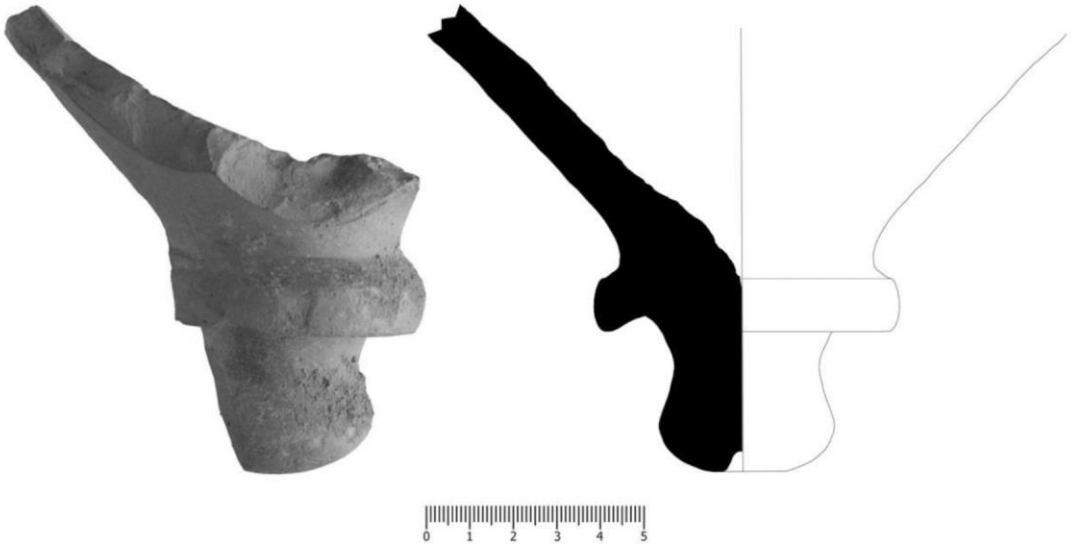

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 301

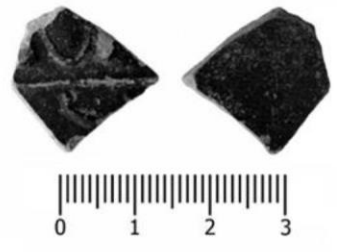

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 302

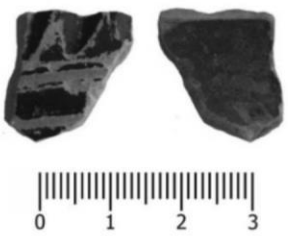

e) Kâse Parçası-Kat. No.: 303

Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi

a) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Lalebaba Tepesi'nden, Kuzeydoğudan)

a) Küçük Kemikli (Alopekonnesos) Yerleşimi (Batıdan)

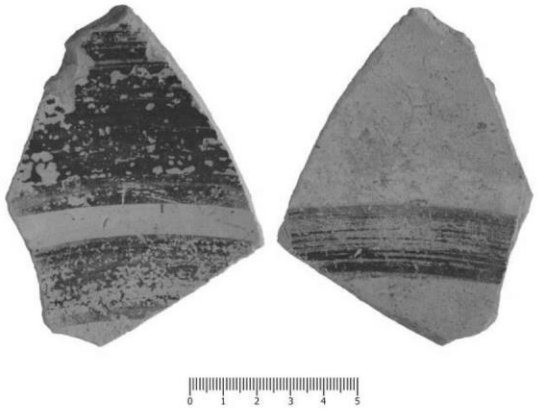

b) Lekane Parçası-Kat. No.: 304

c) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 305

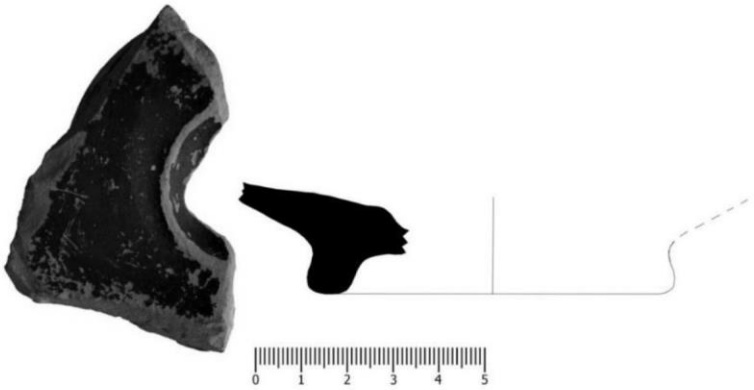

a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 306

b) Skyphos Kulp Parçası-Kat. No.: 307

c) Mezar Steli-Kat. No.: 308

d) Mezar Steli-Kat. No.: 309

a) Tenedos Sikkesi- Kat. No.: 310

b) Lysimakheia Sikkesi- Kat. No.: 311

c) Alopekonnesos Sikkesi- Kat. No.: 312

d) Pergamon Sikkesi- Kat. No.: 313

e) Sestos (?) Sikke- Kat. No.: 314

f) Sestos Sikkesi- Kat. No.: 315

Horatepe Yerleşimi

g) Horatepe Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

h) Horatepe Yerleşimi (Kuzeydoğudan)

a) Horatepe Yerleşimi – Üst Kısmı

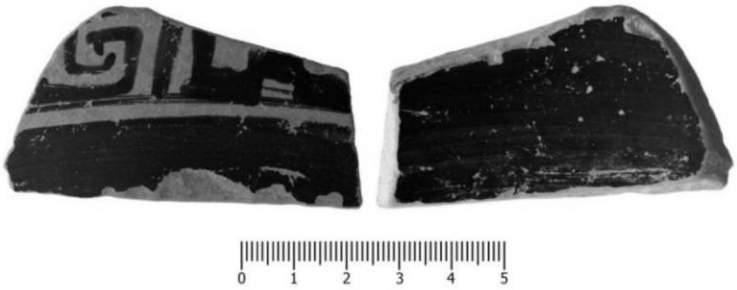

b) Krater Parçası-Kat. No.: 316

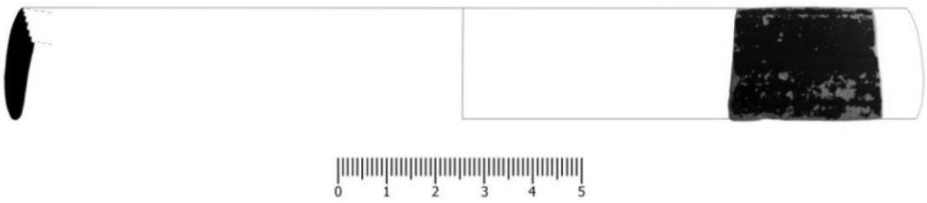

c) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 317

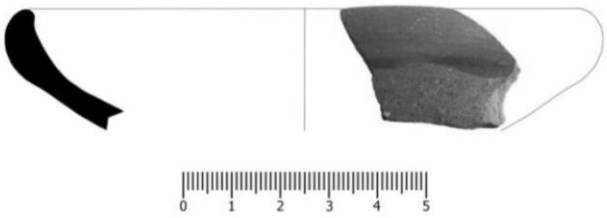

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 318

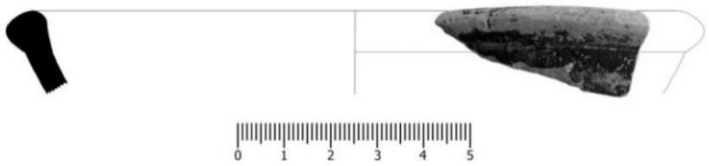

a) Kâse Parçası-Kat. No.: 319

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 320

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 321

d) Amphora Parçası-Kat. No.: 322

e) Sestos Sikkesi-Kat. No.: 323

f) Sikke-Kat. No.: 324

g) Sestos Sikkesi-Kat. No.: 325

Kalanuro Yerleşimi

h) Kalanuro Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

a) Kalanuro Yerleşimi (Güneyden)

b) Kalanuro Yerleşimi (Batıdan)

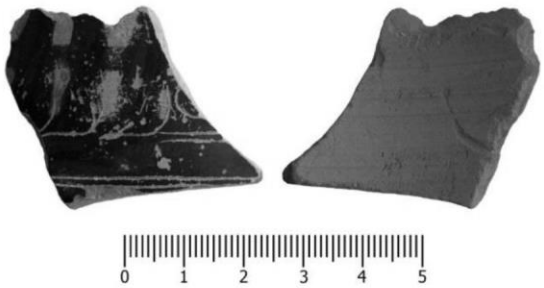

c) Kap Parçası-Kat. No.: 326

a) Kalanuro Yerleşimi – Seramik Buluntuları

b) Kalanuro Yerleşimi – P.T Ağırşak

c) Kalanuro Yerleşimi – Demir Cürufları

Maltepe Höyüğü (Paktye ?)

a) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Batıdan)

c) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) (Güneybatıdan)

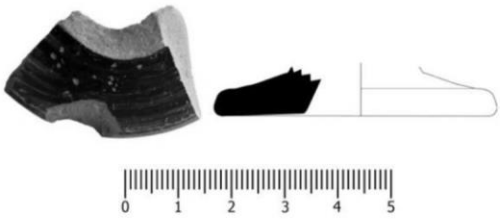

a) Kyliks Parçası-Kat. No.: 327

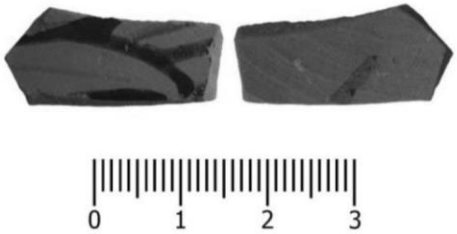

b) Askos-Guttus Parçası-Kat. No.: 328

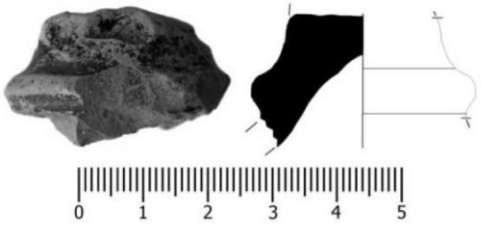

c) Kantharos Parçası-Kat. No.: 329

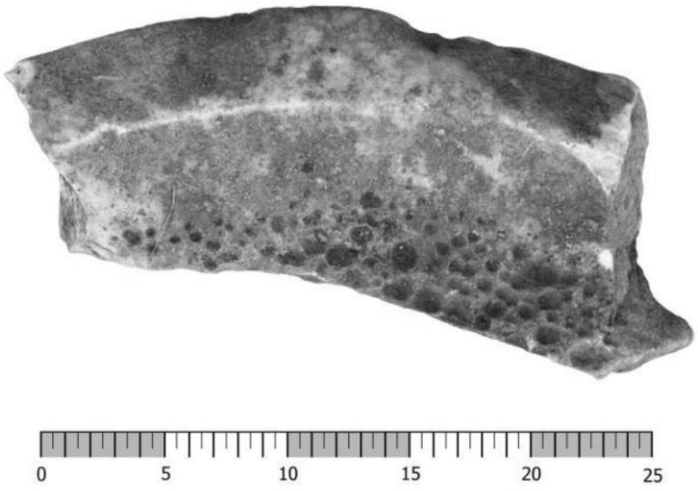

d) Maltepe Höyüğü (Paktye ?) - Mermer Mortar Parçası

Bolayır/Papuçalan (Khersonesos/Agora-Lysimakheia) Yerleşimi

a) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Güneyden)

b) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Bolayır Tepesinde, Kuzeybatıdan)

a) Bolayır/Papuçalan (Khersonesos-Agora ve Lysimakheia) Yerleşimi (Güneyden)

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 330

c) Amphora Parçası-Kat. No.: 331

d) At Heykel Parçası-Kat. No.: 332

a) Havaneli-Kat. No.: 333

b) Tezgâh Ağırlığı-Kat. No.: 334

c) Tezgâh Ağırlığı-Kat. No.: 335

d) Yazıt Parçası-Kat. No.: 336

e) Sikke-Kat. No.: 337

f) Sikke-Kat. No.: 338

g) Sikke-Kat. No.: 339

Baklaburnu Yerleşimi (Kardia)

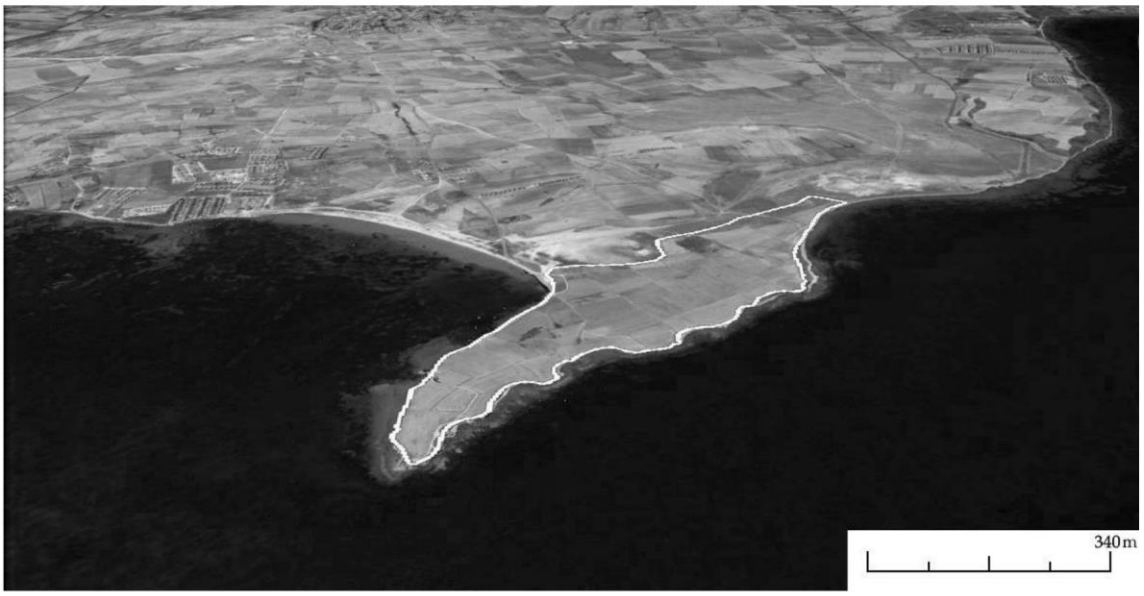

a) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

b) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi ve Limanı (Doğudan)

a) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi (Güneybatıdan)

b) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi - Deniz Kıyısındaki Duvar

c) Baklaburnu (Kardia) Yerleşimi - Deniz Kıyısındaki Yapının Duvarları

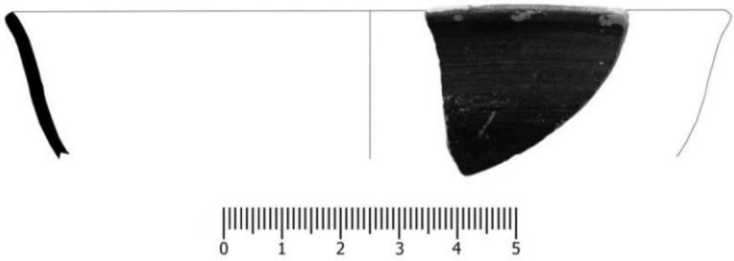

a) İonia Kâsesi (?) Parçası-Kat. No.: 340

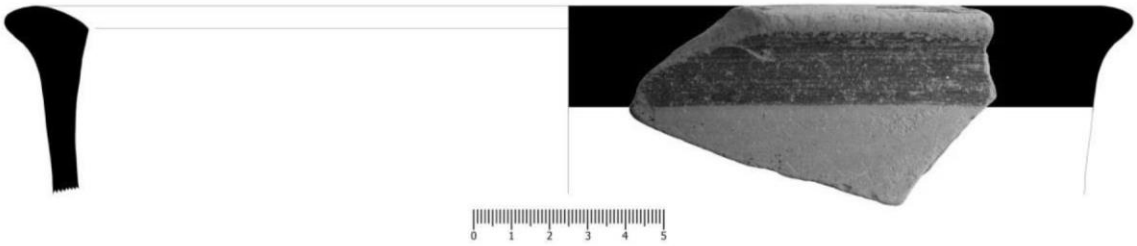

b) Krater Parçası-Kat. No.: 341

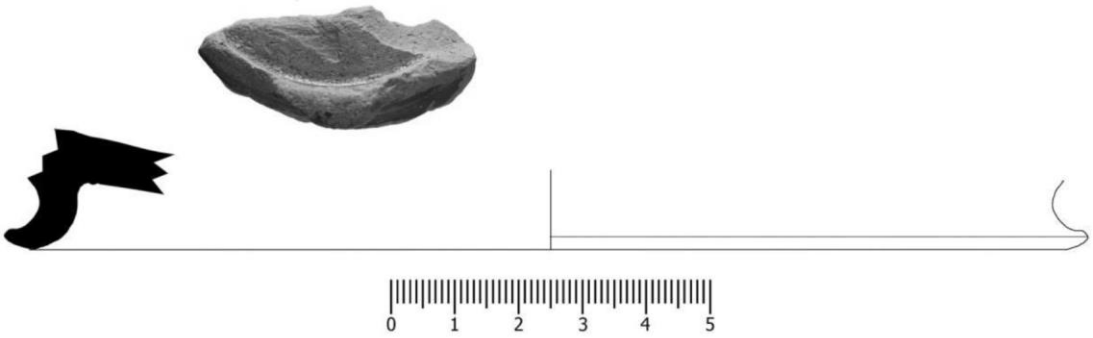

c) Bolsal Parçası-Kat. No.: 342

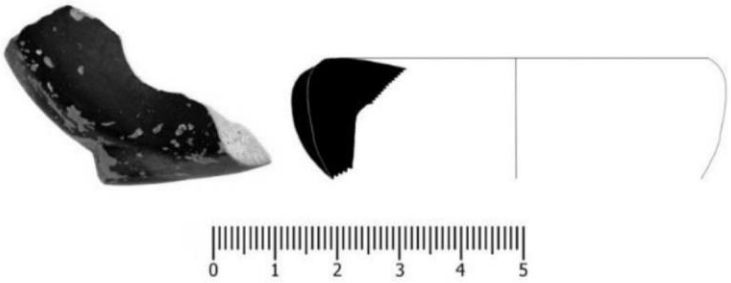

d) Kandil Parçası-Kat. No.: 343

a) Amphora Parçası-Kat. No.: 344

b) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 345

c) Mühürlü Amphora Kulp Parçası-Kat. No.: 346

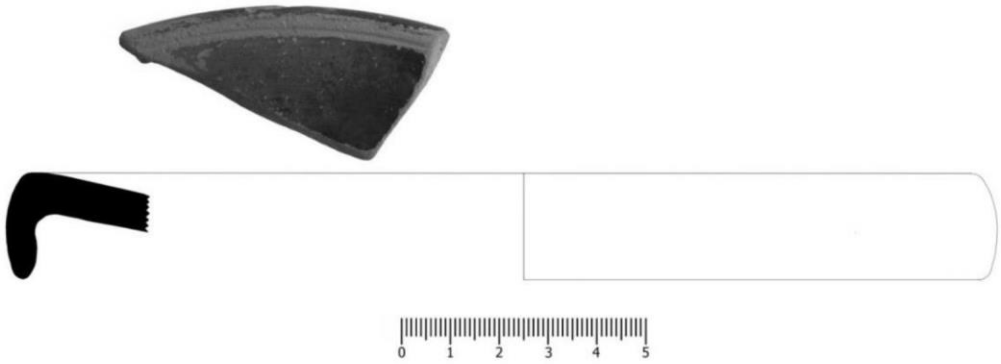

a) Balık Tabağı Parçası-Kat. No.: 347

b) Kandil Parçası-Kat. No.: 348

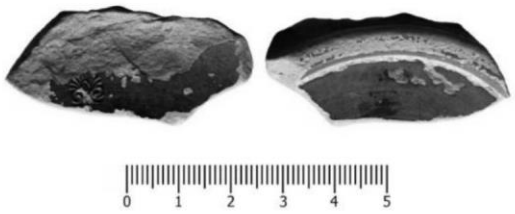

c) Kâse Parçası-Kat. No.: 349

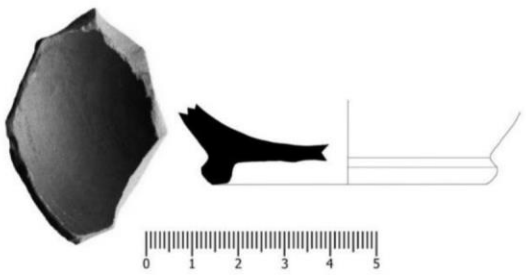

d) Skyphos Parçası-Kat. No.: 350

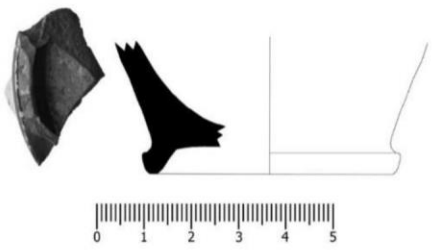

e) Skyphos Parçası-Kat. No.: 351

a) Amphora Parçası-
Kat. No.: 352

b) Amphora Parçası-
Kat. No.: 353

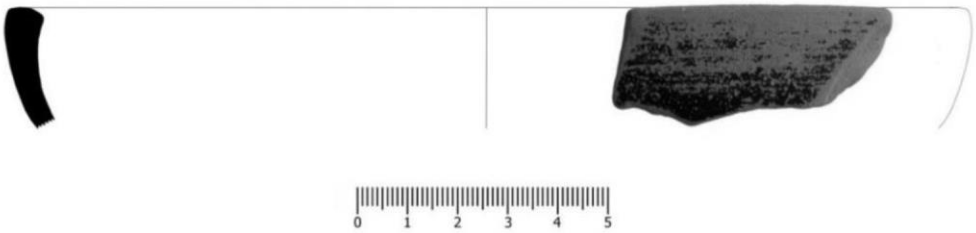

c) Tek Kulplu Kâse Parçası-Kat. No.: 354

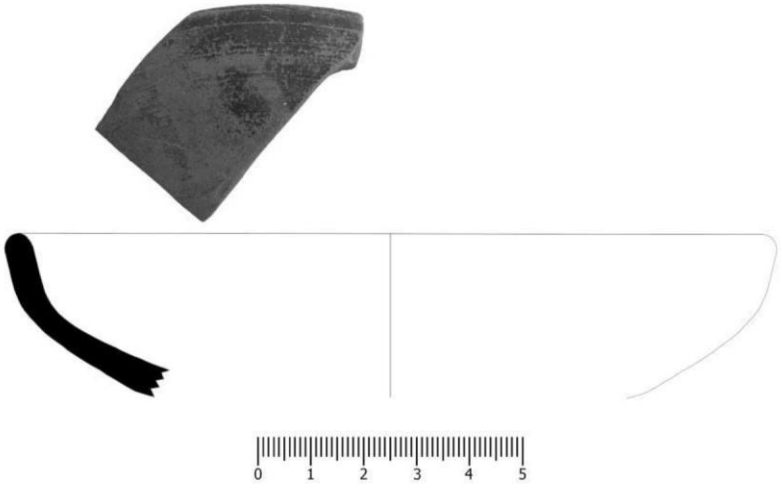

d) Kâse Parçası-Kat. No.: 355

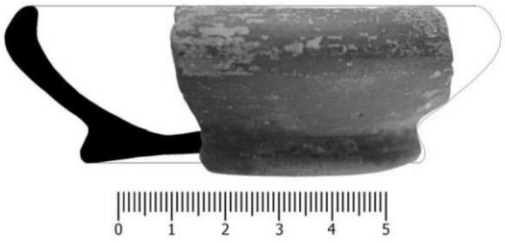

a) Küçük Kâse veya Tuzluk Parçası-Kat. No.: 356

b) Aslan Kabartma Parçası-Kat. No.: 357

Taşağıl Yerleşimi

c) Taşağıl Yerleşimi (Google Earth Görünümü, Kuzeyden)

a) Taşağıl Yerleşimi (Kuzeyden)

b) Taşağıl Yerleşimi (Güneyden)

c) Taşağıl Yerleşimi, Duvar Kalıntıları (Kuzeyden)

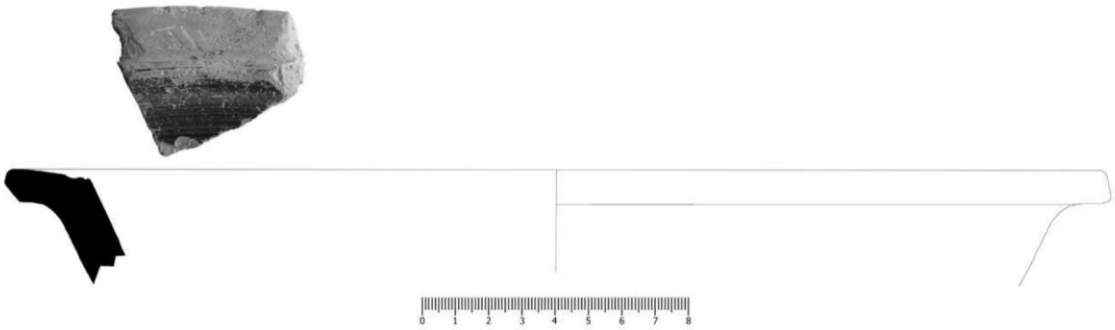

a) Lekane Parçası-Kat. No.: 358

b) Amphora Parçası-Kat. No.: 359

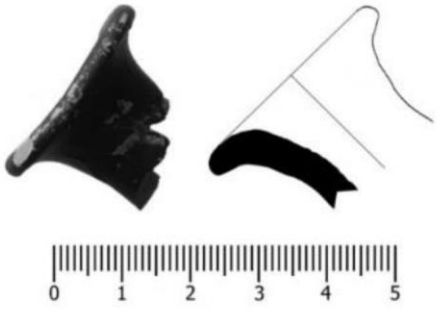

c) Askos Ağız Parçası-Kat. No.: 360

İsakale

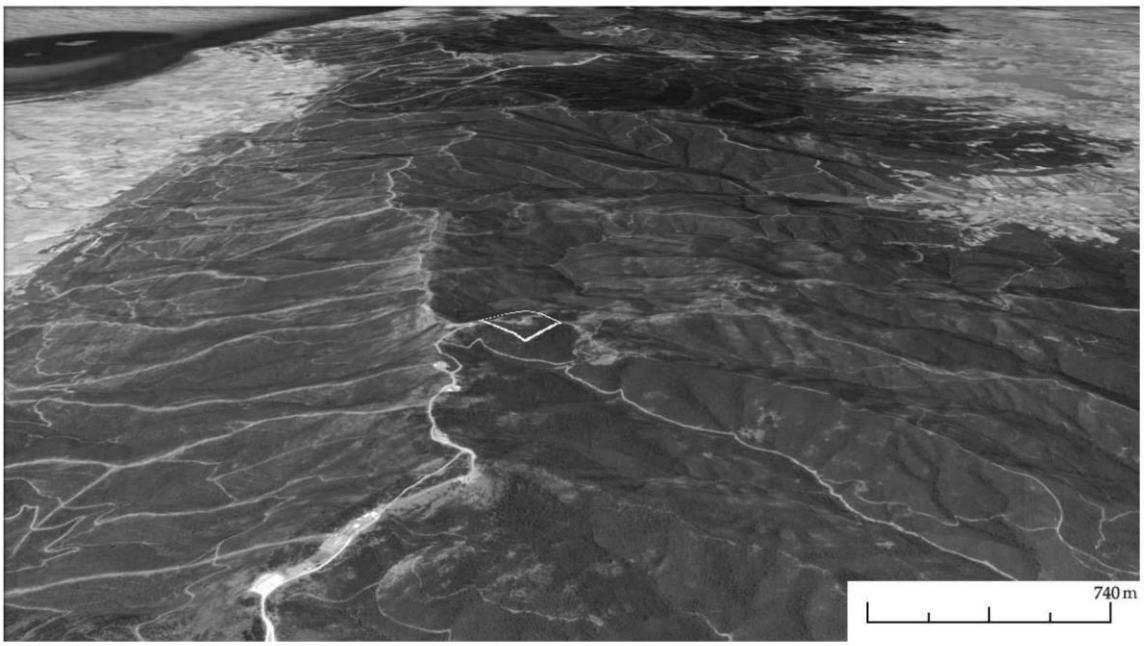

d) İsakale (Google Earth Görünümü, Kuzeydoğudan)

a) İsakale (Doğudan)

b) İsakale, Tahrip Edilmiş Geç Dönem Sur Kalıntısı

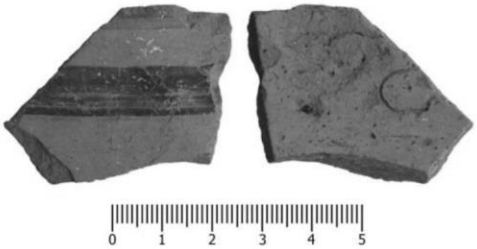

c) Kap Parçası-Kat. No.: 361

Lalapaşa Arpalık Dolmeni

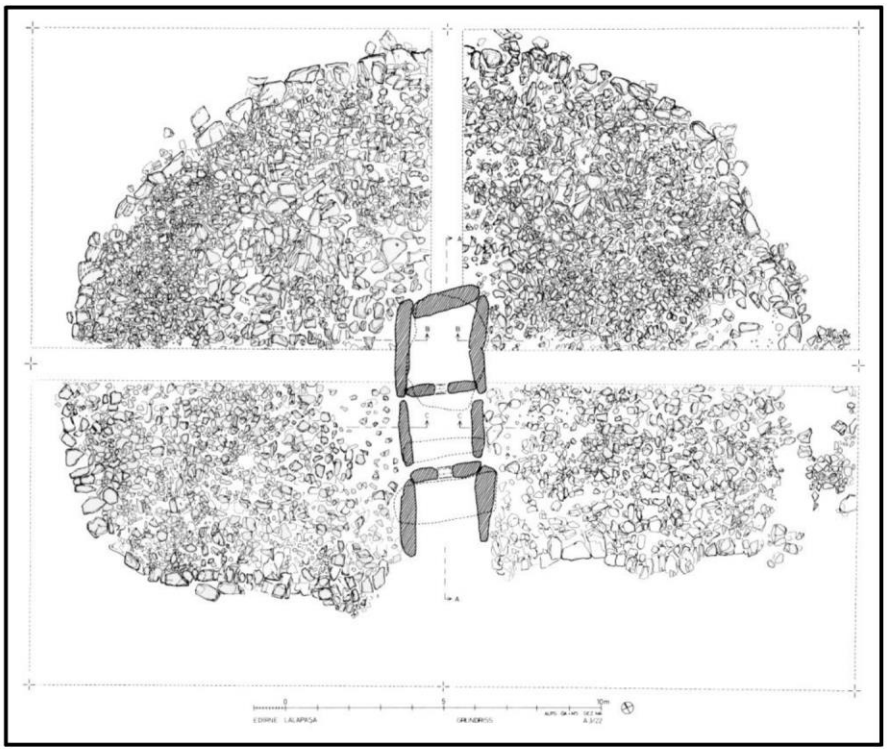

a) Lalapaşa Arpalık Dolmeni Plan

b) Lalapaşa Arpalık Dolmeni (Güneydoğudan)

Çataltepe Tümülüsü

a) Çataltepe Tümülüsü (Güneydoğudan)

b) Çataltepe Tümülüsü, Mezar İçi

Aşağıkoruluk Tümülüsü

a) Aşağıkoruluk Tümülüsü (Kuzeyden)

b) Amphora-Kat. No.: 362

Karakoç A Tümülüsü

a) Karakoç A Tümülüsü

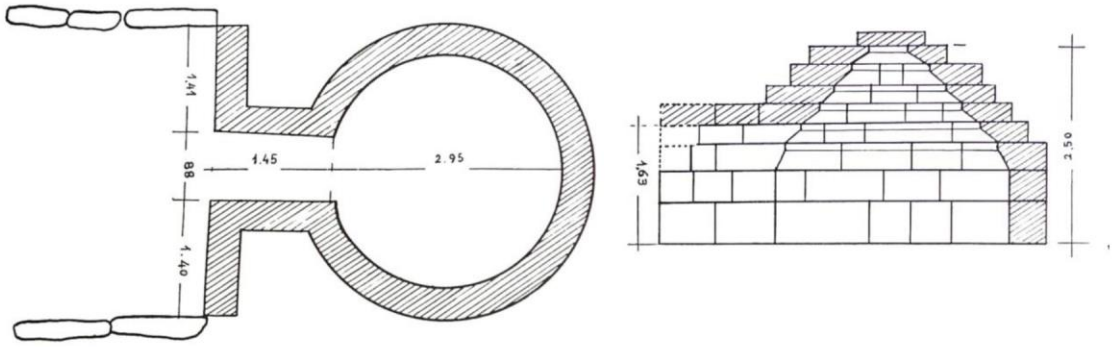

b) Karakoç A Tümülüsü – Plan ve Kesit

c) Kandil-Kat. No.: 363

d) El Yapımı Kandil-Kat. No.: 364

a) Situla-Kat. No.: 365

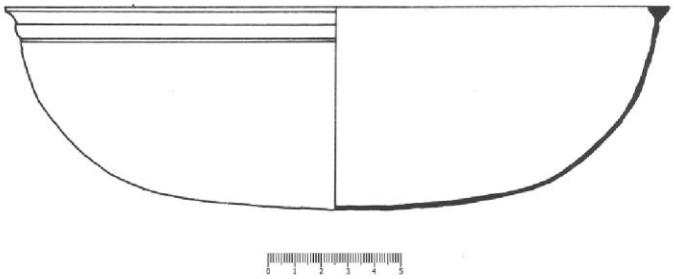

b) Lenger-Kat. No.: 366

c) Oinokhoe Parçaları-Kat. No.: 367

d) Küp-Kat. No.: 368

e) Phiale-Kat. No.: 369

f) Phiale-Kat. No.: 370

a) Phiale-Kat. No.: 371

b) Testi-Kat. No.: 372

c) Lekythos-Kat. No.: 373

d) Askos-Kat. No.: 374

Eriklice Tümülüsü

e) Eriklice Tümülüsü'nün Bulunduğu Düşünülen Tepe (Güneybatıdan)

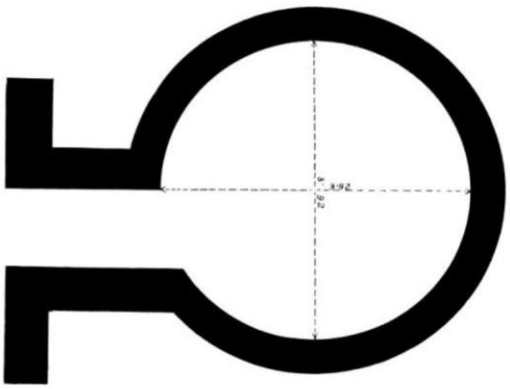

a) Eriklice Tümülüsü - Plan

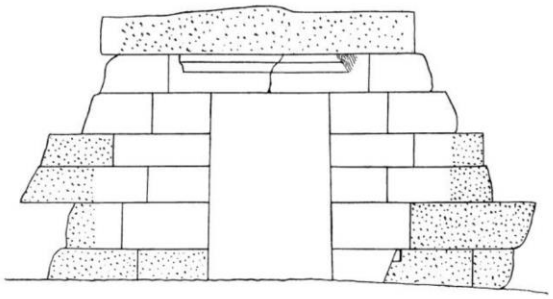

b) Eriklice Tümülüsü –Cephe Görünüş ve Çizim

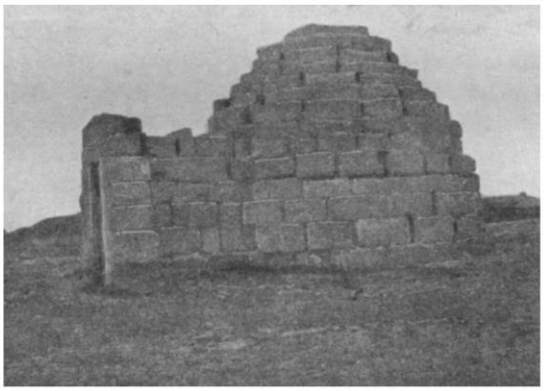

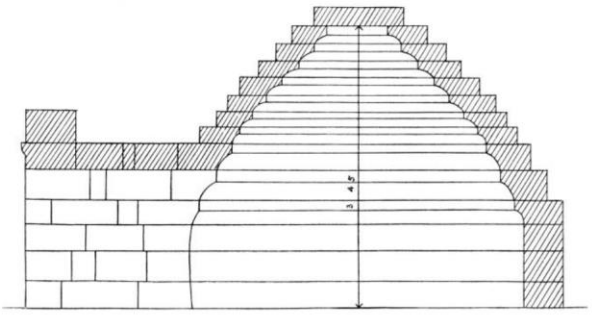

c) Eriklice Tümülüsü – Yan Görünüş ve Kesit Çizimi

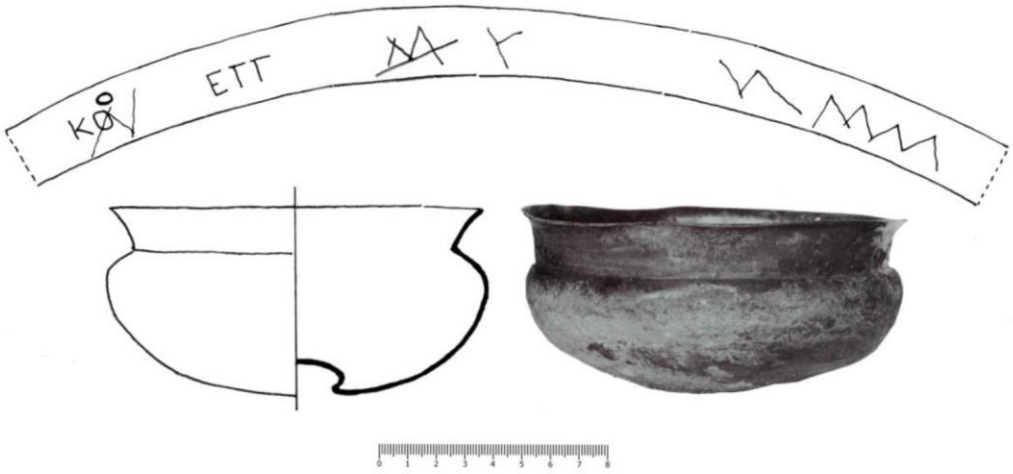

a) Phiale-Kat. No.: 375

b) Testi-Kat. No.: 376

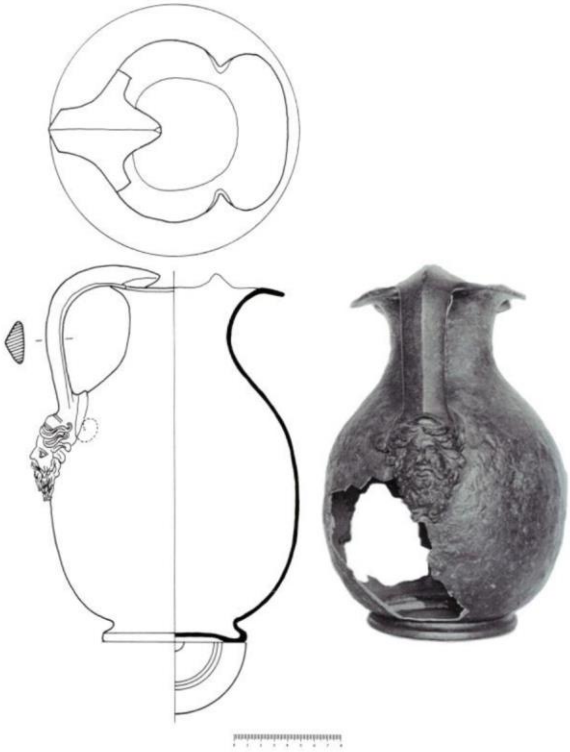

c) Oinokhoe-Kat. No.: 377

a) Miğfer-Kat. No.: 378

Yündolan C Tümülüsü

b) Yündolan C Tümülüsü (Güneyden)

a) Kâse-Kat. No.: 380

b) Amphora-Kat. No.: 381

c) Amphora-Kat. No.: 382

a) Askos-Kat. No.: 383

b) Çan Krater-Kat. No.: 384

c) Phiale-Kat. No.: 385

d) Phiale-Kat. No.: 386

Kırklareli A Tümülüsü

a) Kırklareli A Tümülüsü (Kuzeydoğudan)

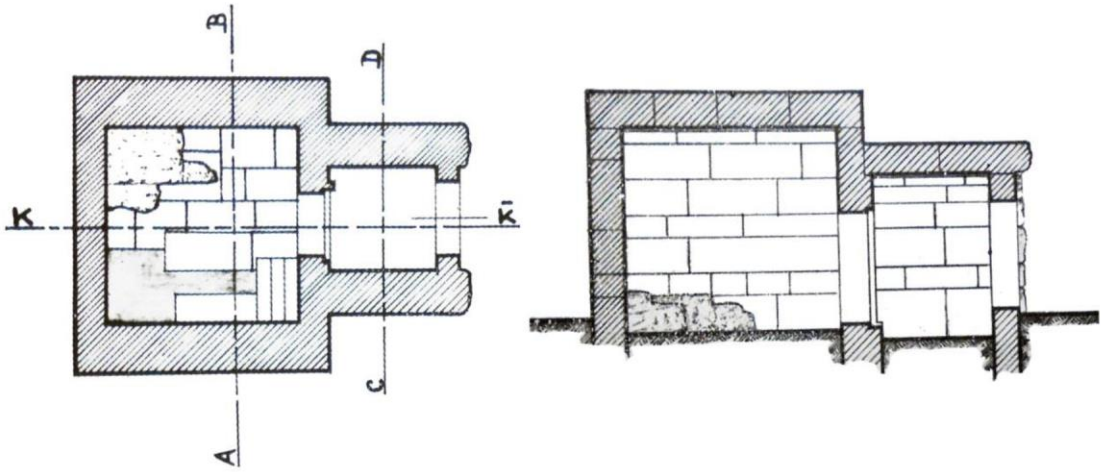

b) Kırklareli A Tümülüsü – Plan ve Kesit

c) Kırklareli A Tümülüsü – Dromos ve Mezar Odasına Giriş

a) Kırklareli A Tümülüsü – Mezar Odası

Kırklareli B Tümülüsü

b) Kırklareli B Tümülüsü (Güneydoğudan)

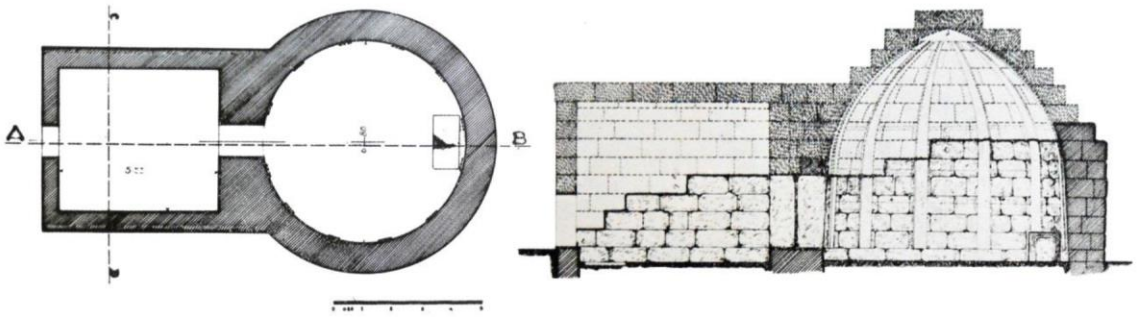

c) Kırklareli B Tümülüsü – Plan ve Kesit

Kırklareli C Tümülüsü

a) Kırklareli C Tümülüsü (Güneybatıdan)

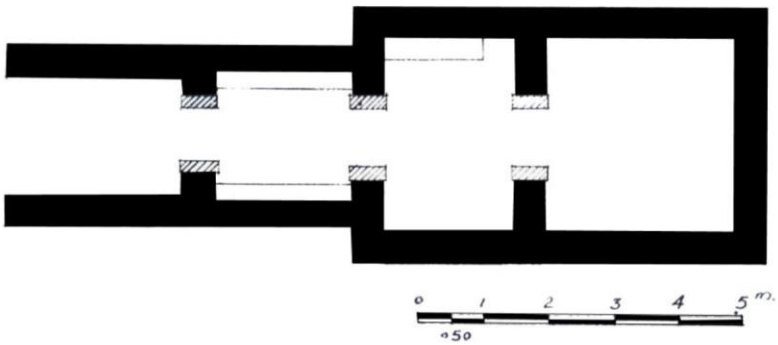

b) Kırklareli C Tümülüsü – Plan

Çatalağaç Tümülüsü

c) Çatalağaç Tümülüsü (Güneyden)

a) Çatalağaç Tümülüsü – Mezar Odası Üstten Görünüş

İslambeyli A Tümülüsü

b) İslambeyli A Tümülüsü (Güneyden)

a) Kapı Söve Taşı-Kat. No.: 387

b) Duvar Taşı-Kat. No.: 388

Harekattepe Tümülüsü

c) Harekattepe Tümülüsü (Güneybatıdan)

Askertepe Tümülüsü

a) Askertepe Tümülüsü (Güneyden)

Höyükbayırı Tümülüsü

b) Höyükbayırı Tümülüsü (Güneyden)

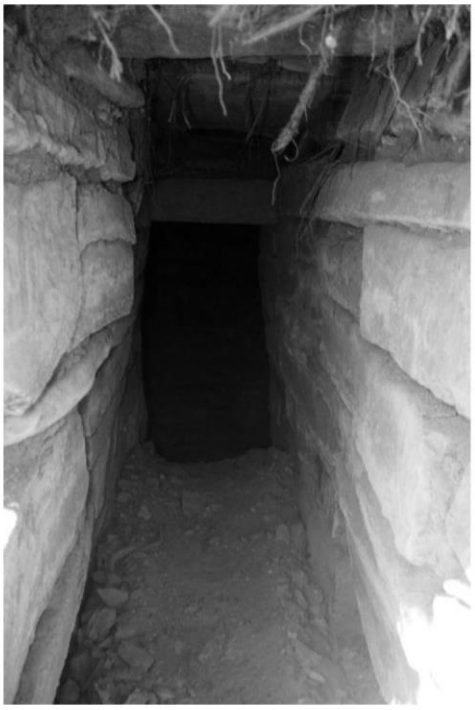

a) Höyükbayırı Tümülüsü - Dromos

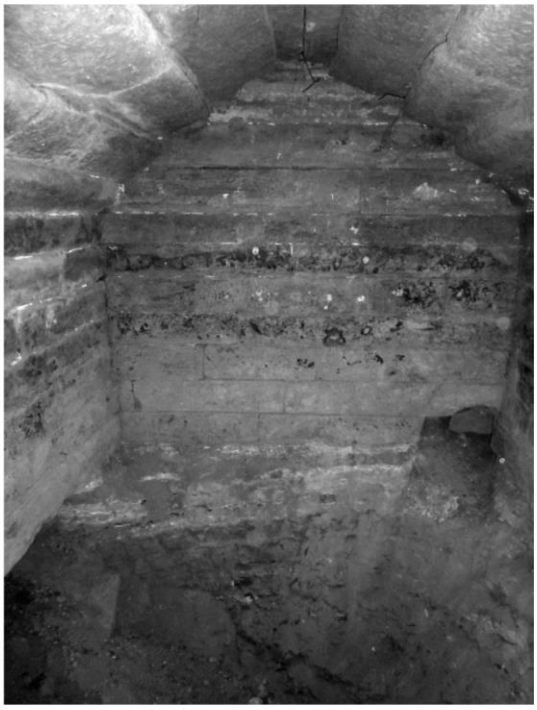

b) Höyükbayırı Tümülüsü – Mezar Odası

Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü

c) Karaağaçdere (Tatarlı II) Tümülüsü

a) Kandil-Kat. No.: 389

b) Kandil-Kat. No.: 390

c) Kandil -Kat. No.: 391

Höyüktepe Tümülüsü

d) Höyüktepe Tümülüsü (Kuzeydoğudan)

Naip Tümülüsü

a) Naip Tümülüsü (Güneydoğudan)

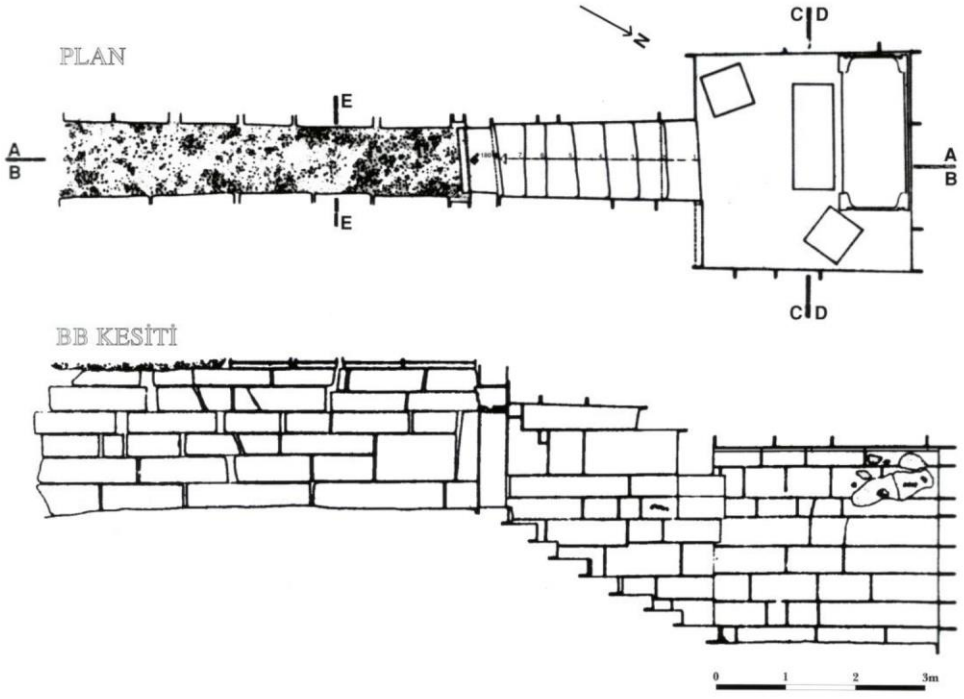

b) Naip Tümülüsü – Plan ve Kesit

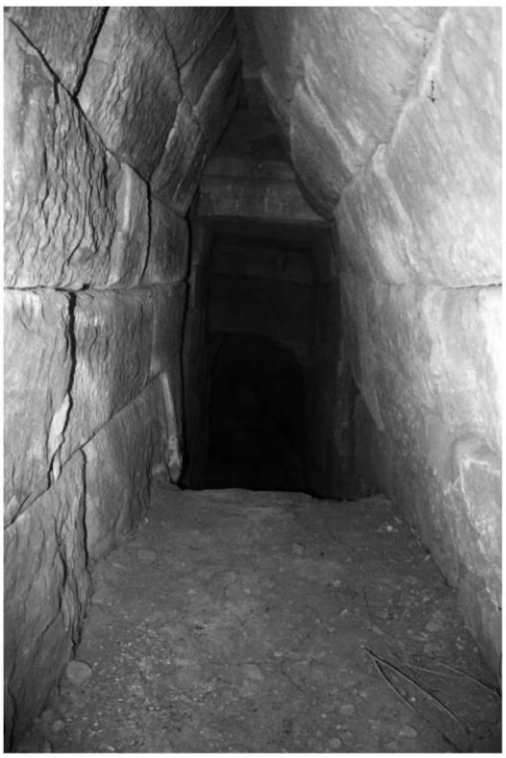

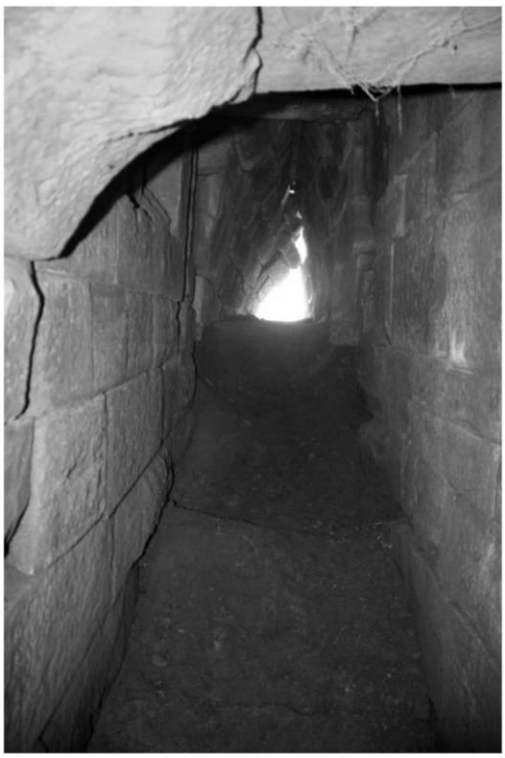

a) Naip Tümülüsü – Dromos

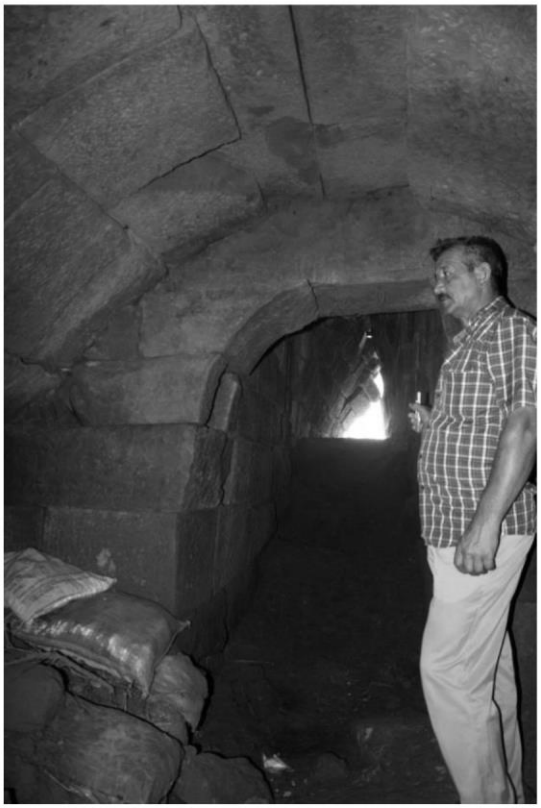

b) Naip Tümülüsü – Mezar Odası

a) Naip Tümülüsü – Mezar Odası, Tekirdağ Arkeoloji Müzesi

b) Phiale-Kat. No.: 393

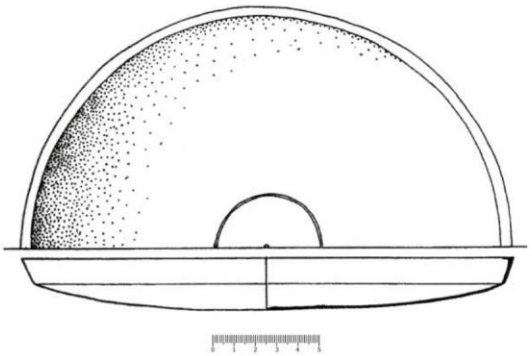

c) Tabak-Kat. No.: 398

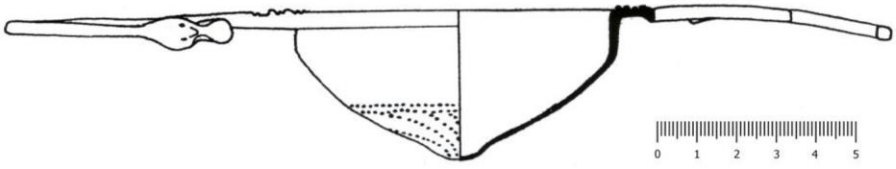

d) Süzgeç-Kat. No.: 400

a) Testi-Kat. No.: 401

b) Kandil-Kat. No.: 402

c) Kalkan Parçası-Kat. No.: 403

a) Testi-Kat. No.: 404

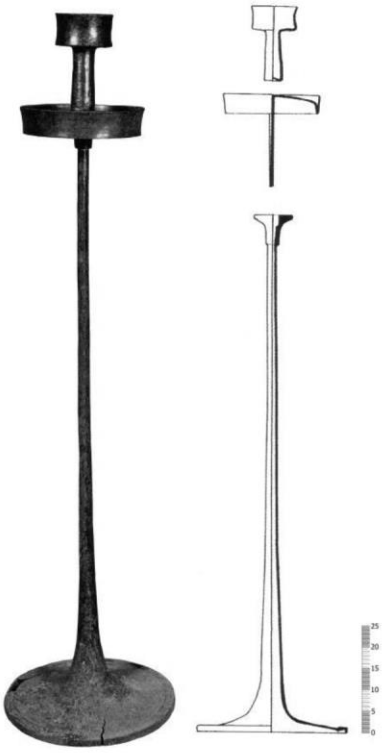

b) Meşale ve Ayağı-
Kat. No.: 405

c) Patera-Kat. No.: 406

a) Tekne-Kat. No.: 407

b) Amphora-Kat. No.: 408

a) Alabastron-
Kat. No.: 409

b) Alabastron-
Kat. No.: 410

c) Alabastron-
Kat. No.: 411

Kuletepe Tümülüsü (?)

d) Kuletepe Tümülüsü (?) (Kuzeyden)

a) Zeus Heykelciği-Kat. No.: 413

Kocahöyük Tümülüsü

b) Kocahöyük Tümülüsü (Batıdan)

c) Kocahöyük Tümülüsü – Mezar Odası

a) Kocahöyük Tümülüsü – Diş Sırası Detay

Sivritepe Tümülüsü

b) Sivritepe Tümülüsü (Güneyden)

Aşağıpınar

a) Aşağı Pınar Kutsal Alanı (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)

b) Aşağı Pınar Kutsal Alanı (Aşağı Pınar Kazı Arşivi)

a) Kemer Tokası Parçası-Kat. No.: 414

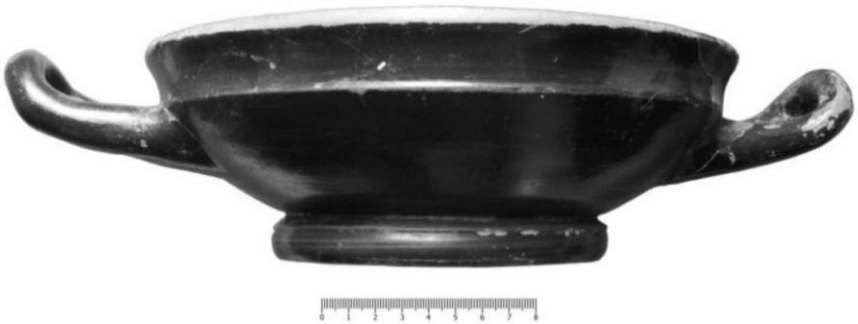

b) Stemmless Kyliks-Kat. No.: 415

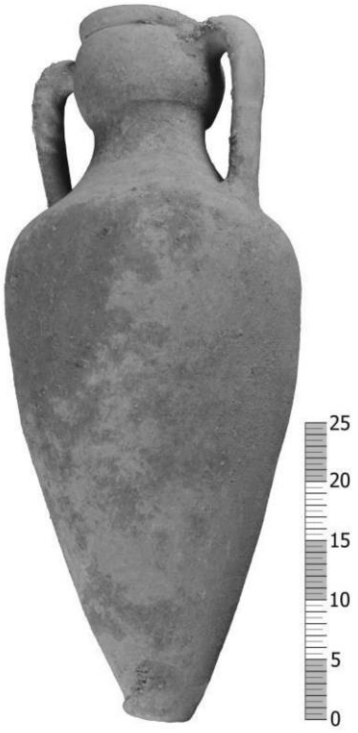

c) Amphora-Kat. No.: 416

d) Amphora-Kat. No.: 417

a) Krater Parçası-Kat. No.: 418

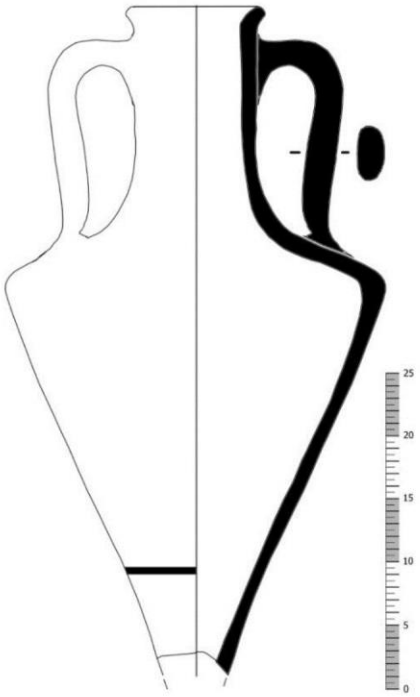

b) Amphora-Kat. No.: 419

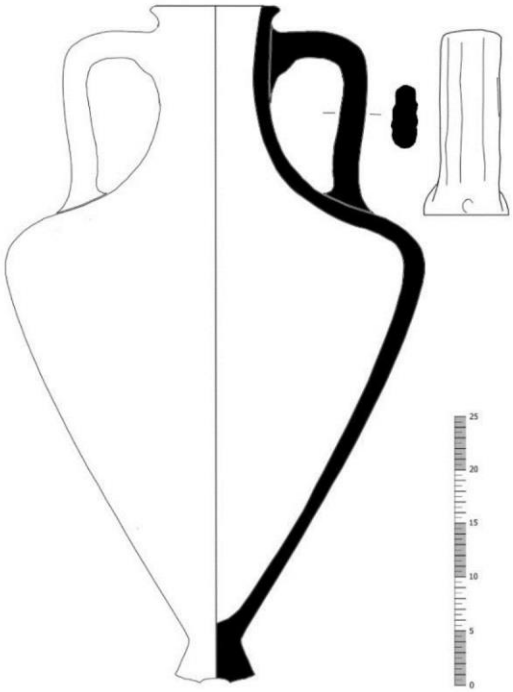

c) Amphora-Kat. No.: 420

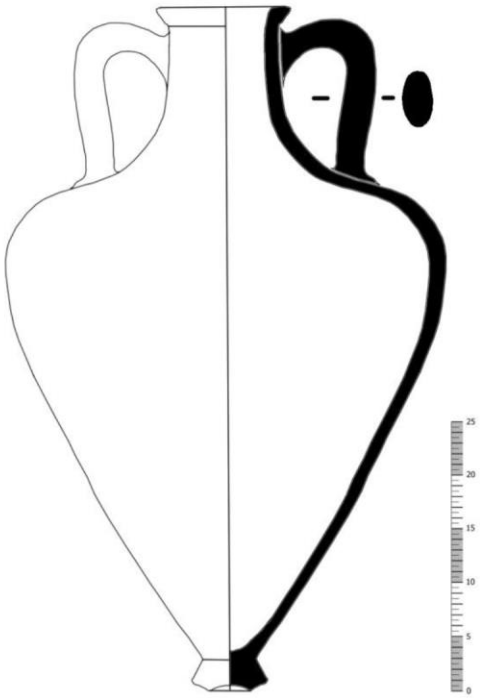

d) Amphora-Kat. No.: 421

a) Sikke-Kat. No.: 422

Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı

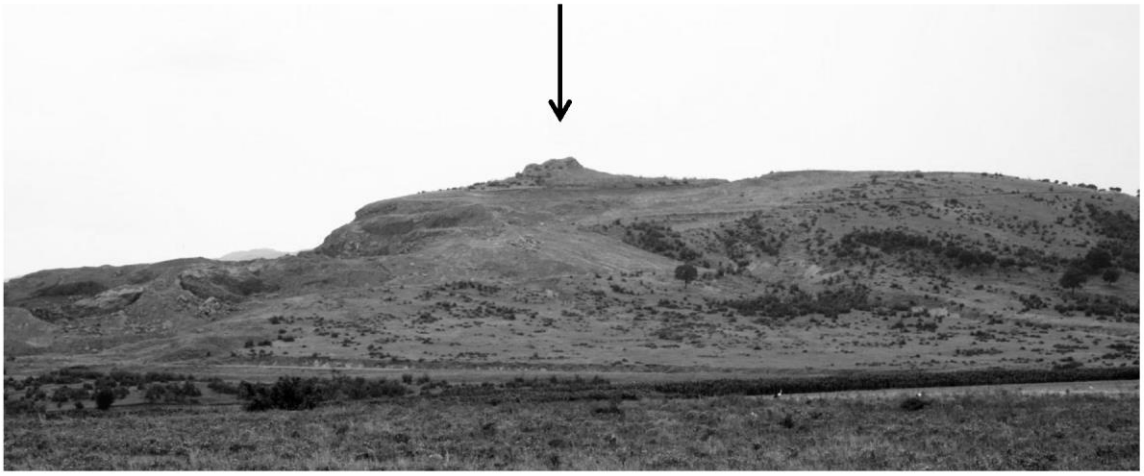

b) Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı (Doğudan)

c) Ortataştepe/Asartepe Kutsal Alanı, Kaya Kütlesi

a) Figürin-Kat. No.: 423

Dolucatepe Kutsal Alanı

b) Dolucatepe Kutsal Alanı (Güneybatıdan)

c) Dolucatepe Kutsal Alanı – Üst Kısmı

a) Tourso-Kat. No.: 424

Büyükkaratepe Kutsal Alanı (?)

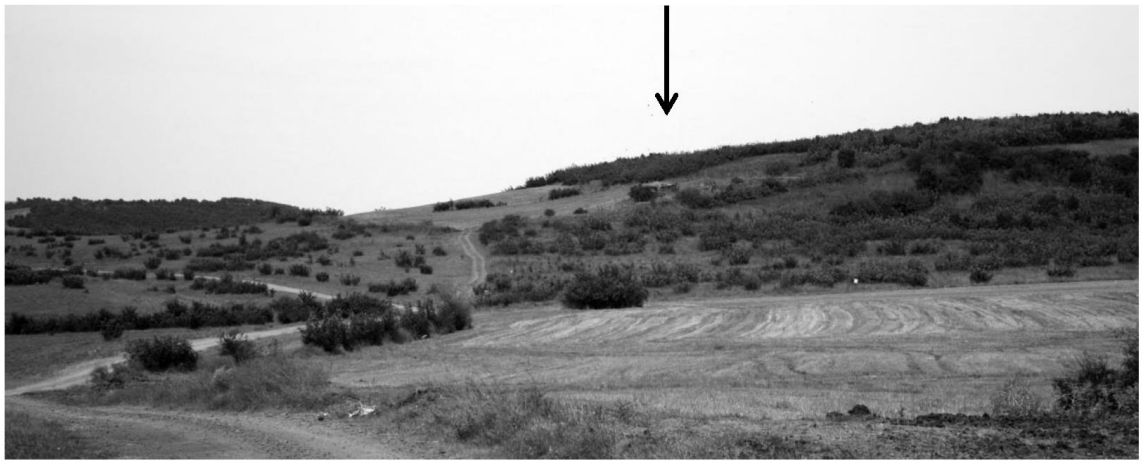

b) Büyükkaratepe Kutsal Alanı (?) (Güneyden)

c) Süvari Figürini-Kat. No.: 425

d) At Figürini Kat. No.: 426

a) Apollon Figürini-Kat. No.: 427

b) Apollon Figürini-Kat. No.: 429

c) : Lysimakheia Sikkesi -Kat. No.: 430

Bağlıkarkası Mevkii

d) Ana Tanrıça Figürin Parçası-Kat. No.: 431

Kocamağara

a) Kocamağara Giriş (Kuzeydoğudan)

b) Kocamağara İç

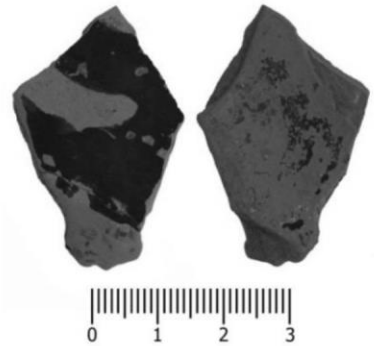

a) Skyphos Parçası (?)-Kat. No.: 432

Yarımburgaz Mağrası

b) Yarımburgaz Mağarası (Güneybatıdan)

c) Yarımburgaz Mağarası – Üst Mağara İç

a) Yarımburgaz Mağarası – Alt Mağara Ön

b) Yarımburgaz Mağarası – Alt Mağara İç

Kaletepe

a) Amphora-Kat. No.: 433

Asilbeyli Definesi

b) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 434

c) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 435

d) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 436

e) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 437

f) Lysimakheia Sikkesi-
Kat. No.: 438

TABLO

ve

GRAFİKLER

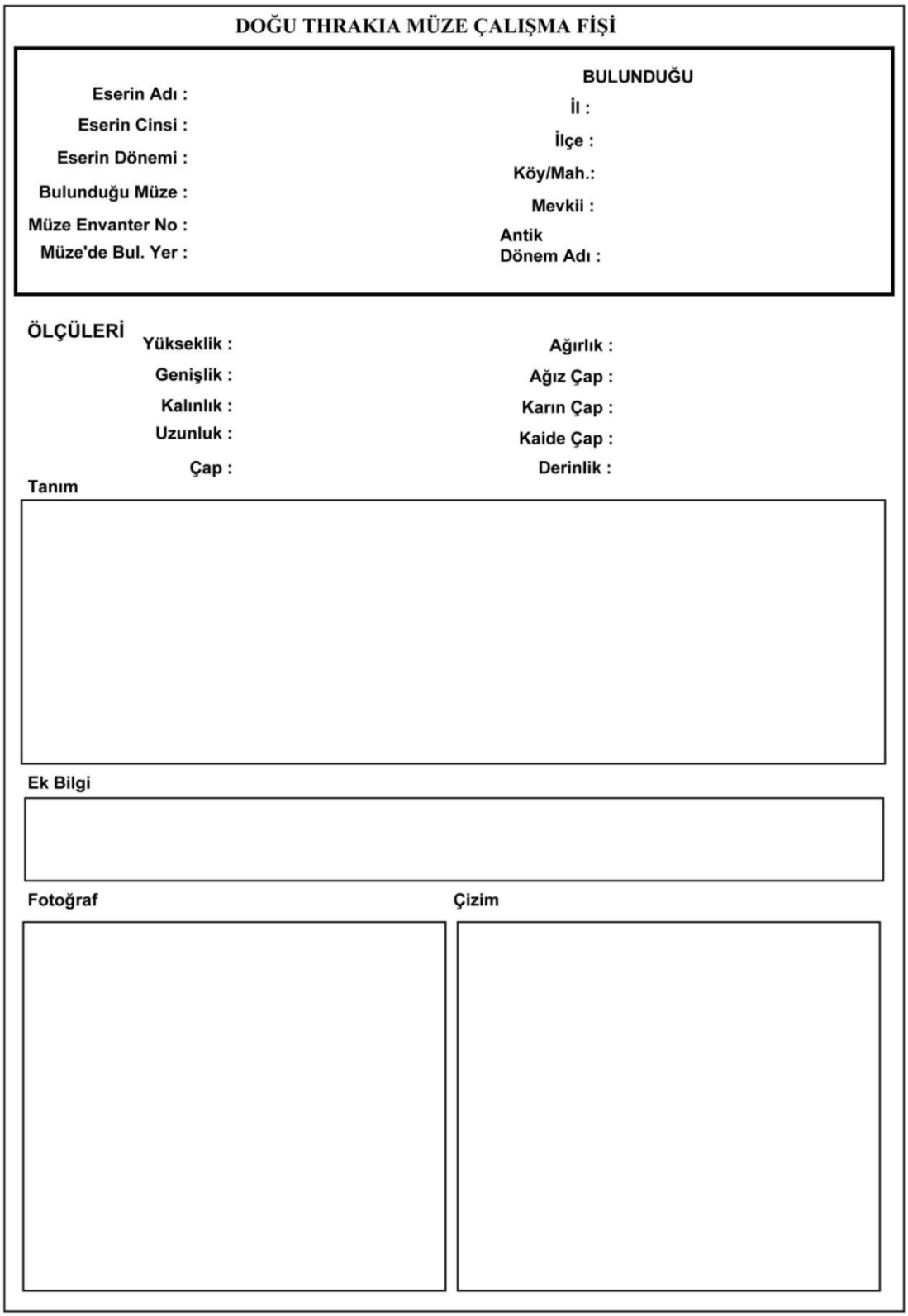
DOĞU THRAKIA MÜZE ÇALIŞMA FİŞİ

Eserin Adı :
Eserin Cinsi :
Eserin Dönemi :
Bulunduğu Müze :
Müze Envanter No :
Müze'de Bul. Yer :

BULUNDUĞU
İl :
İlçe :
Köy/Mah.:
Mevkii :
Antik Dönem Adı :

ÖLÇÜLERİ
Yükseklik :
Genişlik :
Kalınlık :
Uzunluk :
Çap :
Ağırlık :
Ağız Çap :
Karın Çap :
Kaide Çap :
Derinlik :

Tanım

Ek Bilgi

Fotoğraf

Çizim

Tablo 1: Filemaker Programında Hazırlanmış Müze Çalışma Fişi

DOĞU THRAKIA YERLEŞİM FİŞİ

No	Araştırma Tarihi
Adı	Waypoint
İl	Hata (+,-m)
İlçe	Yükselti (m)
Köy/Bucak	GPS Kuzey
Yakın Yerleşim	GPS Doğu

Coğrafik Tanım

Yerleşim Tipi :

Yerleşim Ölçüleri :

Bitki Örtüsü/Toprak Kullanımı

Genel Tanım

Seramik Buluntu

Diğer Buluntular

Seramik Yoğunluğu

Diğer Buluntuların Yoğunluğu

Dönem :

Tarihleme Kriteri :

Kaynakça :

Ek Bilgi

Fotoğraf

Harita

Tablo 2: Filemaker Programında Hazırlanmış Arazi Çalışma Fişi

Araştırma Tarihi	Araştırmayı Yapan/Yapanlar	Araştırılan Yer	Yayınlar/ Notlar
1784-1792	M. G. F. A. Choisieul-Gouffier	Kuzey Ege Kıyıları	Choiseul-Gouffier 1809.
1829, 1874	Rus İşgal Askerleri	Kırklareli Çevresinde Tümülüs Kazıları	Hristodoulos 1881, Hristodoulos 1897, Hasluck 1910/1911:76-79 *, Yıldırım 2008.*
1882	H. Schliemann	Karaağaçtepe Kazısı	Schliemann 1884.
1908	F. W. Hasluck	Kırklareli Çevresi	Hasluck 1910/1911:76-79.
1912-1913, 1915, 1916	B.Filov	Doğu Trakya	Hadjimishev 2009, Filov 2013, Mevsim 2013.
1915	Fransız İşgal Askerleri	Eleonte Nekropolü Kazısı	Courby *vd.* 1915: 135-240, Pottier 1916: 40-47, Picard 1921: 130-136, Pottier 1931: 430-437, Waiblinger 1978: 843-857, Mackie 2010: 209-222.
1920-1923	R. Demangel	Karaağaçtepe Kazısı	Demangel 1926.
1921-1923, 1933	R. Demangel	Sarayburnu Manganlar Kazısı	Demangel ve Mamboury 1939.
1926	C. Wett	Çemberlitaş Kazısı	Pasinli 1995b: 36*.
1936-1940	A. M. Mansel	Kırklareli, Vize ve Lüleburgaz Civarı Tümülüs Kazısı	Mansel 1938, Mansel 1939: 154-189, Mansel 1940: 89-114, Mansel 1941: 119-188, Arık 1940: 242-243, Mansel 1943, Mansel 1973: 143-161, Delemen 2000: 232-234, Başgelen 2009:7.
1937, 1962	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Topkapı Sarayı 2. Avlu Kazısı	Ogan 1940: 317-328, Pasinli 1995b: 31*.
1938, 1940-1941	A. Ogan	Rhegion Kazısı	Gökbilgin 1939: 437-445, Ogan-Mansel 1942: 1-18, Ogan 1948: 537-543.
1943-1952	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Beyazıt Nekropol Kurtarma Kazısı	Fırat 1950: 40-41, Fırat 1965: 263-323, Taşlıklıoğlu 1958: 241-249.
1946, 1958	Ayasofya Müzesi	St. Irene ve Hagia Sophia Kazıları	Pasinli 1995b: 33-34*.
1950-1954	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Adalet Sarayı İnşaatı Kurtarma Kazısı	Duyuran 1952: 23-32, Duyuran 1953: 21-27.
1959-1962, 1963,1969	Ş. Kansu	Prehistorik Dönem Trakya'sı Araştırması	Kansu 1963a: 657-705. Kansu 1963b: 491-497, Kansu 1963b: 657-671, Kansu 1969: 577-579, Kansu 1971: 123-126.
1959-1970	Z. Taşlıklıoğlu	Trakya Epigrafi Araştırmaları	Taşlıklıoğlu 1953: 483-487, Taşlıklıoğlu 1961: Taşlıklıoğlu 1971: Çelgin 2000: 442-443.
1959, 1963-1965	D. H. French	Kuzey Marmara Sahilli ve Gelibolu Yüzey Araştırması	French 1961: 100, 103, French 1964: 37, French 1965: 34, French 1966: 49.
1963	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Kırklareli Karakoç Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Fıratlı 1964: 104-111.
1963-1965, 1972	Ş. Kansu	Yarımburgaz Mağarası Kurtarma Kazısı	Kansu 1972: 22-32, Kansu 1963a: 657-705, Kökten 1963: 277-278.

Tablo 3a: Doğu Thrakia Araştırma ve Kazılar

* işareti bulunan yayınlar, araştırma hakkında bilgi veren kaynaklardır.

Araştırma Tarihi	Araştırmayı Yapan/Yapanlar	Araştırılan Yer	Yayınlar/ Notlar
1964- 1971	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Saraçhane Kurtarma Kazısı	Harrison-Fıratlı 1964: 106-115, Harrison-Fıratlı 1965: 231-236, Harrison-Fıratlı 1966: 223-238, Harrison-Fıratlı 1968a: 81-88, Harrison-Fıratlı 1968b: 99-105, Harrison-Fıratlı 1967: 273-278, Harrison *vd.* 1968: 195-216, Harrison-Fıratlı 1970: 191-198, Harrison 1986.
1968, 1973	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	İstanbul Arkeoloji Müzeleri Ek bina İnşaatı Kurtarma Kazısı	Pasinli 1995b: 31-33*.
1971-1972, 1979-	A. Erzen-S. Başaran	Ainos (Enez) Kazısı	**Erzen Dönemi:** Erzen 1972: 57-62, Erzen 1973: 29-37, Erzen 1973/1974: 217-238, Erzen 1981a: 157-159, Erzen 1981b: 87-88, Erzen 1981/1982: 59-90, Erzen 1983a: 285-290, Erzen 1983b: 241, Erzen 1984a: 297-300, Erzen 1984b: 4-12, Erzen 1984c: 212-213, Erzen 1985: 213-234, Erzen 1986a: 319-322, Erzen 1986b: 603-617, Erzen 1986c: 190-193, Erzen 1987a: 273-290, Erzen 1987b: 187-188, Erzen 1988a: 279-297, Erzen 1988b: 194-195, Erzen 1994b, Erzen 1994b: 455-473, Erzen 1994c: 301-307, Erzen-Başaran 1988: 97-101, Erzen-Başaran 1989: 89-107, Erzen-Başaran 1990: 107-123, Erzen-Başaran 1991: 155-170, Erzen-Başaran 1992: 53-67, Erzen-Başaran 1993: 205-221, Erzen 1995: 455-473. **Başaran Dönemi:** Başaran 1997: 489-513, Başaran 1998: 593-624, Başaran 1999: 405-416, Başaran 2000: 371-386, Başaran 2001: 373-380, Başaran 2002: 59-86, Başaran 2003: 283-294, Başaran 2005: 115-128, Başaran 2006: 409-420, Başaran 2008: 185-210, Başaran-Kurap 2013: 375-390, Başaran *vd.* 2009: 117-144, Başaran *vd.* 2011: 145-168.
1976	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Sarayburnu DDY Kurtarma Kazısı	Pasinli 1995b: 34-35*.
1976	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	İbrahim Paşa Sarayı (Türk İslam Eserleri Müzesi) Sondaj Kazısı	Pasinli 1995b: 36-37*.
1977	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Sarayburnu DSI Kurtarma Kazısı	Pasinli 1995b: 35*.
1980-1997, 2011	M. Özdoğan	Marmara ve Trakya (Prehistorik Dönem) Araştırmaları	M. Özdoğan 1982: 37-61, M. Özdoğan 1982: 7-8, M. Özdoğan 1981/1982: 21-58, M. Özdoğan 1983: 63-68, M. Özdoğan 1984: 221-232, M. Özdoğan 1986a: 51-71, M. Özdoğan 1986b: 29-38, M. Özdoğan 1987: 7-39, M. Özdoğan 1989: 571-590, M. Özdoğan 1990: 345-375, M. Özdoğan-Akman 1992: 405-423, M. Özdoğan *vd.* 2008: 263-276.
1982	M. Özdoğan	Taşlıcabayır Kurtarma Kazısı	Özdoğan 1987: *7-39*.

Tablo 3b: Doğu Thrakia Araştırma ve Kazılar

Araştırma Tarihi	Araştırmayı Yapan/Yapanlar	Araştırılan Yer	Yayınlar/ Notlar
1980-1981, 1986, 1992-1995, 2007	İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Tekirdağ Müzesi	Perinthos (M.Ereğlisi) Kurtarma Kazısı	Asgari 1981: 115-116, Asgari 1983: 337-344, Asgari 1986: 549-458, Asgari 1987: 135-146, Işın 1994a: 61-67, Işın 1995b: 27-37, Işın 1996: 383-397, Işın 1997: 99-104, Öztürk 1999: 239-246, Öztürk 2000: 79-86, Öztürk 2001: 83-92, Öztürk 2009: 29-40.
1980-1981	V. Sevin	Tekirdağ Sahil Yüzey Araştırması	Sevin 1986: 549-301.
1984-1985	Tekirdağ Arkeoloji Müzesi	Naip Tümlüsü Kurtarma Kazısı	Delemen 2004.
1986	M. Özdoğan	Yarımburgaz Mağarası Kazısı	M. Özdoğan-Koyunlu 1986: 4-14, M. Özdoğan 1987b: 323-346, M. Özdoğan 1990: 373-388, M. Özdoğan *vd.* 1991: 59-121, M. Özdoğan 2000a: 9-13.
1988-1990	G. Arsebük	Yarımburgaz Mağarası Kazısı	Arsebük-Özbaşaran 1994: 17-27, Arsebük *vd.* 1990: 9-32, Arsebük *vd.* 1991: 17-41, Arsebük *vd.* 1992: 1-21, Arsebük-Özbaşaran 2000: 5-8.
1988-	M. H. Sayar	Epigrafi ve Tarihi Coğrafya Araştırmaları	Sayar 1990: 211-216, Sayar 1992: 171-181, Sayar 1993: 153-173, Sayar 1994 : 129-136, Sayar 1995: 61-66, Sayar 1996: 49-54, Sayar 1997: 107-113, Sayar 1998: 323-330, Sayar 1998, Sayar 1999: 423-431, Sayar 2000: 245-250, Sayar 2001: 289-300, Sayar 2002: 99-110, Sayar 2003: 51-58, Sayar 2004: 169-172, Sayar 2005: 229-234, Sayar 2006: 13-18, Sayar 2007: 197-200, Sayar 2008: 269-276, Sayar 2008: 109-120, Sayar 2013: 69-72.
1989	M. Özdoğan	Toptepe Höyüğü Kurtarma Kazısı	Özdoğan 1991: 345-377, M. Özdoğan-Özbaşaran Dede 1990: 2-23, Özdoğan *vd.* 1991: 59-121, M. Özdoğan-Dede 1998: 143-152, Karauçak 2008.
1990-1993	M. Özdoğan	Enez-Hocaçeşme Höyük Kazısı	M. Özdoğan 1998: 435-451, M. Özdoğan 2000b: 9-13, M. Özdoğan 2013:167-269.
1992-1994	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	İneceğiz-Maltepe Nekropol Kurtarma Kazısı	Pasinli 1994: 339-356, Pasinli 1995a: 339-364, Pasinli 1996: 205-219.
1992	Kırklareli Müzesi	İslambey A Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yılmaz 1994: 165-184.
1992	Tekirdağ Müzesi- N. Günsenin	Gaziköy Amphora Fırınları Kurtarma Kazısı	Işın-Günsenin 1994: 497-512, Işın 1994b: 425-429.
1993	Kırklareli Müzesi	Düğüncülü Höyüktepe Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yılmaz 1995: 387-415.
1993-	M. Özdoğan	Kırklareli Höyüğü (Aşağıpınar) ve Kanlıgeçit Kazısı	M. Özdoğan-Parzinger 1995: 43-67, M. Özdoğan *vd.* 1997a: 2-11, M. Özdoğan *vd.* 1997b: 53-80, M. Özdoğan *vd.* 1998: 123-149, M. Özdoğan *vd.* 1999: 139-164, M. Özdoğan 2000: 69-77, M. Özdoğan *vd.* 2001: 83-94, M. Özdoğan *vd.* 2002: 307-314, M. Özdoğan *vd.* 2005: 321-332, M. Özdoğan 2006: 187-194, M. Özdoğan *vd.* 2007: 253-268, M. Özdoğan 2006: 13-30, M. Özdoğan *vd.* 2008: 39-58, M. Özdoğan 2008: 883-889, M. Özdoğan *vd.* 2009: 233-248, M. Özdoğan *vd.* 2010: 357-374.

Tablo 3c: Doğu Thrakia Araştırma ve Kazılar

Araştırma Tarihi	Araştırmayı Yapan/Yapanlar	Araştırılan Yer	Yayınlar/ Notlar
1993-	Tekirdağ Müzesi - F.A. Erim-Özdoğan	Menekşe Çatağı Kazısı	Işın 1995a: 17-26, Işın-A. Özdoğan 1997: 89-98, Işın-A. Özdoğan 1998: 363-379, Işın-A. Özdoğan 1999: 295-310, A. Özdoğan-Işın 2000: 239-250, Erim Özdoğan-Işın 2002: 313-326, Erim Özdoğan-Işın 2003: 377-396, Erim-Özdoğan *vd*. 2004: 421-434.
1994-1995	Edirne Müzesi- M. Akman	Lalapaşa Arpalık Dolmeni Kazısı	Akman 1997: 160-170, Akman 1998: 65-70.
1995	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Küçük Ayasofya Caddesi Hellenistik Dönem Mezar Kazısı	Pasinli 1995b: 37*.
1997-1997	B. Erdoğu	Prehistorik Dönem Doğu Trakya Yüzey Araştırması	Erdoğu 1997: 273-291, Erdoğu 1999: 345-358, Erdoğu 2000: 155-166, Erdoğu 2001, Erdoğu 2003: 183-200.
1995	Ö. Ertuğrul	Kırklareli Roma ve Bizans Dönemi Yüzey Araştırması	Ertuğrul 1997: 1-14.
1995	İ. H. Kurtuluş	Bizans ve Osmanlı Kaleleri Yüzey Araştırması	Kurtuluş 1997: 31-54, Kurtuluş 1999: 22-27, Kurtuluş 2003: 79-83, Kurtuluş 2006a, Kurtuluş 2006b: 112-118, Kurtuluş 2006c: 29-32, Kurtuluş 2014.
1995	Tekirdağ Müzesi	Tekhöyük Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Öztürk 1998: 381-391.
1995-1996	Kırklareli Müzesi	Çakıllı Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yılmaz 1997a: 105-130, Yılmaz 1998: 203-218.
1995-1997, 2003	Kırklareli Müzesi	Vize Çömlektepe Kurtarma Kazısı	Yılmaz 1997b: 131-147, Ertuğrul 1999: 475-480, Yılmaz-Sipahioğlu 2005: 259-268.
1997-1998	Tekirdağ Müzesi	Harekattepe Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Işın-Özdoğan 2000: 335-348.
1997-2001, 2005	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Büyük Saray ve Eski Cezaevi Kurtarma Kazısı	Pasinli 2000: 95-114, Pasinli 2001: 41-64, Pasinli 2002: 1-22, Pasinli 2003: 1-16, Denker 2008: 61-80.
1999	Kırklareli Müzesi	Yündolan C Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yılmaz 2001: 71-82, Delemen *vd*. 2010: 91-106.
2000	Çanakkale Müzesi	Ilgardere Kurtarma Kazısı	Körpe 2002: 231-236, Körpe 2003: 13-17.
2000-2002, 2004-	N. Atik-Tekirdağ Müzesi	Heraion Teikhos Kazısı	Atik 2003: 298-306, Atik 2004: 43-55, Atik 2005a: 192-193, Atik *vd*. 2006: 47-58, Atik 2006: 63-69, Atik 2011: 1-7.
2002-2003, 2008-2009	Edirne Müzesi	Edirne-Hadrianopolis Kalesi Kurtarma Kazısı	Yıldırım 2002: 3-13, Yıldırım 2003: 18-19, Yıldırım 2005a: 233-242, Yıldırım 2005b: 243-250, Karakaya 2010: 105-134, Karakaya 2011: 105-134.
2003-2008	Ş. Yıldırım	Trakya Bölgesi Tümülüs Doktora Kapsamında Arazi Çalışması	Yıldırım 2008.
2004	Edirne Müzesi	İkiztepe B Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yıldırım 2007: 83-90.

Tablo 3d: Doğu Thrakia Araştırma ve Kazılar

Araştırma Tarihi	Araştırmayı Yapan/Yapanlar	Araştırılan Yer	Yayınlar/ Notlar
2004-2010	İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Yenikapı ve Sirkeci Kurtarma Kazısı	Girgin 2007: 98-105, Gökçay 2008: 81-100.
2004-	E. Beksaç	Trakya Erken Kültistik Kaya Anıtları ve Kült Alanları Yüzey Araştırması	Beksaç 2006: 283-292, Beksaç 2007: 183-200, Beksaç 2008: 71-84, Beksaç 2009: 181-190, Beksaç 2010: 187-202, Beksaç 2011: 131-142, Beksaç 2012: 1-11, Beksaç 2013: 43-50, Beksaç 2016: 437-446.
2006	O. Özbek	Gelibolu Yüzey Araştırması	Özbek 2009: 367-382, Özbek 2010: 239-258, Özbek 2011: 449-462, Özbek 2012: 463-479.
2007	Tekirdağ Müzesi	Askertepe Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Yıldırım 2010: 149-178.
2007-	Ş. Aydıngün	Küçükçekmece (Bathonea) Yüzey Araştırması ve Kazısı	Aydıngün 2007: 11-23, Aydıngün 2008: 93-100, Aydıngün 2009a: 154-157, Aydıngün 2009b: 411-426, Aydıngün 2013: 41-53, Aydıngün-Öniz 2009: 8-21, Aydıngün *vd.* 2010a: 273-288, Aydıngün *vd.* 2010b: 46-57, Aydıngün-Öniz 2011: 179-186, Güldoğan 2010: 6-7.
2008-	Z. Koçel Erdem	Tekirdağ Ganos Dağı Yüzey Araştırması	Koçel Erdem 2009: 411-426, Koçel Erdem 2009: 79-107, Koçel Erdem 2010a: 79-107, Koçel Erdem 2010b: 305-320, Koçel Erdem 2011: 385-408, Koçel Erdem 2012: 71-93, Koçel Erdem 2013: 51-68, Koçel Erdem 2013: 245-258, Koçel Erdem 2014: 313-332, Koçel Erdem 2016: 452-453.
2010-	G. Sazcı	Maydos (Eceabat) Kazısı	Sazcı 2008: 1-12, Göksel 2011: 21- 23, Sazcı 2012a: 13-20, Sazcı 2012b: 389-408, Sazcı 2013a: 45-64, Sazcı 2013b: 29-40, Sazcı- Çalış Sazcı 2012: 31-32, Sazcı-Sazcı 2013: 509-538, Sazcı 2014a: 33-47, Sazcı 2014b: 319-334.
2012-	R. Körpe	Sestos ve Çevresi Yüzey Araştırması	Körpe-Yavuz 2014: 356-368., Körpe 2015: 135-148, Körpe 2016: 325-338..
2013	Edirne Müzesi	Lalapaşa Demirköy Tümülüsü Kurtarma Kazısı	Çokaman-Kırçın 2015: 69-82.
2013	Edirne Müzesi	Hıdırlık Tabya Mevkii Roma Dönemi Lahit Mezar Kurtarma Kazısı	Karakaya-Kırçın 2015: 397-408.

Tablo 3e: Doğu Thrakia Araştırma ve Kazılar

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
Pınarhisar	1,7	4,2	6,2	11,9	17,1	21,5	23,6	22,9	19,1	13,9	10,2	5,6	13,2
Çorlu	2,8	3,9	5,8	11,0	16,0	19,9	22,4	22,2	18,4	14,0	10,4	5,7	12,7
Muratlı	3.0	5,9	7,0	12,5	17,5	20,8	23,2	23,2	19,0	14,2	10,6	9,7	19,2
Lüleburgaz	2,9	4,0	6,2	11,6	16,8	20,8	23,4	23,2	18,8	14,0	9,7	5,5	13,1
Babaeski	3,4	4,7	7,2	12,4	17,5	21,6	24,1	23,9	19,6	14,3	10,5	6,2	13,8
Hayrabolu	0,9	4,3	6,5	12,3	19,1	21,2	23,2	23,4	20,0	13,5	10,2	5,8	13,3
Süloğlu	1,8	5,1	6,0	11,8	17,1	20,9	22,5	22,8	18,6	11,8	9,1	5,3	12,7
Uzunköprü	0,9	3,8	7,3	12,8	18,1	22,0	24,4	23,8	19,9	14,0	10,6	5,8	13,6
İpsala	3,5	5,2	7,5	12,8	17,8	22,8	24,2	23,6	19,8	14,4	10,9	6,6	14,0
Sarıyer	5,8	5,7	6,4	10,3	15,2	19,7	22,4	22,8	19,8	15,6	12,0	9,0	13,7
Çanakkale	5,9	6,2	7,7	12,1	17,2	21,7	24,7	24,6	20,6	16,1	11,9	8,3	14,7

Tablo 4: Doğu Thrakia Aylık ve Yıllık Ortalama Sıcaklıklar (^{0}C)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
İğneada	115	102	85	50	37	36	25	26	75	114	151	123	962
Pınarhisar	72,3	60,1	49,1	46,3	55,0	53,1	29,6	15,5	33,7	48,3	73,3	93,7	630,1
Çorlu	72,6	53,8	47,4	38,2	40,7	39,1	15,4	19,6	28,7	45,7	76,0	91,3	568,6
Muratlı	82,2	73,0	63,3	40,7	42,5	42,4	16,1	16,9	40,6	46,2	102,9	159	726,4
Lüleburgaz	74,7	59,4	52,1	42,1	45,7	52,3	25,3	16,5	32,1	50,9	77,5	85,9	614,5
Babaeski	74,5	55,1	52,8	42,2	48,0	49,1	25,5	16,4	22,3	47,0	88,2	80,2	601,3
Hayrabolu	75,3	62,2	57,3	49,0	46,0	39,3	26,9	7,9	36,8	49,2	66,7	102	628,7
Süloğlu	62,9	57,9	35,8	42,8	45,3	31,3	13,5	24,7	35,4	25,5	67,6	87,2	529,8
Uzunköprü	85,8	83,5	74,5	38,3	44,3	20,8	24,4	16,0	51,9	49,5	83,0	105	677,4
İpsala	89,4	67,1	66,4	38,2	39,1	33,0	21,4	8,7	40,1	38,3	69,3	116	627,3
Gelibolu	105	72	77	43	38	29	15	8	31	56	98	110	682
Sarıyer	108	70	78	43	32	33	30	24	53	63	99	92	726

Tablo 5: Doğu Thrakia Aylık ve Yıllık Yağış Miktarı (mm olarak)

TARİH	OLAY
1200 civarı	• Troia Savaşında Thrak askerlerinin Troia'a destek olarak savaşmaları
960 (± 50)	• Mikri Doxipara depremi[2]
8. yy	• Akdeniz, Ege Denizi ile birlikte Propontis ve Pontos Euksinos kıyılarında Yunan kolonizasyonun başlaması
675	• Thraklar'ın Küçük Asya'ya sürülmesi ve Kimmerler'in Küçük Asya'ya saldırıları
660/658	• Byzantion'un kurulması
7.-6. yy	• Abdera, Apollonia Pontica, Istros/Istria, Olbia, Ainos, Odessos, Tomi ve Kallatis kentlerinin kurulması
560/559	• I. Miltiades'in Thrakia Khersonessos'undaki Yunan kentlerinin kontrolünü ele geçirmesi
540	• Peisistratos'un Atina'da tekrar gücü tekrar kazanması ve Dionysos kültünün kente girişi
516/515	• II. Miltiades'in Khersonessos tiranı olması
513	• I. Dareios'un İskit seferi
493	• Khersonessos'da Pers hâkimiyetinin tekrar başlaması ve II. Miltiades'in ayrılması
492	• I. Dareios'un damadı Mardonios tarafından Kuzey Ege kıyıları, Thrakia, Makedonia'da kontrolü sağlaması
480	• Teres (M.Ö. 480-445), bilinen ilk Odrys Krallığı'nın kralı olması • Teres ve İskit Kralı Ariapeites arasında politik ve diplomatik ilişkilerin başlaması
478/7	• Atinalılar ve Ksanthippos tarafından Sestos'un kuşatılması
476	• Atinalı General Kimon'un Thrakia'ya saldırması, Persler'in elindeki kolonileri işgal etmesi
466	Atinalı General Kimon'un Khersonessos'u fethetmesi
450-445	• Odrys Kralı Sitalkes ile İskit Kralı Oktamasades arasında barış müzakereleri ve Istros (Tuna) nehrinin sınır olması
431	• Peloponnesos Savaşı'nın başlangıcı ve Odrys Kralı Sitalkes'in Atina ile ittifak yapması
429	• İttifaka göre Odrys Kralı Sitalkes'in Makedonya ve Khalkidike'ye sefer yapması
427	• Perinthos depremi
424	• Triballer ile yapılan savaş sonrasında Sitalkes'in ölümü ve I. Seuthes'in Odrys kralı olması (424-410).
410/409	• Atina için Karadeniz bölgesinden buğday sağlanması için Byzantion tarafından işgal edilmesi
407/406	• Odrys Krallığı'nın Kral Medokos (Amatokos) ile II. Seuthes liderliğinde bağımsızlıklarını ilan eden yerel hanedanlar arasında bölünmesi
405	• Sparta Kralı Lysander'in Khersonessos'daki Aigospotamoi Deresi'nin ağzında Atina donanmasını yenmesi
404-395/4	• Khersonesos'da Sparta egemenliği
400/399	• Ksenophon'un II. Seuthes ile anlaşması ve Odrys toprağı olan bölgeye sefer düzenlemesi
398	• Khersonessos'daki duvarın Spartalılar tarafından tekrar inşa edilmesi
395/4	• Sparta Kralı Agezilay'ın Khersonessos'dan geçmesi
389	• Medokos ve II. Seuthes arasında Atinalılar tarafından yeni bir anlaşmanın *Strategos* Thrasybulus tarafından sonuçlandırılması
386/385	• Atinalılar tarafından Odrys Kralı Hebryzelmis'in onurlandırılması ve Atina akropolüne stelinin dikmesi

Tablo 6a: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronolojisi

[2] Chatzipetros 2009: 20-22.

TARİH	OLAY
383	• I. Kotys'in Odrys kralı olması (M.Ö.383-359)
365	• Sestos ve Khithote'nin hazirandan temmuza kadar Phrygia Satrapı Ariobarzanes kontrolünde kalması • Sestos ve Khithote'nin Kotys tarafından kuşatması • Haziran ve temmuzdan sonra Sestos ve Khithote'e Timothy ulaşması
363-360	• Khersonessos'a Kotys'in saldırıları
360	• Sonbaharda Krithote ve Elaious'un kuşatılması
359	• II. Philippos'un ile I. Kotys'in görüşmesi • Kotys'in suikastla Atinalılar tarafından öldürülmesi • Odrys Krallığı'nın I. Kotys'in oğulları Kersebleptes, Amadokos ve Berisades arasında bölünmesi, Doğu Thrakia'nın Kersebleptes, Batı Thrakia'nın Kralı Berisades'in olması • Kersebleptes'in Batı Thrakia'yı işgal etmesi
359-357	• Kersebleptes'in Khersonessos'a saldırması
357	• Atina'nın Khersonessos'un güvenliği için Kersebleptes ile anlaşma yapması • Atina'nın Eski Odrys Krallığı'nın üç kralıyla işbirliğini bitirmesi
357-336	• Batı Thrakia'nın Kralı Berisades'in ölmesi • II. Philippos'un üç Thrak krallığıyla işbirliği yapması • II. Philippos'un Thrakia'yı işgale başlaması
356	• Kersebleptes, Lyppeius ve Grabos'un II. Philip'e karşı ittifak yapmaları • Kersebleptes'in üç oğlunun Atina tarafından onurlandırılmaları ve Delphi Apollon Tapınağına yazıt dikilmesi • Kersebleptes'in Athinalılarla antlaşmayı bozmak istemesi • Sestos'un Atina'dan ayrılması.
354	• Kersebleptes'in II. Philip ile ittifak yapması • II. Philippos Abdera ve Moroneia'yı işgal etmesi
353	• Kersebleptes'in Atina ile tekrar ittifak anlaşma yapması • Kersebleptes'in Khersonesoso'u Atinalılara bırakması • Atinalılar'ın, Khersonessos'a klēroukhia göndermeleri • Atinalı General Khares'in Sestos'u ele geçirmesi (Haziranda) • II. Philippos'un Kasım ayında Heraion Teikhos'u kuşatması
352	• Mayısta, Makedonya, Byzantion, Perinthos ve Amadokus'un Kersebleptes'e karşı ittifak kurmaları • II. Philippos'un Heraion'dan Perinthos'a dönmesi • Thrakia Krallığının Makedonya'ya boyun eğmeye mecbur kalması • II. Philippos'un sonbaharda Thrakia'da Kersobleptes'e karşı sefere çıkması • Kersobleptes'in Byzantion ve Perinthos'dan yardım alan Amadokus'a saldırması • II. Philippos'un Heraion Teikhos'u kuşatması ve alması (Kasım) • II. Philippos'un Thrakia'da kasım ayında hastalanması • Kersobleptes'in oğlunu tutsak olarak II. Philippos'a teslim etmekten vazgeçmesi
347	• Atina'nın Kersebleptes'in Thrakia Kıyılarına kaleler inşa etmesine yardım etmesi • Kersebleptes'in II.Philip'i Eylülde kuşatması

Tablo 6b: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronoloji Tablosu

TARİH	OLAY
346	• Merkez Thrakia'nın Kralı Amadokos'un ölümü • II. Philippos'un Nisan ayında Thrakia'nın sahil kalelerini işgal etmesi • Atina Senatosunun Philokrates'in II. Philip ile barış antlaşmasını 18-19 Nisanda kabul etmesi • II. Philippos'un Nisan ayında Kersobleptes'i Hieron Oros'da bozguna uğratması ve onu Makedonya'ya bağlaması • Merkez Thrakia'da Teres'in Amadokos'un varisi olarak kral olması • II. Philippos'un Thrakia'dan ayrılarak Makedonya'ya geri dönmesi • Khersonessos'daki Kardia kentinin II. Philip ile müttefik olması
	•
	•
342	• II. Philippos'un Thrakia kıyılarındaki son kaleleri işgal etmesi
341	• II. Philippos'un bir garnizon ile Kardia'yı desteklemesi • Dropeithes'in Thrakia sahil köylerine saldırması
340	• II. Philippos'un Selymbria'yı kuşatması • Antigonos'un Perinthos kuşatması sırasında bir gözünü kaybetmesi • II. Philippos'un Perinthos ve Byzantion kuşatması • II. Philippos'un Haziran sonunda Perinthos, Eylülde ise Byzation kuşatmasında başarısız olması • II. Philippos'un Eylül ortasında Atina tahıl gemilerini ele geçirmesi üzerine Atina'nın Ekim ayında savaş ilan etmesi
337	• Khaironea savaşından sonra Khersonessos kentlerinin Atina'dan ayrılarak oy Korinth Birliğine katılmaları
336	• II. Philippos'un öldürülmesi ve yerine İskender'in Kral olması • Parmenio'nun Ephesos'u işgal etmesine karşın Rhodoslu Memnon tarafından Hellespontos'a doğru geri çekilmeye zorlanması
335	• İskender'in Haemus Dağının kuzeyini ve Thrakia'nın büyük bir kısmını kontrol etmesi • İskender'in Getae ve Tribali kabilesine karşı sefere çıkması
334	• İskender'in Thrakia üzerinden Hellaspontos boğazından Küçük Asya'ya geçmesi
331/330	• Odrys Kralı III. Seuthes'den söz edilmeye başlanması • III. Seuthes ve Memnon'un Büyük İskender'e karşı isyana katılmaları • III. Seuthes'in oğlu Reboulas'ın Atina vatandaşı olarak onurlandırılması
323-313	• İskender'in ölümü, Lysimakhos'un Doğu Thrakia'nın kontrolünü ele alması ve III. Seuthes'e saldırması.
320	• III. Seuthes'in Seuthopolis'i kurduktan sonra Odrys Krallığı'nı Doğu Thrakia'dan çekilme
309	• Lysimakhos'un Lysimakhaia kentini kurması.
282	• Bolayır (Gelibolu) depremi
281	• Kurupedion Savaşı'nı kaybeden Lysimakhos'un öldürülmesi ve topraklarının Seleukosların eline geçmesi • I. Nikator'un ele geçirdiği Doğu Thraki'nın kontrolü için Lysimakheia'ya gelmesi • I. Nikator'un Ptolemaios Keraunos tarafından öldürülmesi ve Doğu Thrakia'nın yönetimini ele geçirmesi
279	• Thrakia'nın Keltler tarafından istila edilmesi
278	• Başkenti Tylis olan Kelt Krallığının kurulması
277	• Makedonia Kralı Antigonos'un Lysimakheia yakınlarında Keltleri yenmesi

Tablo 6c: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronoloji Tablosu

TARİH	OLAY
241	• Ptolemaios Kralı III Euergetes'in egemenliğinin başlaması (241-206)
214/213	• Thraklar'ın Keltleri yenmeleri birlikte Kelt varlığının sonlanması
206-204	• Lysimakhaia'nın Aetolian birliğine katılması
203/202	• V. Philippos'un Thrakai seferi, Ege ve Propontis Kıyıları ile Khersonessos'da Lysimakheia'yı fethetmesi
200	• V. Philippos'un Khersonessos'un güneyine sefer yapması ve tüm yarımadaya hâkim olması
197	• V. Philippos'un Titus Quinctius Flamininus'a yenilmesiyle ve Doğu Thrakia'dan çekilmesi • Thraklar'ın Lysimakheia'yı yağmalamaları
196	• Seleukos Kralı Antiokhos III. Megas, V. Philippos'un boşalttığı Doğu Thrakia'ya gelmesi ve bölgede kontrolü sağlaması • III. Antiokhos'un Thraklar'ın tarafından tahrip edilen Lysimakheia'yı onartması
191	• Antiokhos III. Megas, Thermopylai'de Roma ve V. Philippos'dan oluşan müttefiklere yenilmesi ve Roma Ordusu'nun Khersonesos'a gelmesi
190	• Khersonesos'da bulunan Roma Ordusu'nun Küçük Asya'ya geçmesi
189	• Ainos'un özgür olması
188	• Apamea Barışından sonra Roma tarafından Khersonessos ve Propontis kıyılarının Pergamon Kralı II. Eumenes'e verilmesi • Küçük Asya'dan dönen Roma Ordusu ile Thraklar'ın Hebros vadisi boyunda ilk çarpışması
187	• V. Philippos'un Morenea ile birlikte Ainos'u işgal etmesi
179	• V. Philippos'un oğlu Perseus'un Makedonya tahtına geçmesi
168	• Pydna Savaşı sonrasında Makedonia Krallığı'nın Roma'ya bağlı hale getirilmesi • Abdera, Maroneia ve Ainos'un özgürlüklerinin verilmesi ve Roma'nın müttefiki yapılmaları
150 Civarı	• Kainoi kabilesinin Thrakia'nın iç kısmında kontrolü sağlaması
145	• Kainoi reisi Diegylis'in Lysimakheia'yı yağmalaması ve yok etmesi • II Attalus'un Kainoi kabilesi üzerine sefer yapması
133	• II Attalus'un vasiyetiyle birlikte Doğu Thrakia'daki Pergamon Krallığı'nın topraklarında Roma egemenliğinin başlaması • İç kısımda Mostis'in Thrak kralı olması
129	• Khersonesos ve Propontis'in kuzey kıyıları Makedonia Eyaleti'ne bağlanması
15 (13?)	• Dionysos kutsal alanı rahibi Vologaesos liderliğinde Bessi kabilesinin isyanı
M.S. 46	• İmparator Claudius tarafından Thrakia'nın bağımsızlığı sonlandırılmış ve başkenti Perinthos olan Thrakia Eyaleti kurulması

Tablo 6d: Doğu Thrakia I. Binyıl Kronoloji Tablosu

		Yerleşim						Kült Alanı		Nekropol ve Tümülüs		Veri				İskân Tarihi				
		Tepe Yerleşimi	Yamaç Yerleşimi	Düz Yerleşim	Höyük Yerleşimi	Sur	Liman	Çukur	Buluntu	Nekropol	Tümülüs	Antik Kaynaklar	Modern Kaynaklar	Arkeolojik	Diğer	1. bin Öncesi	1. bin Başı-6. yy Ortası	6. yy Ortası-4. yy Ortası	4. yy Ortası-2. yy ortası	2. yy Ortasından Sonrası
Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası	Enez (Ainos)	●				●	●			●		●	●	●		●	●	●	●	●
	Dökençiftliği		●				●?						●				●	●	●	●
	Kocatarlalar		●											●			●	●	●	●
	Kayıkyolu		●				●?							●			●	●	●	●
	Değirmentepe	●											●	●		●	●	●	●	●
	Göztepe	●					●?						●	●					●	●
	Korutepe		●										●	●			●	●	●	●
	Kuğuburnu	●					●?						●	●			●	●	●	
	İncirlikburnu		●				●?							●			●	●	●	●
	İtalyan Kalesi		●				●?								●				●	●
	Ağılyaması		●											●				●		●
	Çataltepe										●								●	
	Ortatepe								●							●		●	●	●
İç Thrakia: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısı	İncirliçeşme		●											●					●	●
	Mayababa		●										●	●		●			●	●
	Tavşantepe				●								●	●		●			●	●
	Karatopraktepe	●												●		●	●			
	Höyükler		●											●					●	●
	Kermeyan (Apros)		●			●						●	●	●					●	●
	Kumtepe				●									●	●	●			●	●
	Hacımahmut		●										●	●		●			●	●
	Kılıçlar		●											●	●			●		
	Vize (Bizye)	●			●							●	●			●	●	●	●	●
	Kıyıköy (Salmydessos)	●			●							●	●	●				●	●	●
	Kanlıgeçit				●								●	●		●	●	●	●	
	Virankale	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Çayıköy	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Mayatepe	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Kaletepe	●				●								●		●	●	●	●	●
	Düzorman	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Armağan	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Asarkale	●				●							●	●		●	●	●	●	●
	Gürgendere	●				●							●	●	●	●	●	●	●	●
	Kypsela											●						●	●	●
	Çukurçayır		●										●	●		●			●	
	İğneada (Thyias)											●								
	Lalapaşa Dolmeni										●			●		●	●			
	Kaletepe													●					●	

Tablo 7a: Doğu Thrakia'daki Buluntu Merkezleri, Veri Dağılımı ve Tarihleri

		Yerleşim						Kült Alanı		Nekropol ve Tümülüs		Veri				İskân Tarihi				
		Tepe Yerleşimi	Yamaç Yerleşimi	Düz Yerleşim	Höyük Yerleşimi	Sur	Liman	Çukur	Buluntu	Nekropol	Tümülüs	Antik Kaynaklar	Modern Kaynaklar	Arkeolojik	Diğer	1. bin Öncesi	1. bin Başı-6. yy Ortası	6. yy Ortası-4. yy Ortası	4. yy Ortası-2. yy ortası	2. yy Ortasından Sonrası
	Aşağıkoruluk										●			●					●	
	Karakoç A										●		●	●					●	
	Eriklice										●		●	●					●	
	Kırklareli A										●		●	●					●	
	Kırklareli B										●		●	●					●	
	Kırklareli C										●		●	●					●	
	Yündolan C										●		●	●				●		
	Çatalağaç										●		●	●					●	
	İslambeyli A										●		●	●						●
	Aşağı Pınar							●								●	●	●	●	
	Bağlıkarkası								●				●	●				●		
Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısı	Sufunya	●											●	●			●	●	●	●
	Kozmandere		●										●	●		●	●	●	●	●
	Gaziköy (Ganos)	●				●						●	●	●	●		●	●	●	●
	Kartaltepe (Hieron Oros)	●				●						●	●	●	●		●	●	●	●
	Kaletepe/Cinci	●				●?							●	●					●	●
	Odunhattı	●				●?							●	●				●	●	●
	Barbaros (Bisanthe)	●				●?	●?					●	●	●	●		●	●	●	●
	Değirmenaltı		●				●?						●	●	●	●	●	●	●	●
	Menekşeçatağı			●			●?						●	●		●	●	●	●	●
	Karaevlialtı (Heraion Teikhos)	●	●			●	●					●	●	●		●	●	●	●	●
	Aytarla		●				●?						●	●			●	●	●	●
	Toptepe				●		●?						●			●	●	●	●	●
	Ereğli (Perinthos)	●				●	●					●	●	●			●	●	●	●
	Silivri	●				●	●					●	●	●			●	●	●	●
	Selimpaşa				●		●?						●			●	●	●	●	●
	Sarayburnu (Byzantion)	●				●	●					●	●	●		●	●	●	●	●
	Maltepe	●											●						●	●
	Serreion Teikhos					●						●	●					●		
	Neon Teikhos					●						●	●					●		
	Beos/Beon												●						●	
	Ganiai											●						●		
	Krobyle											●							●	

Tablo 7b: Doğu Thrakia'daki Buluntu Merkezleri, Veri Dağılımı ve Tarihleri

		Yerleşim						Kült Alanı		Nekropol ve Tümülüs		Veri				İskân Tarihi				
		Tepe Yerleşimi	Yamaç Yerleşimi	Düz Yerleşim	Höyük Yerleşimi	Sur	Liman	Çukur	Buluntu	Nekropol	Tümülüs	Antik Kaynaklar	Modern Kaynaklar	Arkeolojik	Diğer	1. bin Öncesi	1. bin Bası-6. yy Ortası	6. yy Ortası-4. yy Ortası	4. yy Ortası-2. yy ortası	2. yy Ortasından Sonrası
	Myrtenon					●						●							●	
	Ergiske					●						●							●	
	Ornoi					●						●								
	Güzelköy	●											●					●	●	●
	Kınalıköprü				●								●				●	●	●	●
	Harekattepe										●		●	●				●		
	Naip										●		●	●					●	
	Askertepe										●		●	●					●	
	Höyükbayırı										●		●	●					●	
	Karaağaçdere (Tatarlı II)										●		●	●					●	
	Höyüktepe										●			●					●	
	Kocahöyük										●		●	●					●	
	Ortaca										●		●						●	
	Kumtepeler B										●		●						●	
	Dolucatepe (Toronte?) Apollon								●				●	●	●			●	●	●
	Kocakaratepe								●					●	●			●	●	●
Gelibolu Yarımadası: Khersonesos	Eskihisarlık/Anıt (Elaious)	●				●	●			●		●	●	●			●	●	●	●
	Karaağaçtepe				●							●	●			●	●	●	●	●
	Kilisetepe (Madytos)				●	●	●					●								
	Akbaş/Tekketepe (Sestos)	●				●	●					●	●	●		●	●	●	●	●
	Küçük Kemikli (Alopekonnesos)	●				●	●					●	●	●			●	●	●	●
	Horatepe	●					●?						●	●				●	●	●
	Kalanurotepesi (Aigospotamoi?)	●					●?					●	●	●		●	●	●	●	●
	Maltepe (Paktye?)				●	●?	●?					●	●	●		●	●	●	●	●

Tablo 7c: Doğu Thrakia'daki Buluntu Merkezleri, Veri Dağılımı ve Tarihleri

		Yerleşim						Kült Alanı		Nekropol ve Tümülüs		Veri				İskân Tarihi				
		Tepe Yerleşimi	Yamaç Yerleşimi	Düz Yerleşim	Höyük Yerleşimi	Sur	Liman	Çukur	Buluntu	Nekropol	Tümülüs	Antik Kaynaklar	Modern Kaynaklar	Arkeolojik	Diğer	1. bin Öncesi	1. bin Başı-6. yy Ortası	6. yy Ortası-4. yy Ortası	4. yy Ortası-2. yy ortası	2. yy Ortasından Sonrası
	Bolayır (Khersonesos-Agora/ Lysimakheia)		●									●	●	●			●	●	●	●
	Baklaburnu (Kardia)		●			●	●					●	●	●			●	●	●	●
	Taşağıl (Kobrys ?)	●					●?					●	●	●				●	●	●
	İsakale	●				●								●	●			●		●
	Neapolis												●					●		
	Arrhianoi											●	●							
	Ide											●	●						●	
	Drabos											●	●							
	Paion											●	●						●	
	Limnai											●	●					●		
	Krithote					●						●	●					●	●	●
	Kressa											●	●							
	Kallipolis (Gelibolu ?)											●	●						●	●
	Kypasis											●	●							
	Araplos											●	●						●	
	Deris											●	●						●	
	Pteleon											●	●						●	
	Teikhos Aratou					●						●	●					●		
	Leuke Akte					●						●	●					●		
	Sivritepe										●		●						●	
	Zeytinlik									●										

Tablo 7d: Doğu Thrakia'daki Buluntu Merkezleri, Veri Dağılımı ve Tarihleri

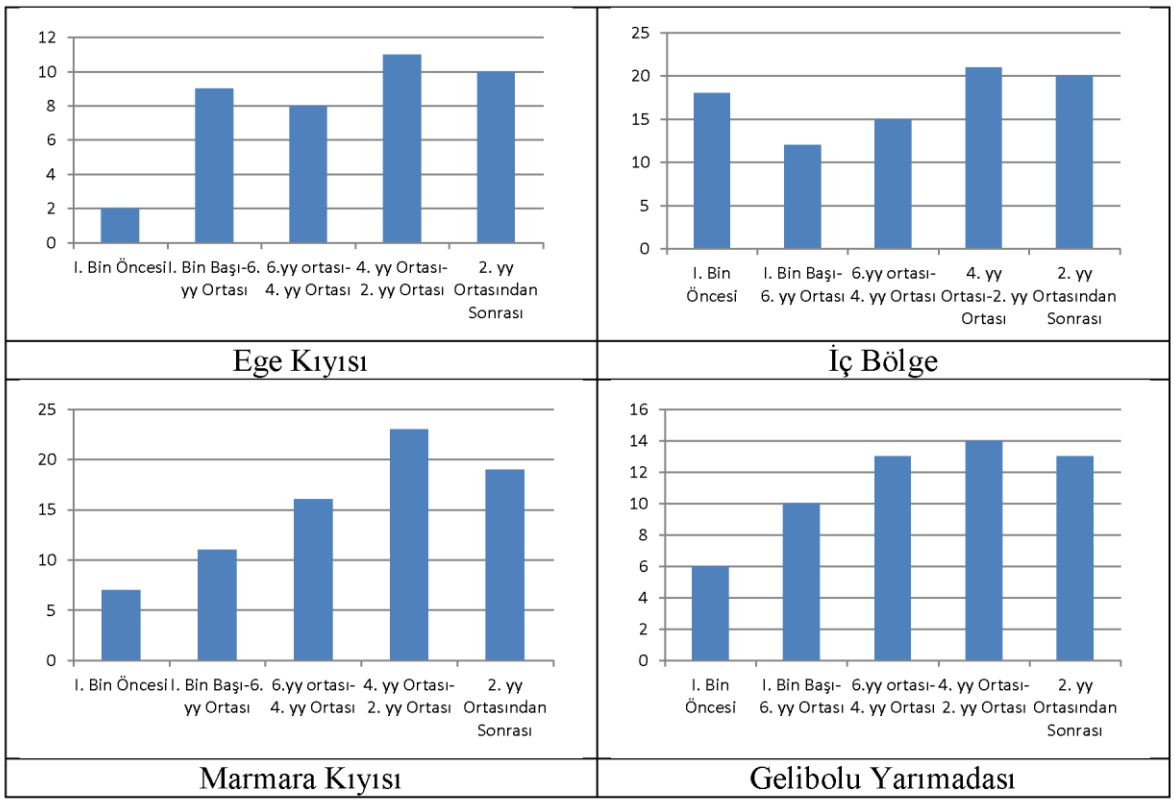

Grafik 1: Alt Bölgelerde Buluntuların Zamansal Dağılımı

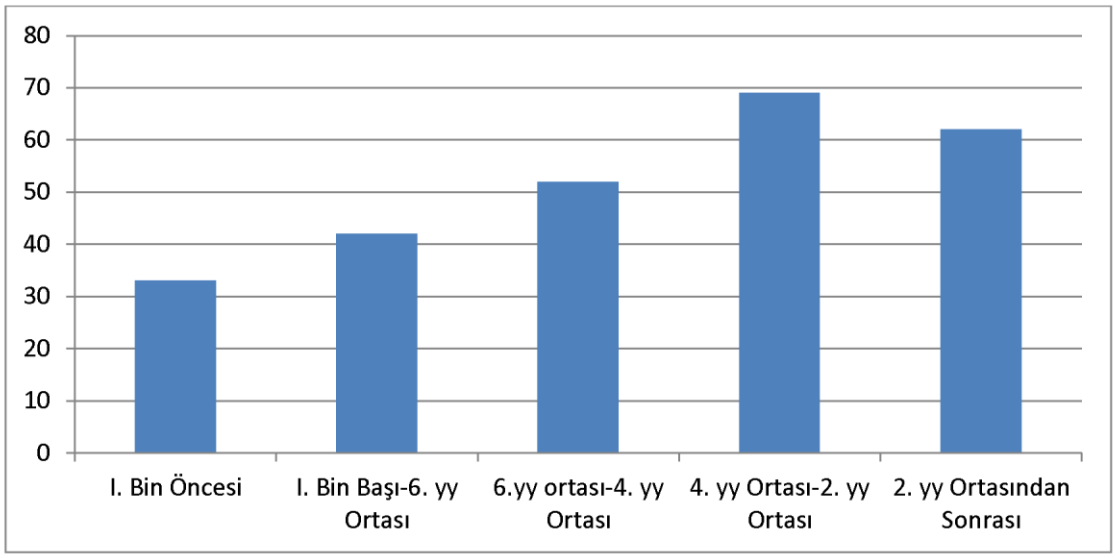

Grafik 2: Doğu Thrakia Buluntuların Zamansal Dağılımı

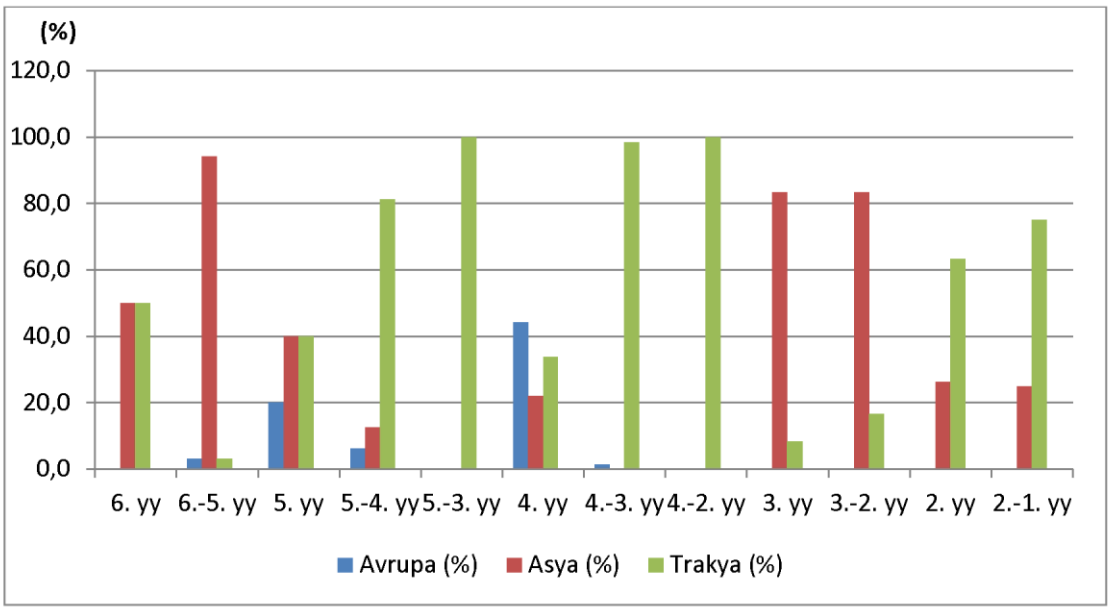

Grafik 3: Doğu Thrakia'da Bulunan Sikkelerin Darp Yerlerine Göre Dağılımı

HARİTALAR

HARİTA 1

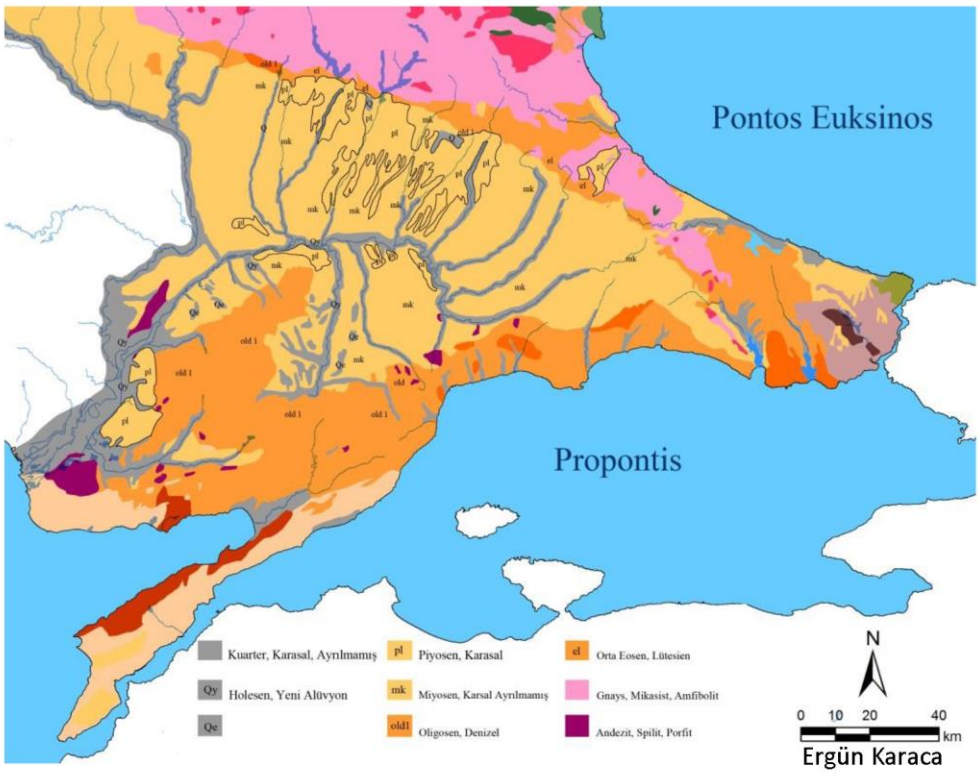

a) Doğu Thrakia Bölgesi Jeoloji Haritası

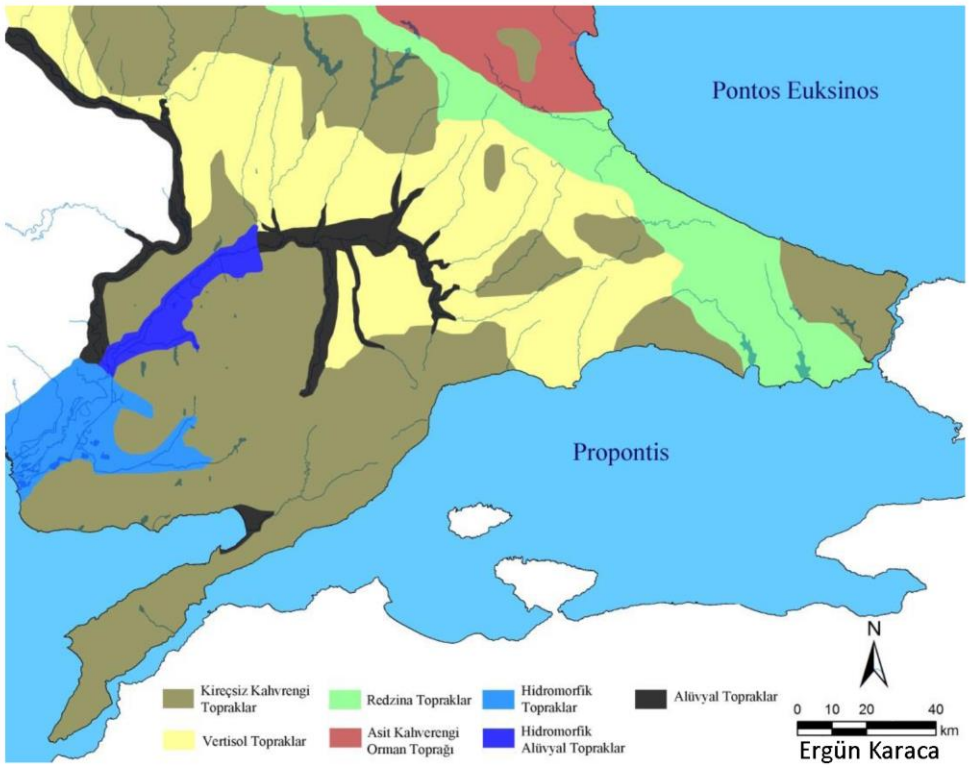

b) Doğu Thrakia Bölgesi Toprak Haritası

HARİTA 2

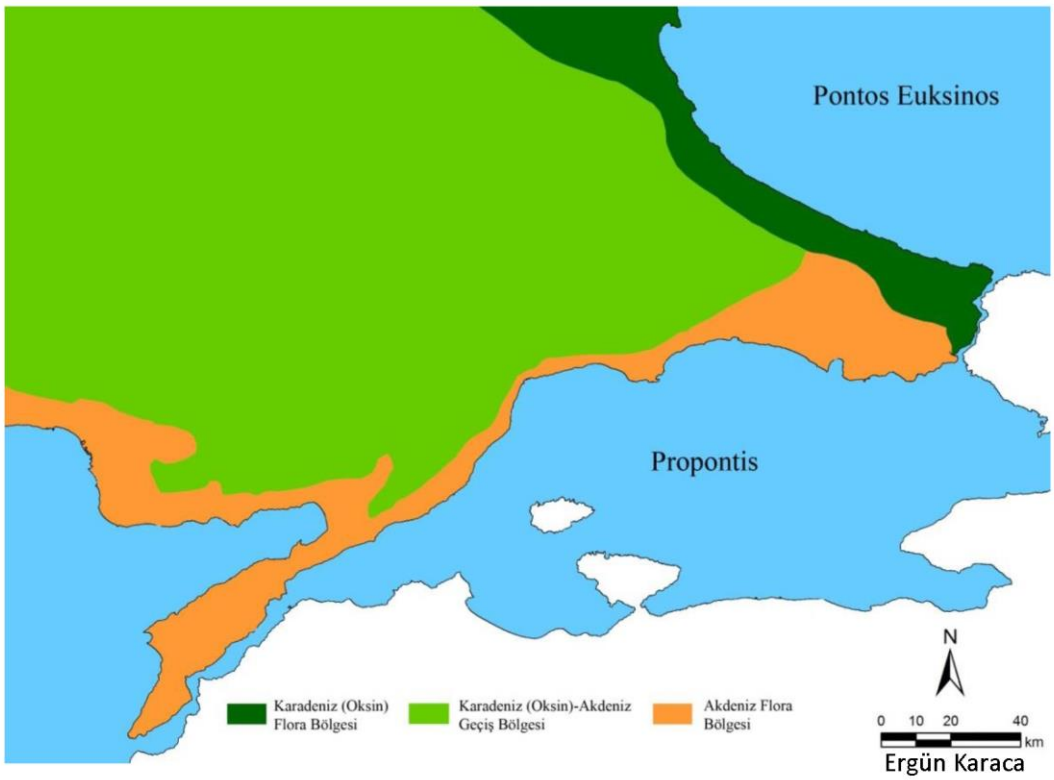

a) Flora Bölgeleri Açısından Trakya

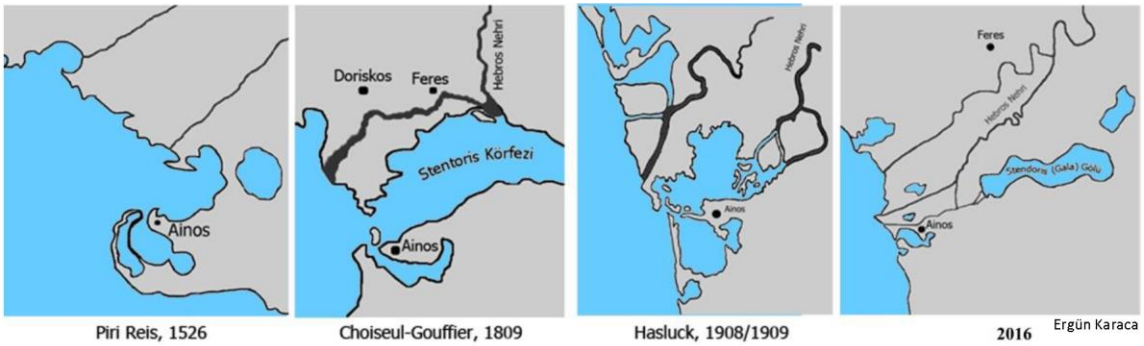

b) 1526 ile 2013 Yılları Arasında Stentorsis Körfezini Kapanması

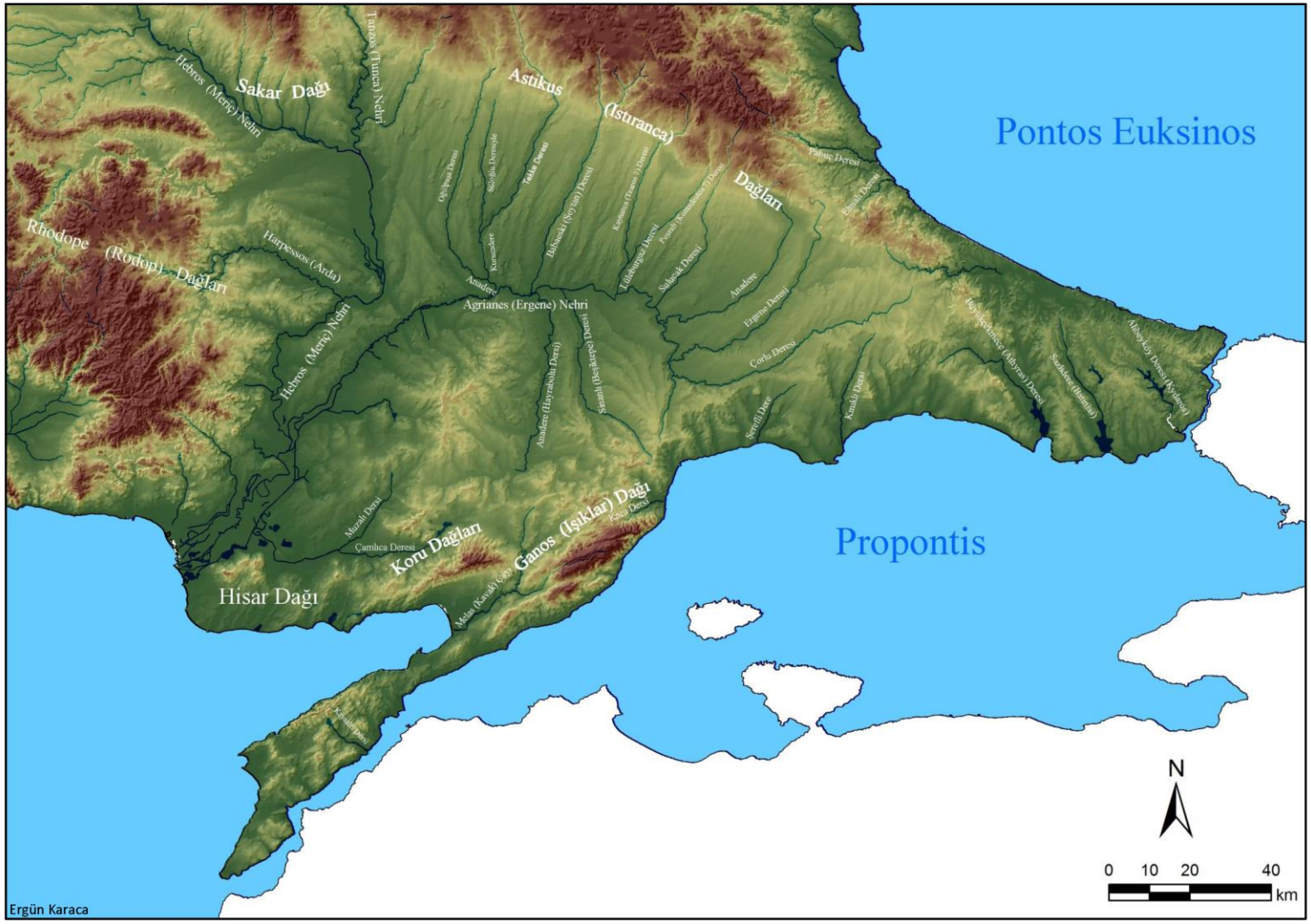

Doğu Thrakia Bölgesi- Dağ ve Akarsuları

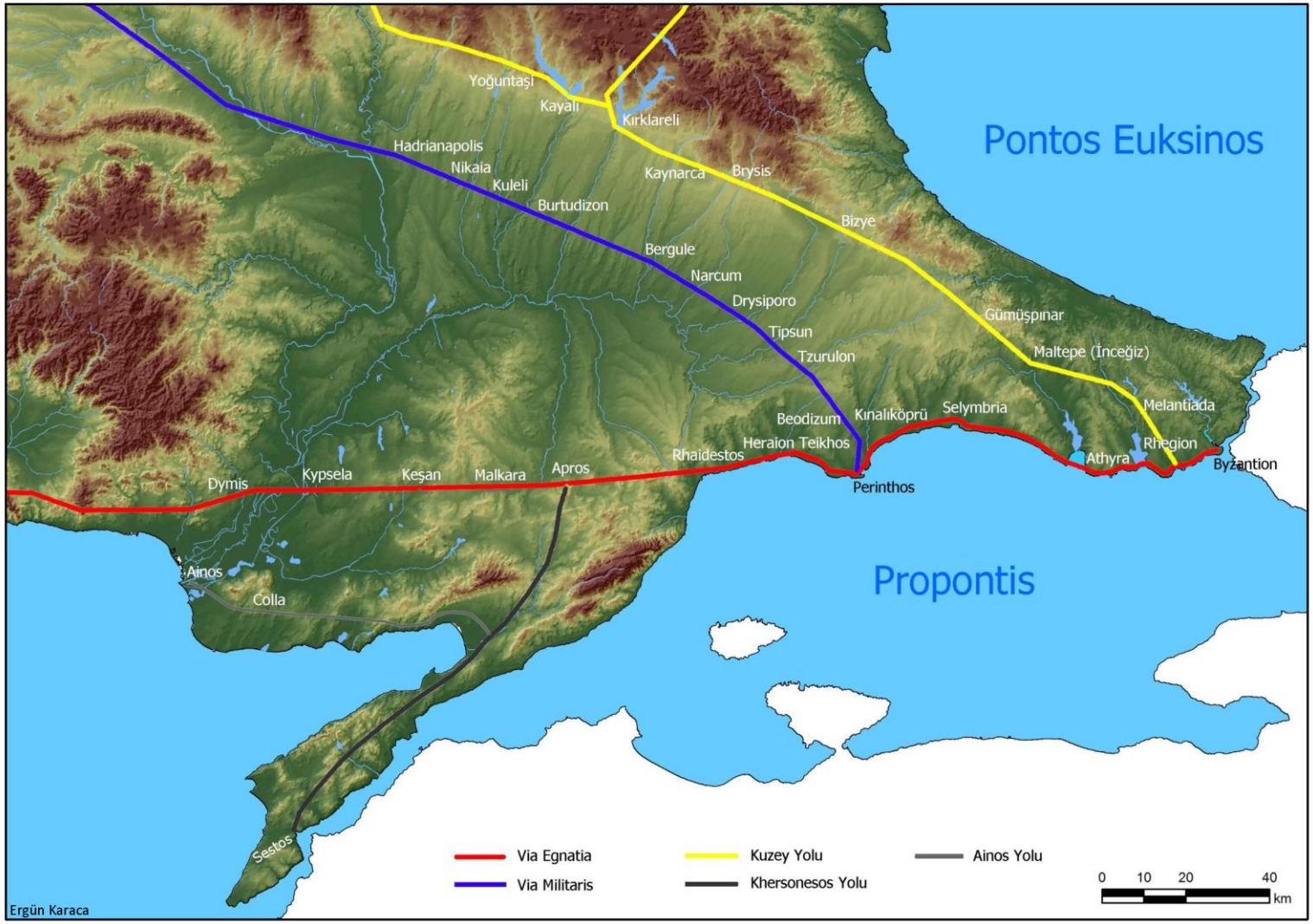

Doğu Thrakia Bölgesi - Yollar

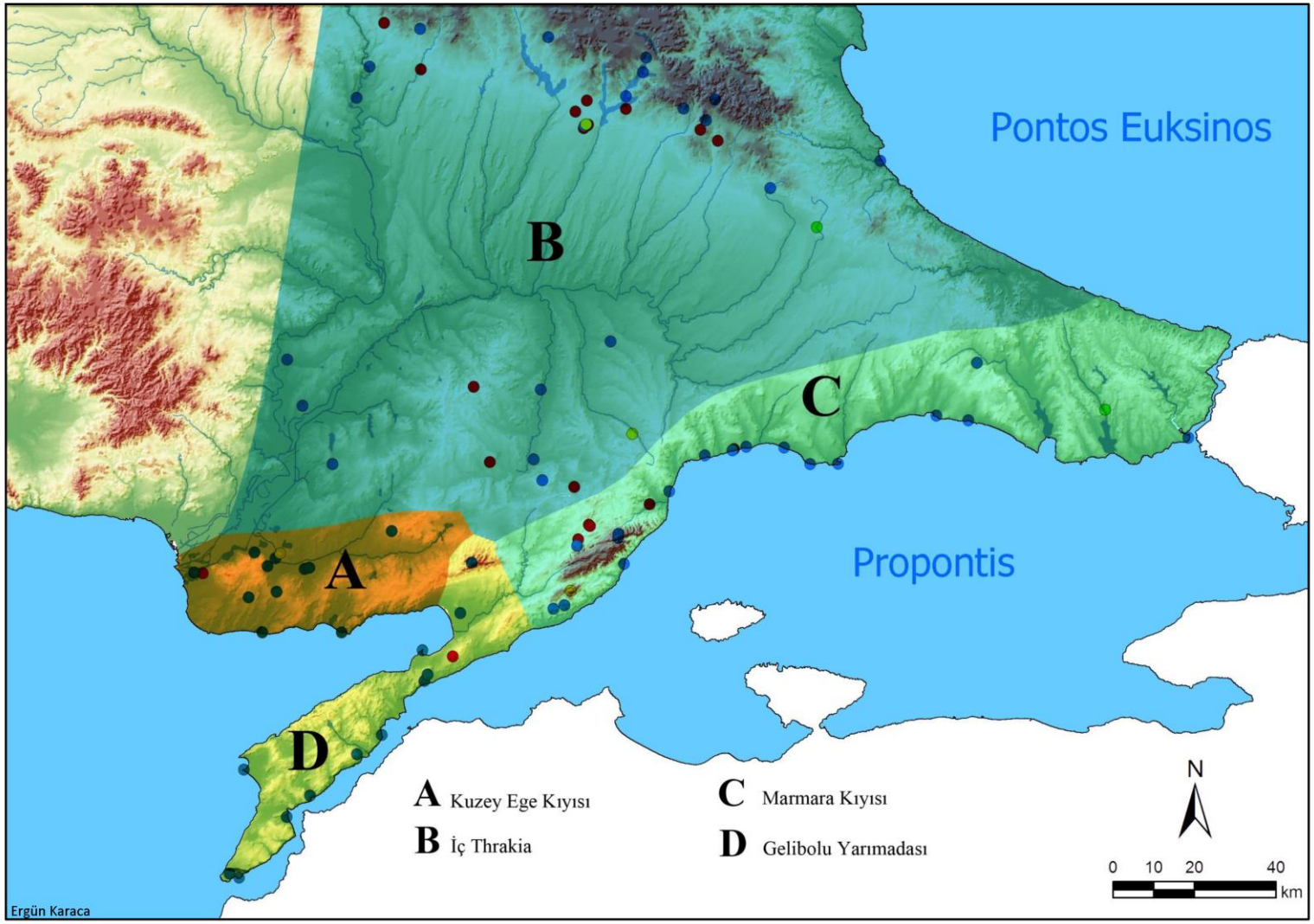

Doğu Thrakia Alt Bölgeleri

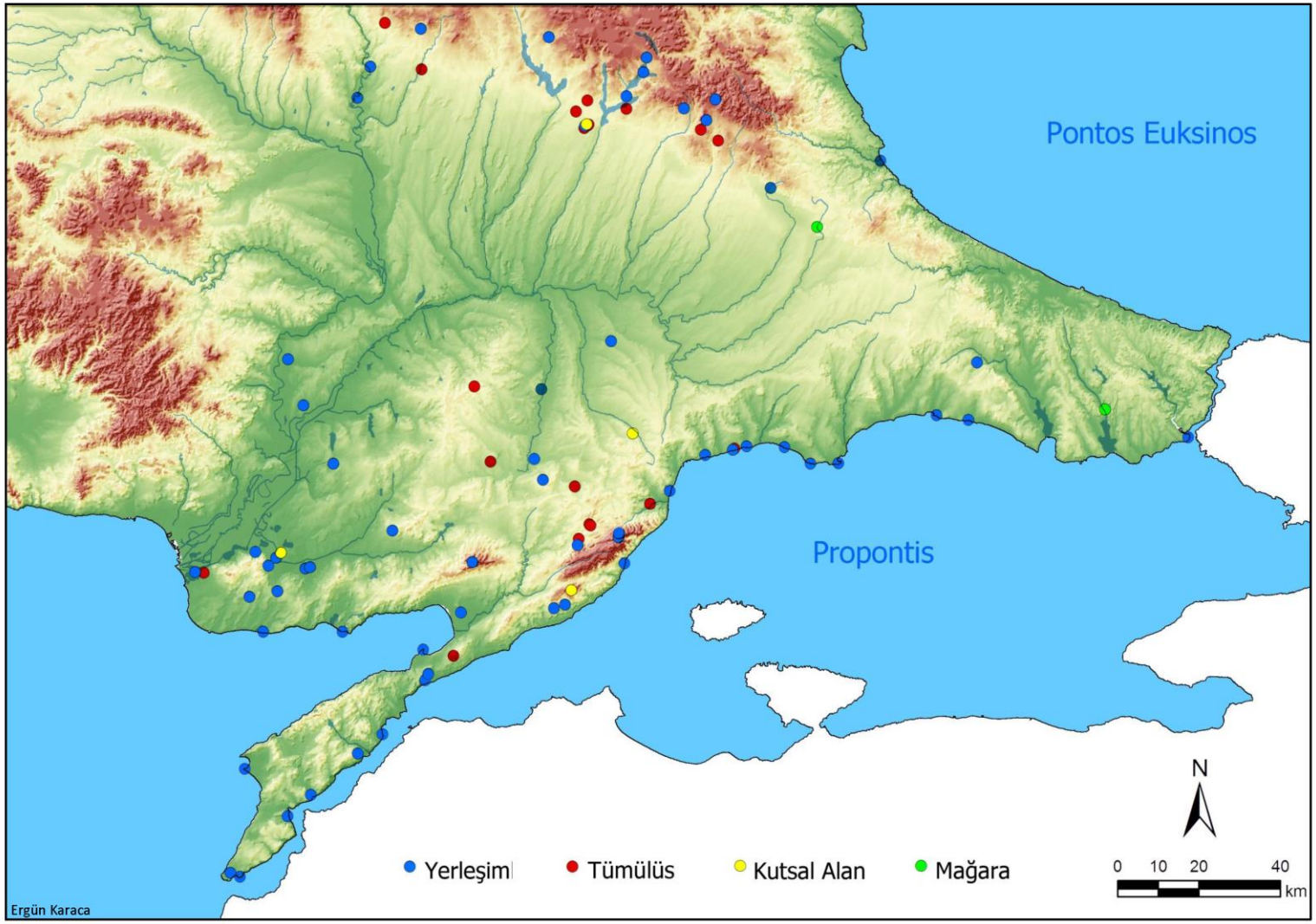

Doğu Thrakia Yerleşimler, Tümülüsler, Kutsal Alanlar ve Mağaralar

Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler (Stentoris Körfezi Açık Halde)

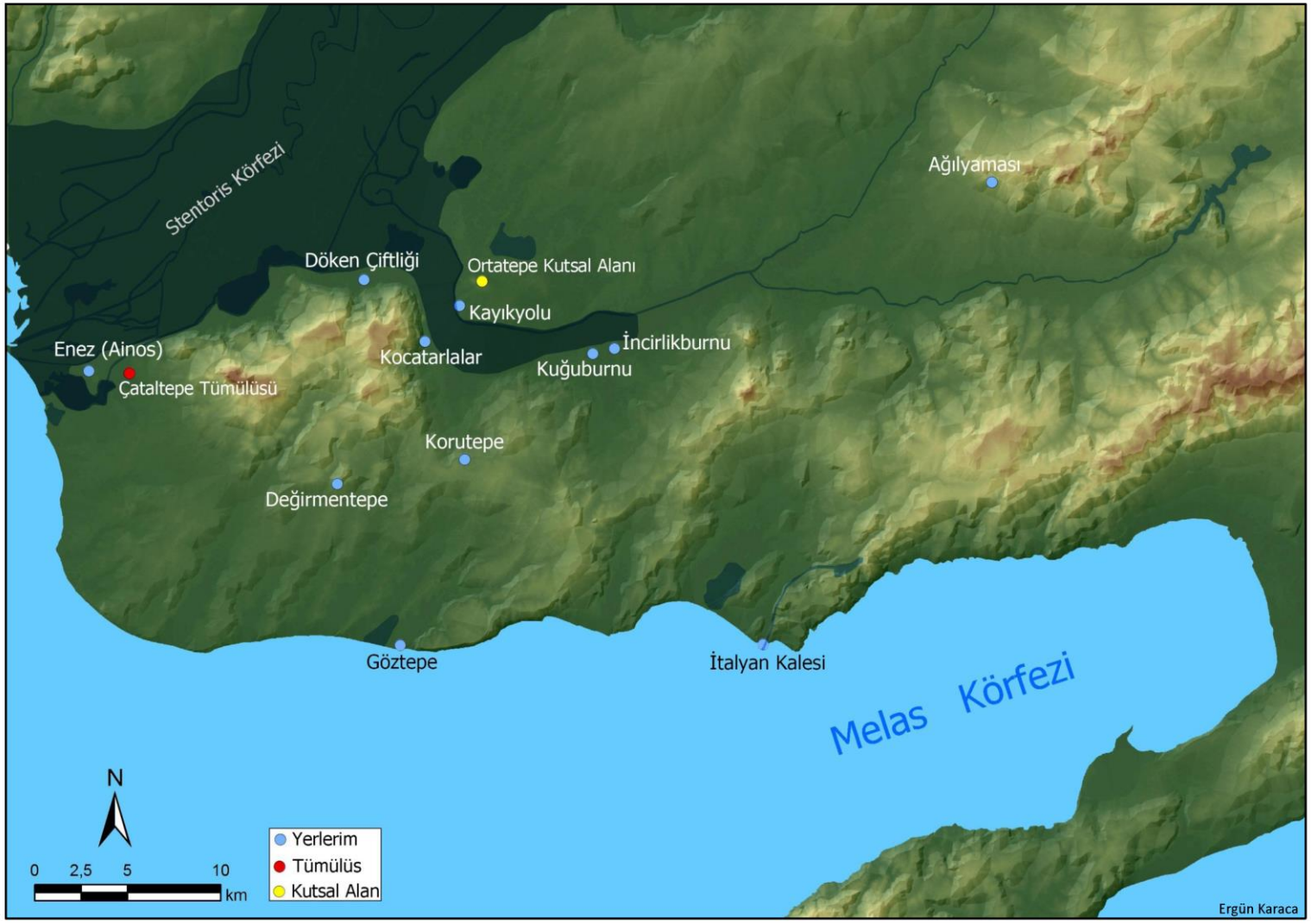

Kuzey Ege Kıyısı: Sarpedon Yarımadası ve Kuzeyi'ndeki Yerleşimler (Günümüz Durumu)

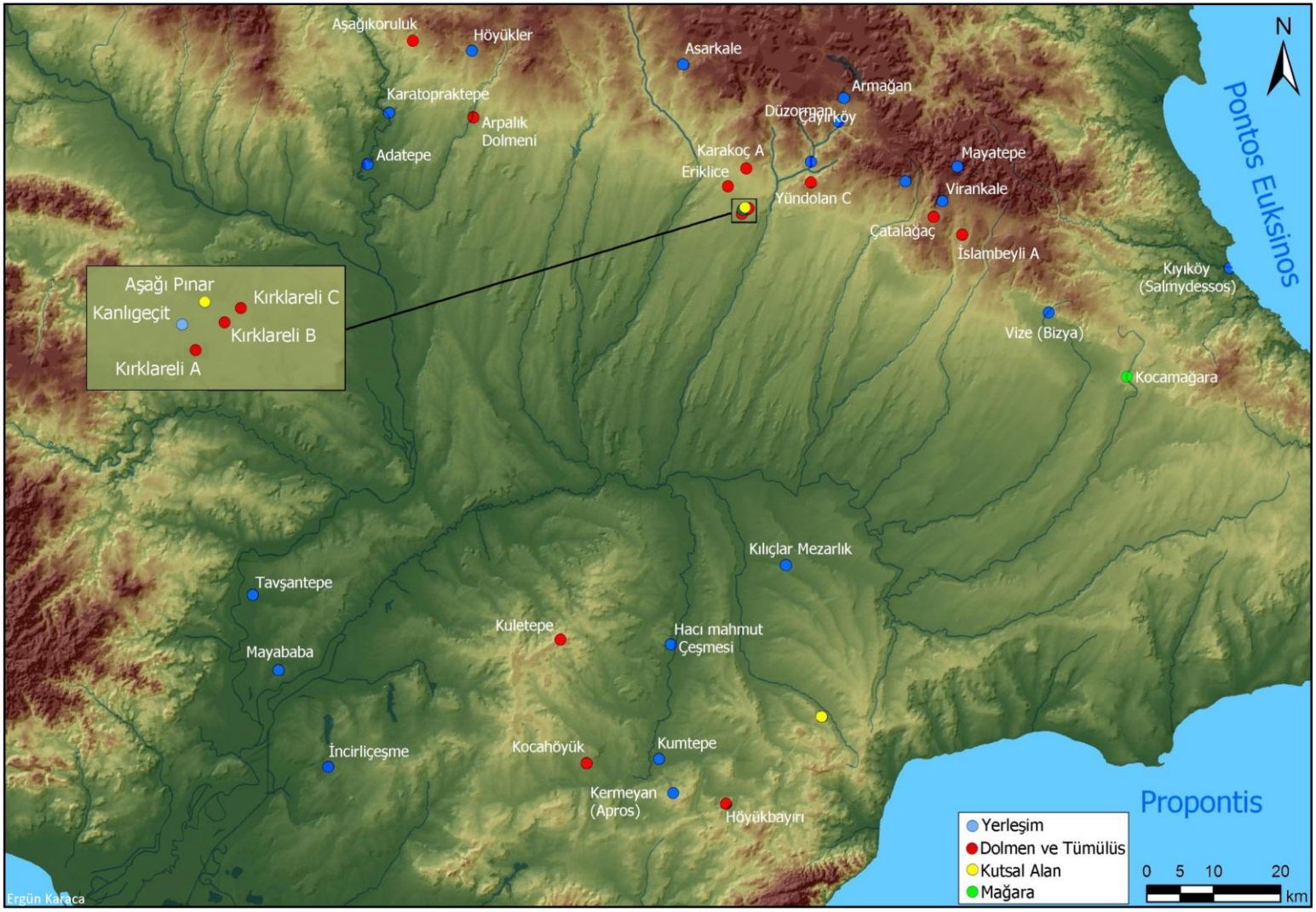

İç Thrakia: Hebros, Agrianes ve Tanzos Nehirleri Çevresi ile Pontos Euksinos Kıyısındaki Yerleşimler

Marmara Kıyısı: Propontis ve Bosphoros Thrakios Kıyısındaki Yerleşimler

Gelibolu Yarımadası: Khersonesos'da Bulunan Yerleşimler

ÖZGEÇMİŞ

Ergün KARACA

Doğum tarihi	: 06/06/1978
Doğum yeri	: Muğla/Fethiye
Medeni durumu	: Evli
Yabancı dil	: İngilizce
Adres	: Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü 35100 Bornova-İZMİR
E-posta	: ergunkaraca@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lise	1993-1996	İzmir İnönü Lisesi
Lisans	1998-2002	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Klasik Arkeoloji Bölümü Lisans Tez: Küçük Asya'da Opus Reticulatum Tekniği
Yüksek Lisans	2005-2009	Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tez: Allianoi Kemik Eserleri
Doktora	2010-2016	Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı Doktora Tez: Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia

AKADEMİK UNVANLAR

Unvan	Kurum	Yıl
Araştırma Görevlisi	Trakya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü	2005<> 2008
Araştırma Görevlisi	Trakya Üniversitesi-Fen-Edebiyat Fakültesi	2008<> 2010
Araştırma Görevlisi	Ege Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü	2010<>

BURS

TÜBİTAK 2214-A-Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Bursu (2016 Ocak-Temmuz)

ULUSLARARASI BİLİMSEL ETKİNLİKLER

- Ocak-Temmuz 2016, Leicester Üniversitesi'nde 6 ay misafir araştırmacı.

YAYINLAR

Karaca, E., "Tios 2007-2012 Kazılarında Bulunan Kemik Eserler (The Bone Artefacts Found at the Excavations of Tios Between 2007-2012)", S. Atasoy, Ş. Yıldırım (ed.), *Zonguldak'ta Bir Antik Kent: Tios. 2006-2012 Arkeolojik Çalışmaları ve Genel Değerlendirme*, Ankara, 2015, 365-380.

Karaca, E., "Antik Çağ Kemik İşçiliği Üzerine Bir Değerlendirme", *Güneş Karadeniz'den Doğar, Lux ex Ponto Euxino, Sümer Atasoy'a Armağan Yazılar*, Ed. Şevket Dönmez, Ankara, 2013, 237-244.

Atasoy, S., Yıldırım, Ş., Baran, A., Yıldırım, Y., Karaca, E., "Filyos-Tios 2011 Yılı Kazısı", 34. Uluslararası Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt III, 2013, 297-312.

Karaca, E., -"Allianoi'da Bulunmuş Kemik Ağırşak ve Örekeler", *İsmail Fazlıoğlu Anı Kitabı*, Ed. Işık Şahin, Edirne, 2012, 133-138.

Yaraş, A., Baykan, D., Karaca, E., "2006 Yılı Allianoi Kazısı" *29. Uluslararası Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2008, 71-83.

Karaca, E., "Tios Kazısı 2009", *Türk Eskiçağ Enstitüsü Haberler, Sayı 29*, Ocak, 2009, 25-26.

Yaraş, A., Karaca, E., "Güre Ilıca Kurtarma Kazısı", *Türk Eskiçağ Enstitüsü Haberler, Sayı 25*, Ocak, 2008, 25-26.

Karaca, E., "Aleksandria Troas'da Opus Reticulatum Tekniği", *MASROP E-DERGİ, Sayı 2*, Eylül-Aralık, 2007. (Çevrimiçi: http://www.masrop.com/e_dergi/eylul/dergi.swf)

YER ALINAN ULUSAL PROJELER

- Allianoi Kazısı Projesi. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-668, yardımcı araştırıcı, 2005-2007.
- Güre Kazısı 2007. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-861, yardımcı araştırıcı, 2007-2008.
- Allianoi Kemik Eserleri. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-823, yardımcı araştırıcı, 2007-2009.
- Güre Kazısı 2008. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-2008/73, yardımcı araştırıcı, 2008 - 2010.
- Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemde Doğu Thrakia. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-2013/88, yardımcı araştırıcı, 2013-2016.
- Batı Anadolu ve Trakya Bölgeleri Arkeometalürji ve Arkeometri Araştırması. Trakya Üniversitesi, TÜBAP-2015/91, yardımcı araştırıcı, 2015-2016.
- Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü C. H. Greenewalt, Jr. Kütüphanesi Alt Yapı Projesi. Ege Üniversitesi, 2014/EDNB-005, yardımcı araştırıcı, 2014-.
- C.H.Greenewalt, Jr. Kütüphanesi İçerik Analizi. Ege Üniversitesi, 2015/EDB-010, yardımcı araştırıcı, 2015-2016.

KAZI VE ARAŞTIRMALAR

Allianoi Kazısı	Yrd. Doç. Dr. Ahmet YARAŞ Başkanlığında	1999-2006
Edirne Sarayiçi Kazısı	Edirne Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü Başkalığında	2005
Güre/Astyra Kazısı	Yrd. Doç. Dr. Ahmet YARAŞ Başkanlığında	2007-2008
Filyos/Tios Kazısı	Prof. Dr. Sümer ATASOY Başkanlığında	2009-2011
Doğu Trakya	Doktora Tezi kapsamında Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Çanakkale İllerinde Yüzey Araştırması ile Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Çanakkale Arkeoloji Müzelerinde müze çalışması	2012-2016
Eski Smyrna	Prof. Dr. Cumhur TANRIVER Başkanlığında	2015

Özet:

Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia

"Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönem'de Doğu Thrakia" isimli bu çalışmanın mekânsal sınırını güney ve güneydoğuda Ege ve Propontis Denizi, kuzeyde Pontos Euksinos ve Astikus Dağları, doğuda Bosporos Thrakios ve batıda ise Hebros Nehri oluşturmaktadır. Avrupa'nın ve Thrakia Bölgesi'nin Güneydoğusu'nda bulunmasına karşın "Doğu Trakya" şeklinde yerleşmiş bir ismi olmasından dolayı "Doğu Thrakia" olarak adlandırılmaktadır.

Doğu Thrakia Bölgesi, Hebros ve kolları Tonzos, Agrianes ve Ardeskos nehirleri tarafından sulanan ve kuzeyindeki Astikus ve güneyindeki Ganos ve Koru Dağları hariç hafif engebeli bir alandır. Bölgenin coğrafyası Neolitik Çağ'dan itibaren, yerleşimlerin dağılımını ve karakterini büyük ölçüde etkilemiştir. Khersonesos, kıyı ve iç kesimin birbirinden büyük farklılık arz ettiği Doğu Thrakia'nın iç kısmında, 7. bin yılda Balkan kültürleri hâkim durumdayken Kuzey Ege kıyısında ise, Batı Anadolu olarak adlandırdığımız Ege Havzası'ndaki kültürler hâkimdir. Bölge MÖ1. binyıl sürecinde büyük oranda bu şekillenmeden etkilenmiştir.

Pekçok kabileden oluşan Thraklar, yaklaşık MÖ 1200'lerde tüm bölgeye hâkim olmuştur. Ancak kısa bir süre sonra, Pontos Euksinos hariç, Propontis ve Kuzey Ege kıyıları ile Khersonesos'da Ege Havzası'ndan, özellikle de Batı Anadolu, ona yakın Samos, Khios ve Lesbos gibi adalardan ve Yunan anakarasından gelenler tarafından irili ufaklı birçok yerleşim kurulmuştur. Bu yerleşimlerin büyük bir bölümü, mevcut bir Thrak yerleşimi üzerinde yeniden iskân edilmiştir. Doğu Thrakia'nın Pontos Eukinos haricindeki kıyılarında ve Khersonesos'da kolonistler yaşarken, Thraklar ise iç kısımda, kıyıların hemen gerisinden itibaren, varlıklarını neredeyse Geç Antik Çağ'a kadar sürdürmüşlerdir.

Doğu Thrakia'nın Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemi'nin incelendiği çalışmada, ağırlıklı olarak müze ve arazi verileriyle araştırma yapılmıştır. Ayrıca bölge ile ilgili çeşitli antik kaynaklar ve modern araştırmalardan yararlanılmıştır. Bu kapsamda müze ve arazi verileri, kaynak araştırması, bölgenin coğrafyası ve etkilendiği siyasi olaylar bütüncül olarak değerlendirilmiştir.

Abstrakt:

Eastern Thrakia During Archaic, Classic, and Hellenistic Periods

The study of "Eastern Thrakia in Archaic, Classic, and Hellenistic Periods" include the Aegean and Propontis Sea to south and southeast, the Pontus Euxinus and Asticus Mountains to the north, Bosporos Thrakios to the east, and the Hebrus River to the west. Although this geographical border it is located in the ssoutheastern Europe and Thrace, this region is preferred to be named here as "Eastern Thrace" as since it because a widely accepted name.

The Eastern Thrace, which is located on a slightly rugged terrain, except for the Asticus Mountains on the north and the Ganos and Koru Mountains on the south, is irrigated by Hebrus and its branches of Tonzos, Agrianes and Ardeskos. Starting from the Neolithic Age, the geographical structure of the region substantially affected the distribution and the characteristics of the settlements. While the Balkan cultures dominated in the 7th millennium in Chersonesos, which is in the inner part of the Eastern Thrace where coastal regions and inland differ considerably from each other, the cultures in the Aegean Basin that we call the Western Anatolia dominated the Northern Aegean coastal regions. The area was highly affected by this formation throughout the first millennium.

The Thracians, who consisted of many tribes ruled on the whole area in around the 1200s. However, after a short while, except Pontus Euxinus, large and small settlements were established by people coming from Propontis, the North Aegean coasts, the Aegean basin in Chersonesos, especially the Western Anatolia, the nearby islands of Samos, Chios, and Lesbos, and the Greek Mainland. Most of these settlements were re-inhabited in an already present Thracian settlement. While the colonists lived in Chersonesos and the coasts of the Eastern Thrace, excluding Pontus Euxinus, the Thracians continued their existence in the inner part, behind the coastal regions up until the Late Antiquity.

In this study in which the Archaic, Classic, and Hellenistic Periods in the Eastern Thrace were examined, the research was conducted through the data obtained mainly from museums and field surveys. Moreover, the study benefited from various ancient and modern literary sources on the region. Within this scope, archaeological the data from the museums and field research, the literary evidence, as well as the geography of the region and the political events that affected the region were evaluated as a whole.